14
26 R
5

13-4-F-13

Digitized by Google

In Nomine domini amen. Statuta Ciuitatis Tudertine quam ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus ſua clemẽtia ⁊ interceſſione Virginis Marie Matris eius ⁊ beatiſſimi Fortunati ꝯfeſſoris ⁊ õnium Sãctoꝝ celeſtis curie dignetur in pace perpetua conſeruare.

D.PROB.ROM.S.I.
BIBLIOTECA NAZ. ROMA

D.PROB.ROM.S.I.

IN Nomine Domini Amen. Statutorum Ciuitatis Tuderti quam ipſe Dominus noſter
Ieſus Xp̃us ſua clemẽtia Beatiſſima Virgine Maria eius genitrice intercedẽte & beato For
tunato confeſſore & omnibus ſanctis celeſtis curie d gnetur in pace perpetua conſeruare
incipit proemium.

Mens inſana mortalium Auaritie ſuperbieq; morbum nutrire potius quam mederi procaſſet
circumſtantibus aſſidue agitatur procellis quod niſi celiſtis iuris medicamentum emanaſſet, Et
fulcimen detegit Domini ipſam ſeruaret, in profundã tempeſtatibus acta naufragio periiſ
ſet. Sed diuinitus ſalubre iuris remedium proditum eſt quod mentibus hominum fomentũ
miniſtrat ac morbis exhibet medicamen. Iuris namque cenſura coibentur vicia, ſuble
uantur uirtutes. Audacium tranſgreſſio coherceretur, humilium manſuetudo conſeruatur
Boni premium ſperant, mali ſupplicium reformidant. Pax confouetur & reſpublica felici
ter gubernatur. Et quoniam ſicut humana corpora vt exigit cõplex onum qualitas curatã
oportet ita & municipia vt regionum diuerſitas poſtulat ſunt regenda. Hinc ſcripſere legũ
latores quod omnes populi qui legibus & moribus reguntur partim ſuo proprio partim cõ
muni omnium hominum iure vtuntur. Itaq; populus quiuis debet ſibi circa mores & leges
prouidere, Et ea ſtatuere que magis conuenire proſpexerit. Et quoniam humana prouiſio
ſecundum rerum locorum, & temporũ varietatem oportet varietur, nec diuturna nec per
petua eſſe poteſt. Cum ipſa natura in perpetuo motu cõſiſtat, & nouas deproperat ſemper
edere formas, Et quia interdum nonnulli appetentes plus ſapere quam oportet ſua inter
pretatione que clara & aperta ſunt obſtruunt & obtenebrant. Et que corrigenda ſunt macu
lant ac contrariis & ſuperfluis ſtatutorum codices implent, Ea propter generale conſilium
nuper optimos viros delegit qui ſtatuta corrigerent ſupplerent, mutarent, adderent ac re
formarent ac etiam tollerent & que ducerẽt oportuna & magis noſtre reipublice Tuderti
vtilia firmarent prout & fecerunt. Et ſtatuta huiuſmodi correcta mutata, reformata, impri
mi fecerũt, & curauerũt, prout inferius cõtinetur, Regnante in Xpo dño nr̃o dño Iulio diui
na prouidẽtia Papa. III. ad laudẽ Dei omipotẽtis vt cuiliſ volenti facilior eius vſus eſſe poſſet.
Fuerunt autem ſtatuta, & reformationes in volumine huiuſmodi redacte & impreſſa confir
mata per conſilium generale dicte ciuitatis, ſub annis Dñi noſtri Ieſu Xpi. 1 5 5 1.
die vero Tertio menſis Iulii, indict. nona. reformat. populi communis ciuitatis Tuderti

Diſtinctio prima.

De iuramento Poteſtatis & Capitanei. Ru. 1
De iniũctis & prohibitis poteſtati & capitaneo. Ru. 2
De iuramẽto Iudicũ poteſtatis & capit. & quod per ſeipſos debeant teſtes examinare & de q̃buſdã aliis eiſdẽ incũbẽtibus. Ru. 3
De iuramento & officio militum poteſtatis & capitanei. Ru. 4
De iuramento & officio notariorum poteſtatis & Capitanei. Ru. 5
De electionibus rectorũ cõis Tuderti & de ipſorum aduentu & de baliſtis & paueſibus per eos dimittendis. Ru. 6
Quod nullus eligatur in rectorẽ unde fuerit poteſtas capitaneus uel defenſor. Ru. 7
De officialibus imperitis ſiue non puras manus haben. ab officio repellẽdis. Ru. VIII.
De ſalario non promittẽdo officiali niſi per ſindicũ. Ru. 9
Quod quilibet officialis cõis de ſuo ſalario ſoluat p gabella duodecĩ denã. p li. Ru. 10
De pena officialis abſentantis a ciuitate Tuderti. ru. 11
Quod nullus q fuerit in officio a quinq̃ ãnis citra poſſit eligi ad aliquod officiũ. Ru. 12
In quo loco fieri debeat electio officialium forenſium. Ru. 13
De modo ſeruando in electione officialium forenſium. Ru. 14
De aſſignatione familię ad petitionẽ dominorũ priorum populi fienda. Ru. 15
Quando aſſignentur libri Dominorũ poteſtatis & capitanei & defenſoris. Ru. 16
De pena officialis faciẽtis ſibi fieri expenſas in comitatu. Ru. 17
De pena officialis cõmittentis fraudem in ſuo officio & quod dans ac capſum po ſit illud op ne repetere tẽpore ſindicatus. Ru. 18
De pena accomodãtis alicui officiali lectũ vel aliquod aliud abſq; mercede. ru. 19
De ſententiis poteſtatis & capitanei examinãdis & reuidendis quindecim diebus ultimis ſui rum regiminis. ru. 20
Quod poteſtas & capitaneus & alii officiales communis Tuderti teneantur obſeruare ſtatuta & reformationes. ru. 21
De arbitrio non concedendo poteſtati uel capitaneo. ru. 22
De nouo palatio nõ cõcedẽdo poteſtati & ueteri non concedendo capitaneo. ru. 23
Quod ſtatuta loquentia in poteſtate locum habeãt in capitaneo. ru. 24
Quod rectores & officiales communis Tuderti poſſint eorũ iuriſdictionem in palatio dominorum priorum populi exercere. ru. 25
Quod quilibet officialis comunis Tuderti iuret obſeruare officium dominorum priorum & eorum ordinamenta ſeruare. ru. 26
De pena officialis mãdantis aliquid camerario comunis uel contra infraſcriptam formam intrãtis cammerã uel de ipſa cõdendarioñe extrahentibus. ru. 27
De electione notariorum maleficiorum. ru. 28
De iuriſdictione & officio iudicis maioris curię. ru. 29
De electione officio & ſalario iudicis & notariorum cẽtum ſolidorũ. ru. 30
De iuriſdictione domini defenſoris in criminalibus & ad quem ab eius abſentia recurratur & de poteſtate quam habet in mulctando in hobedientes ſibi & quod teneatur conſulere in factis cõmunis Tuderti. ru. 31
Quod ſententię debeãt p dominum defenſorem ferri in cõſilio generali. ru. 32
De ſindicatu poteſtatis & aliorũ officialiũ & de aliis ad ipſã materiã ptinẽtibus. ru. 33
De mõdo ſindicãdi officiales eligẽtes aliquã pſimoniã ſeu cõtra formã ſtatutorũ. ru. 34
De auxilio dãdo p dños priores in ſindicãdo precceſſores ipſorũ & alios officiales. ru. 35
de pena eligentis aliquem in conſilio uiua uoce. ru. XXXVI

Quod nullus tempore unius regiminis uel uno & eodem tempore habeat ultra unum officium cum ſalario. Ru. 37
De pena eligentium unus alterum ſiue patrem filium fratrem uel nepotem uel aliquem de ſua familia ad aliquod officium. Ru. 38
Quod Ciuitas Tudertina per populũ gubernetur. Ru. 39
De conſilio populi & auctoritate ipſius & de pena opponentis contra ordinamenta ipſius conſilii. Ru. 40
Quod conſiliarii debeant in conſilio populi intereſſe & de forma ſeruanda in obtinendis partitis in dicto conſilio. Ru. 41
Quod, a, cẽtum libris ſupra non poſſit deliberari de aliqua expenſa neque aliqua cõdenatio tolli neque repreſalia concedi niſi in cõſilio populi. Ru. 42
De modo eligendi uigintiquatuor ſecreti conſilii populi. Ru. 43
Qđ quelibet ꝓpoſita deliberet̃ p uiginti quatuor & qui quã in cõſilio populi ponat̃. Ru. xxxxiiii
De modo eligendi arrengatores in conſilio populi. Ru. 45
De creatione conſilii generalis & conſilii populi & de iuramento conſiliariorum & pena non uenientium ad conſilium. ru. XLVi
De ordine Buſſularũ & palluctaꝝ & modo ſeruãdo in obtinedis partis. Ru. XLVii
Qđ nulla propoſita fiat niſi prius deliberetur p dños priores & đ modo ſeruãdo p eos in eligendis partitis & contra dicendo propoſitis in conſilio populi. Ru. XLViii
Qđ dñi priores poſſint populũ adunare & ad confines quemlibet mittere. Ru. 50
De data non inponenda contra infraſcriptam formam. Ru. 51
Quod nullus ſtet in conſilio quando preponitur. factum eius. Ru. 52
Quod in conſilio populi proponetur de debitis neapoleonis & de obſeruatione conuentionum factarum communi per orſellum & fratres. Ru. 53
Quod terrenum communis Tuderti ſitũ inter flumen puleę & flumen actonis ad redditum non locetur. Ru. Liiii
De modo creandi ſindicum communis Tuderti. Ru. LV
De electione & officio quatuor populariũ qui pręſint cõſeruationi & recuperationi iurium communis. Ru. LVi
De modo eligendi conſeruatores librorum & ipſorum officio & ſalario & de pena abſcondentis aliquẽ librum exiſtentẽ in armario. Ru. LVii
De electione officio & ſalario extimatorum equorum qui locantur ad uectura & eorum notario & de aliis pertinentiis ad materiam locationis ipſorum equoꝝ. ru. LViii
De reuocatione ſtatutorum ſalario ſtaturariorum & eorum notariorum & de capitulis non reuocãdis. ru. LIX
De forma electionis ãbaxiatorum & eorum ſalario & de quibuſdam ſibi prohibitis & iniũctis & de aliis ad huiuſmodi materiam pertinentibus. ru. LX
De modo concedendi repreſalias & utendi. ru. LXi
De electione officio & auctoritate dominorum priorum populi & de per miſſis & prohibitis ipſi officio & de pena ordinãtis aliquid contra hoc capitulum. ru. LXii
De duobus libris apodiſſaꝝ cõioꝝ prioꝝ habeodis per eos & de ipſorum aſſignatione & ꝙ notarius cam. ſimiles libros habeat & fit in cõſilio quãdo lrgũ r̃ expẽſę. ru. LXiii
Quod nullus infra annum poſſit eligi ad officium prioratus. ru. Lxiiii
De modo ſeruando per dominos priores cum ſucceſſoribus eorumdem. ru. LXV
De pena abſentantis ſe in fraudem ut non exerceat officium prioratus. ru. LxVi
De his qui non poſſunt eſſe de numero dominorum priorum populi ſiue eligi ad aliquod officium uel conſilium communis Tuderti. ru. LXVii

Quod domini priores eorum decreta ſcribi faciant in voluminibus ſtatutorum. Ru. 68
De ſindicatu dominorum priorum populi & eius forma. Ru. 69
De clauibus portarum tenendis per dominos priores. Ru. 70
De ſigillis communis tenendis per dominos priores. Ru. 71
De pena dominorum priorum recipientium enſenia & comedentium uel bibentium cum aliquo rectore uel alio contra certam formam. Ru. 72
Quod nullus teneat aliquod ſigillum partis. Ru. 73
de pondere florenorum ordinando per dominos priores. Ru. 74
De Campana monaſterii maioris pulſanda pro ſeparatione fori bou. Ru. 75
De cenſu ſoluendo communi Tuderti per commune interamne. Ru. 76
De Cereis & palliis communium Amerię podii aczuarii montechi & Ceſa. Ru. 77
De palatio dominorum priorum complendo. Ru. 78
De electione & officio notarii reformationum. Ru. 79
Quod in qualibet apodiſſa notarius ſe ſubſcribat. Ru. 80
De electione & officio Cammerarii & eius notarii. Ru. 81
De introitibus communis portandis in ſcriptis dominis prioribus p cāmerarios. Ru. 82
De modo & forma expediendi introitus condenationum. Ru. Lxxxiii
De ſcortis dandis & pena recipientis eas indebite Ru. Lxxxiiii
Quod ponat de pedagio uēdēdo uel nō & quod eius pciū in ſcortis militū & ſgētū cō. Ru Lxxxv
De inuentario rerum palatiorum per notarium cammeræ faciendo. Ru. Lxxxvi
De candelis & aliis rebus non dandis per cammerarium officialibus forenſibus. Ru. Lxxxvii
Quod cāmerarius cōmunis Tuderti nihil expēdat ſine bulletta dnōrum priorum populi. ru Lxxxviii
De honore alicui nouo militi faciendo. ru. Lxxxix
Quod liceat cuilibet uenire ad nundinas. ru. 90
De nundinis faciendis circa feſtum Sancti Fauſtini ru. 91
De cōſulibus artiū & de modo ſeruādo in ipſorum electione & in ordinamētis artiū. ru. 92
Quod quelibet ars poſſit habere paſſum & ſtateram. ru. 93
Quando & pro quo conſules artium uadant ad rogandū poteſtatē & capitaneū. ru. 94
De iuuando eū qui inciderit in excōmunicationē pro factis cōmunis Tuderti. ru. 95
De electione & officio baiulorum & de permiſſis & prohibitis. ru. XCvi
Quando baiuli cōmunis Tuderti teneantur obedire domino epiſcopo Tudertino. ru. XCii
De caſſatione quorundam baiulorum. ru. XCviii
De ſalario nunciorum & ſpiarum. ru. XrC
De electione & officio rubatorum campanarii & cerambelle ru. 100
In quibus locis Ciuitatis fiant bandimenta ru. 101
De intitulatione cuiuſdam libri reformationum reperti in archiuio communis tudecti & de approbatione ſcripturarum ſtantium in ipſo. ru. 102
De confirmatione quorundam ordinamentorum. ru. 103
Quod reformationes factæ ſ. p recōciliatione facta cū intrinſecis obſeruari. ru. 104
De approbatione ſtatuti cōpilati per dominum panochiam. ru. 105
De eo qui occupauerit poſſeſſiones mōtis Martę. ru. 106
De caſaleni cōis Tuderti ſitis in caſtro caſalte p aliū occupatis recuperādis. ru. 107
Quod cuilibet liceat offēdere forēſes delinquētes in teritorio appaturę & pōpognani. ru. 108
Quod proponatur in conſilio populi de facto pompognani & apparutę. ru. 109
Quod porta ſita iuxta Sanctum Benignum non aperiatur. ru. 110

Diſtinctio Secunda.

De ſalario ſoluendo communi Tuderti in cauſis ciuilibus. ru. 2

de ſalario malitioſo. ru. 3
de forma citandi forenſes & uagabundos in cauſis ciuilibus. ru. 4
Q đ propter cōparitionē cōſtitueris in iudicio facta nō intelligat̃ reuocatus aliq̃s eius procurator nec propter ſubſtitutionem alterius procuratoris principale mandatum expiret ex ea. ru. 5
Quibus horis officiales teneātur uenire ad banchas & ab eis diſcedere. ru. 6
Quod ciuiles cauſę infra triginta dies utiles terminentur & de modo excipiendi & ſuper exceptionibus procedendi. ru. 7
de terminis dandis in cauſis ciuilibus. ru. 8
Qualiter ius reddatur inter ciues & forenſes. ru. 9
Qualiter & quādo teſtes inſtrumēta & articuli producātur & admictantur. ru. 10
Quod creditores audiantur in hipotecharia actione non facta excuſſione bonorū non ſubiectorum curie laicali communis Tuderti. ru. 11
Quod termini non currant poſt aſſignationem librorum & ad quem appellatur uacante officio defenſoris. ru. 12
de aduocatis & procuratoribus dādis cuilibet & maxime miſerabilibus perſonis. ru. 13
de pena negantis aduocationem & procurationem niſi in certis caſibus. ru. 14
de diebus feriatis. ru. 15
de cuſtodia feſtiuitatum Sancti Antonii & aliorum Sanctorum. ru. 16
de celebratione dierum ueneris de menſe martii. ru. 17
de kalendario faciendo. ru. 18
Q đ Iudices curiaꝝ faciāt ſcribi acta p notarios eis cōceſſos & đ ꝓhibitis ipſis nota. ru. 19
Quod prior creditor potior ſit in iure & ꝙ iudex appellatione remota ſummarie diffiniat controuerſias creditorum. ru. 20
de confeſſionibus factis extra iudicium. ru. 21
de teſtibus ad perpetuā rei memoriam examinandis & publicandis. ru. 22
de modo probandi parentelam & iis ſimilia. ru. 23
Q đ habētes tenutas autoritate curię đfēdāt̃ & q iudices teneāt̃ extromittere tenu. ru. 24
de ſumptibus factis in beſtiis alicuius in accommoditiā ſiue pignore uel in tenutam conceſſis & de aliis ad dictam materiam facientibus. ru. 25
Q đ imiſſi in tenutā tēpore pacis olim facte p cōe Tuder. cū cōe peruſii đfēdan. ru. 26
Quod remiſſi in tenutā tempore reconciliationis defendantur. ru. 27
Q đ petētes dotes & legata intelligāt̃ ſine ſalario & đ modo ꝓcedēdi ī ipſis petiti. ru. 28
de diuiſionibus & iuditiis diuiſoriis. ru. 29
de dannis datis per modum guaſti & incendii emendandis. ru. 30
de poſſeſſionibus nanciſcendis & de modo procedendi in cauſis legatorum ru. 31
de conſiliis committendis. ꝙ nullus iudex poſſit aduocare. ru. 32
de modo procedendi & exequendi ſententias in ciuilibus cauſis uacante officio poteſtatis uel capitanei ru. 33
Q đ ſtetur & credatur ſcripturis libroꝝ merchatoꝝ & cāpſoꝝ uſq; in cērū ſolidos. ru. 34
Qui dare tutores & curatores & actores poſſint & autoritatem ſuper emancipationibus & aliis actis interponere. ru. 35
Quod uictus uictori condemnetur in expenſis in ciuilibus cauſis. ru. 36
de bonis debitoris & fide iuſſoris dandis creditoribus in ſolutum. ru. 37
Quod obmiſſio ꝓprii nominis heredis non uitiet ſententias uel proceſſus. ru. 38
de precepto guarantigię. ru. 39
Quibus temporibus debitores cogi nō poſſint. ru. 40

De debitore pro maleficio citato non cogendo pro debito. ru. 41
Qualiter condemnationes diſtrictę & tenutæ moleſtatæ exequutioni mittatur. ru. 42
De debitoribus cogendis & quando carcerari poſſint uel non. ru. 43
Quod debitores cogãt elapſis dcẽ diebus & quod mulieres nõ poſſint ĩ palatio dcine. ru. 44
De Berruariis concedendis & eorum ſalario. ru. 45
De pena nõ exigenda a debitore niſi certa forma ſeruata. ru. 46
De preſcriptione uiginti quinq annorum & quod in dotibus locum non habeat. ru. 47
De appellationibus interponendis in ciuilibus cauſis. ru. 48
De ſalario deponendo in cauſa ciuili per appellationem. ru. 49
De contractibus filiorum familias & etiã emancipatorum ru. 50
Quod cõtractus ſiue diſtractus facti cũ minoribus nõ ualeãt & de pẽa notarii ſcribẽtis. ru. 51
Quod maritus lucretur quartam partem dotis uxoris ſue. ru. 52
Quod mulieri non opponatur in dote exceptio mobilis non aſignati. ru. 53
Qualiter mulieres contrahere poſſint. ru. 54
Quod filiæ fẽminæ ſuperſtite maſculo nõ ſuccedãt ab inteſtato & qualiter tũc dotẽtur. ru. LV
De ſucceſſionibus ab inteſtato. ru. LVI
Quod gradus intelligatur ſecundum ius canonicum. ru. LVII
De contractibus fictis uel factis. ru. LVIII
Qua forma quis admittendus in matricula notariorum ciuitatis Tuderti. ru. LVIIII
Quod actis exemplatis fides adhibeatur. ru. 60
De modo ſeruando per notarios in reſtituendo inſtrumenta. ru. 61
Quantum notarius recipiat de teſtamento uel inſtrumento. ru. 62
Quod notarius legat contractũ partibus & de modo ſeruando in cancellatione. ru. 63
De modo ſeruã. p notariũ in cõtracib. & de pena notarii ponẽtis literã pro parte. ru. 64
Quod teſtamenta & inſtrumenta ualeant etiam ſi non fuerint regiſtrata. ru. 65
De inſtrumento facto extra iuriſdictionẽ Tuderti & quo exceptio excõmunicatio nis cõtra notariũ vel illũ qui cõceſſiſſet officiũ tabbellionatus apponi nõ poſſit. ru. 66
De eo qui habuerit prothocolla notarii dẽfũcti & de modo ſeruãdo de ipſis prothocollis. ru. 67
De prothocollis notariorum defũctorum aſſignandis conſulibus & quod nullus notari us non ſcriptus in matricula poſſit ea penes ſe retinere ru. LXVIII
Quod nullus notarius exẽplet prothocolla notarii dẽfũcti apud ali. exiſtẽtia. ru. 69
De notificatione Dñis prioribus faciẽda per notarios de ſcriptis utilibus pro cõi. ru. 70
De notificatione ſupraſcriptorum capitulorum faciẽda p cõſules notariorum ĩ eorum aduãtia. ru. 71
Capitulum pro rogitibus q. ſr. Nicole mãnis. ru. 72
De libro in quo ſcribantur maletratantes eorum negotia. ru. 73
Quod q fuerint ſcripti ĩ libro male tratãtiũ facta ſua nõ poſſint ꝯtrahere uel diſtraherẽ. ru. 74
Quod mortuo aliquo conuicto malettatãtis facta ſua ſcribatur alius loco ſui. ru. 75
Qualiter quis poſſit de libro male agentiũ cancellari. ru. 76
Quod ꝯſules notariorum in adunantia collegii notificent ſtatuta ꝯtra maleagẽtes. ru. 77
Quod nulla exceptio admittatur contra male agentes. ru. 78
De modo ſeruando per notarium in contractibus filiorum familias ſiue maletractan tiũ facta ſua, & de pena notariorum contra facientium. ru. 79
Quod Riſcius Cichini habeatur & reputetur pro maleagentie. ru. 80
Quod Gilius mathioli riccardi habeatur & reputetur pro maleagente. ru. 81

Diſtinctio Tertia.

De iuriſdictione poteſtatis capitanei & eorum iudicũ & maleficiorum ĩ cãis criminalibus. ru. 1
De notificatione accuſationũ dẽũciationũ & inquiſitionũ Dñis prioribus faciẽda. ru. 2

De citationibus exbandimentis in maleficiis faciē. & eorum forma & ordi-
ne & quod pauperes in certis caſibus non cogantur dare fideiuſſores. ru. 3
Quod nō poſſit inquiri per aliquē rectorē contra aliquē qui ſuo tēpore fuerit
in officio prioratus et quod in aliqua cauſa alicuius prioris nō procedatur. ru. 4
De iuriſdictione Poteſtatis & Capitanei & eorū officialiū añ introitū eoꝝ off. ru. 5
In quibus caſibus poteſtas & capitaneus Ciuitatis Tuderti habeant arbitriū. ru. 6
De pena facientis aliquem citari extra iuriſdictionem Tuderti. ru. 7
De his qui excipiuntur, a, penis. ru. VIII
De queſtionibus ſiue tormentis reorum de quo caſu reus poſt primam com-
parutionem reputetur ſicte confeſſus. ru. 9
Quod nullus poſſit cogi vel carcerari ſi voluerit dare fideiuſſorē niſi ī certis caſi. ru. 10
Quando & in quibus caſibus quis debeat confinari. ru. 11
De mulcta imponenda per poteſtatem & capitaneum & eorum iudices ſocios
& notarios inhobedientibus eis. ru. 12
De modo examinandi teſtes in criminalibus & ipſorum publicatione. ru. 13
De pena teſtium non venientium ad ferendum teſtimonium veritatis & de ex-
penſis ipſis teſtibus faciendis per producentes. ru. 14
De conſenſu patris vel curatoris non requirendo in proceſſibus filiorum
familias & minorum. ru. 15
Quod iudices maleficiorū poſſint in fauorē cōmunis iura ꝓducere & allegare. ru. 16
Quòd procedatur de ſimilibus ad ſimilia. ru. 17
De pēa negātis officiū vel parētelā vel etatē ī qbus iſta ſit mētio & de modo ꝓbādi. ru. 18
De pena non probandis accuſam. ru. 19
Quod de quolibet maleficio exceptis qbuſdā poſſit fieri pax & de eius bñficio. ru. 20
De pena minantis pro pace fienda & quod pax taliter facta non valeat. ru. 21
De modo ſeruando in ſententiis ferendis in criminalibus. ru. 22
De ſentētiis nō ferēdis in ciuilibus vel criminalib. cauſis ultimus quidecim dieb. ru. 23
In quibus caſibus pene duplicentur. ru. 24
Qualiter intelligatur platea communis Tuderti. ru. 25
Quod non ſoluentes condennationes infra certum tempus incurrant quartū
& quod condēnatio non cancelletur niſi fuerit ſoluta cum quarto. ru. 26
De condemnationibus exigendis. ru. 27
De appellatiōibus & recurſibus interponēdis i criminalibus & de mō ꝓcedēdi ī eis ru. XXVIII
In quibus caſibus in criminalibus recurri non poſſit. ru. 29
Quod iudices curiarum teneantur defendere eorum ſententias. ru. 30
Ad quem appelletur in ciuilibus & criminalibus uacante officio defenſoris
& poſt aſſignationem librorum. ru. 31
De pena inſultantis uel muniantis aliquem. ru. 32
De pena offenſionum & exceſſuum perſonalium. ru. 33
De pena mādantis maleficiū cōmitti per aliū & ipſius mādatarii cōmittētis cōtra
aliquē ciuē uel comitātē tuderti & de pena ciuis offēdētis forēſes extra mortē ru. 34
De pena facientis uindictam cōtra cōſanguineum ſui offenſoris. ru. 35
De pena aſſociantis aliquem ad aliquod maleficium cōmittendum. ru. 36
De maxillata reddenda per percuſſum ſuo percuſſori in plano ſcalarum &
de pena recuſantis eam recipere. ru. 37
de beneficio confeſſoris. ru. 38
de pena plariū maleficiorū ſimul cōmiſſorū p eundē & quod in eadē pſona

nõ excedat pẽnã pecuniariã & quod pena amputationis plurium digitorum non excedat penam amputationis manus vel pedes. ru. 39
De pena offendentis aliquem in exercitu uel cavalcata. ru. 40
De pena proiicẽtis lapidẽ in domũ alterius & portantis archũ vel baliſtam. ru. 41
De prelis puerorũ & penis ipſorum lapide proiicientium. ru. 42
Qualiter qs poſſit ſe & aliũ defẽdere & q cuilibet liceat cape homicidã & ĩferẽtẽ aliquod vulnus ſanguinolentũ ac ẽẽ ſe uoluerit in cõtinẽti & de pẽa nõ ſuccurrẽ clamãn. ru. 43
De pena offenden. poteſtatẽ vel capitaneum ſeu alio officiales forenſes. ru. 44
De pena offendẽtium advocatum uel procuratorẽ uel ſcriptorem vel attẽgatorẽ vel aliquẽ civem tuder. officialem cõmuni tuderti citra mortem. ru. 45
De pena homicidii cõmiſſi p magnatem in popularẽ & p popularẽ in magnatem ru. 46
De pena magnatis occidentis magnatem & popularis popularem. ru. 47
De pena homicidi commiſſi p quẽcunq in uenerdi dte veneris ſancti ru. xlviii
De pena homicidi cõmiſſi in ſuprascriptis locis. ru. xlviiii
De pena occidentis vel occidi facientis aliquem occaſione attengie uel officii communis aduocationis uel procurationis. ru. L
De pena occidentis aliquem in re ipſius occiſſoris. ru. Li
De pena occidentis aliquem abſque dolo & lata culpa ru. Lii
De pena occiden. uel offen. aliquẽ ad domũ propriã vel habitationis ſiue ad apothecam ipſius occiſi uel offenſi. ru. LIII
Quod ſtatuta loquẽtia cõtra occiſorẽ locũ habeãt cõtra faciẽtem occidi. ru. LIIII
De pena facien. aliquẽ p aſſaſſinũ offendi & aſſaſſini effedẽtis & recepẽtis eundẽ. ru. LV
De pena ducentis forenſem vel exbannitum vel condẽnatum communis Tud. pro maleficio ad aliquid maleficium committendum. ru. LVI
De pẽa tude. c. occiden. vel offeden. aliq. ẽ tudert. extra diſtrictũ tudert. ru. LVII
De pena civis occidentis forenſem ru. LVIII
De pena forenſis occidentis vel offendentis civem ru. LIX
De pena forenſis occidentis vel offendentis alium forenſem ru. LX
De pena occidẽ. vel offedẽ. aliquẽ ex dñis prior. popu. occaſiõe officii prioratus. ru. LXI
De pena occidentis vel offendentis aliquem cum equo appenſate ru. LXII
De pẽa currẽt. equũ ſi ter nõ gridauerit guarda, & homicidi & offenſ. factarũ cũ equo ru. 63
q decapitato oc. ſore heredes occiſi teneant & coppelliãt ad faciẽ. pacẽ cũ hered. occiſor. ru. 64
Ad quẽ deveniãt bona occiſo. po decapitato vel alias mortuo dñ fuerit exbãnitus ru. LXV
Quod occiſor non poſſit ſuccedere in bonis per eum occiſi ru. LXVI
De pẽa tud. dãtis auxiliũ forẽſi cõdẽnato cõis tud. vel exbãnito p maleficio aliũ offenden. & tudet. facientis aliũ p talem exbannitũ cõden. ſiue forenſem offendi ru. LXVII
Quod magnates offendẽtes aliquẽ popularẽ citra mortẽ puniant pena dupli. ru. LXVIII
De pena magnatũ veniẽtiũ ad palatiũ, & qui magnates ad palatiũ venire poſſũt ru. LXIX
Qui habeãtur p magnatibus & potẽtibus civit. & comit. tud. & q pro popularib. ru. 70
De pena magnatis addunantis populares vel facientis ſe ſociari ab eis & popularis ſe addonantis vel ſociantis contra infraſcriptam formam. ru. 71
De pena ſociantis nobilem uenientem foris contra infraſcriptam formam ru. 72
De pena facientiũ requiſitionem gentium contra infraſcriptam formam ru. 73
Quod puniatur ſubiectus pro non ſubiecto. ru. 74
De pena magnatis deſcendentis a domo tempore rumoris ru. 75
De pena popularis fideiubentis pro magnate ru. 76
De pena popularis tractantis contra pacificum ſtatum populi Todertini ru. 77
Quod cap. loquẽtia cõtra magnates locũ habeãt cõtra co. ti fil. & nõ leg t. & fam. ru. lxxviii

de pena eleuantiu⁀m arma aliquorum & facientium tractatum & coniurat. contra pacificū
ſtatum cōmunis tuderti & tractantium in conſilio uel arengha ru. 79
de pena notarii ſcribentis aliquid contra pacificum ſtatum ciuitatis tuderti ru. lxxx
quod committentes dicta crimina puniantur ru. lxxxi
quod locus in quo predicta tractarentur deſtruatur & publicetur cōi tuderti ru. lxxxii
quod poteſtas & capitaneus inquirant contra dicta crimina committentes ru. lxxxiii
quod poteſtas & capitaneus non ſeruatis ſollenn. poſſit iq̄ rere contra facientes
conuocat. uel chongregat. alicuius gentis pro turbatione pacifici ſtatus ciuitatis
tuderti & de forma procedendi contra eos & eorum pena ru. lxxxiiii
de fauore dando poteſtati & capitaneo in predictis ru. lxxxv
de apo. hectis claudend. a tempore ſuſpitionis ru. lxxxvi
de pena auferenda poteſtati negligenti punire uolentes turbare ſtatum pacificum ru. lxxxvii
quod manifeſtantes ſeditiones non puniantur & de premio dando manifeſtanti. ru. lxxxviii
quod puniatur ſuppoſitus pro non ſuppoſito conſpirante ru. lxxxix
Quod omnia ſtatuta loquentia contra conſpirantes bandiantur & iurentur ru. 90
De pena gerentis ſe pro capitaneo alicuius partis tenentis ſigillum & ſe adduna͞tis
uel ſcribentis ad eius petitionem ru. 91
De pena facientis aliquem rumorem ru. 92
De pena rebellantis fortilitias ru. 93
De pena euntis ad locum aliquem ad ſtipendium contra infraſcriptam formam ru. 94
De pena acceptan. aliquod regimen uel officium abſq̄ licentia dnorum priorum ru. 95
De pena impetrantis priuilegium contra libertatem communis tuderti ru. 96
De pena exercentis iuriſdictionem uel officium in ciuitate uel comitatu tuderti. & q̄
nulla lis agitet extra curias rectorum & officialium ciuitatis tuderti ru. 97
quod fiat liber in quo ſcribā. nobiles & potētes de comit. & de mō ſatiſdādo per eos ru. 98
De obſeruatione pacis dudum facte inter ghelphos & ghibellinos ru. 99
De pacibus obſeruādis ru. 100
de pēa derobā. uel ignē mitt. tēp. ꝑlii & de emēda facien. tūc tēporis de robbato ru. 101
de pēa intrān. domū alterius & q̄ liceat dn̄o domus intrāi ē certis modis offe. ſine pēa ru. 102
de pena capiēt. hōem liberū & faciēt. fieri aliquē cōtract. uel diſtractū p̄ vim & metū
& notar. ſcriben. inſtru. perinde fcīm & in quibus caſib. quis poſſit impune capi ru. 103
De pena interferentis alicui uiolentiam turbatiuam uel inquietatiua & quod accu
ſatus de huiuſmodi maleficio non teneatur dare fideiuſſorem ru. 105
De pena inferentis alicui uiolentia in re mobili ſeu ſe mouenti ru. 106
De pena intrantis tenutam datam contra eum ru. 107
De pena euntis in rem alterius poſt prohibitionem ſibi factam ru. 108
De pena prohibentis uel minantis rem laborari uel aliquem offendentis occaſione
laborerii uel alicuius alienationis & de modo probandi ru. 109
de pena ſindic. & cōmunit. nō denū:tian. minas & uiolentias inferendas ru. 110
Quod ſuppoſitus puniatur pro non ſuppoſito minas uel uiolentias inferente ru. 111
de pēa corrū p. uel corrū p. attētis carnali aliquā honeſtā mulierē, & quod in hoc caſu
magnat. magis puniāt, & q̄ cap. ēs talem mulierē in uxorē totaliter ſit impunis. ru. 112
De ſodomitis & eorum pena ru. 113
De hereticis & ſciſmaticis & eorum receptatoribus ru. 114
De pena blaſſemantes deum uel ſanctos ru. 115
De pena iurantis per corpus ſanguinē uel alia mēbra Xp̄i Matris uel ſcōrū eius. ru. 116

De ordine cipporum & ſecretorum cuſtodum contra iurantes per corpus uel al[i]qua membra Chriſti matris uel ſanctorum	ru.	117
De pena frangentis carceres communis tudertí	ru.	118
De pẽa cuſtodũ carcer. inferẽt iniuriã aliquib. carcer. uel aliqd accipientiũ ab eiſdẽ	ru.	119
De cautiõe pſtãda p ſuperſtites carcer. & de pẽa ĩpotiũ nõ reaſſignãt. carceratos	ru.	120
quod inquirat cõtra cuſto. carcer. nõ ſeruãt. ſtatuta loquẽtia de cuſtodia carcerum	ru.	121
De inquiſitione facienda, a, carcerato tempore ſuę relaxationis	ru.	122
De pena cuſtodum relaxãtium contra infraſcriptam formam carceratos	ru.	123
De certis ſolemnitatibus & cautelis obſeruãdis per cuſtodes carcerum & per camerarium & eius notarium circha incarceratos & relaxatione captiuorum	ru.	124
Quod poteſtas & capitaneus ordinamenta carcerum faciant obſeruari	ru.	125
de pẽa reproperã. iniuriã offenſi. uel executio. perſonales & de mõ probandi	ru.	126
Quod proceſſ. & ſentẽt. facti & latę olim cõtra rebelles ſint caſſi & caſſę, & de reſtitutione ĩpotiũ & pena reproperã. ipſis rebellib. uel ĩpotiũ infamiã allegantis	ru.	127
de pẽa euell. termi. & prope termin. laborant. cõtra infraſcriptam formam	ru.	128
De ceſſionibus prohibitis & pena contra facientium	ru.	127
De falſitatibus & falſariis puniendis & cohercendis	ru.	130
De pena patefacientium credentias	ru.	131
De pẽa tenẽt. inſtrumẽ iam ſoluto debito de pena petẽtis debitum iam ſolutũ	ru.	132
De pena mercatoris non cancellãtis credentias ſolutas	ru.	133
De pena furti incendii guaſti & robarie	ru.	134
De prauo igne & de hiis qui ad dictam materiam pertinent	ru.	135
de rapinis furtis & aliis excessionibus cõmiſſis tempore praui ignis	ru.	136
de pena intrantis ſecundas portas palatiorum & limina ſtabulorum poteſtatis & capitanei & defenſoris contra formam preſentis capituli	ru.	137
de pena portantis arma & notificatione forenſibus per hoſpites facienda, & in quibus caſibus deferentes ea non puniantur	ru.	138
de pena luſorum & aſſiſtentium ipſi ludo & ad ipſum mutuantium	ru.	137
de obligat. cõtract. occaſ. ludi & de pena notarii huiuſmodi inſtrumẽta facien.	ru.	140
de pena ludent. in facto natiuit. dñi noſtri Yeſu Xpi ſiue in eius vigilia uel die ſequẽ.	ru.	141
Quod nullus ribaldus ludat ad aliquem ludum taxillorum ſuper ſcalis ſiue gradibus ſcalarum maioris eccleſię tudertine	ru.	142
de pena offendentis petentem caſſari & annullari obligationem contractum occaſione ludi uel eius conſanguineum	ru.	143
Quod non poſſit renunciari ſtatuto loquenti de materia ludi	ru.	144
Quod rogetur dominus epiſcopus tudertinus vt excommun. receptatores luxorũ & notarios ſcribentes inſtrumenta ludi	ru.	145
de non faciendo inquiſitionem vltimis quindecim diebus de predictis	ru.	146
de pena euntis poſt tertium ſonum campanę	ru.	147
Quod banniatur iuuentus poſt tertium ſonũ cãpanę in capite ſcalarũ palatio [illegible]	ru.	148
Quod nullus tranſeat per aliquam poſtam poſt tertium ſonum campane & de pena celantis nomen ſuum	ru.	149
Quod nullus ſtipendiarius uadat poſt tertium ſonum campane ſine licentia	ru.	150
Quod cuſtodes portarum teneantur ire ad eorum portam	ru.	151
Quod nulla perſona praeſtet aliquod impedimentum in portis claudendis & aperiendis.	ru.	clii

Quod cuſtodes teneantur ire ad cuſtodiam cum armis infraſcriptis ru. clxiii
Quod quilibet cuſtos teneatur obedire officiali cuſtodie & ſtare ad poſtam ſibi
aſſignatam & quod non permittant aliquem tranſire ſine nomine ſibi aſſignato ru. C liiii
Quod cuſtos cui aſſignatum fuerit nomen debeat tenere ſecretum ru. CLV
Quod cuſtodes ſint ſolicitj ad cuſtodiam & de pena contrafacientium ru. CLVI
Quod nulla perſona mittet literas uel ſupra portas nec per aliquem murum ciuitatis tudert. ru. CLVII
Quod quilibet clauenarius claudat & aperiat portas horis congruis & nõ prius ru. CLVIII
Quod nullus cuſtos nocturnus ducat aliquem ſecũ qui nõ ſit de cuſtodibus ru. clviiii
De officio ſuperſtitum burghorum & ſuburgorum circa cuſtodiam nocturnam ru. clx
de pena facientis talo contra infraſcriptam formam ru. clxi
de pena deſtruentis muros ciuit. & quod proponatur de refectione murorũ burgorũ ru. clxii
de pena deuaſtantis ſiluas communis ru. clxiii
de pẽa laborãtis terras de quibus fuit queſtio inter cõmu. tuder. & dñum aldrouãdũ ru. clxiiii
de pena non perficientis opus communis ru. 165
de pena occidentis uel uulnerantis animal alicuius ru. 166
de pena capientis columbos & de his ad dictam materiam pertinentibus ru. 167
Quod laboratores teneantur obſeruare pacta ru. 168
de pena facientium coniurationem de non laborando terras & de modo ſeruando
in faciendo eas laborari per homines comitatus ru. 169
de pena exercentium procurationem contra infraſcriptam formam ru. 170
de pena notarii exercentis artem non deſcriptis in matricula ru. 172
de pena patrocinantis alicui ſuis expẽſis de certo ſalario in caſu dũtaxat uicto obtinẽde ru. 176
de pena ducẽtis foreſem uel alia quantitate hẽat ſecũ occaſione alicuius queſtionis ru. 172
de pena filii maleficantis patrem ru. 174
de pena comitatum non denuntiantium maleficia ru. 175
de pena uniuerſitatum non capientium maleficatores ſeu receptantiũ exbannitos ru. 176
quod liceat cuilibet capere exbannitũ & de ſalario capientiũ & apportantis exbãnitos ru. 177
Quod exbanniti poſſint impune offendi & qui non ru. 178
de pena patrocinantis pro aliquo exbannito ru. 179
Quod proponatur in conſilio populi de executione contra exbannitos facienda
& de modo & ordine ſeruando ru. 180
de non rebandiendis exbannitos niſi certa forma ſeruata ru. 181
Quod exbanniti & condemnati pro moleſtatione tenute habeantur pro rebannitis
& liberatis ſi fuerint concordes cum ſuis creditoribus ru. 182
de pena aſſumentis aliquam uxorem contra infraſcriptam formam ru. clxxxiii
de lanaiolis ru. clxxxiiii
de pena portantis pannum ad ualcandum extra comitatum tuderti ru. clxxxv
de forma electionis offitialium dãnorũ datorũ & de diuis datis uiarũ pontiũ & fontiũ ru. clxxxvi
de modo procedendi ſuper libellis dannorum datorum ru. clxxxvii
de pena dannum dantis cum beſtiis uel aliis animalibus in rebus alterius & quod
liceat moderate uerberare cuſtodes beſtiarum dannum dantium ru. clxxxviii
de pẽa dãnũ dãtis i ortis uel uineis & de ferẽtiũ uuas & de aliis ad dictã mate. ptinẽ. ru. 189
de canibus tenentibus gattis ru. 190
de capientibus non recedentibus niſi in certis caſibus ru. 191
de pena incidentis ſiluas uel arbores alterius & pẽa ſindicor. nõ denun. talia cõmittẽs ru. 192
de pena deceppantium & extirpantium ſiluas communis ru. 193
de pena dannum dantium in bonis eccleſiarum & aliorum locorum uenerabilium ru. 194
de emendatione facienda ciuibus dannum paſſis & de modo ſeruando in ea ru. 195
Quod ſindici comitatus poſſint punire dannum dantes uſque in duos ſolidos ru. 196

In quibus locis liceat occidere porchum dānum dare inuentum & de pena damni dati a uenatoribus ſiue aucupatoribus uel ab eorum canibus. ru. 197
de pena deferentium amigdolas. ru. 198
de perſcrutatione facienda per comitatū ru. 199
De rogatione facienda domino Epiſcopo pro graſcia ru. 200
De dohana bladorum non facienda & de non emendo granum uel bladum cauſa reuendendi. & de pena contrafacientis. ru. 201
De pena extrahentium bladum uel aliam graſciam & in quibus caſibus portari poſſit bladum extra ciuitatem. ru. 202
De pena occultantis bladum. ru. 203
Quod bladum exiſtens in comitatu Tuderti deferatur ad ciuitatem Tuderti ad uoluntatem dominorum priorum populi. ru. 204
Quod fructus terrarum forenſium quę ſitę ſunt in comitatu Tuderti reducantur ad ciuitatem Tuderti. ru. 205
De pena iniuriātis uel offendētis forēſem apportantē bladū ad ciuit. Tud. ru. 206
Quod nō fiat ꝓpoſita uel reformatio đ aliqua graſcia extraēda đ comit. tud. ru. 207
De modo ſeruando in forenſibus uenientibus cum graſcia. ru. 208
Quibus liceat extrahere beſtias in die fori de ciuitate Tuderti. ru. 209
In qua quantitate graſcia poſſit extrahi & de pena contrafacientis. ru. 210
De pena emētis uel uēdētis ultra unā corbē grani i hebdomada alicui ſpeciali ꝑſōe. ru. 211
De pena forenſis ementis bladum & uendentis idem ru. 212
De pena preſtantis beſtiam pro extrahendo graſciam ru. 213
Quod poteſtas proponat de graſcia non extrahenda ru. 214
Quod liceat habentibus equos emere ſpeltam ru. 215
Quod liceat portare ioglīā introſſetū & glādes de ciuit. Tud. in eius comit. ru. 216
Quod cuilibet liceat extrahere certos fructus de ciuit. & comitatu Tuderti. ru. 217
De uino non extrahendo de comitatu Tuderti ru. 218
Ad que loca liceāt habitāntibus in ciuit. Tud. deferre graſciā & bladū ad macinā. ru. 219
Per quas portas liceat deferre granum & bladum ad macinandum de ciuitate Tuderti & de pena deferentium ru. 220
Quod non liceat alicui ire ad macinandum extra comitatum Tuderti exceptis illis de caſtro franco, & de pena contrafacientis ru. 221
de modo ſeruando ab his qui uadunt ad macinandum. ru. 122
Quod forenſes poſſint uenire ad macinandum ru. 223
de beſtiis nō extrahēn. de ciui. uel comit. tuderti & de pena cōtrafacientis ru. 224
de modo ſeruādo ꝑ forēſes uolētes cū beſtiis trāſire ꝑ comitatum tuderti ru. 225
de cuſtodibus ſecretis contra extractores graſcię eligendis ru. 226
de cuſtodibus eligendis ad uoluntatem dominorum priorum populi tuderti. ru. 227
Quod communitates ſuccurrant cuſtodibus & de pena contrafacientium & cuſtodum committentium fraudem ru. 228
de cautione preſtanda per ſindicos caſtrorum & uillarū comitatus tuderti exiſtentium prope eos fines. ru. 229
de pauiglionibus uniuerſitatū nō cōmodandiū extra comitatum tuderti. ru. 230
de ꝓhibitis uiris & ſpoſis & aliis perſonis tēpore matrimonii & nuptiarum. ru. 231
de pena mulierum portantium indumenta contra formam infraſcriptā. ru. 232
de certis veſtibus & ornamentis non ferendis per maſculos. ru. 233
de pena portātis mātellū cōtra infraſcriptā formam uel aliud ueſtimentum. ru. 234

de pēa ſartoꝝ & coꝝ diſcipuloꝝ & artificū facientiū cōtra capitula infraſcripta. ru. CCxxxv
De his que icūbūt dñis poteſtati & capi. & d certis officialibus ad pdi. dputādis. ru. 235
De certis moribus & actibus prohibitis tempore mortis alicuius & de pena con-
trafacientium & de multis aliis ad ipſam materiam pertinentibus. ru. 237
Quod Sr guidalottus ... ii alberti non poſſit intrare domum habitationis do-
minoꝝ prioꝝ ſiue alicuius rectoris cōis Tudertí & d pena ipſius pt̄rafacientis. ru. 238
De his qui declinarunt iuriſdictionem & forum ſecularis curię Tudertinę. ru. 239

Diſtinctio Quarta.

De officio Iudicis extraordinariorum. ru. 1
De pignoribus recolligendis & modo procedendi in cauſis pignorum. ru. 2
Quod fideiuſſores & alii pro aliis obligari cōueniri poſſint ante principales de-
bitores & quod ab ipſis fideiuſoribus & obligationibus debeant ab ipſis princi-
palibus debitoribus extrahi & conſeruari indemnes. ru. 3
Quod nullus ciuis vel comitatenſis Tuderti ſe obliget pro aliquo forenſe apud ali-
quem tudertinū contra formam preſentis capituli & de pena talis tudertini talem
obligationem recipientis. ru. 4
De arbitris & arbitratoribus. ru. V
de ratione reddēda tutoribus & curatoribus. ru. 6
de expēſis factis in re cōi reficiēdis & aliis ad ipſam materiam pertinentibus. ru. 7
de parietibus faciēdis inter domos contiguas. ru. VIII
Quod nemini liceat aliquid immittere in muro alterius. ru. 9
Quod lapides immiſſi in aliquo muro alicuius extra ipſū murū protendentes
ſupra aliquem locū pro terminis habeantur. ru. 10
de immunitate uenientiū ad laborādū in comitatu & forēſiū facientiū caſtrū. ru. 11
de modo recipiendi forenſes in ciues. ru. 12
Quod nullus alterius iuriſditionis emat poſſeſſiones in comitatu Tuderti. ru. 13
de poſſeſſionibus non alienandis alicui perſone eccleſiaſticę. ru. 14
Quod habentes poſſeſſiones que olim fuerūt alicuius perſone eccleſiaſticę ſoluāt
datas & gabellas cū penis de curſis. ru. XV
de pꝓpoſita faciēda in cōſilio ſup factis libræ de fauore preſtando Iudici libræ. ru. 16
Quibus caſibus terre per aliquem cōceſſe alicui eccleſie tittulo pmutationis debe-
ant de eius libra remoueri & quibus nō. ru. 17
Quod maſſarii comitatus teneātur cōtribuere in oneribus patrimonialibus ſiue
ſumptibus pecuniariis in loco ubi ſunt deſcripti ad larē & qualiter ipſa onera diſtri-
buantur & de aliis ad preſcriptam materiam ſpectantibus. ru. XVIII
de terris per alluuionem accreſcentibus addendis ad libram & de diminutis remo-
uendis de libra & de modo ſeruando circa prædicta ru. 19
de erroribus occurentibus in libra alicuius in mēſura uel alio modo corigendis p
Iudicem libræ & modo in prædictis ſeruando. ru. 20
de modo eleuandi de libra & ponendi terram per notarios. ru. 21
de terris acquiſitis per maſſarios ad eorum libram ponen. & de pena maſſariorum
facientiū ſe ſcribi ad libram ciuiū nobiliū vel ſergentiū. ru. 22
de terris maſſariorum non appodiandis ſeu aliquo fictitio tittulo recipiendis & de
aliis ad dictam materiam facientibus. ru. 23
de noua libra non facienda alicui abſque licentia dominorū priorū. ru. 24
de filiis maſſariorū comitatus Tuderti emancipatis ſcribendis inter lares & ad li-
bram ipſorum maſſariorum. ru. XXV

De maſſariis ſcriptis per errorem ad libram Ciuium nobilium uel ſergentium reponendis ad libram maſſariorum.	ru.	26
De inquiſitionibus faciendis de laribus.	ru.	27
Q᷒ ſcripti ad lares plurium & diuerſoꝝ locoꝝ debeãt ad unũ lare tantum reduci.	ru.	28
Quod ſtatuta loquentia contra maſſarios locum non habeant contra habentes beneficium ciuium nobilium uel ſergentum.	ru.	29
Quod ſententię late pro maſſariis nobilibus uel ſergentibus comitatus Tuderti in requiſito ſindico communis non ualeant.	ru.	30
de pena proponentis ut aliquis maſſarius recipiatur in ciuem nobilem uel ſergentem & in petentis priuilegium contra predicta.	ru.	31
Quod poteſtas & capitaneus obſeruent ſtatuta & reformationes ſupra libra.	ru.	32
de libra non diuidẽda inter morantes in eadem familia	ru.	33
Quod quilibet teneatur ponere ſimul ſub eodem cõteſtu ſcripturę ad libram ſuam terras ad ſe pertinentes.	ru.	34
de ſalario dando per cõitatenſes famolis per eos mittendis in ſeruitium cõmunis.	ru.	35
Q᷒ ſindici comitatus poſſint punirẽ deliquẽtes in negocii uniuerſitatis uſq; i 2 ſoli.	ru.	36
Quod nobiles & ſergentes comitatus Tuderti cõtribuant cum ciuibus & non cum maſſariis in taxatione fructuum.	ru.	37
Q᷒ quilibet faciat ſibi ſcribi & alibrari terras quas emerit uel alr titu. acquiſiuerit.	ru.	38
de pena facientis eleuari de libra ſuas terras quas poſſidet.	ru.	39
Q᷒ quilibet lar d plano ũmeri habeat unã quarrigatã terrę & d onerib. p eos ſoluẽdis.	ru.	xL
De curſu aquę non impediendo & de formis uacuandis.	ru.	41
Quod ius ſtillicidii non ledatur propter conductum communis Tuderti.	ru.	42
de pena preſtantis impedimentum aquę fluentis in platea communis Tuderti ſiue quod aquę & turpitudines non fluant in cloacas.	ru.	x Liii
de ſepalibus ſiue arboribus pendentibus ſupra rem alterius remouendis	ru.	x Liiii
d arboribus alicuius exiſtentibus i re alterius uẽdẽdis ad petitionẽ cuiuslibet partis.	ru.	xLv
de terminationibus faciendis.	ru.	x Lvi
Quod quilibet habẽs aliquod terrenũ neceſſariũ ad conſtructionem ſiue refectionem alicuius caſtri teneatur illud uendere.	ru.	xLvii
de pena habentis hoſtiũ in muris alicuius caſtri.	ru.	xLviii
de cuſtodia & ſolicitudine pontis caris.	ru.	IL
Quod proponatur in conſilio de refectione pontis montis molini.	ru.	L
de ponte faciendo in flumine naię in guado collis.	ru.	LI
de ponte faciendo in flumine rigi in guado collis uerſus caſtrum uetus	ru.	Lii
de foſſato fractę inzangare manutenendo.	ru.	Liii
de ciſternis campiroli & conductis earum.	ru.	Liiii
de ſex ciſternis in Ciuitate fiendis.	ru.	Lv
de aptatione fontis ſcornabechi & ceterarum ciſternarum.	ru.	Lvi
de fontibus faciendis iuxta portã uallis & in aliis locis iuxta ciuitatem.	ru.	Lvii
de aptatione fontis Sancti tegerii.	ru.	Lviii
de aptatione fontis ſtagni.	ru.	Lix
de uiis mattonandis & chiocanis faciendis & de certis uiis reformandis & de multis aliis ad preſentem materiam pertinentibus.	ru.	LX
de uia debita per rem alterius.	ru.	lXi
de uia mutanda.	ru.	LXi
de non habentibus uiam per quam uadant ad rem ſuam.	ru.	lXii

de conplemento uiatorum. ru. 64
de uia qua itur ad campum aqu'æ. ru. 65
de aptatione uię pontis curis. ru. LXVI
de aptatione uię qua itur ad Sanctum Stefanum. ru. LXVii
de uiis ponticellis & formis plani portus. ru. LXViii
de certis cautelis obſeruādis āte quā fiat aliq̄ opus iuſta uiā publicā uel uicinalē. ru. LXIX
de aptatione uiæ ſubtus portam uallis & fonctis pantani. ru. LXX
de uiis comitatus Tuderti aptandis expēſis adiacentium. ru. LXXI
de uiis ciuitatis & comitatus Tuderti terminandis. ru. LXXii
de purgatione uiarum. ru. Lxxiii
de omnibus uiis comitatus Tuderti aptandis & ſpecialiter de iis qui teneantur aptare uiam qua itur Viterbium. ru. Lxxiiii
de uiis exiſtentibus circum circa ciuitatem Tuderti terminandis & diſgōbrādis. ru. Lxxv
de diſgōbratione certarum uiarum. ru. Lxxvi
d aptatione uiæ qua it̄ ad fontē termoli & ipſius fōtis & d guazzatorio ibi faciē. ru. Lxxvii
de pena facientis foueam uel proiicientis turpitudinem in uiis. ru. Lxxviii
de formis faciendis iuxta uias per laboratores ru. LXXix
de pena ſuperapprehendentis uiam publicam uel uicinalem ſitam in ciuitate Tuderti uel comitatu uel aliquam rem communis Tuderti. ru. Lxxx
Q̄d iudex extraordinarioꝝ faciat claudi & mutari formellos exiſtētes iuxta uias. ru Lxxxi
de pena proiicientis turpitudines in uiis uel ante portas. ru. Lxxxii
Quod habentes denarios pro uiis mattonandis teneantur eos in dictū laboreriū conuertere infra certum tempus & de pena contrafacientis. ru. Lxxxiii
de modo expendendi introitus montium. ru. Lxxxiiii
Quod per commune fiant quatuor portæ. ru. Lxxxv
Q̄d porta Sāctæ Catherinę apiatur & claudatur ſicut aliæ portę ciuitatis Tuder. ru. Lxxxvi
de aptatione ſupra muri grecoli. ru. Lxxxvii
Quod cuilibet habenti domum ſuper murū cōmunis Tuderti liceat ſup ipſū muꝝ murare & de eloacis & ſciacquaialibus immictēdis intra muꝝ & ſub terram ru. Lxxxviii
Q̄d nullus ꝓiciat turpitudinē āte uel ꝓpe hoſpitale ſeu eccleſiā d caſtro tudino. ru. Lxxxix
Quod nullus proiiciat turpitudine in platea Sācti Ioannis. ru. XC
Q̄d nullū brutū animal dcoriet̄ uel ſāguinet̄ i locis īfraſcriptis & d pena cō-faciētiū. ru XCi
de pena ducentis animal egrotum ad fontem. ru. XCii
de pena uendentium lapides contra infraſcriptam formam. ru. XCiii
de modo ſeruando per tegularios & mattonarios. ru. XCiiii
de uia ſuper apprehēdenda & mutanda p moniales monaſterii Sācti Bartholomei. ru XCv
de ſatiſdatione preſtanda p ſindicos & certos nobiles comitatus Tuderti & de pena ſatiſdantiū & quod baiuli non uadant p comitatum expenſis eorum ru. XCvi
de modo ſeruando per deferentes ligna ad uendendum. ru. XCvii
de certis menſuris habendis per commune Tuderti. ru. XCviii
de pena uēdētiū & mēſurantiū cum menſuris nō iuſtis uel cōtra infra ſcriptā for. ru. IC
de pena piſcantis ſeu linum uel canepen macerantis ſiue nauicellam mittentis in lacu cōmunis Tuderti ſito in plebatu ſācti fauſtini uel inde aquā deuiantis ru. C
de pena retinentis linum uel canepen non incigliatum. ru. CI
de pena pizziearolorum ementium die ſabbati ante nonam. ru. CII
de prohibitis pellipariis & de inmunditia non facienda in platea & locis aliis. ru. CIII
In qua parte platee uendantur olera & de pena contrafacientium. ru. CIIII

de pena treccolarum ſilantium in platea. Ru. 105
de modo uendendi panem & ſeruando per panicocolas. ru. C·Vi
Quod cuilibet liceat in die Sabbati habere diſcum in platea. ru. 107
de molendinariis & carriatoribus. ru. 108
Quod molendenarii habeāt coppitellos cum quibus accipiant multurā & de pena
contra facientium. ru. CIX.
de pena uendentium uinum ad minutum contra infraſcriptam formam. ru. 110
de fornariis. ru. 111
de pena coquendi creſcias. ru. 112
de macellariis ru. 113
de pena emētis piſcies cauſa reuēdēdi & tabernarioꝝ uēdētiū piſcies crudos. ru. 114
Quod cuilibet liceat uenire ad uendendum piſcies & de modo ſeruando tem
pore quatrageſimę & de penſione macelli. ru. 115
de pena mittētis papirū ꝗ alio q̄m de bābace ſeu aliq̄d cōtrafaciētis ꝗ cera nō pura. ru. CXVI
de pena accipientis aliquid pro paſſatura fluminis contra infraſcriptam formam
& de modo tenendi naues in flumine. ru. 117
Quod nullus arnulſorum laboret uel paſcuat intra confines iuriſditionis communis
Tuderti & de pena contrafacientium. ru. 118
de infectis expellendis & de pena receptantium eos. ru. 119
de poſtribulo communis Tuderti. ru. 120
Quod meretrices non uadant per ciuitatem. ru. 121
de pena in iuriantis offendenti vel moleſtantis aliquā meretricē in poſtribulo &
eius cohercentis. ru. 122
Quod conductores poſtribuli teneantur illud aptare & de pena meretricū alibi
hoſpitantiū & quod tertia pars queſtus ſiue lucri ſit conductoris. ru. 123
de denariis mutuandis per iudeos ru. 124
Quod nullus de ferri faciat aliquas res ſuper aliq̄bus beſtiis certis diebus ſolēnis, ru. 125
Quod diebus dominicis & feſtiuis liceat feriare in caſu neceſſitatis, ru. 126

Diſtinctio Quinta,

Quod quelibet ars in feſto Sancti Fortunati ſe debeant congregare. ru. 1
de pēa artiū nō faciētiū cereū in feſto S.For,& cū qua arte q̄s p cereo ſoluatt ru. 2
de cereis portandis per ſindicos cōmitatus in feſto Sancti Fortunati, ru. 3
de pena proiiccientiū lapides in circuitu Sancti Fortunati, ru. 4
de poteſtate & balia infraſcriptorum ſindicorum & procuratorum fratruū conuentus Sancti
Fortunati & aliorū conuentuū ordinis fratruū minorū Tudertinæ dioceſis, ru. 5
Quod incluſe intelligantur ſine ſalario. ru. 6
Quod cauſe relictoꝝ operi & eccleſię Sancti Fortunati ſummarie diffiniātur. ru. 7
de pena cantantis uel inhoneſtū facientis ante monaſterium uel carcerē alicuius
mulieris ibi recluſę ad penitentiam agendam. ru. 8
de pena uagabundium ſiue cantantium uel aliquod inhoneſtum dicentium uel faci
entium ante eccleſiſi uel locum religioſum ſiue intus. ru. 9
Quomodo & quando offerantur captiui & qui offerri non poſſint. ru. 10
de ordinamentis hoſpitalis charitatis. ru. 11
Q͛d cauſe hoſpitalis charitatis expediāt͛ breuiter & ſūmarie infra quadra.dies.ru. 12
Q͛d bona hoſpi.chari.abſq; licētia cōſilii populi alienari uel obligari nō poſſint.ru. 13
Quod domini priores uadant ad hoſpitale charitatis de ratione reddenda
tis de bonis hoſpitalis eiuſdem. ru. 14

de inquiſitione facienda per rectorem dicti hoſpitalis. ru. XV
Quod rector dicti hoſpitalis notificet dominis prioribus ordinamēta & inuētariū ipſius hoſpitalis & ipſa ordinamenta penes ſe habeat. ru. XVI
Qđ hoſpitale charitatis nō teneat̃ ultra uires hereditatis ad ipſū hoſpitale ꝗ uolū, ru 17
Quod ſindicus hoſpitalis charitatis admittatur ad accuſandum. ru. 18
De uno bono doctore in iure ciuili forenſe habendo. ru. 19
Quod qlibet artifex poſſit uenire & ſtare in ciuitate Tuderti. ru. 20
Quod molacterii poſſint uenire ad ciuitatem Tuderti libere. ru. 21
Quod cuilibet alienigenę liceat uenire ad habitādū in ciuitate & comitatu Tu. ru. 22
Quod liceat mercatoribus uēdere eoꝝ mercātias & de pena cōtra dicentis. ru. 23

Reformationes.

Declaratio & limitatio ſtatuti poſiti ſub rubrica de citationibus & exbanniméris in maleficiis faciendis. ru. 1
Quod ꝓpter pacem & confeſſionem ſola dimidia diminuatur. ru. 2
ſuppletio & declaratio ſtatuti de pena uerborum iniurioſorum. ru. 3
Suppletio ſtatuti ſupra pena imponēda ſingularibus receptātibus exbānitos. ru. 4
Quomodo ſindici debeant denunciare maleficia. ru. 5
De ſalariis officialium ciuium. ru. 6
De mercede exactorum datiuatum. ru. 7
Merces exactorum. ru. 8
De modo ſeruando per cancellarium & mercede ſoluenda. ru. 9
de compromiſſis. ru. 10
Cognitio militum in ciuilibus. ru. 11
Cognitio iudicis maioris curię. ru. 12
Quod cauſę ſoccitę & beſtiarum expediantur per capitaneum ru. 13
de feriis. ru. 14
de immunitate conceſſa ciuibus & comitatiuis laboratoribus redeuntibus ad comitatum Tuderti & de modo probandi eorum abſentiā. ru. 15
Ordinamēta ſuper refectione & accōcimine caſtroꝝ & uillaꝝ comitatus Tuderti.ru. 16
Quod nullus poſſit eſſe ad alıꝗ officiū niſi diſtet,a,ciuitate Tu. ꝑ trigita miliaria.ru 17
Quod rectores & officiales teneātur facere executiones de datiuis & gabellis abſque aliqua mercede. ru. 18
Quod rectores & officiales nō poſſint ſindicari niſi finito eoꝝ officio. ru. 19
declaratio & correctio ſtatuti de ſucceſſionibus ab inteſtato & quod intelligatur proprie & improprie. ru. 20
Additio & declaratio ſtatuti quod ſuperſtite maſculo filię fęminę nō ſuccedāt. ru. 21
declaratio limitatio & additio capi.ſtatu.loquētis qualiter mulieres cōtrahet poſſint.ru. 22
ꝗ pena ipedıētis officialē uel eius famulū aut baiulū quē ducit ꝑ eoꝝ officio exer.ru. 23
Quod debitor captus ꝑ executione guarātigie & eius fideiuſſor ſi diſceſſerit,a,diſtricta poſſit iterum capi & non relaxetur niſi ſoluerit. ru. 24
Quod unicui ꝗ licitum ſit deferre ſuper beſtiis bladum & ligumen quolibet die de menſibus Iulii & auguſti. ru. 25
de pena euntis ad monaſteria & hiis q excipiuntur ab hiis. ru. 26
de pena ementis uel uendentis rem litigioſam. ru. 27
de terenta eccleſię Sancti Fortunati. ru. 28
de pena officialis facientis ſibi facer̃ expēſas in comitatu & ꝙ nullus ſindicus ſeu aliquis comitatiuus teneatur facere expēſas officialibus. ru. XXIX.
de mercede baiuloꝝ & quod non poſſint habere expēſas. ru. 30

De electione domini capitanei cum ſuis officialibus ru. 31
De ſindicatu domini poteſtatis & priorum & aliorum officialium ru. 34
De modo & forma procedendi in cauſis ciuilibus ru. 35
De excuſſione bonorum ru. 36
De beſtiis campanario aſſignandis ru. 37
De nundinis faciendis in teſto ſancte Marie menſe auguſti ru. 38
De relictis eccleſię ſancti fortunati ru. 39
De pena non ciuium ad conſilium ru. 40
De pena capientis columbos ru. 41
De compromiſſis faciendis etiam inter extraneos ru. 42
De reformatione ſuper terminis cauſarum ciuilium ru. 43
Quod condemnati in aliqua pena ciuiliter ſeu criminaliter non audiantur ru. 44
De dotibus exigendis ru. 45
De ſocciitis non retinendis per forenſes in comitatu Tuderti ru. 46
Quod forenſes non poſſunt vendere nec emere immobilia ru. 47
Quod laboratores bonorum forenſium ſoluant onera pro eis ru. 48
Immunitas laborantium bona hoſpitalis caritatis ru. 49
De pena comitatiuorum ciuibus ſanguinem extrahentium ru. 50
de immunitate concedenda artificibus & laboratoribus forenſibus ru. 51
de pena ſocomitatum ru. 52
Quod quilibet extractus ad officium dominorum priorum teneatur prima die intrare & de pena contrafacientis ru. 53
De pena venenantis ru. l.iii
De modo diſtribuendi onera in comitatu ru. lv
De laboratoribus terrarum forenſium ru. lvi
De modo ſeruando per notarios in rogitibus & aliis ad hanc materiam pertinent. ru. lvii
De modo ſeruando per conſules de contractibus factis per notarios uiuentes ru. lviii
De mō & forma regiſtrādi cōtract. ſiue rogitus & de aliis ad dcām mater. pertinē. ru. lix
De mercede ſolutionis contractuum & ſcripturarum ru. lx
Qualiter ciues teneantur contribuere pro muritiis faciēdis in caſtris comit. tuder. ru. lx
Quod compromiſſa infra duos menſis terminentur ru. lxi
Quod ſtatuta communis tuderti contra ciues & comitatiuos nō proſint forēſib. ru. lxii
De cereis portandis per dominos priores ru. lxiii
Quantum ſoluere teneantur unuſquiſq; nouus prior ru. lxiiii
quod extranei tabell. nō rogēt & de ſcripturis & de mō ſportular. in cauſis cōmiſſi. ru. lxv
De modo capiendi aſſignandi & uendendi pignora ru. lxvi
Ad quem appelletur indefectu defenſoris & de modo procedendi in cauſa appellat. ru. lxvii
De preſcriptionibus ru. lxviii
Quod fructus ultimi anni ſint domini & non coloni ru. lxix
De precio & menſura calcis atenę & laterum ru. lxx

ca.

De Iuramento Poteſtatis et Capitanei. R 1

IN DEI Nõe iuocato iuro & iure Iurãdo promicto ego qui ſum poteſtas ſue Capitaneus
electus Ciuitatis Tuderti et Comitatus eiuſdem toto tempore mei reg minis ipſam ciui
tatẽ eiuſqꝫ diſtritũ ac libertatem honorem iuriſdictionẽ et ſtatum pacificum ipſius regere ſal/
uare manutenere conſeruare et augumẽtare propoſſe. Et defendere manutenere conſeruare &
augumentare propoſſe populum & populares perſonas Ciuitatis & comitatus eiuſdem Con
ſilium ipſius populi & officium dñorum Prioꝝ ipſius populi.& ſtatuta omnia reformationes
ordinamenta prouiſiones et decreta facta & in futurum fienda tam per ipſum Conſilium po
puli quam etiã per ipſos dños priores attẽdere & obſeruare ac effectui demãdare.& toto tẽpo
re mei regiminis cum tota mea familia & equis ſtare & moram trahere in Ciuitate prædicta ni
ſi riem pro factis cõmunis ipſius ciuitatis & tunc de licentia dicti Conſilii populi; vel niſi mea
familia iret ꝓ officio exercẽdo in dictũ comitatũ tuderti quã mihi liceat mitteꝛ qñ opus fuerit
et nõ me abſẽtare a ciuitate & comitatu ꝑdictis nec aliquẽ de mea familia abſẽtare ꝑmitere tẽ
pore mei regiminis vel eo tẽpore ꝙ ſecũdũ formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis ſeu meę electionis
deberẽ in ciuitate Tuderti perſonaliter cũ mea familia ꝑmanere. Et ſi me abſẽtauero ſeu ſi ali
quis de mea familia ſe abſẽtauerit tenear et debeã. diſcõputare de meo ſalario pro quolibet die
meę abſẽtiæ. die mei diſceſſus & reditus in dicta abſẽtia cõputatis decẽ libras denarioꝝ cotto
nenſiũ. Pro quolibet vero die abſẽtiæ alicuius de ipſa mea familia diſcõputare tenear de dicto
meo ſalario ſecũdũ formã ſtatuti dicti cõmunis de dicta materia loquẽtis non obſtante aliqua
licẽtia que mihi ſeu alicui de ipſa mea famlia de abſentãdo cõcederetur ꝙ licẽtia. a quocũ ꝙ cõſi
lio dicti cõmunis conceſſa mihi cõtra diſcõputarionẽ prædictã nõ pſit. Et meũ officiũ bene le/
galiter pura fide & ſollicite faceꝛ et exerceꝛ. Et ꝙd ſic mei officiales & familiares faciẽ exerſe/
bũt et ꝙ cuilibet petẽti ius & Iuſtitiã facere & ꝑ meos officiales fieri facere & ipſã iuſtitiã ne/
mini denegare et ab ipſis meis officialib' denegare nõ ſinere. Et ſpecialiꝛ orphanis viduis et mi/
ſerabilibus ꝑſonis. manutenere ꝓpoſſe defẽdere augumẽtare loca ſacra religioſa et pia ciuita
tis et comitatus ꝑdicti et eoꝝ bona et iura et potiſſime hoſpitalis karitatis ꝙd eſt ſpeciale mẽ
brũ dicti cõmunis et eius bona et iura prout teneor ꝑ formã ſtatutoroꝝ prædictoꝝ et his defi/
ciẽtibus ſecundũ cẽſurã et formã iuris cõmunis. hereticos eſciſmaticos eorũqꝫ receptatores ac
fautores cohercere punire ac perſequi iuxta iuris cẽſuram et nõ recipere nec recipi facere a Cõ
mune Tuderti vel ab aliqua cõmunitate vel ſpeciali perſona aliquod donum vel aliquid aliud
vltra meũ ſalarum cõtra formã ſtatutoꝝ ſeu reformationũ dicti cõmunis. Et ꝙ omnia mihi et
meę familie neceſſaria de meis denariis propriis habere procurabo. Et generaliter omnia et ſin
gula facere et a meis officialibus fieri facere que teneter ſeu ipſi tenerẽtur ſecundũ formã alicu/
ius capituli ſtatutoꝝ vel reformationũ dicti cõmunis ſeu meę electionis. Que omnia faciam
et fieri faciã ab ipſis meis officialibus et familiaribus bene legaliter puris manibus fideliter et
ſollicite amotis odio amore premio precibus fraude timore et omni humana gratia ſi Deus m
aiuuet ſuper Statutis clauſis dicti cõmunis ad ſãcta Dei euangelia ipſis per me corporaliꝛ tactis

ca.

De iniunctis et prohibitis Poteſtati et Capitaneo. R 2

Teneãtur poteſtas et capitaneus Ciuitatis Tuderti omnia et ſingula facere et adimplere ad ꝙ
et prout tenentur ſecundũ formã proximi præcedentis Capituli ſeu alicuius alterius Capituli
ſtatutoꝝ cõmunis Tuderti. Et ſpecialiter ꝙ quẽlibet arrengãtem in aliquo cõſilio dicti cõmu/
nis ꝙ ipſis vel alteri eoꝝ ſeu alicui alio officiali forẽſi dicti cõmunis aliquid detur de pecunia
vel bonis dicti cõmunis directe vel indirecte ultra ſalarium ſibi debitũ pro ſuo officio ab ipſo
cõmuni Nec nõ notariũ reformationũ dicti communis prædicta ſcribentem in libris centum

cortonẽſiũ pro quolibet eorum puniantur et condẽnẽt. Nec poſſint ipſi uel aliquis eorum officialis uel familiaris alicuius eorum procurare uel operã dare q aliquis eligatur in Poteſtatẽ uel capitaneũ Ciuitatis Tuderti et ſectam cum aliquibus non facere. Et non poſſint comedere uel bibere ipſi uel aliquis de eorum familia cum aliquo Ciue uel comitariuo tuderti nec cum aliquo clerico uel religioſo morante in ciuitate Tuderti uel infra ſenaias. Nec ab aliquo ipſorum aliquod donũ uel enſeniũ recipere. Itẽ non poſſint tenere in eorum familia aliquẽ tudertinũ uel habitatorem ciuitatis uel comitatus tuderti uel qui a decẽ annis citra in ipſa ciuitate uel ipſius comitatu habitauerit uel habuerit ſtipẽdia a communi prædicto. Item non poſſint recipere a commune tuderti uel ab aliqua ſpeciali perſona ligna paleas oleũ candelas ſtolas uel res alias eis uel alicui eorum ſiue alicuius eorũ officialibus neceſſaria ſed ea omnia de propriis eorum denariis habere procurent. Et non accipiant nec accipi pmictant per aliquem de ipſorum familia in pſtantia aliquem equum uel aliam beſtiam gratis ab aliquo tudertino. Item nõ poſſint detinere uel cogere aliquem in palatio ſiue carceribus ſi ipſe uel alius pro eo uoluerit idonee ſatiſdare niſi in caſibus per formam ſtatutorum dicti cõmunis pmiſſis. Item non poſſint facere aliqui ppoſitam in aliquo cõſilio de ipſorum abſolutione. Et ſi in prædictis uel aliquo prædictorum cõtra fecerint puniatur quilibet eorum cõtrafaciens ſecũdum formam ſtatutorũ ubi per ipſa ſtatuta pena eſt determinata et ubi non, puniatur in centum libris denariorum cortoñ. Teneantur quoque obſeruare et effectualiter exequtioni mandare omnia et ſingula capitula et ordinamẽta pacis factæ inter cõmune peruſii et cõmune tuderti et inter intrinſecos et extrinſecos Ciuitatis tuderti ſub pena mille librarum cortoñ pro quolibet eorum contrafaciẽte. Ac etiam continue de die portas palatiorum poſitas iuxta ſcalas ipsorum palatiorum aptas tenere ſub pena cẽtum librarum cortonẽtium.

De iuramẽto iudicum poteſtatis et capitanei et q per ſeipſos debeant teſtes examinare et de quibuſdam aliis eiſdem incumbẽtibus. R ca. 3

Nos iudices dñorum Poteſtatis ſiue capitanei ciuitatis tuderti Iuramus ad Sancta dei euangelia officium noſtrum bona fide atque ſolliſcite exercere ſecundum formã ſtatutorum cõmunis tuderti ubi ipſa ſtatuta loquunt alias ſecundum iũs cõmune et dare conſiliũ ipſis dño Poteſtati ſiue dño Capitaneo qui nos cõduxit et cõmuni Tuderti quoties cũ a Nobis fuerit poſtulatũ prout iuſtitia ſuadebit et credẽtias nobis impoſitas ſecretas tenere omni fraude ceſſante. Et diffinire lites cauſas et queſtiones tã motas quã mouendas put tenemur per formã ſtatutorum cõmunis tuderti. Et ſi expedierit nõ ſolũ in palatio ſed etiã in eccleſiis et aliis locis congruis examinabimus per nos ipſos mulieres honeſtas et alias perſonas infirmitate uel alio iuſto impedimẽto grauatas que pducerẽtur in teſtes in aliqua lite cauſa vel queſtione corã nobis vertente illas v3 quibus acceſſus ad palatium noſtræ habitationis non eſſet poſſibilis vel conueniens alias autem perſonas ſimiliter per nos examinabimus in palatio prædicto. Et faciemus ſcribi dicta teſtium per notarios nobis deputatos nec vllo caſu examinationẽ ipſã alteri committemus vel p aliũ fieri pmictemus. Et ſi cõtra fiat nõ valeat ipſo iure excepto q in cauſis meris ciuilibus in quib' pars vtraque vel earum altera poſtulauerit q ipſa examinatio alteri cõmictat quo caſu ipſã examinationẽ cõmitemus alicui vel aliquib' expto ſeu expertis notario ſeu notariis neutri parti ſuſpecto ſeu ſuſpectis et cõletiem' iuſtis ſẽteẽtiis et iniuſtis diſſẽtiemus manus putas habebimus et nihil recipiemus a commune tuderti vel ab alia ſpeciali pſona occaſione noſtri officii, cõtenti dũtaxat ſalario q percipere debemus a poteſtate vel Capitaneo qui nos cõduxit. Copiã noſtri faciemus et ſedebimus ad bancũ iuris nobis deputatũ horis et tẽporibus debitis put tenemur p formã ſtatutorum cõmunis tuderti. Et generalr cuncta alia facie m' que ſpectãt ad noſtrũ officiũ ſecũdũ formã ſtatutorum dicti cõmunis. Et ſi cõtra fecerimus in aliquo caſuũ prædictorum puniemur ſecundũ formã ſtatutorum dicti cõmunis vbi ipſa ſtatuta loquũtur alias in libris quinquaginta denariorum cortoñ pro quolibet noſtrũ cõtra

ſeciẽte uice qualibet puniemur. Et ſpecialiṙ erimus intẽti et circũſpecti circa corruptores et ſi-
moniacos qui nos in aliquo ꝑſordes aut alio re ꝓbo modo corrumpere attẽtauerit et quẽlibet
culpabilẽ de prædictis quam citius poterimus propalabimus rectorib' dicti cõis ac etiã in cõſi
lio gñrali dicti cõis, nec nõ ꝓpoſſe curabim' ꝙ qlibet culpabilis de ꝑdictis pena debita puniaṫ

℄ De iuramẽto et officio militum Poteſtatis et capitanei. R ca 4.

Iuramus nos milites ſocii poteſtatis et capitanei ciuitatis Tuderti officiũ nobis iniunctum
ꝑ formam ſtatutoꝝ cõis Tuderti ſollicite et fideliṙ exercere tã in ciuitate quã in comitatu
tuderti et qualibet die ſemel ad minus circũ ambulare ꝑ ipſã ciuitatẽ et etiã de nocte quan
do uiſũ fuerit ipſi Poteſtati ſeu capitaneo pro ex bãnitis et malefactorib' capiẽdis et in cõis for
tiã deducẽdis et ad inquirẽdũ et inueſtigãdũ ꝓ deferẽtib' arma uetita ꝯtra formã ſtatutorum
dicti cõis et ꝑ ludẽtib' ad aliquẽ ludum taxilloꝝ ꝑ formã dictoꝝ ſtatutoꝝ ꝓhibitũ. Et facere
oẽs et ſingulas exactiones et exequtioes cõdẽnationũ. Et õme aliud officiũ nobis cõmittẽdũ
ꝑ ipſũ cõmunẽ ſeu ꝑ ipſũ dnũ poteſtatẽ ſeu Capitaneũ qui nos cõduxit fideliṙ et ſollicite ope-
rari et exerceṙ. Que õmia faciemus remotis odio amore ꝓce præmio et omi humana gratia. Et
nihil occaſione noſtri officii uel alia cauſa recipiemus de hauere dicti cõis aut alterius ſpecialis ꝑ-
ſone durante noſtro officio cõtẽti dũ taxae ſalario et mercede ꝙ et quã nobis dare capitaneus
uel poteſtas qui nos cõduxit. Et ſi cõtra fecerimus in aliquo caſuũ ꝑdictorũ incurramus penã in
ſtatutis dicti cõis cõtentã ubi ꝑ ipſa ſtatuta certa & determinata pena imponeretṙ alias penã
libraꝝ quinquaginta denarioꝝ cortonẽ, ꝓ quolibet noſtrũ cõtrafaciẽte vice qlibet incurramus

℄ De iuramẽto et officio notarioꝝ Poteſtatis et capitanei. R ca 5.

Notarii Poteſtatis et capitanei ciuitatis Tuderti iurẽt et teneanṫ fideliṙ et ſollicite ſcribe
re inquiſitiones denũptiationes et accuſationes et omẽ ꝓceſſum ſup eis fiẽdum nec nõ
recipere petitione. Et alias ſcripturas que porrigerẽtur corã Iudice ſub quo et ad cuius
bancũ fuerint deputati ita tamẽ ꝙ nõ ſcribãt in actis aliquas ſcripturas ſine ipſius Iudicis con-
ſciẽtia et cõſẽſu, et nõ recipiant aliquã accuſam uel denũtiam alicuius maleficii niſi de cõſciẽ-
tia Poteſtatis vel capitanei ſeu iudicis maleficioꝝ vel alicuius eoꝝ apud cuius bancũ fuerint de
putati. Et non pãdet dicti notarii ꝓceſſus aliquos ante apprtũ nec aliqua ſecreta curie ſeu cõis
Tuderti. Itẽ teneantur dicti notarii ſumi et exẽplari ꝑmictere copiã actoꝝ cuilibet parti petẽti
ea die qua petita fuerit vel ſaltim die proxime ſubſequenti. Itẽ non mictant dicti notarii ali-
quẽ ad carceres ob aliquã cauſã ſine licẽtia Poteſtatis ſiue capitanei ſiue Iudicis vel militũ eo-
rũdẽ, ſed de licẽtia ꝑdicta poſſet præter quã in caſibus ꝓhibitis ꝑ formã alicuius capituli ſtatu-
ti ſtatutoꝝ dicti cõis. Et nihil durãte eoꝝ officio ꝑcipiẽnt vel lucrẽrur a cõne tuderti vel ab ali-
qua ſpeciali ꝑſona ſed cõtẽti eſſe debeãt ſalario ꝙ ꝑcepturi ſũt a Poteſtate vel capitaneo qui
eos cõduxit. Cõtra faciẽs vero in prædictis vel aliquo ꝑdictorũ puniaṫ ea pena que imponeretṙ
de ipſo exceſſu ꝑ aliqꝯ capitulum ſtatutoꝝ dicti cõis, vbi ipſa ſtatuta loquunṫ alias in libris quin-
quaginta cortonẽ, oẽſquoqꝫ domicelli et berruarii Poteſtatis et capitanei cõis tuderti teneanṫ
et iurẽt quecũqꝫ eis incũbẽtia ꝑ formã alicuius capituli ſtatutoꝝ ſiue reformationũ dicti cõis
ſeu que ꝑdictũ Poteſtatẽ vel capitaneũ cũ quo eſſẽt eis ꝯmictetẽtur fideliter et ſolicite exerce-
re. Et ꝙ nõ recipiẽt durante dicto tẽpore occaſione eoꝝ officii vel alia quacũqꝫ cauſa aliquid ni
ſi ab eoꝝ dñis et rectorib' ſupradictis ꝓter quam in caſib' ꝑ formã ſtatutoꝝ dicti cõis conceſſis

℄ De electionibus rectorum cõis Tuderti et de ipſorum aduẽtu et de Baliſtis et pauesi-
bus per eos dimitendis. R ca. 6

Itẽ ſtatuimus ꝙ capitaneus ciuitatis tuderti teneaṫ ꝓponere in cõſilio populi cõis tuderti
primo mẽſe ſui regiminis de nouo rectore eligẽdo et id ꝙ de ipſa electione cõſilium decre-
uerit exequi facere teneaṫ. Cui quidẽ cõſilio liceat ad ſui arbitriũ et volũtatẽ eligere poteſt
atẽ, capitaneum deſẽſorẽ, ex grauatorẽ, et alium quẽlibet officialem quẽ voluerit ad regimẽ et

officium ciuitatis et comitatus Tuderti. Et ꝙ in prouiſione et deliberatione dicti conſilii plene et libere cōſtare quantitas ſalarii et familiæ talis Rectoris et officialis, et omnia alia ad ipſam electionē ipſū ꝙ officiū ꝑtinētia dum modo in ipſo cōſilio tūc interſint ad minus ducēti cōſiliarii ipſius cōſilii. Et ꝙ in tali electione inſeri et exprimi debeāt ōnia que circa ipſā electionem fuerint ꝑ ipſum cōſiliū ordinata atq; firmata. Ita tamē ꝙ dictū cōſiliū nō bāniatur antequam fiat ꝑ duos dies cū duabus tubis. Et teneātur dicti Poteſtas et capitaneus cum ſuis officialib' et familiarib' venire ꝑſonaliter ad ciuitatē tuderti ad terminū cōtentū in eoꝝ electiōe, et ſecūdū formā eoꝝ electionis ad penā in eoꝝ electiōe cōtentā. Et depoſito eoꝝ officio ſtēt ꝑſonalit' ad ſindicatū cū omnib' officialib' et familiarib' ſuis ꝑ decē dies cōtinuos. Et ꝙ ipſi Poteſtas et capitaneus et quilibet eoꝝ in fine eorū regiminis teneantur et debeant aſſignare et tradere camerario cameræ dicti cōis pro ipſo cōe recipienti duas bonas baliſtas de oſſe extimationis inter ambas quinq; florēnoꝝ de auro et quattuor bonos paueſes pictos ſuis armis, Qui paueſes et baliſtæ teneantur et reponātur in eo loco in quo placuerit dñis Priorib' populi tudertini. Itē ꝙ dictus Poteſtas vel capitaneus qui pro tempore fuerit vel alicuius eoꝝ officialis nō ſit exititius vel exbānitus ſue terræ cuius eſt oriūdus et nullā aliam armaturā deferant quā eoꝝ ꝓpriā. Item ꝙ dictus Camerarius teneatur retinere de ſalario dictorū Poteſtatis et Capitanei centū libras cortonē. ꝓ quolibet eoꝝ donec eidē camerario dederint et aſſignauerint baliſtas et paueſes ꝑdictos et prædicta etiam in electionib' dictorū Poteſtatis capitanei ſpecialiter inſerantur.

Quod nullus eligatur in rectorē vnde fuerit Poteſtas capitaneus vel defēſor R. ca. 7

Item Statuimus ꝙ nullus poſſit eligi in Poteſtatē, capitaneū, vel defēſorem ciuitatis tuderti qui ſit oriūdus ſeu incola Terre de qua eſſet origine vel domicilio Poteſtas, capitaneus, vel defēſor, qui eſſent, in ipſo officio tēpore dictę electionis, et ſi ſecus fieret ipſa electio nō valeat ipſo iure et nullū ius in ea queratur tali electo. Et nihilominus eligētes cōtra ꝑdictā formā puniātur ꝓ quolibet eoꝝ in cētū libris cortō. ꝙ ſi capitulū notarius reformationū tēpore talis electiōis et ātequā ipſa electio fiat teneatur legere ac etiā corā ipſis electorib' noīare terras ūde eſſēt poteſtas capitaneus vel defēſor tūc in ipſo regimine ꝑſedētes ipſoꝝ origine uel domicilio

De officialib' imperitis ſiue nō puras manus habētib' ab officio reppellēdis. R. ca. 8

Item ſtatuimus ꝙ ſi dñi Priores ꝑpl'i tudertini nouerint aliquē officialē cōis tuderti eſſe imperitū ſiue alias inſufficiētem ad eius officiū exercendū vel nō puras manus habentē poſſint et debeant ipſū ab ipſo officio amouere ac ꝑcipere Poteſtati, capitaneo ſeu defēſori uel alii officiali cū quo eſſet talis officialis ꝙ eius loco aliū peritū ſufficientē et legalē debeat ſubrogare. Et hec clauſula poni et exprimi debeat in electione omniū officialiū forētium dicti cōis.

De ſalario non promictendo officiali niſi ꝑ ſindicū. R. ca. 9

Itē Statuimus ꝙ nullū ſalariū ꝓmicti poſſit alicui officiali forēſi cōis tuderti niſi ꝑ ſindicum dicti cōis ad hoc legitime ordinatū et ꝙ ſemꝑ quantitas ſalarii promictēdi alicui officiali forēſi declaretur in illo cōſilio in quo de ipſius electione proponeretur nec poſſit declaratio ipſius ſalarii cōmicti alicui ſecreto cōſilio, et ꝙ dicta declaratio fieri debeat antequā ad ipſā electionē ꝓcedatur. Et declaratio ſeu ꝓmiſſio facta præter vel cōtra formā prædictā ipſo iure ſit nulla. Et ꝙ Poteſtas ſeu capitaneus ſiue quiuis alius tali cōſilio ꝑſidēs præſēs capitulū in ipſo cōſilio legi facere teneatur antequā ad ipſā electionē ꝓcedatur, ita tamē ꝙ præſēs capitulū locū nō habeat in ambaſſiatoribus eligēdis pro aliqua ambaſſiata.

Ut quilibet officialis cōis de ſuo ſalario ſoluat ꝑ gabella duodeci denarios ꝑ libra R. 10

Itē Statuimus ꝙ quilibet officialis tā forēſis quā ciuis qui ſalariū aliqd recipiet a cōe tuderti dimittat penes camerariū camere dicti cōis pro ipſo cōe recipiētē totius eius ꝙ receperit ab ipſo cōi nomine gabellæ duodecim denarios pro qualibet libra. Et ꝙ ſeꝑ hoc exprimatur in omnib' electionib' officialium forenſiū dicti cōis, et aliter ad talis gabelle ſolue

tionem non teneantur. Saluis aliis capitulis ſtatutoꝝ dicti cōis in ꝯtrarium loquentib᷒ que in ſuis caſibus locum habeant nec eis ꝑ præſens capitulum in aliquo derogetur.

℄ De pena officialis abſentantis ſe a ciuitate Tuderti. R ca. 11

Item Statuimus ꝙ nullus rector ſiue officialis forenſis cōmunis tuderti uel aliquis eorum officialis durante ipſoꝝ officio diſcedat ſeu abſentet ſe a ciuitate et comitatu Tuderti ſine expreſſa licentia officii dominoꝝ Prioꝝ populi tudertini. Dicta uero licentia obtenta ſi quidē is qui ſe de dicta licentia abſentauerit fuerit Poteſtas uel capitaneus diſcōputate debeat de ſuo ſalario pro quolibet die ſue abſentie die ipſius diſceſſus et reditus in ipſa abſentia cōputatis decem libras cortoñ. pro quolibet uero eius Iudice ſe taliter abſētante et qualibet die quadraginta ſolidos cortoñ. pro quolibet autē eius milite ſocio ſe taliter abſentāte uiginti ſolidos cortoñ. pro quolibet eius notario ſe taliter abſētante decē ſolidos cortoñ. Defēſor uero ꝑ quolibet die quo ipſe ſe taliter abſētauerit tres libras denarioꝝ cortoñ. de ſuo ſalario diſcōputare debeat. Et pro quolibet de ſuis notariis ſe taliter abſētātib᷒ et pro quolibet die decē ſolidos cortonēnſium. Alii uero officiales forēſes ſe taliter abſētantes diſcōputare debeāt de eoꝝ ſalario pro quolibet die ſue abſētie ꝓut cōtingeret eis pro rata ſui ſalarii quolibet die ſui officii. Et pro quolibet de ſuis notariis ſe taliter abſentante pro quolibet die decē ſolidos cortoñ. Et nihilominus talis rector ſeu officialis ipſam licentiam obtinens ſcribi facere teneatur per notariū cāmeræ cōmunis Tuderti diem talis ſui diſceſſus et reditus. Et quod officiū dictorum dominoꝝ Prioꝝ dictā licētiā uinculo iuramēti dare non debeat niſi prius dicti rectores et officiales pro ſe et ſuis officialibus taliter ſe abſentantibus cōfiteant᷑ a camerario cāmere dicti cōis ſe recepiſſe quantitatem quā caperet dicta excōputatio, et de ipſa quātitate quietationē et abſolutionem fecerint dicto cāmarario pro dicto cōmuni recipienti.

℄ Quod nullus qui fuerit in officio a quinqꝫ annis citra poſſit eligi ad aliquod officium R ca. 12

Item Statuimus quod nullus officialis forēſis cōmunis tuderti durāte ipſo officio poſſit eligi in aliquo officio dicti cōmunis, nec etiam poſtea a die finis dicti officii uſqꝫ ad quinqꝫ annos in tunc proxime ſequuturos. Et ſi quis eligeretur contra predictā formā ipſa electio ipſo iure ſit nulla nec ipſum cōmune vigore talis electionis, tali electo in aliquo obligetur. Et q̄d domini Priores populi tudertini cōtra prædictam formā proponere nō poſſint aliquo modo ſub pena uiginti quinqꝫ librarum cortonenſium. ca.

℄ In quo loco fieri debeat electio officialium forenſium. R 13

Item Statuimus quod tempore quo fiet aliqua electio per cōmune tuderti de aliquo officiali forenſe ipſius cōmunis electores qui ad ipſam electionem faciendā fuerint deputati per ipſum comune prædictam electionē faciāt et facere teneant᷑ in Palatio habitatiōis dñorū Prioꝝ populi tudertini, exceptis electionib᷒ fiendis de poteſtate et capitaneo ciuitatis Tuderti que fieri debeāt in Refectorio fratrum minoꝝ eccleſie Sancti Fortunati. Et dictam electionē officialium forenſium facere teneātur abſentib᷒ Poteſtate, Capitaneo, defenſore, et aliis officialibus dicti cōmunis forenſibus. ca.

℄ De modo ſeruando in electione officialium forenſium. R 14

Item Statuimus quod electio officialium forenſium que fieri cōtingeret ꝑ cōmune Tuderti fiat et fieri debeat per electores ad hec deputatos ad ſecretum ſcrutinium uocum ſeu ad buſſulas et palluctas vt ipſis electoribus placuerit. Et obtineri debeat ſaltem ꝑ duas partes ipſoꝝ electorū tūc ipſi electioni adſiſtentium ſeu preſentium Et ſi alit᷑ ipſa electio fieret ipſo iure ſit nulla. Et ſiquis in aliquo conſilio dicti cōmunis cōſuluerit quod dicta electio per ele

Item Statuimus quod poteſtas & Capitaneus ciuitatis tuderti teneant & debeat quindecim diebus ante finem eorum regiminis libros omnium actorum tam criminalium quã ciuiliũ cauſaꝝ ſue curie actitatoꝝ durante ipſorũ officio & ſentẽtias latas per eos tam condẽnatorias quam abſolutorias aſſignare cõmuni Tuderti, vʒ dictus dñs Poteſtas in cõſilio generali et dictus dñs Capitaneus in cõſilio populi, et dñs defenſor octo diebus ante finem ſui officii in dicto cõſilio populi libros omniuʒ actorum ſuæ curiæ & ſentẽtias per eum latas debeat aſſignare Teneantur etiã omnes & ſinguli rectores prædicti dictos libros atq; ſentẽtias etiã ante dictos terminos aſſignare ad petitionẽ dñoꝝ Prioꝝ populi Tuderti. Et indictis tẽporibus quiliber dictorũ rectorum ſimiliter libros oẽs ſui præceſſoris ſibi traditos debeat in eodẽ cõſilio aſſignare.

ℭ De pena officialis facientis ſibi fieri expenſas in comitatu. R ca. 17

Item Statuimus quod quotiens cõtingerit aliquẽ officialem cõmunis Tuderti ire in comitatu Tuderti quacũq; de cauſa teneatur & debeat ſibi ac famulis & equis quos ſecum ducere et de omnibus uictualibus neceſſariis prouidere ſumptu proprio ipſius officialis ſiue rectoris qui eum miſerit exceptis caſibus per formã ſtatutorum dicti cõmunis permiſſis. Neq; cogat aliquam vniuerſitatẽ uel ſpecialem perſonã ad faciendũ ſibi expenſas directe uel per obliquũ, cõtrafaciens vice qualibet ad reſtitutionẽ eius quod taliter acceperit teneat, et nihilominus cõmuni Tuderti pena quadrupli condẽnetur. Et quelibet vniuerſitas & ſpecialis perſona tempore ſindicatus talis officialis poſſit ab eo repetere omnes expenſas quas ei taliter dederit de quo ſtetur iuramẽto ipſius cum quatuor teſtibus deponẽtibus ſaltẽ de publica fama, que in hac parte pro probatione legitima habeatur. Et ꝙ ſindicus qui an ſindicandũ talem officialem fuerit deputatus prædicta bãniri facere teneatur tempore ſui ſindicatus. Et in prædictis examinãdis cognocẽdis, inueſtigãdis, diffinẽdis & exaquẽdis habeat ipſe ſindicus plenũ arbitriũ.

ℭ De pena officialis cõmitẽtis fraudẽ in ſuo officio et ꝙ dans ac capti poſſit illud impune repetere tempore ſindicatus. R ca. 18

Quilibet officialis cõmunis Tuderti teneatur ſuum officium fideliter & legaliter exercere & nullam fraudem cõmictere in ipſo officio. Qui vero cõtrafecerit cõdẽnet in pena in ſtatuto dicti communis cõtenta. Et nihilominus ſi dictum commune in aliquo defraudauerit vel danificauerit puniatur etiam ultra dictam penam ad reſtitutionem dupli eius in quo taliter defradauerit ſiue danificauerit cõmune prædictum. Et eadem pena puniatur corruptor dictoꝝ officialium niſi tale ſuum maleficium tempore ſindicatus talis officialis ipſe corruptor eius ſindicatori propalauerit. Quo caſu ab omni pena ratiõe talis corruptele penitus ſit exemptus. Et nihilominus quicquid tali officiali ſic inlicite dederit poſſit ab eo repetere, & etiam eundem de tali lucro inlicito accuſare.

ℭ De pena accomodãtis alicui officiali lectum uel aliquod aliud abſq; mercede. R ca. 19

Item Statuimus quod nullus ciuis uel comitatenſis tuderti cõmodet alicui officiali foren ſi dicti cõmunis vel alicui eius familiari lectũ vel aliquod aliud ſine mercede ſeu penſione cõpetenti ſub pena decem librarum cortoñ.

ℭ De ſententiis Poteſtatis et Capitanei examinandis & reuidendis xv diebus ultimis ipſorum regiminis. R ca. 20

Item Statuimus quod defenſor & quilibet alius Iudex qui deputatus fuerit ad ſindicãdũ officiales cõmunis Tuderti teneatur & debeat ultimis quindecim diebus regiminis dominorum Poteſtatis ſeu Capitanei ciuitatis Tuderti ſimul cũ dominus Prioribus populi

tuderti ſeu cũ ſex bonis uiris quos ipſi dñi Priores exſe uel ex aliis duxerint eligẽdos reuidere & examinare omnia acta cauſarum criminaliũ ex quibus ſiue ſuper quibus ipſe Poteſtas uel Capitaneus tulerint ſententias cõdẽnatorias uel abſolutorias, & etiam ipſas ſentẽtias cõdennatorias & abſolutorias. Et ſi inuenerint aliquẽ eorum iniuſte aliquã perſonã cõdẽnandam abſoluiſſe ſeu in minori quantitate quam debuerit codẽnaſſe. Et hoc eis conſtet per ipſa acta eo caſu ipſe dominus defenſor ſiue alius iudex predictus tenatur & debeat ſine formatione alicuius proceſſus et omni alia tam iuris communis quam etiam ſtatutorum ſollẽnitate omiſſa talem rectorẽ punire & condẽnare in eo in quo prædictum cõmune taliter defraudaſſet ſiue dãnificaſſet. Et ipſã penam ad manus cãmerarii cãmere dicti cõmunis effectualiter facere deuenire. Et prædicta per dictũ ſindicum obſeruetur & obſeruari debeant ſub pena ducentarũ librarum cortoñ.

¶ ꝙd Poteſtas et Capitaneus & alii officiales communis Tuderti teneantur obſeruare ſtatuta et reformationes. R. 21

Item ſtatuimus ꝙ Poteſtas Capitaneus & defenſor ciuitatis Tuderti et quilibet alius officialis cõmunis Tuderti teneanť & debeant uinculo iuramenti obſeruare omnia & ſingula ſtatuta & reformationes dicti cõmunis & decreta dominorum Prioriũ populi Tudertini & ea ꝓpoſſe exequi ac etiam quilibet qui ad ipſam exequutionem fuerit deputatus ad ipſius requiſitionẽ exibere ſuum auxilium & fauorẽ circa exequutionẽ eãdem. Et ſi quis eorum contra fecerit cõdẽneť qualibet uice in ducẽtis libris. Saluis minoribus & maioribus penis cõtentis in aliis capitulis ſtatutoꝝ dicti cõis que præſẽti capitulo nõ obſtãre in ſuis caſibus uedicẽt ſibi locũ

¶ De arbitrio non concedendo Poteſtati uel Capitaneo ca R 22

Item Statuimus ꝙ poteſtas ſiue Capitaneus ciuitatis Tuderti non poſſit nec debeat aliquam propoſitã facere in aliquo conſilio cõmunis tuderti de nouo arbitrio ſibi cõcedendo niſi talis propoſita prius deliberata firmata & approbata fuerit ad buſſulas & palluctas in cõſilio populi Tuderti ſaltem per duas partes conſiliarioꝝ tunc in dicto cõſilio aſſiſtentiũ dummodo in ipſo cõſilio tunc interfuerint adminus due partes cõſiliariorũ ipſius cõſilii. Et ſi ſecus factum fuerit tale arbitrium nõ teneat ſed ipſo iure ſit nullũ. Et nihilominus talis rector præter & cõtra dictã formam cõceſſo vtens penam librarum quingentaꝝ ipſo facto incurrat. Et qui preter vel cõtra dictã formã arrengauerit ſiue cõſuluerit penam libraꝝ centum cortoñ. pro qualibet vice ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

¶ De nouo palatio non concedendo Poteſtati et ueteri nõ cõcedẽdo Capitaneo. ca. R 23

Item Statuimus ꝙ Poteſtas nõ poſſit nec debeat petere ꝙ ſibi aliquo modo vel cauſa palatium nouũ cõmunis tuderti cõcedať. Nec etiam Capitaneus poſſit vel debeat petere ꝙ ſibi modo aliquo uel cauſa concedatur palatium uetus dicti cõmunis ſub pena centum libraꝝ cortoñ pro quolibet ipſoꝝ cõtrafaciẽte. Et ſi aliquis in cõtrariũ arrẽgaret uel diceret in cẽtum libris deñ cortoñ puniať. Et notarius qui ſcriberet aliquid de prædictis puniatur in viginti quinque libris. Et nullus de familia Poteſtatis poſſit ſtare ad iacẽdum nec habere camerã in dicto palatio nouo. Et verſa uice nullus de familia Capitanei Poſſit ſtare ad iacendum ſeu habere camerã in dicto palatio veteri ſub pena uiginti quinqꝫ librarum cortoñ pro quolibet ipſoꝝ

¶ ꝙd Statuta loquentia in Poteſtate locum habeant in Capitaneo. ca. R 24

Item Statuimus ꝙ omnia et ſingula ſtatuta loquentia in poteſtate ciuitatis Tuderti vendicent ſibi locũ in Capitaneo ciuitatis eiuſdem, ac etiam in quolibet loco alterius eorum ſubrogato ſeu uice alterius eorum adminiſtrante ſtatutis loquentibus de adunatione cõ-

ſilii generalis dũtaxat exceptis, quæ in perſona Poteſtatis tm̃ ſeu alterius loco ipſius ſubrogati ſeu eius uice adminiſtrantis uendicent ſibi locũ. Ac etiã ꝙ omnia ſtatuta loquentia in perſona dicti Capitanei locum habeant etiam in perſona eius qui in eius locum fuerit ſubrogatus ſeu qui eius uice adminiſtrauerit.

¶ Quod rectores & officiales cõmunis Tuderti poſſint eorũ iuriſdictionẽ in palatio Dominorũ Priorum populi exercere. Rub. 25.

ITem ſtatuimus ꝙ omnes & ſinguli rectores & officiales cõmunis Tuderti qui aliquã iuriſdictionẽ gererent, poſſint & libere ualeant eorũ iuriſdictionẽ & officiũ exercere tam inter partes quã etiã pro dicto cõmuni. Et eorũ decretũ & auctoritatẽ interponere quotiens fuerit opportunũ in palatio ubi Dñi Priores Populi Tuderti morãtur pro ipſorũ officio exercẽdo & in eorũ pꝛæſentia. Et ꝙ omnia olim geſta per dictos rectores & officiales ſeu coram eis actitata in hoſpitio quondã Dñorũ octo ſeu in hoſpitio dictorũ Dñorum Priorũ a die uigeſima menſis Iulii Milleſimo Trecenteſimo trigeſimo quinto citra & quæ in futurũ per eos ſeu corã eis in dicto loco & corã dictis Dñis Prioribus geſta & actitata erunt ualeant & teneant ac ſi geſta facta & actitata forent apud eorum ſolitum bancum iuris aliquo ſtatuto vel ordinamento loquente in contrarium non obſtante.

¶ Quod quilibet officialis Cõmunis Tuderti iuret obſeruare officium Dominorum Priorum & eorum ordinamenta ſeruare. Rub. 26.

ITem ſtatuimus ꝙ quilibet officialis cõis Tuderti qui pro tpe erit in ciuitate tuderti hñs iuriſdictionẽ in cauſis ciuilibus uel criãlibus teneat & debeat iurare ad ſancta dei euangelia corporalr tactis ſcripturis offm̃ Dñorũ Priorũ populi tuderti & eoꝝ iuriſdictionẽ ꝯſeruare manutenere & augere pro poſſe & cõtra eoꝝ ordinamẽta facta et faciẽda nõ facere uel uenire aliq̃ rõne in quãtũ ipſa ordinamẽta nõ eſſent ꝯtra pñs ſtatutũ ad penã. cc. lib. cort.

¶ De pœna officialis mandantis aliquid camerario cõmunis uel contra infraſcriptã formam intrantis cameram uel de ipſa cõdẽnationes extrahentis. Rub. 27.

ITẽ ſtatuimus ꝙ nullus rector ſiue officialis forẽſis ciuitatis tuderti detineri faciat camerariũ cameræ cõis tuderti uel eius notariũ ſub pœna qngẽtaꝝ lib. corto. Nec eis uel alicuĩ eoꝝ aliqd̃ pceptũ faciat ſiue moleſtiã inferat uel inferri faciat ſub pœna. cc. lib. corto. Et ꝙ nullus rector ſiue officialis uel aliqs familiaris alicuius eoꝝ intret limina hoſtii dictæ cameræ ſub pœna lib. c. corto. Et de pdictis ſtet & credat ſimplici uerbo dicti camerarii & eius notariis ſine alia pbõne. Nullus ẽt ciuis uel comitatẽſis tuderti ſiue forẽſis ẽt ſiue officialis dictĩ cõis fuerit (Dñis prioribus populi tuderti et eoꝝ notario dũtaxat exceptis) aliq̃s ꝯdẽnatiões extantes in camera dicti cõis de ipſa camera extrahat uel extrahi faciat ſub pœna. xxv. lib. corto. Teneat tñ ipſe camerarius copiã ipſaꝝ cõdẽnationũ ſiñi pmittere unicuiq; poſtulãti.

¶ De electione Notariorum maleficiorum. Rub. 28.

ITem ſtatuimus ꝙ Dñi Priores populi tuderti &. xxiiii. ſecreti cõſilii populi pꝛędicti qui pro tpe fuerint poſſint & debeant facta electiõe Ptãtis & capitanei uel cuiuſq; alterius rectoris dicti cõis qui auctoritatẽ hẽret maleficia puniẽdi eligere & noiare tres bonos & ſufficiẽtes expertos ac legales notarios pro qualibet curia maleficiorũ qui ſint notarii dictĩ cõis ad maleficia deputati cũ ſalario pactis & conditionibus de quibus & prout dictis Dñis Prioribus &. xxiiii. uidebitur & placebit. Ita tñ ꝙ ipſi notarii eligendi ſint & eſſe debeant de terra quę diſtet a ciuitate tuderti per triginta miliaria ad minus. Et nõ ſint nec eſſe poſſint de terra unde tunc ſit Ptãs Capitaneus uel alius rector dictæ ciuitatis auctoritatẽ hñs maleficia puniẽdi. Nec de aliqua terra ſita infra cõfines patrimonii uel ducatus. Et nõ poſſint habitare comedere uel bibere cũ ipſo Poteſtate Capitaneo uel rectore. Itẽ ꝙ nullus poſſit eſſe de dictis Notariis qui ſit minor triginta annorum uel qui in ciuitate tuderti exercuerit aliquod officium infra decem annos tunc proxime precedentes.

¶ De iuriſdictione & officio iudicis maioris curiæ. Rub. 29.

ITem ſtatuimus q iudex maioris curiæ cauſas ciuilium cõis tuderti cognoſcat de oibus qõnibus ciuilibus a centũ ſolidis ſupra & de emẽdacionibus fiendis p ſindicos & maſſarios & per plebatus & hoies plebatuũ ciuitatis tuderti de incendiis & guaſtis quę cõmicterent in ciuitate prędicta. Et q exequat oia lauda & arbitramenta ab arbitris ſeu arbitratoribus facta & pronũciata quæ per formã ſtatutorũ dicti cõis, ſiue his deficiẽtibus per formã iuris cõis exequutionẽ mererent. Ac ẽt oẽs ſnias omniaq præcepta per ipſum uel per ſuum præceſſorem latas & facta. Necnõ oẽs ſnias iuſtæ & legitimæ latas in curia clericali teneatur exequutioni mandare, ſi ipſa curia clericalis in caſu a iure concesso inuocaret braechium ſeculare faciendo ipſam exequutionẽ in quolibet dictorũ caſuum ſm formam dictoꝝ ſtatutorũ ubi ipſa ſtatuta loquerentur alr ſecundum formam & cenſuram iuris cõis. Et ſuper prædictis exequutioni mandandis dictus iudex audiat quemlibet petentem ſine ſalario.

¶ De electione officio & ſalario Iudicis & Notariorũ centum ſolid. Rub. 30.

ITem ſtatuimus q ad officiũ centũ ſolid. & ab inde infra uel rei ualẽtis uſq in centũ ſolid. incluſiue eſſe debeant duo iudices de ciuitate tuderti quoꝝ quilibet habeat ſecũ tres notarios tuderti. Et cognoſcant & diffiniant ipſi iudices de oibus qõnibus centũ ſolid. uel ab inde infra & de re ualeore uſq in centũ ſolid. incluſiue uel abinde infra ſm modũ & ordinẽ infraſcriptũ v3 q cauſæ uiginti ſolidoꝝ uel abinde infra ſeu rei extimationis uel ualoris uiginti ſolidorũ uel abinde infra diffiniant & decidant per iuramẽtũ unius partis cui ipſis iudicibus de iure magis uidebitur deferendũ. Dũmodo talis cã lis uel qõ annuale debitum nõ contineat neq a sũma maiori dependeat ſeu pręiudicium nõ inferat circa proprietatẽ alicuius rei imobilis. Vel ſi talis quãtitas, ſeu rei quæ peteretur extimatio dictã ſummã uiginti ſolidorum excederet, dumtamẽ dictã ſummã centũ ſolidoꝝ nõ tranſgrediatur eo caſu dicti Iudices in tali lite qõne uel cã procedant eã q diffiniant prout ſtatuta dicti cõis forma & cenſura, uel his ceſſantibus ſiue deficientibus iuris cõis forma & cenſura requirit. Et qđ quilibet dictorum Iudicũ inſolidũ dictã iuriſdictionẽ habeat & obtineat. Ac quẽlibet corã eis cõparentẽ cum ſua petitione uel querela benigne audiant in prædictis. Et nullus qui electus fuerit ad ipſum officiũ iudicatus uel notariatus cogi poſſit inuitus ipſum offm̃ acceptare. Et q officiũ prędictoꝝ iudicũ & notarioꝝ duret ſex mẽſibus tm̃ & nõ ultra. Et qđ iudex centũ ſolid. eſſe debeat ætatis. xxx. annoꝝ ad minus, & qui exercuerit artẽ notarię qnq annis ad minus. Et dicti notarii teneantur aſſignare libros ſuoꝝ actoꝝ quæ in dicta curia ſcripſerint Camerario Cõis Tuderti infra tres dies depoſito eoꝝ officio. Et q quilibet ipſoꝝ iudicum ꝓ ſuo ſalario habere debeat. xii. libras & decem ſolidos corton. & plus ad uoluntatẽ & ſm deliberationem cõſilii populi Cõis Tuderti. Et quilibet dictoꝝ notariorũ hẽre debeat a dicto cõe pro ſuo ſalario ſeptẽ libras & decem ſolidos Cortoñ. & plus ad uoluntatẽ dicti conſilii. Prouidẽtes q deinceps dictorũ iud cum & notariorum electio fieri debeat in hac, forma, v3. Q đ Domini Priores populi Tuderti qui pro tpe fuerint teneantur & debeant infra, xv. dies poſt publicationẽ pñtis ſtatuti facere fieri quattuor buſſulas & eligere & nominare. xii. bonos & ſufficiẽtes notarios in ipſa arte expertos. V3 illos quos in ipſa arte meliores & ſufficiẽtiores eſſe cognouerint. Et recepto ab ipſis notariis corporali iuramento de infraſcripto ipſorum officio fideliter faciendo, ipſi Dñi Priores una cum eis teneantur & debeant uidere, & legere matriculam artis notariorum dictę ciuitatis & de contentis in ipſa matricula extrahere & eligere omnes & ſingulos notarios quos crediderint eſſe ſufficientes & idoneos ad iudicatus officiũ ꝑdictum gerẽdum. Et in duas ex ipſis buſſulis mittere noia dictoꝝ iudicum ſingulr & diuiſim v3 i unã Guelfos & in alterã Gebellinos. Et oẽs quos nouerint fore idoneos ad dcm̃ officium notariatus centum ſolid. exercendum mittere ſingulr & diuiſim in alias duas ex ipſis buſſulis

in unā ſcilicet gelfos & in alterā gebelinos. poſſint etiā dicti dñi priores in dictis buſſulis ponere p iudicib' ſiue notariis pdictis ut eis uidebit expedire nomina & ex nominib' dictoꝝ duodcim notarioꝝ electoꝝ p eos ad prædicta ita tamē ꝙ de quolibe iudice & notario mictēdo in dictas buſſulas obtineri debeat per duas partes ad ſcrutiniū ſecretū vocū uel ad buſſulas & palluctas Que buſſule cum predictis nominibus mictantur in quandā caſſuciā firmatam duabus diuerſis clauibus vnam quaꝝ teneant prædicti dñi Priores & alteram cāmerarius cammeræ cōmunis Tuderti. Que caſſucia tradatur conſeruanda cāmerario ſupradicto. Et ꝙ ſingulis annis bis ſcilicet de mēſibus martii & ſeptembris in dicto cōſilio populi extrahant de dictis buſſulis ubi ſūt nomina Iudicum centū ſolidoꝝ duo nomina per cancellarium dicti cōis fortunatim, vnum ſcilicet de buſſula in qua ſunt nomina gebellinoꝝ. Et ſimiliter extrahant ſex nomina notarioꝝ qui eſſe debeant ad predicta officia pro ſex menſibus. Et dictis buſſulis de dictis Iudicibus & notariis uacuatis ipſe buſſule de dictis iudicibus & notariis modo predicto debeāt reimpleri mictendo in quamlibet buſſulā uacuatam nomina illius partis de qua prius miſſa fuerint in eodem

¶ De Iuriſdictione dñi defenſoris in criminalibus & ad quem ab eius ſententia recurratur & de Poteſtare quā habet in mulctando in hobediētes ſibi & ꝙ teneatur conſulere in factis cōmunis Tuderti. ca.

R 31

Item Statuimus ꝙ dñs defenſor ciuitatis Tuderti poſſit procedere cōtra omnes & ſingulos delinquētes in ſua curia uel in domo habitationis ipſius, & ipſos delinquentes penis debitis punire & cōdennare ſeruata per eum in procedēdo & ſentētiando ſuper prædictis forma ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti. Siquis uero diceret ſe grauatū a ſua ſententia in dictis caſibus uel aliquo eorum dē poſſit recurrere ad officium dñoꝝ Prioꝝ populi Tuderti infra decem dies a die, ipſius ſentētie promulgare immediate ſequentes & nō ſcientiæ cōputandos cum ipſa ſententia & actis omnibus ipſius in illis ſcilicet caſibus in quibus ex forma ſtatutoꝝ dicti cōis appellari ſiue recurri pmictit ipſa die pmulgationis dictæ ſentētiæ in ipſo termino minime cōputata. Qui dñi Priores ipſū recurſum, ſententiā iura & acta prædicta tranſmictant ad aliquem iuris peritum ad quem eis uidebitur extra diſtrictū tuderti expenſis tamē ipſius recurrētis. Et deinde dictam ſententiam iuxta formam ipſius cōſilii approbari uel improbari debeat abſq; aliqua pronunciatione propterea facienda. Et ſi talis recurrens ſuccubuerit teneatur ſoluere duodecim denarios pro qualibet libra, de quibus antequā ſuper ipſo recurſu audiatur faciat & facere teneatur depoſitum penes cāmerarium cāmeræ dicti cōmunis in pecunia numerata, & de ipſo vna cum tali recurſu ipſis dñs Prioribus fidem facere teneatur per apodiſſam ſolita bulla dicti cāmerarii ſigillatam. Poſſit etiam dictus dñs Defēſor quemlibet ſibi nō hobedientem in ſuo officio de facto mulctare uſq; in quantitatem ſolidorum uiginti cortoñ. incluſiue pro qualibet vice & ipſam mulctā ab eo de facto auferre ſine formatione alicuius proceſſus, ſiue ſine & qualibet etiam alia iuris & ſtatutorum ſolenitate omiſſa. Preterea uolumus ꝙ dictus dominus defenſor quotiens cumq; per dños Priores fuerit requiſitus eiſdē teneatur conſulere ſuper factis dicti communis fideliter et legaliter prout iuſtitia ſuadebit. Ita tamen quod in nulla vel ſuper nulla cauſa que verteretur in aliqua Curia alicuius rectoris vel officialis dicti communis eiſdē dominis Prioribus ſeu alicui de dictis rectoribus vel officialibus ſiue alii cuicumq; perſone conſulere teneatur ſeu poſſit vel debeat quoquo modo. Quinimo ſi contra fecerit penam librarum centum tam idē dñs Defēſor quā quilibet eum in huiuſmodi cauſa cōſulēs ipſo facto incurrat.

¶ ꝙ Sententiæ debeant per dominum Defenſorem ferri in conſilio generali ca.

R 32

decēdii corā eo cū ſua petitione uel accuſa debeat cōparet. Et quilibet iniuſte grauatus uel qui grauatū ſe diceret a tali inquiſito uel ab aliquo eius officiali ſiue familiari admittatur et audiat et ſup eius querela ſeu petitione uel accuſa ꝓcedatur put per formā dictorū ſtatutorū vbi ipſa ſtatuta loquerētur ſeu his deficiētibus ꝑ formā iuris cōis fuerit procedendū. Nullus tamē audiatur opponere uel aliquid petere volēs de eo grauamine ſentētia uel proceſſu ſeu eius occaſione de quo uel qua recurſus fuerit habitus ad Iudicē appellationū & recurſuū ciuitatis Tuderti. Et poſſit et teneatur dictus ſindicus in tali ſindicatu ꝓcedere in omni et quolibet caſu breuiter ſūmarie et de plano ac ſine ſtrepitu et figura iudicii et omni tempore, obmiſſis omni et qualibet tā iuris cōmunis quā etiam dictorū ſtatutorū ſollēnitate & ordine, et nō obſtantibus aliquibus feriis etiam ſolennibus. Et nulla pſona poſſit alicui officiali ſeu ꝯtra aliquem officialē ad ſindicatum ſtantem tempore ſui ſindicatus porrigere uel offerre aliquā petitionē ſeu, libellum, denumptiationē, notificationē ſeu accuſationem nec cōtra eum articulari, nec aliud quicquā in preiudicium uel leſionem talis officialis facere ſiue dicere, niſi illa tantum perſona que per ſe et ſuo nomine et pro ſuo proprio et ſpeciali danno, intereſſe iniuria uel grauamine ageret ſeu cōquereretur. Et nullus tempore ſindicatus alicuius officialis comparere uel ſtare poſſit in curia dicti ſindici ad opponendū, cōtradicendū, procurandū, patrocinandū uel allegandū in aliquo contra talem officialem contra formā talis capituli. Et qui cōtrafecerit repellatur per ipſū ſindicū et nullatenus audiatur. Et nihilominus puniatur a quatraginta ſolidis ſupra vſq; in decē libras ꝑ dictum ſindicū ſecūdū ipſius arbitriū diſtincta & conſiderata qualitate facti & cōditione perſone talis cōtrafacientis. Nullus quoq; de ciuitate uel comitatu tuderti poſſit tempore dicti ſindicatus ipſis rectoribus ſeu officialibus ſindicādis uel alicui eoꝝ in eorū ſindicamēto aliquod patrocinium, auxilium, conſiliū, uel fauorem quomodolibet exibere. Item nullus qui per ipſum Poteſtatē, Capitaneum, uel officialem de cuius ſindicatu ageretur fuerit cōdemnatus uel aliquis eius cōſanguineus uſq; in tertiū gradum incluſiue ex quocūq; patente admictatur ad teſtimoniū cōtra talem rectorem ſiue officialem, & ſi admicteretur ſua atteſtatio nulla ſit ipſo iure & carreat omni fide. Denique teneatur ſindicus memoratus examinare ꝓceſſus, probationes, acta, & cuncta geſta coram ſe cauſa & occaſione talis ſindicatus. Et ſi reperierit culpabilē ipſum rectorē ſeu officialem vel aliquem officialem ſiue familiarē alicuius eorum de cuius ſindicatu ageretur talem repertū culpabilem in debita pena condennet. Quam cōdēnationem tam ipſe ſindicus quam Poteſtas, & Capitaneus, ciuitatis prædictæ, & ipſorū quilibet ſtatim exigere teneantur ac eūdem culpabilem nō repertū abſoluat. Cui officiali ſic abſoluto cāmerarius dicti cōis reſiduū ſui ſalarii cōfeſtim ſoluere teneatur ut ſic his peractis in dei nomine feliciter poſſit ad ſuā patriam remeare. Et quia nō decet vt officialibus dicti cōmunis tēpore eorū ſindicatus aliqua iniuria inferatur duximus ſtatuendū ꝙ nullus cuiuſcūq; cōditionis exiſtat qui produxerit corā dicto ſindico aliquā petitionem, accuſationē, uel denūciationē cōtra aliquē officialē dicti cōis audeat uel preſumat facere aliquam adunātiam hōinū nec eos ſecū ducere coram dicto ſindico tēpore quo ius ſuū vel dicti cōis uellet pſequi corā eo, ſed ipſe ſolus accedat ad ipſū ius ꝓſequēdum, liceat ei tamen ſecū ducere unum aduocatū uel duos terrigenas uel forēſes et unū uel duos ꝓcuratores ad plus ad dicta iura pſequēda qui ciues ſint ſcripti in matricula collegii Iudicum et notariorum ciuitatis tuderti & aduocationis uel ꝓcurationis officium cōtinue exerceant, Et nullus alius cōtra dictam formam ipſum debeat aſſociare ad ꝓdicta. Qui autē cōtrafecerit in ꝓdictis uel aliquo ꝓdictorum pena quinquaginta librarum cortonē uice qualibet puniatur, ſaluo quod ſi uolens producere petitionē, accuſationē, uel denumpciationem tempore dicti ſindicatus eſſet infirmus aut habitaret extra ciuitatē Tuderti tunc in dictis caſibus liceat cuilibet

ad predicta cōſtituere ſuum procuratorem filiū ſiue fratrem carnalem ipſius uel aliū ꝓximio/
rem cōſanguineū ipſius. Ita tamē ꝙ hec locū non habeant in mulieribus, vniuerſitatib' et locis
eccleſiaſticis ſiue religioſis quibus liceat ſindicū et ꝓcuratorem cōſtituere ad predicta. Nullus
autem actētet quoquo modo cōtra aliquem minas inferre, vel verba ſuperba ſiue contume/
lioſa proferre vel ipſū, rogare ad hoc ut ſuā petitionē, accuſationē, uel denūciationē nō porri
gat cōtra aliquem officialem dicti cōmunis ad ſindicatū ſtantē vel ꝙ ipſa porrecta eam extra/
hat vel reaccipiat uel quod ius ſuū ſuper ipſa nō ꝓſequatur. Contrafaciēs, ſiminatus fuerit vel
verba ſuperba ſiue cōtumelioſa dixerit in libris quinquaginta cortoñ. puniať. Et ſi ſolum roga
uerit in libris decem cortoñ. puniatur. Preſenti autem lege duximus ſtatuendū ꝙ dicti dñi po/
teſtas, Capitaneus, uel alius officialis dicti cōmunis nō poſſint nec debeant tempore quo ſta/
bant ad ſindicatū in ciuitate tuderti facere aliquod cōuiuiū in dicta ciuitate vel eius comitatu
alicui ciui ſiue comitatēſi Tuderti. Nec aliquis de ipſis ciuibus ſiue comitatenſib' alicui de ipſis
rectoribus ſiue officialibus ad ſindicatū ſtantib' poſſit aliquod cōuiuiū in ipſa ciuitate vel eius
comitatu facere ciuis vero ſiue comitarenſis tuderti cōtrafaciens in centū libris vice qualibet
puniať. Nullus quoq; de dictis ciuitate uel cōmitatu tuderti aliquem de dictis rectorib' ſiue offi
cialib' tēpore ſui ſindicatus aſſociet ſub pena librarū cētū cuilibet magnati et potēti de dicta ci/
uitate uel eius comitatu contrafacienti id eſt qui ꝑ formā dictorū ſtatutorū habēdus ſit ꝓ magi/
nate et potente. Et in libris viginti quinq;, cuilibet alteri de ciuitate vel comitatu predictis cō
trafacienti et qualibet uice. Volumus tamen ꝙ dñi Priores populi tuderti qui pro tēpore fue/
rint tales rectores et officiales tempore ipſorū ſindicatus teneātur facere aſſociari per illos po/
pulares de quibus eis uidebitur cōuenire pro honore dicti cōmunis et populi Tuderti. Et p̄ex/
dicta bāniantur prima die ſindicatus predictorū dñorū Poteſtatis, Capitanei uel alterius offici/
lis dicti cōmunis. Ipſe autem defenſor, ſindicus, et Iudex appellationū, & ſuper libra et laribus
dicti cōis finito eius officio per eius ſubceſſorē modo, forma, et tēpore ſuperius expreſſis circa
ſindicatū aliorū officialiū forētium iuriſdictionē habentiū, uel eo modo forma et tēpore ſicut
ꝓuiſum fuerit per dictū cōmune debeat ſindicari. Hec de nouo addētes ꝙ nullus rector vel offi
cialis forenſis dicti cōis tēpore ſuis ſindicatus poſſit uel debeat ꝑſonaliter detineri cauſa ſeu oc
caſione alicuius petitionis, accuſationis, denūciationis uel inquiſitionis cōtra eū productæ
inſtitutæ, uel formatæ, prætextu ſiue occaſione eorū que geſſerit, ſeu cōmiſerit, uel omiſerit, uel
alicuius cōtractus ꝑ eum initi uel cuiuſcū q; alterius obligationis per eum cōtractæ tēpore ſui
regiminis ſiue officii, niſi ſi et quatenus proceſſerit ex deliberatione et uolūtate officii dictorū
dominorū Priorū tunc in ipſo prioratus officio reſidentiū. Teneatur quoq; dictus dñs defēſor
et ſindicus oēs alios officiales dicti cōis ciues ſiue comitatēſes tudertinos ſindicare, & ab eis exi
gere rationē de adminiſtratiōe ſui officii, & de omnibus per eos cōmiſſis uel neglectis, ſiue omiſ
ſis in dicto eorū officio ꝯtra formā ſtatutorū dicti cōis uel ipſorū electiōis ſeu proprii iuramenti
et dictū ſindicatū ſētēcialiť terminať infra unū mēſē ꝓxime ſubſequētē a die ipſius ſindicatus
incepti ſuata etiā in hoc caſu forma p̄miſſa quatenus ad huiuſmodi ſindicatū poteſt adaptari

¶ De modo ſindicādi officiales eligētes aliquē per ſimoniam ca.
ſeu contra formam ſtatutorū. R. 34

Item Statuimus ꝙ dñs Defēſor ciuitatis Tuderti teneatur diligēter inquire de quocūq;
officiali dicti cōis qui elegiſſet aliquē ad aliquod officiū publicū dicti cōis ꝑ ſimoniā ſi/
ue barattariam ſeu alias contra formā ſtaturorum ordinamentorum uel reformation
num dicti communis et repertum culpabilem debita pena condennet. Et ſuper predictis
procedat et procedere poſſit breuiter ſummarie et de plano et ſine ſtrepitu et figura iudicii

¶ De auxilio dãdo per dominos Priores in ſindicando præceſſores ipſorum et alios officiales. R ca. 35

Item Statuimus quod domini Priores populi Tuderti qui pro tempore fuerint in ipſo officio prioratus quotiens requiſiti fuerint per dominum defenſorẽ uel aliũ officialem qui ad ſindicandũ eoꝝ preceſſorẽ in dicto officio prioratus vel alios officiales dicti cõis fuerit deputatus eidem preſtare in dicto ſindicamento ipſoꝝ auxiliũ, cõſilium, et fauorẽ ꝑut cõueniẽs et expediẽs fuerit. Et in cõtrarium quoquo modo facere vel actentarẽ ſub pena librarum centum pro quolibet eorum contrafaciente,

¶ De pena eligentis aliquem in cõſilio uiua uoce. R ca 36

Item Statuimus ꝙ nullus eligat vel nominet aliquem ad aliquod officium cõmunis Tuderti uiua voce in aliquo cõſilio dicti cõmunis, cõtra faciens penã centum ſolidorum ipſo facto incurrat. Et nihilominus talis nominatio vel electio ipſo iure ſit nulla. Et ꝙ Poteſtas ciuitatis Tuderti preſens capitulum legi faciat quolibet menſe in cõſilio generali dicti cõis ſub pena librarum quinquaginta cortonenſium.

¶ Quod nullus tempore unius regiminis uel vno et eodem tempore habeat ultra unũ officium cum ſalario. R ca. 37

Item Statuimus quod nullus tẽpore vnius regiminis habere poſſit vel debeat ultra unũ officium in cõmuni Tuderti de quo ſalarium habeat ab ipſo cõmuni. Et ſiquis cõtrafecerit tale officium ſibi cõtra dictam formã cõceſſum uel deputatũ acceptare uel adminiſtrare non poſſit. Et nihilominus ſi ſecus fecerit in decẽ libris cortonenſibus puniatur. Nec etiã poſſit aliquis de ciuitate uel comitatu Tuderti ſimul et eodem tempore habere uel acceptare ultra unũ officium de quo ſalariũ perciperet ſeu pẽcipere deberet a dicto cõmuni, Cõtrafaciens uero in dicta pena, puniatur, et nihilominus talis electio nulla ſit ipſo iure. Et Poteſtas ſeu alius rector uel officialis dicti cõis nõ poſſit aliquẽ, ſic electũ cogere ad dictum officiũ acceptandũ uel exercẽdum. Et ſi ſecus faceret penam centũ libraꝝ incurrat. Exceptis caſtellanis, et ſergentibus, ſiue cuſtodibus et ambaſiatoribus.

¶ De pena eligentium unus alterum, ſiue patrem filium fratrem, uel nepotem uel aliquem de ſua familia, ad aliquod officium. R ca. 38

Item Statuimus ꝙ hi qui electi fuerint ad eligendum aliquem ad aliquod officium cõmunis Tuderti nõn poſſint aliquẽ ex ſe ipſis eligere ad ipſum officium nec etiam patrem filium, fratrem carnalem, nepotem carnalem uel aliquem de familia alicuius ipſorũ eligentium. Et ſiquis contrafecerit in uiginti quinque libris uice qualibet puniatur, et nihilominus ipſa electio nõ ualeat nec teneat ipſo iure. Et talis electus cõtra formam, ꝑſentis capituli ipſũ officium acceptare nõ ualeat, & ſi acceptauerit puniatur pena decẽ libraꝝ. Et quotienſcũq; cõtingerit aliquem eligi ad aliquod offici dicti cõis ipſa electio fieri debeat ꝑ electores ad id deputatos. Et obtineri ꝑ duas partes ipſoꝝ electoꝝ ad minus ad ſcrutiniũ ſecretũ uocũ uel ad buſſulas et palluctas ꝓut ipſis electorib' placuerit & aliter facta non teneat ipſo iure et talis electus cõtra dictã formã ipſũ officiũ nõ acceptet ſub pena decẽ libraꝝ cortonẽ. Et notarius reformationũ ipſam electionẽ ſcribere nõ poſſit nec debeat ad dictam penã et ſub uinculo iuramẽti. Et Poteſtas ꝑſẽs capitulũ legi faciat ꝑ dictũ notariũ electorib' ſupradictis antequã ad ipſam electionẽ ꝓcedant ſub pena uiginti quinq; libraꝝ. Et dictus notarius dictũ capitulũ ipſis electorib' legere teneatur ſub pena prædicta. Quam penam dictis Poteſtati et notario contrafacientibus ſindicus qui eos ſindicabit tempore eorum ſindicatus teneatur auferre.

¶ Quod ciuitas Tudertina per populum gubernetur R ca. 39

Cum Commune Tuderti retroactis tẽporibus inimico humani generis operante & in ciuitate Tuderti zizaniã ſeminãte in ipſa ciuitate et inter ciues ipſius ciuitatis ſeditiões et

diſcordiæ ſint exorte, propter quas ſtatus pacificus ipſorum ciuiũ fuit nõ modicũ ꝑturbatus ac etiã cõmune ipſius ciuitatis fuit multipliciter ſupfluis illicitis, et onerosis expẽſis diutinis fatigatũ, actẽdẽtes ꝙ quelibet ciuitas atq; terra que ꝑ populũ et populares pſonas et ꝑ artifices gubernatur in pacis tranquillitate ſeruatur. Ideirco pro cõi cõmodo et quiete hoĩũ ipſius ciuitatis eiusq; comitatus. & ad refrenationẽ et euitationẽ diſcordiaꝝ et ſeditionum ꝑdictarum nec nõ expẽſarum illicitaꝝ incõueniẽtum et ſupfluaꝝ. & ſubſequẽter pro cõſeruatione corroboratiõe et augumẽtatione ſtatus pacifici ipſius, ciuitatis atq; diſtrictus inuocato nomine dñi noſtri Ieſu chriſti glorioſiſſime Virginis mariæ matris eius, ac beatiſſimi Cõfeſſoris Sãcti fortunati gubernatoris et ꝓtectoris cõis et populi ciuitatis prædicte hac lege ſalubertima perpetuo duratura duximus deliberatiõe ꝓuida ſtatuẽdum. Quod ciuitas tudertina eiusq; comitatus, territoriũ, et diſtrictus, & õia iura et iuriſdictiones eiuſdẽ vniuerſaliter et ſingulariter regãtur, gubernẽtur, et manuteneãtur ad populum et ꝑ populum & populares et artifices pſonas ciuitatis ꝑdictæ. Et ꝙ ipſe populus, populares, et artifices ipſius ciuitatis habeant et habere intelligãtur õme regimẽ omnẽq; iuriſditionẽ bayliã, auctoritatẽ, poteſtatẽ, plenum, liberũ, merum, et mixtum imperiũ et arbitrium, ꝙd et quã totũ ipſũ cõmune tuderti et tota vniuerſitas hoĩnũ ciuitatis et comitatus eiuſdẽ habet et habere hactenus cõſueuit quocũq; iure vel modo Et ꝙ dictum regimẽ, iuriſdictio, baylia, auctoritas, imperiũ, et poteſtas, pleno iure inmediate ſpectet et ꝑtineat et ſpectare et pertinere intelligatur ad ipſum populum popularium et artificum pſonaꝝ ciuitatis predicte ꝑpetuo diuina mediante gratia duraturum.

¶ De cõſilio populi et auctoritate ipſius & de pena opponetis contra ordinamenta ipſius conſilii. R ca 40.

Item ꝓ cõſeruatione, ſalute et augumẽto pacis patriæ ac ppl'i ſupradicti et pro cõmodis ſinguloꝝ, et ut ipſa ciuitas per ſalubria cõſilia gubernetur deliberatiõe ꝓhabita duximus ſtatuendũ, et preſenti lege duratura ꝑpetuo ordinamus ꝙ in ipſa ciuitate ſit et eſſe debeat in ꝑpetuũ cõſilium dicti ppl'i numero ad minus quingentoꝝ bonoꝝ virorum fidelium populariũ ciuitatis præfatte zelatorum et amatorum pacis et patriæ ac ſtatus pacifici cõis et ppl'i ſupradicti. Et ꝙ fiant duo libri dictorum cõſiliariorum, quorum unus ꝑ dominũ capitaneũ populi vel alium quẽcũq; habentem auctoritatem ipſum cõſilium adunandi debeat conſeruari, alter uero liber ut nulla fraus cõmicti poſſit reponatur in ſacriſtia eccleſiæ Sancti Fortunati. Et ꝙ nullus poſſit nec debeat in dicto cõſilio ſcribi mãdato dñoꝝ priorum populi tuderti uel alterius cuiuſcũq; pſonæ niſi deliberatũ fuerit in ipſo cõſilio ppl'i. Et ſiquis reperiretur ſcriptus in libro qui erit penes dictum dnũ capitaneũ uel alterum habẽtem iuriſdictionem ſeu poteſtatẽ ipſum cõſilium adunandi qui nõ eſſet ſcriptus in libro repoſito in dicta ſacriſtia, talis nõ ſcriptus in ipſo libro in ſacriſtia repoſito, de dicto libro qui erit penes dictum dnũ capitaneum, ſiue penes ꝑdictum alium officialem cancelletur, neq; pro cõſiliario habeatur. Deliberãtes et ꝓuidentes ꝓuidenti utilitate dicti cõis ꝙ ipſum cõſilium poſ ꝙ nunc eſt et ꝙ pro tempore fuerit habeat et habere intelligatur õnem iuriſdictiõnem, bayliam, autoritatem, arbitrium, poteſtatem atque imperium, ꝙ et quã ipſum totum cõmune tuderti et uniuerſitas omniũ hoĩũ ciuitatis et comitatus eiusdem habet et habere hactenus cõſueuit quocunq; iure uel modo circa regimen gubernationem, defenſionem ꝓtectionem, et manutentionem cõis et populi ſupradicti, ac ciuitatis prefatæ et ipſius comitatus, territorii, et diſtrictus, et prouidendi, ordinandi, decernendi, ſtatuendi, deliberandi, & reformandi totum et quicquid ipſi cõſilio videbitur cõuenire pro libertate augumento, honore, ac cõſeruatione iurium dicti cõmunis et iuriſdictionis ipſius et pro defentione ſtatus pacifici ciuitatis & comitatus eiuſdẽ ac popul ſupradicti. Et totũ et quicqui quomodocũq; vbicunq;, et qualiſcũque ꝑ dictũ cõſilium et in ipſo cõſilio fuerit ꝑ ſũ ordinatũ decretũ ſtatutũ deliberatũ reformatũ ualeat et teneat et plenã roboris obtineat

firmitatē ac ſi fuiſſet p totum ipſū cōmune tuderti et p uniuerſos homines ſiue p uniuerſū populū ciuitatis et cōmitatus eiuſdē et q cōtra ea que fuerint in dicto cōſilio ordinata, ſtatuta, decreta ſtatiata, delibera ta, & reformata vel aliquod ipſoꝝ p aliquē cuiuſcūq conditionis, ordinis vel ſtatus exiſtēt nō poſſit nec debeat aliquid dici vel opponi nec eis vel alicui ipſoꝝ in aliquo cōtradici ſub pena mille libraꝝ corton. a cōtrafaciēte quolibet et vice qualibet auferēda, et cōmuni Tuderti effectualirē applicāda, Quinimo dictus Dñs Capitaneus Poteſtas et quilibet alius officialis cōmunis tuderti et quilibet eoꝝ teneat et debeat vinculo iuramēti et ad penā mille libraꝝ deñ. corton. exequi cum effectu ōnia et ſingula que in dicto cōſilio et p ipſū cōſilium fuerint puiſa, ordināta deliberata decreta, ſtatiata, et reformata aliquo cōtrario nō obſtāte

℄ Quot cōſiliarii debeāt in cōſilio populi intereſſe et de forma ſeruāda in obtinēdis partitis in dicto cōſilio. R ca. 41

Ad hoc vt in negociis dicti cōmunis Tuderti forma debita obſeruet ſtatuimus q quotiēs cōtingerit in ipſo cōſilio populi aliquid pponi de negociis dicti cōmunis in ipſo cōſilio debeāt intereſſe ad minus ducēti cōnſiliarii dicti cōſilii, Quoꝝ ducētorū preſētia et aſſiſtētia ſufficiat et p ſufficiēti numero habeatur regulariter et generaliter in quolibet actu ſiue caſu in ipſo cōſilio pponēdo uel explicādo, preterquā in caſibus de quibus ſpecialiter et expreſſim p formā alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōis contra uel aliter reperiat eſſe diſpoſitū et puiſū, Et de quolibet cōſilio ineo reddēdo fiat partitū, ad buſſulas et palluctas & obtineri debeat p duas partes dictoꝝ ducētoꝝ cōſiliarioꝝ ſeu plurium ſi plures ibidē tunc contingerit intereſſe. Ceterū ſi cōtigerit i ipſo cōſilio pponi aliquid de cōtētis in caſibus et capitulis in hui⁹ tis officio dñoꝝ Prioꝝ populi Tuderti uel de aliquibus expenſis quas per dictū cōmune fieri oporteret, uel quas ipſū cōmune facere uellet que expēſe eſſēt quātitatis quingētarū librarū corton. uel ab inde ſupra in ipſis caſibus et quolibet eorum trecenti cōſiliarii ad minus de numero dictoꝝ cōſiliariorū in dicto cōſilio debeāt intereſſe. Et ſimili modo de quolibet cōſilio in eo reddēdo fiat partitū ad buſſulas et paluctas et obtineri debeat p duas partes dictorū tricētorū cōſiliariorū ſeu pluriū ſi plures in eo tunc cōtingerit intereſſe. Et pter uel cōtra dictā formā nihil in ipſo cōſilio poſſit uel debeat, pponi, prouideri, ordinari, decerni, deliberari, ſtatiari uel reformari. Et nihilominus qd cōtra uel p ter dictā formā propoſitū, ordinatum, decretū deliberatum, ſtatiatum, uel reformatū fuerit, non ualeat nec teneat ipſo iure, et ex eis uel ipſorum aliquo nullum dicto cōmuni preiudicium generetur, nec alicui cōtra ipſum cōmune ius aliquod acquirat. Et qd nullus audeat uel preſumat ɔtra uel preter dictā formam aliquid proponere, arrēgare, uel ſcribere cōtrafaciēs in proponēdo in mille libris arrēgans in quingentis libris Notarius ſcribēs in cētum libris corton. uice qualibet puniat. Que autē ſuata forma predicta in dicto cōſilio fuerint propoſita, prouiſa, ordinata, ſtatiata, decreta reformata, et deliberata plenam habere uolumus roboris firmitatē.

℄ Quod a cētum libris ſupra nō poſſit deliberari de aliqua expēſa, neq aliqua cōdenatio tolli, neq repreſalia cōcedi niſi in cōſilio populi. R ca. 42

Item ſtatuimus q nulla expēſa cētum librarum uel ab inde ſupra ſiue rei extimatiōis centum librarū uel ab inde ſupra de pecunia ſiue bonis cōmunis Tuderti fieri, aut deliberari poſſit. Nec aliqua condēnatio, uel aliquod ex banimētū alicuius cōdēnati uel exbāniti dicti communis pro maleficio caſſari ſuſpēdi minui uel remitti poſſit nec ēt aliquis cōdēnatus ſiue exbanditus dicti cōis pro maleficio in carceribꝰ ipſius cōmunis detētus poſſit de ipſis carceribꝰ offerri, eximi, uel relaxari. Nec alique repreſalie concedi poſſint alicui pſone, nec noua guerra mouēri, uel deliberari q moueat pro dicto cōmuni. Nec aliquid aliud qd p formam alicuius capituli ſtatutorum dicti cōis ipſi cōſilio poꝑ ſpecialiꝛ eſt cōmiſum fieri et deliberari poſſit niſi in dicto cōſilio et p dictum cōſilium poꝑ. Et ſi aliꝛ fieret non ualeat nec teneat ipſo iure

De modo eligēdi viginti quatuor ſecreti ɔſilii populi. R ca. 43

De modo eligẽdi viginti quatuor ſecreti cõſilii populi R ca. 43

Vt Ciuitas Tudertina ſalubriter gubernet̃ et vt populo dictæ ciuitatis prudẽter cõſulatur Statuimus quod dñs Capitaneus populi qui nunc eſt & pro tempore fuerit & alius quicũq; habens auctoritatẽ cõſilium populi ordinãdi teneatur et debeat quãdocunq; prout, et quotiẽs placuerit dñis prioribus populi Tuderti ꝓponere in cõſilio populi, quid placet ipſi cõſilio prouidere ſup electione viginti quatuo ſapientiũ de numero dicti ꝯſilii qui ex nunc prout extunc ſint deputati ad ꝯſilium ſecretũ ipſius conſulii populi, Quoꝝ officium duret vno menſe tãtum. Et quod ipſi cõſilium viginti quatuor ſit et eſſe intelligat̃ ſecretũ conſilium dicti ꝯſilii populi.

Quod quelibet propoſita deliberetur per viginti quatuo antequã in ꝯſilio populi ꝓponatur R ca. 44

Item ſtatuimus quod in cõſilio populi non poſſit nec debeat fieri aliqua propoſita, neq; per ipſũ cõſilium aliquid prouideri, decerni ſtãriari: reformari: vel deliberari niſi prius fuerit prouiſum ordinatũ: decretũ: ſtantiatũ reformatũ, et deliberatum in cõſilio uiginti quatuor ſecreti conſilii populi. Et quod quicquid per ipſos uiginti quatuor fuerit prouiſum, ordinatum decretũ, ſtãtiatum, deliberatum et reformatũ obtineri debent adminus p ſexdecim ex eis cõcorditer ad buſſulas et palluctas, et ſi aliter fieret non ualeat neq; teneat ipſo iure decernentes quod omnia et ſingula capitula Statuorum dicti cõmunis loquẽtia de creatione, iuriſdictione, autoritate, et baylia populi Tuderti eius conſilii, et ſecreti cõſilii ſupradicti valeant et præualeant, et derogatorie ſint ominibus aliis ſtatutis et reformatiõibus et ordinamẽtis dicti cõmunis. Et quod nũquã poſſit tolli, mutari, reuocari, uel obligari, uel abrogari, nec patiant̃ Poteſtas, Capitaneus: uel alius officialis cõmunis Tuderti quod fiat aliquod cõſilium in q̃ poſſit cõtra prædicta ſtatuta aliquid proponi, ordinari, reformari, uel fieri, ſiue colloquiũ haberi ſub uinculo iuramenti, et ad penã mille librãꝝ deſi: cortõñ. Et q̃ contra prædicta uel aliquod prædictoꝝ aliquid arrengari: cõſuli uel ſcribi nõ poſſit. cõtra faciens uero in quingẽtis libris in quolibet dictoꝝ caſuum puniat̃.

De modo eligendi arrengatores in cõſilio populi R ca. 45

Item ſtatuimus q̃ dñi priores populi Tuderti infra menſem poſt publicationẽ huius ſtatuti teneãtur et debeant elige̾ de numero cõſiliariorũ cõſilii populi tuderti adminus uſq; in centũ et plures ſi de pluribus eis uidebitur conuenir̃, & ipſos conſiliarios ſic electos diuider̃ et ponere in duas buſſulas in una quaꝝ ſint Guelſi et in altera Gebelini: Et quod in quolibet cõſilio populi facta quacũq; propoſita in ipſo conſilio: et auditis cõſiliis unius uel plurium arrẽgãtis uel arrẽgantiũ ſuper ipſa propoſita de qualibet: dictarũ buſſularũ extrahi faciãt p notarium reformationũ unũ nomẽ quod prius ad eius manus fortuna parabit, quibus ſic xſtractis præcipiant et eos iurare faciãt ut ſuper ipſa propoſita debeant conſuler̃ quod eſſe cognouerint utilius pro ipſo cõmuni. Et nihilominus ante et poſt cõſilia prædictoꝝ poſſit quilibet ſuper ipſa ꝓpoſita arrẽgate. Et quod qui ſemel arrẽgauerit donec omnes qui fuerint in ipſis buſſulis arrengauerint non cogantur ulterius arrẽgare ſed eius nomẽ in alia buſſula remictat̃, ut in buſſula illius coloris et partis de qua fuerit ipſe qui arẽgauerit. Et fiãt due alie buſſulæ ad ipſa nomina cõſeruanda ita q̃ ſemper commune habeat copiã dictorũ arẽgatoꝝ: et dictus ordo in arrenghis in perpetuũ obſeruet̃.

De creatione conſilii generalis et cõſilii populi et de iuramẽto cõſiliarioꝝ, et pena non uenientiũ ad cõſiliũ. R ca. 46

Teneat̃ Poteſtas ciuitatis Tuderti ſecunda die poſt introitũ ſui regiminis bãniri et congregari facere Conſiliũ generale in quo proponat de electione noui conſilii generalis qualiter eligi debeat et creari et quantũ durare debeat, Et quilibet cõſiliarius conſilii

generallis ſiue populi poſtquam electus fuerit teneatur & iuret uenire ad ipſum cõſiliũ quotiẽs
per campanam nunciũ uel preconem uocabitur. Et conſilium ſuum pure exibere ad utilitatem
cõmunis Tuderti, & contrario propoſſe reſiſtere & ſollicite obuiare, credentias conſiliorum &
que in ipſis cõſiliis tractabũtur fideliter retinere & nemini pandeꝛ quod in credẽtia eſſet iniunc
tum uel quod poſſet reuerti in dãnum dicti cõmunis. Et poſtquam uenerit ad conſilium in eo
ſtare continue & de ipſo donec reformatum fuerit non diſcedeꝛ. Et ꝙ non conſulat contra pro
poſitã. Nec eodẽ modo prout per alium fuiſſet conſultum ſub pena ſolidoꝝ uiginti pro quo-
libet cõtrafaciens & qualibet uice. Et nõ dare operam uel cõſentire ꝙ Poteſtati uel Capita-
neo aut alio officiali forenſi aliquid detur directe uel per obliquum ultra ſalarium ſiui cõuentum
& debitum. Et generaliter omnia utilia pro dicto cõmuni approbare & inutilia improbare in-
quantũ in eo erit tam uoce uiua quam etiam per pallutam. Et quilibet conſiliarius qui nõ ue-
nerit ad cõſilium præcedente requiſitione uel ſono campane uel uoce præconis puniatur in ſo-
lidis quinqꝫ denã pro qualibet uice quos abeo de facto exigere ſeu exigi facere poſſit dictus Po
teſtas ſiue Capitaneus, & quilibet alius qui tali cõſilio tunc præeſſet, ſaluis cuilibet cõſillario ex
cuſationibus legitimis, quaꝝ admiſſio & reprobatio reſideat in cõſciẽtia & iudicio dicti Poteſt
atis ſeu Capitanei & cuiuſlibet tunc ipſi cõſilio præſidẽtis. Prouidentes ꝙ in ipſo cõſilio gene-
rali regulariter intereſſe debeant ducenti cõſiliarii adminus. Q d'qꝫ oñe partitũ in ipſo cõſilio
fiendum per duas partes conſiliarioꝝ tunc in ipſo cõſilio aſſiſtentium debeat obtineri. Ceteꝝ
quando in ipſo cõſilio proponeretur pro ſcortis dandis & ſoluendis ſufficiant centum de ipſis
cõſiliariis. In lecturis uero ſentẽtiaꝝ & in reſignationibus libroꝝ officialium forentium in ipſo
cõſilio fiendis ſufficiant quatraginta de dictis cõſiliariis. Præterea volumus ꝙd ipſum cõſilium
generale poſſit expendere de pecunia cõmunis Tuderti quicquid oportunum fuerit pro ſalario
ſindicoꝝ mictendoꝝ cum electionibus rectorum & aliorum officialium forenſium dicti cõmu
nis. In aliis vero caſibus expendere poſſit quindecim libras cortoñ. & nõ plus, quibus duobus
caſibus ſufficiat præſentia centum cõſiliarioꝝ. Et ꝙ nulla propoſita fieri poſſit in ipſo cõſilio
generali ſine præſentia & conſenſu dñi Capitanei ciuitatis Tuderti uel eius vicarii. Item ꝙ de
creatione noui cõſilii populi fiat propoſita per dictum dominũ Capiteneum uel eius vicariũ
in ipſo cõſilio populi.

¶ De ordine buſſulaꝝ, & palluctaꝝ, & modo ſeruando in obtinendis partis ca.

R 47

Vbi adhibetur maior ſolẽnitas pleruñqꝫ euidentior reſultat vtilitas. Qum igitur experien-
tia iamdiu docuit ꝙ ſcrutinia que fiunt ad buſſulas & palluctas ad utilitatẽ publicam
magis rẽdunt, hoc ſtatuto prætheniter duraturo decernimus ꝙ ſcrutinia ſeu partita om
niũ cõſilioꝝ ciuitatis tuderti & quibuſcũqꝫ ordinamẽtis ſtãtiamẽtis ſeu quibuſlibet reformatio
nib' fiãt deinceps & fieri debeant ad buſſulas & pallutas, & forma & ordine infraſcriptis v3 ꝙ
fiant due buſſule ſertate de ligno ita ample ex parte ſuperiori ꝙ in eis cõmode manus poſſint
& tam arcte in medio ꝙ manus nõ poſſint ad fundum extendi, vna quaꝝ ſit alba & alia rubea
In alba ex parte exteriori pingantur, ſic, & in rubea nõ. Item habeantur pallucte de ferro ſiue
plumbo & dentur ipſis cõſiliaris ſcilic3 eoꝝ cuilibet vno tantum, per vnum ex bannitoribus
cõmunis Tuderti. Et cum ipſo bãnitore vadat vnus ex notariis Poteſtatis uel Capitanei qui ui
deat dari ipſas palluctas. Et quilibet cõſilairius debeat manũ in qua tenet palluctam micteꝛ in
quãlibet buſſulam & ipſam palluctam relinquere in illa buſſula que ſibi plus placebit antequã
diſcedant dicti notarius & bannitor ita ſecrete ꝙ nullus poſſit perpendere in qua buſſulla pal-
luctam dimiſerit ipſe cõſiliarius, cõtrafaciens in quinqꝫ ſollidis uice qualibet puniatur. Et poſt ꝓ
poſitam & dictum conſultorum antequam dentur pallucte fiat & mitatur partitum per domi-
num poteſtatem uel Capitaneum uel alium qui ipſi conſilio præeſſet hoc modo u3 quod qui

vult dictum talis ſic cõſulentis mictat ſuam palluctam in buſſulam albam del ſic, & qui nõ vult mictat ſuam palluctam in buſſulam rubeam del non. Et recollectis dictis palluctis portẽtur coram ipſo Poteſtate uel Capitaneo uel alio qui cõſilio pręeſſet & extrahantur per notarium reformationum pallucte de ipſis buſſulis & per eũdem in quodã baccino de ramine uel de ferro cõnumerentur publice videntibus & audientibus ipſis cõſiliariis & reformetur partit:: & dictum arrenghatoris. Et ſit obtentum ſi in buſſulis albis del ſic reperiantur due partes palluctarum. Illud quoq; eſt utili prouiſione ſtatutum ꝙ omnia ſtantiamenta, ordinamenta, reformationes, ſcrutinia, & partita que fierent in conſilio populi aut in aliquo alio cõſilio cum adiũcta uel ſine adiuncta aliquorum buominum extra numerum dictorum cõſiliarioꝝ fieri & obtineri debeant etiam dictis modo & forma ad buſſulas & palluctas ſiue Poteſtas uel Capitaneus interſint dictis coſiliis ſiue non, ſaluo ꝙ in conſilio viginti quatuor ſecreti conſilii in quo ſaltem per ſexdecim ex eis modo prædicto debeat obtineri. Et ꝙ notarius reformationum contra uel præter ſupraſcriptam formam nõ poſſit nec debeat ſcribere aliquam reformationẽ & ſi ſcripſerit non valeat ipſo iure. Et nihilominus condẽnetur in libris centũ dẽñ, cortoñ.

Q đ nulla propoſita fiat niſi prius deliberetur per dominos Priores, & de modo ſeruando per eos in eligendis partitis & contradicendo propoſitis in cõſilio populi. ca. R 48

IN nomine domini amem. Quia cõmunis negocia per ciuiũ prouidentiam ſolent ſalubrius & vtilius quam per extraneos gubernari. Ideo ſtatuimus ꝙ aliquis officialis comunis tuderti deinceps non poſſit uel debeat in aliquo cõſilio generali uel ſpeciali, publico uel ſecreto aliquam propoſitam facere niſi primo deliberata fuerit per dominos Priores populi Tuderti. Et ꝙ octo adminus ex ipſis dominis prioribus ſemper interſint ſuper eligendis partitis, & ſi aliter fieret deliberatio & reformatio que fieret ex inde nõ valeat nec teneat ipſo iure. Et quotiens cõtingerit fieri aliquam propoſitam in conſilio populi in qua contineretur ꝙ alicui perſone cuiuſcumq; ſtatus ſeu conditionis exiſteret uenderetur, donaretur, renũciaretur, mutuaretur, uel alio quoquo titulo uel modo cõcederetur aliquid de bonis & iuribus quibuſcũq; cõmunis Tuderti ipſi domini priores qui tunc in ipſo cõſilio intererunt teneantur & debeant uinculo iuramenti & ad penam centum libraꝝ pro quolibet eorum præcipere vni uel pluribus cõſiliariis cõſilii prædicti, & eum uel eos iurare ad ſãcta dei euangelia corporaliter tactis ſcripturis ut debeat uel debeãt ſub uinculo iuramẽti & ad penã cẽtum libraꝝ poſt cõſilia omniũ qui ſup ipſa propoſita arrenghabunt contra dicere ipſi propoſite & omnibus conſiliis redditis ſuper ea. Et proteſtari ꝙ de bonis uel pecunia dicti communis non detur nec concedatur alicui nec aliquid uendatur, donetur, renuncietur, uel mutuetur de bonis ſiue iuribus dicti communis. Et ꝙ prædicti domini priores teneantur & debeant dictum conſiliũ & arrengham dicti contradicentis ante omnia mictere ad partitum. Et ſi obtinebitur eius dictum & conſiliũ non poſſit nec debeat ulterius procedi ſuper contentis in dicta propoſita. Et ſi procederetur non ualeat nec teneat ipſo iure ſi uero perderetur eius cõſilium tunc ipſi domini priores poſſint eligere ut eis uidebitur dicta & conſilia alioꝝ qui arrenghauerint ſuper propoſita ſupradicta. Et prædicta locum habeant in pecunia a centum libris ſupra, & in rebus ſeu iuribus ualoris a centum libris ſupra. Et ſi poteſtas, Capitaneus, uel alius rector cõmunis Tuderti cõtrafecerit in prædictis uel aliquo prædictoꝝ in centum libris uice qualibet puniatur. Notarius uero reformationũ egẽs uel ſcribens propoſitam præter uel cõtra dictam foram in quinquaginta libris cortoñ. uice qualibet puniatur. Hoc intellecto et declarato ꝙ ea que ſupra dicta ſunt de cõtradictores ponẽdo locum non habeant in aliquo caſu quo in ipſo cõſilio tractaret uel ageretur de ſalario alicuius rectoris, ſeu officialis communis Tuderti ſeu de ſalario cuiuſcumq; cuſtodis carcerũ dicti cõis

Quod dñi priores poſſint ſine pñtia alicuius rectoris quelibet cõſilia addunare & in eis preponere. ru. 49

Item Statuimus q domini Priores populi Tudertĩ quotieſcũq; eis uidebitur expedire ſi-
ne preſentia uel requiſitione Poteſtatis, Capitanei, uel cuiuſcumq; alterius rectoris uel offi-
cialis cõmunis Tuderti cõſilium populi dicti cõmunis conſilium generale, & alia quecũq;
conſilia dicti cõmunis tam generalia quam ſpecialia & tam publica quam ſecreta poſſint face-
re conuocari & coadunari in eo loco & ad ſonum illius campanæ uel requiſitionem bauloriĩ
ſiue bãnimenti fiendi pro parte ipſorum prout & quotiens de ipſorum proceſſerit uoluntate.
Et in eis & quolibet eorum proponere & reformari facere quicquid ipſis dominis Prioribus ui
debitur & placebit pro utilitate dicti cõmunis & ſtatu pacifico populi Tuderti, ſeruata tamẽ
in aliis forma & ſollennitate ſtatutorum, ordinamentoꝝ, & reformationum dicti cõmunis, &
quicquid in ipſis conſiliis uel eorum aliquo ſeruata forma prædicta ordinatum prouiſum & re-
formatum fuerit ualeat & teneat tanquam ſi factum, ordinatum, & reformatum fuiſſet præ-
ſente & proponente Poteſtate, Capitaneo, vel alio officiali dicti cõmunis autoritatem haben-
te ſuper huius modi propoſitis faciendis. Et q contra prædicta vel aliquod prædictorum nihil
opponi uel allegari poſſit per quamcũq; perſonam ratione abſentiæ dicti rectoris uel officicia
lis. Et talis opponẽs nõ audiat̃ ſed nihilominus in quigẽtis libris corroñ. uice qualibet puniat̃

Q(uo)d domini Priores poſſint populum adunare & ad confines quenlibet mictere. R(ubric)a. 50

Item Statuimus q domini Priores populi tuderti poſſint conſules artium & populum ciui
tatis tuderti vniuerſaliter & particulariter, ac etiam comitatenſes ciuitatis prædictæ adu-
nare & cõgregare cum armis vbi, quando, quomodo & quotiens eis videbitur & placebit
Et confinatos quos & quot voluerint facere tam in comitatu prædicto quam etiam extra ipſũ
comitatum vbi quomodo, quotiens, & quando eis videbitur & placebit. Et illi quos confinaue
rint ire debeant ad ipſa confinia & de ipſis confinibus non diſcedere ſine ipſorum licentia, ſed
parere & obedire debeant omnibus ipſorum mandatis. Et in prædictis contra tales in obediẽ-
tes poſſint penas & mulctas eiſdem imponere eorum arbitrio. Et q dñi poteſtas, & Capita-
neus & quilibet rector ciuitatis tuderti teneatur ad petitionem ipſorum dñoꝝ prioꝝ exequi
omnia que ipſi domini priores in predictis duxerint ordinãda ſub pena mille librarum deñ cor
toñ. pro quolibet eorum contrafaciente & qualibet uice.

De data non imponenda contra infraſcriptam formam. R(ubric)a. 51

Item Statuimus q nulla dacta, collecta, uel preſtantia poſſit uel debeat imponi per cõmune
tuderti generaliter in ciuitate uel comitatu tuderti ſeu particulariter ſiue ſingulariter alicuĩ
cõmuunitati uel uniuerſitati ſeu ſingulari uel ſpeciali perſone de ciuitate uel comitatu præ
dictis. Nec accipi mutuo ad uſuras aliqua quantitas pecuniæ pro ipſo cõmuni, niſi primo id de
liberatum fuerit in conſilio populi per duas partes ipſius cõſilii adminus ad buſſulas & palu-
ctas, in quo interſint adminus ducenti quinquaginta conſiliarii. Et q ipſum conſilium publice
bãniatur per ciuitatem tuderti in locis ſolitis ad duas tubas duobus diebus antequam fiat ipſũ
conſiliũ, & in ipſo bãnimento cauſa propter quã debet fieri ipſum cõſiliũ exprimat̃.

Q(uo)d nullus ſtet in conſilio quando proponitur factum eius. R(ubric)a. 52

Item Statuimus q ſi factum alicuius in cõſilio proponeretur & de ipſo facto in conſilio
tractaretur ille cuius factum proponitur in ipſo conſilio intereſſe non poſſit nec debeat
ullo modo. Et ſi intererit aliqua reformatio que fieret ſup ipſo facto nõ ualeat nec teneat ipſo
iure. Et Poteſtas ſeu Capitaneus uel alius qui tunc ipſi cõſilio præerit teneatur ipſũ expellere

de ipſo conſilio antequã de tali facto aliquid in ipſo conſilio proponatur. Item ſi factũ poteſtatis uel Capitanei ſiue alterius rectoris uel officialis cõmunis Tuderti in aliquo conſilio tractaretur ipſi conſilio uel reformationi aliquis eorum de cuius facto tractaretur intereſſe non poſſit Et ſi intereſſet ipſa reformatio nõ ualeat. Et ꝙ quando proponit̃ factum dictorũ poteſtatis uel Capitanei uel alicuius officialis alicuius eorum nullus eorum poſſit talem propoſitã facere nec ipſi cõſilio intereſſe donec tale factum tractaretur in ipſo cõſilio. Sed eo caſu defenſor uel guardianus cõmunis Tuderti ad requiſitionẽ dominorũ priorum populi tuderti poſſit & debeat talem propoſitam in ipſo cõſilio facere.

¶ Q ꝺ in conſilio populi proponatur de debitis neapoleonis. Et de obſeruatione conuẽtionum factarum cõmuni per orſellum & fratres. ca. 53

R

Item Statuimus ꝙ dñs poteſtas, & dñs Capitaneus, cõis Tuderti & eorum & cuiuſcꝫ ipſorum Iudices & officiales teneãtur & debeant modis omnibus quibus poſſunt & eis uidebitur expedire cogere cum effectu realiter & perſonaliter Nobiles Viros orſellum Aimalucium, & Brancutiũ, filios quondã nobilis Viri franciſci dñi Raynaldi neapoleonis de fulgineo & quemlibet ipſorũ ad obſeruandum faciendum & adimplendũ cõmuni Tuderti cum effectu omnia & ſingula cõuenta & promiſſa per eos & quemlibet ipſorum religioſo Viro fratri paulo anaſtaſii de interãna olim ſindico cõis tuderti & ſindicario nomine ipſius communis ſtipulanti vꝫ. Et ipſas conuenctiones & promiſſiones faciant ipſi cõmuni tudertii ab ipſis orſello aimalucio & brãcutio effectualiter & integraliter obſeruari & adimpleri ſicut cõtinet̃ in inſtrumẽto ſiue in inſtrumẽtis publico ſiue publicis ſcriptis manu petri nucii de tuderto notarii. Et etiã in libro reformationum cõmunis tuderti edito tempore Nobilis Viri domini iacobi de ſcrabuſchis de florentia olim & tunc Poteſtatis ciuitatis & comitatus tuderti ſcripto manu ſer frãciſci ſer morandi de montealcino notarii & cancelarii dicti cõmunis in Anno dñi Milleſimo trecenteſimo vigeſimo quinto indictione octaua Tempore dñi Ioãnis pape vigeſimi ſecundi Et ꝙ requirantur prædicti orſellus, aimalucius, & brãcutius ex parte dictorũ dominorũ Poteſtatis & Capitanei ꝙ infra vnum menſẽ a die ipſius requiſitionis numerandũ debeant cum effectu omnes & ſingulas prædictas cõuentiones & promiſſiones attendere & adimplere ad penam duorũ milliũ librarũ dicti cõmunis eiſdem & cuilibet ipſorum cõtrafaciẽti auferẽdarũ. In quibus quidẽ penis ſi cõtrafecerint cõdẽnẽtur. Et nihilominus pro obſeruatione ipſorũ pactorũ & promiſſorũ per eoſdẽ dicto cõmuni tuderti creetur ſiue creẽtur ſindici vnus uel plures ſicut placuerit dñis Prioribus populi tuderti ad capiendũ tenutã & poſſeſſionẽ bonorũ contentorũ in inſtrumẽtis ipſorũ pactorũ vꝫ territorii feſciani, tenuicelle, antiguani & ceterorũ terrenorũ & poſſeſſionũ ſitatum a flumine paliæ uſcꝫ ad flumina tiniæ & lactoni. Et a territorio Caſtri gualdi capraneorũ uſcꝫ ad territoriũ caſtri Pemontis & uſcꝫ ad territoriũ caſtelli benigni ꝗ fuerit Frãciſci & Neapoleonis dñi Reynaldi neapoleonis & ipſam tenutã poſſeſſionem tenendũ & cõſeruandum pro ipſo cõmuni & ad recipiendũ & recolligẽdum fructus redditus & prouẽtus dicti territorii nomine & vice dicti communis & pro ipſo communi & ꝙ ſingula officia dominorum Priorum teneantur & debeant ſollicite requirere prædictos dominos Poteſtatem & Capitaneum & eorum officiales vt prædicta faciant & deducant penitus in effectum. Et ſi ipſe dominus Poteſtas ſiue Capitaneus fuerit negligens in prædictis quilibet ipſorum cõtrafaciens penam centum librarũ ipſo facto incurrat. In quo tempore ſui ſindicatus per eius ſindicem debeat condẽnari. Et ꝙ dicti ſindici ſeu ſindicus recipiant ſiue recipiat inſtrumenta cõductionum poſſeſſionũ & terrarũ dictorũ tenimentorũ ab omnibus laboratoribus ipſarũ terrarũ. ec ſimã ges locationes factas & faciẽdas per cãmerariũ cãmeræ dicti cõmunis. Et ꝗ dictus Cãmerarius

ad introitum dicti communis mictat cum aliis ſcortis ſcortas pertinentes ad prædictos orſellū
armalucium & brācutium ſub quocūq; nomine ſcripte reperiantur donec cum effectu obſer-
uauerint & adimpleuerint omnia & ſingula per eos conuenta & promiſſa dicto cōmuni. Et ni-
bilominus tempore primi prioratus per publicationem preſentis ſtatuti & ſubſequētis primo
menſe officii cuiuſlibet Capitanei fiat propoſita in conſilio populi quid ſit faciendum pro cō-
mune Tuderti ad hoc ut ipſi cōmuni integraliter ſatiſfiat per prædictos orſellum, armalucium
& brancutium de omni & toto eo in quo obligati ſint ipſi cōmuni quocūq; modo iure uel cau-
ſa. Et ad hoc ut iura que ipſum cōmune habet in Terris bonis & poſſeſſionibus olim ſupradi-
cti Neapoleonis manuteneantur poſſideantur & uſufructent̄ per ipſum cōmune. Et generali-
ter quid ſit faciendum per ipſum commune ſuper omnibus aliis dictam materiam tangenti-
bus. Et quicquid per dictum conſilium fuerit deliberatum executioni mandetur iuxta delibe
rationem ipſius conſilii. Et q; domini Priores qui pro tempore fuerint tempore quo dicta pro-
poſita fieret in dicto conſilio teneantur præcipere vni uel pluribus de dicto conſilio ut conſu-
lant ſuper dicta materia illud quod pro utilitate dicti cōmunis crediderint cōuenire. Et ille uel
illi cui uel quibus dicti domini Priores mandauerint teneantur Iurate ad ſancta dei euangelia
cōſulere utiliter pro cōmuni prædicto bona fide & ſine fraude, remotis odio, amore, præmio,
prece & timore.

Quod terrenum communis Tuderti ſitum inter flumen pulex & flumē actonis ad redditū nō locetur. ca. R 54.

Item Statuimus q; terrenum communis Tuderti quod olim fuit domini Raynaldi domi-
ni Neapoleonis de fulgineo ſitū inter flumen pulex & flumem actonis in totum uel in par
tē non locetur uel locari poſſit alicui perſonæ, collegio, uel uniuerſitati ad coptimū ſeu red
ditum uel fictum annuum alicuius quantitatis grani bladi ſiue pecuniæ niſi primo fuerit pro
poſitum & obtentum in conſilio populi Tuderti in quo interſint adminus trecenti conſiliarii
ipſius cōſilii. In quo etiam exprimi debeat nominatim Quibus ſeu, cui, pro quanto tempore &
pro qua uel quanta quantitate grani, bladi, uel pecuniæ locari debeat & taliter locatio facta nō
teneat ipſo iure. Contrafaciens uero tam in locando quam etiam in ſcribendo inſtrumenta uel
rogitus locationis huiuſmodi, penam quingentarum librarum cortoñ. pro quolibet incurrāt
uice qualibet ipſo facto.

De modo creandi Sindicum cōmunis Tuderti. ca. R 55

Item ſtatuimus q; nullus ſindicus poſſit uel debeat ordinari conſtitui uel creari per cōmune
Tuderti ad aliquid agendum uel faciendum nomine dicti cōmunis niſi in conſilio genera
li dicti cōmunis. In quo interſint adminus ducenti cōſiliarii dicti conſilii. Et quando creari
deberet ſeu crearetur ſindicus ad aliquid agendum uel faciendum in quo tractaretur uel tan-
geretur de iuriſdictione temporali, ſiue libertate uel franchitia dicti cōmunis uel aliquid prop
ter quod ipſa libertas iuriſdictio, ſeu franchitia dictæ ciuitatis minui poſſet uel ei poſſet in ali
quo detrogari tunc in dicto cōſilio intereſſe debeant & intereſint adminus tricenti cōſiliarii
dicti conſilii. Et debeat obtineri inter ipſos conſiliarios ad buſſulas & palluctas per duas par
tes adminus ipſoꝝ cōſiliariorum tunc ipſi conſilio aſſiſtentium ſeruatis forma & ordine infra-
ſcriptis, v3 q; ante omnia banniatur dictum conſilium generale in locis ſolitis per ciuitatem
Tuderti ad duas tubas, & in ipſo bannimento exprimatur cauſa propter quam & ad quid, &
propter quid ipſe ſindicus debeat creari conſtitui & ordinari. Et nihilominus ante ipſius ſindi-
ci creationem ordinationem, & conſtitutionem in ipſo conſilio proponatur, Quid placet ipſi
cōſilio prouidere ſuper ordinatione & creatione, & cōſtitutione ipſius ſindici in ipſa propoſita

exprimendo cauſam propter quam & ad quid ipſe ſindicus creari cõſtitui & ordinari debeat. Et ſi cõtingerit auditis conſiliis & dictis omnium cõſiliariorum ſuper ipſa propoſita arrenghãtium obtineri per duas partes ipſorum cõſiliariorum ad buſſulas & palluctas ꝙ ad cõſtitutionem creationem & ordinationem ipſius ſindici procedatur eo caſu facto ſimili modo partito & eodem modo obtento ipſe ſindicus creetur, ordinetur, & cõſtituatur. Si vero contingerit ꝙ non obtineret vt ſupra dictum eſt ſuperdicta propoſita tunc nullo modo procedi poſſit ad cõſtitutionem, creationem, & ordinationem ipſius ſindici. Item nullus qui nõ fuerit de dicto conſilio poſſit uel debeat tunc modo aliquo in dicto conſilio intereſſe ſub pena decem librarũ deñ cortoñ. de facto auferendarum a quolibet contrafaciẽte. Et ꝙ Poteſtas uel quiuis alius rector dicti communis habens autoritatem ipſum conſiliũ adunandi antequam aliquid in ipſo conſilio de dicta materia proponatur bãniri faciat ꝙ quilibet qui nõ fuerit de dicto conſilio de ipſo diſcedere debeat ad dictam penam. Et ſi Poteſtas uel alius rector dictæ ciuitatis qui ipſi conſilio tunc præeſſet prædicta nõ obſeruauerit in quingentis libris deñ cortoñ. puniatur. Et notarius qui talem ſindicatum contra uel præter formã preſentis capituli ſcriberet uel publicaret in viginti quinq; libris deñ. uice qualibet puniatur. Et nihilominus quod fieret nõ ſeruatis forma & ordine ſupradictis ipſo iure ſit irritum & inane aliquo ſtatuto uel ordinamento dicti communis ſeu aliquo alio iure loquente in contrarium non obſtante.

¶ De electione & officio quatuor popularium qui præſint conſeruationi, & recuperationi iurium cõmunis. ca.

R 56

Item Statuimus ꝙ domini Priores populi Tuderti teneantur & debeant nominare & eligere quatuor bonos legales & ſufficientes homines populares qui ſint & vocẽtur cuſtodes & cõſeruatores iurium cõmunis tuderti pro eo tempore & cum eo ſalatio de quibus & prout ipſis dominis Prioribus videbitur conuenire. Qui homines ſic electi iurent coram eiſdẽ dñis Prioribus eorum officium fideliter, diligenter, & ſollicite operari, & exercere. Nec non teneantur & debeant facere inuentarium de omnibus bonis cõmunantiis iuribus & iuriſdictionibus dicti communis, & de inſtrumentis quibuſcunq; ad dictum cõmune pertinentibus que inſtrumenta in libris dicti communis extenſe ſcribi & regiſtrari facere teneantur ipſaq; bona iura, inſtrumenta cõmunantias & iuriſdictiones dicti cõmunis reuidere, conſeruare, defendere, & recuperare propoſſe. Et circa prædicta omnia facerẽ que fuerint oportuna & prout proceſſerit de voluntate dictorum dominorũ Priorum. Et deinde quicquid inuenerint de prædictis ſaltem ſemel tempore ſui officii in conſilio populi Tuderti teneantur referre.

¶ De modo eligendi Cõſeruatores librorum & ipſorum officio & ſalario & de pena aſcondentis aliquem librum exiſtentem in armario. ca.

R 57

Item Statuimus ꝙ per cõſilium generalis communis Tuderti eligantur duo boni & fideles viri ad voluntatem dicti conſilii qui conſeruent omnes libros dicti cõmunis exceptis libris libre. Qui duo boni viri teneantur ad petitionem cuiuſlibet ſumi permictere copiam ſcripturarum ipſorum librorum per quemlibet notarium ea die qua ab eis ipſa copia fuerit poſtulata. Et ſi contrafecerint puniantur vicẽ qualibet in ſolidis decem. Et habeant & habere debeãt officiales prædicti pro ipſorũ ſalario pro quolibet eoꝝ ſolidos quatraginta deñ. cortoñ. pro ſex menſibus. Et duret dictum eorũ officium ſex menſibus, & non ultra. Et quicũq; fuerit in dicto officio non poſſit eſſe in eodem officio ab exitu ipſius officii vſq; ad tres annos tunc proxime ſequturos, & prædictos libros retinere debeant in armario exiſtenti in palatio dicti communis in cellulis dicti armarii, v3 in qualibet cellula libros vnius rectoris ita ꝙ inſimul miſceri non

poſſint cum libris alterius tectoris. Item ꝙ nullus aſcondere debeat aliquem librum exiſtentẽ in dicto armario. Et qui cõtrafecerit puniatur vice qualibet in libris decem deñ. corton.

¶ De electione officio & ſalario extimatorum equoꝝ qui locantur ad vecturã & eoꝝ notario & de aliis pertinentibus ad materiã locationis ipſorũ equoꝝ.

ca. R 58

Item Statuimus ꝙ Poteſtas Ciuitatis Tuderti primo menſe ſui regiminis eligi faciat per conſilium generale communis Tuderti duos bonos & fideles viros & vnũ notarium, qui duo boni viri extiment omnes equos ſiue ronʒonos qui locantur ſeu locari debent ad vecturam & extimationes ipſorum ſcribi faciant per dictum notarium in quodam ſpeciali libro dicti communis. Et ultra talem extimationem. Talis qui locat ipſum ronʒonũ ſiue equum ad vecturam ſi ipſe equus uel ronʒonus moriretur uel perderetur petere uel exigere non poſſit ab eo qui ipſum conduxerit. Quam extimationem dictus notarius ſcribere debeat in dicto libro & ipſum incredentiam retinere uſqꝫ ad mortem uel perditionem talis equi uel ronʒoni. Et quicunqꝫ receperit equum ſiue ronʒonũ ad uecturam teneatur ſoluere cõdecentẽ vecturam quouſqꝫ ipſum equum ſiue ronʒonũ non reſtituerit uel extimationẽ ipſius per ipſos duos homines factam, ſi talis equus uel ronʒonus moriretur, uel perderetur. Ita tamẽ ꝙ ille qui equum receperit ad vecturã de morte naturali ipſius equi ſiue ronʒoni non teneatur. Et ꝙ dictus Poteſtas teneatur facere banniri per ciuitatem prædictam ꝙ quicunqꝫ uellet equum ſiue ronʒonum ad uecturam locare infra tertiam diem a die ipſius bãnimenti in antea computandã faciat ipſum ab extimatoribus dicti communis extimari. Et ſi quis infra annũ eum non fecerit extimari de ipſo equo ſiue ronʒono nõ reddatur ſibi Ius. Et ꝙ dicti extimatores teneanť talem extimationem facere ad petitionem cuiuſlibet talium locatorum ad penã decem librarum. Item nullus qui locaret ronʒonum ſeu equum ad uectu am poſſit eſſe ad ipſum officium extimatorum. Item teneantur dicti locatores facere cancellari infra menſem inſtrumentum talis locationis poſt reſtitutionem ronʒoni ſiue equi quem locauerint eis factam. Et ſi non fecerint ipſum cancellari ipſo iure auctoritate preſentis ſtatuti talis contractus ſit nullus. Et ſi aliquis equus ſiue ronʒonus uel aliud animal locatus ſiue locatum ad vecturam moriretur quacunqꝫ de cauſa ꝙ poſt dictam mortẽ nulla debeatur vectura. Item ſi magagnaretur uel deterioraretur dolore uel magritia uel alia quacunqꝫ infirmitate ita ꝙ propterea ab ipſo locatore nõ reciperetur ꝙ dicta vectura non debeatur nec exigi poſſit poſt denumpciationẽ & proteſtationem factam per illum qui receperit ipſum equum uel ronʒonum ad vecturam ſeu per alium ſuo nomine ipſi locatori ꝙ ipſum equum uel ronʒonum recipiat uel poſtquam proteſtatum fuerit ꝙ ponantur extimatores ad extimandum dictum peioramentum non obſtante aliquo pacto in contrarium appoſito in contractu talis locationis. Et prædicta locum habeant non ſolum in futuris ſed etiam in præteritis adhuc pendentibus. Item ſi quis conſuetus ſit locare ad vecturam equum ſiue ronʒonũ & appareret ꝙ aliquis cõtractus factus fuerit de tali equo, ſiue ronʒono ſub titulo uenditionis, depoſiti, uel alterius generis contractus quam locationis ꝙ eo caſu talis contractus non valeat nec teneat ipſo iure, ſed fictione & auctoritate preſentis capituli cenſeatur fictitius & in fraudem factus. Item ꝙ poſt annum a tempore locationis numerandum omnis contractus locationum equorum ſiue ronʒinorum pro caſſis & irritis habeantur. Et prædicta locum habeant non obſtante Capitulo guarantigie uel aliquo alio in cõtrarium loquente. Item ꝙ ipſi extimatores & eorum notarius habeant inter omnes pro eorũ

ſalario pro quolibet ronzino ſiue equo quē extimauerint duodecim deñ. cortoñ. a dño ipſius ronzini ſiue equi, & nihil habeant a dicto cōmuni.

¶ De Reuocatione ſtatutorum ſalario ſtatutarioꝝ & eoꝝ Notariorum & de capitulis non reuocandis. ca. R 59

Item Statuimus ꝙ Capitaneus Ciuitatis tuderti infra duos menſes ſui regiminis teneatur banniri & conuocari facere per duos dies ante, ad duas tubas conſilium populi, & in ipſo bannimento, & proclamatione exprimi facere cauſam propter quam ipſum conſilium debeat congregari. In quo conſilio proponatur quando & qualiter ſtatuta anni tunc proxime ſequuturi fiant & fieri debeant quodq; exequi teneantur quicquid per ipſum conſilium prouiſum & deliberatum fuerit ſuper prædictis ſub pena centum librarum cortoñ. Et ꝙ per dictum conſiliū eligantur ſtatutarii qui habeant ipſa ſtatuta reuidere, examinare, corrigere, & reformare in eo numero, ac pro eo tempore, & cum ea baylia, & poteſtate prout eidem conſilio viſum fuerit expedire. Ac etiam vnus vel plures notarii qui adſint cū eis ad ſcribēdum omnia que circa prædicta fuerint oportuna. Qui ſtatutarii, & notarii habeant pro quolibet eorum & pro qualibet die ſolidos ſex cortoñ. pro eorum ſalario & expenſis. Quod ſalarium camerarius dicti cōmunis eiſdem ſine alio ſtantiamēto ad ipſorum requiſitionem ſoluere teneatur. Et ꝙ dominus Capitaneus quando fieret dicta propoſita in dicto conſilio teneatur præciſe excepetuare capitulum guarentigie, & capitulum quod loquitur, de auctoritate, iuriſdictione & bailia populi Tuderti, & aliud quod loquitur de baylia, poteſtate, & auctoritate conſilii ipſius populi. Et aliud quod loquitur, de bayliapoteſtate, & auctoritate dominorum Priorum dicti populi, & aliud quod loquitur de ſindicatu dictoꝝ dominoꝝ Priorum. Que quidem Capitula in reuocatione, remiſione, correctione, & reformatione, prædicta ipſius ſtatuti non ueniāt, nec venire intelligant, nec de ipſis aliquid minui, mutari, vel corrigi valeat quoquo modo ſed ſemper integra, & firma ipſa capitula, & quolibet ipſorum remaneant in ſtatuto dicti communis in qualibet parte ſui. Nec permictat ipſe Capitaneus contra ipſa capitula uel aliud ipſorum aliquid dici vel attenghari ſub pena centum libraꝝ. Et notarius reformationum aliquid non ſcribat contra ipſa capitula vel aliꝙ ipſorum ſub pena quinquaginta libraꝝ. Et nullus audeat vel preſumat contra ipſa capitula uel aliquod ipſorum ſub pena centum libraꝝ cortoñ. Et ꝙ dictus dominus Capitaneus teneatur & debeat ipſos ſtatutarios ante omnia facere iurare ad ſancta dei euangelia corporaliter tacto libro ipſa capitula, & quolibet ipſorum ponere & ſcribi facere in ipſo ſtatuto nec aliquid de ipſis uel aliquo eorum mutare, corrigere, ſubtrahere ſiue minuere, nec aliquod Capitulum facere quod eſſet contrarium ipſis capitulis uel alicui eorum ſub pena centum libraꝝ pro quolibet eorum qui contrafecerit in prædictis uel aliquo prædictorum. Et quod dicti Notarii dictorum ſtatutariorum ſcribere & ponere teneantur in dicto ſtatuto dicta capitula. Et non ſcribent aliquid quod eſſet contrarium ipſis capitulis vel alicui eorum ſub pena quinquaginta librarum pro quolibet ipſorum. Et teneatur dictus Capitaneus ante ipſam propoſitam legi facere totum preſens Capitulum ſub pena quinquaginta libraꝝ. Nec non poſt publicationem ipſius ſtatuti fieri facere quam citius poterit duo volumina ipſius ſtatuti integraliter & perfecte, quorum vnū teneat ipſe dominus Capitaneus, & aliud cum cathena ponatur ad locum conſuetum in Palatio veteri dicti communis. Quod inde nullus audeat remouere ſub pena centum libraꝝ cortoñ. Que volumina dominus Capitaneus ſcribi facere teneatur per quinq; ſufficiētes notarios cum ſalario competēti.

¶ De forma electionis Ambaxiatoꝝ & eorum ſalario, & de quibuſdam ſibi prohibitis & iniunctis, & de aliis ad huiuſmodi materiam pertinentibus.

ca.
R 60

Item Statuimus ꝙ omnes Ambaxiatores communis Tuderti ordinentur & eligantur in conſilio generali cõmunis Tuderti. Et nulla cõmitatur eiſdem Ambaxiata niſi toti dicto conſilio uel duabus partibus ipſorum conſiliarioꝝ placuerit. Et in ipſo conſilio imponatur ambaxiata ipſis Ambaxiatoribus ſuper his que facere debeant. Et eis aliud imponi non poſſit a Poteſtate, vel Capitaneo, uel alio niſi illud quod ipſi conſilio placuerit. Et ſi aliud imponeretur a Poteſtate, Capitaneo vel aliquo alio illud non dicant, nec de eo aliquid agant. Quam ambaxiatam prædicti Ambaxiatores portent ſcriptam & publicatam manu Notarii reformationum dicti communis. Et etiam reſponſionem quam receperint in publicam formam cum redierint ſecum referre teneantur. Et teneatur Poteſtas infra tertiam Diem poſt reuerſionem dictorum ambaxiatoꝝ conuocari & coadunari facere dictum conſilium. In quo quidem conſilio dicti Ambaxiatores eorum ambaxiatam & reſponſionem referre teneantur. Et ſi prædicti ambaxiatores vel aliquis eorum aliter uel vltra quam eis impoſitum fuerit, uel reſponſum portarent uel referrent condennetur quilibet ipſorum cõtrafaciens in libris quinquaginta deñ. cortoñ. Que quidem electio ambaxiatorum fiat in conſilio ſupradicto ad breuiam per regionem & non aliter, & ſi aliter fieret non valeat ipſo iure. Et prædicta intelligantur de ambaxiatoribus & nunciis eligendis & proficiſcendis pro factis & vtilitatibus dicti communis. Item ꝙ quicunqꝫ petierit ambaxiatores, nuncium, vel literas pro factis ſuis vel amici uel conſanguinei ſui ad aliquem locum vel dñm expatte dicti communis deſtinandos ſuis expenſis concedantur ei per officium dominoꝝ Priorum populi Tuderti, totiens quotiens fuerit poſtulatum. Ceterum ſi pro factis communis Tuderti talis pro quo fieret talis poſtulatio eſſet tunc temporis impeditus, eo caſu dicta ambaxiata, nuncius, uel literæ eidem expenſis dicti cõmunis quandocunqꝫ expediens fuerit concedantur. Item etiam ſi quis Tudertinus eſſet condẽnatus ad perpetuum carcerem, uel in perditionem perſone uel mẽbri extra iuriſdictionem Tuderti ꝙ ad implorandum de ipſa condennatiõe gratiam ſpecialem duo ambaxiatores tantum concedi poſſint expenſis dicti cõmunis. Et prædicta etiam locum habeant quando aliquis fuerit derobatus extra diſtrictum & iuriſdictionem Tuderti. Ita tamen ꝙ in quolibet caſuum prædictorum ſemel tantum expenſis dicti cõmunis ipſi ambaxiatores concedantur & non vltra quam duo exceptis exbannitis dicti communis pro maleficio enormi, quibus huius ſtatuti beneficium minime præbeatur. Salarium quidem ambaxiatoꝝ in omni caſu ſit viginti ſolidorum cortoñ. pro quolibet, & qualibet die ſi cum vno equo, & ſi cum duobus ſit triginta ſolidoꝝ. Et hoc intelligatur ſi ituri ſint extra territorium Tudertinum. Per comitatum vero Tudertinum ſit ſalarium ſolidoꝝ decem pro quolibet & qualibet die cum uno equo. Et quilibet Tudertinus tempore regiminis cuiuſlibet Poteſtatis poſſit duabus uicibus eligi ambaxiator. Et ultra duas uices aliquis compelli non poſſit aliquã ambaxiatam ſuſcipere dicto tempore ſed ſufficiat ſibi ad plenam ipſius excuſationem dicto tempore bis iuiſſe. Sed & ſi nulla uice iuerit & legitimam excuſationem haberet, ut puta iuſti timoris mortis aut alterius probabilis impedimenti audiatur talem excuſationem allegans exacta ab eo fide de prædictis per ſuũ ſacramentum a Poteſtate, uel Capitaneo, & etiam aliis modis prout ipſi Poteſtati uel Capitaneo uidebitur cõuenire. Et ſiquis equus qui ductus fuerit per aliquẽ ambaxiatorẽ dicti cõis moriret̃ uel aliquo caſu deguaſtaret̃ itaqꝫ inutilis eſſet & a dicto cõi de iure emendãdus ueniret, ꝙ eo caſu de extimatiõe talis equi ſtetur & adhibeat̃

fides ſolum extimatoribus cõmunis Tuderti. Quã emendam Poteſtas & Capitaneus & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus iuxta dictam extimationem illi cuius talis equus fuerit a Cammerario cãmere dicti communis facere fieri teneatur. Item teneantur iurate ambaxiatores ituri pro aliqua ambaxiata dicti communis ducere & continue ſecum tenere omnes equos quos ducere & tenere deberent ſecundum formam ſue electionis. Et ſi non tenerem puniatur in duplo quantitatis quam ſuperfluam recepiſſent ſeu recepturi eſſent pro ipſo equo nõ ducto vel non retento. Et prædicta obſeruari faciant dicti Poteſtas & Capitaneus ſub pena quinquaginta librarum deñ. cortoñ. pro quolibet eoꝝ cõtrafacinte.

De modo concedendi Repræſalias et utendi. R 65

Repræſaliaꝝ extorſio tam diuino quam humano iuri contraria nulli cõcedi debeat uel permicti, ſed hoc uetante Capitulo cuilibet denegetur niſi ex cauſis & cum obſeruantia inferius declaratis, vꝫ ꝙ ſi aliquis Tudertinus extra territorium Tudertinũ in aliũ cuius communitatis uel dñi territorio ſiue fortia fuerit captus uel derobatus tantum de aliquibus ſuis rebus. Et talis capiens vel derobans in eodem territorio vel loco ſe receptet & ſit ſoluẽdo, nec talem captum libere relapſare ſeu tales res per eum derobatas reſtituere uelit. Et talis dominus vel cõmunitas ex parte communis Tuderti bis requiſitus & interpellatus per ambaxiatores vel literas ipſius communis regiſtrandas per notarium reformationum dicti cõmunis circa talis capti uel derobati indepnitatem fuerit negligens uel circa eam contempſerit de oportunis remediis prouidere ꝙ eo caſu poſſit & debeat per dictum Capitaneũ ciuitatis Tuderti proponi in conſilio populi Tuderti in quo interſint adminus trecenti conſiliarii ipſius conſilii quid placet ipſi conſilio prouidere de ipſa repræſalia concedenda uel non contra talem cõmunitatem, uel dnũm, & res, & perſonas hominum uel territorii ſiue loci. Et quod tunc in dicto conſilio obtentum fuerit per duas partes eorum adminus ad buſſulas & palluctas habeat firmitatem. Et teneantur Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus illud exequi facere prout fuerit ordinatum. Aliter vero ipſe repreſaliæ non poſſint concedi ſeu recipi, & ſi concederentur non valeant nec teneant ipſo iure Et nihilominus qui eis forma prædicta non ſeruata vſus fuerit in libris centum per dictum Poteſtatẽ uel Capitaneum puniatur. Hoc intellecto ꝙ in nullo caſu quis vti poſſit aliquibus repræſaliis extra territorium Tudertinum. Item teneantur dicti Poteſtas & Capitaneus banniri facere primo menſe eorum regiminis ꝙ nullus audeat uel præſumat vti repræſaliis hactenus per cõmune Tuderti conceſſis contra aliquam cõmunitatem vel ſpecialem perſonam abſq; licentia dominorum Priorum populi Tuderti. Siquis vero voluerit uti repræſaliis hactenus conceſſis antequam eis vtatur compareat coram ipſis dominis Prioribus & coram eis oſtendat omnia ſua iura. Qui domini Priores ſiquidem examinatis ipſis iuribus uiderint ꝙ ipſe repræſalie iuſte & ſolenniter ſint conceſſe eas approbent & confirment alias autem eas reprobent & adnullẽt. Et ſi eas confirmauerint tunc ad petitionem uolentis ipſis repræſaliis uti & ipſius expenſis per literas dicti cõis & nũciũ requiri faciant cõmunitatẽ uel ſpecialẽ perſonã cõtra quã ipſe repreſaliæ ſunt cõceſſe ut infra quindecim dies a die receptionis ipſaꝝ literaꝝ in ãte a cõputãdos debeant tali ipſis repſaliis uti uolẽti ſatiſfacere cũ effectu de omnibus ꝑ quibus ſeu propter que ipſe repreſaliæ ſũt ꝯceſſe quo termino elapſo ipſis repſaliis licite poſſit uti. Et dictas literas dictus notarius reformationũ debeat regiſtrare. Itẽ ꝙ quilibet qui occaſione alicuius repreſalie

cōceſſe uel cōcedende aliquid habuerit uel receperit illud ſcribi faciat per notariū Camerarii cāmere cōis tuderti īfra decē dies poſtquā illud habuerit, ad hoc ut ultra nō habeat quam ſibi cōceſſū extiterit. Quod ſi perdicta non ſeruauerit in duplū eius ꝙ taliter habuerit condēnet

De electione officio & auctoritate Dominorum Priorum populi & de permiſſis & prohibitis ipſi officio & de pena ordinantis aliquid contra hoc Capitulum.

ca. R 62.

Cum laudabile ſit patriæ deſiderare ſalutem, & laudabilius querere & laudabiliſſimū queſitam Tueri. Cum etiam ciuitas Tudertina quam retro belli calamitas multo tempore conturbauit optate pacis beneficio potiatur ſalubriter prouiſum eſt tam preciolum pacis theſaurum collocari in tuto & ad eius cōſeruationem & augumentū cuſtodes poni dilectiſſimos & fideles. Ideoq; hac prouiſione ſaluberrima prouidemus decernimus ſtatuimus & ordinamus ꝙ deinceps in perpetuum in ciuitate Tuderti præſint & præeſſe debeant decem boni viri populares & defenſores boni & pacifici ſtatus ciuitatis prædictæ. Quorum electio fiat & fieri debeat modo, forma, & ordine infra ſcriptis v3 ꝙ quilibet dn̄s Capitaneus populi qui pro tempore fuerit in ciuitate Tuderti & quilibet alius officialis dicti domini Capitanei gerens officium q̄ocun ꝗ nomine nuncupetur ad penam ducentarum librarū cortoñ. de ſuo ſalario eidem auferendam & etiam vinculo iuramenti teneanē & debeant infra primos octo dies menſis nouembris facere congregari in palatio nouo cōmunis Tuderti Conſules infraſcriptarū artium v3 Conſules mercatorum. Conſules Notariorum. Conſules cāppellaiorū. Conſules calzolariorum. Conſules pelliparioꝝ. Conſules merciarioꝝ. Conſules muratorum. Conſules magiſtrorum ligna minis. Conſules aurificū. Conſules fabroꝝ. Conſules ſartorum. Conſules banbacariorum. Conſules tabernariorum. Conſules lanaroloꝝ. Conſules ſpetiariorum. Conſules macellariorum. Conſules pizzicaiorum. Conſules barbitonſorum. Conſules carnagnaioloꝝ. Et cōſules vaſariorum. Dum modo ex cōſulibus mercatorum intereſſe poſſint infraſcripte electioni quatuor & non ultra. Ex cōſulibus vero ſupraſcriptarum aliarum artium intereſſe poſſint infraſcripte electioni duo conſules pro qualibet dictarum artium & nō ultra. Debeant etiam cōſules ſupraſcriptarum artium qui ipſi electioni interfuerint eſſe oriundi de Ciuitate Tuderti & ſubiecti iuridictioni cōmunis Tuderti in ciuilibus & criminalibus Qui conſules ſupradicti ſic inſimul congregati recepto ab eis prius corporali ſacramento ad ſancta dei euangelia corporaliter tactis ſcripturis de eligendo bonos homines ſecundum formā preſentis ſtatuti & omniū aliorum loquentium de preſenti materia ante omnia inſimul adunati vna cum dominis Prioribus populi tunc in officio reſidentibus. Et ipſi domini Priores vna cum dictis conſulibus eligere teneantur & debeant duos bonos & legales populares & de conſilio populi ciuitatis Tuderti qui debeant infraſcripto ſcrutinio intereſſe & ipſum ſcrutinium recipere. Ita tamen ꝙ nullam vocem habeant ipſi duo in electione infraſcripta. Poſt quam electionem dicti conſules abſq; preſentia dominorum Priorum populi eligere debeant ad ſcrutinium ſecretum uocum ſeptuaginta duos bonos prudentes & ſufficientes homines artifices & populares de ciuitate Tuderti oriundos qui ſint pacis & patriæ amatores & zelatores quorum nullus cēſeatur electus uel obtentus niſi habuerit duas partes uocum dictorum conſulum pro eo. Quorum ſeptuaginta duorum bonorum hominum quilibet ſit ætatis Triginta annorum uel ultra qui ſint populares & de populo ciuitatis Tuderti. Et non ſint nobiles uel magnates, uel Iudices uel aduocati ipſi ſeptuaginta duo uel aliquis ipſorum. Nec eligant nec eligere poſſint conſules ſupradicti aliquē exſe ipſis, patrem, filiū, fratrē carnalē, nepotē carnalē, uel parentū carnalē ex linea paterna alicuius cōſulū prædictarū artiū ſiue interſint electioni ꝑdicte ſiue nō quoq; ſeptuaginta

duc ꝝ bonoꝝ h nominū ſic electoꝝ nomina diuidere, & cernere debeāt cōſules ſupra dicti p decē ꝑ ſ in numerū uſ ꝗ in ſexaginta ex ꝑdictis ſeptuaginta duobus. Et ſcribi facere in ſex cedulis v ȝ in qualibet cedula decē nomina ex ꝑdictis ſexaginta electis, v ȝ quinq; nomina gebellinoꝝ & quinq; nomina guelfoꝝ. Et in qualibet cedula ponēſ debeāt duos bonos legales & ſufficiētes populares dictæ ciuitatis amatores & ʒelatores pacis & patriæ, ac ſtatus cōis & populi ciuitatis tuderti nō habētes uel exercētes artē extra numerū artificū in dicta cedula cōtētorū. Quas ſex cedulas diligēter & caute includāt & incluſas firmēt in quadā buſſula quā buſſulā etiā mictere & ponere debeant in quadam capſa in qua ſint tres cum diuerſis clauibus ſerraturæ, vnā quarum clauium tenere debeat dominus Capitaneus uel officialis, qui capitaneatus officium exercebit, aliam vero clauiū prædictarum tenere debeat Cuſtos, Guardianus, uel Sacriſtanus fratrum minorum, aliam uero clauium teneant domini Priores populi Tuderti. Reliqua vero duodecim nomina ex ſeptuaginta duobus prædictis ſcribi facere teneantur conſules ſupradicti in duodecim cedulis, v ȝ in qualibet cedula vnum nomen per ſe ſingulariter & diuiſim. Quas cedulas claudi faciant & micti in duas buſſulas, v ȝ in vnam ſex guelfos & in aliam ſex alios gebellinos. Que buſſulæ claudantur, ponantur, firmentur, & teneātur in capſa ſupradicta & dicta capſa inmediate poſtquam in ea miſſæ fuerint buſſule cedularum ſupradictarum firmetur cum clauibus ſupradictis, que firmata cuſtodienda tradatur Cāmerario communis Tuderti in cammera dicti communis. Et ꝙ dictus dñs Capitaneus uel officialis qui capitaneatus officium exercebit teneatur & debeat congregari facere conſilium populi in quo debeant intereſſe ad minus ducenti conſiliarii vltima die cuiuſlibet prioratus. In quo conſilio veniat dictus frater de ordine fratrum minorū tenens prædictam clauem dictæ capſæ cum ipſa claue Veniāt etiam predicti domini Priores cum alia claue predicta, & interſſit etiam in dicto cōſilio dominus Capitaneus, uel officialis qui capitaneatus officium exercebit cū alia claue prædicta. Et in dictum conſilium adduci faciat dominus Capitaneus dictam capſam & ipſam in dicto conſilio faciat aperiri & de ipſa aperta extrahi faciat buſſulam ſupradictam in qua ſunt cedulæ dominorum Priorum ille, v ȝ in quarum qualibet cedularum ſcripta ſunt decem nomina de prædictis ſeptuaginta duobus. Que buſſula ſic extracta ponatur in manu dicti fratris Qui frater dictam buſſulam debeat aperire & ex ea vnam dictarum cedularum ſuis propriis manibus extrahere illam, v ȝ que ſequi debebat officium prioratus tunc finiendi. Et ipſa cedula ſic extracta nomina dominorum Priorum in ipſa cedula contentoꝝ legi debeant & in ipſo cōſilio publicari. Et illi quorum nomina ſic extracta ſcripta reperirētur ſint pro primis duobus menſibus tunc inmediare ſequentibus. Et eadem forma ſeruetur in extrahendo dominos Priores electos ad dictum officium qui ſcripti apparerent in cedulis ſcriptis in capſa que eſt penes Cammerarium dicti Cōmunis. In quibus ſunt nomnia dominorum Priorum qui eſſe debent ad dictum officium pro anno proxime uenturo & in kalendis Ianuarii incohando. Quibus ſic per actis in dicto conſilio vt dictum eſt claudatur buſſula ſupradicta per dictum fratrē & ponatur & mictatur in dictam capſam. Que capſa in dicto cōſilio firmetur clauibus ſupradictis & firmata cuſtodienda tradatur Cammerario ſupradicto clauibus dictæ capſæ remanentibus penes dictum Capitaneum, dominos Priores, & dictum fratrem vt dictū eſt. Si vero aliquis cuius nomem ſcriptum eſſet in dicta cedula ſic extracta Mortuus eſſet uel ante principium dicti officii dominorum Priorum uel in dicto officio moriretur, uel eſſet alia legitima cauſa impeditus propter quam non poſſet dictum officium exercere uel intereſſe ad dictum officium exercendum ſimili modo & forma dictum Conſilium Populi quando fuerit oportunum debeat congregari, & in ipſo modo predicto debeat aperiri buſſula que eſt in dicta capſa in qua ſunt ſex breuia In quorum quolibet ſcriptum eſt ſolummodo vnum Nomen, v ȝ Coloris & partis de quo uel qua fuerit talis Mortuus uel cauſa Legitima impeditus

Et ex dicta buſſula per dictum fratrem tot propriis manibus extrahantur ſimiliſcoloris & par-
tis quot ſufficiant ad decenarium numerum ſupradictũ, & aliter dicti duodecim qui ſuper ſũt
a ſexaginta uſq; ad ſeptuaginta duos de dictis buſſulis non trahantur. Et, taliter extrahendus
tempore ſui officii illam habeat plenitudinem poteſtatis, & illud officium & arbitrium, ſala-
riũ beneficium, & bayliam quam & quot habet alius de dictis dominis Prioribus ſupradic-
tis. Si quem vero breuia ex dictis duobus breuibus in quorum quolibet eſt ſcriptum unum
nomem ſolũmodo tempore quo finierint breuia ſupradicta in quorum quolibet ſcripta ſunt
decem nomina remanerent in dictis buſſulis tempore noue electionis faciendæ per dictos cõ-
ſules artiũ de ſupradictis nouis dñis Prioribus trahantur de dictis buſſulis & illud de ipſis fiat
quod videbitur cõſulibus ſupradictis. Et ſit ſemper de tẽpore in tempus, & de duabus mẽſibus
in duos menſes fiat extractio ſubceſſorum dñoꝵ Priorum ante exitum dñoꝵ Pricum vt dic-
tum eſt uſq; ad ſextam ternam dñorum Priorum. Proinde adueniente tempore vltimoꝵ dñorũ
prioꝵ in ſexta terna cõtentorũ dictus dominus Capitaneus uel is qui capitaneatus officiũ ge-
ret cõſules ſupraſcriptarum artiũ faciant cõgregari ad penã ſuperius denotatam. Et per ipſos
faciant fieri electionẽ ſeptuaginta duorum bonorũ huominũ pro officio dominorũ Priorum
exercendo pro anno tunc proxime venturo incipiendo inmediate pòſt finem officii domino-
rum priorũ tunc preſentiũ modo & forma ſuperius declaratis. Et ita de anno in ãnum vt ſupra
dictũ eſt & poſtea ſemper fiat ita ꝙ nullo tẽpore prædicti officiũ prædictis officialibus vacet.
Et habeãt & habere debeãt dicti domini priores pro quolibet eoꝵ & qualibet die qua ſteterint
in officio prioratus decem ſolidos corton. ſine retentione gabelle. Et habeãt & habere debeant
omnes dicti priores præfacti qui pro tempore fuerint pro eoꝵ ſtantiamẽtis prouiſionibus & de-
cretis ſcribendis vnũ notarium quem voluerint & quem ipſi eligant & eligere poſſint prout eis
placuerit. Ita tamen ꝙ idem notarius ſit forenſis. Et habeãt & habere debeãt dicti domini prio-
res pro ſeruitiis oportunis ipſi officio prioratus decem famulos vnũ coquum et famulũ coqui.
Qui decem famuli & coquus habeant pro eorũ ſalario a cõmuni vnã tunicam valoris centum
ſolidoꝵ tẽpore cuiuſlibet prioratus & duos ſolidos cortonẽ. ſine gabella pro qualibet die & pro
quolibet ipſorũ famulorum & coqui. Quorũ famuloꝵ & coqui ſalariũ perueniat ad ipſos dños
Priores pro expenſis ipſorum famulorũ & coqui & eis dicti domini priores expenſas facere te-
neantur. Et teneantur dicti domini priores & notarius cõtinue de die & de nocte toto tempore
dictorum duoꝵ menſium ſtare & morari ſimul recluſi in palatio cõmunis Tuderti eorũ habi-
tationis. Et teneantur poſſint & debeãt dicti domini priores pro tẽpore fuerint cõtinue vigila-
re & cogitare & ſolicitam curam habere circa cõſeruationẽ, defenſionem, ſalutem, & augumen
tum proſperi, tranquilli & pacifici ſtatus ciuitatis & comitatus Tuderti, ac populi Tudertini, &
honoris, libertatis, iurium, & iuriſdictionis dicti cõmunis & populi. Et vt ipſa ciuitas expulſo
cuiuſlibet ziʒanie ſcandalo de bono in melius perſeueret & augeatur, & ut bona iura cõmunĩ
tie, & poſſeſſiones pertinentes & ſpectantes ad cõmune Tuderti nõ occupentur per aliquã quã-
cũ ꝑ perſonam, ſed iam occupate redeant ad ipſũ cõmune, non obſtante ꝙ poſſiderentur per
aliquem. Et pro prædictis & quolibet prædictorum faciendis auctoritate preſentis ſtatuti pro
uiſionis, & ordinamenti habeant dicti domini Priores qui pro tempore fuerint auctoritatem
& bayliam pleniſſimam, & plenum liberum & abſolutum arbitrium, & omnem plenitudinem
Poteſtatis quod & quam habet cõmune Tuderti prouidendi, ſtanciandi, decernendi, & ordinã-
di omnia que uiderint expedire & que ad ipſorum proceſſerint uoluntatẽ & quicquid per eos
fuerit prouiſum; ſtanciatum, decretum, geſtum, ſeu ordinatum, uel per ſeptem ex eis iure
probabiliter præſumat factum, prouiſum, ſtantiatum ordinatum & geſtum, ex dictis cauſis &
qualibet ipſarum nulla probatione uel contradictione in contrarium admictenda. Et ita ualeat
& firmum ſit & debeat exequutioni mandari per Poteſtatẽ, Capitaneũ, defenſorẽ cãmerariũ

& quoſcumꝗ alios officiales cõmunis predicti, &. per omnes perſonas Iuriſdictioni communis
Tuderti ſubpoſitas, ac ſi per arrengham, omnia, & per totum corpus vniuerſitatis ciuitatis
Tuderti ſic foret prouiſum, ordinatum, ſeu decretum omni exceptiõis obſtaculo & cõtrarietate
te remotis. Et Poteſtas, & Capitaneus, & quilibet alius officialis, qui dictorũ Priorũ ordinamẽ
ta, ſeu ſtantiamenta, vel decreta neglexerit, aut cõtẽpxerit puniatur pro qualibet uice in libris
quingẽtis denariorũ corton. & nichilominus poſſit per dictos dominos priores expelli & ab eius offi
cio remoueri. Saluo & excepto ꝙ non poſſint ipſi dñi Priores nouam guerram mouere, uel fa
cere, aut ordinare ꝗ moueatur uel fiat. Item non poſſint ipſi domini Priores rebãnire aliquem
exbãnitum uel condẽnatum cõmunis Tuderti pro maleficio, nec aliquos proceſſus uel condẽna
tiones tollere uel ſuſpendere aliquo modo. Nec poſſint carceratos cõmunis Tuderti offerre uel
aliquem relaxare, uel ordinare ꝗ relaxenẽ uel offerantur. Item non poſſint cõcedere repræſa-
lias alicui contra formam ſtatutorum cõmunia Tuderti. Item non poſſint ſibi uel alteri ipſoꝝ
pro ipſorũ proprio & priuato cõmodo ſeu facto aliquid ſtantiare, uel ordinare. Item nõ poſſint
aliquam datam iniuctam uel preſtantiam imponere in ciuitate uel comitatu Tuderti uel aliqui
bus maſſariis, ciuibus, nobilibus, uel ſergentibus ciuitatis uel comitatus Tuderti vel forẽſibus.
Poſſint tamen data, iniucta, & preſtantia generalis & ſpecialis imponi per cõſilium populi cõ-
munis, ciuibus comitatenſibus, ac forenſibus poſſeſſiones in comitatu tuderti habentibus put
videbitur dicto cõſilio populi. Itẽ nõ poſſint dicti domini Priores aliqua bona poſſeſſiones, iura
libertates vel iuridictiones cõmunis tuderti vẽdere donare, permutare, vel titulo locationis cõ
cedere vltra quam per tempus ſex annorum. Nec poſſint de pecunia cõmunis tuderti expẽdere
ultra quãtitatem ducentarum librarum corton. pro quolibet menſe eorum prioratus, ducen-
tas tamen libras expendere poſſint quolibet menſe eorum prioratus in vtilitatem dicti cõmu
nis prout eis videbitur. Dummodo in ipſis ducentis libris expendendis quolibet menſe non
intelligãtur nec veniant expenſe occurrentes in dicto cõi, & que fieri expedirẽt pro cartis, tor
chiis, candelis, & cera quæ fient pro ipſis per cammerarium dicti cõis, quas expẽſas reliquas prædi-
ctaꝝ ipſi dñi Priores deliberare poſſint ultra dictas ducentas libras. Item non poſſint aliquem
maſſarium comitatus Tuderti uel ſuas poſſeſſiones a libra uel libribus maſſariorum dicti cõmi
tatus facere eleuari uel cancellari. Nec poſſint ipſum maſſariũ uel ſuas poſſeſſiones intra ciues
tudertinos, nobiles uel ſergẽtes, uel ad libram ipſorum ciuium nobilium uel ſergẽtium, ſiue in
libra ipſorum ciuium nobilium uel ſergẽtium facere ſcribi vel modo aliquo applicari, Item nõ
poſſint nec debeant aliquo modo uel cauſa directe uel indirecte, ſeu per obliquum uel alio quo-
cumꝗ colore queſito uexillũ, ſiue cõfalonem populi Tuderti dare uel cõcedere alicui perſone
de ciuitate uel comitatu Tuderti. Nec aliquem de ciuitate uel comitatu tuderti eligere in Cõ
falonerium ſiue Vexilliferum cõmunis, & populi tuderti, Sed ipſum uexillum, & cõfalonẽ ip-
ſi domini priores ſemper penes ſe & in dicto prioratus officio teneanẽ & debeant cõſeruare &
manutenere in perpetuum, & cõtra formam præſentis ordinamẽti nihil in hoc caſu ualeãt actẽ-
tare. Contrafaciẽs quilibet ex ipſis dominis prioribus penã quingentarum librarum corton. in
currat. In qua pena ſindicus qui ad ſindicandũ eos fuerit deputatus debeat cõdẽnare tempo-
re ſindicatus quẽlibet Priorem qui cõtrafecerit in prædictis. Teneantur in ſuper dicti dñi Prio
res credentias eis impoſitas et que impoſite eis non fuerint ſi eis uidebitur utile pro cõmuni in
ſecreto tenere, ſcilicet perpetuales in perpetuum & temporales ad tempus, cõtrafaciens in quin-
quaginta libris uice qualibet puniatur. Item ꝙ nullus dictoꝝ dñoꝝ Priorum poſſit nec debeat
alicui ex ipſis dñis Prioribus dare palluctam ſuam, nec alicui eoꝝ cõmictere uices ſuas, cõtrafa
ciens in decem libris vice qualibet puniatur. Item dicti domini Priores poſſint & eis liceat re-
cõciliare, & ad pacem, vnitatem, & concordiam reducere dominos Poteſtatem, Capitaneum,
& alios officiales communis Tuderti ſi qua (ꝗ abſit) oriretur inter eos diſcordia. Et etiã inter

& artifices in prædictis & pro prædictis eiſdem dominis Prioribus obediant, & pareāt, diſcordanti pena centum librarum pro quolibet cōtrafaciente auferenda. Item teneantur dicti dñi Priores vinculo iuramenti tempore cuiuſlibet Prioratus facere murari adminus duas perticas de muris burgorum ciuitatis Tuderti. Item in quolibet cōſilio tam generali quam cōſilio populi octo adminus ex ipſis dñis Prioribus debeant intereſſe, qui eligere debeant dicta & cōſilia illoꝝ qui arrengabunt in aliquo ipſorū cōſiliorum. Et ſi cōtingeret ꝙ proponeretur factum alicuius ſpecialis perſone, ſiue aliquid ꝙ eſſet cōtra cōmune, ꝙ ipſi dñi Priores qui tunc in ipſo cōſilio intereſſent poſſint & debeant facere vnum uel plures arrenghatores in ſeruitiū dicti cōmunis. Et tales arrenghatores quibus iniunctū fuerit per prædictos Priores arrēghare antequā arrengham aſcendant teneantur & debeant in præſentia Poteſtatis uel Capitanei iurare ad ſancta dei euangelia corporaliter tactis ſcripturis cōſulere ſuper ipſa propoſita ea que vtiliora cognouerint pro cōmuni prædicto. Et prædicta Poteſtas & Capitaneus teneantur facere obſeruati vinculo iuramenti. Item ꝙ notarius dictorum dñoꝝ Prioꝝ elapſo tempore cuiuſlibet prioratus in primo coſilio quod tunc fiet legat & legere teneatur omnes & ſingulas expenſas factas per Priores tunc proxime præcedentes uigore ipſorum officii prioratus, ita tamen ꝙ in ipſo conſilio interſit numerus conſiliariorum qui debent in obtinendis partitis in ipſo coſilio intereſſe. Teneantur etiam dicti domini Priores vinculo iuramēti & ad penam viginti quinqꝫ librarum pro quolibet ipſorum facere fieri Inuentarium de omnibus & ſingulis rebus & maſſaritiis quas habent in palatio ſeu domo eorum habitationis. Et Ipſas res omnes teneātur & debeant ſub vinculo iuramēti & ad dictam penam dictū inuentariū videre & res ſcriptas in eo. Et ſi aliqua dictaꝝ reꝝ & maſſaritiaꝝ cōtentaꝝ in tali inuentario deficeret cogi faciant cum effectu ipſos dños Priores veteres ad reficiēdum cōmuni Tuderti extimationē talis rei deficientis ſeu perditæ. Et ꝙ notarius ipſorū dñoꝝ Prioꝝ teneat̄ & debeat ſub dicta pena de prædictis inuētariis ſemper facere publicum inſtrumētum. Et preſens capitulū dictis dñis Prioribus legere in principio eorum officii ad hoc vt aliquā ignorantiā ipſi dñi Priores de cōtētis in preſenti capitulo nō valeant allegare. Hoc quidē ſtatutū quia principaliter pro cōſeruatione, ſalute, & augumento pacis patrie, & cōmodis ſingulorū eſt editum uelut nouiſſimū & poſterius ſupra & cōtra omne aliud ſtatutū ſeu ordinamētum directo uel per obliqū cōtrariū cōtinēs volumus præualere, & robur & prærogatiuā omnimodā obtinere, & eius voluntatem & mentē ad effectū demādari ac perenniter perdurat̄ & irreuocabiliter obſeruari. Et nūquam poſſit tolli, mutat̄, reuocari, aut in aliquo derrogari. Et nō patiat̄ Poteſtas uel Capitaneus aut alius officialis ꝙ fiat aliquod cōſiliū in quo poſſit cōtra preſens ſtatutū aliquid dici uel proponi arrēghari uel fieri. Et ſemꝑ quando ꝓponeret̄ ſeu fieret ꝓpoſita de reuocatione ſtatuti ſpecialiter excipiat̄ in ipſa ꝓpoſita quicquid eſſet eius verbis uel mēti cōtrariū. Et nullus de cetero audeat cōtra præſens ſtatutū in aliquo cōtradicere, facere, uel attētare, aut cōſentit̄ quod cōtra ipſum aliquid ordinetur uel fiat. Et cōtrafaciens puniatur per Poteſtatē uel capitaneum ad cuius notitiam id primo uenerit in libris mille deñ cortoñ. Et ſi Poteſtas uel Capitaneus cōſentirent ꝙ fieret propoſita in diminutionē uel derogationē huius ſtatuti puniatur in libris mille deñ cortoñ. Et notarius reformationū qui ſcriberet ipſā ꝓpoſitā in libris ducentis deñ cortoñ. Que omnia ualeant & præualeant & roboris obtineant firmitatē aliquo ſtatuto ſupra uel infra poſito non obſtante, quibus omnibus & ſingulis huic cōtrariis per preſens capitulum abrogetur & derogetur.

¶ De duobus libris apodiſſarum dominorum priorum habendis per eos & de ipſorum aſſignatione & ꝙ notarius cammere ſimiles libros habeat & ea ſic in conſilio quādo leguntur expenſe.

Item Statuimus q domini Priores populi Tuderti qui pro tempore fuerint in ipſo officio prioratus teneātur toto tempore i pſoꝝ officii habere & tenere apud ſe duos libros in vno quoꝝ ſcribantur omnes apodiſſe ſigillāde per eos dicto tempore per quas mandaretur per eos cāmerario cāmeræ cōmunis Tuderti de ſoluendo aliquam pecuniæ quantitatem de pecunia dicti cōmunis ex uigore & auctoritate eoꝝ officii. In altero vero ſcribanť omnes apodiſſe per quas mandaretur ab eiſdem dicto cāmerario de ſoluendo aliquam pecuniæ quantitatē de pecunia dicti cōmunis ex vigore & poteſtate ſtatutoꝝ ordinum ſeu reformationū dicti cōmunis, & nō ex poteſtate uel vigore ſui officii. Et q in qualibet dictaꝝ apodiſſaꝝ exprimať vtrū ex vigore & poteſtate ipſorū officii, aut vero ipſorum ſtatutorum, ordinum ſeu reformationū expēſam ipſā per ipſum cāmerarium fieri mandet. Et q ipſi dñi Priores teneāť vltima die dicti eorum officii dictos libros ſigillare ſigillo cōmunis Tuderti ipſoſq ſic ſigillatos ſubceſſoribus exibere & aſſignare antequam de palatio ipſorum habitationis diſcendat. Qui dñi Priores no ui primo die introitus ipſorum officii vinculo iuramenti, & ad penā decem libraꝝ cortoñ. pro quolibet ipſorum ipſos libros teneantur & debeant aſſignare & tradere dño defenſori ciuitatis Tuderti, ſeu alii officiali qui ad dictos precceſſores eorum ſindicandum tunc temporis fuerit deputatus. Qui quidem dñs defenſor ſeu alius offi cialis prædictus poſtquā ipſi libri ſibi tradi ti & aſſignati fuerint uidere & examinare vtrum dicte apodiſſe, uel aliquę, ſeu aliqua earum legitime proceſſerint & facte fuerint an non. Et ſi inuenerit ipſos dños Priores per prædictas apodiſſas uel aliquam ipſaꝝ aliquam pecuniæ quantitatem ſolui mandaſſe per dictum cāmerarium præter, cōtra, uel ultra quam eis licitum fuiſſet per formā ſtatutorum, ordinum, ſeu reformationum dicti cōmunis teneatur & debeat cōdēnare ipſos dños Priores ad reſtituēdū dicto cōmuni omne & totum i d quod ultra, præter, uel contra formam prædictam ſolui mādaſſent. Et in dicto caſu omnes & ſinguli Priores qui fuerint ipſo tempore in dicto officio Prioratus vigore ac fictione præſentis capituli intelligātur & reputenť fuiſſe culpabiles in prædictis & tāquam culpabiles puniri & cōdēnari debeant ut prædicitur, niſi illi uel ille dumtaxat qui legitime probauerint ſiue probauerit ſe contradixiſſe prædictis. Et q notarius cāmeræ prædicte teneatur & debeat ſimiles libros facere de apodiſſis prædictis. Ac etiam adeſſe & aſſiſtere cum ipſis libris in cōſilio populi Tuderti in quo, & quando ipſe expenſe cōtente in ipſius apodiſſis legerentur & cum ipſis libris auſcultare expenſas prædictas.

ca.

¶ q nullus infra annum poſſit eligi ad officiū prioratus. R 64

Item Statuimus q nullus qui fuerit in offi cio dominorum Priorum populi Tuderti poſſit uel debeat eligi ad dictum officium exercendū inde ad unū annū poſt egreſſum ſui officii Itaq quicumq fuerit in dicto officio a kalendis Ianuarii uſq ad mēſem decembris tunc proxime ſubſequentis aliquo tempore nō poſſit eligi uel poni inter illos qui eſſe debēt pro anno proxime ſubſequenti ad penam uiginti quinq librarū cortoñ. pro quolibet eligentiū. Et ſi electus fuerit nō poſſit nec debeat dictum officium acceptare ad dictam penam, ſed loco eius dñs Capitaneus ciuitatis Tuderti faciat aliū de buſſulis extrahi modo ſuperius declarato, qui ſic extraendus ſit de dictis dñis Prioribus ſimilem habeat auctoritatem & bayliam.

¶ De modo ſeruando per dños Priores cum ſubceſſoribus eorūdem. ca. R 65

Item Statuimus q dñi Priores populi Tuderti & officium pſorum dñorum Priorum debeat totum ſimul intrare ad dictum officiū exercendū & totum ſimul exire de officio ſupradicto, ita u3 q noui domini Priores intrent in mane tempeſtiue, poſt quorū introitū

ueteres

veteres domini priores exeant & eorum memorias relinquant & dent de factis comunis Tuderti tunc pendentibus. Et duret officium ipſoꝝ dominoꝝ Priorum per duos menſes tantũ, & de duobus mẽſibus in duos menſes ſicut ſuperius eſt expreſſum. Si vero mane quo aperiretur cedula ipſorũ dñorum vel mane quo debeãt intrare ad dictũ officium exercendum aliquis ſic extractus preſens nõ eſſet, uel eſſet cauſa legitima impeditus propter quam eſſe etiam nõ poſſet ad dictũ officiũ exercerdũ expectari debeat per tres dies & nõ vltra. Et ſi infra ipſos tres dies venire nõ poterit ad dictum officiũ excercendũ nõ expetetur vlterius, ſed loco ipſius alius extrahatur de illa buſſula in qua ſunt cedule in quaꝝ qualibet ſcriptũ eſt ſolũmodo vnũ nomen modo ſuperius declarato. Si vero nõ eſſet legitima cauſa impeditus omnino per dominũ Capitaneum cogi debet ad dictũ officium iurandum acceptãdum & exercendũ.

De pena abſẽtãtis ſe infraudẽ, ut nõ exerceat officiũ Prioratus. R. ca. 66

Item ad obuiandum aſtutiis & malitiis eoꝝ qui poſiti ſũt in buſſulis officii dominoꝝ Priorum populi Tuderti & qui in poſteꝝ eligentur & ponentur in ipſis buſſulis qui ſumptis friuolis cauſis ſe abſentare nituntur ut ad ipſum officiũ exercẽdum non cogãtur, ſtatuimus & hac prouida lege firmamus ꝙd nullus qui eſſet uel erit electus in poſteꝝ aut poſitus uel ponendus in dictis buſſulis & in officio ipſorum dominoꝝ Priorum de cetero audeat uel præſumat ſe abſentare a ciuitate & comitatu Tuderti infra decem dies ante initium ſui officii. Si quis autẽ ſe abſentando contrafecerit, dominus Poteſtas, Capitaneus, & defenſor cõmunis tuderti & quilibet ipſorum ſtatim ꝙ ad ipſorũ uel alicuius ipſorum notitiam hoc peruenerit teneatur pro tali abſentato ſuas litteras deſtinare, ad terram ſeu locum vbi morã tunc traheret expenſis ipſius abſentati iniungẽdo ſibi & aſſignando certũ terminum infra quem debeat Tudertum ſine mora perſonaliter comparere corã eis. Si autem non rediret in termino declarato puniatur per vnum dictorum dominoꝝ in viginti quinqꝫ libras cortoñ. eidem accipiendis de facto ſine aliqua formatione alicuius proceſſus ſiue ſententiæ. Et nihilominus per dictos dominos uel aliquem ipſorum ponatur ad cõfinia longe a dicta ciuitate per duas dietas apud que confinia moram trahere debeat per ipſos duos menſes quibus in dicto officio ſtare debebat de qua mora remictere teneatur ſingulis octo diebus publicum inſtrumentũ prout videbitur ipſis dominis uel alicui ipſorum, ſaluo ꝙ ſi talis abſentatus haberet legitimã excuſationem infirmitatis uel ꝙ eſſet electus in aliqua terra ad aliquod officium facta plena fide de prædictis uel aliquo prædictoꝝ ad penã aliquam minime tenea[tur].

De his qui non poſſunt eſſe de numero dominorũ Prioꝝ populi ſiue eligi ad aliquod officium uel conſiliũ cõmunis Tuderti. R. ca. 67

Item Statuimus ꝙ in officio uel de officio dominorum Priorum populi Tuderti, uel ad aliquod conſilium cõmunis Tuderti generale, uel ſpeciale, bayliam uel auctoritatẽ aliquã habens uel ad aliquod officium dicti cõmunis, de cuius adminiſtratiõe rationẽ reddere teneretur ipſi cõmuni nõ poſſit nec debeat eligi aliquis qui a tẽpore pacis citra que facta fuit in Milſo.ccc.xiiii. inter guelfos & gebellinos tempore nini de monte milino fuerit cõdennatus pro falſitate, ꝓditione, robaria, uel furto, exceptis illis qui rebãniti fuerũt tẽpore legerii olim capitanei ciuitatis tuderti vel aliquis qui nõ ſit ſubpoſitus iuriſdictiõi cõis tuderti ſeu qui uel cuius pater ſiue auus paternus ſit uel fuerit alibratus inter maſſarios comitatus tuderti uel ſcriptus inter lates dicti comitatus, ſeu qui uel cuius pater nõ ſit origine tuderti nullus quoqꝫ Iudex iuris peritus ſiue aduocatus poſſit eſſe ĩ dicto uel de dicto officio dictoꝝ dñoꝝ Prioꝝ. Seu aliquis qui nõ ſit popularis, & de populo ciuitatis tuderti. Et ſi cõtrafactũ fuerit in aliquo dictorũ

caſu quo talis electio nulla ſit ipſo iure, Et nihilominus tam quilibet talium electorum quam talis electus dictum officium acceptans penam librarum viginti quinque ipſo facto incurrat Et ꝙ dñs capitaneus ciuitatis Tuderti teneatur infra primos octo dies officii cuiuslibet prioratus inquirere ſi in ipſo officio eſſet aliquis cótra formam prædictam, et ſi quem ibi eſſe inuenerit eum in dicta pena condemnet, ac etiam eum de facto ab ipſo officio amoueat & repellat. Et deinde eius loco alius extrahatur ad ipſum officium prioratus prout requiritur per formá ſtatutorum dicti cõmunis, ſaluis capitulis loquentibus de rectoribus & officialibus forenſibus dicti cõmunis. Preterea uolumus ꝙ non obſtante preſenti capitulo quilibet etiam nõ ſubiectus iuriſdictioni dicti cõmunis licite & impune poſſit eligi in ambaxiatoré & pro ambaxiatore dicti cõmunis quotienſcũque dicto cõmuni uiſum fuerit expedire.

Q đ dñi Priores eoꝝ decreta ſcribi faciãt in voluminibus ſtatutoꝝ. ℞ ca. 68

Item ſtatuimus ꝙ domini Priores populi Tuderti teneantur & debeant uinculo iuramenti omnia decreta, reformationes, & ordinaméta que & quas facient in futuꝝ que deberẽt pro lege cõmuniter obſeruari, poni & ſcribi facere in voluminibus ſtatutorum dicti cõis. Nec prius ipſa decreta, ordinamenta & reformationes obtineant roboris firmitatem.

De ſindicatu dñoꝝ Priorum populi & eius forma. ℞ ca. 69

Ad hoc ut baractarie, fraudes illicite extorſiones, & indecentia lucra ceſſent prouidemus, ſtatuimus, & ordinamus ꝙ domini Priores populi tuderti, & quilibet qui fuerit i ipſo officio prioratus ſindicari debeant in hac forma vz. Q đ dñs defenſor qui pro tempore fuerit uel alius officialis qui ad ſindicandú ipſos dominos Priores fuerit deputatus teneatur & debeat uinculo iuramenti prima uel ſecũda die poſt finem officii cuiuslibet prioratus publice banniri facere ad duas tubas in platea cõmunis tuderti, & in aliis locis ſolitis ipſius ciuitatis, ꝙ quicũque vellet aliquid dicere, petere, vel exigere alicui uel ab aliquo ex dñis Priorib' populi qui fuerit in officio prioratus tunc proxime præcedẽti, ſiue aliquem ex ipſis dñis Prioribus voluerit accuſare ſeu ꝯtra eum aliquid petere ratione, uel occaſione alicuius baractariæ, extorſionis reuerendariæ, falſitatis, vel lucri illiciti occaſione dicti officii & in dicto officio per aliquẽ ex ipſis dñis prioribus facte, cõmiſſe, vel perpetrare, vel ꝙ aliquis ex ipſis dñis prioribus aliquid geſſiſſet vel feciſſet in ipſo officio prioratus contra formam ſtatutorũ vel ordinamentoꝝ cõmunis, & populi Tuderti, uel contra ſtatũ pacificũ & quietẽ publicá dicti cõis & populi, vel cõtra iuriſdictionẽ & in diminutionẽ iuris, & iuriſdictionis cõmunis & populi tuderti infra decimá diẽ a die ipſius bãnimẽti coram ipſo dño defẽſore vel officiali debeant comparere recepturi iuſtitie cõplementũ. Et nihilominus ipſe dominus defenſor vel officialis poſſit teneatur & debeat ex vigore ſui officii cũ promotore, & ſine inquirere, & inueſtigare mod s omnibus quibus poteſt contra omnes & ſingulos qui fuerint in ipſo officio prioratus de omnibus & ſingulis que ipſis vel aliquis eorum habuiſſent vel recepiſſẽt, ſiue habuiſſet uel recepiſſet per ſe uel alium quoquo modo de bonis, pecunia & auere dicti cõmunis uel alicuius uniuerſitatis ſiue alicuius ſpecialis perſone ꝯtra uel ultra formam ſtatutorũ ordinamentoꝝ, uel reformationũ cõmunis & populi Tuderti. Et de qualibet alia baractaria, extorſione, reuendaria, falcitate acchapro, uel fraude, ſiue lucro illicito per eos uel aliquem eorum factis cõmiſſis & receptis in dicto officio, & occaſiõe ipſius officii. Et ſi quis eorum de prædictis uel aliquo prædictoꝝ reus inuentus fuerit puniatur & cõdennetur per ipſum ſuum ſindicatoré in libris ducentis. den. corton. dicto cõmuni effectualiter applicandis, ac etiá ppetuæ infamiæ notá ipſo iure incurrat, nec de cetero ad aliquod dicti cõis officiú ſeu beneficiú admictatur, Et eaſdem penas incurrat quilbet alius qui prædictorum officioꝝ uel alicuius eorũ

tractator cooperator,ſeu particeps extiterit quoquo modo.Niſi ipſi ſindicatori tempore ſindi-
catus talis prioratus,& ifra terminũ aſſignatũ i bãnimẽto ꝙ occaſiõe talis ſindicamẽti ex parte
dicti ſindicatoris fieret talia maleficia,ſeu tale maleficiũ propalauerit. Quo caſu talis ꝓpalator
a dictis penis totaliter ſit exẽptus & nihilominus in caſu prædicto totũ & quicquid dicto priori
ſicut premictitur illicite dederit effectualiter ab ipſo priori reſtituatur eidem,& ꝙ ſuꝑ predictis
examinãdis,cognoſcẽdis,& inueſtigãdis dictus dñs defenſor,ſeu officialis poſſit & debeat cõtra talẽ
priorem ſicut premictitur delinquẽtem ꝓcedere per modum & uiam inquiſitionis,accuſationis
denũptiationis,& ſimplicis petitionis,breuiter,& ſummarie,ac de plano,& ſine ſtrepitu,& figu
a iudicii,etiã diebus feriatis ad honorẽ dei inductis,& in p̄dictis qliber ſit legitimus accuſator.
Que quidẽ ſi ꝓbata fuerint per unũ teſtem de viſu vel per decem de fama publica deponentes
ſeu per alia ꝓbabilia & legitima inditia poſſit & debeat dictus ſindicus contra talem priorem
ꝓcedere ad torturam,donec,ipſa maleficia ſeu ipſum maleficiũ cõfiteaƭ.Et tandem ſequuta con
feſſione prædicta eũdem in dictis penis condennet.Et quia vt plurimũ talia fiũt occulte,ne de
p̄dictis poſſit veritas occultare ſtatuimus ꝙ idem dñs defenſor ſeu officialis poſſit & debeat rea/
liter & ꝑſonaliter compellere oẽs qui de predictis ſciuerint,ſeu quos ſcire crediderit veritatem vt
in predictis & ſuper predictis ſibi pandant & notificent veritatem. Ceterꝫ ſiquis cõtra aliquem
ex dictis dñis Prioribus in querimoniã detulerit ciuiliter vel criminaliter aliquod de predictis ma
lificiis coram dicto ſindicatore tempore ipſius ſindicatus & in probatione defecerit puniatur ꝑ
dictum ſindicatorẽ vice qualibet in centum libris. Volumus inſuper ſtatuentes ne dicti domini
Priores de predictis maleficiis pertranſeant impuniti ꝙ quolibet anno de menſe Ianuarii ꝑ dños
Priores populi & ꝑ conſules artiũ & ꝑ vigintiquatuor ſecreti conſilii populi dicte ciuitatis tũc
tẽporis i ipſis officiis reſidẽtes eligaƭ vnus officialis forẽſis cũ uno notario,& cũ familia,ſalario
atq; pactis & ꝓ eo tempore de qbus & prout ipſis dñis Prioribus conſulibus & vigintiquatuor
expedire uidebitur.Qui officii alis omnes & ſingulos qui infra annum tũc proxime preteritũ
retro ante ipſum mẽſem Ianuarii fuerint in ipſo officio prioratus ſindicet de oĩbus & ſingulis pre
dictis maleficiis dicto tempore in dicto prioratus officio & eius pretextu & occaſiõe ꝑ ipſos uel
eorum aliquem cõmiſſis & ꝑpetratis.Et inuentos culpabiles in penis predictis puniat & condẽ
net nõ obſtante ꝙ ipſi infra ipſum tempus ſindicati & abſoluti fuiſſẽt ꝑ dictũ dominũ defenſo
rem uel alium offitialem ad ipſorum ſindicatum hactenus ut premictitur deputatum ſuꝑ inq
ſitione generali ſeu particulari perdictũ eorum ſindicatorẽ ex officio ſuo cõtra eos uel aliquem
ipſorũ formata.Et ſuper predictis examinandis cognoſcendis,inueſtigandis,diffiniendis,& exe-
quendis dictus officialis eandem poteſtatẽ,bayliam,& auctoritatem habeat,ac ꝓcedat,& pro-
cedere teneatur contra ipſos Priores in oĩbus & ꝑ omnia ꝓut ſuperius in ꝑſona dñi Defenſoris,
ſeu alterius officialis,qui ad eorum ſindicamentum hactenus deputatus extiterat plenius conti-
netur.Preterea duximus prouidendum ad hoc ut ipſi dñi Priores qui deinceps fuerint in ipſo of
ficio prioratus plenam habeant notitiã predictorum ꝙ cancellarius ſiue notarius reformationũ
dicti cõmunis teneatur & debeat uinculo iuramenti,& ad penam decem librarum cortonẽ,p̄ſens
Capitulum infra duos dies initii officii cuiuſlibet prioratus ipſis dñi Prioribus ad ipſorum ple-
nam & ꝑfectam intelligentiam legere,& notificare. Et ꝙ idem dñis Priores uinculo iuramenti
teneantur preſens capitulum in primo conſilio ꝙ tempore dicti eorum officii fecerint congre-
gari,coram ipſis conſiliariis publice & alta uoce per dictum notarium reformationum legi face
re uulgariter,diſtincte.

De clauibus portarũ tenẽdis ꝑ dños Priores. ca. 70

ITem ſtatuimus ꝙ dñi Priores populi tudertí tenere & habere continue debeant claues cu-
iuslibet ſportelli,& porte ueteris ciuitatis tuderti.Et ipſas portas & ſportellos ad eorum peti

tionem aperiri faciant & firmari. ca.

De Sigillis communis tenendis per dominos Priores. ℞ 71

ITem Statuimus ꝙ domini Priores populi tuderti tenere & habere cõtinue debeant ſigilla & bullectã cõmunis tuderti, & nulle lictere ſigillo dicti cõmunis poſſint uel debeant ſigillari niſi de ipſorum dominorum Priorum proceſſerit voluntate. Et quod non poſſit cum ipſis ſigillis vel bullecta aliquid ſigillari vel bullari niſi prius obtentum fuerit inter eos partitum ſecundum formam Staturorum dicti communis.

De pena dominorum Priorum recipientium enſenia, & comedentium ca. vel bibentium cũ aliquo Rectore vel alio cõtra certam formam. ℞ 72

ITem Statuimus ꝙ dñi Priores populi tuderti vel aliquis eorum uel ipſorum notarius non poſſint nec debeant recipere aliquod enſeniũ uel apportum ab aliqua ꝑſona uel loco durante ipſorum officio. Et nõ poſſint, nec debeãt comedere cũ poteſtare, Capitaneo, vel defenſore vel cum aliquo eorũ officiali, vel cum aliquo ciue uel comitarẽſe tuderti ad penam decem librarꝝ pro quolibet eorꝝ cõtrafaciente. Bibere tamen poſſint & confectionẽ comedere cũ ꝓdictis abſq; aliqua pena. Et ꝙ non poſſint ire ad comedendũ de die uel de nocte extra domos in quibus morantur pro eorum officio exercendo tempore eorꝝ officio ad penam predictã. Et quemlibet cõtra facientẽ tũc prior ipſorũ dominorꝝ priorum ſuo iuramento infra tertiam diem debeat domino Capitaneo denũpciare, niſi iuiſſet cauſa neceſſitatis. Et ꝙ nullus ex eis poſſit alicui de predictis rectoribus vel officialibus aliquid dicere ſiue ſcribere niſi ex eis fuerint ſex preſentes ſub pena uigintiquinque librarꝝ cortoñ, pro quolibet eorũ cõtrafaciẽte & qualibet uice. ca.

Quod nullus teneat aliquod ſigillum partis ℞ 73

ITem Statuimus ꝙ dicti dñi Priores populi tuderti inquirant & inueſtigent modis oĩbus quibus poſſunt & crediderit cõuenire ſi aliquis de ciuitate uel comitatu tuderti haberet aliquod ſigillũ partis gueffe uel gebelliue. Et ſi quẽ inuenerit habentẽ cogãt ipſum ad dãdũ ſibi ipſum ſigillum. Et ipſi domini Priores teneantur ipſum ſigillum facere deguaſtari, & predicta dominus poteſtas & Capitaneus ciuitatis tuderti primo menſe ſui regiminis per ciuitatem Tuderti banniri facere teneãtur. ca.

De pondere Florenorum ordinãdo per dños Priores. ℞ 74

ITem Statuimus ꝙ dñi Priores populi tuderti teneãtur & debeãt uinculo Iuramẽti ita & taliter ꝓuidere ꝙ floreni auri põderẽtur tali modo ꝙ ſi ſemel facti fuerint iuſti põderis nõ poſſint ſi alia uice fuerit põderati recuſari faciẽdo ipſos florenos ſi ipſis dñis Priorib' uidebitur ſigillari uel alio modo ꝓuidendo ſicut eis uidebitur conuenire. ca.

De cãpana monaſterii maioris pulſanda ꝑ ſeparatiõe fori bouum. ℞ 75

ITem Statuimus ꝙ domini Priores populi tuderti teneantur & debeant uinculo iuramenti quandocũq; congregabitur forum bouũ in uia que eſt inter Monaſteriũ maius & portam uallis facere pulſari unam ex campanis monaſterii maioris ea hora q̃ ipſis dñis priorib' uidebitur cõuenire, ad ſonũ cuius campane quilibet qui ſtabit in dicto foro debeat de ipſo diſcedere ad penam uiginti ſolidorum pro quolibet contrafaciente. Et ꝙ dicti dñi Priores teneantur facere micti unũ ex notariis poteſtatis uel capitanei ciuitatis tudetti, q de facto exigat dictam penã ab oĩbus & ſingulis qui cõtrafecerint in ꝓdictis, & nihilominus teneãtur ꝓdicta oĩa bãniri facere quolibet die ſabbati in dicta uia, illa vz hora qua ipſis dñis prioribus uidebitur cõuenire.

ca.

De Cenſu ſoluendo communi tuderti per commune intercunne. ℞ 76

ITem Statuimus ꝙ dñi Priores populi qui fuerint de mẽſibus Ianuarii, februarii, martii & aprilis, vinculo iuramenti ipſis menſibus & quolibet eorum inquirant ſollicitent & moneãt tam per nuncios quam per licteras ſemel, & pluries, & quotiens opus fuerit cõmune & homines interamne vt ſingulis ãnis ſoluãt cenſum debitum cõmuni tuderti in kalendis maii ſicut tenentur & promiſerunt, & vtãtur & habeant omnes cautelas & remedia oportuna ita & taliter ꝙ cenſus ipſe omnino ſoluatur per interãnenses in termino ſupradicto. Et ſi cenſum ipſum ſoluere neglexerint in ipſo termino omnes cerne totius anni dñorum Priorum populi ſubſequẽtes ſub vinculo iuramenti conentur ad poſſe ad inuenire modos & vias quos & quas poterunt tam iuris quam facti ita ꝙ cenſus ipſe õnino ſoluatur cuius cenſus ſolutio fiat in conſilio generali ciuitatis tuderti in quo adminus centum cõſiliarii ipſius conſilii debeant intereſſe per ſindicum per dictum commune interamne ad hec legitime ordinatum. ca.

De Cereis & palliis cõmunium amerie, podii aczuari montecchii & ceſarꝝ. ℞ 77

ITem Statuimus ꝙ Cereus preſtandus cõmuni tuderti per cõmune ciuitatis amerie, & pallia offerenda per cõmune caſtri podii aczuari, & per cõmune caſtri montecchii vallis Spoletane & per commune caſtri ceſarum in vigilia feſti beatiſſimi fortunati in pede ſcalarum palatiorum dicti cõmunis coram dominis poteſtate & capitaneo ciuitatis tuderti & dñis Prioribus populi tuderti per ſindicos ipſarum terrarum de nouo tunc ad hec legitime ordinatos habẽtes inde publica inſtrumẽta annis ſingulis preſententur. Et ſi terre predicte contra fecerint in predictis dicti domini Priores modis omnibus quibus poſſunt ipſa communia ad predictorum obſeruantiam effectualiter cogere teneantur. ca.

De Palatio dominorum Priorum complendo. ℞ 78.

ITem Statuimus ꝙ quelibet cerna dominorum Priorum populi tuderti teneatur facere fabricari in palatio ipſorum dominorum Priorum donec ipſum fuerit cõpletum muros in quibus expendantur adminus quinquaginta floreni de auro de pecunia communis tuderti. Et ad predicta teneantur vinculo iuramenti, & cãmerarius cammere dicti communis debeat dictam quantitatem expendere & ſoluere ad eorum mandatum. ca.

De electione & officio notarii reformationum. ℞ 79

ITem Statuimus ꝙ notarius poſitus & electus ad Reformationes cõſiliorum cõmunis tuderti non poſſit eſſe de familia domini poteſtatis, Capitanei vel alterius officialis dicti communis nec cum aliquo eorum morari, & non poſſit eſſe de aliqua terra ſita prope ciuitatem tuderti ꝑ triginta miliaria, vel de aliqua terra patrimonii vel ducatus, cuius electio fiat ꝑ cõſiliũ, populi dicti cõmunis cũ eo ſalario & ꝓ illo tẽpore & cum illis pactis & tenoribus ſicut dictum conſiliũ duxerit ordinandũ. Qui notarius teneatur & debeat ſcribere ꝓpoſitas & reformationes õnium & ſingulorꝫ conſiliorꝫ dicte ciuitatis & licteras mictendas per ipſum cõmune, & electiões õnium officialium dicte ciuitatis, & nomina electorum ipſorum, & nomina õnium cuſtodũ ciuitatis tuderti de nocte & de die & ad altũ & ad terrã, & nomina õnium ſergentium & caſtellanorꝫ, & õnia inſtrumenta ſindicãtiũ que fierent ꝓ dicto cõmuni, & rogitus ipſorũ inſtrumentorꝫ extenſe mictere teneatur in libro ſicut ſcribet ipſa inſtrumenta publica ipſorum ſindicantiũ, ac etiã ipſe notarius teneatur exẽplare ipſa inſtrumẽta & alias ſcripturas in ſuo officio, vel occaſione ſui officii occurrentes. Et generaliter omnes alias ipſi cõmuni & pro ipſo cõmuni oportunas, & eas in publicam formam reducere pro dicto cõmuni quotiens ipſi comuni fuerit oportunum ſine aliqua

mercede per eum inde percipienda ab ipſos conmuni uel ab aliqua ſingulari perſona. Ita tamen quod dictus notarius non poſſit nec debeat rogari de aliquo conctraru uel ſcriptura aliqua cõficienda que non pertineat ad dictum ſuum officiũ Tempore dicti ſui officii. Nec ſcripturam aliquam in ſuo officio occurentẽ in uel non in publicam formam redigere cum mercede ſeu ſalario uel ſine ad petitionem alicuius ſingularis perſone, loci, collegii, uel uniuerſitatis, ſed, prædicta facere teneatur ſolum ad petitionem & cõmodũ dicti conmunis ut ſupra dictum eſt. Et ſi ſecus dictus notarius fecerit penã librarũ centum ipſo facto pro qualibet uice incurrat. Et nihilhominus tali ſue ſcripture nulla fides ad hibeatur, Teneatur tamẽ dictus notarius ipſarũ ſcripturarum cuilibet exemplare uolenti copiam ſumi permictere. Et quod ipſe notarius non poſſit nec debeat aliquo colore queſito directe uel indirecte in ciuitate tuderti aliquid percipere uel luccari a dicto conmuni ſeu ab aliqua, uniuerſitate uel ſpeciali perſona clericcali uel laicali cuiuſcunque ſtatus, ordinis, uel conditionis exiſtat niſi tantũ ſalarium per dictum conmune ei promiſſum. Item qd̃ dictus notarius teneatur & debeat fideliter & legaliter exercere officiũ reformatiõum ordinamentorum conmunis & populi tuderti fiendorum per dominos Priores populi tuderti ſeu per quodcunq; conſilium dicti conmunis uel populi. Nec interſit conſilio credentie niſi de uoluntate ipſorum conſiliariorum proceſſerit. Item quod poteſtas uel Capitaneus contra dictũ notarium nullam habeat iuriſdictionem niſi pro maleficio ſeu exceſſu Si quod, uel ſiquis per eum conmicteret quod abſit. Et ſtare debeat in eo loco in quo dictis dominis Prioribus uidebitur & placebit. Et omnia in hoc capitulo contenta dicto notario in ſua electione intimentur.

Quod in qualibet apodiſſa notarius officii ſe ſub ſcribat. R ca. 80

ITem Statuimus ꝙ notarius officii dominorũ priorum populi tuderti qui modo eſt & pro Tempore fuerit teneatur & debeat ponere in omnibus apodiſſis ſolutionũ que ſigillantur per ipſos dominos Priores occaſione expenſarũ fiendarum per ipſum conmune Tuderti nomen ipſius notarii & officii ipſorum dominorum Priorum & diem & indictionem.

De Electione & officio Camerarii & eius notarii. R ca. 81

ITem Statuimus ꝙ per conſiliũ populi Tuderti eligatur vnus bonus & ſufficiens uir foreſis ꝑ Camerario camere cõmunis Tuderti q habeat unum notariũ q ſecum eſſe debeat ad ipſum officium exercendũ pro eo Tempore & cum eo ſalario & eo modo prout dicto conſilio placuerit. Qui Camerarius iuret ſuũ officiũ exercere in hunc modũ, ſcilz. Ego Camerarius iuro ad ſancta dei euangelia omnem pecuniam mihi dandam pro conmuni Tuderti tam pro libellis ſiue petitionibus quam aliis quibuſcũq; de cauſis ſcribi facere per notarium mihi cõceſſum Quodq; dictos libellos ſiue petitiones non recipiam niſi prius debitũ ſalarium mihi pro dicto conmuni ſoluatur. Et ꝙ res ipſius conmunis ſaluabo bona fide, & retinebo tertiam partem introituũ peruenientiũ ad me ac etiam totum id quod percipitur de pedagiis dicti conmunis pro militibus & ſergentibus ciuitatis & comitatus tuderti & pro aliis qui a dicto conmuni debent ſcortas recipere ad com modum & utilitatem ipſorum. Et ipſam tertiam partem introituũ dictorum ac etiam totũ id quod de dictis pedagiis percepero diſtribuam inter eos tẽporibus infraſcriptis. Vz In feſto Natiuitatis Domini, in paſchate reſurrectionis Domini, & in die Feſti ſancti Fortunati. Et poſt de poſitionem mei officii ſi aliquid remancerit apud me de dicta pecunia illud integraliter ſubceſſori meo ad conmodum ipſorum reſtituam & aſſignabo cun nominibus & prenominibus illorum quibus partes ſcortarum ſibi debite ſolute non fuerint, & quod Poteſtas uel aliquis alius officialis conmunis Tuderti non poſſit ipſum cammerarium cogere ad

dandum dictam monetam niſi vt dictum eſt ſupra abſque expreſſa licentia dictorum militū & ſergentum,& aliorū qui ipſas ſcortas debent recipere vel maioris partis ipſorum ſub pena centū librarum corcoñ.Et dicte ſcorte non poſſint nec debeant pro aliquo debito vel condempnatione vel aliqua alia cauſa intromicti ſiue ſequeſtrari. Tenear etiam ego Camerarius daras,mulctas taxationes & preſtantias,ac ſalis taxationē que in futurū ſolui cōtigerent in dicta ciuitate Tuderti colligere & recipere ab omnibus perſonis ipſas ſoluere debentibus.Et faciam ſummam omniū introitū & expenſarum per publicam ſcripturam & dicte tertie partis Et generaliter ipſum Cāmorlengatus officiū fideliter ſollicite & legaliter exercebo. Et Notarius qui erit cum dicto Cammerario ad dictū officiū exercendū teneatur & iuret ad ſancta dei Euangelia ſcribere apodiſſas ſolutionum omnium condennationū & aliorum introituum dicti communis qui ad manus dicti Cammerarii peruenerint,& eas in ſcriptis exhibere ſiue aliqua mercede cuiuſlibet cuius intereſit ad requiſitionem eiuſdem. Ac etiam omnes ſolutiones que fierent dicto Cammerario ꝑ dicto communi de quācunq; pecunie quantitate vel re ꝑ quacunq; pſonā quacūq; de cauſa ſtatim ſcribere in libris dicte Cammere prout hactenus fieri conſueuit. Nec non teneantur dicti Camerarius & notarius ſtare continue ad bancū cāmere dicti cōmunis dum curia tetinebitur ſicut alii officiales in eorum curiis Stare teneatur. Et quod de feudo ſeu ſalario eis conceſſo & deputato debeant eſſe contenti & plus aliquo modo habere vel percipere non debeant occaſione ipſorum officii vel alia occaſione. Et ſi reformatio in contrariū fieret non valeat ipſo iure. Ita tamen quod ipſum ſalarium & feudum ſibi ipſis ſoluere poſſint & debeant.

ca.

De introitibus communis portandis in ſcriptis Dñis Prioribus per camerarios. ℞ 82

ITem Statuimus ꝙ camerarius camere communis Tuderti & Camerarii gabellarum dicti communis qui pro tempore fuerint teneantur & debeant deinceps quolibet die dominico in ſcriptis referre dominis Prioribus populi Tuderti qui pro tempore fuerint omnes & ſingulas quantitates pecunie que ad ipſorum vel alicuius eorū manus peruenerint in ebdomada tunc proxime precedenti pro dicto communi vinculo Iuramenti,& ad penam quattraginta ſolidorum pro quolibet eorū contrafaciente & qualibet vice in hunc modum vz.

In primus introitus condenationum librarū. Item introitū petentium libertatem librarū.
Item introitus dannorum datorum librarum. Item introitus gabelle contrattuū librarum.
Item introitus ſalariorum librarum. Itē introitus ſextoꝝ gabellaꝝ uēditaꝝ libraꝝ.
Et idem per omnia & de ōnibus aliis qbuſcūq; dicti communis introitibus obſeruetur.

ca.

De modo & forma expedendi introitus condennationū. ℞ 83

ITem Statuimus ꝙ Camerarius camere communis Tuderti teneatur & debeat vinculo iuramenti omnes & ſingulos introitus condennationū dicti communis qui ad manus ipſius camerarii peruenerint diſtribuere & expendere hoc modo vz Quod tertiam partem omnium introituū condennationum latarum per dñm Poteſtatem ciuitatis Tuderti ipſi dño Poteſtati pro ſuo ſalario ſiue parte ſolutionis ſui ſalarii debeat idem Camerarius exhibere, aliā vero tertiam partem pro ſcortis militum & ſergentum,& illorum qui ipſas ſcortas debent a dicto communi recipere penes ſe debeat infallibiliter reſeruare & eam eis ſoluere in terminis conſuetis. Aliam ſiquidem tertiam partem reſiduam dictus Cammerarius expendere poſſit,& debeat minutatim prout debitum ſuo officii poſtulat,& requirit. Et ꝙ de introitibus condennationum domini Capitanei,& aliorū quorūcūq; officialiū dicti communis dictus cammerarius

ſimilem modum & formam expendendi debeat obſeruate.

De ſcortis dandis & pena recipientium eas indebite ca. 84

I Tem Statuimus quod exititii debentes ſcortas de iure recipere qui occaſione guerre ſcripti non reperiuntur in libro debentium ſcortas recipere ſcribantur & reponantur in libro ipſarum ſcortarum, & eiſdem ac generaliter omnibus aliis ipſas de iure recipere debentibus ipſe ſcorte ſoluantur ſupradictis Temporibus, ſcilz in Feſto Natiuitatis Domini & Reſurrectionis eiuſdem, & in Feſto ſancti Fortunati. Et ꝙ quindecim diebus ante quolibet dictorum Feſtorum Poteſtas Ciuitatis Tuderti proponere teneatur & debeat in conſilio generali communis Tuderti, qualiter & quibus ipſe ſcorte ſolui & dari debeant. Et illud quod deliberabitur tunc in ipſo conſilio exequtioni mandetur. Dummodo nullus poſſit ipſas ſcortas recipere, qui eas de iure habere uel recipere non deberet. Et ſi qui errores reperirentur in libro ipſarum ſcortarum corrigantur prout placuerit Conſilio ſupradicto. Item ꝙ quicũ ꝗ receperit aliquam ſcortam quam de iure recipere non deberet debenti ipſam ſcortam de iure recipere reſtituat infra menſem a die qua eam receperit in antea computandum alias eidem in duplũ eã reſtituere Teneatur.

Quod proponat̃ de Pedagio uendendo uel non, & ꝙ eius precium in ſcortis militũ & ſergentiũ conuertatur. ca. 85

I Tem Statuimus ꝙ Capitaneus ciuitatis Tuderi Teneatur & debeat proponere in Conſilio populi Tudertini primo menſe ſui regiminis. Quid ſit faciendũ de pedagio communis uendendo uel non uendendo. Et id ꝙ per ipſum conſiliũ fuerit ordinatũ exeq facere teneatur. Dũmodo nullũ pedagiũ accipiatur ab illis qui non accipiunt a Tudertinis, & ſi uenderetur preciũ ipſius ſoluatur militibus & ſergentibus & communicetur cũ aliis ſcortis eiſdem militibus & ſergentibus dandis.

De Inuentario rerũ palatiorũ per Notariũ Camere faciendo. ca. 86

I Tem Statuimus ꝙ per Notariũ Cammerarii cammere communis Tuderti fiat & ſcribatur primo die introitus regiminis ſiue officii Domini Poteſtatis & Domini Capitanei, & cuiuſlibet alterius officialis forenſis dicti communis inuentariũ de omnib' & ſingulis rebus palatii, ſiue domus habitationis talis rectoris ſiue officialis. Et in ipſo inuentario ſic facto & ſcripto per ipſum notariũ aſſignentur tali rectori ſiue officiali res prædicte, per dictos cammerariũ & notariũ. Et poſtea finito Tempore regiminis ſiue officii talis rectoris ſiue officialis uideant ipſi notarius & cammerarius ſi in ipſo palatio ſiue domo ſunt omnes res per ipſos cammerarium & notariũ eidem rectori ſiue officiali ut prædicitur aſſignate. Et ſi aliqua de ipſis rebus deficeret cammerarius prædictus de ſalario talis rectoris ſiue officialis debeat retinere uſque ad concurrentem & integram extimationem talis rei. Et aliter ipſum ſalariũ cammerarius ſibi ſoluere non debeat, nec notarius ipſius camerarii ipſam ſolutionem ſcribat. Et ſi contrafecerit dicto communi de ſua propria pecunia quicquid contra dictam formam tali rectori ſiue officiali ſoluerint reſtituere teneantur. Et nihilhominus per Conſiliũ generale dicti communis eligantur duo legales, & fideles homines ciues tudertini pro ipſo Tempore, & cũ eo ſalario prout ipſi conſilio uiſum fuerit, qui teneantur, & debeant inuentarium facere dicto Tempore

de rebus prædictis,& illud in ſcriptis exhibere tali rectori officiali primo die introitus ſui regiminis ſiue officii,& deinde ultima die ſui regiminis ſiue officii res ipſas ſibi reaſſignari faciant.Et ſiquam de ipſis rebus deficere inuenerint uel deterioratam eſſe eam ſibi a tali rectore ſiue officiali reſtitui & emendari faciant. Teneantur etiam dicti officiales ciues,dicta palatia ſiue domū quotiens expedierit reaptari & refici facere expenſis dicti communis & maxime aque ductus ſiue conductus exiſtentes ſuper tectis ſiue in tectis dictorum palatiorū.

De candelis & aliis rebus non dandis per Camerarium officialibus foreuſibus. ca. ℞ 87

ITem Statuimus q̄ Cammerarius cammere communis Tuderti. non poſſit nec debeat dare aliquas candellas ſegi,vel cere, nec oleum, ſcorias,ligna, uel paleas alicui rectori uel officiali forenſi dicti communis aut alicui eorū familiari uel aliquid aliud ultra ipſorum ſalarium,ſeu feudum. Et ſi dictus cammerarius contrafecerit condemnetur dicto communi in duplo uere extimationis talis rei.Poſſit tamen dictus cammerarius ſine pena dare atramentum in calamario cuilibet petenti,& ſegacioſ pro cuſtodia ciuitatis Tuderti.

Quod Camerarius communis tuderti nihil expendat ſine bulletta Dominorū Priorum populi. ca. ℞ 88

ITem Statuimus q̄ Cammerarius cammere communis Tuderti nullam expenſam facere poſſit de pecunia ipſius communis abſque bulletta dominorum Priorum populi tudertini,ſaluis aliis capitulis ſtatutorum dicti communis in contrarium loquentibus, que in ſuis caſibus locum habeant preſenti capitulo non obſtante.

De honore alicui nouo militi faciendo ca. ℞ 89

ITem Statuimus pro Honore communis & populi tudertini quod quotiens contigerit aliquem de ciuitate uel comitatu tuderti uelle honorem militis aſſumere Camerarius camere communis tuderti & de pecunia dicti communis ſoluere debeat centū libr cortoñ,& plus de bonis ipſius communis ei dari,concedi,donari,uel alio titulo in ipſū tranſferri non ualeat quoquo modo.Et hoc capitulum ſit derogatiuum omnibus aliis capitulis huius ſtatuti,& tolli non poſſit per aliquod conſilium dicti communis,neque aliud in contrariū poſſit proponi,arrengari,uel reformari.Et qui propoſuerit contra predicta in quingentis libris cortoñ, Qui arrengauerit in trecentis libris,& notarius ſcribens in centum libris cortoñ uice qlibet puniat.Et nihilhominus qđ in ɔtrariū fieret nō ualeat ipſo iure.

Quod liceat cuilibet uenire ad nundinas. ca. ℞ 90

ITem Statuimus q̄ cuilibet liceat uenire ad nundinas que fierent in die feſtiuitatis beati Fauſtini de menſe iulii,& in die feſtiuitatis Beatiſſime Virginis Marie de menſe auguſti.Et ire ſtare,& redire ſecure per ciuitatem & comitatus Tuderti ipſis diebus feſtorum,& quinque diebus ante & quinque poſt ipſa feſta & quodlibet ipſorum non obſtantibus aliquibus repreſaliis conceſſis per commune tuderti,quarum uſum dictis temporibus quibuſlibet tam ciuibus quam forenſibus interdicimus.Exceptis ex bannitis & condemnatis tantum dicti communis pro maleficio.Ac etiam proditoribus & falſariis & aliis hominibus male conditionis & fame quibus non liceat uenire ſeu ſtare ad nundinas ſupradictas. Et quod Poteſtas ciuitatis tuderti teneatur & debeat mictere ad dictas nundinas tam in vi

gilia quam etiam in die cuiuslibet dictorum feſtorum vnum de ſuis Iudicibus,& vnum de ſuis notariis maleficiorum qui ibi ſtent dictis diebus eorum expenſis.Nec poſſint aliquid re/cipere ab aliqua vniuerſitate. Et ꝙ teneatur dictus Iudex ibi facere extendi vnum de pauiglionibus propinquioris vniuerſitatis. Et ꝙ dictus Dominus Poteſtas banniri facere tenea/tur per Tres dies ante quodlibet dictorum feſtorum Quod quilibet poſſit ire licite & impu/ne ad dictas nundinas exceptis perſonis ſupra prohibitis. Et ꝙ quilibet portet illuc victua/lia.Ita tamen ꝙ dicta de cauſa non mictat baiulos ꝑ comitatum tuderti.Ita tamen ꝙ ꝑ par/te dicti communis ſcribatur communitatibus circunſtantibus & vicinis ꝙ quilibet licite, & impune ire poſſit ad dictas nundinas exceptis perſonis ſupra prohibitis. Et ꝙ liceat cuili/bet de ipſis nundinis extrahere mercantias & res alias,præter granum & bladum,& eas defer/re quocunque voluerit abſque aliqua pena, non obſtante aliquo capitulo Statutorum dicti communis quod in contrarium loqueretur.

De nundinis faciendis circa feſtum ſancti Fauſtini. ea, ℞ 91

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas ciuitatis Tuderti teneatur proponere ad conſilium gene/rale Quando & qualiter Nundine fiant in comitatu tuderti circa feſtum ſancti Fauſtini de eſtate.Et quicquid ꝑ ipſum conſilium fuerit ordinatum teneatur exequtioñi mādare.

De Conſulibus artium,& de modo ſeruando in ipſorum electione ea. & in ordinamentis artium. ℞ 92

ITem Statuimus ꝙ Dominus Capitaneus populi ciuitatis Tuderti infra quindecim dies poſt introitum ſui regiminis congregari faciat omnes homines cuiuſlibet artis ci/uitatis tuderti & eligi faciat eorum conſules pro qualibet earum.Qui artifices tenean/tur facere dictam electionem infra decē dies a die præcepti ſibi facti per dictū dominū Ca/pitaneum in hunc modum,vz. Quod ipſi electioni adminus debeant intereſſe due partes artificum ipſius artis manentium in ciuitate tuderti & obtineri debeat ſaltem per duas par/tes ipſarū duarū partiū dictorū artificū ad buſſulas et palluctas.Ita tamē qđ nullus poſſit vel debeat eligi in conſulem alicuius artis qui ſit iudex iuris peritus.Et generaliter nullus poſ/ſit vel debeat eligi in conſulem alicuius artis qui ſecundum formam Statutorum communis tuderti non poſſit eſſe de conſilio populi.De qua electione ſemper debeat ſcriptura publica apparere. Ita tamen ꝙ electores per adunantiam cuiuſlibet artis ad electionem conſulum deputati antequam eligant conſules iurent electionem ipſam facere bona fide remotis odio amore,prece,pretio,& timore.Et nullum in conſulem eligere qui in dicta ciuitate non ex/erceat publice & continue ipſam artem. Et generaliter nullum eligere contra formam pre/ſentis capituli.Prouidentes ꝙ artifices alicuius artis non poſſint nec debeant aliquem ſcri/bere,ſeu ſcribi facere in matricula ſeu inter artifices ipſius artis,qui publice & continue non exerceat ipſam artem in ciuitate prædicta.Et qui preter vel contra formam prædictam fe/cerit in conſulem ſeu pro conſule electus,vel pro artifice ſcriptus pro conſule vel artifice mi/nime habeatur.Item ꝙ quicūque fuerit electus in conſulem alicuius artis non poſſit nec de/beat eligi nec eſſe conſul ipſius artis a die finis eius conſulatus vſque ad unū annum tūc pro/xime ſequturum. Et ꝙ quelibet ars poſſit cum ſuis conſulibus ſibi ordinamenta facere que ſibi viderint expedire,& in eis ordinare penam vſque ad centum ſolidos incluſiue ad plus,& hoc intelligatur de illis artibus quarum conſules debent electioni dominorum Priorum po/puli intereſſe. Que ordinamenta & pene ligent tantum homines ſue artis, Dummodo non fiant contra publicam vtilitatem vel contra commune bonum hominum ciuitatis tuderti.

Et dummodo ipſa ordinamenta fuerint prius approbata prout inferius declarabitur. Et ꝙ conſules cuiuſlibet artis poſſint ſe adunare & præcipere bannitoribus, & baiulis communis tuderti ꝙ banniant & requirant homines ipſarum artium quotiens eis viſum fuerit expedire. Qui bannitores & baiuli ipſis conſulibus imprædictis debeant obedire. Et conſules ipſarum artium ſint de conſilio generali dicti communis, & ipſi conſules debeant intereſſe & habeant vocem in dicto conſilio ſicut alii conſiliarii non obſtante ꝙ ſcripti non eſſent in numero ipſorum conſiliariorum. Et ſemper quando bannitur ipſum conſilium generale expreſſe & alta voce dicatur in ipſo bannimento ꝙ ipſi conſules venire debeant ad ipſum conſilium. Et quilibet obedire debeat conſulibus ſuæ artis. Et qui inobediens fuerit puniri poſſit a cõſulibus artis ſue a quadraginta ſoldis infra prout qualitas inobedientiæ & perſonæ conditio talis inobedientis exigeret ad arbitrium ipſorum conſulum vel duorum ex eis adminus, Salua maiori pena que eſſet ordinata per formam ordinamentorum ipſius artis de huiuſmodi inobedientia. Preterea nullus ſecundum formam Statutorum dicti communis pro magnate habitus & potente, ſeu qui non fuerit origine Tudertinus, ſiue ſubiectus in ciuilibus & criminalibus communi tuderti ſeu qui, vel cuius pater fuerit allibratus inter comitatenſes maſſarios, uel repertus inter lares comitatus tuderti poſſit eſſe conſul alicuius artis. Et ſi preter uel contra prædictam formam eligeretur ipſa electio ipſo iure ſit nulla. Et nihilhominus ipſi electores in libris uiginti quinque pro quolibet eorum puniãtur. Et inſuper talis electus ſi ipſum officiũ acceptauerit pena ſimili puniatur, & ab ipſo officio repellatur. Item q̃d conſules dictarum artium teneantur & debeant ſingulis annis de menſe Ianuarii, uel Februarii ipſorum ordinamenta pro ducere coram dictis dominis Prioribus qui pro Tempore fuerint cõfirmãda uel infirmãda ꝑ ipſos dños Priores ꝓut eis uidebitur cõuenirẽ infra mẽſem a die productionis ipſorum ordinamentorum in antea numerandum. Et ꝙ ipſa ordinamenta que per ipſos dominos Priores approbata & confirmata fuerint per totũ ipſum annum ex die approbatiõis ipſorum in antea computandum obtineant roboris firmitatem. Item q̃d Poteſtas et Capitaneus & ipſorum iudices, & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus uinculo iuramenti & ad penam centum librarum deñ, teneantur ipſa ordinamenta facere obſeruari & exequtioni mandari ad requiſitionem ipſorum conſulum omnibus remediis oportunis. Item q̃d quelibet ars teneatur habere copiam preſentis capituli. Et q̃d prædicta omnia quolibet anno de menſe Ianuarii infra quintam diem dicti Poteſtas & Capitaneus publice banniri faciant ad duas Tubas ꝑ ciuitatem tuderti in locis cõſuetis ca.

Q̃d q̃libet ars poſſit habere paſſum & ſtateram. ꝶ 93

ITem Statuimus ꝙ quelibet ars ciuitatis Tuderti poſſit habere paſſum & Stateram dũmodo iuſta & ſigillata. Et teneantur Poteſtas & Capitaneus mictere eorum notarios ad uidendum ipſos paſſus & Stateras cum conſulibus cuiuſlibet artis perſe. Ac etiam cogere teneantur conſules mercatorum ut adequeant pondus floreñ, auri & ad iuſtum pondus reducant.

Quando & pro quo Conſules artium uadant ad rogandum ca.
Poteſtatem & Capitaneum. ꝶ 94

ITem Statuimus ꝙ conſules cuiuſlibet artis ciuitatis tuderti teneantur & debeant prima ebdomada introitus regiminis cuiuſlibet Poteſtatis ſiue Capitanei dicte ciuitatis & officii dñoꝝ Priorũ ꝓpli tuderti congregari facere in loco ubi eis placuerit homines eorũ artis, & cũ aliq̃bus ex eis quos voluerint ire deb er ad ipſos Poteſtatẽ & Capitaneũ ad rogandũ eos ꝙ habeant curam ſolicitam & actentã circa ſtatũ pacificũ ciuitatis tuderti & circa ꝯſeruationẽ & manutentionẽ officii dñoꝝ Prioꝝ, & libertatẽ, & iuriſdictiõem cõm

munis & populi & eius conſilii. Et ꝙ ſimiles preces porrigant etiam dominis Prioribus, & eiſdem ad eorũ abſequia offeranr artifices ſue artis.

De iuuando eum qui incederir in excommunicationem pro factis communis tuderri. ca. ṽ 95

Item Sratuimus ꝙ ſiquis inciderir in excommunicationem pro aliquo facto communis tuderri ſiue eius occaſione poreſtas ciuiraris tuderri & ipſum commune teneantur & debeanr iuuare ipſum expenſis dicti communis vt de ipſa extrahatur.

De electione & officio baiulorum & de permiſſis & prohibitis. ca. ṽ 96

Item Sratuimus ꝙ per electores ad hec p dominos Priores populi Tuderri deputandos eliganrur Cenrum baiuli. Ita tamen ꝙ ipſi electores non poſſint nec debeant ad ipſum officium baiulorum eligere aliquem forenſem. Nec aliquem arrificem qui ſcriptus fuerir in matricula alicuius artis ciuitatis tuderti. Nec aliquem laborarorem qui laboret aliquas poſſeſſiones que ſint ad menſuram communis Tuderri vltra duos quartingos. Irem ꝙ dicti baiuli poſſint accipere pro eorũ ſalario & viatico infraſcripras pecuniæ quantitates tanrũ, vz pro qualibet cirarione vel alia ambaxiara quam fecerinr in ciuitate, burgis, vel ſuburgis tuderri vnum deñ, Er extra dictam ciuitarem, burgos, & ſurburgos a ſenatis infra ſex deñ, & extra dictas ſenatas vltra dictos ſex deñ poſſinr accipere pro eorum viatico vſque ad monres & flumen pulee ſex alios deñ, & a dictis monribus & pulea vltra poſſint accipere decem & octo deñ, rantum. Conrrafaciens puniarur vice qualiber in viginta ſol, & ſtetur ſimplici verbo accuſatoris, & nihilhominus quod eidem indebite extorſerir in duplũ ſibi reſtiruere compellatur, & compelli poſſit ad petirionem ralis grauati per quemcunque rectorem ſeu officialem dicti communis iuriſdictionem habenrem qui de hoc fuerit requiſitus, Er hoc intelligatur ſiue requiſiuerinr vnum vel plures in vna & eadem domo, ſiue in eodem caſtro vel villa pro vna & eadem perſona. Que etiam locum habeanr ſiue vnus ſolus baiulus ſiue plures ad petitionem eiuſdem perſone iuerir ſiue iuerint dictis de cauſis vel aliqua earundem ſcilz vt inter omnes in huiuſmodi caſibus tantum percipiant quantum deberet percipere vnus ſolus ipſorum & non plus ſub pena prædicta pro quolibet eorum ↄtrafaciente. Pro tenuta vero accipere poſſint dumtaxar duplum dictarum quantirarum ſecundum uarietatem & diſtinctionem locorum prædictorum. Si uero aliquis baiulus fecerit aliquem ambaxiatam extra diſtrictum Tuderti. Si quidem pro facto ipſius communis habeat pro qualibet die quatuor ſoldos. & ſi pro facto alicuius ſpecialis perſone tres ſolidos, Er ſi cuſtodierit aliquam perſonam de mandato alicuius officialis habear pro qualibet die decem & octo deñarſ habear prout contigerit prorara diei ad rationem prædictã. Quando aũt iret ad picchiandũ ſiue faciendũ domũ alicuius pro facto dicti communis nihil habear ab ipſo communi, neq; ab illo cuius eſſet ipſa domus, & non poſſinr facere fieri aliquam cirationẽ eis iniunctam per aliquam interpoſitam perſonam ſub pena uiginti ſol. pro quolibet eorũ conrrafaciente & qualibet uice. Item non poſſint tenere aliquam ambaxiatam eis impoſitam per aliquem iudicem uel officialem dicti communis que peteretur per eos fieri ab aliquo ciue uel comitatenſe tuderti ſub dicta pena. Quam quidem ambaxiatam etiam teneantur referre rectori ſiue officiali cuius mandaro ralem ambaxiaram fecerint ad petirionem illius qui eam fieri imperrauit. Item ſi alicui baiulo commiſſus fuerir aliquis ad cuſtodiendũ & ei aufugerit puniatur arbitrio poteſtatis uel Capitanei ſeu alterius locũ alicuius eorũ tenentis

Itē nullus baiulus cõmunis tuderti cū iret ad fodiendum ſiue picchiadū domū alicuius pꝛ aliqua pecunia exigēda in fauorē & ad petitionē alicuius priuatę pſone debeat accipe ultra duodecim deñ p quolibet die in ciuitate tuderti & in eius comitatu ultra duos ſol. ſub pena uiginti ſolidoꝝ. Item nullus baiulus poſſit accipere aliqua ferramenta ſiue inſtrumenta cum quibus terrecoluntur, vel boues aratorios, uel aliquem pannum deputatum ad uſum lecti, ſeu aliqua prothocolla ſiue ſcripturas quaſcūque notariorum, ſiue capſam in qua eſſent, ſeu catenam, vel catenellas, ſeu aliquam veſtem alicuius mulieris. Aut intrare in canmeram alicuius perſone pro ſuo viatico ſiue pro aliqua tenuta danda vel pignore accipiendo quacūque de cauſa. Et de hoc ſtetur iuramento cuiuſlibet cuius interſit, vel alicuius de ſua familia qui talē baiulū detulerit de pdictis uel aliquo pdictoꝝ. Coram quocūq rectore vel officiali foreñ dicti cõmunis iuriſdictionē habente. Baiulus vero contrafaciens puniatur in infraſcriptis penis videlicet pro introitu canmere in ſol viginti, pro quolibet boue aratorio in ſol. decem, & pro quolibet de prædictis aliis rebus in ſol. quinque cortoneñ. Item q decem baiuli quolibet die dominico & feriato ad honorem dei debeant continue ſeruire in palatio poteſtatis & Capitanei ad ipſorum voluntatem. Item omnes baiuli communis Tuderti teneantur, & debeant venire ad palatium ipſius communis ad ſonum campanellæ ordinatæ pro iure reddendo quandocunque pulſaretur de die, vel de nocte, niſi tunc fuerit extra ciuitatem, burgos, & ſuburgos tuderti. Et q contrafecerit, ſi de die in duodecim denarios ſi de nocte in duobus ſol cortoñ, puniatur. Item de dicto palatio non diſcedant ſine licentia ad dictam penam. Item pignora que acciperent ipſi baiuli ab aliquo cauſa, vel occaſiione quacūque aſſignare teneantur Cameratiis pro conmune tuderti ad ipſum officium poſitis, & electis infra ſecundam diem, ſi in ciuitate tuderti ea acceperint. Et infra octo dies ſi ea in comitatu tuderti acceperint ſub pena viginti ſol pro quolibet contrafaciente & qualibet vice Quam penam officialis in cuius ſeruitium talis baiulus fuerit deputatus eundem de facto ad ſoluendum compellat, & nullus baiulus poſſit micti ad chatenam niſi mandato poteſtatis, Capitanei, vel alicuius iudicis maleficiorum. Et ſi aliquis alius officialis faceret contra prædicta puniatur in decem libris cortoñ. Et omnes et ſinguli baiuli dicti communis habere & ferre teneantur continue cum vadunt ad aliquod ipſorum officium exercendum ſuper eorum capitibus publice & palam birrectos, ſeu capputios coloris rubei diſcopertos cum armis dicti communis tantum, & cum ſignis debitis & ſolitis illius officialis ad cuius curie officium fuerint deputati. Contrafaciens vero in aliquo prædictorum penam decem ſol qualibet vice ipſo facto incurrat., cuius pene medietas deueniat in conmune tuderti & alia perueniat ad ipſius baiuli accuſatorem, ſeu denunciatorem. Et quod ad dictam accuſationem, & denunciationem quilibet admictatur. Et in dicto caſu ſtetur & credatur ſacramento accuſatoris, ſeu denūciatoris predicti cum vno teſte de viſu. Et quod officialis ad cuius curie ſeruitium talis baiulus contrafaciens fuerit deputatus ipſum baiulum compellat ad ipſam penam ſoluendam de facto iuxta formam præmiſſam. Item quilibet baiulus quando iret in comitatum tuderti cauſa pignorandi aliquem debeat portare in ſcriptis nomen illius vel illorum ad quem vel quos pignorañ micteretur, & nomen officialis ſibi mandantis ipſam pignorationem fieri, & cauſam quare ipſa pignoratio mandatur fieri, & nomen ipſius baiuli pignorantis, & quantitatem quam recipere debet pro ſuo viatico. Et ipſam cedulam prædicta omnia continentem relinquere teneatur, & debeat apud ipſum pignoratū & ſi aliter pignoraret in uiginti ſol. uice qualibet puniatur Et quilibet licite & impune poſſit tali baiulo præter vel contra dictum formā ipſum pignoranti pignus ipſum contradicere, & auferre. Et inſuper officialis qui præter vel contra dictam formam aliquem pignorari mandaret puniatur vice qualibet in decem libris Et quod dictorum baiulorum relationibus in citationibus exequtionibus & aliis ad eorum officium pertinentibus credatur & ſtetur.

ca.

Quod baiuli communis tuderti teueantũt obedire domino epiſcopo tudertioo. ℞ 97

ITem Satuimus ꝙ omnes baiuli communis Tuderti teneantur, & dbeãt obedire Domino Epiſcopo Tudertino, & eius vicario in his que ad eorum officium pertinent, ad ipſorum Domini Epiſcopi, & ſui uicarii beneplacitum, & mandatum in omnibus, & circa omnia ꝑtigentia ad officia baiulatum.

ca.

De caſſatione, quoruodam baiulorum. ℞ 98

CVm prout in Ciuitate & comitatu Tuderti notum eſſe dignoſcatur iofraſcripti olim baiuli coomunis tuderti propter eorum proteruitatem quamplurimos de dictis ciuitate, & comitatu ſepiſſime ſub prætextu, & colore dicti quondam eorum officii baiulatus ioiuſte, & enomiter vexaueruot, & grauauerunt, & veriſimiliter timeatur, & ſuſpicerut oe de cetero ſi in dicto baiulatus officio tolerentur modo ſimili ipſos ciues, & comitatenſes grauent, & vexent Idcirco ad euitandum prædicta prouidimus Statuẽtes quod ipſi infraſcripti olim baiuli de cetero ipſũ baiulatus officiũ nequeãt exercere io ciuitate uel comitatu tuderti infra decẽ ãnos ꝯti nuos, inceptos olim in Anno Domioi Milleſimo Trecenteſimo quatragiſimo tertio indictione vndecima, die xxxvi. menſis matrii. Et quod per totum dictum Tempus ab ipſo officio baiulatus penitus excludantur, nec ad ipſum officium infra dictũ tempus eligi, vel aſſumi valeant quo quo modo ſub pena librarum vigintiquique deñ, cortoñ, pro quolibet eorum contrafaciente, & qualibet vice. Quorum quidem baiulorum nomina ſunt hec vz.

ca.

De Salario nunciorum & ſpiatum. ℞ 99

ITem Statuimus qđ nullus qui fuerit miſſus pro exproratore ſiue ſpia ad aliquem locum ex parte communis Tuderti poſſit habere ab ipſo communi pro ſuo ſalario ſeu viatico vltra ſex ſoldos pro quolibet die.

ca.

De Electione & off.cio Tubatorum campanarii & Cerambelle. ℞ 100

ITem Statuimus ꝙ per commune Tuderti eligantur quatuor Tubatores, unus campanarius, & unus cerambella. Qui Tubatores & cerambella habeant, & habere debeaot pro eorum ſalario uigintiquinque libras pro quolibet eorum, & quolibet anno. Et robbas intremezatas ualoris quinquedecim librarũ pro qualibet robba. Quas teneantur & debeant portare & eas oon ueodere nec pignorare nec aliter alienare infra ipſum annuũ ſub pena centum ſolidorũ pro quolibet eorum contrafacieote. & duo ex dictis Tubatoribus habeant, & habere debeant equos ſcilz uoum pro quolibet Et cum ipſis equis teoeantur ſeruire dicto communi, & habeant: & habere debeant pro eorum ſalario ſiue caualcata pro prædictis equis ultra ſupradictũ ſalarium eis conceſſum quatragiota libras cortoñ, pro quolibet eorum, & quolibet anno, & iocipiat dicta caualcata die quo ipſis aſſignabunt dicto communi ipſos equos, & ſoluatur eis dictũ ſalarium ſiue caualcata pro equis pro rata temporis quo ipſos equos retinuerint, & aliter noo, Campanarius uero habeat & habere debeat pro ſuo ſalario uiginti ſolidorum, cortoñ, pro quolibet menſe, & robbam pro quolibet anno ſimilem aliis, & eiuſdem ualoris ut tubatores, & cerambella. Item ꝙ quilibet ipſorum portet & portare teneatur & debeat ſignum ſui officii, uz tubatores tubas. Cerambella cerambellam, Campaoarius campanam in ſummitate capputei uel birreti, ita quod ab omnibus uideatur, ſub dicta pena, & nõ habeant nec habere poſſint aliquas ſcortas a dicto communi, & non recipiant nec recipere poſſint nec debeaot ab aliqua perſona ultra quatuor denarios pro quolibet bannimento quod ad alicuius ſpecialis perſone petitionẽ

fecerint ſub pena viginti ſol. cortoñ, pro quolibet eorum contrafaciente & pro qualibet vice. Item quod nullus Tubatorum ſiue bannitorum dicti communis locet ad veſturam ſeu alio modo conmodet uel concedat alicui, perſone equum quem retinet pro dicto ſuo officio excercendo in ſeruitium dicti communis ſine licentia dominorum Priorum populi Tudertii, Contrafaciens perdat ſalarium unius menſis quod ab ipſo communi recipere deberet pro retentione & canalcara dicti equi. Quod ſalarium Camerarius camere dicti communis apud ſe pro dicto debeat retinere Solutio autẽ omniũ dictorum denariorũ fiat ſine ſolutiõe gabelle.

In quibus locis ciuitatis fiant bannimenta per bannitores. ca. 101

ITem Statuimus quod Tubatores communis tudertii & quilibet ipſorum quãdo eis vel alicui ipſorum cõmiſſum fuerit per dominos Poteſtatẽ uel Capitaneũ quod banniant Conſilium generale vel conſilium populi debeant ipſa bannimenta facere in locis ſingulis ciuitatis tudertii conſuetis & in duobus locis burgorum vie plane & burgi noui adminus, ad penam quinque ſol. pro quolibet eorum contrafaciente & qualibet vice. Et talem contrafacientem quilibet valeat denumpciare & accuſare dicte pene dimidiam lucraturus que ex eius denumpciatione vel accuſatione peruenerit in cãmeram dicti communis. Et quod duo ex dictis tubatoribus adminus ſtare continue debeant in palatio dicti communis.

De Inſtitulatione cuiuſdam libri reformationum reperti in archiuio communis tudertii & de approbatione ſcripturarum ſtantium in ipſo. ca. 102

CVm in Archiuio cõmunis Tudertii reperiatur quidã liber ſcriptus manu ſer Frãciſci nerii de burgo ſancti ſepulcri olim & tunc notarii reformationũ dicti communis in quo apparent Reformationes conſiliariorum centum & adiunctorum dicti communis & dominorum vigintiquatuor ſecreti cõſilii dictorum centum & adiunctorum. Et alie prouiſiones & ſcripture facte tempore ſapientis viri domini Geſis de burgo, olim & tunc defenſoris dicti communis. Et inter cetera apparet in eo autoritas data dominis duodecim Conſeruatoribus pacifici ſtatus ciuitatis Tudertii ſub die decima nona menſis Iunii. Qui liber in rei veritate factus & compilatus fuit in Anno Domini Milleſimo Trecenteſimo decimonono indictione ſecunda Tempore Ioannis pape xxii. quod per alios libros & ſcripturas factos & factas manu dicti notarii tam precedentes conceſſiones dicte autoritatis quam etiam ſequentes manifeſte colligitur. Et in ipſo libro non reperiatur nec in eo appareat Milleſimus indictio vel Tempus, & ad compilationis ipſius libri poſſet redundare in graue preiuditium & leſionem iurium dicti communis & multarum ſingularium perſonarum, & maxime propter vtiles prouiſiones factas per illos duodecim bonos viros, de quorum officio mentio fit in dicto libro, & propter alias ſcripturas repertas in dicto libro. Idcirco volentes defectui huiuſmodi prouidere pro euidenti vtilitate dicti communis, & ad hoc vt dicte prouiſiones alie ſcripture contente in dicto libro non poſſint dicta de cauſa vel alia huiuſmodi vitiari vel impugnari Statuimus quod predictis vel aliis huiuſmodi defectibus nequaquam obſtantibus dicto libro & omnibus ſcripturis in eo contentis detur in omnibus, & per omnia plena fides tanquam ſcripto facto & compilato in Anno Milleſimo Trecenteſimo decimonono. Indictione ſecunda, Tempore Ioannis pape Vigeſimi ſecundi. Et vigore & fictione preſentis capituli dictus liber habeatur & haberi debeat ac ſi intitulatus eſſet ſub dicto Milleſimo & taliter prout de iure requiritur. Et quod ob dictum defectum vel alium huiuſmodi nihil in contrarium poſſit per quamcunque perſonam opponi vel allegari & talis opponẽs uel allegãs minime audiatur nec audiri poſſit uel debeat per aliquem Rectorem vel officialem dicti communis.

De approbatione Statuti cōpilati per dominum panochiam ca. ꝑ. 105

ITem cū quoddam volumen ſtatutorum cōmunis tuderti cōtinens in ſui principio duo folia & quatuordecim quaternos & vnum ternū incipiens in nigro Mens inſana mortaliū auaritie ſupbiſq morbum&c. Et in nigro incipiēs. Item ſtatuimus & ordinamus q ſi aliqua ſtatura &c. In preſenti ſtaturo ſunt uel eſſēt cōdita. Et omnia & ſingula capitula in dicto uolumine cōprehenſa teueta edita & cōpoſita fuerint per ſapiētem uirum dñm Panochiam de ulternis .ſl. Doctorem, & ptouidos viros rurdinellū dñi rainelii. Nerrolum ſimutii, Pollelum angeluri, Co batium pizzalutii, Iolum domini Salomonis, nurium bartholutii. Lellum ciuicii, Rucolum amabaldi, Robertum quinrauallis, Lippum franciſci, Angelellū andreuſi & Ioānem glorii, Sub āno dñi Milleſimo trecenteſimo vigeſimo quarto, Indictione ſeptima, Tempore dñi Io. pape vigeſimi ſecūdi de menſe Februarii. Et deinde dictū Staturum & omnia ſingula capitula in dicto volumine cōprehēſa die ſexto menſis nouenbris tunc proxime ſubſequentis uires .ſl. Statutariarum dicti cōmunis ceperint obtinere. Et abinde in antea vſq ad diem uigeſimū ſecundū menſis auguſti Millio trecentiſimo vigeſimo ſexto, indictione noua, ꝓ ueris & legitimus ſtatutis & legibus dicti cōmunis in ciuitate tuderti fuerit obſeruata. Quia tamē prædicta & alia ſolēnia que in prædictis & circa prædicta per formā iuris ſeu ſtatutorū cōmunis tuderti oportuna eſſe noſcuntur nequaquā intromiſſa apparent prout de predictis legitime nobis cōſtat. Idcirco ne dictis de cauſis ſiue occaſionibus uel aliqua eoꝝ de dictis ſtatutis in dicto volumine comprehenſis aliqua in poſterum dubitatio valeat exoriri q in graue dānū & præiudiciū dicti cōmunis & quāplurium ſpecialium pſonatū ciuitatis & comitatus tuderti poſſet de facili tedū date, ꝓ euidenti utilitate & cōmodo dicti cōmunis quam ſingulariū pſonarū eiuſdem hac lege in perpetuū valitura ſtatuimus decernimus & declaramus omnia & ſingula prædicta capitula ſtatutoꝝ in dicto volumine cōtenta authoritate & fictione preſentis capituli haberi & reputari debuiſſe atq debere pro bonis ualidis & legitimis ſtatutis dicti cōmunis ꝓ toto dicto tempore quod fluxit a dicto die ſexto dicti menſis nouēbris Anni prædicti milli ccc'. vigeſimi quatti vſq ad dictam diem 22. menſis Auguſti. Alterius dicti milli ccc. 26 non obſtante q de poteſtate & bailia dictorum cōdentium neq de tempore cōpoſitionis publicationis & cōfirmationis dictorū ſtatutorum & de aliis ſolēnitatibus oportunis nequaquam appareat. Et qd contra dicta capitula dictorū ſtatutorum in dicto volumine cōprehēſa dictis de cauſis uel aliqua earum nulla de cetero oppoſitio uel allegatio aliqua in contrarium fieri uel opponi ꝑ quācunq pſonam ualeat quoquo modo. Et q nullus rector ſiue officialis dicti cōmunis talem opponētem uel allegātem audiat uel admictat nec audire uel admictere valeat nō obſtante aliquo iure canonico uel ciuili, ſeu aliq bus capitulis ſtatutorū dicti cōmunis in contrarium loquentibus. Quibus oibus quatenus preſenti capitulo in aliquo contradicerent volumus per preſens capitulum derogari.

De eo qui occupauerit poſſeſſiones montis matte. ca. ꝑ. 106

ITem Statuimus qd quicunq occupauerit uel occupare intentaret de terris & poſſeſſionibus mōtis matte poſitis ifra ꝯfines cōtētos in iſtrumēto vēdiriōis ide facte ꝑ ſindicū cōmunis pusii ſindico cōmunis tuderti teneat & debeat quicq d occupauerit liberē reſtituere & relaxare ac etiā renūciare ōni liti & queſtiōi ꝑ eū mote de tali re ſiue poſſeſſiōe ifra decē die a precepti ſibi facti in ārea cōputādo ad penā qnquaginta librarꝝ cortoū. Q d qdē pcepū tali & ſua facieti poteſtas ciuitatis tuderti poſtqnā ꝑdicta ſibi fuerint intimata & liqdata facere teneatur, q uia pena ſimilit puniat quicūq tali ꝯtrafacieti quominus dictā reſtitutionē & relatiōem facerer eu pſtiterit auxiliū, cōſiliū & fauorē, cetetꝝ ſi talis ꝯtrafaciēs nō eet ſubiectus i ciuilib & criminalib iuriſdictiōi cōmunis tuderti cogaē ꝑ eo ꝓximior eius cōſanguineus dicte iuriſdictiōi ſubiectus

ad ſoluendum dictam penam & ad obſeruandum omnia ſupradicta. Et hec omnia poteſtas teneatur exequtioni mandare ad penam quingentarum librarum cortoñ. Et ab his que dictus poteſtas fecerit in predictis vel aliquo predictorum non appellari vel tecurri non poſſit. Et nihilominus contra faciens in appellando vel recurrendo penã quinquaginta librarum cortoñ ipſo facto icurrat.

De Caſalenis cõmunis Tuderti ſitis in Caſtro caſalte per alium occupatis recuperandis ca. ꝶ 107

ITem Statuimus ꝙ poteſtas ciuitatis Tuderti teneatur ꝑquirere de caſalenis que cõmune tuderti habet in caſtro caſalte uel in aliquo alio caſtro uel loco cõitatus tuderti. Et ſi in ueneriт ea occupata faciat relaxari & ipſi communi reſtitui, & nihilominus occupantem in libris decem condemnet.

Quod cuilibet liceat offendere forenſes delinquentes in territorio apparute & pompognani. ca. ꝶ 108

ITem Statuimus ꝙ qlibet forenſis qui furtũ, incẽdiũ rapinã robbariã aut aliqd aliud maleficiũ cõmiſerit infra territoria ſiue confinia caſtrorum Appraute & põpognani cõmunis tuderti vel alicuius eorũ poſſit in dictis territoriis ſiue cõfinibus & quolibet eorũ impune offẽdi in ꝑſona & rebus ab oĩbus & ſingulis q in dictis territoriis ſiue cõfinibus vel eorum aliquo ab eo totaliter offenſi ſeu dãnificati fuerint. Et ab oĩbus & ſingulis ibidẽ terras uel poſſeſſiones habẽtibus. Et ab ipſarũ terrarũ laboratoribus ac etiã a familiaribus q ſtarẽt in dictis locis in ſeruitiis alicuius prędictorũ ibidẽ terras ſiue poſſeſſiones habentiũ ſiqs aũt hoſtiliter ſeu ꝑ modũ alicuius incurſiõis ſiue caualcate potẽtet irruerit ſiue acceſſerit ſuꝑ dicta territoria ſeu ꝯfinia uel aliquod eorũ & ibi aliquod maleficiũ ꝑpetrauerit eo caſu impune liceat offenſis & aliis oĩbus q cũ eis vel in eorũ ſeruitiũ irent ſeu micterent uel eſſent predictos malefactores quẽlibet eorũ ꝑſequi & fugare etiã cũ temporis interuallo tam in dictis territoriis ſiue cõfinibus quã extra dũmodo infra diſtrictũ & territoriũ tuderti & eos & quemlibet eorum ipune offẽdere & offẽdi facere in ꝑſonis & rebus obtenta tamẽ prius licentia de predictis a dñis Priorib' populi tudertini qui ꝓ tempore fuerint. Quam qdem licentiã dicti dñi Priores ad requiſitionẽ habentiũ ibi dictas poſſeſſiões uinculo Iuramẽti & ad penã centũ librarum cortoñ ꝓ quolibet eorũ ꝯtrafaciente inmediate poſtquam de ꝑdictis querela expoſita fuerit corã eis cõcedere teneãtur ad petitionẽ cuiuſlibet cuius iterſit.

Qđ ꝓponatur in cõſilio ppłi de facto põpognani & apparute. ca. ꝶ 109

ITem Statuimus ꝙ dñi Priores populi tuderti qui pro tempore fuerint teneantur & debeant adminus ſemel in anno de menſe maii facere fieri propoſitam in conſilio populi dicte ciuitatis quid ſit agendum per dictum commune de accõcimine actatione & reparatione pompognani & apparute. Et ad hoc vt poſſeſſiones exiſtentes in tenutis dictorũ locorũ ſeu alicuius ipſorum pertinentes ad ciues ſiue comitatenſes tuderti per eos commode & pacifice laborentur colantur vſufructentur poſſideantur. Et quicquid per ipſum conſiliũ deliberabitur exequutioni mandetur.

Qđ porta ſita iuxta ſanctũ benignum non aperiatur ca. ꝶ 110

ITem Statuimus quod porta ſiue ſportellus exiſtens in muro ciuitatis tuderti prope monaſterium ſancti benigni taliter teneatur & conſeruetur clauſa & murata & clauſus & muratus cum lapidibus arena & calce eius groſſitudinis cuius eſt dictus murus, & quod non poſſit de cetero aperiri niſi de uoluntate Conſilii populi Tuderti.

Diſtinctio prima explicit.

Index dict. p.ᵉ

A

Ad quot libras sen. g offales cos lud. rub. 16. — 5
Arrengare g.us possit in cosilio nec gonfaloniere cap. 22 — 5.
Appellari ad que debeat a sntia Defensoris. 31 — 4.
Arrengarie in cosilio populi quomodo eligantur. 45. —
Ambasciatoribus cos lud. eorum offo et salario. 60 — 13.
Apodixe quas g rogatione subscripte vent. offs. 80 — 19.
Arcis ordinamenta. 92 — 21.
Ars g quas possit habere panes et stateras. 93 — 22.

B.

Bursarijs Pors et Capi. et eorum iur. rub. 4 — 2.
Baiulorum electione et offo. 96 — 22.
Baiuli cos lud. g teneant obedire cos lud. 97 — 23.
Bannimenta in quibus locis civitatis fiant. 101. — 24.

C

Capi. et Pors iur. rub. 1 — 1.
Capi. et Pors iuramenta. 2 — 1.
Cosiliarij cos aurem et de pena eorum et eiusdem ord. 40 — 7.
Cosiliarij quot adesse debeant in cosilio et de forma obtinendorum partitorum. 41 — 8.
Quod nihil accendebatur nisi pro factione cosilii. 42. — 8.
Cosiliarij veteri xxiiij populi elect.ᵉ 43 — 8.
Cosilio secreto g quibus deliberent atque in s.ᵗᵒ proponant et gratis. 44 — 8.
Cosilio gnali et populi cosiliarij iur. et pena cos Sue. mentitis ad cosilium. 46 — 8.
Cosilio g possit adunari g Priores sine cosiliarijs. 49. — 10.
Cosilio g adiuncta ut de quo agitur. 52 — 10.
Claves portarum g teneant a Prioribus. 70 — 18.
Campana Monast. Mater. pulsari g separate fori bona. 73. — 18.
Censu solvere g civitas Interamne cos lud. 76 — 19.
Census solvere g Ecclesie Amerie, Podij Actuarij Morosecchij et Campi. 77 — 19.
Camerarijs et eius noti elect.ᵉ et offo. 81 — 19.
Camerarius g nihil expendat sine Priorum bulletta. 88. — 21.
Consulibus artium et eorum elect.ᵉ 92 — 21.
Consulis artium g quo possint rogare Capi. et Ptm. 94 — 22.
Catasione quando fiendo. 98. — 23.
Campanarijs et Cardebolis offo et elect.ᵉ 100 — 23.
Castelanis cos lud. notis in o.ᵐ Canlis omnium rerum gerere 107 — 25.

D.

Defensoris offo et elect.ᵉ et ad que ab eius sntia appellari 31 — 4.
Defensore ubi sntias ferat. 32 —
Datum cos imponere nisi per certam formam. 51 —

E.

Eximendi offi.ᵒ qui sunt et ad nostrum offi. et salario 58. —
Exdemmu ... g fieri cos lud. mandata 95 —

F.

Flor.ᵉ ponderare ordinarios g Priores. 74 —

I.

Iudicis maleficiorum offo et eorum sntia 29 —
Iud.ᶜ et Notariorum cos lud. offo et elect.ᵉ 30 —
Introitu cos portarum Priores g Camerarium. 82 —
Introitus cos determinatis expendere forma. 83. —
Concordanie rerum Palatiorum fiunt g notis cam.ᵉ 86. —

M.

Molis novo et de honore cis fiendo. 89 —

N.

Notarijs Pors et Capi. offo. rub. 5. —
Notarios Malefi. eorum elect.ᵉ 28 —
Notarij reformat. elect.ᵉ et offo. 79 —
Nundinis liberis. 90 —
Nundinis s.ᵗⁱ Severi. 91 —
Nuntiorum suae ... salario. 99 —

O

Offalibus et rectoribus cos lud. et eorum elect.ᵉ ...
Offalis ingressis sine cos pro ... habere ... 5
Offo g que gni cos salario. 9 —
Offales g de eo salario solvendo ... 10.
Offalis absentis a Civitate Terna. 11 —
Offalis g quid cos possit ... 12 ...
Offalium forensium electio ... fiat ... 13
Offalium forens. elect.ᵉ quomodo fiat 14 ...
Offales quod teneantur assignare ... 15 ...
Offalis pena ... 16 ...
Offales ... in suo offo pena 18 ...
Offali quod nihil possit ... 19 ...
Offalis g teneantur servare statuta et reformationes ...
Offales lud. g possint ... in palatio D. D. Priorum. 25 —

O

offitiales quod iureñt servare ord.ta prior. 26 —— 5.
offitiis pena molestan. Cam.rius Cor bed. 27 —— 5.
offitium eligens mula iorē incontin. pena. 36. —— 7.
offitia duo eodem tempore cum salario quis exerceat prohib. 37. 7.
offitium eligens alium alteri [illegible] pater filio [illegible] pena. 38. 7.
offitia quibus populans, qui [illegible] cor. 56 —— 11.
offitiales qui non possint esse 67 —— 17.
offitiales bed. quis nihil [illegible] [illegible] salarii. 87. 21.
ordinamenta quae sunt confirmanda 103 —— 24.
offendere quis nulli liceat [illegible] delinquentes in [illegible].
[illegible] Apparatores et Tompagnini. 108 —— 25.

P.

Palatijs novi et veteri [illegible] Pot. et Cap.ti 23 —— 5.
Populus quis gubernet Civitatem bed. 39 —— 7.
Partita in [illegible] quomodo obtineantur. 47. 48 —— 9.
Priores quis possint advocare populum et quomodo ad [illegible] mittere. 80 —— 10.
Priores Populi offitium elect.ne et [illegible] 62 —— 14.
Priores quis nemo petere possit [illegible] infra [illegible]. 64 —— 16.
Priores [illegible] [illegible] 63 —— 16.
Priorato offitium [illegible] pena [illegible]. 66 —— 17.
Priores [illegible] [illegible] in libro [illegible]. 65 —— 17.
Priores [illegible] [illegible]. 72. 18
[illegible] [illegible] Anerie Podij [illegible] Montecchij, et [illegible]. 77 —— 19.
[illegible] Priores [illegible]. 78 —— 19.
[illegible] [illegible] in [illegible]. 88. 20.
[illegible] [illegible]. 106 —— 25.
Tompagnatis et Apparatores [illegible] in libro. 109 —— 25
[illegible] [illegible] quid [illegible]. 110 —— 25.

R.

[illegible] non possit [illegible] offitiales. [illegible]. 7. —— 2.
[illegible] [illegible] 61 —— 13.
[illegible] [illegible] reformationes observandae. 104 —— 24.

S.

Sententiis Pot. et [illegible]. 20 —— 5
Sananti [illegible] Pot. habet [illegible] Cap.to 24 —— 5.
Sindicatu offitium cor bed. 33 —— 4.
Sindicatu offitium eligens aliquem quis [illegible] contra [illegible]
[illegible] 34 —— 6.
Sindicatu Priores. 7. 69. 17 —— 7.
Sindices cor bed. quomodo eligantur. 55 —— 11.
Sigillo cor tenere quis Priores. 71 —— 18.
Sigilla parva quod nemo teneat. 73 —— 18.
Servitij [illegible] et poena [illegible] 84 —— 20.
Spias et [illegible] salario. 99 —— 23
[illegible] [illegible] confirmatio. 108. —— 25.

T

Testium examinatio fiat quis bed.m 3. —— 1.
Tubarum elect.ne et offitio. 100 —— 23.

rub. i. 27

INNOMINE DOMINI AMEN. Statuimus & ordinamus qđ quicūq; ſup ali
qualiter cauſa vel q̃ſtione inqua ſalariū cōi Tuderti ſolui debeat ꝑ formā alicuius capituli
ſtatutorū dicti cōis alium cōuenire voluerit petitionē ſuam porrigat in ſcriptis cāmerario
cāmere dicti cōis inqua quidē petitione inſerat & exprimat veram & certam ſummam pecuniæ
ſeu iuſtam extimationem rei quam petere intendit & eidem cāmerario ſoluat nomine ſalarii di/
cto cōi totū & quidq̄d ꝑ formam alicuius capituli dictorū ſtatutorum debetur qđ ſalarium idē
cāmerarius ſcribi faciat in libro dicte cammere ꝑ ſuū notarium ac etiam ſuper ipſa petitione, &
d̄inde talis petitio ex parte dñi cāmerarii ꝑ publicū baiulū dicti cōis mittatur ad iudicē cōis q̄ ta
li cauſa cōgitur,& ꝙ notarius dicti iudicis ſtatim nomē ipſius baiuli ipſam petitionē deferētis
in actis ſcribere teneatur,& deinde idē iudex viſis ꝑdictis ſeu etiam in alia cauſa in quā ꝑ formā
alicuius capituli cōmunis ꝑdicti ſalarium aliqđ dicto cōmuni ſolui non deberet fuerit coram eo
porrecta petitio ſiq̄dem in tali petitiōe aliq̄d petatur in qua pure,& efficaciter guarātigia locū
nō haberet citari faciat reū cōtra quē talis petitio porrigeretur ſaltem bis vt coram ipſo iudice
cōpareat recepturus copiam ipſius petitiōis, & terminū ad reſpōdēdum ſeu cōtradicendum ei-
dem,Cui reo ſiq̄dem comparuerit in altero dei dictis terminis & coram eo in iudicio ꝯfeſſus fue
rit ſe fore debitorem iuxta formam petitiōis ꝑdicte ꝑcipiat ipſe iudex quatenus infra decē dies
ex tūc ꝓxime ſequturos ipſam pecuniam ſeu rē petitam cū ōibus expēſis factis ꝑ eundem acto
rem in ipſa cauſa ſeu eius occaſiōe eidē ſoluat det ac reſtituat ipſa die dicti facti precepti in dicto
termino decem dieꝝ minime cōputata.Q đ ſi talis debitor infra dictos decē dies dictam ſolutio
nem & reſtitutionem non fecerit iuxta formā dicti ꝑcepti teneatur idē iudex ad petitionē & vo
luntatē dicti creditoris eidem dari facere in tenutā de bonis talis ſui debitoris videlicet de mo/
bilibus vel ſemouentibus vſq; induplū & de ſtabilibus vſq; intriplū ipſius quantitatis vel iuxte
extimationis ipſius rei in ipſa petitione contēte & expenſaꝝ dicta de cauſa factarum & nihilo-
minus tam ipſe reus principalis quā eius fideiuſſor ad petitionē & voluntatem talis creditoris ꝑ
ipſum iudicem ad ſolutionē ipſius debiti realiter & ꝑſonaliter cogi poſſint & debeant omnibus
iuris remediis opportunis ꝓut ꝑ formā ſtatuti dicti cōmunis ꝑmittitur ac diebus ōnibus tam fe
riatis quā non feriatis illis dūtaxat exceptis q̄ ad honorē dei fuerint feriati.Si vero talis conuē-
tus negauerit poſſit & debeat ipſe iudex ipſam queſtionē ſi fuerit viginti ſol.vel ab inde infra q̄
non pendeat,a maiori ſummā vel ānualem ꝑſtationē nō cōtineat vel maiori quantitati viginti
ſol.ſeu rei vltra valenti ꝑiudiciū non generet iuramēto ipſius actoris vel rei ꝓut ipſi iudici viſum
fuerit etiam lite non cōteſtata decidere,ſi vero ipſa ſumma petita ſiue ipſius rei petite extimatio
dictam ſummā viginti ſol.excederet que tamē nō tranſgrediatur ſummam q̄traginta ſol.eo caſu
Idem iudex ſimilr̄ iuramento actoris vel rei cū vno teſte cauſam etiam lite nō cōteſtata decidere
teneatur.Praeterea uolumus ꝙ poſt reſpōſionem ipſius cōuenti etiam ante litem cōteſtatā ſi reus
uel actor iuſiurandum ſuo detulerit aduerſario teneatur is cui deferē iurare uel iuramentū defer-
re & ad hoc ꝑ iudicem ipſius cōpellatur ōnibus iuris remediis opportunis quantacunq; uel q̄liſ-
cunq; quantitas ſiue res in ipſa petitiōe cōtineatur.Q đ tamen locū non habeat quādo non tra
ctaretur de proprio facto illius cui ipſm iuramentū deferetur uel referetur ꝑ alteram partem. In
aliis uero caſib' faciat iudex ab utraq; parte litem cōteſtari ſup ipſa petitiōe niſi ꝑ formam alicu/
ius capituli dictoꝝ ſtatutoꝝ ſeu ꝑ formā iuris cōmunis in tali cauſa lis cōteſtanda nō eſſet. Nec
non ab utraq; parte ꝑſtari faciat calūnie iuramentum.Et que ſupradicta ſunt in eo tantum con/
fitente uel negante quo ad totū ipſum ꝙ cōfeſſatum uel negatum eſt locum habeant etiam ſi idē
reus partem cōfeſſus fuerit & partem negauerit tam quantum ad ipſam partem cōfeſſatam quā
etiam ad ipſam partem negatam. Veꝝ ſi reus nō uenerit in aliquo de dictis terminis ꝑ baiulum

ex parte dictis iudicis aſſignatis ut ueniat recepturus copiã ipſius petitiõis & terminũ ad reſpõ
dendũ ſeu cõtradicendũ eidem petitioni vt ſupra dictũ eſt detur tenuta cõtra eũ actori de reb'
mobilib' uel ſemouẽtib' uſq; in duplũ ſũme de ſtabilib' uſq; i triplũ ſeu iuſte extimatiõis ipſi' rei
in dicta petitione cõtente dũmõ talis reus antequã contra eũ ad dictã tenutã procedatur citatus
fuerit ſaltẽ ſemel perſonalr uel bis & perẽptorie ad domũ ſue ſolite habitaionis eũ interuallo ad
minus unius diei ſiue duoꝝ dieꝝ ad plus inter unam citatiõem & alteram arbitrio iudicis ipſius
cauſe ipſa die citationis in ipſo termino minime computata. Ita tamen ꝙ nullus baiulus pro di
cta tenura danda intret in aliquam cammetam nec aliquid accipiat contra formam ſtatuti dicti
cõis & ſi cõtra factum fuerit talis tenuta ipſo iure ſit nulla. Et nihilominus baiulus contra faciẽs
uice qualibet puniatur ſm formam ſtatuti dicti cõis. Et in ſup talis res cõtra dictã prohibitiõem
in tenutam acceptam de facto ipſi reo a quo accepta fuerit reſtitui debeat ſine mora & ad ipſam
ſic reſtituẽdam iudex ipſius cauſe cogat ipſum actorẽ oib' iuris remediis opportunis ad petitionẽ
& uoluntatẽ rei veꝝ ſi reus poſt modũ venerit infra mẽſem a die dicte tenute date & ſcientie ip/
ſius conuẽti in antea cõputandum & idonee ipſi actori ſatis dederit de iudicio ſiſti & iudicatum
ſoluendo ac eidem refecerit oẽs expenſas p ipſum in tali cauſa factas eo caſu talis tenuta reſtitui
debeat ipſi reo eũ fructib' ab ipſo actore in de preceptis tenura uero data pp cõtumaciam rei in
actione reali recuperari poſſit infra duos mẽſes cõtinuos poſt ipſam tenutam datam & ſcientiã
dicti rei contra quem data fuerat in antea cõputandos hoc intellecto ꝙ talis cõtra quẽ data fue
rit nõ pſumatur ſcire niſi fuerit eidẽ pſonaliter notificatũ uel ſaltem apd domũ ſue habitationis
ipſa notificatio fcã ſit p publicũ baiulũ dicti cõis pñte aliqua pſona de ſua familia maiore qua/
tuordecim annoꝝ & ſane mentes uel niſi aliter legitime facta fuerit elapſis autem dicti terminis
ſi q̃dem dicta tenura data fuerit de re mobili uel ſemouenti de licentia iudicis ipſius cauſe & de ip
ſo debito ipſi iudici fuerit facta fides q̃ fieri poſſit in hoc caſu etiam lite nõ cõteſtata & etiã ipſo
reo abſente citato tamẽ ad propriũ actum ſaltem ſemel pſonaliter uel bis ad domum ſue habita
tionis. Iteꝝ citati debeat idem reus ut ipſam tenutam recolligat ifra q̃ndecim dies ex tunc proxi/
me ſecuturos. Quo termino quindecim dieꝝ elapſo dicta tenuta uendi poſſit ad uoluntatẽ dicti
creditoris de licentia tamen dicti iudicis quã licentiam ipſe iudex ad ipſius creditoris poſtulatio-
nẽ eidẽ concedere penitus teneatur. Ceteꝝ ſi contra contumacẽ ſecũda uice data fuerit tenuta
p curiam poſt exmiſſionẽ prime eo caſu ipſe reus eam recuperare dicto modo nõ poſſit niſi poſt
quã ipſa cauſa cognita fuerit, & finita. Et nihilominus ipſe iudex teneatur procedere in ipſa cau/
ſa & eam p ſententiam diffinire ad petitionem cuiuſlibet partis pro ut iuſtitia ſuadebit. In ſup re
neatur idẽ iudex ad petitionem actoris non obſtante conceſſione tenute omnib' iuris remediis
opportunis cogere ipſum reum ad reſpondendũ petitioni contra eũ porrecte. Preterea uolumus
ꝙ q̃cunq; petierit debitum p iudicẽ declarari req̃ſito reo prius per publicũ baiulum dicti cõis
ſemel perſonaliter uel ſaltem bis ad domum ſue habitationis ad certum t̃minum arbitrio ipſius
iudicis ſtatuendum iudex ipſe poſſit & debeat facta ſibi fide per teſtes idoneos ſeu per publicũ in-
ſtrumentum uel protocollum ſiue regiſtrum factum & ſcriptum de tali debito pronuntiare ipſum
debitum fore clarum non obſtante ꝙ lis nõ fuerit in ipſa cã ↄteſtata neq; preſtitum fuerit calũ/
nie iuramentum. Et poſt modum elapſis decem dieb' a die dicti debiti declarati ipſa die declara-
tionis in dicto termino minime computata. Idem iudex poſſit & debeat cogere ipſum debitorẽ
ad ſoluendum ipſum debitũ tali ſuo creditori ad petitionẽ eiuſdem ſalua ipſi debitori exceptio
ne ſolutionis ſi eam opponere uoluerit. Quam q̃dem exceptionem ipſe debitor opponere & p
bare poſſit & debeat infra quindecim dies utiles a die dicte declarationis facte & ſcientie dicte
& in antea computãdos ipſa die dicte declarationis facte in dicto termino minime computata.
Hoc etiam intellecto q̃d dictam declarationem tunc demum talis debitor ſcire preſumatur poſt
quam ei perſonaliter notificata fuerit uel ſaltem ad domũ ſolite eius habitationis preſente ali-

qua

qua perſona de ſua familia maiore quatuordecim annorũ & ſanementis per publicũ baiulũ dicti cõis ſeu ſi aliter legitime facta fuerit, verũ ſi ipſe debitor detentus eſſet occaſione dicti debiti declarati teneatur antequam telapſetur de ipſo debito ſatiſdare idonee ipſi ſuo creditori non obſtante oppoſitione dicte exceptionis. Quodq; nullus iudex ſiue officialis tali debitori ſeu alicui alii pro aliquo debito detẽto ad petitionem ſui creditoris licentiam dare poſſit de palatio diſcedendi abſq; licentia talis ſui creditoris & qđ qlibet baiulus cui preceptũ eſſet a iudice de dando tenutam alicui poſſit & debeat eam dare tam diebus feriatis quam etiam non feriatis.

De Salario ſoluendo cõis tuderti in cauſis ciuilibus. Rubrica. 2.

ITem Statuimus q̃ qcunq; alium conuenire voluerit in aliqua cauſa lite uel q̃ſtione antequam audiatur ſoluat & ſoluere teneatur cãmerario cammere cõis tuderti pro ipſo cõmuni recipienti duodecim denarios pro qualibet libra pecunie ſeu iuſte extimationis rei in ſua petitione contente excepto qđ in caſu diuiſionis in qua ſoluatur ſolũ duo denarii pro libra vere extimationis rei talis & in cã mota occaſione incendii ſiue guaſti commiſſ. ſeu qđ cõmiſſum diceretur in aliqua re in qua ſoluantur ſolum ſex denarii pro qualibet libra extimationis inde facte ad ipſo litigante de tali re quam ſolutionem fieri uolumus in hoc caſu tempore ſententie in dicta cauſa ferende dummodo prius ipſi iudici de ſolutione prædicta fuerit facta fides ſaltem per aliquam cedulam ſcriptã manu notarii dicti cammerarii ſeu ipſius cãmerarii ſolita ſigillata & ſi prius uel aliter lata fuerit ipſo iure ſit nulla in cauſis uero extraordinariis ac etiam in cauſis aliis maleficioꝝ nullũ ſalarium ſolui uolumus dicto cõi. Nec uero in quibuſcũq; aliis cauſis in qbus per formam alicuius capituli ſtatuti dicti cõis eſſet permiſſum qđ nullum ſalarium ipſi cõi ſoluatur. Si qua uero familia uel alia ſingularis perſona ſe liberari petierit ab aliqua fidelitate uel uaſſallaro ſoluere teneatur ipſi cammerario pro dicto cõi recipienti ſolidos uiginti cortonẽ.

De Salario Malitioſo. Rubrica. 3.

ITem Statuimus q̃ ſi qs Malitioſe ſalariũ ſoluerit in aliqua lite uel cauſa ipſum ſalarium ſibi reſtitui non debeat & qđ tale ſalariũ malitioſe datũ fuerit uel non reſideat in arbitrio iudicis de ipſa cauſa cognoſcẽtis.

De Forma citandi forenſes & uagabundos in cauſis ciuilibus. Rubrica. 4.

ITem Statuimus qđ Tuderdini Vagabundi & omnes alii non habitantes in ciuitate uel comitatu Tuderti uel forenſes & qui in ipſa ciuitate uel comitatu non habitauerint per annũ & domũ in qua eius familia habitaret in ipſa ciuitate uel comitatu nõ haberet quoties opus fuerit eos citari in aliqua lite uel cauſa mera ciuili poſſint & debeant citari per unũ ex tubatoribus communis Tuderti ad pectorale ante portam palatii dicti cõmunis ſi uero in ipſa ciuitate uel comitatu habitauerit dudũ ante motam litẽ per annum uel in ipſa ciuitate uel comitatu domũ haberent propriam uel conductam in qua aliquis de eius familia habitaret tunc & eo caſu citari debeant per baiulum cõmunis domi eorũ ſolite habitationis, ac etiam per preconem communis Tuderti ad pectorale dicti palatii in quolibet actu cum interuallo ad minus unius diei inter unam citationem & alteram.

¶ Quod propter comparitionem conſtituentis in iudicio factam non intelligatur reuocatus aliquis eius procurator nec propter ſubſtitutionē alterius procuratoris principale mandatum expiret ex ea. Rubrica 5.

ITem ſtatuimus quod propter comparitionem conſtituentis in iudicio factam in quacūq; parte iudicii non intelligatur aliquis eius procurator reuocatus ad ipſam litem uel cauſam per uerba generalia ſiue ſpecialia primitus per eum conſtitutū & quod propter ſubſtitutionem factam per aliquam principalem procuratorem de aliquo alio loco uigore ſui mandati non intelligatur ipſum principale mādatum in perſona ipſius principalis procuratoris propterea expiraſſe niſi in quolibet dictorum caſuum de contraria uoluntate talis conſtituentis uel ſubſtituentis manifeſte appareat.

¶ Quibus horis officiales teneantˀ uenire ad banchas & ab eis diſcedere. Rubrica. 6.

ITem Statuimus quod omnes & ſinguli iudices & milites ſocii & notarii dominorū poteſtatis & Capitanei & dominus defenſor & eius notarii & iudices ciues cētum ſolidoꝝ & eorū notarii teneantur & debeant uinculo iuramēti & ad penas infraſcriptas uenire ſtare & morari ad eorum ſolitas bāchas bis qualibet die que ad dei honorem non fuerint feriata per formam iuris communis ſeu ſtatutorum uel ordinamentorum cōmunis tuderti videlicet ſtatim poſt ſonū campane que eſt in palatio dominorum priorum populi Tudertini. Et quod ad dictas banchas nullus prædictorum officialium ſe recedere debeat niſi prius per campanarium dicti communis pulſata fuerit campanella inferior que conſueta eſt pulſari in diſceſſu curie, & quod dicti domini poteſtas & capitaneus apud eorum ſolitas banchas iuris ſtare debeant horis & temporibus congruis bis qualibet die que ad dei honorem non fuerit feriata vt dictum eſt & ibi omnibus coram eis comparentibus benignam audiētiam exhibere ſine acceptione perſonarum & qđ notarius cammere dicti communis uel alius qui ad hoc fuerit deputatus per officium dictorū dominorum priorū ire in palatiis dictorū dominorū poteſtatis & capitanei, & defenſoris ad perquirendum de prædictis & ſi inuenerint aliquem prædictorum in prædictis contrafacere teneatur camerarius dicti cōmunis apud ſe retinere de ſuo ſalario infraſcriptas pecuniæ quantitates uidelicet de ſalario dictorum dominoꝝ poteſtatis ſiue capitanei pro quolibet eorū contrafaciente & qualibet vice cētum ſolidos & pro quolibet eorū. Iudice contrafaciente & qualibet uice uiginti ſolidos & quolibet milite ſocio & quolibet notario contrafaciente & uice qualibet in decem ſolidos & de ſalario dicti defenſoris pro ipſo defenſore contrafaciente & qualibet uice uiginti ſolidos, & pro quolibet ſuorū notariū contrafaciēte & qualibet uice decem ſolidos, & ꝓ quolibet dictoꝝ iudicum centum ſolidos & pro quolibet notario ipſius iudicis & qualibet uice quinq; ſolidos cortonenſiū niſi aliquis prædictorum rectorum ſiue officialium habuerint tunc legitimam excuſationem & quod dicti domini priores qui tunc ſunt & pro tempore fuerint uinculo iuramenti prædicta facere obſeruari & quilibet cui mandatum fuerit per eos aliquid per executionem prædictorum teneantur eis obedire ad penas per eos ipſorum arbitrio imponendas.

¶ Quod Ciuiles cauſe infra triginta dies utiles terminentur & de modo excipiendi & ſuper exceptionibus procedendi. Rubrica. 7.

ITem Statuimus quod omnes iudices communis Tuderti ad ciuilia deputati teneātur a die petitionis coram eis uel aliquo eorum porrecte excluſiue ſuper quacunq; cauſa uel lite ciuili

In qua debeat ordinarie procedi facere litem conteſtari actore proſequente & petente ſeu etiam reo infra quintam diem utilem. Et deinde a die dicte litis conteſtate excluſiue infra triginta dies vtiles eam per ſententiam terminare niſi ſteterit per vtranq; partem uel niſi de uniuſq; partis cõſenſu per dictum tempus fuerit prorogatũ ita tamen quod inſtantia talis cauſe propterea non pereat vſq; ad triennium a die dictæ litis conteſtate in antea numerandũ. Et Iudex qui fuerit negligẽs in prædictis pena quinquaginta librarum cortonenſium ipſo iure incurrat & nulla exceptio dilatoria uel peremptoria uel alia cuiuſcunq; generis ſit litis conteſtationem impediat uel retardet contra perſonam opponentem que quidem infra dictum terminum quinq; dierum utilium proponi diſcuti & terminari decerni debeat & decidi uel niſi etiam opponeretur ſolutionis uel rei iudicare exceptio quam ipſe opponens infra præfatum terminum quinq; dierũ p instrumentum publicum probare poſſit & debeat. Ceteras uero exceptiones ante litem conteſtatam oppoſitas ac etiã replicatas ſub hac conditione & forma admittant & recipiant ipſi iudices uidelicet ſi & inquantum de iure ſint admittende & aliter non ſalua in proceſſu ipſius cauſe & poſt litem conteſtatam earum & cuiuſlibet ipſarum uirtute efficatia probatione & cognitione & poſſint & debeant ipſi iudices poſt litem conteſtatam de dictis exceptionibus & replicationibus de ipſarum uiribus cognoſcere & ſuper eis probationes recipere etiam ſi eſſet talis exceptio ſiue replicatio que alias de iure communi debuerit ante litem conteſtatam probari teneantur etiam dicti iudices omnes exceptiones & replicationes poſt litem conteſtatam oppoſitas recipere & admittere ſub hac conditione & forma uidelicet ſi & inquantum de iure recipi & admitti debeat & aliter non.

De terminis dandis in cauſis ciuilibus. Rubrica. 8.

ITem Statuimus quod in omnibus cauſis ciuilibus ubi lis conteſtata eſt ſecundum formam alicuius capituli ſtatutorum cõis tuderti ſeu hiis ceſſantibus ſm cenſurã iuris cõis detur terminus per iudicẽ corã quo fuerit ipa cã utriq; parti .xv. dieꝝ utiliũ & perẽptorie poſt dicte litis cõteſtationẽ in antea numerandũ ipſa die cõteſtationis in dicto termino minime ꝯputato ad pbandũ in ipſa cauſa. Qui terminus ẽt ſi prædictũ iudicem ſtatutus non fuerit nihilominus authoritate & fictione preſentis capituli habeatur prọ dato & aſſignato tam actori quam reo & non poſſit minui dictus terminus niſi de uoluntate ipſarum ambarum partium exceptis cauſis extromiſſionum tenute omni termino & cauſis in quibus per formam alicuius capituli ſtatutorum dicti communis procedi poteſt lite non conteſtata in quibus detur terminus arbitrio iudicis de tali cauſa cognoſcentis.

Qualiter ius reddatur inter ciues & forenſes. Rubrica. 9.

DE obligationibus quibuſcunq; contractis inter forenſem & tudertinum extra territoriũ tudertinum. Illud ius fiat ipſi forenſi ciuiliter agendo ſeu petendo per officiales communis tuderti contra talem tudertinum quod fieret in ciuitate uel terra talis forenſis ibi tudertino ciuiliter agenti ſiue petenti contra ipſum ciuem uel terrigenam in conſimili cauſa ſiue caſu ciuibus uero & comitatenſibus tudertinis ac etiam forenſibus qui per quinquẽnium continuam moram traxerint cum eorum familiis in ciuitate uel comitatu tuderti & ibi tanquam alii ciues ſiue comitatenſes tudertini onera publica ſubſtinuerint illud ius fiat contra alios forenſes quod ſi de ciue ad ciuem tudertinum. Ita tamen quod ſi talis forenſis conuentus non poſſideret immobilia nec etiam ſoluendus in ciuitate uel comitatu Tuderti ſiue quod ſuſpicaretur de eius

fuga creditor tudertinus poſſit talem forenſem perſonaliter detineri facta prius per talem tudertinum aliquali fide officiali coram quo ageretur de tali debito quod ipſe tunc peteret a tali forenſe. Poſtquam vero fuerit captus & detentus incontinenti nullis obſtantibus feriis etiam ſolennibus breuiter & ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii cauſam ipſam expediat talis officialis prout iuſtitia ſuadebit. Et ſi infra terminum breuem per ipſum officialem poſtea ſtatuendum ipſi tudertino de ipſo debito non conſtabit ipſi officiali legitime relaxetur talis detentus. Cui in ipſo inſtanti talem actorem compellat dictus officialis ad refectionem omnium expenſarum & damnorum que & quas paſſus fuerit talis forenſis occaſione detentionis prædicte. Si uero de tali debito modo prædicto conſtiterit detineatur ad uoluntatem talis ſui creditoris uſq; ad integram ſatisfactionem talis debiti ac etiam expenſarum dicta de cauſa factarum p creditorem eiuſdem, forenſibus uero habitantibus & qui habitauerũt ut prædicitur per quinquennium in ciuitate uel comitatu tuderti & ibi tanquam alii ciues ſiue comitatenſes tudertini onera publica ſuſtinuerint tam agentibus quam pulſatis contra ciuem uel a ciue tudertino ſeu contra comitatenſem uel a comitatenſi Tudertino. Illud ius fiat quod fit aliis ciuibus & comitatenſibus tudertinis inter ſe ipſos uiceſſim. Et quod poteſtas & Capitaneus Ciuitatis prædicte & quilibet eorum qui inde fuerint requiſiti teneantur & debeant pro poſſe iuuare quemlibet tudertinum obligatum pro aliquo forenſe ſeu qui ab aliquo forenſe uel ab aliqua uniuerſitate extra territorium tudertinum aliquid haberet recipere quacunq; ratione uel cauſa tam litteris quã ambaſciatoribus ſibi concedendis quam etiam aliis modis omnibus quibus poterit expenſis tãrũ ipſius potentis ut ipſe tudertinus a tali obligatione conſeruetur indemnis & quod ſibi a tali forenſe ſiue vniuerſitate de eo quod ſibi ab eo vel ab ea debeatur integraliter ſatisfiat.

¶ Qualiter & quando teſtes inſtrumenta & articuli producantur recipiantur & admittantur. Rubrica. 10.

ITem Statuimus quod iudices cauſarum cõi tuderti teneãtur quotiẽs opportunũ fuerit & iuſtitia ſuadebit cogere iuris remediis opportunis teſtes ad faciendum teſtimonium ueritatis in cauſis uertentibus coram eis. Et liceat utriq; parti poſt publicationem teſtium pducere inſtrumenta uſq; ad ſententiam. Cutent ẽt ipſi iudices teſtes per ſe ipſos examinare uel ita agere ut alicui uel aliquibus experto ſeu expertis notariis de ciuitate uel comitatu Tuderti ipſis partibus uel earum alteri non ſuſpecto ſiue ſuſpectis ipſorum teſtium examinationem committere quotieſcunq; per ipſas partes ſiue per alteram earum id ab eis fuerit poſtulatum. Et ſi talis iudex contrafecerit puniatur uice qualibet in decem libras cortonenſes, & nihilominus totum damnum reficiat parti leſe. Et quod notarii curiarum dicta & atreſtationes teſtium & quaſlibet negationes confeſſiones & reſpõſiones factas ſuper quibuſcũq; poſitionibus ſiue interrogationibus diligenter & fideliter ſcribere teneanť & ipſas atreſtationes nemini propalare antequã fuerint per iudicem publicate, & quod quando uiſum fuerit iudici & expedierit ire debeant dicti notarii ad examinandum in comitatu tuderti teſtes productos de ipſo comitatu expenſis producentis opportunis in cibo potu & equitatura & quod teſtes qui producuntur in ciuilibus cauſis iurare debeant infra terminum datum partibus ad probandum niſi ſteterit per iudicem ipſius cauſe ſiue per eius notariũ. Et quamuis infra ipſum terminũ probationis teſtes non fuerint examinati nihilominus poſtea examinentur dũmodo infra terminum pbõnis iurauerint; quo caſu ualeant eorũ atteſtationes acſi infra ipm terminũ probationũ examinati fuiſſent. Ita tñ quod

ipſa

ipſa examinatio fiat infra terminum aſſignatum ad faciendum eos deponere, ſi quis fuerit ad id per iudicem ipſius cauſe aſſignatum & quod dicta teſtium in quacũq; cauſa ciuili etiam ſi coram arbitris ſiue arbitratoribus eſſent producti pure & ſimpliciter prout ipſi teſtes uerba protulerint ſcribi debeant per notarios deputatos ad ipſas atteſtationes ſcribendas. Qui notarii apponere non debeant clauſulam illam uſitatam uidelicet dixit vera eſſe que in dicto articulo continentur uel dixit ut ſupra alius teſtis & cetera uel ſimilia uerba. Et ſemper teſtis interrogetur de cauſa ſciẽtie ſuper teſtificatis per eum in quolibet caſu in quo expediens fuerit & ſi ſecus fieret & cauſa fuerit ciuilis dictum talis teſtis ipſo iure ſit nullum ſed examinari ex integro debeat expenſis talia primi examinantis non obſtante publicatione ipſarum atteſtationum ſeu quod terminus probationis ac depoſitionis ipſorum teſtium fuiſſet elapſus & quod teſtes nunquam examinentur niſi ſecundum interrogatorium aſſignatum ab aliqua ipſarum partium niſi primo ipſum interrogatorium fuerit correctum a iudice coram quo ipſa cauſa uerteretur quo caſu in ipſa examinatione procedatur iuxta ipſam correctionem de eo factam. Et ſi aliter examinati fuerint talis examinatio ipſo iure ſit nulla, & ex integro per eundem examinatorem ſuis expenſis examinentur iuxta formam prædictam non obſtante publicatione ipſarum atteſtationum ſeu lapſu termini probationis & depoſitionis ipſorum teſtium & nihilominus talis examinator pro quolibet teſte contra ſiue præter dictam formam examinato in quolibet dictorum caſuum in uiginti ſolidorum cortonenſium condemnetur Teſtes vero qui producti fuerint publicati, non poſſint niſi elapſo termino probationis alteri parti ſtatuto & examinatis teſtibus eius ſeu elapſo termino depoſitionis eorum. Poſitiones quoq; atq; articulos recipiant dicti iudices ſub hac conditione, & forma videlicet ſaluo iure impertinentium & non admittendarum ſiue non admittendorum & cetera quibus ſi reſpondeatur habeatur pro non reſponſo & deinde ſuper ipſis procedatur vt pars reſpondeat ipſis poſitionibus & teſtes ſuper ipſis ſi opus fuerit examinentur, ita tamen quod reſeruatum & ſaluum ſit & eſſe itelligatur omne ſuum ius alteri parti in proceſſu ipſius cauſe, ita quod producenti non proſint & alteri parti non obſint ſi de iure tales articuli ſiue poſitiones admittendi ſiue admittende non fuerant dummodo ſi pars ponens uel articulans petierit ante reſponſionem alterius partis ſiue ante iuramenta teſtium declarari vtrum ipſe poſitiones ſiue ipſi articuli ſint admittendi ſiue admittende de iure uel non. Idem iudex teneatur prædicta antequam procedatur ulterius ſua interlocutoria ſententia declarare.

¶ Quod creditores audiantur in hipothecaria actione non facta excuſſione bonorum non ſubiectorũ curie laycali communis tuderti. Rubrica 11.

ITem Statuimus quod iudex cauſarum communis Tuderti audiant agẽtes contra ſubiectos curie ſeculari & laici dicti communis hipothecaria actione pro creditis uel legatis in quibus uel pro quibus non ſubiecti dictæ curie dicerentur eiſdem obnoxii non obſtante quod tales principales eorum debitores ſiue ipſorum fideiuſſores non ſubiecti ut dictum eſt prius non fuerint perſonali actione conuenti & condemnati, nec etiam ipſorum bonorum fuerit facta excluſio prout de iure communi requireretur in quibus quidem caſibus talis exceptio nullatenus admittatur.

¶ Quod termini non currant poſt aſſignationem librorum & ad quem appellatur uacante officio defenſoris Rubrica. 12.

ITem Statuimus ꝙ a die qua Domini poteſtas & Capitaneus ſiue defenſor Ciuitatis
Tuderti aut aliquis ipſorum aſſignauerit in communi more ſolito ſue curie libros incluſi-
ne tempora dilationis & terminus tam in ciuilibus quam in criminalibus cauſis verten
tibus in curiam alicuius eorum qui ipſos libros aſſignauerit ut dictum eſt non currant vſq; ad
quinq; dies integros a die introitus officii ſui ſucceſſoris ipſa die ſui introitus non computandos
in dicto termino quinq; dierum ſed vſq; tunc ſint & remaneant in eo ſtatu in quo erant tempore
aſſignationis prædicte & quod quotieſcunq; officium defenſoris & iudicis appellationum com/
munis Tuderti contingerit vere uacare ſiue quaſi uacare videlicet poſt dictam aſſignationem li/
brorum per ipſum factam liceat cuilibet dicenti ſe grauatum in caſibus a ſtatutis dicti commu-
nis permiſſis poſſe appellare & recurrere infra tempora ipſorum ſtatutorum ad ipſum defenſo-
rem dum eſt in ipſo officio & ſi non eſſet in officio ad eius proxime ſucceſſorem. Et ſuff ciat ge-
neraliter exprimi in appellatione uel recurſu nomen ipſius officii defenſoratus licet propriũ no-
men ipſius defenſoris uel iudicis minime exprimatur non obſtante aliquo iure in contrarium
loquente.

¶ De aduocatis & procuratoribus dandis cuilibet & maxime miſe/ rabilibus perſonis Rubrica. 13.

ITem Statuimus ꝙ poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti teneantur & debeant da-
re aduocatum & procuratorem parti petenti ſuis expenſis tam in ciuilibus quam in crimi-
nalibus cauſis & ſi de ſalario talis aduocati ſiue procuratoris diſcordia verteretur ſit in pro/
uiſione alicuius dictorum rectorum coram quo ſiue in cuius curia talis cauſa verteretur ſiue verti
intenderetur uel ſpetaretur tali aduocato ſiue procuratori ꝯdecẽs ſalarium conſtituendum in-
ſpectis fori tudertini conſuetudine, ipſius cauſe qualitate & quantitate & conditione ſiue ſuffi-
cientia & meritis perſone talis aduocati ſiue procuratoris. Inſuper fieri faciant inter partes con/
gruam diſtributionem aduocatorum & procuratorum prout eis & cuilibet ipſorũ uiſum fuerit
expedire ad petitionem cuiuslibet partis, prouidentes quod ad reuerentiam dei de aduocato &
procuratore expenſis communis tuderti prouideri debeat in quibuſcunq; cauſis miſerabilium
perſonarum ſicut & quando dominis prioribus populi Tudertini videbitur conuenire.

¶ De pena denegantis aduocationem & procu rationem niſi in certis caſi- bus. Rubrica. 14.

ITem Statuimus ꝙ quilibet aduocatus & procurator teneantur & debeant cuicunq; pe-
tenti ſuum patrocinium exhibere prout iuſtitia ſuadebit quotiens fuerit requiſitus contra
quácunq; perſonam conſtituto tamen prius ſibi ſalario competenti. contra faciẽtes ſi aduo-
catus fuerit in quinquaginta libras, ſi vero procurator in viginti quinq; libras vice qualibet pu-
niantur

niantur niſi idem aduocatus, & procurator prius in eadem cauſa fuiſſet conductus ab aduerſa parte petentis vel niſi talis petens cauſaret cum aliquo inimico uel conſanguineo uel affine ipſius aduocati uel procuratoris uſq; in tertium gradum incluſiue uel niſi aliam legitimam cauſam haberet.

De diebus Feriatis. Rubrica 15.

ITem Statuimus cum iudicialis ordo conquieſcere diebus debeat feriatis, & ne iudices noſtri dierum vtilium & feriatorum ignorantiam prætendere valeant. Ad honorem & reuerentiam omnipotentis Dei & Beatiſſime Marie virginis ſue matris & aliorum ſanctorū, & ſanctarum Dei prouidemus ſtatuentis in cauſis ciuilibus iam principalibus quā appellationū quæ agitarentur in curiis cōmunis Tuderti Infraſcriptas Feſtiuitates ab omnibus pro feriis & feriatis diebus ad honorem Dei inuiolabiliter obſeruari videlicet. Reuerendum diem Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti cum ſeptem diebus immediate præcedentibus & ſeptem ſequētibus. De menſe Ianuarii diem Circūciſionis domini noſtri Ieſu Chriſti, diem octauam Sancti Stephani, diem feſti Apparitionis Stelle ſeu Ephifanie cum duobus diebus ſequentibus, diem Sancti Leutii, diem Sancte Agnetis prime diem Sancti Felicis, diem Conuerſionis Sancti Pauli, diem Feſtiuitatis Sancti Antonii, diem feſtiuitatis ſancti Sebaſtiani. De menſe Februarii, diem Purificationis noſtre domine Beatiſſime Virginis Marie, diem ſancti Blaſi, diem Sancte Agate, diem ſancti Valentini & ſancti Fauſtini, diem Cathedre ſancti Petri, diem ſancti Marthie Apoſtoli. De menſe Martii, diem ſancti Thome de aquino ſancti Gregorii, diem ſancti Benedicti Reuerendum diem Beatiſſime Virginis Marie annuntiationis, diem Paſchatis Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti cum ſeptem diebus præcedentibus, & ſeptem ſequentibus quod quidem Paſcha quandoq; celebratur. De menſe Martii quandoq. De menſe Aprilis. De menſe Aprilis dies feſtiuitatum Sancti Ambroſii & sancti Gregorii sancti Marci Euangeliſte, diem. s. Petri Martiris S. Georgii. De menſe Maii dies feſtiuitatū ſancti Philippi & Iacobi, diem ſanctæ Crucis ſancti Ioannis ſancti Michaelis archangeli: diem Aſcenſionis Domini, diem Paſchatis Penthecoſtes cum duobus diebus ſequentibus quod quidem Paſcha & feſtum Aſcenſionis quandoq; celebrantur. De menſe Maii, & quandoq; de menſe Iunii diem feſtiuitatis ſancti Pancratii. De menſe Iunii diem beati Barnabe apoſtoli, diem ſanctorum Geruaſii & Prothaſii, diem reuerende Natiuitatis Ioannis Baptiſte, diem sanctorum Ioannis & Pauli, diem sancti Antonii diem beati confeſſoris Fortunati. De menſe Iulii dies feſtiuitatum sancte Margarite ſanctorum Quirici & Iulite, diem sancte Praxedis, diem ſancte Marie Magdalene, diem ſanctorum Iacobi apoſtoli & Chriſtofori ſancti Fauſtini. De menſe Auguſti dies feſtiuitatis ſancti Laurentii, dies feſtiuitatum ſancti Petri in Vinculis ſancti Dominici, diem sancti Siſti ſancti Caſſiani, diem ſancti Donati, diem ſanctorum Romane & digne Reuerendum diem Aſſumptionis beate Virginis Marie, diem ſancti Bartholomei, diem ſancti auguſtini, diem decollationis ſancti Ioannis Baptiſte. De menſe Septembris, diem feſtiuitatum sanctorum Egidii & Terentiani, diem Natiuitatis beate Virginis Marie glorioſe, diem ſancte Crucis, diem ſancti Matthei apoſtoli & Euangeliſte, diem archangelorum, diem ſancti Hieronymi doctoris. De menſe Octobris diē beati Franciſci, diem S. Luce Euangeliſte diē ſanctorū

Simonis & Iude, de menſe Nouembris diem feſti O mnium Sanctorum cum die ſequenti diem Sancti Leonardi diem ſanctorum Saluatoris & Theodori diem sanctorum Martini Papæ & Martini Epiſcopi diem Apoſtolorum Petri & Pauli, qui eſt in octaua sancti Martini diem sancti Clementis diem sanctæ Catherine diem sancte Illuminate diem sancti Andree Apo-ſtoli, de menſe Decembris, diem Sancti Nicolai diem Sancti Ambroſii doctoris Eccleſie, diem Sanctæ Lucie & primam diem maioris quadrageſime decernentes omnes dies quadrage-ſimales & ieiuniorum, ac dies Sabbatorũ in quibus dictæ feſtiuitates non celebrantur eſſe vti-les tota die. Item diẽ Lune & diem Martis carnis priui in dictis cauſis ciuilibus feriatos eſſe cẽ-ſemus inſuper volumus quod quandocũq; conſilium generale vel populi celebrabitur ſiqui-dem de mane fiat aliquod ipſorum conſiliorum, media ipſius diei ſit feriata videlicet a mane vſq; ad mediam diem ſi vero poſt Nonas ſimili modo media ipſius diei ſit feriata videlicet a media die vſq; ad ſero in omnibus litibus & cauſis ciuilibus. Ita tamen quod hoc non intelliga-tur de conſiliis quæ fierent pro ſententiis ferendis. Cæteri vero alii dies quibus iudices cauſa-rum non venirent ad banchas iuris more ſolito reddituri habeantur, & ſint modo ſimili feria-ti videlicet in illis cauſis quæ agitarentur coram tali iudice ad banchum non veniente. Ob re-quiem vero ſiue vtilitatem hominum pro meſſibus, & vendemiis has duximus ferias inducen-das videlicet a die Feſti Sancti Ioannis Baptiſte, quod fit de menſe Iunii vſq; ad diem in quo fiet propoſita pro vendemiis ſint ferie pro meſſibus, & a die quo incipiunt vendemie ſecun-dum deliberationem, & prouiſionem quæ de eis fieret vſq; ad unum menſem extunc proxime ſequentem pro uendemiis ferie ſint & eſſe intelligantur inducte in cauſis autem criminalibus tam meris quam miſtis procedatur, & procedi poſſit omni tempore, etiam dictis diebus, & temporibus feriatis, non obſtante aliquo iure quod in contrarium loqueretur & opponentem & allegantem contrarium nullus Rector ſiue Officialis audiat ſiue audire poſſit quoquomodo.

De cuſtodia Feſtiuitatum Sancti Antonii & aliorum Sanctorum. Rubrica. 16.

ITem Statuimus quod Feſtum Sancti Antonii confeſſoris ordinis fratrum minorum & Feſtum tranſlationis Sanctorum Fortunati & Caſſiani, & aliorum Sanctorum quæ in dicta Eccleſia Sancti Fortunati quieſcunt cuſtodiantur & celebrentur ab omnibus artifi-cibus Ciuitatis Tuderti, ita quod illis diebus nil debeant operari contrafaciens vero in quinq; ſolidos puniatur, & ad reuerentiam Dei & ipſorum Sanctorum dies prædictos in ciuilibus cau-ſis eſſe decernimus feriatos.

De celebratione dierum Veneris de menſe Martii. Rubrica. 17.

AD honorem & reuerentiam Sacratiſſime Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti Re-demptoris humani generis, & ad hoc ut oẽs ciues comitatenſes & incole Tudertini com-modius diem Sacratiſſime paſſionis cum omni reuerentia, & deuotione memoriam ha-beant, Et vt ipſe Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſua clementia populo & communi Tudertĩ

peq;

perpetuam pacem & tranquillitatem concedat præſenti lege Statuimus quod omnes dies Veneris menſis Martii,tam in ciuitate quã in comitatu Tuderti, ac in ipſa ciuitate & comitatu habitantes debeant perpetuo cum ſumma reuerentia,& deuotione per omnes perſonas eiuſdem Ciuitatis & comitatus,& in ipſa ciuitate & comitatu habitantes cuſtodiri & celebrari tanquã dies Dominicales,& quod habeantur pro feriatis diebus in honorem Dei inductis,& quod ipſis diebus vel aliquo ipſorum nullum laboritium vel exercitium alicuius artis fiat vel fieri debeat in ciuitate vel comitatu prædicto per quãcunq; perſonam,nec apotheca teneri aperta,& ſi quis cõtrafaceret pena ſolidorum quindecim cortonenſium pro die qualibet ipſo facto incurrat quæ pena eidem de facto auferri debeat,& cãmere communis Tuderti applicari.Et quod prædicta quolibet anno de menſe Februarii ſaltem bis diuerſis diebus Poteſtas & Capitaneus dictæ Ciuitatis publice bannum facere teneantur ad duas tubas per ipſam Ciuitatem in locis conſuetis.

¶De Kalendario faciendo. Rubrica 18.

ITem Statuimus quod quilibet Iudex cauſarum communis Tuderti teneatur facere fieri per eius Notarios kalendarium de diebus feriatis,& non feriatis in ſua curia,ac etiam de diebus vtilibus,& non vtilibus,& de parte cuiuſlibet diei vtilis,& non vtilis,& quod prædicti Notarii,& quilibet ipſorum dictum Kalendarium ſcribere teneantur,& ſi non fecerint puniatur Iudex in viginti ſolidos,& Notarius in decem ſolidos.Et qđ dicto kalendario in prædictis,& pro prædictis plena fides adhibeatur,& ei ſtetur abſq; alia probatione.

¶Quod Iudices curiarum faciant ſcribi acta per Notarios eis conceſſos & prohibitis ipſis Notariis. Rubrica. 19.

ITem Statuimus quod tam Iudex maior quã alii iudices cauſarum cõmunis Tuderti teneantur & debeant ſcribi facere libellos iuramenta calumnie confeſſiones negationes poſitiones ſententias,& alia acta in cauſis occurrentia in quaternis,ſeu libris ſue curiæ per Notarios eis conceſſos,& deputatos ſine aliquo ſalario vel mercede.Et Iudices & Notarii teneantur edere dictas ſcripturas cuicunq; petenti ad quem pertinerent,& ille qui receperit dictas ſcripturas,ad exemplandum non recipiat a ciuibus & comitatenſibus Tudertinis vltra quatuor denarios de iuramento ipſius calumnie,& vltra quatuor denarios de præcepto,& vltra denarios tres pro quolibet teſte,& de ſententia vltra denarios octo,& ſi plus acceperint de facto ab eo reſtitui faciat Iudex ipſa die vel ſequenti quicquid vltra dictam formam talis Notarius accepiſſet.Et nullus Notarius forenſis qui fuerit in aliquo officio dicti cõmunis faciat aliquod inſtrumentum franchiſie tutele vel cure ſeu aliqua alia acta de libris dicti communis accipiat vel exemplet,& ſi ſecus fecerit tali exemplo nulla fides adhibeatur.Alii tamen Notarii ciues vel comitatenſes Tudertini prædicta poſſint ſcribere & copiare,& tunc teneatur Iudex ſuper tali exemplo poſtquam ipſum,cum ſuo originali vnde ſcriptum fuerit inuenerit concordare. Iuxta iuris cenſuram ſuam,& communis Tuderti authoritatem interponere & præſtare. Et quilibet Iudex poſſit,& debeat dare curatorem ſuper tali cauſa quæ verteretur coram eo

Et nullus Notarius ſtent intra diſchos vbi ſtant Iudices & Notarii de dictis curiis ſub pena vi
ginti ſolidorum pro quolibet contrafaciente & qualibet vice niſi ſtarent ad exemplādum acta
ipſius curie quo caſu ibi ſtare poſſint donec ea perfecerit exemplare, & eadem pena puniatur
quelibet alia perſona contrafaciens in prædictis niſi ibi eſſet de licentia, Iudicis ex aliqua
iuxta cā. Item quod oēs Notarii cauſarum tam ciues quam forenſes teneantur, & debeant
continue donec iudices ipſarum cārum, ſedent ad banchas cum ipſis Iudicibus ſtare apud ipſas
banchas, ſub pena .x. ſolid. pro quolibet contrafaciente qualibet vice & Iudices cārū non poſ
ſint cōtinere acta ſuarum curiarum ad ſcribendū, aliis Notariis quam notariis eis conceſſis niſi de
voluntate partium. Poſſint tamen ipſi iudices ad petitionem cuiuſcunque petentis cōmittere No
tariis de ciuitate vel comitatu prędictis omnia acta & ſcripturas omnes opportuna, & opportu
nas pro citationibus & relationibus, & preſentationibus faciendis pro mulieribus de perſonis
quæ per formam alicuius capituli ſtatutorum dicti cōmunis deberēt præſtare ſuam præſentiam
contractibus ſiue diſtractibus, ſeu vltimis voluntatibus ipſarum mulierum. Et qđ pro bannimē
tis & pro clamationibus faciendis pro ſubaſtationibus, rerum minorum furioſorum, menteca
ptorum, vel prodigorum, & pro inuentariis heredum. Et qđ ea quæ ipſi Notarii in dictis caſi
bus, & quolibet eorum ac prædictis, & circa prædicta ſcripſerint valeant & teneant, dūmodo
in ipſis ſcriptis contineantur eſſentialia quæ in publicis ſcripturis requiruntur de iure ſecūdum
morem & conſuetudinem notariorum Ciuitatis Tuderti.

¶ Quod Prior creditor potior ſit in iure, & quod iudex appellatione
remota ſummariæ diffiniat contrauerſias
creditorum. Rubrica. 20.

SI plures creditores eiuſdem tituli vel etiam diuerſorum authoritate curiæ Tudertine tenu
tam rei ſui debitoris appræhenderint, & de ipſa re ſeu tenuta apprehenſa eſſet contrauerſia
inter eos Iudex coram quo talis lis ſeu contrauerſia verteretur receptis inſtrumentis & iu
ribus partium veritatem examinet & declaret infra tertiam diem a die petitionis porrecte ſeu
contrauerſie mote ipſa die dictæ porrecte petitionis ſeu mote contrauerſie in dicto termino mi
nime computata. Et quem inuenerit eſſe potiorem & priorem de iure pro illo pronūtiet & de
claret alteri ſub comminatione pene centum ſolidorum Cortonenſium perpetuū ſilentium im
ponendo. Quam penam ad requiſitionem ius habentis ipſi contemptori infrigant. Si rurſus de
iure vel de facto contrauerſiam iteraret. Et quod declaratum & pronuntiatum fuerit per ipſum
iudicem robur obtineat omni in hoc articulo appellatione remota quæ ſi interponeretur hu
ius ſtatuti fictione fruſtatoria cēſeatur, & eidem nullatenus deferatur. Quinimmo talis appella
tor in centū ſolidos cortoneñ. condemnetur. Cæterum ſi ſecundus creditor deſideret extima
tionem fieri de re ſeu rebus capta ſiue captis per creditorem priorem exiſtimans eam vel eas plus
valere quam recipere habeat ipſe prior creditor debeat iudex tam dictum Priorem creditorem,
quam poſteriorem creditorem compellere ad eligendum duos homines habentes poſſeſſiones
magis prope talem rem ſeu tales res videlicet vnum pro quolibet ipſorum. Qui ſic electi infra
duos dies proxime ſubſequentes poſt electionē pdictā, ipſa die dictæ electionis in dicto termino
dictorum duorum dierū nō ꝯputata talē rem ſeu tales res extiment, ac extimare per ipm Iudicē ꝯpel
lant. Et ſi ipſa extimatio excederet debitū Prioris creditoris qđ plus eſſet det creditori ſcđo ſeu
Priori poſt primū. Et pdicta oia expediant breuit ſūmariæ, & de plano, & ſine ſtrepitu & figura

Iudicii & ſine ſolutione ſalarii ab motis omnibus cauillatiōibus & ſubterfugiis & iuris medulla, ac rei veritate dumtaxat inſpecta.

De confeſſionibus factis extra iudicium. Rubrica. 21.

ITem Statuimus qđ ſi debitor confeſſus fuerit extraiudicium ſe fore alteri in aliquo obligatum cum adiectione & expræſſione certe & determinate rei & cauſe poſſit & debeat ex tali ſua confeſſione conueniri, non obſtante quod ille talis cui ſe taliter dixerit & confeſſus fuerit obligatum fore præſens non fuerit confeſſioni prædictæ. Et econtra ſiquis confeſſus fuerit ſe ſibi debitum a certa & determinata perſona recepiſſe cum adiectione, & expreſſione certe ac determinate rei & cauſe decetero minime audiatur dicti ſui debitoris abſentia, non obſtante ſed perinde in quolibet dictorum caſuum valeat talis confeſſio ac ſi altera parte præſente facta fuiſſet.

De teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinandis & publicandis. Rubrica. 22.

ITem ſi quis teſtes idoneos producere voluerit ad perpetuam rei memoriam ad probationem alicuius contractus ſiue diſtractus vel obligationis cuiuſq; ſiue donationis inter viuos vel cauſa mortis ſeu teſtamenti, vel cuiuſlibet alterius vltimæ voluntatis Iudex maioris curiæ cōmunis Tuderti tam diebus iuridicis quā etiam feriatis illis dumtaxat exceptis qui ad dei honorem fuerint feriati faciat eos iurare ipſoſq; examinet, ac eorum dicta ſcribi faciat per ſuum Notarium in actis ſiue libris cōmunis Tuderti. Et deinde ipſos teſtes & eorum atteſtationes publicet, non obſtante quod lis non conteſtata fuerit vel de calūnia iuratum dummodo ii quorum intereſt prius citati fuerint perſonaliter vel ad domos eorum habitationis ad actus quoſlibet opportunos. Quibus ſic per actis eorum dicta valeant & teneant in futurum. Et prædicta dictus Iudex fieri facere teneatur infra vnum menſem poſtquam de prædictis coram eo intentio porrecta fuerit ſi producens uoluerit ſub pena decem lib. cortoñ.

De modo probandi parentelam & iis ſimilia. Rubrica. 23.

ITem Statuimus quod quandocunq; opportunitas occurrit in quacunq; cauſa ciuili vel criminali mera vel mixta ordinaria vel extraordinaria que eſſent coram quocunq; iudice ſiue officiali communis Tuderti vel etiam coram arbitris ſiue arbitratoribus ante vel poſt litis conteſtationem probatio parentele affinitatis matrimonii filiationis, vite vel mortis, & aliorum huiuſmodi fiat & fieri valeat coram tali Rectore Iudice & Officiali arbitro & arbitratore in quacunq; parte iudicii. Et ſufficiat in prædictis caſibus & quolibet eorum probatio trium teſtium iuratorum deponentium q̄ a notis & vicinis talium perſonarum creditur, & exiſtimatur ita verum fore. Et tales probationes plenam obtineant firmitatem aliquo iure canonico vel ciuili ſeu ſtatuto aliquo communis Tuderti loquente incontrarium, non obſtante.

¶ Quod habentes tenutas auctoritate curie defendantur, & qui iudices teneantur extromittere tenutas. Rubrica. 24.

ITem Statuimus ꝙ omnes tenutas datas per quamcunqꝫ curiam Tudertinam Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tudertti, & eoꝝ Iudices ad ciuilia deputati defendere teneaṫ omni fraude ceſſante, Et hoc locum hẽat tam in futuris ꝗ in p̃teritis nondũ ſcriptis ita tñ ꝙ datio ſiue conceſſio alicuius tenute non obſit alicui tertiæ perſonæ contra quam ipſa tenuta data ſeu conceſſa non fuerit habente ius in ipſa re vel poſſidenti ante ipſam litem motam talem rem de qua eſſet data vel conceſſa ipſa tenuta. Sed obſit & obeſſe poſſit ei tantum contra quem ipſa tenuta data ſiue conceſſa fuerit. Et Iudex qui ipſam tenutam dederit ſiue conceſſerit ſeu dari vel concedi preceperit eam caſſare irritare & extromittere teneatur ad petitionem talis poſſeſſoris ſeu in ipſa ius habentis niſi ille cui data ſiue conceſſa fuerit dicta tenuta voluerit probare rem illius eſſe contra quem ipſa tenuta data ſiue conceſſa fuiſſet. Et ꝙ in dicta cauſa procedatur breuiter ſummariæ & de plano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii tam diebus vtilibus quã feriatis exceptis illis tantum qui in honorem dei per formam iuris ſiue ſtatutorum cõmunis Tudertti fuerint feriati.

¶ De ſumptibus factis in beſtiis alicuius in accõmoditiam ſiue ſub pignore vel in tenutam conceſſis & de aliis ad dictam materiam facientibus. Rubrica. 25.

POſſit cammerarius cammere communis Tudertti pro quolibet equo ſibi recommendato per curiam Tudertinam pro tenuta vel pignore recipere & exigere pro annona, & expenſis equi & pro quolibet die. xviii. denarios & pro aſino ſex deñ. pro porco vel boue. iiii. deñ. & pro qualibet grege ſiue macta beſtiarum caprinarum, vel pecudinarum. xii. deñ. Et tantũdem poſſint habere illi quibus tales beſtie pignorate erint ſiue date fuerint in tenutã per aliquam curiam Tudertinam. Et ſi debitor contra quem aliquam de talibus beſtiis conceſſa eſſet eam non recolligerit infra octo dies a die talis pignorationis ſiue conceſſionis tenute in antea computandos eo caſu liceat ei cui tales beſtie taliter conceſſe fuerint ipſis beſtiis vti commode & decenter dummodo pro ea die qua talis creditor ſic aliqua earum vſus fuerit debeat ſibi commodum talis vſus in expenſis talis beſtie compenſare. Præterea volumus ꝙ ſi aliqua de talibus beſtiis apud eum cui taliter recommendata pignorata vel conceſſa fuerit abſqꝫ ipſius dolo vel culpa perierit vel deterioraretur ſiue magagnaretur tale periculum ſiue deterioramentum ſpectet ad debitorem, & non ad dãnum talis creditoris ſeu dicti cãmerarii vel alterius apud quẽ taliter periiſſet ſeu deteriorata eſſet.

¶ Quod remiſſi in tenuta tempore pacis olim factæ pro communi Tuderti cum communi Peruſii, defendeñ. Rubrica. 26.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquis fuerit remiſſus olim ſiue repoſitus in tenuta ſiue poſſeſſione alicuius rei ſecundum formam ordinem & tenorem pacis olim facte pro cõmune Tuderti cũ cõe Peruſii poteſtas & capitaneus & eoꝝ iudices & quilibet eorũ qui inde fuerit regiſtrus teneantur & debeant talem remiſſum ſiue repoſitũ in dicta tenuta ſiue poſſeſſione de iure defendere

defendere a qualibet perſona ad penam quinquaginta librarum cortoñ.

¶ Quod remiſſi in tenuta tempore reconciliationis defendentis. Rubrica. 27.

ITem ſtatuimus quod ſi aliquis fuerit remiſſus ſiue repoſitus in tenuta ſiue poſſeſſione alicuius rei ſecundum formam ordinamentorum reconciliationis factæ pro cōmune Tuderti tempore Legati de Peruſio olim & tunc Capitanei populi & cōmunis Tuderti Poteſtas & Capitaneus & eorum Officiales & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur & debeant talem remiſſum ſiue repoſitū in dicta tenuta vel poſſeſſione de iure defendere a qualibet perſona ad pena quinq; lib. cortoñ.

¶ Quod petentes dotes & legata intelligantur ſine ſalario & de modo procedendi in ipſis petitionibus. Rubrica. 28.

ITem ſtatuimus quod poteſtas & capitaneus Ciuitatis Tuderti & eorum iudices ad ciuilia deputati teneantur defendere & manutenere mulieres nuptas & viduas cum ſuis dotibus & in his quæ ſibi a ſuis quondam uiris in ſuis teſtamentis ſiue aliis vltimis voluntatibus relicta fuiſſent a ſuis filiis vel alia perſona moleſtarentur in prædictis vel aliquo prædictorum. Et quod tales mulieres audiantur ſine ſalario in repetendis ſuis dotibus & melioramēto monete ipſarum dotium, Et quod vir qui pro ſua vxore dotis promiſſionem ab aliqua perſona receperit, & quilibet alius qui hmōi promiſſionem receperit in his dotibus petendis & exigendis ſimiliter ſine ſalario audiantur. Necnon & omnes qui aliquid ſibi legatū ſiue relictum in quacūq; alterius vltima voluntate petierint ſimiliter ſine ſalario audiātur. Et quod iudices coram quo de melioramento monete ipſarū dotium queſtio verteretur teneantur, & debeant dictam queſtionem ad petitionem cuiuſlibet partium conſulibus mercatorū pannorū nouorum de lana Ciuitatis Tuderti cōmittere. Qui conſules per eorū iuramenta prius ab eis ſuper prædictis corporaliter præſtāda dicere exprimere & declarare quanta fuerit maior bonitas ſiue meliotamentum hmōi monete tempore ſolutionis facte de tali dote quam eius quæ tempore ipſius mote litis expendebatur in Ciuitate prædicta. Et ſecundum ipſorum omnium ſeu maioris partis ipſorum declarationem & dictum quæ & quod in caſu prædicto pro plena & legitima probatione habeatur tale melioramentū integraliter ſolui & reſtitui debeat cū dote prædicta. Quæ locum habeant tam in dotibus in futurū conſtituendis quā etiam in iam conſtitutis quæ nondum fuerint reſtitutæ. Et tam ſoluto matrimonio quā eo durante in quolibet caſu in quo ſecūdum formam iuris ſeu ſtatutorū Tuderti locus eſſet reſtitutioni ſeu aſſignationi vel reaſſignationis ipſius dotis, & ſuper prædictis cognoſcendis diffiniendis & exequendis procedi poſſit, & debeat breuiter & ſummariæ & de plano, ac ſine ſtrepitu & figura iudicii. Quia vero animæ hominū cæteris rebus ſunt præferendæ hac lege iubemus quod per iudices cauſarū dicti cōmunis ad maleficia deputatos poſſint & debeant audiri executores teſtamentorū, & aliarum vltimatū voluntatum defunctorum & eorum procuratores in petendis & exigendis omnibus & ſingulis legatis & fideicommiſſis relictis ad piam cauſam pro eis diſtribuendis ſoluendis & erogandis iuxta piam diſpoſitionem taliū defunctorū. Et quod prædictos exequendis dicti executores, & corū procuratores agere poſſint tam contra heredes talium defunctorum quā contra quoſcūq; alios ab ipſis defunctis grauatos ad talia legata ſiue fideicommiſſa præſtanda, ac etiam contra hereditarios debitores, & hereditariis actionibus heredibus talium defunctorum competentibus contra eos. Quibus caſibus & quolibet eorum prædicti executores, & eorum procuratores

ꝑ ueris iuſtis & legitimis actorib' & petitorib' habeantur perinde ac ſi eiſdē in talib' teſtamētis, & ultimis uolūtatib' ad pdicta pſtanda, & exigenda p tales defunctos ſpecialit', & expſſim talis auctoritas, & poteſtas cōceſſa fuiſſet. Et ſup pdictis pcedatur & pcedi poſſit breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii.

ℭ De diuiſionib' & iuditiis diuiſoriis. Rubrica. 29.

ITem teneantur poteſtas & capitaneus & eoꝝ iudices ad ciuilia deputati & qlibet eoꝝ q inde fuerit reqſitus breuit' & ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii de ōnib' diuiſiōib' & iudiciis diuiſoriis & ipſam litem & qſtionē īfra unū mēſem cōtinuū a die porrecte petitiōis cōputādū p ſuā ſentētiā diffinire ipſa die porrecte petitiōis in dicto termino minime cōputata. Et ipſam diuiſionē fieri facere cū effectu niſi iuſta, & legitima obſtaret exceptio. Ad quā diuiſionē hoc modo & forma pcedatur uidelicet q ad petitionē pmouentis ipſe poteſtas & capitaneus ſiue iudex coram quo talis qſtio uerteretur citari faciat partem puocatam, & p utrāq parte eligi faciat unū puidum uirum uel plures ex amicis cōmunib' q ipſam diuiſionē eque, & iuſte faciant ſeu faciat & ſi aliq ipſarū partium talē, uel tales diuiſionē uel diuiſiones eligere negligeret ſeu contenderet cogant ipſam partē ōnib' iuris remediis opportunis ad ipſam electionem faciendā, & ſi ōnino eſſet contumax puniatur in centū ſol. cortoñ, & nihilominus ad dictam diuiſionē pcedatur p unū uel p plures eligendū uel eligendos ad ipſam diuiſiōem faciendā p ipſos poteſtatē capitaneū ſiue iudicem corā quo ut pdicitur talis qſtio uerteretur, q diuiſio fiat, & fieri debeat bona fide utiliori modo quo fieri poterat p utraq parte & ea facta pars qlibet teneat partē ſibi aſſignatā recipere, & acceptare, & ſi recuſaret puniatur in centū ſol, & nichilominus ipſa diuiſio firma maneat. Ceterum ſiquis haberet rem cōmunē cū aliquo, & iuxta rem ipſam haberet aliquā rem ppriam debeat habere partē ipſius rei cōis iuxta ipſam propriam habita ſemp ratione melioramenti, & reſtauramenti, & qlitas ipſius rei exigeret, ſiqs uero alterius nomine rem aliquā emerit uel alio modo acquiſiuerit a tali ſuo cōſorte ad eius diuiſionē nō poſſit cōpelli niſi primo ei ſatisfaciat de ōni, & toto eo q eius nomine ſoluiſſet p tali emptiōe ſiue acquiſitiōe ſeu eius occaſiōe Queſtiones uero diuiſorie de quibuſcunq bonis exorte uel q orirentur inter fratres ſeu nepotes carnales aut alios cōiūctos uſq in ſecūdū gradum cōſanguinitatis incluſiue breuit' ſummarie & de plano ſine ſtrepitu, & figura iuditii cognoſcantur & decidātur p duos bonos uiros cōſanguineos utriuſq partis eligendos p partes. Quam electionē fieri faciant poteſtas, & capitaneus, & eoꝝ iudices, & quilibet eoꝝ qui inde fuerit requiſitus, & tales electi ipſam diuiſionē facere debeāt īfra decē dies a die electiōis de ipſis facte, & minime eoꝝ iure cōputādos ipa die decē electiōis ī dicto tmino minime cōputata ad penā cētū ſol. pro quolibet eoꝝ contrafaciēte, & nihilominus elapſis ipſis decē dieb' ſi ipſam nō fecerint pſonalit' poſſint, & debeāt cōpelli, & ī palatio detineri uſq quo ipſam diuiſionē fecerint. Item ſi qs prouocatus fuerit ad diuiſionē alicuius rei, & fraudulent' ſiue temere negauerit talē prouocatiōem in re tali cōionē habere, & deinde talis prouocatus de ipſa cōione probauerit puniatur talis prouocatus de tali ſua negatione in libris decē cortoñ.

ℭ De dannis datis per modū guaſti & incendii emendandis. Rubrica. 30.

AD hoc ut guaſtatores, & incēdiarii publice uel occulte dānū inferre nō audeant, & ne homines caſtroꝝ, & uillaꝝ comitatus tuderti ī quib' ſiue īfra quoꝝ uel quaꝝ tenutas ſiue cōfinia danna talia inferri cōtigerit ipſos malefactores ſollicite proſequantur ſtatutū, & ordinatū eſt q ſi dannum p modū guaſti ſiue incēdii in aliquo caſtro uel uilla comitatus, Tuderti ſiue in tenuta uel cōfinia ipſius caſtri uel uille fuerit alicui pſone tuderti & p maliuolas pſonas ſiue odioſas ſtudio ſeu illatū publice uel occulte fuerit in aliqua ſua re uel ad ſe ptinēte cōmittens tale maleficium poteſtas vel capitaneus ciuitatis tuderti de ipſa cauſa cognoſcens arbitrio eius puniatur

tur conſiderata qualitate maleficii, & conditione perſonę talis malefactoris. Et nihilominus perſone taliter leſe idem malefactor per eundem poteſtatem ſiue Capitaneum condemnetur ad emendationem integram talis danni ſiqua igitur perſona, Tudertina in aliquo ſiue aliqua de dictis caſtris uel villis ſiue infra alicuius ipſorum uel ipſarum tenutam uel confinia tale damnum paſſa fuerit in aliqua ſua re uel adſe pertinente primo, & ante omnia inueſtiget, & exquirat de tali malefactore, & ſi perſe eum ſcire non poterit requirat uniuerſitatem talis caſtri vel ville vbi ſeu infra cuius tenuta vel confinia tale maleficium fuerit perpetratum & ꝙ dictis poteſtati & capitaneo denumptiet & notificet talē malefactorem & ſi quem talis vniuerſitas denūptiauerit teneatur dicta perſona cui tale damnum illatum eſt toto ſuo poſſe Ius ſuum proſequi contra talem denuntiatum Qui quidem ſi tale maleficium eum commiſiſſe conſtiterit condemnetur tam communi Tuderti quam etiam parti leſe prout ſuperius eſt expreſſum & deinde ſi eius bona ſufficient maxime ad emendationem predictam fiat talis condemnationis executio pro emendatione predicta in bonis eiuſdem. Ceterum ſi ipſa bona non ſufficerent ad emendationem predictam ſeu ſi de aliquo certo malefactore non conſtiterit eo caſu teneatur communitas Talis caſtri vel ville in quo vel qua ſeu infra eius tenuta vel confinia tale damnum illatum fuerit ad emendationem talis damni ſi eius eſtimatio fuerit centum ſol. vel abinde infra ſed ſi fuerit a centum ſol. ſupra caſu teneantur ad dictam emendationem omnes communitates prebatus infra eius confinia tale damnum illatum fuerit Et ꝙ tale damnū illatum fuerit probetur & pro plena probatione habeatur ſola ipſius damni inſpectio Quod autem tale damnum illatum fuerit ſtudioſe & cauſa maleuolentie ſiue odii probetur per ſeptem teſtes bone opinionis & fame deponentes de eorum credulitate probabili ratione munita vel publica fama quibus probatis eligantur duo homines unus ex parte ipſius communitatis ſeu ipſarum communita um & alter ex parte perſone taliter damnificate Qui iurati eſtimēt & eſtimare poſſint damnum predictum etiam in minori quantitate quam fuerint Et deinde prout eſtimauerint a tali communitate ſiue a talibus communitatibus emendetur. Declarantes ꝙ contra talem malefactorem ſimul & eodem conteſtu & ſuper vno & eodem libello agi poſſit criminaliter & ciuiliter & ꝙ per eandem ſententiam idem malefactor poſſit & debeat ſuper vtroꝗ per dictum poteſtatem ſeu capitaneum condemnari non obſtante iure aliquo quod in contrarium loqueretur Ceterum ſi contra aliquam vel aliquas de dictis communitatibus per perſonam taliter damnificatam ſeu per alium eius nomine pro dicta damnificatione ageretur in caſu ſupra conceſſo performam preſentis capituli eo caſu iudex maioris curie cauſarum ciuilium dicti communis contra talem communitatem vel communitates procedere poſſit & debeat breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii Et tandem in ipſa & ſuper ipſa cauſa pronumptiet ac etiā exequatur prout iuſtitia ſuadebit ſeruata in predictis & circha ea forma & cenſura preſentis capituli & aliorum capitulorum ſtatutorum dicti communis de hac materia loquētium & hiis ceſſantibus cenſura et forma iuris communis.

De poſſeſſionibus nanciſcendis & de modo procedendi in cauſis legatorum Rubrica xxxi

ITem ſtatuimus ꝙ heredes teſtamentarii in poſſeſſione bonorum que teſtator poſſiderat tempore mortis ſue mittantur authoritate iudicis competentis oſtenſo ſibi prius per eos ipſo teſtamento publico & ſollemni prima facie & in ſui forma & figura non vitiato

ſe uecatis prius nominatim agnatis ſiue cognatis quondam talis defuncti qui abinteſtato eſſent ſucceſſuri eidem. Ira tamen ꝙ nulla incontrarium exceptio vel oppoſitio admictatur niſi opponeretur de alio magis ſollenni, & legitimo teſtamento uel niſi rea ipſa uel aliqua earum vel alicuius earum pars per alium poſſidetērur ſiue poſſideretur Tempore impetrationis talis licentie quo caſu procedi debeat prout infra eodem capitulo continetur. Succeſſores etiam abinteſtato ſimiliter de licentia iudicis competentis vocaris nominatim aliis agnatis quondam talis perſone abinteſtaro defuncte qui per formam dictorū ſtatutorum ſiue iuris communis a tali eius ſucceſſione non excluderentur. Et per eos eidem iudici ſummarie facta fide ꝙ ipſi in tali ſucceſſione ſint potiores ſecundum formam dictorum ſtatutorum ſeu hiis ceſſantibus ſecundum formam, & cenſuram iuris communis. Ac etiam aliis obſeruatis que per formam preſentis capituli requiruntur poſſeſſionem ipſam obtineant, & conſequantur. Hoc intellecto, & declarato ꝙ talis poſſeſſio per ipſum iudicem minime concedatur prædictis qui ſe heredes eſſe talis defuncti ex teſtamento vel abinteſtaro prætenderent niſi in ſua petitione expreſſiſſent, & declarauerint res quarum poſſeſſionem manciſci poſtulant, & intendunt. Et probauerint talem perſonam cuius ſe ſucceſſores eſſe altero de dictis modis aſſererent res ipſas poſſediſſe tempore ſue mortis. Et ꝙ citationes fiende de talibus agnatis uel cognatis non vitientur quantuncunq; tales. Citand. non ſubeſſent iuriſdictioni dicti communis. Et que dicta ſunt ſupra de heredibus teſtamentariis locum habeant tam in heredibus directo vel per fidei commiſſum, & in qualibet ſubſtitutione cuiuſcunq; generis ſiue ſpeciei expreſſa vel tacita quantum ſilicet ad ea bona, & partem bonorum ad que, & ad quam dicta ſubſtitutio trahi poſſit, & que is cui taliter ſuccederentur poſſiderat tempore ſue mortis. Videlicet poſt ceſſionem, & euentum diei talis ſubſtitutionis liceat tamen cuilibet qui res ipſas vel earum aliquam tempore talis inmiſſionis, & conceſſionis talis poſſeſſionis poſſidebat etiam poſt dictam inmiſſionem, & conceſſionem dicte poſſeſſionis petere ipſius reuocationem, & caſſationem per ipſum iudicem fieri quandocunq; ſibi placuerit infra annum a die dicte inmiſſionis, & conceſſionis ſcientie in antea computandum. Quo caſu ille optineat qui potiora iura in poſſeſſorio iudicio ſuper talibus rebus ſeu ſuper tali re docuerit ſe habere. Et nihilominus ſi is qui taliter dictam poſſeſſionem adeptus fuerat ſuccubuerit eidem victori fructus per eum de re taliter apprehenſa perceptos reſtituere compellatur. Ad dictam vero licentiam impetrandam ligari nolumus liberos talium defunctorū. Legatarii autem, & fidei cōiſſarii in poſſeſſione rei ſibi per aliquem in ſua vltima voluntate legate vel per fideicommiſſum relicte, & per eundem legantem ſiue per fideicommiſſam relinquentem poſſeſſe tempore ſue mortis per iudicem competentem ad ipſorum petitionem mictantur facta prius fide ſummatim ipſi iudici de tali vltima voluntate, & herede talis defuncte perſone prius vocata. Et ꝙ prædicti probationes, & quelibet alia probatio opportuna in omnibus caſibus in preſenti capitulo compreheniſis etiam contradictore legitimo comparente fieri poſſit etiam lite non conteſtata, & preſente ſeu etiam abſente, & contumace parte aduerſa. Et ꝙ nullus opponere vel allegare poſſit contra prædicta vel aliquod predictorum ꝙ talis defuncta perſona excommunicata fuerit nec talem opponentem vel allegantem aliquis rector vel officialis communis Tudetti admictat vel audiat ſiue audire valeat quoquomodo. Quininmo preſens capitulum, & contenta in eo ſibi vendicent locū excommunicatione ſiue opoſitione vel allegatione prædicta in aliquo non obſtante. Præterea volumus ꝙ ad petitionem ipſorum legatariorum, & fideicommiſſariorum & ſuorum heredum, & ſucceſſorum ſeu executorum ipſius vltime voluntatis heredes ipſius legantis ſiue per fideicommiſſum aliquid relinquentis, & qui uis alius ab ipſo legante ſiue fideicommittente grauatus cogi poſſint, & debeant realiter, & perſonaliter ad ipſum legatū, & fideicōmiſſum preſtādū ſoluēdū, & adiplēdū iuxta diſpoſitionē talis legātis ſiue fideicōmittētis perinde ac ſi talis heres uel alius ſic grauatus foret ad id tali legatario. ſiue fideicommiſſario ex inſtrumento guarantigie

efficaciter

efficaciter obligatus. Et ꝙ dicte cauſe legatorum,& fideicommiſſorum per ipſum iudicem adie petitionis porrecte infra vnum menſem extunc proxime ſubſequentem poſſint,& debeant terminari niſi per ipſos agentes fiue petentes ſteterit vel niſi per vtramq; partem talis terminus fuerit prorogatus. In rebus uero dotalibus vel expreſſe,& ſpecialiter apoſſeſſore pro dotibus abligatis in caſu ſoluende reſtituende uel reaſſignande dotis poſſeſſore vocato obſtenſo publico inſtrumento per iudicem viro vel mulieri vel eius heredi cui ipſa dos reddenda reſtituenda vel reaſſignanda fuerit rei predicte dotalis vel alterius rei ſic vt premittitur obligate poſſeſſio concedatur. Ita tamen ꝙ impredictis caſibus vel aliquo eorum talis poſſeſſionis conceſſio & apprehenſio nullum ius uel commodum in petitorio iudicio ſiue circa ipſius rei proprietatem tali poſſeſſori afferat ſeu alteri preiudicium aliquod inferat uel grauamen. Nullus etiam quantuncunq; licentiam,& poteſtatem habeat etiam per publicum inſtrumentũ a vero,& legitimo poſſeſſore alicuius rei de ipſius rei poſſeſſione ſua autoritate apprehendenda,& optinenda in caſu etiam a iure communi conceſſo poſſit uel debeat ipſam poſſeſſionem ſua autoritate apprehendere ſi tunc talis res per alium poſſideretur. Verum ſi adhuc ipſa poſſeſſio reſideat apud illum qui ſibi huiuſmodi licentiam conceſſiſſet eo caſu licite,& impune talis cui huiuſmodi licentia conceſſa fuiſſet ipſam poſſeſſionem ſua autoritate apprehendere valeat,& nanciſci nulla alia exquiſita licentia vel aliquo iudice uel aparte. Quam licentiam in caſu huiuſmodi cuilibet poſtulanti cõcedi volumus a quolibet iudice competenti. In aliis autem caſibus determinus,& mandamus ꝙ nullus iudex ſeu officialis dicti communis det uel concedat alicui licentiam apprehendendi poſſeſſionem ſiue tenuram alicuius rei niſi legitime citato eo qui rem ipſam tunc teneret uel poſſideret,& aliis peractis,& liquidatis que,& prout per formam ſtatutorum prædictorum ſiue hiis ceſſantibus per formam iuris communis requiruntur,& qui contrafecerit in libras quinquaginta uice qualibet puniatur. Et nihilominus talis licentia,& ꝙ eius uigore uel pretextu ſecutum eſt ipſo iure ſint nulla,& defacto per eundem iudicem penitus reuocentur ad petitionem cuiuſlibet cuius intereſt. Et ꝙ perſone prædicte citande ut dictum eſt citari debeant inquolibet caſuum predictorum ſub ſuis expreſſis,& ſpecificatis nominibus,& prenominibus & citari debeant ſaltem ſemel perſonaliter ſeu ter adminus apud domos ipſorum ſolite habitationis cum interuallo ſaltem duorum dierum inter unam citationem,& aliam,& ſi ſecus factum fuerit poſſeſſionis prædicte conceſſio,& apprehentio inde ſecuta ipſo iure ſint nulle. Et ſi tales perſone ſic citate non comparuerint ſed cõtumaces fuerint ſufficiat eas in actibus ſingulis ſubſequentibus ſemel tantum citari perſonaliter vel ad domum habitationis ipſarum. Si uero intermiuo alicuius prædictarum citationum tales perſoue ſeu alie quarum intereſt comparuerint coram ipſo iudice detur eis copia petitionis prædicte. Et ſubſequenter ad ulteriora in ipſa cauſa procedatur prout dictorum ſtatutorum forma & cenſura uel ois ceſſantibus forma,& cenſura iuris communis requirit. Et Tandem ille optineat qui potiora iura oſtenderit ſe habere ut ſuperius dictum eſt,& ꝙ indictis,& ſuper dictis litibus,& q̃ſtionibus pcedatur,& pcedi poſſit,& debeat breuiter,& ſummarie,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicii. Et ꝙ inquolibet dictorum caſuũ victus victori in expenſis legitimis ipſius cauſe condemnetur. Præterea volumus ꝙ ſi in aliquo dictorum caſuum producerentur aliqua inſtrumenta Teſtamentorum uel aliarũ vltimarum voluntatuum ſeu aliquorum contractuum edita extra territorium Tudertinum que ſcripta viderentur per notarium forenſem de quibus inter partes ſuſpitio,& dubitatio oriretur quod ad ea comprobanda verificanda,& legitimanda liceat ipſi producenti rogationes,& prothocolla talis notarii qui ea ſcripſiſſet coram ipſo iudice exhibere uel alias legitime talibus inſtrumentis fidem imponere prout per formam ſtatutorum dicti communis ſeu per formam iuris cõis requiritur. Et aliter talibus inſtrumentis ſi indubium ut premittitur reuocentur fides nullatenus habeatur.

De conſiliis committendis. Rubrica. 32.

I Tem Statuimus ꝙ quilibet iudex communis Tuderti ad ciuilia deputatus teneatur omnem litem queſtionem & cauſam coram eo vertentem ſi ab eo tempore diffinitiue ſententie ſuper ea ferende fuerit ab aliqua partium ſuis expenſis ſapientis conſilium poſtulatũ expenſis talis petentis committere conſulandum alicui probo viro iuris perito neutri parti ſuſpecto. Et ꝙ poſtquam ipſum conſilium taliter petitum fuerit in ipſa vel ſuper ipſa lite queſtione vel cauſa non procedat & ſi ſecus fecerit talis eius proceſſus non teneat ipſo iure. Et ꝙ ab inde in antea nullus terminus in dicta cauſa lite vel queſtione labatur ipſis partibus vel alicui earum ſeu etiam ipſi iudici. Sed ipſa cauſa lis, & queſtio extunc interim, & vſqꝫ quo ipſum conſilium redditum, & publicatum fuerit & etiam poſtea ꝑ duos dies iuridicos, & vtiles inmediate, & poſt ipſam publicationem ſequentes ſit & remaneat in eo ſtatu in quo erat tempore poſtulationis dicti conſilii. Et ꝙ idem iudex iuxta ipſius conſilii formam pronuntiare teneatur ad petitionem cuiuſlibet partis. Quod conſilium poſtquam commiſſum fuerit ſiquidem talis conſultor habitauerit in Ciuitate Tuderti reddatur inſcriptis, & ſubſigillo ipſius conſultoris per ipſum conſultorem infra quindecim dies continuos poſt diem dicte commiſſionis inmediate ſequentes. Et ad ſic reddendum iuris remediis opportunis per iudicem ipſius cauſe compellatur vel extunc commiſſio ipſa expiret ac etiam talis conſultor cogatur ſalarium quod dicta de cauſa perceperit reſtituere duplicatum. Et deinde alteri iuris perito ad petitionem eiuſdem partis per eundem iudicem ſecundum formam preſentis capituli committatur, verum ſi talis iudex ipſam litem cauſam ſeu queſtionem recuſauerit ſeu negleſſerit committere conſulendam ipſo facto penam librarum decem cortoñ pro qualibet vice incurrat. Cuius pene medietas applicetur cammere dicti communis, & reliqua medietas ipſi parti tale cõſilium poſtulanti. Et nihilominus ſub eadem pena ad eiuſdem partis poſtulationem ſecundum formam preſentis capituli ipſam litem queſtionem vel cauſam conſulendam committere Teneatur. Ad quam quidem commiſſionem hac forma eſſe decernimus procedendum videlicet ꝙ petita commiſſione prædicta iudex ipſe teneatur eadem die vel ſaltem die proxime ſuqſequenti ipſam cauſam litem vel queſtionem committere alicui probo viro iuris perito videlicet alii de quo concors fuerit pars vtraqꝫ. Quod ſi de nullo concordauerit eo caſu idem iudex recepto a qualibet ipſarum partium numero ſuorum ſuſpectorum & eo ſi ſibi expediens viſum fuerit refrenato ipſam cauſam litem vel queſtionem infra eundem terminum alicui probo viro iuris perito de quo ſibi videbitur committere Teneatur ac etiam pro ipſo conſultore, & nuntio ſi ad hoc opportunum fuerit debitum ſalarium taxare Teneatur. Quibus peractis ipſa pars ſalarium ipſum iuxta taxationem prædictam eadem die vel ſaltem die proxime ſubſequenti deponere integraliter teneatur in pecunia numerata apud illum apud quem ipſe iudex mandauerit deponendum vel etiam ſi non mandauerit nihilominus ipſum depoſitum dicta pars infra eundem terminum apud cammerarium cammere dicti communis facere teneatur. Alias extunc conſilium ipſum pro non poſtulato penitus habeatur. Nec poſtea eadem pars in dicta lite queſtione vel cauſa ad poſtulationem alicuius conſilii admittatur ſed iudex ipſe ipſam cauſam litem vel queſtionem per ſe ipſum per ſuam diffinitiuam ſententiam terminet & decidat. Quorꝫ ob rationē volumus cuſtodiri etiã in q̄libet interlocutoria q̄ ſecũ trahe ret executionē ſeu cuius ꝑiudiciũ ꝑ diffinitiuã ſententiã poſtea in ipã cauſa ꝓmulgãdũ reparari nõ poteſt ac etiã in ea interlocutoria q̄ vim diffinitiue ſentẽtie optineret, & poſtquã nulla diffinitiua ſentẽtia in ipã cauſa expectat, hoc intellecto ꝙ ꝑdicta uel aliq̄d ꝑdictorꝫ nõ vẽdicẽt ſibi locũ in litib' cauſis ſiue q̄ſtiõib' motis uel mouẽdis q̄ executionē guarãtigie mererẽt ꝑ formã alicuius capituli ſtatutorꝫ cõis tuderti. Preterea uolumus ſtatuẽtes ꝙ nullus dictorꝫ iudicũ aliquã cauſam cõſulendã cõmittat alicui iudici ſiue officiali dicti cõis, & ſi ſecus fieret ipſa cõmiſſio ipo iure nõ teneat

neat. Et nihilominus tam ipſe committens, quam etiam ipſe iudex acceptans contra formam prædictam pena decem lib. cortoñ. ꝑ quolibet ipſorum ipſo facto incurrat. Nullus in ſup iudex forenſis dicti communis ſuper aliqua cauſa uertente in aliqua curia Tudertina aduocationem aliquam excerceat publice uel ſecrete nec etiam aliquis in huiuſmodi cauſis eundem in aduocatum conducat contrafaciens uero ſcilicet tam ipſe iudex forenſis quam etiam eundem conducens pena uigintiquinq; lib. cortoñ. pro quolibet eorum ipſo facto incurrant cuius pene medietas dicto communi applicetur & reliqua illi parti contra quam talis aduocatio facta uel aſſumpta fuiſſet. Et ꝙ in dicto caſu probatio 4. teſtiũ fidedignorum deponentiũ de publica fama ſufficiat.

De modo procedendi & exequendi ſententias in ciuilibus cauſis uacante officio poteſtatis uel capitanei. Rubrica. 33.

ITem Statuimus ꝙ quandocunq; contigerit officium Domini Capitanei Ciuitatis Tuderti uacare & etiam ultimis quindecim diebus ſui regiminis quibus ipſe Dominus Capitaneus, & eius curia ꝓcedere, & ſentẽtiare nõ poteſt poteſtas, & ſui officiales qui dictis tẽporibus eſſent ad regimen dicte ciuitatis poſſint, & debeant procedere ſuper quibuſcunq; cauſis ciuilibus inchoatis in curia dicti Domini Capitanei, & ipſas cauſas de iure per ſententiam terminare. Nec non ſententias latas in ciuilibus in curia ipſius domini Capitanei exequi cũ effectu & econtra quando contigerit officium domini poteſtatis vacare ac etiam vltimis quindecim diebus quibus ipſe dominus poteſtas procedere, & pronumtiare non poteſt ſi ipſis temporibus eſſet Capitaneus in ciuitate tuderti ſimili modo ipſe capitaneus, & ſui officiales poſſint, & teneant & debant ſuper cauſis ciuilibus inchoatis in curia dicti domini poteſtatis procedere & ipſas cauſas vt ſupra dicitur per ſententiam terminare, & etiam in cauſis ciuilibus ſententias latas in curia dicti Domini Poteſtatis exequi cum effectu.

Quod ſtetur & credatur ſcripturis librorum merchatorum & campſorum vſq; in centum ſol. Rubrica. 34.

ITem Statuimus ꝙ Scripturis librorum merchatorum & campſorum continue in ciuitate Tuderti merchaturam vel campſuram exercentium cum iuramento ſuo ſtetur, & credatur vſq; in centum ſol. cortoñ. ac ſi appareret præceptum guarentigie. Et ꝙ vſq; in dictam quantitatem procedatur & procedi poſſit ad petitionem talis merchatoris ſiue campſoris per iudicẽ cẽtũ ſol. dicto ſacramẽto ꝑ eũ pſtito, & dictis ſcripturis oſtẽſis & viſis breuiter & ſũmarie & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicii & ſi quis merchator alterius iuridictiõis ab aliquo merchatore de ciuitate uel comitatu tuderti occaſiõe merchatur aliquã pecunie quãtitatẽ diceret ſe debere recipere de qua appareret inſtrumẽtũ vel nõ. Et dictus merchator de ciuitate vel comitatu tuderti diceret ſe velle ſtare de ſolutiõe dicti debiti libro apotece dicti merchatoris forẽſis talis merchator forẽſis talẽ ſuũ lib. oſtendere teneatur in quo caſu talis merchator tudertinus ſtare debeat ipſi libro.

Qui dare tutores & curatores & actores poſſint & autoritatem ſup emancipationib' & aliis actibus inter ponere. Rubrica. 35.

ITem ſtatuimus ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & cuiuslibet eorum iudices ad ciuilia deputati & quilibet eorum q inde fuerit requiſitus poſſint & debeãt quotiẽs expediẽs fuerit dare tutores & curatores tã gñales quã ſpeciales ac etiã actores & eiſdẽ adminiſtratorẽ decernere ac decretũ & autoritatẽ ſup pdictis interponere. Nec nõ ſup alienatiõib' rerum minorum ꝓdigorum & mẽtecaptorum

& furioſorum,& in eorum,& ſuper eorum contractibus,& diſtractibus,& ſuper emancipationibus.Er in aliis, & ſupet aliis omnibus, & ſingulis actibus, & caſibus opportunis. Et ꝙ quilibet debitis iudicibus quotiens opus fuerit,& inde fuerir requiſitus ire perſonaliter teneatur ad quamcumq; Eccleſiam Ciuitaris Tuderti pto predictis,& quolibet prædictorum per eundem agendis & explicandis,& predicta omnia.& ſingula etiam fieri poſſint per iudices,& notarios Ciuitatis & comitatus Tuertti in predictis ſeu ſuper predictis formam ſui preuilegii autoritatem & iuriſdictionem habentes. Quæ omnia,& ſingula etiam fieri,& expediri poſſint quibuslibet diebus tam iuridicis quam feriaris ad honorem dei inductis tam per formam iuris quam ſtatutoꝝ cōis Tuderti &in quibuſcunq; locis dicte Ciuitatis,& comitatus eiuſdē.

Qđ uictus uictori condemnetur in expenſis in ciuilibus cauſis. Rubrica. 36.

ITem Statuimus ꝙ in omnibus,& ſingulis cauſis litibus,& q̄ſtionibus ciuilibus ordinariis, & extraordinariis ſummariis que uerterentur in aliqua curia communis Tuderti uictus uictori in ueris. Et legitimis expenſis factis in tali cauſa lite uel queſtione inquacunq; parte iudicii condemnetur non obſtante iuramento calumnie in ipſa lite uel cauſa uel queſtione præſtiro.Nec etiam ꝙ ipſe expenſe petire non fuerint io ipſo indicio per eūdem uictorem.

De bonis debitoribus & fideiuſſoris dandis creditoribus in ſolutum. Rubrica. 37.

ITem Sratuimus ꝙ ſi quis bona ſui debitotis vel fideiuſſoris ex pectiali, & generali hipotecha habuerit obligata vel de ipſis habuerit in tenutam per curiam Tudertinam,& deinde voluerit de ipſis bonis ſibi pro ſuo crediro,& expenſis dari & ad iudicari in ſolutum per dictam curiam Teneatur talem ſuum debitorem vel fideiuſſotem citati facere per publicum baiulum communis Tuderti ex parte,& de mandato iudicis competentis ſaltem ſemel perſonaliter ſiue bis ad domū ſue ſolite habitatiōis cū interuallo vnius diei adminus inter vnā citationē, & reliquam ſi talis cirandus tunc habitet in Ciuitate Tuderti vel duorū ſi habitet in comitatu tuderti vt coram ipſo iudice competenti compareat recepturus copiam petitionis,& reſponſurus eidem ad certum terminum eidem arbitrio ipſius iudicis ſtatuendum.Quo comparente vel non ſucceſſiue ad actus alios procedatur pro vt fuerir procedendum. Qui iudex facta ſibi fide de rali crediro que fieri poſſir hoc caſu etiam lite non conteſtata det, & ad iudicet de dictis bonis eidem creditori inſolutū vſq; in integram,& debitam ſolutionem, & ſatisfactionem dicti crediti & expēſaꝝ legitimaꝝ facta prius ipſoꝝ bonoꝝ extimationē p duos prouidos & bonos uiros p ipſū iudicē eligēdos.Ita tamē ꝙ talis adiudicatio fieri nō poſſit nec đbeat niſi ex tēpore dicte pnūciate & ꝓceſſe tenute & ſciētie talis đbitoris vel fideiuſſoris trāſcurſi fuerint duo mēſes ipā die dicte adiudicatiōis facte ī dicto termino minime cōputata. Quā qdē ſciētiā ī caſu pmiſſo plumēdā eſſe cēſemus ſiue đ dicta tenuta eidē đbitori uel fideiuſſori pſonalit̄ notificatio facta fuerit p publicū baiulū dicti cōis ſiue ad domū ſue habitatiōis p̄nte aliquo de ſua familia maiore xiiii.annoꝝ & ſanemētis vel alit̄ legitime facta ſit.Et pdicta locū habeāt vbi đ tali credito nō cōſtet p publicū iſtrumētū ſiue p ſcripturā aliā q̄ p formā ſtatutoꝝ dicti cōis p iſtrumēto guarātigiato habeat̄ qb' caſib' ſtatuta đ ipā materia loquētia vēdicēt ſibi locū, & ſup pdictis dictus iudex ꝓcedat dieb' qbuslibet tā iuridicis q̄m feriatis exceptis illis dūtaxat q p formā iuris cōis ſiue ſtatutoꝝ ciuitatis tudrti ī đi honorē fuerit feriati.Eaq; terminet & expēdiat p ſuā ſētētiā īfra.32. ex tēpore petitiōis corā eo p talē creditorē oblate in antea numerādos. Hoc intellecto ꝙ ſi alius

prior

prior & potior creditor ſuper venerit ante ad iudicationẽ prædictam ſibi de ipſis bonis ante omnia ſatisfaciat & dereliquo ſi quod ſuperuenerit in bonis prædictis tam primo agenti quam aliis creditoribus tenutam vel hipothecam habentibus in bonis prædictis ſimiliter ad iudicario fiat forma ꝑdicta iuxta ordinem ſucceſſiue. Ita ꝙ nõ obſtante ꝑuentione iudicii qui prior & potior fuerit in dicta ſucceſſiõe præferatur. Quæ locũ habeant inter ciues & comitatenſes Tudertinos tantum. Volumus inſuper ſtatuentes ꝙ ſi aliquis ciuis vel comitatenſis, Tudertinus haberet recipere aliquam pecuniꝫ quantitatem ab aliquo forenſe habente poſſeſſiones aliquas in Ciuitate vel comitatu Tuderti de quo debito conſtet per publicum inſtrumentum ꝙ ad petitionem talis creditoris fiat ſibi adiudicatio in ſolutum de bonis prædictis vſqꝫ in debitam, & integram ſolutionem, & ſatisfactionem talis ſui crediti dannorum, & expenſarum legitimarum nulla in cõtrarium exceptione admiſſa niſi per publicum inſtrumentum quietationis. Quæ omnia ſine ſolutione ſalarii audiantur, & peragantur, & locum habeant in pendentibus, & futuris;

ℭ Quod obmiſſio proprii nominis heredis non uitiet ſententias vel proceſſus Rubrica. 38.

ITem Statuimus ꝙ omnes petitiones proceſſus, & ſententie tam dationis in ſolutũ quam̃ alterius generis porrecte facte, & late contra heredes alicuius per quamcumqꝫ perſonam ſiue per quemcumqꝫ iudicem, & officialem communis Tuderti ſint, & eſſe debeant firmi, & firme, & de iure ſubſiſtant non obſtante ꝙ ipſi heredes non ſint in ipſis petitionibus proceſſibus, & ſententiis propriis nominibus nuncupati. Et ꝙ opponens dictam exceptionem nullatenus audiatᷣ. Quod capitulũ locũ habeat in litibus, & negotiis tam pendentibus quam futuris.

ℭ De precepto guarantigie. Rubrica .39.

ITem Statuimus ꝙ licitum ſit iudicibus, & notariis qui conficiunt cartas publicas tam de Ciuitate quam de comitatu Tuderti, & vnicuiqꝫ ipſorum præceptum guarantigie facere de debitis ipſorum manu ſcriptis, & de aliis bonis, & rebus dequibus contractus conficerentur in hunc modum Videlicet. Talis iudex, & notarius tali volenti, & confitenti præcepit ꝙ ſoluat debitum præfatum tali creditori ad talem terminum ut in ipſa ſcriptura continentur vel defendat rem venditam, & contractum obſeruet vel inſtrumentum, & omnia, & ſingula in ipſis ſcripturis continentur. Et teneatur poteſtas, & qui loco eius fuerit, & iudices curiarum ad iuſtitiam reddendam ſedentes, & quilibet eorum ipſam guarantigiam exequi in hunc modum. Videlicet. Quod ſoluto ſalario cammerario communis Tuderti ad petitionem, & requiſitionem creditoris, vel heredis ipſius, vel illius qui ius, ceſſum haberet, vel procuratoris eiuſdem faciat fieri præceptum per baiulum communis Tuderti perſonaliter, vel ad domum habitationis ipſius debitoris ꝙ debitor, vel heres ipſius veniat ad ſtandum, & morandum in Palatio communis Tuderti, & inde non diſcedat niſi primo ſatisfaciat tali ſuo creditori, vel heredi ipſius vel habenti ius ceſſum ab eo de omni debito, & ſalario, & expenſis, & de omni eo quod in ipſis inſtrumentis noſcitur contineri ad penam decem librarũ cortonenſium communi Tuderti per ſoluendarum niſi ipſa die de prædictis omnibus, & ſingulis ſuo ſatisfacere creditori, vel heredi ipſius, vel ei qui ius, ceſſũ oſtẽderet corã eo. Qui qdẽ debitor ſi venerit cogatᷣ ꝑ eũ q guarãtigiã exeqtᷣ ꝑſonaliter, & realiter pur, & qͥliter de ipſius creditoris, vel ſui heredis, vel ius, ceſſũ habẽtis ꝓceſſerit volũtate. Niſi ipſe debitor, vel ↄuẽtus ex forma guarãtigie oppoſuerit ſolutiõis exceptionẽ quã ſolutionẽ ꝓbare poſſit infra tres dies a die ꝑcepti facti ꝑ baiulũ numerãdos ꝑ inſtrumentũ qetationis, vel

inſtrumentum ipſius debiti cancellatū uel damnatū. Et nullam aliam exceptionem poſſit opponere vel alio modo probare per quam ipſa guarantigia ſeu præceptum guarantigie impediatur & retardetur. Ita tamen ꝙ ad dictam exceptionem probandā nullatenus admittatur niſi primo apud idoneum mercatorem uel campſorem depoſuerit ſiue depoſitum fuerit de quantitate debita ſalario & expenſis & de omni eo qd in dictis inſtrumentis, continetur ſicut de ipſius iudicis proceſſerit voluntate. Si vero non venerit in termino ſibi dato vel aſſignato per baiulū uel ſine licentia creditoris uel eius heredis, uel ius ceſſum habētis de palatio diſceſſerit in dicta pena .x. librarū cortonē. ad reqſitionem, ſeu denūtiationem talis creditoris uel alterius predictorū per poteſtatem uel iudicem maleficiorū omnimode condemnetur omni iuris ſollennitate & ordine prætermiſſis. Quæ condemnatio iteretur & fiat per poteſtatem & iudicem ſupradictum totiens quotiens ipſe debitor preceptum præfatum factum a baiulo contempſerit adimplere. Et nihilominus contra bona talis debitoris uel heredis ipſius, atqꝫ perſonas ipſorū procedatur omnimode prout ab ipſo creditore uel herede ipſius ſiue ius ceſſum habente fuerit poſtulatū in capiendo & detinendo & domū uel domos picchiando uel ſcarcādo tenutam bonoꝝ capiēdo & vendendo & inſolutū capiendo quouſqꝫ fuerit ſatisfactū ſicut de ipſius creditoris vel ipſius heredis ſiue ius ceſſum hn̄tis proceſſerit uolūtate hoc inter tales creditores uel heredes eoꝝ uel ius ceſſum hn̄tes integre reſeruato ꝙ ſi eoꝝ iuramēto firmauerint ſe debitorē hēre ſuſpectū oſtenſo inſtſo guarantigie nulla ipſius debitoris requiſitione præhabita poteſtas & alii qui dictam guarantigiam exequuntur capi & ad palatiū duci facere teneantur ipſum debitorem ita ꝙ ipſis creditoribus vel eorum heredibus ſiue ius ceſſum habentibus penitus ſatisfiat niſi præmiſſam exceptionem opponeret & probaret modo ſuperius nominato, Super quibus omnibus & ſingulis ſupra dictis poteſtas & iudex procedant ſicut eis uel alteri eorum videbitur expedire & ſicut de talis creditoris vel eius heredis vel ius ceſſum habentis proceſſerit voluntate ſeruata tamen forma predicta. In quibus omnibus & ſingulis preceptis & executionibus ſupradictis, & quolibet prædictorum omne appellationis, & nullitatis remedium conquieſcat. Ita ꝙ ipſorum remedio uel alterius prædictorū nihil de prædictis proceſſibus preceptis & executionibus uel aliis ſupra dictis poſſit uel debeat immutari tolli & reuocari uel emendari. Siquis autem contrafecerit uel uenerit in executione guarantigie ſupradicte a proceſſu qualitercunqꝫ facto appellando uel de nullitate dicendo uel in aliquo predictoꝝ contrafaciendo pena quinquaginta librarū cortonenſiū penitus puniatur. Et ipſam appellationem & allegationem uel contradictionem aliquis iudex non admittat ſed predictis uel aliquo predictorum non obſtantibus ad executionem procedat ſicut, ei uidebitur expedire, & iudex qui ipſam appellationem receperit pena ſimili puniatur. Et penam predictam etiam aduocati, & procuratores ſubſtineant & alius quilibet qui in prædictis contrafecerit patrocinium uel procurationē uel aduocationē uel aliquid aliud contra prædicta uel alterum predictorum præſtanda uel contrafaciendo. Et prædicta omnia & ſingula fieri poſſint & effectui, demandentur diebus utilibus & feriatis. Super quibus omnibus & ſingulis poteſtas & ſua curia fauorabiles exiſtant ita, ꝙ omnia & ſingula integraliter effectui mandentur nullo conſilio uel deliberatione aliqua in aliquo exquiſitis. Quæ omnia & ſingula, & quelibet prædictorum locum habeant, & inuiolabiliter obſeruentur in omnibus perſonis maioribus, & priuilegiatis pſonis ciuilib' & forēſib' q in dicta curia litigarent. Et hoc capitulū & oīa & ſingula ſupradicta locū habeāt, & roboris obtineāt firmitatē i pteritis adhuc pēdētib' & futuris aliquo iure ciuili vel canonico vel ſtatuto non obſtante. Quibus omnibus & ſingulis prædictis nō obſtantibus præſens capitulū ſeruetur, ac ſi ipſa in præſenti capitulo ſeriatim eſſent expræſſa, ac ēē diuulgata quæ in hac parte pro caſſis & irritis habeantur, & poteſtas & quilibet alius rector cōmunis Tuderti, & qui loco alicuius eorū fuerit ſub pena quinquaginta librarum prædictum ca

pitulū

pitulum in oibus & per omnia poni facere teneantur de ſtatuto in ſtatutũ. Ita ꝙ hec omnia ſemper vigeant in ſtatuto & volumine ſtatutoꝝ. Item poteſtas & quilibet alius rector cõmunis Tuderti, & qui loco alicuius eorũ fuerit & iudices cauſarum cõmunis Tuderti teneanť & debeant prædictum capitulum in omnibus & per oia, vt ſuperius eſt expræſſum executioni mandare in omnibus contractibus factis & celebratis inter quaſcũꝗ perſonas a decem annis citta etiã vbi guarantigia non continetur. Et in omnibus contractibus dotalibus quibuſcũꝗ quocunꝗ tempore factis, & celebratis ſiue in eis contineatur præceptum guarantigie ſiue non. Ita tamen ꝙ præſens capitulum vel aliqua eius pars non præiudicet nec præiudicare poſſit capitulo quod loquitur & eſt ſub rubrica de contractibus filiorum familias, & vbi loquitur de contractibus factis a decem annis citra intelligať de contractibus ſcriptis & publicatis manu cuiuſcũꝗ notarii de Ciuitate vel comitatu Tuderti vel aliunde, non obſtante capitulo conſtitutionis qđ eſt ſub rubrica ꝙ nullus notarius alterius iuriſdictionis roget aliqđ inſtrumentũ, & quolibet alio capitulo incontrariũ loquente qđ hic pro ſpecificato & nominato habeatur.

¶ Quibus temporibus debitores cogi non poſſint. Rubrica. 40.

ITem Statuimus ꝙ nullus occaſione alterius debiti pecuniarii vel occaſione alicuius ſententie ſiue præcepti in ciuili cauſa contra eũ late, uel facti ſiue occaſione alicuius laudi ſiue arbitramenti uel occaſione alicuius condẽnationis facte occaſione diſtricte vel contẽptus mandati ſiue vigore præcepti vel occaſione alicuius inſtrumenti continentis præceptum guarantigie ſiue non poſſit vel debeat realiter vel perſonaliter cogi ſiue moleſtari vel grauari in feſtiuitate Sãctiſſimi Paſchatis Natiuitatis domini noſtri Ieſu Chriſti vel eius glorioſiſſime reſurrectionis, vel in feſto beatiſſimi confeſſoris noſtri Sancti Fortunati Ducis & Protectoris cõmunis & populi Tuderti, Videlicet octo diebus ante & octo poſt ipſos dies ipſarum feſtiuitatũ & cuiuslibet eaꝝ. Et ſi ſecus fiat non teneat ipſo iure quimmo quatenus de facto proceſſerit ſimiliter ſtatim per iudicem de facto debeat ad cuiuſcũꝗ petitionem ſuo cõtrario imperio & ex ſuo officio totaliter & effectualiter reuocari. Et ꝙ dictis temporibus tales debitores ad ciuitatẽ & comitatũ Tuderti libere licite & impune uenire, ibiꝗ ſtare & permanere, ac inde diſcedere poſſint & ualeant aliquo ſtatuto ordinamento & reformatione, & maxime ſtatuto guarantigie incontrariũ loquentibus non obſtantibus quoquomodo. Et ſi qui debitores illis temporibus ſtarent in Palatiis cõis Tuderti coacti ſub fideiuſſoria cautione uel ſine poſſint, & eis liceat libere & impune inde diſcedere, & quo uoluerint ire. Ita tamen ꝙ ipſis diebus elapſis reuerti debeant ad ipſam diſtrictam, & ibi permanere prout antea tenebanť. Et ꝙ ipſe diſceſſus nullũ ſuo creditori præiudiciũ generet nec poſſit ipſi debitori uel fideiuſſori eiuſdem. Adeo ꝙ ipſe principalis debitor, & eius fideiuſſor prædictis non obſtantibus. Nihilominus eidem creditori remaneant efficaciter obligati ſicut eidem primitus tenebanť. Et præſens capitulũ cæteris aliis capitulis ſtatutorũ & ordinamentorũ dicti cõis uolumus præualere.

¶ De debitore pro maleficio citato non cogendo pro debito. Rubrica. 41.

ITem Statuimus ꝙ in aliqs fuerit citatus ꝙ compareat ad ſe excuſandũ de aliquo maleficio de quo contra eũ procederetur in aliq̃ curia cõis Tuderti per uiam & modũ accuſationis denũtiationis uel inqſitionis ſeu alio quoquomodo ꝙ infra terminũ ipſius citationis

dū veniret ad ſe excuſandū de ipſo maleficio ſeu poſt modū dū pro ipſo maleficio detineret in Palatio ſiue incarcere cōis Tuderti ſeu etiam infra tertiā diē poſt quam licitū fuerit ſibi diſcedeꝛ capi, vel detineri non poſſit ꝑ aliquo debito. Et intelligatur ſibi licitū fore diſcedere ſtatim poſt quā ipſi accuſationi denū pciatiōi ſiue inqſitiōi reſpōdiderit, vel ab ea ſe excuſauerit, & ſatiſdederit ſeu relaſſatus fuerit ſiue iuratorie cautioni. Nō obſtāte capitulo guarātigie, uel alio aliquo qđ incontrariū loqueretur.

ℭ Qualiter condemnationes diſtricte, & tenute moleſtate executioni mittantur. Rubrica; 42.

ITem Statuimus ꝙ poteſtas. & Capitaneus cōis Tuderti, & cuius licet eoꝝ iudices, & officiales teneanꝫ, & debeāt ſuperſedere in executionib', & exactionib' ſentētiaꝝ, & cōdēnationū lataꝝ, & factaꝝ hactenus quādocūqꝫ, & q̄ fierēt in futuꝝ occaſiōe diſtricte palatii ſiue moleſtationis tenute, & ſuꝑ eis uel aliqua eaꝝ nō ꝓcedere niſi de uolūtate, & ad petitionē creditoris q ipſam cōdemnationē fieri feciſſet, uel heredis ipſius ſiue ius ceſſum habentis. Ita tamē ꝙ ſatisfacto creditore ipſas condemnationes, uel earum aliquam nullatenus exequantur, Statuto uel ordinamento aliquo non obſtante.

ℭ De debitoribus cogendis & quando carcerari poſſint uel non. Rubrica. 43.

QVilibet debitor tam principalis quā fideiuſſor poſſit, & debeat ꝑ pecuniario debito ꝑſoluēdo ad petitionē ſui creditoris & heredis ipſius ac etiā ius ceſſum habētis ab ipſo creditore, uel ius heredes inquolibet caſu ab aliquo ſtatutoꝝ capitulo cōis tuderti premiſſo in palatio dicti cōis, uel alia domo ꝑ ipſum cōe deputanda perſonaliter detineri uſqꝫ ad integram ipſius debiti, & expēſaꝝ ſatisfactionē. Et nullus debitor ſic detētus debeat de palatio ſeu de domo prædicta diſcedere niſi ſolutis dictis debitis, & expēſis, uel niſi ſicut, & quādo ſuo creditori placuerit. Et q cōtra fecerit in. x. libris uice qualibet puniatur. Et nihilominus iteꝝ capiatur & detineaꝫ, & capi, & detineri poſſit ſine noue petitiōis porrectiōe & noui ſalarii ſolutiōe ad ſui creditoris uolū tatē. Q uā penā. x. libraꝝ ſoluere nō teneaꝫ ſi ante ꝯdemnationē cū creditore fuerit in cōcordia de quo ſtetur uerbo ipſius creditoris. Et q idonee uoluerit ſatiſdare de ſtādo in palatio nō mittatur ad carcerē ꝑ ipſo pecuniario debito. Item ſi aliqua ꝑſona accuſata ab aliquo de introitu tenute, uel ꝙ nō uenerit ad diſtrictā ſiue ꝙ fecerit cōtra citationē, & ꝓceptū ſibi factū ꝑ baiulū cōis tuderti mādato iudicis cōcordauerit cū creditoꝛ ſuo ante cōdemnationē factā de eo de ꝓdictis, uel aliquo ꝓdictoꝝ ad ipſam penā nō teneaꝛ. Præterea ſi qs accuſatus ab aliquo ſuo creditore ꝙ nō uenerit ad diſtrictā uel ꝙ exiuerit palatiū uel de introitu tenute đpoſuerit uel cōſignauerit i ꝓſentia iudicis maleficioꝝ apđ aliq̄m mercatorē idoneū uel cāpſorē totū đbitū & expēſas uel ꝑ eū nō ſteterit quin ipſum đbitū, & expēſas creditor habuerit, & receperit, & đ ipſis đpoſitū fecerit cauſa ſolutiōis faciēde ipſi ſuo creditori a die accuſatiōis ꝓdicte uſqꝫ ad unū menſem ad penā aliquā minime teneaꝛ nō obſtāte ꝙ ipſe creditor ipſam pecuniā recipeꝛ noluerit, & nō obſtāte i ꝓdictis uel aliquo ꝓdictoꝝ ſtatuto uel ordinamēto aliquo cōis tuderti ꝙ i cōtrariū loq̄retur. Et ꝙ ꝓponatur in conſilio generali per Dominum poteſtatem quid placeat ipſi conſilio prouidere conducendo unam domū pro debitoribus detinendis pro debito.

Quod

¶ Quod debitores cogãt elapſis decem diebus & ꝙ mulieres nõ poſſint impalatio detineri. Rubrica 44.

HOc Statuto ꝓuiſum eſt ꝙ q̄libet iudex cauſaꝝ ciuilũ cõis tuderti poſt decẽdiũ a die late ſentẽtie uel ꝑcepti facti ſeu debiti declarati ꝑ eũ vel ſuũ ꝓceſſorẽ ip̄a die ip̄ius late ſentẽtie ſiue ꝑcepti facti vel debiti declarati in dicto decẽdio minime computata etiam ſi de tali debito non appareret guarantigie inſtrumentũ poſſit & debeat talem cõtra quem talis ſententia lata fuerit ſeu tale preceptũ factũ aut tale debitum declaratum facere detineri & ad ſoluẽdũ compellere perſonaliter & realiter ad voluntatem ſui creditoris ac ſi foret eidem exguarantigia obligatus. Dummodo talis debitor antequam ad executionem ipſam cõtra eũ vel eius bona perueniatur primo citetur inſcriptis ꝑ cedulã & ſi aliter fieret non valeat ipſo iure, & hoc intelligantur de maribus. Femine aũt non poſſint dictis de cauſis vel aliqua caꝝ in palatio detineri ſed in aliquo loco cõgruo doneſto deputando ꝑ iudicem. Et ſi ꝓ muliere aliqua debitrice vellet eius maritus vel filius ſtare detẽtus ipſa mulier nullatenus poſſit vel debeat pro ipſo debito perſonaliter detineri nõ obſtãte ſtatuto vel ordinamẽto aliquo cõis tuderti ꝙ incõtrariũ loq̄retur. Quam executionẽ iuxta formã premiſſam fieri volumus tam dieb' iuridicis quã dieb' feriatis exceptis illis dũtaxat q̄ ad honorẽ dei fuerint feriati per formam iuris ſeu ſtatuti cõis Tuderti.

¶ De Beruarii concedandis & eorum ſalario. Rubrica. 45.

ITem Statuimus ꝙ poteſtas & Capitaneus & q̄libet eoꝝ iudicem teneãtur vinculo iuramẽti, & ſub pena ducẽtaꝝ lib. in omnib' & ſingulis caſib' ꝑ formã ſtatutoꝝ ſiue ordinamẽtorũ cõis tuderti ꝓmiſſis exhibere & concedere berruarios omnib' creditoribus ꝓ eoꝝ debitorib' capiẽdis ſoluto tamẽ prius ꝑ eos ſalario debito cãmerario cãmere dicti cõis. Quod locũ habeat in executionib' fiẽdis vigore alicuius inſtrumẽti in quo ꝑceptũ guarãtigie cõtinet. Et ꝙ quando ip̄i berruarii caperẽt aliquẽ debitorẽ in palatio dicti cõis habeãt 12. denarios ꝓ quolibet ip̄oꝝ berruarioꝝ. Si vero in platea vel alibi in ciuitate tuderti 2. ſol. Et ſi extra ipſam ciuitatẽ & a ſenatis infra 3. ſol. & a ſenatis extra 5. ſol. pro quolibet ip̄orũ berruariorũ. Et plus petere ſeu recipere nõ poſſint nec debeãt ullo modo & ꝙ dicti poteſtas & capitaneus teneant̃ mittere ſuos berruarios & equites in comitatu tuderti ad petitionẽ taliũ creditorũ cõtra tales ipſorũ debitores oſtẽſo prius publico inſtrumẽto cõtra tales debitores guarãtigiã cõtinẽte & ſolutiõe dicti ſalarii ꝑ eos dicto cãmerario prius facta & habeat & habere debeat quilibet de dictis equitib' a tali creditore 8. ſol. ꝓ quolibet die & q̄libet de dictis berruariis tres ſiue 5. ſol. ꝓ quolibet eorũ & quolibet die 2. diſtinctionẽ ꝓmiſſã. Quas expẽſas talis d̄bitor tali creditori reficer̃ iegraliter teneat̃.

¶ De pena non exigenda a debitore niſi certa forma ſeruata Rubrica. 46.

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis promiſſerit aliquam pecunie quãtitatẽ uel rem alicui dare tradere uel reſtituere ad certũ terminũ & ſub certa pena & ipſam ei in ipſo termino nõ dederit tradiderit ſiue reſtituerit prout ꝓmiſerat. Non ꝓpterea talis promiſſor ad ip̄am penam ſoluẽdam ꝑciſe & effectualiter cogi poſſit ſi poſt ip̄um terminũ talẽ ſuam ꝓmiſſionẽ cũ effectu paratus ſit a d implere cũ refectiõe totius dãni & intereſſe partis aduerſe. Ceterũ ſiquis aliquid faciẽdũ uel nõ faciẽdũ alicui ꝓmiſſerit ſub certa pena & talis promiſſor in ipſa ſua promiſſiõe ſeruãda & ad implenda cõtumax ſeu moroſus extiterit uel eſſe ceperit eo caſu facta ſibi prius poteſtatiõe per illũ cui talẽ ꝓmiſſionẽ faceret ꝑſonaliter uel ac domũ ſue habitatiõis p̄ñte aliquo d ſua

familia legitime etatis & ſanemētis de tali pmiſſiōe ſibi p eū facienda & ad iplēda vel d nō veniēdo vel faciēdo vlterius ↄtra eā talis pmiſſor ſi im ipa ſua ↄtumacia ſeu mora poſtea pſeuerauerit vſq ad mēſem a die talis preſtatiōis facte vt dictū eſt in ātea cōputādū teneat & cū effectu cōueniri poſſit & ad penā pdictā tali ſuo creditori ſoluēdā, nec ad ipſam ſuā morā & cōtumaciā purgādā poſt dictū mēſem vlterius admittat, & hec trahāt tā ad futura quā etiā ad pterit nō dū ſopita.

De preſcriptione vigintiquinq annorum & q in dotibus locum non habeat. Rubrica. 47.

ITem Statuimus q qcūq ſteterit p viginti quinq annos q de pecunia vel re alia ſibi debita litem vel qſtionem aliquam non mouerit in iudicio vel extra nec partem aliquam ipſius debiti vel aliq d pro eo vel eius nomine receperit q poſt dictū tempus contra talem debitorem ſiue ipſius heredem vel eius bona preſtu vel vigore talis debiti nil petere poſſit. Et predicta tam in futuris quam in preteritis etiam non dū ſopitis ſed adhuc pendentibus vendicent ſibi locum non obſtantibus aliqb' ſtatutis cōis tuderti & maxime ſtatuto guarantigie ſiue iure cōi canonico vel ciuili incōtrariū loqntib' qb' ōnib' & ſingulis cōi utilitate pēſata uolumus p pſens capitulū derogari. Ita tamen q pſens capitulū locū non habeat in dotib' & inſtrumentis dotalib'.

De Appellationibus interponendis in ciuilibus cauſis. Rubrica. 48.

QVoniam iudices interdū ob imperitiam interdū ob iniuriam iniquas ſententias proferunt ac alia iniuſta grauamina inferūt litigantibus. Appellandi uſus frequens & neceſſarius eſt cōpetēs cuius remedio tam imperitia quam etiam iniqtas iudiciū corrigatur. Si quis itaq in ciuili cauſa lite uel qſtione ante diffinitiuam ſententiam ab aliqua interlocutoria ↄtra eū lata a poteſtate ac capitaneo uel ab aliquo iudice alicuius eoꝝ ſeu ab aliquo alio officiali cōis tuderti iuriſdictionē habēte ſiue ab aliquo alio grauamine qd ab aliquo eoꝝ in ipa lite qſtione uel cauſa ſibi illatū proponeret ante diffinitiuam ſententiam & poſtquā interlocutoriam ſiue poſtquā grauamen diffinitiuam ſententiam in ipſa & ſuper ipſa lite qſtione uel cauſa pmulgari ſperaretur appellare uoluerit poſſit & ſibi liceat ad dñm defenſorem & iudicem appellationum ciuitatis tuderti infra tēpora infraſcripta & ſub infraſcripta forma libere appeallare. Videlicet ut ipſa die dicte interlocutorie promulgate uel illati grauaminis appellare poſſit uiua uoce & ſine ſcriptis elapſa uero ipſa die in ſcriptis tantū & infra tres dies continuos extū c pxime ſubſequentes ipſa die dicte promulgate interlocutorie ſiue illati grauaminis, & non ſcientie computandos ipſa die promulgate interlocutorie dictiq illati grauaminis in dicto termino dictoꝝ tr. ū dieꝝ nullatenus computata in qua quidem appellatione nullius cauſe expreſſio uel appoſtoloꝝ petitio requiratur nec etiam poſtea quandocūq ipſorū appoſtoloꝝ petitio exigatur. Et dictam appellationem dictus, capitaneus & poteſtas iudex ſiue officialis a quo appelletur benigne audiat. Nec poſt ipſam appellationem in ipſius appellantis preiudiciū ipſa appellatione pendēte in ipſa lite queſtione uel cauſa qd quā innouet quoquomodo & ſi ſecus factū fuerit ipſo iure ſit irritū & inane. Quā appellationem dictus appellator teneatur infra dictos tres dies coram dicto domino defenſore & iudice in publicam formam producere & eam idem dñs defenſor, & iudex recipere & admittere teneatur ſub ha. forma Vz. ſi et quatenus de iure ſit admittenda, & aliter nō & deinde dictus appellator ſuam petitionē die proxime ſubſequēti poſt porrectionē appellatiōis predicte coram domino pdicto defenſore & iudice pducere teneatur. Qui Appellator ſi pmiſſa nō obſeruauerit ipſo facto extū c p nō appellāte cēleat & reputet pdictis uero ut pmittitur a dicto appellatore obſeruatis & adimpletis pdictus dñs defenſor, & iudex partē appellatam

citari

citari faciat ad petitiõem talis appellãtis ꝑ publicũ baiulũ cõis Tuderti ꝙ infra primã diẽ extũc ꝓxime ſubſequẽtẽ ſi ipſa pars appellata fuerit vel habitauerit in ciuitate tuderti uel infra ſenatas ſiue in eius comitatu corã eo cõpareat ad accipiendũ copiam dicte appellatiõis,& ad recipiẽdũ copiam dicte petitiõis & terminũ ad opponẽdum ꝯtra & reſpõdẽdũ eidẽ petitiõi quicqd uellet Cui ſi in dicto termino uenerit ipſe dñs defenſor,& iudex ſtatim faciat dicte petitionis copiam a dicto appellatore ipſius appellatoris ſũptib' exhibere,& eidẽ ſtatuat,& aſſignet terminũ unius diei extũc ꝓxime ſubſequẽtis ad reſpõdẽdũ ipſi petitiõ ,& ad opponẽdũ tam cõtra ipſam petitionẽ quam cõtra dictã appellationẽ quicqd uellet ipſa uero parte appellata in dicto termino nõ cõparẽte dictus dñs iudex & defenſor eũdẽ terminũ dicte parti appellate ſtatim ſtatuat & aſſignet eiq; ꝑ publicũ baiulũ dicti cõis notificari faciat. Et deinde ſi ipſa pars appellata in dicto termino coram dicto dño defenſore,& iudice cõparuerit & exceptiões cõtra ꝑdicta ꝓpoſuerit ſi qdẽ declinatorias ſeu nim,& naturã declinatoriaꝝ habẽtes,& in forma declinatoriaꝝ ꝓpoſitas teneat. Idẽ dñs defenſor,& iudex ſub pena.x.lib.corton.eas infra duos dies extũc ꝓxime ſubſequẽtes examinare,& diſcutere,& ſup eis abſq; cõſilio ſapiẽtis ꝓnũciare prout iuſticia ſuadebit. Ceteras uero exceptiões idẽ dñs iudex,& defenſor ſibi reſeruet,& in ſentẽtia diffinitiua ꝑ eũ in dicta,& ſup dicta appellatiõis cauſa ꝓmulgãda.Si uero dicta pars appellata in dicto termino eidẽ ad opponẽdũ,& reſpõdẽdũ ſtatuto ut dictũ eſt nõ cõparuerit uel nullã de ꝑdictis exceptiõib' declinatoriis & in forma declinatoriaꝝ ut dictũ eſt oppoſuerit,ſeu etiã ſi in dicto termino cõparuerit & aliquã de ꝑdictis declinatoriis exceptiõib' oppoſuerit ut ꝑdicit & in eis ſuccubuerit ſeu ipe exceptiões infra dictos 2.dies ad ipas diſcutiẽdas & decidẽdas ſtatutos terminate nõ fuerint teneat tã dictus appellator quam etiam dicta pars appellata infra 3.dies extũc ꝓxime ſecututos corã dicto dño defenſore,& iudice õnia acta,& iura quib' in dicta cauſa appellatiõis uti uoluerit ꝓducere.Ita tamẽ ꝙ nulla alia acta uel iura ꝓducere ualeãt quã ea tãtũ q̃ in primo iudicio actitata fuerint & ꝓducta.Quib' trib' dieb' elapſis ad ulteriora uel aliã ꝓductionẽ nul'atenus admittant.Qui dñs defenſor.& iudex abſq; aliq̃ litis cõteſtatiõe corã eo in dicta cauſa appellatiõis faciẽda dictã cauſam appellatiõis ĩfra quinq; dies ꝯtinuos poſt dictos tres dies ꝓxime ſubſequẽtes diſcutiat,& examinet,& ꝑ ſuã ſentẽtiã terminet,& decidat ex actib',& iurib' ꝑdictis dũtaxat in ipſo primo iudicio actitatis atq; ꝓductis,& corã eo porrectis infra terminũ ſupraſcriptũ dictoꝝ triũ dieꝝ abſq; aliquo cõſilio ſapiẽtis prout iuſtitia ſuadebit inq̃ ſentẽtia partẽ ſuccũbẽtẽ parti uictrici i expẽſis uetis,& legitimis ipſius cauſe appellatiõis cõdemnet. Quib' quinq; dieb' elapſis inſtãtia dicte cauſe ſi ĩfra dictos quinq; dies ipſa cauſa deciſa,& terminata nõ fuerit ꝑdicti dñi defenſoris,& iudicis ſentẽtiã ut dictũ eſt ipſo iure intelligat eſſe ꝑhempta,& appellatio ipſa extunc deſerta penitus habeat niſi de utriuſq; partis cõſenſu ante lapſum dictoꝝ quinq; dieꝝ fuerit ipſa inſtantia prorogata. Ceteꝝ ſi pars utraq; de cõſilio ſapiẽtis habẽdo cõſenſerit eo caſu dictus dñs iudex appellationũ dictã cauſam cõmittere teneat & alia facere q̃ in cauſa huiuſmodi ꝑformã ſtatutoꝝ dicti cõis de hac materia loquẽtiũ requirũtur. Et ſi dictus appellans in ipa appellatiõe ſuccubuerit amplius appellare nõ poſſit ab aliquo cõſimili actu q poſt modũ ꝑ iudicẽ ipſius principalis cauſe fieret ſup eadẽ uel circha idẽ a quo uel de quo ſiue eius occaſione ipſa appellatio fuerat interpoſita ꝑ appellatorẽ eũdem. Et ꝙ a ſentẽtia ꝑ dictũ dñm defenſorẽ,& iudicẽ in dicta,& ſup dicta cauſa lata ꝑ aliquã dictaꝝ partiũ q ꝑ ipſam ſentẽtiam ſuccubuerit appellari nõ poſſit. Preterea nolumus ſtatuẽtes ꝙ oĩa ĩfraſcripta tempora dicte appellatiõis proſequẽ.ſe diſcutiẽde cõgoſcẽde finiẽde,& terminande ſint,& eſſe itelligãtur cõtinua exceptis dũtaxat dieb' ſolẽnib' & feriatis ad honorẽ dei inductis ſm formam iuris cõis ſeu formam ſtatuti cõis tuderti nec nõ illis qb' idẽ dñs defenſor,& iudex ad ſuũ ſolitũ banchũ iuris neq̃quam ad ius reddẽdũ ſedere. Ita tamẽ ꝙ interpoſitiões ipſaꝝ appellationũ ac eaꝝ,& dictaꝝ petitionum productiões fieri ualeant tam dieb' iuridicis quam etiam õnib',& ſingulis ꝑdictis dieb' feriatis. Et ꝙ in dictis caſib' õnes &

ſinguli

ſinguli ꝑ dicti dies in dictis terminis dictaꝝ interpoſitionũ, & ꝓductionũ cõputẽt, & currãt pro utilib' & iuridictis quo ad ipſas interpoſitiões, & ꝓductiões habeãtur, & reputẽt nõ obſtãte iure aliquo ſi quod incontrarium loqueretur, & oppoſitio uel allegatio in contrarium facta nullatenus admittatur uel audiatur per aliquem iudicem vel officialem dicti communis nec eam aliquis eorũ admittere uel audire ualeat quoquomodo. In cauſis uero & ſup cauſis appellationũ interponẽdaꝝ a ceteris aliis interlocutoriis ſiue grauaminib' liceat utriq; parti coram dicto dño defenſore & iudice ꝓducere tam probatiões iam factas in primo iudicio & acta in ipſo primo iudicio actitata quã etiam alias nouas ꝓbatiões facẽ ac etiam nouas exceptiões & ꝓbatiões defenſiones proponere infra terminũ ſex dieꝝ quẽ loco termini ſupradicti triũ dieꝝ ad producẽdũ ſtatuti dictis partib' aſſignamus. Nec nõ ꝙ dictus defenſor, & iudex in cauſis, & ſup cauſis huiuſmodi ſuã ſentẽtiam ferat, & ferre teneaẽ cũ cõſilio ſapiẽtis ſi ab eo ꝑ alterã partiũ ipſius petẽtis expẽſis ipſum cõſiliũ fuerit poſtulatũ. Cetera aũt oia q̃ in ſupiorib' ſunt ſtatuta etiam in cauſis huiuſmodi uẽdicẽt ſibi locũ. Ceteꝝ ſi qs ab aliqua diffinitiua ſententia contra eũ lata in aliq̃ ciuili cauſa lite vel q̃ſtione per aliquam dictoꝝ rectoꝝ iudicũ vel officialiũ appellare uoluerit poſſit, & ſibi liceat ad dictũ dominũ defenſorem, & iudicem appellationis infra tempora infraſcripta & ſub infraſcripta forma libere appellare uidelicet ut ipſa die ipſius ſententie promulgate appellare poſſit uiua uoce, & ſine ſcriptis. Elapſa uero ipſa die in ſcriptis tantũ, & infra decem dies continuos ab ipſa die dicte late ſententie, & non ſcientie in antea computandos. In quo termino dies dicte late ſententie minime comprehendanẽ. In q̃ quidem appellatione ipſe appellator nullam cauſam exprimere teneaẽ. Et ſi q̃ uel ſi q̃s expreſſerit, Nihilominus ex alia, & ex aliis cauſis in ipſa appellatione non expreſſis appellationem ipſam iuſtificare, & corroborare ualeat in cauſe proceſſu. Nec etiam teneanẽ tempore dicte appellationis interponende uel poſtea quandocũq; infra ioris terminũ ſiue poſtea appoſtolos uel libellos dimiſſorios petere. Nec tamen propterea appellationem ipſam intelligaẽ deſeruiſſe ſeu iure ſuo præiudiciũ aliqd irrogaſſe, & dictũ appellatorem q̃libet dictoꝝ rectoꝝ iudicum, & officialiũ q dictam diffinitiuam ſentantiam protuliſſet benigne, & patienter audiat. Nec ipſa pendente qd quam in ipſa principali lite uel cauſa innouet in aliqd ipſius appellatoris præiudiciũ uel grauamen. Et ſi ſecus factũ fuerit ipſo iure ſit nulla. Quam qdem appellationem teneatur dictus appellator infra dictos decem dies coram dicto domino iudice appellationũ in formam publicam producere & eam dictus iudex appellationũ recipere, & admittere teneatur ſub infraſcripta forma, Videlicet ſi, & q̃tenus de iure ſit admittanda, & aliter non. Et deinde dictus appellator ſuũ libellũ ſiue petitionem infra duos dies continuos poſt productionem appellationis prædicte inmediate ſeqrentes ipſa die productionis dicte appellationis in dictis duob' dieb' minime computata coram eodem iudice appellationis porrigere teneaẽ. Quod ſi dictus appellator prædicta omnia non obſeruauerit ex tũc ipſo iure ipſius appellatio cenſeatur eſſe deſerta. Et nihilominus ad petitionem appellantis eidem appellato in expenſis legitimis ipſius cauſe per dictũ appellationũ iudicem condemnetur. Præmiſſis uero ut prædicitur per dictũ appellatorem obſeruatis, & adimpletis dictus iudex appellationis citari faciat partem appellatam per publicũ baiulũ dicti communis ad petitionem dicti appellantis ut infra primam diem iuridicam, & utilem ex tũc proxime ſubſequentem ſi ipſa pars appellata fuerit uel habitauerit in dicta, Ciuitate, Tuderti uel infra ſecũdam diem ſi in eius comitatu coram ipſo iudice appellationis compareat receptura copiam dicte appellationis, & receptura copiam dicti libelli ſiue petitionis, & terminũ ad opponendũ contra, & reſpondendũ dicto libello ſeu dicte petitioni quicqd uellet cui ſi indicto termino uenerit dictus iudex appellationis ſtatim faciat dicti libelli ſiue petitionis copiam a dicto appellatore ipſius appellatoris ſumptib' exiberi. Et eidem terminũ duoꝝ dieꝝ ſtatuat, & aſſignet ad accipiendũ copiam dicte appellationis, & ad reſpondendũ dicto libello ſiue petitioni ac etiam ad opponendũ contra quicqd uult

ſi uero

ſi vero non comparuerit eũ item terminũ in eius abſentia idem iudex appellationis ſtatuat, & ſubſequenter eidem per publicũ baiulũ dicti communis eũdem terminũ notificari faciat perſonaliter uel ad domũ ſue ſolite habitationis. Qui appellatus ſi in ipſo termino coram ipſo iudice appellationis comparuerit, & exceptiones incontrariũ propoſuerit ſiqdem declinatorias unam uel plures ſeu uim, & naturam declinatoriarum habentes & in formam declinatoriarum propoſitas teneat ipſe iudex appellationis ſub pena decem lib. cort. eas infra quinqꝫ dies examinare, & diffinire prout iuſtitia ſuadebit abſqꝫ aliquo conſilio ſapientis. Aliis exceptionibus in proceſſu cauſe reſeruatis. Dictis uero quinqꝫ diebus elapſis ſi dicte declinatorie exceptiones deciſe non fuerint aut ſi talis excipiens in eis ſuccubuerit ſeu etiam ſtatim poſt lapſum dicti termini ad opponendũ ſtatuti ſi talis appellatus in ipſo termino non comparuerit ſeu etiam ſi comparuerit & nullam de predictis exceptionibus declinatoriis oppoſuerit modo predicto teneatur dictus iudex appellationis ad petitionem cuiuſlibet partiũ ipſis partibus per ſe ipſum ſi preſentes coram ipſo iudice fuerint uel per publicũ baiulũ dicti cõis ſi altera ipſarum partiũ tũc ibi preſens non fuerit terminum dierum octo ad probandũ, & ad inducendũ in ipſa cauſa quicqd uellent ſtatuere, & aſſignare hoc intellecto qꝫ in ipſa & ſuper ipſa cauſa appellationis teſtes denuo recipi, & examinari poſſint ad petitionem producentis eiuſdem tam ſuper nouis articulis quam etiam ſuper ueteribus productis in primo iudicio, & ſuper connexis, & de pedentibus ab eiſdem, & dicte probationes, & productiones licite fieri ualeant etiam lite non conteſtata. Quibus octo dieb' elapſis neutra dictarum partiũ ad aliqd probandũ uel inducendũ in dicta cauſa per dictũ iudicem appellationis ulterius admittatur niſi de utriuſqꝫ partis conſenſu ipſe terminus per ipſum iudicem infra dictũ terminum octo dierum fuerit prorogatus. Sed dictus iudex appellationis infra alios octo dies ad petitionem cuiuslibet ipſarum partiũ per ſe ipſum ſine conſilio ſapientis ſi a neutra partiũ conſiliũ ipſum petatur ipſam cauſam per ſuam diffinitiuam ſententiam terminare & decidere teneatur uictũ uictori in expenſis legitimis ipſius cauſe condemnando. Ceterum ſi ab aliqua ipſarum partiũ conſiliũ ipſum fuerit poſtulatũ eo caſu per ipſum iudicem procedatur ad ipſam commiſſionem, & ad alia prout regitur per formam ſtatutorum dicti cõis de hac materia loquentiũ. Hoc etiam intellecto qꝫ omnia ſupra ſcripta tempora proſecutionis, & diffinitionis dicte cauſe appellationis interpoſite a diffinitiua ſententia ſint, & eſſe intelligantur utilia, & non continua. Exceptis dieb' qbus ipſe appellationes producerentur. Que productiones licite fieri poſſint, & debeant per ipſum appellatorem qbuslibet dieb' etiam feriatis nulla incõtrariũ oppoſitione uel allegatione admiſſa prout ſuperius in alio caſu conſimili dictũ eſt. Quod ſi dicta cauſa infra dictũ terminũ diffinita, & terminata nõ fuerit extũc inſtantia ipſius cauſe ſit & intelligatur eſſe perempta, & ipſa appellatio ipſo iure cenſeatur eſſe deſerta. Niſi de utriuſqꝫ partis conſenſu fuerit ipſa inſtantia primitus per dictũ iudicẽ prorogata uel niſi ipſe iudex appellationis ipſius diffinitione moroſus extiterit poſtquam ab ipſis partib' uel altera earum de ipſa cauſa diffinienda fuerit requiſitus. Et nihilominus ipſe iudex ſi dictam cauſam ſua mora uel culpa infra dictũ terminũ non diffinierit pena uigintiquinqꝫ lib. ipſo facto incurrat. Et cauſam ipſam ſub dicta pena ad petitionem cuiuslibet partis terminare & diffinire teneatur. Et ſi qdem dictus iudex appellationis per ſuam ſententiam confirmauerit ſententiam iudicis cauſe principalis a q ad eũ extiterit appellatũ ipſa prima ſententia extũc rata & firma maneat, & per iudicem ipſius cauſe principalis q eam tulerat executioni mandetur nec ab ipſa confirmatoria ſententia dicti iudicis appellationis ualeat appellari. Et nihilominus ſi q appellatio interpoſita fuerit in aliquo caſuũ in preſenti capitulo cõprehenſorum ſibi fruſtratoria uel calũprioſa uiſa fuerit. Quod etiam per ipſum iudicem in eadem ſententia declarare teneatur ut talẽ appellationem non ſolũ parti aduerſe uictrici in expenſis ipſius cauſe ſed etiam dicto cõi in ſol. duob' cortoñ. pro qlibet libra pecunie ſeu extimatiõis rei de q taliter appellauerit cõdemnetur. Verum etiam ſi per dictũ iudicẽ appellationis ipſa prinunciata, & declarata fuerit poſſit ille contra

quem per dictum iudicem appellationis taliter pronũptiatũ extiterit infra decẽ dies cõtinuos
a die ipſius ſententie promulgate & nõ ſcientie cõputandos ipſa die ꝓmulgate ſententie in dic-
to termino minime cõputata ab ipſa ſentẽtia dicti iudicis appellationis ad dominũ poteſtatem
ſeu ad dominũ Capitaneũ ciuitatis Tuderti appellare inſcriptis tãtũ Et ipſam appellationẽ in
ſcriptis eũdẽ terminũ corã altero eoꝝ ad quẽ appellauerit in publicã formã producere ſub infraſcri
pta diſtinctione videlicet ꝙ ſi ꝑ ipſum dominũ poteſtatẽ vel aliquẽ iudicẽ ſue curie ad ciuilia de
putatũ fuerit talis ſententia promulgata eo caſu dicta appellatio & eius ꝓductio fiat vt dictum
eſt ad dictũ dominũ Capitaneũ Et verſa vice ſi talis ſentẽtia lata fuerit per dictũ dominũ capi
taneũ vel aliquẽ iudicẽ ſue curie ad ciuilia deputatũ fiat & fieri debeat ſimili modo ad dictũ do
minũ poteſtatẽ & deinde infra quinqꝫ dies cõtinuos poſtea ſubſequentes ipſa productionis di-
cte appellationis in dictis quinqꝫ diebus nõ cõputata dictus appellator corã dicto domino pote
ſtate ſiue capitaneo ad quẽ appellatũ eſt producat & producere teneatur omnia acta tã primi iu
dicii quã ſecũdi in publicã formã & inſtrumẽta & iura ꝑ eũ in primo iuditio & etiã in ſecũdo pro
ducta Qui poteſtas ſiue Capitaneus poſtea ſaltẽ infra tres dies extũc proxime ſubſequẽtes cau
ſam ipſam de iure cõſulẽdã cõmittat alicui probo uiro iuris perito neutri parti ſuſpecto in ciui-
tate tuderti ſi ipſis partibus placuerit ſeu extra ſi ipſe partes de ipſa cõmiſſione in dicta ciuitate
fienda concordes non fuerint refrenato prius per eũ prout ſibi cõueniẽs & expediẽs uiſum fue-
rit numero ſuſpectoꝝ Et deinde ad ipſum cõſultorẽ infra eũdẽ terminũ oĩa ꝑdicta acta inſtru-
menta & iura cũ allegationibus iuriũ vtriuſqꝫ partis quas ſibi infra dictũ terminũ ipſe partes
exibere uoluerint ac ẽt cũ ſtatutis & ordinamẽtis dicti cõmunis ad ipſam cauſam faciẽtibus ſi-
mul ligata & ſigillata ſuo ſigillo & cũ ſalario cõpetẽti per eũ Taxãdo prout eidẽ congruũ fore
videbitur cõſideratis facundia ſiue ſufficientia conſultoris & ipſius cauſe qualitate & onere ex-
penſis ipſius ſecundi appellatoris tranſmittere teneatur Et dictus cõſultor de iure conſulat vtrũ
iuſte vel iniuſte per dictũ dominũ defenſorẽ & iudicẽ appellationis pronũpriatum extiterit &
ſubſequenter per ſuũ conſiliũ ſententiã dicti dñi defenſoris & iudicis appellationis cõprobare
vel improbare & reformare debeat prout iuſticia ſuadebit Et tandẽ dicto cõſilio reddito & ſe-
cundũ eius tenorẽ & formã dictus dñs poteſtas ſiue capitaneus ꝓnũptiare teneatur nec a tali
ſententia per aliquã ipſarũ partiũ poſſit vlterius appellare Decernẽtes & declarãtes in quolibet
caſuũ predictoꝝ preſenti capitulo cõprehẽſoꝝ appellari poſſe inſcriptis tã corã rectore iudice
uel officiale a quo ſeu a cuius ſentẽtia diffinitiua uel interlocutoria ſiue grauamine quis duxerit
appellandũ quã ẽt corã dicto dño defenſore & iudice appellationis ſiue coram dicto dño capita
neo uel corã dicto dño poteſtate ad quẽ uidelicet ſecundũ diſtinctionẽ & cẽſurã preſentis capi-
tuli eſſet taliter appellandum.

De ſalario deponendo per appellantem in cauſa Ciuili. Rubrica xlviiii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi ab aliqua diffinitiua ſententia ſeu interlocutoria que uim ſententie dif
finitiue optineat & poſtquã nullã diffinitiuã ſententiã in ipſa cauſa promulgari ſpererur ad
dñm defenſorẽ & iudicẽ appellationis cõmunis Tuderti per aliquẽ fuerit appellatum Et de
inde per ipſum iudicẽ appellationis dicta ſen entia fuerit confirmata talis appellator ſoluere te
neatur camerario cõmunis Tuderti pro ipſo cõmuni & eius nomine recipienti ſex den. corti pro
qualibet libra ſumme pecuniarie ſiue uere extimationis rei in tali ſumma comprehenſa. Si uero
ab alia interlocutoria ſeu ab aliquo grauamine ꝙ ante tẽpus diffinitiue ſententie promulgari de
diceretur illatum ad dictum appellationis iudicẽ fuerit per aliquẽ prouocatum & in tali appel-
latione per dicti iudicis appellationis ſententiã ſuccubuerit appellator teneatur talis appellator
dicto camerario pro dicto cõmuni recipienti & eius nomine ſoluere decẽ Sol. de quibus quidẽ

quãtitatibus pecunie in quolibet dictoꝝ caſuũ qlibet appellator in pecunia numerata dpoſita apud predictũ cãmerariũ pro dicto cõmuni facere teneantur. Necnõ de ipſo depoſito dicto iudici appellationis tẽpore porrectionis ſiue appellarionis per apodixã ſigillo dicti cãmerarii ſigillatam fidem facere teneatur Alioquin dicta appellatio ex tũc pro deſerta penitus ſic habẽda nec ſuper ea dictus appellator vlterius audiatur.

¶ De contractibus filiorum familias & etiam emancipatorum. Rubrica I

ITem Statuimus ꝙ nullus filius familias abſqꝫ conſenſu ſui patris vel aui paterni in cuius poteſtate eſſet poſſit per ſtipulationẽ pactũ ſiue pollicitationẽ vel cuiuſcũqꝫ generis cõtractũ ſiue diſtractũ ſe ipſum vel ſua bona vllatenus obligare ſiue alienare & ſi ſecus fecerit nõ teneat ipſo iure adeo ꝙ nec ipſe nec talis eius pater vel auus vel eius fideiuſſor vel q vis alius dicta de cauſa vel occaſione nec ipſoꝝ vel alicuius eoꝝ bona preſentia vel futura in aliquo teneri obligari vel inqetari poſſint nec exinde vel obinde ius aliquod in agendo excipiendo retinendo vel compenſando vel quoquomõ alteri acqratur Ceteꝝ ſi talis filius familias tũc tẽporis mercaturam aliquã ſiue artẽ vel artificiũ alicuius mercis ſiue mercimonii publice exerceret & in ipſa mercatura vel arte ſiue in hiis q̃ ad ipſam mercaturã vel artẽ pertinerent aliqd gereret contrahendo vel diſtrahendo ſeu ſe vel ſua bona quomodolibet obligando eo caſu tãquã pater familias & homo ſui iuris tã perſonaliter quã realiter efficaciter obligeť ac poſſit effectualiter cõueniri. Non obſtante ꝙ talis ſui patris vel aui nõ interuenerit authoritas vel cõſenſus Nec nõ talis eius pater vel auus vigore talis cõtractus ſiue obligationis conueniri poſſit a tali creditore uſqꝫ in ſummã & quantitatẽ legitime iure nature cõtingentẽ ipſi ſuo filio uel nepoti de bonis uel in bonis eiuſdem habita cõſideratione ad ipſa bona q̃ idẽ ſuus pr̃ ſiue auus haberet tẽpore quo dicta de cauſa ſiue occaſione cõueniret.Niſi ipſe pr̃ uel auus tali cõtractui uel obligationi expreſſim cõtradixiſſet uel niſi ante talẽ cõtractũ uel obligationẽ publice bãniti & ꝓconizati feciſſet per publicũ ꝓconem uel bãnitorẽ cõmunis Tuderti per ciuitatẽ Tuderti ꝙ nullus cõtrahat uel merchatũ cũ tali ſuo filio uel nepote de quo cõſtet ꝑ publicũ inſtrumentũ ꝑ eũ dẽ patrẽ uel auũ exibitũ infra octo dies a die ipſius bãnimẽti facti in ãtea cõputandos cõſulibus talis artis uel mercãrie quã idẽ ſuus filius ſiue nepos publice exerceret ipſa die dicti bãnimẽti ſiue ꝓclamationis in dicto termino dictoꝝ octo dieꝝ minime Cõputata ſalua ſemꝑ ꝯtra ipſum patrẽ uel auũ actione de in rẽ uerſo in quolibet dictoꝝ caſuũ ſi & quatenus de iure cõpeteret Cui ꝑ pñs capitulũ nõ intelligať in aliquo derogatũ. Si aũt qs emancipatus fuerit a ſuo pr̃e uel auo in eius poteſtate ſubiacebat & deinde cũ alio cõtrahat uel quoquomõ ſe obliget eo caſu talis eius pr̃ uel auus a quo emãcipatus fuerat dicta de cauſa ſiue occaſiõe nõ poſſit in aliquo cõueniri. Dũmõ tpe dicte emãcipationis uel poſtea dcõ ſuo filio uel nepoti de ſuis bonis cõtulerit tm̃ quãrũ ſibi de dictis uel in dictis bonis iure dcẽ legitime cõpetebat uel cõpetere poterat habitu reſpectu ad bona q̃ idẽ ſuus pr̃ ſiue auus haberet tpe quo dicta de cauſa ſiue occaſiõe cõueniret. Alioqn idẽ pr̃ uel auus uſqꝫ in ſupplementũ dicte legitime cõueniri dcã ad cauſa ualeat cũ effectu,niſi ꝓmiſſa eius cõtradictio ſiue bãnimẽtũ ꝑdictũ & alia infraſcripta ſollẽnia pro eius parte fuerint obſeruata. Ita tñ ꝙ totũ & qcquid quod ipſe pr̃ uel auus in aliquo dictoꝝ caſuũ dicta de cauſa uel occaſione ſoluerit eidem ſuo filio uel nepoti in dicta ſua legitima portione ſiue eius ſupplemẽto poſſit & debeat cõputari. Que omnia optinere uolumus ꝑpetuã roboris firmitatẽ ſtatuto guarãtigie uel aliquo alio loquente in cõtrariũ nõ obſtãre quibus omnibus per preſens capitulum derogetur.

¶ Quod contractus ſiue diſtractus facti cum Minoribus non ualeant & de pena notarii ſcribentis. Rubrica II

CONtractus & diſtractus cũ minore viginti annoꝝ factus ſine ſui patris vel curatoris auctoritate & conſenſu ſit ipſo iure nullus & ex eo nullũ ius fiat capitulo guarãtigie nõ obſtante. Et notarius qui tales contractus & inſtrumenta confecerit in libris decem condẽpnetur & in totidem qui ipſo inſtrumento vteretur vel eius pretextu aliquid peteret.

¶ Quod maritus lucretur quartam partem dotis Vxoris ſue. Rubrica lii

LVcretetur maritus quartam partem dotis vxoris ſue ſine filio vel filia ex ea habito vel habita decedentis quandocũq; decedat poſtquam eam duxerit ad domum ſuam vel ſue habitationis, de qua quarta parte non poſſit vllatenus defraudari. Ita tamen ꝙ dictus maritus contribuat in expenſis funeralibus dicte ſue vxoris pro ipſa quarta parte Et hoc capitulum locũ habeat tam in iam nuptis quam etiam in nupturis.

¶ Quod mulieri in dote non opponatur exceptio mobilis nõ aſſignati. Rubrica liii

ITem Statuimus ꝙ licet aliqua mulier ſoluto matrimonio dotem ſuam ad mobile communis Tuderti non aſſignauerit que eſſet in caſu reſtitutionis ꝙ propterea non poſſit ſibi opponi exceptio mobilis non aſſignati. Et ſi opponeretur talis opponens non audiatur nec audiri poſſit vel debeat per aliquem rectorem ſiue officialẽ dicti communis. Sed nihilominus ipſum inſtrumentum dotale debeat executioni mandari per iudices curiarum dicti communis non obſtante aliquo ſtatuto vel ordinamento dicti communis in contrarium loquente.

¶ Qualiter Mulieres contrahere poſſint. Rubrica liiii

ITem Statuimus ꝙ nulla mulier poſſit contrahere vel diſtrahere aut aliquam donationẽ cauſa mortis vel inter uiuos ſeu teſtamentũ codicillos vel aliã vltimã volũtatẽ facere ſine preſentia uiri ſui & patris & fratrũ carnaliũ & filioꝝ maioꝝ quatuordecim annis ſi oẽs p̄dictos habeat. Si vero patrẽ uel fratres carnales non haberet ſine preſentia duoꝝ ſuoꝝ proximioꝝ conſanguineoꝝ maioꝝ quatuordecim annis habitantiũ in ciuitate vel comitatu Tuderti ſimul cũ marito talis mulieris & eius filiis maioribus quatuordecim annis ſi eos habet. Et ſi maritũ non hẽret ſine p̄ñtia filioꝝ maioꝝ q̃tuordecim ãnis ſi eos hẽret. Et ſi maritũ vel filios non hẽret ſine p̄ñtia p̄ris ſi eũ hẽret. Et ſi patrẽ non hẽret ſine p̄ñtia fratrum carnaliũ maioꝝ q̃tuordecim ãnis ſi eos hẽret. Et ſi p̄dictos vel aliquẽ p̄dictoꝝ nõ hẽret ſine p̄ñtia dictoꝝ duoꝝ cõſanguineoꝝ. Et ſi aliter facerẽt nõ ualeat nec teneat ipſo iure. Declarãtes ꝙ ubicũq; hoc cap̄lm loq̄t̃ de cõſanguineis intelligat̃ de ꝓximioribus cõſanguineis ex linea p̄rna uſq; in tertiũ gradũ incluſiue. Si ex ipſa linea p̄rna ipſos habuerit. Si uero ex linea p̄rna mulier tales cõſanguineos nõ habuerit intelligat̃ ſimiliter de cõſanguineis ex linea m̃rna uſq; in tertiũ gradũ incluſiue. Si uero talis mulier bis diuerſis diebus & ꝑ diuerſos baiulos ad certa & determinata t̃pa citari fecerit p̄dictos quoꝝ p̄ñtia req̄rit̃ ut ſup̄ diſtinctũ ẽ de mãdato alicuius iudicis curie cõmunis Tuderti ꝑſonalr̃ uel ad domũ eoꝝ habitatiõis ſi in ciuitate uel comitatu Tuderti habitauerint. Seu ſi ipſa mulier uel eius legitimus procurator eius nomine notificauerit perſonaliter predictis quorum preſentia requiritur ut premittitur ſe uelle contrahere diſtrahere donare teſtari codicillari uel aliam ultimam uolũtatem condere Et cum quo uel quibus contrahere uel diſtrahere uelit ſeu quid & cui donare uelit & cuius conditionis ſeu ſpeciei contractum uel diſtractũ & in quo loco & qua die & hora facere uelit Et p̄dictis talr̃ moniti uenerint in aliquo de dictis terminis poſſit tũc talis mulier p̄dicta facere ſi eidẽ ſicut alias ſibi ꝑ formã iuris ſeu ſtatutoꝝ dicti cõmunis p̄mittit̃ ſi aũt aliquẽ ex p̄dictis ſup̄ declaratis dc̃a mulier nõ hẽret in ciuitate uel cõitatu Tuderti ſeu ſi hẽret & nõ inuenerint in aliquo de dictis terminis eo caſu poſſit talis mulier i ultimo de dictis terminis ſeu ẽt infra tres dies poſtea

ſubſequentes predicta libere facere ad beneplacitū ſuū prout aliis ſibi liceret per formā iuris ſeu ſtatutoꝝ dicti communis. Hoc intellecto ꝙ ea q̄ ſupradicta ſunt de perſonis quaꝝ preſentia in caſibus predictis requirit̄ nō habeant locū in religioſis uel femminis. Liceat tamen cuilibet mulieri ſine alicuius preſentia uel requiſitione in ſua ultima uolūtate de bonis ſuis ad pias cauſas relinquere uſq; in ſummā ſeu ualorē uiginti quinq; libraꝝ cort. incluſiue omnibus relictis hmōi cumularis. Item obligent̄ & obligare ſe poſſint ſine publico inſtrumēto mulieres inſraſcripte uſq; in uiginti quinq; lib. cort. ſine preſentia ſeu reqſitione alicuius predictoꝝ. Videlicet illa mulier q̄ue exerceat artem ſiue miniſteriū texendi ſeu uendendi uel lauandi pānos & panifacola & tricola & aliehiis ſimiles in ipſis ſilicet artibus & miniſteriis occaſione ipſaꝝ artiū ſiue miniſterioꝝ tum ſiue alicuius eoꝝ & non aliter. Liceat ēt mulieribus conſtituere procuratorē & actorē ad lites & cauſas & ad reqſitionē & notificationē de qbus ſupra fit mentio faciēdas ſicut eis placuerit nō obſtāte ꝙ p̄dicti uel aliq̄s p̄dictorū ad actus hmōi reqſiti ſeu p̄ntes nō eſſent. Et p̄ns capitulū ceteris aliis ſtatutis ſiue ordinamētis dicti cōmunis in cōtrariū loquētibus uolumus p̄ualere.

Quod filie femmine ſuperſtite maſculo non ſuccedant ab inteſtato & qualiter tunc dotentur. Rubrica lv

Item Statuimus ꝙ nulla mulier filia neptis pronpetis ſiue abneptis alicuius infraſcriptarū perſonarū de cuius ſucceſſione tractaretur nec aliqua p̄ſona cuiuſcū ꝙ ſexus ſiue gradus exiſtat deſcendens ex tali defuncta p̄ſona per lineā femeninā ſuccedat uel ſuccedere poſſit abinteſtato in aliquo eius patri matri auo auie proauo proauie ab auo uel ab auie abinteſtato defuncto ſeu defuncte nec in dicta eius ſucceſſione audiatur agendo uel excipiendo ſuperſtite alicui predictarum perſonarū taliter defunctarū aliquo eius filio legitimo & naturali ſeu aliquo alio maſculo legitimo & naturali inferioris gradus deſcendente per lineā maſculinam legitimam & naturalem ex tali perſona defuncta de cuius predicta ſucceſſione tractaretur, & ipſam ſucceſſionē acceptante ſiue eam acceptare uolēte. Et ſi tenutam uel poſſeſſionē de bonis hereditatiis talis defuncte perſone ſeu aliquibus uel aliquo ipſorū bonorū uel aliqua earū ſiue alicuius eorū parte haberet ipſam tenutam ſiue poſſeſſionē relinquere & dimittere Teneatur predicto legitimo ſucceſſori talis defuncte perſone ad ipſius petitionem. Ita tamen ꝙ talis filia ſiue neptis & alia quelibet perſona inferioris gradus deſcendens ex maſculo legitimo & naturali deſcendenti per dictā lineam maſculinam ex ipſa defuncta perſona de cuius predicta ſucceſſione tractaretur ſi dotata non eſſet debeat decenter dotari de bonis hereditariis talis defuncte perſone per eius ſucceſſorē predictum. Conſiderata conditione ſue perſone & qualitate & quantitate bonorum hereditatis predicte. Ac etiam de eiuſdem bonis alimentari debeat donec fuerit maritata & dotes predictas habuerit cum effectu, ſiue donec moneſterium intrauerit. Ac etiam ꝙ dictus ſucceſſor ad ipſam ſic dotandam & alimentandam teneatur ac cogi poſſit & debeat cū effectu. Et pro predictis alimentis & dotibus poſt mortem talis defuncte perſone & ex tempore ipſius mortis ēt antequam nubat omnia predicta bona hereditaria uigore fictione authoritate p̄ſentis capituli tali mulieri obnoxia & obligata exiſtāt. Declarantes ꝙ ſufficiat ſi talis femina deſcēdēs dotetur de bonis unius tm̄ p̄dictorū aſcēdētiū ut a ſucceſſione eorū cuiuſlibet excludatur. Quod ſi p̄dictus filius maſculus uel alius deſcēdēs maſculus p̄ lineā maſculinā deceſſerit ſine deſcēdēte maſculo talis filia neptis uel p̄neptis ſeu alius deſcēdēs p̄ lineā femininā reintegrētur & habeāt eā portionē hereditatis & bonorū talis defuncte p̄ſone a quā excluſe fuerāt pp̄ ſuperexiſtentem maſculū cōputata tn̄ dote quā habuiſſent de bonis talis defuncte p̄ſone in dicta portiōe. Ex teſtamēto uero & q̄libet alia ultima uolūtate talis defūcte p̄ſone ſuccedāt & ſucceder̄ poſſint & poſſit eidē p̄dicte p̄ſōe & cuil; eaꝝ, & legata & fidei cōmiſſa & oē & quidq̄d in tali teſtō uel ultima uolūtate eis uel alicui eaꝝ relictū eēt capet̄ & hēr̄ poſſint & poſſit iuxta tēorē & formā ipſi' teſtamēti ſiue ultie uolū

tatis,ſi aliud eis ſiue ei iure dictũ non obſiſtat. Ita tamen ꝙ ipſe mulieres & quelibet earũ quibus uel cui bona talis defuncte pſone ꝗliter obuenirent ea ſibi cõputent & cõputata teneant in ipſis ſuis dotibus, Et ſi aliqua de dictis mulieribus dotata fuerit ab aliqua de dictis pſonis i eius vita uel p ipſius ultimã volũtatẽ eo caſu talis mulier ipſis dotibus ſit & eſſe debeat cõtenta. Ita ꝙ nihil vltra quantitatẽ ipſam in hereditate uel de hereditate alicuius predictaꝝ pſonaꝝ petere ualeat uel habere niſi ſecũdũ expreſſam diſpoſitionẽ taliũ pſonaꝝ. Et ſi poſtquã aliqua de pdictis perſonis nupſerit vidua remãſerit poſſit ad domũ heredis talis defuncte pſone redire & ibi ſtare ac de ipſis bonis hereditariis modo pdicto alimentari debeat donec iterũ maritet uel moneſteriũ intret. Dũmodo fructus ſue dotis quos haberet vel alioꝝ ſuoꝝ bonoꝝ ſi qua tũc hẽret conuerti debeãt in alimẽtis pdictis. Inſuper volumus ſtatuẽtes ꝙ ſi aliqua de pdictis pſonis de cuius ſucceſſione tractaretur in ſua vltima voluntate aliqd alicui de dictis mulieribus relinquerit pro ea dotãda, poſtea antequã deceſſerit eã dotauerit Et deinde nõ reuocata ipſa ſua vltima volũtate in parte pdicta deceſſerit dictũ relictũ euaneſcat & euanuiſſe ipſo iure intelligat & pro nõ facto penitus habeatur. Et ſup & de predictis & quolibet pdictoꝝ ſi de eis vel eoꝝ aliquo ſeu eorũ vel alicuius eoꝝ occaſione aliqua lis queſtio vel ꝯtrauerſia oriret vel eſſet poſſit Teneatur & debeat iudex maioris curie communis Tuderti cognoſcere procedere pronuntiare diffinire & exequi breuiter ſummarie de plano ac ſine iuditii ſtrepitu & figura iuditii.

¶ De ſucceſſionibus ab inteſtato. Rubrica lvi

Item ſtatuimus ꝙ ſi aliqua pſona de ciuitate vel comitatu Tuderti ab inteſtato deceſſerit ſine liberis ſupſtitibus ſeu ſupſtite ſibi aliqbus ſeu aliqua pſona uſq; in tertiũ gradũ ſue Agnationis incluſiue ſuccedat ſibi proximior de dicta ſua agnatiõe hoc intellecto & declarato ꝙ in dicta ſucceſſione non hẽatur nec haberi debeat diſtinctio ſiue conſideratio uel reſpectus an talis proximior cõiũgebatur tali defuncte pſone ex utroq; parẽte ſiue p lineã utriuſq; parentis ſeu ex uno uel unius tantũ. Dũmodo ex parte ipſius defuncte perſone ſeu ex eius paterna linea ſaltem eidem coniũctus extiterat. Preterea uolumus ꝙ nepotes ex fratre carnali quondã talis defuncte perſone ſuccedant eidem una cum eoꝝ patruo eodemq; fratre quondam talis defuncte perſone in ſtirpes & non in capita Mater uero ipſius quondã defuncte perſone ſuperſtite aliquo agnato infra tertiũ gradũ ut prefertur in ſola octaua parte bonoꝝ ipſius quondã ſui filii uel filie ſuccedat & ſuccedere poſſit eidem Et ipſa octaua parte ipſa mater contenta ſit & eſſe debeat adeo ꝙ nihil amplius iure ſucceſſionis petere uel habere poſſit de hereditate predicta Mater uero non extante ſuccedat eidem ab inteſtato quondam auia ſua paterna in octaua predicta Et ipſis matre & auia non exiſtentibus ſimili modo ſuccedat eidem proauia quondam eius paterna uidelicet mater aui ſui paterni Auia uero materna uidelicet mater matris & proauia materna uidelicet auia matris dicte defuncte perſone ſeu aliqua ipſarum de cognatitia prole quondam ipſius defuncte perſone ſiue patris eiuſdem ad dictam ſucceſſionem nullatenus admittatur Ita tamen ꝙ in dicta agnatitia prole non includatur nec intelligatur includi aliqua femmina excepta forore carnali ſiue nepte uidelicet filia fratris carnalis & amita quõdam talis defuncte perſone. Que ſole ſcilicet ſoror neptis & amita in dicta prole agnatitia & in eius numero comprehendantur & cõprehẽdi ualeant in caſu predicto ſi & inquantũ in eo caſu tali defuncte perſone non ſupuiuat aliqs quondã eius fr̃ carnalis legitimus & nãlis ſiue nepos legitimus & nãlis natus ex fr̃e carnali quodã talis defũcte pſone ſiue patruꝰ Quibus fr̃e & nepote uel aliquo eoꝝ extãtibus & ſupuiuẽtibus ſiue extãte & ſupuiuẽte Et donec ipſi extiterit ſiue deſcẽdẽtes eoꝝ maſculi & p lineã maſculinã deſcẽdẽtes dicta ſoror neptis & amita talis quodã defuncte pſone a dicta eius ſucceſſiõe repellant & ad eã dicti quõdã eius fr̃ & nepos & patruus admittãt & admitti poſſint. Sed ſi dicte

mater auia proauia paterna uel aliqua earũ que in dicto ordine ſiua ordine premiſſo ſuccederẽt ſeu ſuccedere poſſint vt dictũ eſt non extarent ſubcedãt nihilominus tali defuncte perſone ei proximiores de dicta ſua agnatitia prole vt ſuperius dictũ eſt. Verũ ſi talis perſona decefferit condito teſtamento vel alia vltima volũtate & in ipſo vel in ipſa quocũq; titulo iure vel modo aliqd reliquerit ipſi ſue matri auie vel proauie eo caſu talis eius mater auia vel proauia dicto relicto cõtenta ſit & eſſe debeat nec vltra in dicta vel de dicta hereditate iure ſucceſſionis petere poſſit.

Quod gradus intelligantur ſecundum ius canonicum. Rubrica lvii

QVis in pluribus partibus ſtatutorum communis Tuderti de gradibus agnationum cognationũ ſiue affinitatũ ſit mentio & dubitatio inter prudentes oriaẽ cuius iuris videlicet an canonici vel ciuilis in pdictis ſit cõſideratãda cẽſura. Volẽtes dictam dubitationem tollere & declarare hac lege duximus ſtatuendũ q; vbicũq; de gradibus pdictis uel aliquo eorũ in noſtro iure municipali ſit mentio gradus ipſi ſecundũ ius canonicum tantum debeant computari hoc tñ expreſſe declarato q; patruus fratres patrueles excludat & ita ẽt amita uel matertera cõſobrinos talis defuncte pſone l3 de iure Canonico in eodẽ gradu exiſtãt

De contractibus fictitie factis. Rubrica lviii

ITem ſtatuimus q; quicũq; de ciuitate uel comitatu Tuderti fecerit aliquam adienationẽ ei uſcũq; rei ſubquocũq; nomine aut titulo & poſtea ipſam rem alienatam poſſiderit vel eius fructus perceperit ſaltem per tres annos continuos poſt dictam alienationem inmediate ſequentes talis alienationis contractus fictitius cenſeaẽ. Niſi talis alienator ipſam rem alienatam precario ſiue titulo conductionis aut quouis alio titulo poſt ipſum contractũ alienationis tenuerit aut poſſederit nomine ei[illegible] cui ipſam rem alienauerit. Dũ modo de dictis precario conductione & aliis de qui[illegible]tero corũdem conſtet per aliud inſtrumẽtum quam per inſ[illegible]

[illegible]rma quis admictẽdus i matricula notariorũ Ciuitatis Tuderti. Rub, lviiii

I[illegible]e Statuimus q; quotieſcũq; aliqs petierit ſe admitti & ſcribi i matricula artis notariorũ ciuitatis Tuderti cõſules dicte artis teneaẽ p publicũ pconẽ cõmunis Tuderti facere cõuocari uniuerſitatẽ hoium dicte artis & ea taliter cõuocata atq; coadunata talis q in ea ſe admitti & ſcribi petierit pſonaliter coram ipſis cõſulibus eorũq; cõſiliariis & aliis hoibus dicte artis & matricule tũc in dicta adunãtia exiſtẽtibus debeat cõparere & p ipſos cõſules & cõſiliarios examineẽ ſecũdũ formã ordinamẽtorũ dicte artis Et deide i dicta matricula recipi & ſcribi nõ deat niſi prius obſtẽtũ fuerit p duas ptes ipſorũ oium q tũc i dicta adunãtia iterfuerint pmiſſo iter eos partito ad buſſulas & palluctas. Dũmõ in ipa adunãtia tũc iterfuerit ſaltẽ ququagita notarii dicte artis & matricule non cõputatis in dicto numero dictis conſulibus & conſiliariibus. Et ſi preter uel contra dictam formam aliquis in dicta matricula admiſſus & ſcriptus fuerit non ualeat nec teneat ipſo iure & pro non admiſſo & non ſcripto penitus habeatur.

Quod actis exemplatis fides adhibeatur. Rubrica lx

ITem Statuimus q; ſi quis aliqua acta ſcripta & exemplata in publicã formã alicuius notarii de Ciuitate uel Comitatu Tuderti inquorum ſubſcriptione dictus notarius afferat acta per eum integraliter fore exemplata de aliquo originali libro ſiue quaterno actorũ communis Tuderti ipſi exemplo plena fides adhibeatur nõ obſtante q; talis liber uel quaternus originalis

non producatur. Nec etiam obſtante ꝙ aliqui Teſtes non eſſent poſiti ſiue ſcripti in ipſo exēplo nec in ipſo libro ſeu quaterno originali dictoꝝ actoꝝ nec ēt ſi ſup ipſo exēplo non eſſet alicuius iudicis authoritas interpoſita & ꝙ acta taliter exēplata habeantur ꝑ publicis inſtrumentis & hec trahantur non ſolum ad futura ſed etiam ad preterita non dum ſopita.

¶ De mudo ſeruando per notarios in reſtituendo inſtrumenta; Rubrica lxi

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius ciuitatis vel comitatus Tuderti Teneaᷓ ad petitionē eius adquē inſtrumentū conditū ꝑ ipſum vel aliū cuius prothocolla ſibi cōmiſſa fuiſſent ptineret infra quindecim dies poſtquā petitū fuerit tali petēti reſtituere in publicā formā ſatiſfacto ſibi prius ab eo de cōpetenti ſalario Quod ſi nō fuerit penā viginti ſolidoꝝ cortonenſium vice qualibet ipſo facto icurrat niſi iuxta de cauſa fuerit impeditus. Et nullus notarius det vel reſtituat aliquod inſtrumentū de quo cōficiendo rogatus fuerit niſi illi ī m̄ ad quē tale inſtrm̄ pertineret vel niſi ad ipſam reſtitutionē fiendā coactus fuerit ꝑ aliquē rectorē vel offitialē communis Tuderti. Preterea volumus ꝙ ſi aliquod inſtrm̄ poſtquā in publicā formā alicui reſtitutum fuerit aliquo caſu perditū corroſum vel deletū fuerit. Et ꝓpterea iteꝝ & exintegro refici & reſtitui poſtuleᷓ eo caſu citata prius parte aduerſa cuius intereſſet & iuramēto ꝓſtito ꝑ illū ad quem tale inſtrm̄ ptineret & ipm ſibi exintegro refici & reſtitui poſtularet vt dictū ē ꝙ hmōi caſus ſine aliqua ſua fraude acciderit & ꝙ ſi qn ad ipſius manus peruenerit ipſo nō vteᷓ ſed eidē notario ſtatim ipſum reſtituet teneaᷓ idē notarius tale inſtrm̄ iteꝝ in publicā formā reficere & reſtituere tali petēti recepto prius ab eo ſalario cōpetēti. Et predicta tā poteſtas quā Capitaneus & iudex maioris curie & iudex extraordinarius dicti cōmunis & quilibet eoꝝ qui de hoc fuerit requiſitus fieri faciāt ad petitionem cuiuſlibet cuius intereſſit breuiter ſummarie & de plano & ſine ſtrepitu & figura iuditii & ſine ſolutione ſalarii.

¶ Quantum notarius recipiat de teſtamento uel inſtrumento. Rubrica lxii

ITem Statuimus ꝙ nullus notarius de Ciuitate uel comitatu tuderti poſſit per ſe uel alium quōcūꝗ recipere vel ꝑcipere de aliquo teſtamēto codicillo vel alia vltima volūtate ab vna pſona uel pluribus ad quē ſeu quas ptineat volēti ſiue uolentibus ipſum ſemel habere in publicam formā vltra decē libras cort. Et de inſtrumēto publico ab uno uel pluribus ad quem vel quos pertineat uolente ſeu uolentibus ipſum ſemel habere in publicam formā vltra duos florenos auri. Et poteſtas teneatur ad petitionē cuiuslibet cuius intereſt predicta facere obſeruari ꝑ quemlibet de dictis notariis pro ſalariis ſupra dictis infra decē dies proxime ſuqſequentes a die ꝓcepti per eum facti Alioquin notarius predictus non obtemperans penam decem librarū cort. uice qualibet ipſo facto incurrat.

¶ Quod notarius legat contractum partibus Et de modo ſeruando in cancellatione Rubrica lxiii

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius de ciuitate vel comitatu Tuderti antequam contractum aliquem de quo conficiendo rogatus fuerit legat vel recitet coram ipſis contrahentibus & teſtibus teneaᷓ ipm ſaltē ſubſtantialiter ſcribere, Et demū poſtea taliter eū ſcripſerit corā ipſis ↄtrahētib' & teſtibus recitare ita clare integralr & diſticte ꝙ nihil de ſubſtātialibus ſeq

eſſentialibus taceat vel obmictat Quod ſimiliter circa compoſitionem cuiuſlibet vltime volūtatis volum' obſeruari Et ꝙ in qualibet cācellatione quā aliq̃s eoꝝ faceret de aliquo ſuo rogitu ſiue prothocollo ſeu cuiuſcūꝗ alterius ſibi commiſſo in quo contineret aliquod creditū pecuniarium excedēs ſummā decē libraꝝ cort. aut res que decē libraꝝ valorē excederet Teneat͛ opponere annū indictionē menſem diē locū & teſtes i q̃b' & corā q̃bus hmōi cācellatio fieret.

De modo Seruando per Notarium in contractibus & de pena notarii ponentis litteram pro parte. Rubrica lxiiii

ITem Statuimus ad hoc vt inſtrumenta p̃ notarios conficienda falſificari non poſſint nec in eis aliqua fraus comitti ꝙ q̃libet notarius de Ciuitate vel comitatu Tuderti teneatur antequam coram contrahentibus legat & recitet contractū de quo conficiendo ab eis rogat' fuerit adhibere ſaltem duos teſtes ſibi notos & q̃ tales contrahentes cognoſcant & ꝙ in quolibet rogitu prothocollo & inſtrumento p̃ aliquē de dictis notariis cōficiēdo ac ēt in quolibet actu iudiciali per quēcūꝗ notariū ſcribendo ſemp apponi & inſeri debeat per notariū ad huiuſmodi actū deputatū extenſe de verbo ad verbū & nō p̃ litteras ſeu figuras numerales annus mēſis dies & indictio & ꝙ in qualibet publica ſcriptura & actu quolibet iudiciali ſemp apponatur annus natiuitatis Dn̄i nr̄i Ieſu Xp̄i & de ipſa natiuitate ſemp mētio fiat in talibus ſcripturis Et nihilominus auctoritate & fictione p̄ſentis capituli ipſa natiuitas p̄to ſpecificata & expreſſa habeatur in ſcripturis hmōi ēt ſi in eis expreſſa & ſpecificata nō eſſent Et ꝙ quilibet ānus in ciuitate & comitatu Tuderti ab ipſa natiuitate initiū ſummat Et ꝙ quilibet notarius de ciuitate vel comitatu Tuderti teneatur & debeat in principio cuiuſlibet quaterni ſuoꝝ rogituū & prothocolloꝝ in poſteꝝ ſcribendoꝝ apponere & ſcribere ſolitū eius ſignū & in titulationē hoc modo videlicet hii ſunt rogitus prothocolla ſcripti p̃ me Talē notariū ſub tali milleſimo indictione & pontificatu diebus & menſibus infra ſcriptis Et deinde in fine cuiuſlibet Talis quaterni ponere ſub ſcriptionē ſuā & quotieſcūꝗ aliquis ipſoꝝ notariorū in aliqua cedula ſcriberet ſeu notaret aliquem contractū vel aliā ſcripturā de qua rogatus fuiſſet teneatur in ipſa cedula apponere milleſimū indictionē pontificatū menſem & diem dicte ſcripture confecte & locū & Teſtes & in fine ipſius ſcripture ſe ſubſcribere Et hoc ſi talis cedula ſcripta fuerit manu ſua ſin aūt dicta cedula ſcripta fuerit manu cuiuſlibet alterius perſone cōtinēs aliquid de quo ipſe notarius rogat' fuerit teneatur ipſe notarius eidē cedule ſe ſubſcribere hoc modo videlicet ego talis notarius contentis in hac preſenti cedula interfui & de ipſis rogatus fui ſub Tali milleſimo indictione pontificatu menſe & die in tali loco & coram talibus Teſtibus & ideo me ſubſcripſi Quā ſubſcriptionem cū predictis milleſimo & reliquis ſupra proxime dictis facere teneatur idē notarius inmediate & continuate poſt finē dicte ſcripture contente in dicta cedula alterius vt predicitur manu ſcripta ita ꝙ nihil in dicta cedula poſt finē talis ſcripture in ea cōtente & ante dc̄am ſuā ſubſcriptionem ſuperadi valeat quoquomodo Notarius vero contrafaciens in aliquo dictoꝝ caſuū qualiber vice penam decem lib. cortonenſium ipſo facto incurrat Et quilibet Notarius de ciuitate Tuderti in quolibet rogitu prothocollo & inſtrumento de quo conficiendo rogaretur teneatur ſuum proprium nomen & ſui patris ac etiam aui paterni & regionem & parrochiam in qua Tunc habitat expreſſim ſubſcribere & apponere. Si vero fuerit comitatenſis nomen ſuum proprium ſuiq́ Patris & Aui paterni & nomen Caſtri ſeu Ville in qua Tunc habitat ſcribere & inſerere in ſuis rogitibus prothocollis & inſtrumentis ſimiliter teneatur ac etiam nomina contrahentium & ipſarum patruum & auorum paternorum & regio

ptem & parrochiã in qua habitant ſi habitauerint in ciuitate predicta ſi vero in comitatu nomẽ caſtri vel ville in quo vel qua habitarent contrafaciens in viginti ſolidis cort. vice qualibet puniatur Ad quorum obſeruationem etiam notarios curiaꝝ maleficioꝝ cõmunis Tuderti in perſonis partiũ & ipſoꝝ fideiuſſoꝝ volumus obligari vinculo iuramenti & ad penã predictã.

¶ Quod Teſtamenta & inſtrumenta valeant etiam ſi non fuerint regiſtrata. Rubrica lxv

ITem ſtatuimus ꝙ omnia & ſingula teſtamenta codicilli & alie vltime volũtates donatiões tiones cauſa mortis ſiue inter viuos & alii cõtractus ac ẽt emãcipationes olim quãdocũꝙ facta facte vel facti in qbus ſiue de qbus inſinuatio ſeu regiſtratio requirebaẽ olim ꝑ formam alicuius capituli ſtatutorũ cõmunis Tuderti valeãt & optineãt plenũ robur Nõ obſtãte ꝙ nũquã inſinuatũ vel regiſtratũ fuerit & ꝙ dicta de cauſa ſeu occaſione nil de cetero in contrarium poſſit opponi & talis opponẽs minime audiaẽ vel audiri poſſit ꝑ aliquẽ rectorẽ vel offitialẽ dicti cõmunis Tuderti & nihilominus tã ipſe opponẽs quã rector vel officialis talẽ oppiſitionem admictens penã centũ libraꝝ cort. pro quolibet eorum incurrat vice qualibet ipſo factoꝝ

¶ De inſtrumento facto extra iuriſdictionem Tuderti & ꝙ exceptio excommunicationis contra notarium vel illum qui conceſſiſſet offitium tabellionatus opponi non poſſit.
Rubrica lxvi

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquod inſtramentũ factũ eſſet extra territoriũ & diſtrictum Ciuitatis Tuderti manu cuiuſcũꝙ notarii forenſis inter ciues & comitatẽſes Tuderti tali inſtrumento fides adhibeaẽ & ipſum obſerueẽ ac ſi factũ eſſet manu alicuius notarii de ciuitate vel comitatu Tuderti Dũmodo ille q ſcripſerit tale inſtrumentũ tẽpore ipſius inſtrumẽti cõditi fuerit publicus notarius de quo ſi in dubiũ reuocareẽ fides fiat ꝑ publicã ſcripturã priuilegii ſui tabellionatus uel publicã formã Preterea uolumus ſtatuentes ꝙ nullũ publicũ inſtrumentũ uitiari uel impugnari poſſit exeo ꝙ notarius qui ipſum cõdiderit tẽpore quo de ipſo condẽdo rogatus fuerit ſiue antea uel poſtea qñcũꝙ ſiue ille qui tali notario authoritatẽ & preuilegiũ notariatus conceſſit tẽpore talis cõceſſionis excõmunicatus extiterit & ꝙ nullus rector uel officialis cõmunis Tuderti talẽ oppoſitionẽ audiat uel audire ualeat quoquomõ exceptio uero falſitatis cõtra inſtrumenta predicta opponi ualeat & probari niſi ipſe notarius cõtra cuius ſcripturã talis exceptio falſitatis opponeretur tempore talis ſcripture ꝑ eũ confecte fuerit offitialis dicti communis Tuderti & ipſa ſcriptura ad tale ſuum officium pertinuerit.

¶ De eo qui habuerit prothocolla notarii defuncti & de modo ſeruando de ipſis prothocollis Rubrica lxvii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi quis habuerit apud ſe ꝑthocolla ſiue rogitus alicuius notarii defuncti teneatur ea reaſſignare & reſtituere illi notario cui talia prothocolla ſiue rogitus cõmiſſa fuerint exẽplanda ſecundũ formã preſentis capituli & alioꝝ capituloꝝ cõmunis Tuderti decernẽtes ꝙ prothocolla ſiue rogitus alicuius notarii defuncti exẽplari & in publicã formã redigi debeant ꝑ illũ notariũ cui ipſa prothocolla ſiue rogitus cõmiſſa fuerint ꝑ ipſum notariũ defunctũ in ſua ultima uoluntate ſiue ꝑ cõmune Tuderti aut ꝑ dñm poteſtatẽ Ciuitatis eiuſdẽ de uolũtatis heredis tali notarii defuncti. Volumus inſuꝑ ꝙ ſi aliqs notarius ꝓp ſenectutẽ infirmitatem debilitatẽ ſeu defectum aliquẽ ſui corporis adeo grauatus & impeditus fuerit ꝙ ſua pro

thocolla

thocolla non poſſit in publicā formā redigere talis notarius ipſa ſua prothocolla alteri notario exemplanda & in publicā formā redigē da cōmittere teneatur Et per dictum dominū ꝑoteſtatē ad ipſam cōmiſſionē faciendā cogat̃ ad petitionē cuiuſlibet cuius interſit & ꝙ notarius cui talis cōmiſſio facta fuerit in aliquo caſuū ꝑdictoꝶ ipſa prothocolla exēplare & in publicā formā redigere teneat̃ iuxta tenorē ipſoꝶ ꝑthocolloꝶ & intelligātur prothocolla illa que ſcripta reperiuntur in quaternis ſiue cartis ſignatis ſigno ſolito ipſius notarii Et ſi in talibus prothocollis in uenirentur alique abreuiature aliquaꝶ orationū uel litteraꝶ ſub audiantur & extēdantur ſecundum ꝙ ipſe notarius cuius talia prothocolla fuerint ſiue ſint ſolitus fuerat facere in inſtrumentis publicis ꝑ eundē accopiatis de aliis cōſimilibus ſuis prothocollis ſiue rogitibus Et ꝙ ipſe notarius cui huiuſmodi cōmiſſio facta fuerit poſſit de talibus copiaturis & exēplatiōibus quas faceret & ēt de ꝑſcrutatiōibus taliū rogituū ſiue prothocolloꝶ ſumere & ꝑcipere illā pecunie quā titatem ad plus quā ſumere & recipere poſſet ſi talia prothocolla & rogitus ſua ꝓpria manu originaliter facta & ſcripta fuiſſent Quam obſeruationē ēt in actis iudicialibus alicuius notarii iā defuncti uel etiam debilitati & impediti ut predicitur uolumus cuſtodiri hoc intellecto & decla rato ꝙ in quolibet caſuum predictorum ꝙ huiuſmodi cōmiſſio fieri non poſſit nec debeat alicui notario qui nō ſit ſcriptus in matricula notarioꝶ ciuitatis & comitatus Tuderti ſeu qui in ipſa ciuitate uel comitatu continue non habitaret & ſi ſecus fiat talis cōmiſſio ipſo iure ſit nulla & nihilominus alteri notario qui in dicta ciuitate uel comitatu cōtinue habitet & in dicta ma tricula ſcript' ſit ex integro cōmittat̃ Que omnia dictus dominus poteſtas faciat obſeruari.

¶ De prothocollis notariorum defunctorum aſſignandis conſulibus & ꝙ nullus notarius non ſcriptus in matricula poſſit ea penes ſe retinere Rubrica lxviii

ITem ſtatuimus ꝙ quilibet notarius de ciuitate uel comitatu Tuderti habens apud ſe aliquem quaternū ſeu cedulam aliquā rogituū ſeu prothocolloꝶ alicuius notarii defuncti de dictis ciuitate uel comitatu infra mēſem a die bannimēti de hmōi materia faciēdi Et ꝙ in futurū habuerit infra menſem a die quo tales ſcripture ad ſuas manus ꝑuenerint teneat̃ ipſas ſcrip turas aſſignare & notificare cōſulibus collegii iudicū & notarioꝶ dicti ciuitatis ſub pena uiginti quinqꝫ libraꝶ pro quolibet cōtrafaciēte & qualibet vice & ꝙ ipſi cōſules dictas aſſignatiōes & notificationes ſcribi facere teneātur clare & diſtincte ꝑ eoꝶ notariū in quodā libro ad hmōi deputato & ſacramētū recipere a quolibet ꝗ hmōi notificationes & aſſignationes eis fecerit ꝙ in ipſa aſſignatione & notificatione nullam fraudē cōmictat & ꝙ nullus ꝗ non ſit ſcriptus i matricula notarioꝶ ciuitatis & comitat' Tuderti teneat apud ſe aliquā ſcripturam alicui' rogitus ſiue prothocolloꝶ ſeu aliquod publicū inſtrm̄ alicuius notarii defuncti de Ciuitate vel comitatu predictis ſub pena ꝗnquaginta libraꝶ ſed ipſa ꝑthocolla rogitus ſiue inſtrumenta teneatur exibire & tradere ad conſeruandū illi notario ſcripto in dicta matricula cui uoluerit heres talis notarii defuncti cū conſcientia Tamen dictoꝶ conſulū infra tres menſes a die quo tales ſcripture ad manus eius peruenerint ad penam quinquaginta librarum.

¶ Quod nullus notarius exemplet prothocolla notarii defuncti apud alium exiſtentia Rubrica lxviiii

ITem ſtatuimus ꝙ nullus notarius de Ciuitate uel comitatu Tuderti copiet uel exemplet in forma publica aliquam ſcripturam alicuius Rogitus ſiue Prothocolli alicuius Notarii defuncti exiſtentem apud aliam perſonam ſub penam decem librarum den. Cort. & uinculo iuramenti pro quolibet contrafaciente & qualibet uice.

¶ De inuentario faciendo de rogitibus notariorum defunctorum Rubrica lxx

ITem Statuimus q̄ quilibet notarius de ciuitate vel comitatu Tuderti qui nunc habet vel impoſterum habuerit rogitus ſiue prothocolla alicuius notarii defuncti de ciuitate vel comitatu predictis teneatur vinculo iuramenti de dictis rogitibus ſeu prothocollis conficere publicum inuentariū in preſentia duoꝝ notarioꝝ adminus q̄ ſcripti ſint in matricula notarioꝝ Ciuitatis vel comitatus Tuderti hii uidelicet qui nūc habeant infra duos mēſes ꝓxime ſecuturos poſt diem bannimenti de hmōi materia faciendi Et hii qui in poſteꝝ habuerint infra duos mēſes poſt diem quo tales ſcripture ad eoꝝ mãnus peruenerint in antea cōputandos Et eiuſdē inuentarii in carta pecudina in forma publica copiā facere & exibere cōſulibus iudicū & notarioꝝ ciuitatis Tuderti infra tēpora ſupra dicta ad penā decē libraꝝ cott. ꝑ quolibet cōtrafaciēte & q̄ dicti cōſules fieri facere Teneātur ꝑ eoꝝ notariū unū librū cartaꝝ pecudinaꝝ cū bacticibus& in ipo ſcribi facere nomina oium & ſinguloꝝ notarioꝝ de ciuitate vel comitatu Tuderti hñtiū aliquos rogitus & prothocolla alicuius notarii defuncti hoc modo videlicet Talis notarius habet rogitus & prothocolla talis notarii defuncti et videlicet que continerētur in inuētario ꝑ talē notariū exhibito ſub tali milleſimo & die Quam copiā dicti inuentarii prefati conſules apud ſe diligenter cuſtodiant & conſeruent.

De notificatione dñis prioribus faciēda ꝑ notarios de ſcriptis vtilibus ꝑ cōmuni. Rub. lxxi

ITem Statuimus q̄ quilibet notarius de ciuitate vel Comitatu tuderti ad cuius manus vel noticiam peruenerit aliqua ſcriptura utilis cōmuni tuderti & ad ipſum cōmune ꝑtinēs teneatur talē ſcripturam notificare & aſſignare dominis prioribus populi tudertini infra decē dies extunc proxime ſubſequentes ſub uinculo iuramenti.

¶ De notificatione ſupra ſcriptorum capitulorum facienda per conſules notariorum in eorum adunantia. Rubrica lxxii

ITem Statuimus q̄ cōſules collegii iudicū & notarioꝝ Ciuitatis & comitatus tuderti ſaltē ſemel quolibet anno teneantur & debeāt in addunātia dicti collegii notificare & legi facere notariis collegii ſupradicti omnia & ſingula ſupradicta capitula ad ipſos notarios ꝑtinētia Et q̄ poteſtas & Capitaneus ciuitatis tuderti predicta omnia banniri faciant ſaltem ſemel tempore ſui regiminis ac etiam ea executioni mandare quotiens fuerint requiſiti.

¶ Capitulum pro rogitibus quondam ſer Nicole mannis Rubrica lxxiii

ITem cū olim iam ſunt trea elapſi & ultra dominis prioribus populi tudertini tūc tēporis in ipſo prioratus offitio reſidētib' plene & legitime fuerit facta fides q̄ ex quodā caſu fortuitu & in ꝓuiſo & nulla fraude uel culpa alicuius perſone precedente in quadā particula cuiuſdam quaterni prothocolloꝝ & rogituū olim ſcriptorū manu Ser Nicole mānis de tuderto notarius nunc defunctus reperiebatur quedā plicatura & reciſura in prima carta ipſius quaternii qua reciſſura & plicatura conſideratis Et ꝓximis ſcripturis inmediate ibidē precedētibus ſeu ſequentibus & aliis probabilibus & ſufficiētibus inditiis cōiecturis & preſumptionibus re uera poſt dictionē milleſimo .ccc. que ibi inmediate & de proximo precedebat & āte uerbū indictione decima quarta que ibi imediate & de proximo ſequebatur cōtinebatur trigeſimo de quaratione trigeſimo primo propter dictam plicaturā & reciſſurā & eius occaſione nō apparebat niſi hec particula tantum videlicet trig. nec ſit iuſtum uel equm q̄ dictus caſus alicui preiuditiū

afferat uel grauamen Et ſubſequenter predictis cōſideratis dicti dñi priores tūc tēporis ſup predictis ſufficienter ꝑ ſuū decretū prouiderint Idcirco pn̄ti noſtra lege ꝑpetuo ualitura ſtatuimus decernimus & declaramus dictā orationē Trigeſimo haberi & reputari debere authoritate & fictione pn̄tis capituli ac ſi ꝓpria manu dicti quōdā ſer nicole clare integraliter & extenſe ſcripta appareret in dicto quaternutio & ſic retro continue apparuiſſet Et ꝙ quilibet notarius cui cōmiſſa fuerint ſeu imposteꝝ cōmitterent exēplāda prothocolla ꝓdicta licite & impune poſſit & debeat ipſa prothocolla integraliter & extēſe ſubſcribere & exēplari & in publicā formā redigere ſub dicto anno milleſimo .ccc.xxxi. ac ſi in dicto quaternutio & prothocollis ſupra dicta oratio Trigeſimo primo extenſe clare & integraliter ſcripta eſſet & appareret manu ſer nicole predicti Et ꝙ contra predicta nihil poſſit imꝑpetuū obici per quācū ꝗ perſonā ſed obicierē in cōtrariū nullus rector uel officialis cōmunis Tuderti poſſit uel debeat aliquo modo admittere uel audire Quinimmo ipſa oppoſitione non obſtante teneatur quilibet predictoꝝ rectoꝝ & officialium corā quo de predictis queſtio uerteret ipſa prothocolla & exēpla ꝓdicta inde ſumpta ſeu imposteꝝ ſumenda nō obſtāte defectu & caſu predicto executioni mādare prout poſſet & deberet ſi in dicto quaternutio & prothocollis predictis tota dicta oratio Trigeſimo primo contineretur & ſcripta appareret & olim continue cōtenta fuiſſe apparuiſſet manu dicti ſer nicole notarii ſupradicti clare integraliter ſtatuto ſeu ordinamēto aliquo dicti cōmunis aut aliquo iure canonico uel ciuili in contrarium loquentibus non obſtantibus quoquomodo.

¶ De libro in quo ſcribantur male tractātes ipſorum negotia. Rubrica lxxiiii

CVm Reipublice interſit locupletes habere ſubiectos & ne quis ſubſtantia bonoꝝ ſuorū male utatur ſtatuimus ꝙ ſi aliquis de ciuitate uel comitatu Tuderti male & prodigaliter bona & facta ſua tractauerit ludendo ad ludū uetitū taxilloꝝ & alias illicite ac reprobe ſua bona dilapidando & ſe malegerēdo adeo & taliter ꝙ probabiliter & veriſimiliter dubitetur & ſuſpicandū ſit eū propterea de facili poſſe ad egeſtatem & inopiā peruenire & de hiis querela expoſita fuerit corā dñis prioribus populi tudertini per quatuor uiros de proximioribus agnatis uel cognatis talis male agentis. Et ꝑ eos ſaltē eoꝝ iuramēto de predictis fuerit ipſis dñis prioribus facta fides Dicti dñi priores recepta querela & fide predictis teneantur tā nomē & prenomen talis male agentis quam etiam nomina & prenomina dictoꝝ taliū ſuoꝝ coniūctoꝝ poni & ſcribi facere in quodam libro qui nominatur liber maletractantiū facta ſua per quendā notarium ciuem tudertinū quem ad hec duxerint eligendū Qui liber ligetur in libro uoluminis ſtatutoꝝ dicti cōmunis. Et nihilominus idē notarius apud ſe ipſius libri copiā debeat retinere Inſuper uolumus ſtatuentes ꝙ dicti cōiūcti talis male agentis teneātur ea die uel ſequenti poſtquā talis eoꝝ conuictos in dicto libro taliter ſcriptus fuerit publice & alta uoce ad feneſtras palatii communis tuderti predicta notificari facere per publicū preconē dicti cōmunis & per eundem banniri & inhiberi ꝙ nullus cū tali male agenti in dicto libro ſcripto contrahat uel aliqd aliud gerat uel faciat preter uel contra formam ſtatutoꝝ dicti cōmunis de hac materia loquentiū, Et ꝙ dictus notarius ad petitionem dictoꝝ coniūctoꝝ predictū bannimentū & proclamationem in dicto libro ſcribere Teneatur Ita tamen ꝙ dictus notarius nihil de dictis ſcripturis recipiat a dicto communi ſed ſolum a tale male agente ſibi de ſuo congruo ſalario faciant ſatisferis

¶ Quod qui fuerint ſcripti in libro male tractantium facta ſua non poſſint contrahere uel diſtrahere. Rubrica. lxxv.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus qui pro male agente ſcriptus fuerit in dicto libro poſtquam obſeruata fuerit forma ſupraſcripti capituli poſſit aliquo modo iure uel titulo ſe uel ſua bona in aliquo alicui obligare uel aliquid de ſuis bonis diſtrahere uel alienare abſꝗ preſentia &

conſenſu predictoꝝ quatuor ſuoꝝ coniũctoꝝ uel ſaltẽ triũ ex eis quorũ nomina in eodẽ libro
ſunt ſcripta & ſi ſecus fieret non teneat ipſo iure nec ex eo uel ob id ius ſuũ aliquod alicui acqui
ratur. Nullus quoqꝫ officialis dicti cõmunis ſuper predictis per talẽ male agentẽ geſtis uel factis
preter uel contra formam predictam aliquam perſonam audiat uel audire ualeat in agendo exci
piendo compenſando uel retinendo ſeu alio quoquo modo Et officialis qui contra fecerit penã
centum librarꝫ cortonenſiũ uice qualibet ipſo facto incurrat. Ac ẽt notarius qui preter uel con
tra predictã formã aliquid ſcripſerit penã librarꝫ quinquaginta ſimiliter ipſo facto ſe nouerit in
curſurꝫ. Hoc intellecto ꝙ predicta uel aliquod predictoꝝ ad teſtamẽta & alias quaſcũqꝫ ultimas
uolũtates ꝑdictoꝝ male agẽtiũ & q ꝑ male agẽtibus in dicto libro ſcripti fuerint nullatenus ex
tendatur quinimmo predictis non obſtantibus teſtari & aliam quamlibet ultimam uolũtatem
condere ualeant ac ſi in tali libro taliter ſcripti non eſſent.

¶ Quod mortuo Aliquo coniuncto male tractantis facta ſua ſcri-
batur alius loco ſui. Rubrica lxxvi

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis ex ꝑdictis cõiũctis in dicto libro ſcriptis moriretur alii cõiũ-
cti ſcripti in dicto libro qui tunc inuenerit eligant & eligere teneantur loco talis defuncti
aliũ cõiũctũ illi male ſua negotia agẽti Et ꝙ talis cõiũctus ſic electus ĩ dicto libro ſcribat.

¶ Qualiter quis poſſit de libro male agentiũ cãcellari. Rubrica lxxvii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi cõtigerit aliquem de illis qui fuerint in dicto libro ſcripti pro male agẽ
tibus diuina gratia diſponi & reduci ad bene agẽdum & miniſtrandũ bona & facta ſua illi
qui fecerũt eum ſcribi in dicto libro ſi uiuerent ſeu alii loco eoꝝ ſubrogati & in dicto libro
ſcripti poſſint & debeant eũ de dicto libro cancellari Et notarius ad predicta deputatus ad peti
tionem ipſorum ipſum de dicto libro debeat cancellare & in ipſa cancellatione debeat ſcribere
milleſimum & diem ipſius cancellationis. Dummodo ipſa cancellatio fieri non poſſit infra an-
num a die quo talis in dicto libro ſcriptus fuerit in antea numerandũ qua cancellatione facta li-
ceat ei cõtrahere & diſtrahere & oia alia facere que & ꝓut licebãt ãtequã ſcriptus eẽt ĩ dcõ libro.

¶ Quod conſules notariorum in adunantia collegii notificent ſtatu
ta contra male agentes. Rubrica lxxviii

¶ Item Statuimus ꝙ conſules notariorum ciuitatis & comitatus Tuderti teneantur & debeãt
adminus bis in anno ſimul facere coadunari notarios collegii Tudertini & in ipſa adunantia eis
notificare & legi facere ſtatutã facta contra male agentes Et eos iurare facere ac eis mandare ꝙ
penes ſe in ſcriptis habeant omnia nomina illoꝝ qui ſcripti ſunt uel fuerint in futurꝫ in libris ip-
ſorum male agentium Et nihilominus dicti conſules unam ex dictis adunantiis fieri facere teneã
tur infra octo dies a die publicationis preſentis ſtatuti in qua legi faciant omnia ſtatuta loquen
tia de ꝑſenti materia ut ad notitiã dictoꝝ notarioꝝ deducantur & ut nullus de ꝑdictis ꝑ ignorã
tiam ſe ualeant excuſare Et ſi dicti conſules predicta uel aliquod predictorum neglexerint ad im
plere penam decem librarum cort. pro quolibet eorum incurrant. Notarii autem predicta non
obſeruantes penã uiginti quinqꝫ librarꝫ pro quolibet eoꝝ cõtrafaciente ſe nouerint incurſuros.

¶ Quod Nulla exceptio admittatur contra male agentes. Rubrica lxxviiii

¶ Item Statuimus ꝙ omnia & ſingula ſtatuta loquentia de dicta materia male agentium ſint
derogatoria & preualeant omnibus aliis capitulis ſtatutorum & ordinamentoꝝ communis Tu-
derti & maxime capitulo guarantigie & cuilibet alii capitulo in contrarium loquenti que in hac
parte inquantũ eſſet contra predicta capitula pro caſſis & irritis habeantur Et contra predicta

uel aliquod predictorum nõ poſſit opponi ꝙ qui fuerit ſcriptus in dicto libro non fuerit in eo legitime ac iudidice ſcriptus & ſi opponeretur talis exceptio non admittatur ſed eo ipſo ꝙ aliqs ſcriptus reperitur in dicto libro ſit & eſſe intelligatur prohibitus contrahere & alia facere Tam ipſe quam alius cum eo de quibus & prout in capitulis ſupra ſcriptis de hac materia loquentibus continetur.

¶ De modo ſeruando per notarium in contractibus filiorum familias ſiue maletractantium facta & de pena notariorum contrafacientium. Rubrica lxxx

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius adhibitus ad conficiendũ aliquod inſtrumentũ alicuius contractus antequam ad ipſum actũ perueniat querat a cõtrahentibus & a teſtibus ſi aliquis eoꝝ contrahentiũ eſt filius familias ſeu ſcriptus pro male agente in libro male agentiũ uel non Et ſi diceretur ꝙ aliquis eoꝝ eſſet filius familias uel ſcriptus in libro male agentiũ non conficiat tale inſtrumentũ niſi cũ conſenſu patris talis filii familias uel niſi ſeruata fuerit ſollemnitas capituli huius ſtatuti loquentis de male agentibus & ſi ſecus fiat non ualeat ipſo iure Et nihilominus contrafaciens puniatur qualibet uice in decem libris cort. & etiam teneatur tale inſtrumentũ penitus cancellare ad petitionem patris talis filii familias uel conſanguineoꝝ talis male agentis & ſi aliquis ſe emancipatũ fore aſſereret cũ uellet aliquem celebrare contractũ notarius antequam tale inſtrumentũ conficiat inſtrumentũ talis emancipationis ſibi oſtẽdi faciat quo ſibi oſtenſo & per eũ uiſo licite ipſo notarius tale inſtrumentũ cõficiat. Et ſi ſecus fieret nõ ualeat ipſo iure & inſuper talis filius ex ipſo contractu non intelligatur in aliquo obligatus ſaluo ſemper capitulo poſito ſub rubrica de contractibus filiorum familias cui per preſens capitulum nolumus in aliquo derogari.

¶ Quod Riſcius Cichini habeatur & reputetur pro male agẽte. Rubrica lxxxi

ITem Cũ hactenus tam ſunt duo anni & vltra per certos conſanguineos riſcii quondam cicchini monaldutii de regione uallis & parrocchia ſancti ſaluatoris expoſitũ fuerit coram dominis prioribus populi Tudertini tunc temporis in ipſo prioratus offitio reſidentibus ꝙ dictus riſcius male & prodigaliter ſua negotia adminiſtrabat & adminiſtrauerat ludendo ad ludũ & ad ipſum ludũ pecuniam & ſubſtantiam ſuam dilapidando & conſumando multaq; alia illicita & ſibi damnoſa ſepiſſime perpetrando propter que probabiliter ſuſpicabatur & tenebatur dictum riſciũ ad extremam & grauem inopiam & paupertatem eſſe tunc de proximo peruenturum niſi eidem ſuoꝝ bonoꝝ aeminiſtratio interdiceretur prout per formam ſtatutoꝝ communis Tuderti interdici conſueuerit aliis male agentibus facta ſua Et de predictis eiſdem dominis prioribus per eoſdem conſanguineos ipſius riſcii ſufficienter & legitime fuerit facta fides Et ſubſequenter ſupradictis & circha predicta per dictos dominos priores in perſonam dicti riſcii omnia ſollẽnia que per formam dictoꝝ ſtatutoꝝ requirũtur plene & legitime fuerint obſeruata Id circho pro euidẽti vtilitate & commodo dicti riſcii & ne aliter idem riſcius ad inopiam dicta de cauſa perducatur ſtatuimus & ſtatuendo decernimus & declaramus dictũ riſciũ haberi & cenſeri de cetero authoritate & fictione preſentis capituli pro male agẽte & tractante bona ſua & negotia pro tali de cetero habendũ & reputandũ eſſe & ꝙ omnia ſtatuta predicta de dicta materia loquentia in perſonam dicti riſcii in omnibus & per omnia uendicent ſibi locum ac ſi dictus riſcius nominatim & ſpecialiter ſub verbis dictorum ſtatutorum includeretur.

¶ Quod Gilius matthioli ricchardi hẽatur & reputetur pro male agẽte. Rub. lxxxii

ITem cum hactenus iam ſunt quinq; anni vel plus per certos conſanguineos gilli quondam matthioli ricchardi de regione ſancti ſilueſtri expoſitū fuerit coram dominis prioribus populi Tudertini tūc tēporis in ipſo prioratus oſtio reſidentibus ꝙ dictus gilius male & prodigaliter gerebat & geſſerat facta ſua ludendo ad ludū vetitos taxilloꝝ & alia illicita faciēdo ꝑꝑ que veriſimiliter & probabiliter ſuſpicabatur & tenebatur dictū giliū ad extremā & grauē inopiam & paupertatem fore nunc de proximo peruenturꝫ niſi eidem ſuoꝝ bonoꝝ adminiſtratio interdiceretur prout per formam ſtatutoꝝ communis Tuderti interdici conſueuit aliis male agētibus facta ſua & de predictis eiſdē dominis prioribus per eoſdem conſanguineos dicti Gilii ſufficienter & legitime fuerit facta fides & ſubſequenter ſuper predictis & circha predicta per dictos dominos priores in perſona dicti Gilii omnia ſollemnia que per formam ſtatutoꝝ dicti cōmunis requiretur plene & legitime fuerint obſeruata Idcircho pro euidenti utilitate & commodo dicti Gilii & ne aliter idem gilius ad inopiam dicta de cauſa perducatur ſtatuimus & ſtatuendo decernimus & declaramus dictum gilium haberi & cenſeri debere de cetero authoritate & fictione preſentis capituli pro male agente ſua negotia & tamquam male agente de cetero tractādum & reputandum Et ꝙ omnia ſtatuta predicta de dicta materia loquentia in perſonam dicti gilii in omnibus & per omnia uendicent ſibi locum ac ſi dictus Gilius nominatim & ſpecialiter ſub verbis dictorum ſtatutorum includeretur & contineretur.

Diſtinctio ſecunda explicit Incipit tertia

DE IVRISDICTIONE POTESTATIS CAPITANEI ET eorum Iudicium & maleficiorum in cauſis criminalibus. Rubrica i

QVIA Humana ſuperbia manus noxias extēderet in vniuerſum, niſi eſſet miniſter Iuſtitie qui eius tranſgreſſiones reprimeret. Idcirco neceſſario exiſtimauit Commune Ciuitatis Tuderti Iuſtitiæ miniſtros habere, qui malis hominibus eam purgent & maleficia ulciſcantur. Igitur preſenti lege ꝑpetuo ualitura duximus ſtatuendū, ꝙ poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti qui nūc ſunt & pro tēpore fuerint & quilibet eoꝝ hēant merū & mixtum imperiū & oēm iuriſdictionē in Ciuitate & comitatu Tuderti & ꝙ tā ipſi Poteſtas & Capitaneus quā ēt eoꝝ Iudices per eos ad maleficia deputati & qlibet eoꝝ de omnibus & ſingulis maleficiis quæ in ciuitate territorio ſiue diſtrictu Tuderti cōmictetēt tpe ſui regiminis, & de cōmiſſis retro per duos menſes & ēt de homicidio, robaria, proditione, falſitate & uſura cōmiſſis retro infra annū poſſint & debeant procedere & cognoſcere per accuſationē, denunciationem uel inqſitionē. Et de ipſis & ſuꝑ ipſis dicti Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ cognoſcere ꝓcedere & pronuntiare, dictiq; Iudices maleficiorū & quilibet eorū cognoſcere & procedere poſſint & debeāt diebus qbuſlibet tā iuridicis quā feriatis ēt ad Dei honorem inductis, omnibuſq; aliis iuris ſolemnitatibus ꝑtermiſſis, ſeruata dūtaxat in & ſuper ꝓdictis & circa ea cenſura & forma ſtatuti cōmunis Tuderti. Et ꝙ dicti Poteſtas & Capitaneus & Quilibet eorū dicta maleficia penis debiti cohercere & punire teneantur iuxta tenorē & formā probationū ſuper ipſis cauſis maleficiorum factorū conſiderata in ipſis probationibus ſolū ſubſtantialitate ſeu eſſentialitate ipſorū maleficiorū obiectorū, ipſarū q; probationū non aūt forma vel qualitate quacūq; circa ipſorū maleficiorū ſeu penarū de ipſis imponendarū ad grauationē ſiue alleuiationē in ipſis accuſationibus, denuntiationibus inquiſitionibus appoſita uel adiecta qua ēt non probata nihilominus de ipſo maleficio iuxta probationis facta menſuram pena debita imponatur.

¶ De Notificatione accuſationum denūciationum & inquiſitionum Dominus Prioribus facienda. Rubrica ii

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti & eorum Iudices maleficiorū mictant & mictere teneanť & debeant Dominis Prioribus populi Tudertini copiam extēſam de uerbo aduerbum ſine teſtibus omnium & ſingularum accuſationum denunciationum & inquiſitionum, quæ de quocunq; crimine uel delicto porrigerētur coram eis per quācunq; perſonam ac etiam omnium & ſingulorum inquiſitionum quæ fierēt per eos de uel ſuper aliquo crimine uel delicto infra ſecundum diē a die ipſius producte, inquiſitionis, accuſationis uel denunciationis ſiue formate inquiſitionis excluſiue in antea numerandā ad penā pro qualibet tali accuſatione vel denunciatione vel inquiſitione non ſic notificata .xxv. librarum cartonēſ. & ſub vinculo iuramenti. Exceptis accuſationibus de diſtricta vel de contemptu mandati & de damnis datis, ad quorum notificationem dicti Poteſtas & Capitaneus & eorum iudices minime teneantur. Et ipſi Domini Priores ſub vinculo iuramenti teneantur ſemel in menſe adminus facere ſibi legi dictas copias & perquirere ab ipſis rectoribus ſiue officialibus quid de criminibus ſiue delictis ipſi cognoſcunt, quid actum & ad qd proceſſum eſt ſuper eis, & monere & ſuadere ipſis ꝙ ipſa maleficia ſtudioſe & ſollicite inueſtigēt & perqrant & inuētos culpabiles puniant ſecundum formam ſtatuti cōmunis Tuderti & ſpondeant & offerant eorum auxilium & fauorē.

¶ De Citationibus ex bannimentis in maleficiis faciēdis & eorum forma & ordine, & ꝙ Pauperes in certis caſibus non cogantur dare fideiuſſores. Rubrica iii

ITem ſtatuimus ꝙ in citationibus & ex bannimentis in cauſis & ſuper cauſis maleficioꝝ fiẽdis ꝓcedi debeat forma & ordine infraſcriptis videlicet ꝙ qlibet accuſatus, denũciatus uel inquiſitus contra quẽ procederet̃ de aliquo maleficio, de quo pena aliqua imponenda ueniret per formam alicuius Capituli ſtatutoꝝ cõmunis Tuderti debeat citari ter diuerſis diebus & per diuerſos baiulos dicti cõmunis perſonaliter uel ſaltim ad domũ ſuæ ſolitæ habitationis aliquo uel aliq̃bus de ſua familia maiore ſeu maioribus q̃tuordecim annoꝝ uel ſaltẽ aliquo vel aliquibus de ſuis conuicinis ætatis predicte audiente ſiue audientibus ꝙ veniat ad ſe excuſandũ & defendendũ ab accuſa denũciatione vel inquiſitione quæ fieret contra eũ corã Rectore vel officiali, qui procederet contra eũ infra ſecũdũ diẽ ſi talis reus habitauerit in ciuitate Tuderti, & infra tertiam diem ſi in eius comitatu habitauerit a die factæ commiſſionis in antea computandos ipſa die dictę cõmiſſionis in dictis terminis uel aliquo ipſoꝝ minime cõputata. Quaſquidem citationes & quamlibet eaꝝ ſupra dictos terminos continentes Notarii curiaꝝ maleficioꝝ dicti communis fieri faciant per dictos baiulos in ſcriptis cũ cedula continẽte totam ſeriem & q̃litatem maleficiis ſiue maleficioꝝ, cuius uel quoꝝ occaſione procederet̃. Et ipſi baiuli in ſingulis citationibus hmõi per eos fiend's dictam cedulam citatoriam apud ipm citatũ ſi eũ perſonaliter citauerit uel apud domũ ſuę habitationis alicui de dicta familia uel ſaltem apud unũ de dictis ſuis conuicinis dimictere teneant̃, & ſi aliter fieret non ualeant ipſo iure. Si uero talis accuſatus, denũciatus uel inquiſitus tũc temporis non habitaret in Ciuitate, burgis, ſuburgis ſeu in diſtrictu Tuderti notificetur per licteras & baiulos dicti cõmunis ex parte illius Rectoris ſiue officialis qui de ipſo maleficio procederet contra eũ rectori uel officiali ciuitatis, Caſtri uel loci unde talis accuſatus, denunciatus uel inquiſit' oriund' eſſet ſeu ibi domicilium haberet expenſis ipſius communis Tuderti eã propter q̃m procederetur contra eum. Et in eiuſdẽ licteris certus terminus apponatur arbitrio ipſius Rectoris ſiue officialis contra eum de tali maleficio procedentis. Conſiderata ipſius loci diſtantia infra q̃m terminum talis forenſis coram tali rectore ſiue officiali di tali maleficio cognoſcente comparere debeat ad ſe excuſandum & defendendum a tali accuſa, denunciatione uel accuſatione & inquiſicione. Quiquidem ſic ut premittitur, citatus ſeu cui notificatio facta fuerit ſi infra aliq̃m terminum alicui' dictarum citationum ſeu notificationum predictaꝝ corã tali rectore ſeu officiale comparuerit procedatur in tali cauſa cõtra eum ad ulteriora ſecundum formam ſtatuti communis Tuderti, alioquin terminis ipſis elapſis ex bãniatur publice & alta uoce ſono Tube premiſſo per unum ex tubatorib' dicti communis apud feneſtras Palatii dicti communis. Cuius banni hec ſit forma Videlicet. Q m̃ talis de tali loco citatus ex parte talis rectoris ſiue officialis ꝙ ueniret corã eo ad ſe excuſandum ab accuſa ſeu inquiſitione uel denunciatione de eo facta & intra citationum terminos uel aliquem eoꝝ ſeu infra notificationis terminum non comparuerit. Idcirco talis rector ſiue officialis facit eum ex banniri de ciuitate & comitatu Tuderti in tantam pecuniæ q̃ntitatem in ea Videlicet q̃ de ipſo maleficio imponenda ueniret per formam alicuius capituli ſtatuti communis Tuderti, faciendo in ipſo ex bannimento exprimi q̃titatem predictam in quo banno remaneat, ſi infra tertiam diẽ ex die dicti bãnimẽti facti in ãtea numerandã, ſi talis reus habitauerit in Ciuitate, burgis uel ſuburgis Tuderti. Et ſi in eius cõitatu inf. q̃tã diẽ & inf. octauã diẽ ſi in Ciuitate uel diſtrictu ꝑdictis non habitauerit coram tali rectore ſiue officiale non comparuerit reſponſur' tali accuſationi, inquiſitioni & denuncie & ſuis pariturus mandatis ipſa die dicti ex bannimenti in dictis terminis uel aliquo eoꝝ minime computata. Et ſiquidem infra terminum dicti bannimenti ipſe reus quacunq̧ die etiam feriata ad honorem Dei coram tali rectore ſiue officiale comparuerit eius reſponſio & comparitio admictatur. Et deinde poſtquam ipſe accuſationi, denunciationi ſiue inquiſitioni reſpondiderit & idoneos fideiuſſores dederit relaxetur niſi de tali maleficio ageretur de quo principali uel ſecundario uidelicet in defectum alicuius penæ pecuniariæ, non

ſolute pena aliqua ꝑſonalis ſibi imponēda ueniret ꝑ formā alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōmu
nis, Verū ſi talis reus cōparēs ſuo iuramēto firmauerit ſe ēē adeo pauperē ꝙ fideiuſſorē dare nō
potuerit, tunc ēt nō dato fideiuſſore aliquo poſt eius reſponſionē relaxetur, niſi de tali maleficio
ageretur, de quo principali uel ſecundario ut dictū eſt aliqua pena ꝑſonalis ſibi iponēda ueniret,
uel niſi eſſet talis caſus in quo ipſe torquēdus uenire poſſet ſm formā ſtatutoꝝ dicti cōmunis, cui
quidem reo poſt eius reſponſionē aſſignet terminū uiginti dierum ad faciendum oēs & ſingulas
defenſiones & probationes, qui terminus ſibi arctari nō poſſit niſi ipſe reus maleficiū ipſum fue
rit ſponte cōfeſſus, & dixerit ſe omni defenſione carere, poſt dictū uero terminū ſup aliq̄bus pro
bationibus minime audiat̄ niſi quatenus & ꝓut ipſi rectori ſiue officiali, q̄ de tali maleficio co-
gnoſceret iuſtū & cōueniēs uiſum fuerit, dūmodo ipſe proceſſus omnino ꝑ ipſum rectorē ſiue of
ficialē terminetur infra terminum ſtatutoꝝ dicti cōmunis, teneatur ēt quilibet rector & eius iu-
dex maleficioꝝ ac quilibet alius officialis dicti cōmunis qui de tali maleficio cognoſceret ipſi reo
poſtquā cōparuerit quandocunq; ante lapſum dictum terminū in dicto exbandimēto apposi
tum ēt antequā tali accuſationi, denunciationi uel inquiſitioni ipſe reus reſpōdiderit ſeu ſuo ꝓ
curatori ad ipſoꝝ uel alterius eoꝝ petitionem copiam ipſius accuſationis, denunciationis ſeu in
quiſitionis expēſis ipſius rei dari facere ipſa die qua poſtulata fuerit uel ſaltim die ꝓxima ſubſe-
quēti ſub pena decē librarum cort. poſt eius uero reſpōſionem tam ipſius accuſationis, denuncia
tionis uel inquiſitionis quā ēt ceteroꝝ actoꝝ ipſius cauſæ ſimiliter eadē die uel ſequenti qua ipſa
copia fuerit poſtulata eidē reo uel ſuo ꝓcuratori ad cuiuſlibet eoꝝ poſtulationē ipſam ſimiliter
expenſis talis rei facere teneatur ſub pena librarum quinquaginta, & nihilominus donec talis co
pia ipſi reo uel eius procuratori data fuerit per talem Rectorem uel iudicem ſiue officialem ad
nullum ulteriorem actum contra ipſum reum in ipſa cauſa procedat nec interim ipſi reo ullus ter
minus in ipſa cauſa currat, & ſi ſecus factum fuerit non teneat ipſo iure, Elapſis uero tam termi
nis dictarum citationum ſiue notificationis predictæ quam etiam termino dicti banni talis re-
us ſi non comparuerit, ex tunc uigore & fictione preſentis capituli pro cōtumace habeatur atq;
reputetur & cenſeatur legitime conuictus de omnibus & ſingulis in ipſa accuſatione, denucia-
tione uel inquiſitione contentis, Et perinde talis Rector ſiue officialis alius contra eum ꝓcedēs
ad ſententiam condemnatoriam procedere poſſit & debeat contra eum ac ſi ipſe reus de omni-
bus & ſingulis in ipſa accuſatione, denuciatione uel inquiſitione contentis legitime conuictus,
Sane ſi infra terminū alicuius dictaꝝ accuſationū vel banni compareret aliquis pro ipſo reo co-
ram ipſo rectore, Iudice ſiue officiale de tali maleficio cognoſcente cauſam abſentiæ ipſius rei al
legans, tunc talem excuſationem allegans audiatur prout eidem rectori Iudici ſiue officiali vide
bitur conuenire inſpecta qualitate ipſius maleficii & conditione perſonæ talis rei. Preterea vo-
lumus ꝙ de omnibus citationibus, notificationibus, exbannimentis, preceptis & ambaſciatis
factis per baiulum, bannitores communis Tuderti in cauſis & ſup cauſis huiuſmodi & aliis qui
buſcunq; ex commiſſione vel mandato alicuius rectoris vel officialis, & generaliter de omnibus
& ſuper omnibus quę ad ipſorum ſpectant officium, ſtetur & credatur relationibus eorundem,

¶ Quod non poſſit inquiri per aliquem Rectorem contra aliquem
qui ſuo tempore fuerit in officio Prioratus & ꝙ in aliqua cauſa
alicuius Prioris non procedatur. Rubrica. .iiii.

ITē ſtatuimus ꝙ nullus rector Ciuitatis Tuderti poſſit inquirere cōtra aliquē ꝗ tpe ſui regi
minis fuerit in offō prioratus, poſſit tñ ꝓcedere eius ſucceſſor, ſi ꝑ aliquē ipſoꝝ maleficium
aliquod cōmitteret & non poſſit ꝓcedi criminalr vel ciuilr in aliqua cā alicuius de numero

Dominoꝝ Priorē populi Tudertini dū ipſe fuerit in ipſo officio prioratus. Ita tñ ꝙ tꝑora talis cauſe ſiue ipſius inſtantie non currant durante ipſo officio ſed ſtent in eo ſtatu in quo erant ante principium ſui prioratus.

De Iuriſdictiōe Poteſtatis & Capitanei & eoꝝ officialiū āte introbitū eoꝝ officii. Rub. .v.

ITem Statuimus ꝙ Iudex maleficioꝝ, Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneant̄ & dēant octo diebus ante introbitū eoꝝ regiminis qlibet die ipſoꝝ dieꝝ venire & ſtare in Palatio dicti cōmunis ad bācham maleficioꝝ bis in die v3. de mane vſq ad tertiā & a nonis vſq ad veſperas ad recipiendū accuſationes & denūciationes maleficioꝝ quæ fierent corā eis. Ac ēt teneant̄ & dēant ipſi Dñi Poteſtas & Capitaneus p ſuā familiā reqri facere de deferētibus arma vetita, & de ludentibus ad ludū taxilloꝝ cōtra formā ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti. Et ꝙ proceſſus qui ſup predictis fierent p vos intra dictos octo dies valeant & teneant ac ſi facti eſſent tempore eorum regiminis non obſtante aliquo iure in contrarium loquente.

In quibus caſibus Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti hēant arbitriū. Rub. .vi.

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & eoꝝ qlibet hēant arbitrium inueſtigandi & inueniendi maleficia infraſcripta & qlibet eoꝝ v3. homicidiū, furtū, robariam, incendiū, adulteriū & ſtuprū. Et hoc intelligat̄ ſi pdicta maleficia vel aliquod predictorum fuerint ſiue fuerit ſiue fuiſſe dicerentur ſiue diceretur ꝑpetrata ſiue perpetratū de nocte. Habeant quoq arbitriū cōtra quēlibet ſcribentē p ſe vel p aliū alicui tacite vel expreſſe emptionem, venditionē, locationē, conditionē, ſeu quācūq aliā cōceſſionē, acqſitionē vel alienationē alicuius rei ſiue cuiuſcūq generis cōtractuū de re vel ſup re aliqua faciendū quocūq modo, iure vel titulo. Et cōtra inhibentes vel minas vel terrorē aliquē inferentes p ſe vel aliquē alicui laboratori ne terram vineā ſeu fundū alicuius laboret. Et cōtra inferentes vel inferri facientes alicui p dicta aliqua de dictis cauſis ſiue occaſionibus tūc antea vel poſtea aliquā iniuriā moleſtiā ſeu offenſam pſonalr uel in bonis dicto uel facto. Et cōtra oēs uiolentiā aliquā in pſonis uel rebus alterius cōmictentes. De qbus omnibus & ſingulis dicti Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ ſollicite teneantur inquirere quolibet menſe ſui regiminis & veritatē inueſtigare ab hominibus fidedignis. quoꝝ dicta ſecrete teneantur. Ita tñ ꝙ cōtra aliquē q de predictis uel aliquo predictorum fuerit inculpatus nō poſſit ꝓcedi ad tormenta niſi habitis primo aliqbus legitimis inditiis uel ſaltem uno legitimo inditio quibus uel quo precedentibus uel precedēte ad ipſam torturā ꝓcedi poſſit contra talē reum ſecū dū formā ſtatutoꝝ dicti communis de dicta cauſa loquētium.

De pena facientis aliquem citari extra iuriſdictionem Tuderti. Rubrica .vii.

ITem Statuimus ꝙ ſi quis citatus fuerit aut conuentus extra curiā Tudertinam ad petitionem cuiuſcunq perſonæ Poteſtas & Capitaneus & quilibet ipſorum qui inde fuerit requiſitus teneantur ad petitionem talis citati uel conuenti cogere modis omnibus quibus poſſent illum qui taliter eum citari fecerit ſiue conuenerit ut a tali moleſtia cōtra eum deſiſtat, & eūdem nihilominus in centum libris condēnet ſi ſiue iuriſdictioni ſubiectus eſt. Et ſi ſubiectus non eſt cogant eius patrē ſi eū habet vel eius fratrem ſeu fratres ſi habet ſeu ſi fratrē vel fratres nō hēt alios eius ꝓximiores conſanguineos ad ſoluendū ipſam penā cōdēnationē cuius medietas ſit cōmunis Tuderti & alia medietas ſit talis citati ſiue cōuēti. Et ꝙ talis citatus ſiue ꝯuētus & ſui ſeqces poſſint talē cōtrafacientē ipm offendere ſi ab ipſa citatione vel moleſtia nō deſiſteret. Et ꝙ

Poteſtas & Capitaneus ad petitionē talis ſic citati ſiue cōuicti teneant̄ eū defendēdi facere expē ſis dicti cōmunis nō obſtāte aliquo capitulo ſtatutoꝝ dicti cōmunis in ↄtrariū loquēte. Et ſi Po teſtas vel capitaneus fuerint neg igētes in p̄dictis p̄dant de ſuo ſalario cētū libras cort. Itē teneāt̄ Poteſtas & capitaneus p̄ponere ↄſilio gñali dicti cōmuis primo mēſe ſui regiminis ſi aliqd eſt ad dendū vel faciendū ſup hoc capitulo, & ꝙ ipſi ↄſilio placuerit executioni mandet̄. Et ſi aliqs nō ſubiectus dicto cōmuni q in p̄dictis cōtrafecerit hēret aliqua bona ſita in ciuitate vel comitatu Tuderti teneant̄ ipſi Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ q inde fuerit requiſitus p̄cipi facere detēptoribus ipſoꝝ bonoꝝ ne ea vlterius teneāt a deō tali cōtrafaciēte vel p̄ eo laborēt ſub pe na libraꝝ centū. Et ꝙ cuilibet liceat in talibus bonis dānū inferre donec talis cōtrafaciens eiꝰ ius bona ipſa eſſent a tali moleſtia deſiſteret. Et ꝙ tali cōtrafaciēti nullus ſuū patrociniū p̄ſtet in aliqua curia Tudertina ſub pena libraꝝ quinquaginta cort. pro qualibet vice. Salua ſemp̄ ec cleſiaſtica libertate cui per preſens capitulum vel aliquod aliud ſtatutum communis Tuderti non intendimus neq̧ volumus in aliquo derogari.

¶ De his qui excipiuntur a penis. Rubrica. viii

ITem Statuimus ꝙ de offenſionibus & delictis qbuſcūq̧ cōmiſſis & cōmictēdis inter infra ſcriptas pſonas poteſtas & capitaneus & eoꝝ iudices vl̄ aliqs eoꝝ nō poſſint ꝓceder̄ cogno ſcere vl̄ punire v ʒ. inter adſcēdētes & deſcēdētes cuiuſcūq̧ gradus ſint, inter fr̄es & alios col laterales vſq̧ in tertiū gradū incluſiue inter virū & vxorem, inter affines in primo gr̄ie affinitatis vſq̧ in ſecūdū gradū incluſiue, inter magr̄m & diſcipulū, inter amaſiū & amaſiā, inter minores duodecim annoꝝ vel inter aliquos q ſint vel morent̄ in eadē familia, vel ſi qs offenderit iocula torē vel ioculatricē ſiue meretricē publice meretricātē vel minorē quindecim ānoꝝ vel ſi minor duodecim ānoꝝ offenderit maiorē duodecim ānoꝝ. Sed p̄dicte offenſiones ſint ōnino & totalr̄ impunes in p̄dictis caſibus & quolibet eoꝝ inter p̄dictas pſonas niſi fuerit volūtaria accuſatio p̄ talē offēſum vel p̄rem ipſius. Ita tñ ꝙ eo caſu ab ipſa accuſatione poſſit talis accuſator impune deſiſtere qñcūq̧ voluerit vſq̧ ad ſñiā. Quo deſiſtēte ſup ipſa accuſatiōe vlterius ꝓcedi nō poſſit Sed eo caſu poſſit & dēat ꝓnūciari p̄ Iudicē de tali maleficio cognoſcētē ſup tali accuſatione nō eſſe vlterius ꝓcedendū. Et ꝙ talibus pſonis accuſatis qñ ipſi accuſationi nō eſſet renunciatū pe na poſſit imponi arbitrio iudicātis, dummō Idē iudicans nō excedat penā ſtatutoꝝ cōmunis tu derti ſed eā minuere poſſit eius arbitrio & uolūtate ↄſideratis q̄litate ipſius facti & cōditiōibus pſonaꝝ. Poſſint tñ & dēant dicti Poteſtas & Capitaneus eorū q̧ iudex ad maleficia deputati & quilibet eoꝝ & ↄtra dictas pſonas & quālibet earum tā p̄ accuſationē quā denunciationē & in quiſitionem de & ſup infraſcriptis maleficiis & quolibet eoꝝ ꝓcedere v ʒ; ꝓ homicidio & mem bro amputato ſiue debilitato ꝓ pcuſſione facta cū ſanguinis effuſione infraſcriptis armis uel ali quo eorū Spada, cultello, mazza ferrea, lancea, ſpiedo, falcione, mannaria, ronca, accepra, bali ſtra, uanga, palaferrea, bidēte, zappa, pugnalone, picchione martellaccio, baſtone ferreo uel aliis ſi milibus armis ſiue inſtrumētis ferreis in qbus caſibus & quolibet eorum p̄dicti poteſtas & Ca pitaneus & quilibet eorū q de talibus maleficiis ſeu aliquo eoꝝ cognoſceret poſſit & poſſint ſuo arbitrio tali malefactori penā imponere cōſideratis facti q̄litate & cōditione pſone ipſius malefa ctoris, dū mō pena q̄ de tali maleficio alias cōmuniter & gñaliter p̄ formā ſtatutoꝝ dicti cōmu nis imponeret̄ nullatenus excedat̄. Et hmōi pceſſibus qui fierēt de dictis ſiue ſup dictis malefi ciis cū dictis armis uel eorū aliquo ppetratis nulla renunciatio p̄ aliquē fieri poſſit, & ſi fieret ip ſo iure nō ualeat, ſed ea nō obſtante rector ſiue Iudex qui de tali maleficio cognoſceret nihilomi nus ſup eo procedere teneatur. Declarantes ꝙ ubi ſupra loquitur de minoribus, non intelligatur de minoribus decem annorū de quorum rixis & maleficiis p̄ eos cōmiſſis & commictendis nulla

pena penitus imponat, nec de ipſis ſeu ipſoꝝ occaſione ꝑ aliquē rectorē ſeu officialē dicti cōmu nis cōtra eos cognoſci ſeu ꝓcedi poſſit nec dēat quoquomō. Volumus inſuꝑ ſtatuentes ꝙ ſi tpē nūdinaꝝ quæ fiūt in burgo vie plane a die decima vſq; ad vigeſimā diē mēſis Septēbris incluſiue aliquis occideret vel aliter offenderit aliquam perſonā, dū aliquē equū vel mulū curreret ſiue currere faceret in burgo ſupradicto vſq; ad viā qua itur ad ſctm̄ Gerbaſiū ꝙ ab omni pena dicta de cā ſiue occaſione totaliter ſit exēptus. Et ꝙ de pdictis ꝑ nullū rectorē ſiue officialē dicti communis procedi ſeu cognoſci poſſit vel dēat quoquomō. Quæ omnia preualeant & derogatoria ſint omnibus aliis ſtatutis ordinamētis & reformatiōibus dicti cōmunis in ꝯtrariū loquētibus.

❡ De Queſtionibus ſiue tormentis eorum de quo caſu reus poſt primam comparationem reputetur ficte confeſſus. Rubrica. .viiii.

Quamuis in Maleficiis ꝑquerēdis, inueſtigādis & reperiēdis interdū uiſum ſit adhibere tormēta, nō tñ poſſint & indifferenter eſt q̄ſtio adhibēda. Nullus igr̄ torq̄ri poſſit niſi infraſcripta forma & caſibus infraſcriptis uel aliquo eorundē vz. pro ꝓditione cōiuratione, cōſpiratione. Tractatu, ſeditione, ſubuerſione ſiue turbatione ſtatus pacifici Ciuitatis uel comitatus Tudertí uel alicuius terre cōitatus eiuſdē, & niſi ꝑ robaria, furto, homicidio falſitate, priuato carcere, raptu virginū & q̄rūlibet honeſtaꝝ mulieꝝ violatione. Et niſi ꝑ incēdiis & vaſtis doloſe factis & ꝑpetratis. Et niſi pro fractura carceꝝ cōmunis Tudertí ſeu monaſteriorū ſeu aliaꝝ ſacraꝝ domoꝝ. Et niſi pro ſanguinolētis vulneribus ſiue ꝑcuſſionibus. Et niſi pro mēbri inciſione ſiue debilitatione. Et niſi ꝑ iniuria allata cōtra aliquā ꝑſonā incarceratā ſiue incluſam volūtarie ad penitētiā agendā. Ac ēt niſi pro violentiis in q̄bus caſibus & quolibet ipſoꝝ poſſint Poteſtas & Capitaneus & eoꝝ Iudices maleficioꝝ & q̄libet eoꝝ q de tali pdictorum criminū cognoſcant reum ipm̄ torquere & torq̄ri facere. Ita tñ ꝙ nō incipiant a tormentis ipſis, ſed demū legitimis ꝓcedētibus indiciis. In quoꝝ tormētoꝝ moderamine reſpiciāt, vt neq; durius neq; remiſſius q̄ōnem adhibeant quā ipſius maleficii qualitas duritia vel fragilitas poſtulet tormentandi ſeueritatis & clementie gloriam minime affectantes. In ceteris autem caſibus a tormentis ꝓrſus abſtineant nec aliquo genere tormētoꝝ ſeu aliquo tedio vel grauamine quēquā afficiant ſeu affici faciāt vel ꝓmictāt ad penā centū libraꝝ cott. ꝑ quolibet eorū cōtrafaciēte & q̄libet vice. Et nihilominus talis ꝯtrafaciēs teneat̄ tali grauato vł tormētato ꝑterquā in caſibus ſuperius exꝑſſis & ſpecificatis & ꝑter vel cōtra dictam formā ad reſtitutionē & refectionem totius damni & intereſſe qđ ipſe dicta de cā incurriſſet. In quaq; dem pena & dictorū damni & intereſſe refectione defenſor dicti cōmunis ſeu alius q talē cōtrafacientē habuerit ſindicare tpe dicti ſui ſindicatus condēnare teneat̄ eūdē & ipſius executionē cōtra eū ad petitionē talis tormētati ſiue grauati facere cū effectu. Qui ēt eo caſu talis ꝯfeſſio a tali tormētato ſeu alias grauato extorta ipſo iure ſit nulla nec eius ꝑtextu aliq̄ ꝯdēnatio fieri poſſit & ſi fieret ipſo iure ſit nulla. Et ꝙ q ſ fuerit tortus ſiue tormētatus ſeu alias grauatus ꝯtra formā pdictā ſit ſufficiēs ꝓbatio fama publica ꝓbata ꝑ ſex teſtes fidedignos de quorū numero nō poſſit eſſe aliq̄s q ꝑ talē rectorē ſeu officialē fuiſſet in aliquo cōdēnatus, nec aliq̄s eius conſanguineus vſq; in tertiu gradū incluſiue ex quocūq; parente. Quia vero plerūq; accidit ꝙ reus in prima ſua cōparitione & reſpōſione maleficium ipm̄ negat & fideiuſſoribus ab eo datis recedit, deinde cōtra eum ſuꝑueniūt indicia ſufficientia ad torturam, nec ſe poſtea in iudicio repreſentat p̄ñti capitulo duximus prouidendū, ꝙ in caſu hmōi non obſtantibus cōparitione, rñſione & ſatiſdatione predictis. Talis reus ex integro & de nouo citetur ex parte talis rectoris iudicis ſeu officialis de tali maleficio cognoſcentis ꝙ infra ſecūdā diē tunc ꝓxime ſecuturā ipſa die citationis pdictæ in dicto termino minime cōputata cōpareat coram eo ad reſpondendū iterato tali accuſationi, denunciationi vel inquiſitiōi

per quam & ſup quã contra eũ procederetur, & ad ipm maleficiũ cõfitendũ ſiue ad ſubeund ã torture, cum cõtra eũ ſupuenerit legitima indiria ad torquendũ eundẽ. Quo termino elapſo ſi talis reus nõ cõparuerit ex nunc auctoritate & fictione preſentis capituli habeatur & cenſeatur legitime conuictus de omnibus in ipſa accuſatione, denunciatione vel inquiſitione contentis, & tamquam legitime conuictus ex tũc de tali maleficio per talem rectorem vel officialem poſſit & debeat condemnari quæ locum habeant in maleficio ſupra ſpecificatis & quolibet eorundem.

Quod nullus poſſit cogi vel carcerari ſi uoluerit dare fideiuſſionem niſi in certis caſibus. Rubrica x

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus ſeu alius rector ſeu officialis communis Tuderti non cogat ſeu detineat aliquem nec cogere vel detinere poſſit in palatio cõmunis Tuderti nec incarcerari faciat vel facere poſſit ſi voluerit dare idoneos fideiuſſores ipſe vel alius pro eo de ſua condemnatione ſoluenda ſecundũ formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis niſi in caſibus in quibus tormẽtatio ẽ pmiſſa p formã ſtatutoꝝ pdictoꝝ. Et ſi Poteſtas & Capitaneus ſeu alius rector ſiue officialis ꝯtrafecerit puniat̃ q̃libet vice in quolʒ dictoꝝ caſuũ in libris centum corthoñ.

Quando & in quibus caſibus quis debeat confinari. Rubrica xi

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas vel Capitaneus nõ pcipiat nec pcipere poſſit alicui ꝙ vadat ad cõfinia extra comitatũ Tuderti, poſſit tñ in ciuitate vel comitatu Tuderti tm̃ mictere & ponere aliquẽ ad ꝯfinia & tenere p quīdecim dies ad plus pp aliqđ graue ſeu atrox maleficiũ, vł pp aliquẽ exceſſum cũ ſanguinis effuſione vel pp aliquã magnã rixã, cuius occaſione veriſimiliter dubitaret̃ aliqđ ſcandalũ exoriti poſſe in dicta ciuitate vel eius comitatu. Et gñaliter in omnibus caſibus in qbus p formã ſtatutoꝝ cõmunis tuderti tormẽtatio ẽ pmiſſa, ſaluis nihilominus aliis penis de talibus maleficiis imponẽdis p formã alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõmunis.

De Mulcta imponenda per Poteſtatẽ & Capitaneum & eorum Iudices, ſocios & Notarios, inobedientibus eis. Rubrica xii

ITẽ Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus & eoꝝ Iudices, ſocii, milites, atq; Notarii & q̃libet eoꝝ poſſint mulctare ſibi nõ obtẽperãtes & inobediẽtes in ſuo offõ vſq; in infraſcriptas ſũmas ad plus vʒ. diñi Poteſtas & Capitaneus & q̃libet ipſoꝝ vſq; in ſũmã cẽtũ ſol. p quolʒ tale inobediẽte & q̃libet uice, Iudices vero & ſocii, milites alicuius ipſoꝝ & quilibet eoꝝ uſq; in xl. ſol. Notarii autem alicuius ipſorum & quilibet eorum vſq; in .x. ſolid. ptout eis videbitur conſiderata in pdictis qualitate talis inobedientie & conditione perſone talis inobedientis. Et ipſas mulctas a talibus inobedientibus de facto exigere abſq; formatione alicuius proceſſus vel promulgatione alicuius ſententie, ſaluis aliis capitulis ſtatutorum communis Tuderti maiorem penam imponẽtibus de hmõi inobedientiis. Quibus per preſens caplm̃ nolumus derogari.

De Mõ examinãdi Teſtes in criminalibus & ipſoꝝ publicatione. Rub xiii

ITẽ Statuimus ꝙ Iudices maleficioꝝ q mõ ſunt & p tpe fuerint teneant̃ & dẽant teſtes in qẽcũq; & ſup quacũq cã criminali pductos legalr̃, fideir̃ & diligẽter examinare & eoꝝ dicta pure, ſimpliciter & extenſe put ipſi teſtes verba ptulerint p Notarium Maleficiorum ſcribi facere. Quiquidem Notarii depoſitionem ſiue atteſtationem alicuius teſtis ſcribere non debeãt ſub hac forma vʒ. dixit vera eſſe quæ in ipſa accuſatione denunciatione vel inquiſitione ſeu quæ in dicto articulo continetur &c. Et ſemper Teſtis de hiis & ſup his de quibus teſtificatus fuerit

nem & parrochiā in qua habitant ſi habitauerint in ciuitate predicta ſi vero in comitatu nomē caſtri vel ville in quo vel qua habitarent contrafaciens in viginti ſolidis cort. vice qualibet puniatur Ad quorum obſeruationem etiam notarios curiaꝝ malefitioꝝ cōmunis Tuderti in perſonis partiū & ipſoꝝ fideiuſſoꝝ volumus obligari vinculo iuramenti & ad penā predictā.

¶ Quod Teſtamenta & inſtrumenta valeant etiam ſi non fuerint regiſtrata; Rubrica lxv

ITem ſtatuimus ꝙ omnia & ſingula teſtamenta codicilli & alie vltime volūtates donationes cauſa mortis ſiue inter viuos & alii cōtractus ac ēt emācipationes olim quādocū ꝙ facta facte vel facti in qbus ſiue de qbus inſinuatio ſeu regiſtratio requirebaṫ olim p formam alicuius capituli ſtatutorū cōmunis Tuderti valeāt & optineāt plenū robur Nō obſtāte ꝙ nūquā inſinuatū vel regiſtratū fuerit & ꝙ dicta de cauſa ſeu occaſione nil de cetero in contrarium poſſit opponi & talis opponēs minime audiaṫ vel audiri poſſit p aliquē rectorē vel officialē dicti cōmunis Tuderti & nihilominus tā ipſe opponēs quā rector vel officialis talē oppiſitionem admictens penā centū libraꝝ cort. pro quolibet eorum incurrat vice qualibet ipſo facto;

¶ De inſtrumento facto extra iuriſdictionem Tuderti & ꝙ exceptio excommunicationis contra notarium vel illum qui conceſſiſſet offitium tabellionatus opponi non poſſit. Rubrica lxvi

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquod inſtrumentū factū eſſet extra territoriū & diſtrictum Ciuitatis Tuderti manu cuiuſcū ꝙ notarii forenſis inter ciues & comitatēſes Tuderti tali inſtrumento fides adhibeaṫ & ipſum obſerueṫ ac ſi factū eſſet manu alicuius notarii de ciuitate vel comitatu Tuderti Dūmodo ille q ſcripſerit tale inſtrumentū tēpore ipſius inſtrumēti cōditi fuerit publicus notarius de quo ſi in dubiū reuocareṫ fides fiat p publicā ſcripturā priuilegii ſui tabellionatus uel publicā formā Preterea uolumus ſtatuentes ꝙ nullū publicū inſtrumentū uitiari uel impugnari poſſit ex eo ꝙ notarius qui ipſum cōdiderit tēpore quo de ipſo condēdo rogatus fuerit ſiue antea uel poſtea qſicūꝙ ſiue ille qui tali notario authoritatē & preuilegiū notariatus conceſſit tēpore talis cōceſſionis excōmunicatus extiterit & ꝙ nullus rector uel officialis cōmunis Tuderti talē oppoſitionē audiat uel audire ualeat quoquomō excepto uero falſitatis contra inſtrumenta predicta opponi ualeat & probari niſi ipſe notarius cōtra cuius ſcripturā talis exceptio falſitatis opponeretur tempore talis ſcripture p eā confecte fuerit offitialis dicti communis Tuderti & ipſa ſcriptura ad tale ſuum offitium pertinuerit.

¶ De eo qui habuerit prothocolla notarii defuncti & de modo ſeruando de ipſis prothocollis Rubrica lxvii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi quis habuerit apud ſe pthocolla ſiue rogitus alicuius notarii defuncti teneatur ea reaſſignare & reſtituere illi notario cui talia prothocolla ſiue rogitus cōmiſſa fuerint exēplanda ſecundū formā preſentis capituli & alioꝝ capituloꝝ cōmunis Tuderti decernētes ꝙ prothocolla ſiue rogitus alicuius notarii defuncti exēplari & in publicā formā redigi debeant p illū notariū cui ipſa prothocolla ſiue rogitus cōmiſſa fuerint p ipſum notariū defunctū in ſua ultima uoluntate ſiue p cōmune Tuderti aut p dñm poteſtatē Ciuitatis eiuſdē de uolūtatis heredis tali notarii defuncti. Volumus inſup ꝙ ſi aliqs notarius pp ſenectutē infirmitatem debilitatē ſeu defectum aliquē ſui corporis adeo grauatus & impeditus fuerit ꝙ ſua prothocolla

thocolla

thocolla non poſſit in publicā formā redigere talis notarius ipſa ſua prothocolla alteri notario exemplanda & in publicā formā redigēda cōmittere teneatur Et per dictum dominū poteſtatē ad ipſam cōmiſſionē faciendā cogat͛ ad petitionē cuiuſlibet cuius intersit & ꝙ notarius cui talis cōmiſſio facta fuerit in aliquo caſuū ꝓdictoꝝ ipſa prothocolla exēplare & in publicā formā redigere teneat͛ iuxta tenorē ipſoꝝ ꝓthocolloꝝ & intelligātur prothocolla illa que ſcripta reperiuntur in quaternis ſiue cartis ſignatis ſigno ſolito ipſius notarii Et ſi in talibus prothocollis inuenirentur alique abreuiat[illegible] aliquaꝝ orationū uel litteraꝝ ſub audiantur & extēdantur ſecundum ꝙ ipſe notarius cuius talia prothocolla fuerint ſiue ſint ſolitus fuerat facere in inſtrumentis publicis ꝑ eundē accopiatis de aliis cōſimilibus ſuis prothocollis ſiue rogitibus Et ꝙ ipſe notarius cui huiuſmodi cōmiſſio facta fuerit poſſit de talibus copiaturis & exēplatiōibus quas faceret & ēt de ꝑſcrutatiōibus taliū rogituū ſiue prothocolloꝝ ſumere & ꝑcipere illā pecunie quātitatem ad plus quā ſumere & recipere poſſet ſi talia prothocolla & rogitus ſua ꝓpria manu originaliter facta & ſcripta fuiſſent Quam obſeruationē ēt in actis iudicialibus alicuius notarii iā defuncti uel etiam debilitati & impediri ut predicitur uolumus cuſtodiri hoc intellecto & declarato ꝙ in quolibet caſuum predictorum ꝙ huiuſmodi cōmiſſio fieri non poſſit nec debeat alicui notario qui nō ſit ſcriptus in matricula notarioꝝ ciuitatis & comitatus Tuderti ſeu qui in ipſa ciuitate uel comitatu continue non habitaret & ſi ſecus fiat talis cōmiſſio ipſo iure ſit nulla & nihilominus alteri notario qui in dicta ciuitate uel comitatu cōtinue habitet & in dicta matricula ſcript' ſit ex integro cōmittat͛ Que omnia dictus dominus poteſtas faciat obſeruari.

De prothocollis notariorum defunctorum aſſignandis conſulibus & ꝙ nullus notarius non ſcriptus in matricula poſſit ea penes ſe retinere Rubrica lxviii

Item ſtatuimus ꝙ quilibet notarius de ciuitate uel comitatu Tuderti habens apud ſe aliquem quaternū ſeu cedulam aliquā rogituū ſeu prothocolloꝝ alicuius notarii defuncti de dictis ciuitate uel comitatu infra mēſem a die bannimēti de hmōi materia faciēdi Et q in futuꝝ habuerit infra menſem a die quo tales ſcripture ad ſuas manus ꝑuenerint teneat͛ ipſas ſcripturas aſſignare & notificare cōſulibus collegii iudicū & notarioꝝ dicti ciuitatis ſub pena uiginti quinqꝫ libraꝝ pro quolibet cōtrafaciēte & qualibet vice & ꝙ ipſi cōſules dictas aſſignatiōes & notificationes ſcribi facere teneātur clare & diſtincte ꝑ eoꝝ notariū in quodā libro ad hmōi deputato & ſacramētū recipere a quolibet q hmōi notificationes & aſſignationes eis fecerit ꝙ in ipſa aſſignatione & notificatione nullam fraudē cōmictat & ꝙ nullus q non ſit ſcriptus in matricula notarioꝝ ciuitatis & comitat' Tuderti teneat apud ſe aliquā ſcripturam alicui' rogitus ſiue prothocolloꝝ ſeu aliquod publicū inſtrm̄ alicuius notarii defuncti de Ciuitate vel comitatu predictis ſub pena qnquaginta libraꝝ ſed ipſa ꝓthocolla rogitus ſiue inſtrumenta teneatur exibire & tradere ad conſeruandū illi notario ſcripto in dicta matricula cui uoluerit heres talis notarii defuncti cū conſcientia Tamen dictoꝝ conſulū infra tres menſes a die quo tales ſcripture ad manus eius peruenerint ad penam quinquaginta librarum.

Quod nullus notarius exemplet prothocolla notarii defuncti apud alium exiſtentia Rubrica lxviiii

Item ſtatuimus ꝙ nullus notarius de Ciuitate uel comitatu Tuderti copiet uel exemplet in forma publica aliquam ſcripturam alicuius Rogitus ſiue Prothocolli alicuius Notarii defuncti exiſtentem apud aliam perſonam ſub penam decem librarum den. Cort. & uinculo iuramenti pro quolibet contrafaciente & qualibet uice.

¶ De inuentario faciendo de rogitibus notariorum defunctorum Rubrica lxx

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius de ciuitate vel comitatu Tuderti qui nunc habet vel impoſterum habuerit rogitus ſiue prothocolla alicuius notarii defuncti de ciuitate vel comitatu predictis teneatur vinculo iuramenti de dictis rogitibus ſeu prothocollis conficere publicum inuentariū in preſentia duoꝝ notarioꝝ adminus q ſcripti ſint in matricula notarioꝝ Ciuitatis vel comitatus Tuderti hii uidelicet qui nūc habeant infra duos mēſes ꝓxime ſecuturos poſt diem bannimenti de huiōi materia faciendi Et hii qui in poſteꝝ habuerint infra duos mēſes poſt diem quo tales ſcripture ad eoꝝ manus ꝑuenerint in antea cōputandos Et eiuſdē inuentarii in carta pecudina in forma publica copiā facere & exibere cōſulibus iudicū & notarioꝝ ciuitatis Tuderti infra tēpora ſupra dicta ad penā decē libraꝝ cort. ꝓ quolibet cōtrafaciēte & ꝙ dicti cōſules fieri facere Teneātur ꝑ eoꝝ notariū unū librū cartaꝝ pecudinaꝝ cū bacticibus & in ipo ſcribi facere nomina oium & ſinguloꝝ notarioꝝ de ciuitate vel comitatu Tuderti hñtiū aliquos rogitus & prothocolla alicuius notarii defuncti hoc modo videlicet Talis notarius habet rogitus & prothocolla talis notarii defuncti ea videlicet que continebāntur in inuētario ꝑ talē notariū exhibito ſub tali milleſimo & die Quam copiā dicti inuentarii prefati conſules apud ſe diligenter cuſtodiant & conſeruent.

De notificatione dñis prioribus faciēda ꝑ notarios de ſcriptis vtilibus ꝓ cōmuni. Rub. lxxi

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius de ciuitate vel Comitatu tuderti ad cuius manus vel noticiam ꝑuenerit aliqua ſcriptura utilis cōmuni tuderti & ad ipſum cōmune ꝑtinēs teneatur talē ſcripturam notificare & aſſignare dominis prioribus populi tudertini infra decē dies extunc proxime ſubſequentes ſub uinculo iuramenti.

¶ De notificatione ſupra ſcriptorum capitulorum facienda per conſules notariorum in cetum adunantia. Rubrica lxxii

ITem Statuimus ꝙ cōſules collegii iudicū & notarioꝝ Ciuitatis & comitatus tuderti ſaltē ſemel quolibet anno teneantur & debeāt in addunātia dicti collegii notificare & legi facere notariis collegii ſupradicti omnia & ſingula ſupradicta capitula ad ipſos notarios ꝑtinētia Et ꝙ poteſtas & Capitaneus ciuitatis tuderti predicta omnia banniri faciant ſaltem ſemel tempore ſui regiminis ac etiam ea executioni mandare quotiens fuerint requiſiti.

¶ Capitulum pro rogitibus quondam ſer Nicole mannias Rubrica lxxiii

ITem cū olim iam ſunt tres elapſi & ultra dominis prioribus populi tudertini tūc tēporis in ipſo prioratus offitio reſidētib' plene & legitime fuerit facta fides ꝙ ex quodā caſu fortuitu & in ꝓuiſo & nulla fraude uel culpa alicuius perſone precedente in quadā particula cuiuſdam quaterni prothocolloꝝ & rogituū olim ſcriptorū manu Ser Nicole mānis de tuderto notarius nunc defunctus reperiebatur quedā plicatura & reciſura in prima carta ipſius quaternutii qua reciſſura & plicatura conſideratis Et ꝓximis ſcripturis inmediate ibidē precedētibus ſeu ſequentibus & aliis probabilibus & ſufficiētibus inditiis cōiecturis & preſumptionibus re uera poſt dictionē milleſimo .ccc. que ibi inmediate & de proximo precedebat & āte uerbū indictione decima quarta que ibi imediate & de proximo ſequebatur cōtinebatur trigeſimo de quo ratione trigeſimo primo propter dictam plicaturā & reciſſurā & eius occaſione nō apparebat niſi hec particula tantum videlicet trig. nec ſit iuſtum uel equum ꝙ dictus caſus alicui preiuditiū

afferat uel grauamen Et ſubſequenter predictis cōſideratis dicti dñi priores tūc tēporis ſup pre dictis ſufficienter p ſuū decretū prouiderint Idcirco p̄nti noſtra lege ppetuo ualitura ſtatuimus decernimus & declaramus dictā orationē Trigeſimo haberi & reputari debere authoritate & fictione p̄ntis capituli ac ſi ꝑpria manu dicti quodā ſer nicole clare integraliter & extenſe ſcripta appareret in dicto quaternutio & ſic retro continue apparuiſſet Et ꝙ quilibet notarius cui cō miſſa fuerint ſeu imposteꝝ cōmitterent́ exēplāda prothocolla p̄dicta licite & impune poſſit & debeat ipſa prothocolla integraliter & extēſe ſubſcribere & exēplari & in publicā formā redigere ſub dicto anno milleſimo .ccc.xxxi. ac ſi in dicto quaternutio & prothocollis ſupra dicta oratio Trigeſimo primo extenſe clare & integraliter ſcripta eſſet & appareret manu ſer nicole predicti Et ꝙ contra predicta nihil poſſit impetuū obici per quācūꝙ perſonā ſed obicierē in cōtrariū nullus rector uel officialis cōmunis Tuderti poſſit uel debeat aliquo modo admittere uel audire Quinimmo ipſa oppoſitione non obſtante teneatur quilibet predictoꝝ rectoꝝ & officialium corā quo de predictis queſtio uerteret́ ipſa prothocolla & exēpla p̄dicta inde ſumpta ſeu imposteꝝ ſumenda nō obſtāre defectu & caſu predicto executioni mādare prout poſſet & deberet ſi in dicto quaternutio & prothocollis predictis tota dicta oratio Trigeſimo primo contineretur & ſcripta appareret & olim continue cōtenta fuiſſe apparuiſſet manu dicti ſer nicole notarii ſupradicti clare integraliter ſtatuto ſeu ordinamēto aliquo dicti cōmunis aut aliquo iure canonico uel ciuili in contrarium loquentibus non obſtantibus quoquomodo.

¶ De libro in quo ſcribantur male tractātes ipſorum negotia. Rubrica lxxiiii

CVm Reipublice interſit locupletes habere ſubiectos & ne quis ſubſtantia bonoꝝ ſuorū male utatur ſtatuimus ꝙ ſi aliquis de ciuitate uel comitatu Tuderti male & prodigaliter bona & facta ſua tractauerit ludendo ad ludū uetitū taxilloꝝ & alias illicite ac reprobe ſua bona dilapidando & ſe malegerēdo adeo & taliter ꝙ probabiliter & veriſimiliter dubitetur & ſuſpicandū ſit eū propterea de facili poſſe ad egeſtatem & inopiā peruenire & de hiis querela expoſita fuerit corā dñis prioribus populi tudertini per quatuor uiros de proximioribus agnatis uel cognatis talis male agentis. Et p eos ſaltē eoꝝ iuramēto de predictis fuerit ipſis dñis prioribus facta fides Dicti dñi priores recepta querela & fide predictis teneantur tā nomē & prenomen talis male agentis quam etiam nomina & prenomina dictoꝝ taliū ſuoꝝ coniūctoꝝ poni & ſcribi facere in quodam libro qui nominatur liber maletractantiū facta ſua per quendā notarium ciuem tudertinū quem ad hec duxerint eligendū Qui liber ligetur in libro uoluminis ſtatutoꝝ dicti cōmunis. Et nihilominus idē notarius apud ſe ipſius libri copiā debeat retinere Inſuper uolumus ſtatuentes ꝙ dicti cōiūcti talis male agentis teneātur ea die uel ſequenti poſtquā talis eoꝝ coniūctus in dicto libro taliter ſcriptus fuerit publice & alta uoce ad feneſtras palatii communis tuderti predicta notificari facere per publicū preconē dicti cōmunis & per eundem banniri & inhiberi ꝙ nullus cū tali male agenti in dicto libro ſcripto contrahat uel aliqd aliud gerat uel faciat preter uel contra formam ſtatutoꝝ dicti cōmunis de hac materia loquentiū. Et ꝙ dictus notarius ad petitionem dictoꝝ coniūctoꝝ predictū bannimentū & proclamationem in dicto libro ſcribere Teneatur Ita tamen ꝙ dictus notarius nihil de dictis ſcripturis recipiat a dicto communi ſed ſolum a tale male agente ſibi de ſuo congruo ſalario faciant ſatiſfieri.

¶ Quod qui fuerint ſcripti in libro male tractantium facta ſua non poſſint contrahere uel diſtrahere. Rubrica. lxxv.

ITem Statuimus ꝙ nullus qui pro male agente ſcriptus fuerit in dicto libro poſtquam obſeruata fuerit forma ſupraſcripti capituli poſſit aliquo modo iure uel titulo ſe uel ſua bona in aliquo alicui obligare uel aliquid de ſuis bonis diſtrahere uel alienare abſꝙ preſentia &

conſenſu predictoꝝ quatuor ſuoꝝ coniũctoꝝ uel ſaltẽ triũ ex eis quorũ nomina in eodẽ libro
ſunt ſcripta & ſi ſecus fieret non teneat ipſo iure nec ex eo uel ob id ius ſuũ aliquod alicui acqui
ratur. Nullus quoq offitialis dicti cõmunis ſuper predictis per ta'ẽ male agentẽ geſtis uel factis
preter uel contra formam predictam aliquam perſonam audiat uel audire ualeat in agendo exci
piendo compenſando uel retinendo ſeu alio quoquo modo Et offitialis qui contra fecerit penã
centum libraꝝ cortonenſiũ uice qualiber ipſo facto incurrat. Ac ẽt notarius qui preter uel con
tra predictã formã aliquid ſcripſerit penã libraꝝ quinquaginta ſimiliter ipſo facto ſe nouerit in
curſuꝝ. Hoc intellecto ꝙ predicta uel aliquod predictoꝝ ad teſtamẽta & alias quaſcũq ultimas
uolũtates ꝑdictoꝝ male agẽtiũ & q ꝑ male agẽribus in dicto libro ſcripti fuerint nullatenus ex
tendatur quinimmo predictis non obſtantibus teſtari & aliam quamlibet ultimam uolũtatem
condere ualeant ac ſi in tali libro taliter ſcripti non eſſent.

ℂ Quod mortuo Aliquo coniuncto male tractantis facta ſua ſcri- batur alius loco ſui. Rubrica lxxvi

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis ex ꝑdictis cõiũctis in dicto libro ſcriptis moriretur alii cõiũ
cti ſcripti in dicto libro qui tunc inuenerit eligant & eligere teneantur loco talis defuncti
aliũ cõiũctũ illi male ſua negotia agẽti Et ꝙ talis cõiũctus ſic electus ĩ dicto libro ſcribatur.

ℂ Qualiter quis poſſit de libro male agentiũ cãcellari. Rubrica lxxvii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi cõtigerit aliquem de illis qui fuerint in dicto libro ſcripti pro male agẽ
tibus diuina gratia diſponi & reduci ad bene agẽdum & miniſtrandũ bona & facta ſua illi
qui fecerũt eum ſcribi in dicto libro ſi uiuerent ſeu alii loco eoꝝ ſubrogati & in dicto libro
ſcripti poſſint & debeant eũ de dicto libro cancellari Et notarius ad predicta deputatus ad peti
tionem ipſorum ipſum de dicto libro debeat cancellare & in ipſa cancellatione debeat ſcribere
milleſimum & diem ipſius cancellationis. Dummodo ipſa cancellatio fieri non poſſit infra an
num a die quo talis in dicto libro ſcriptus fuerit in antea numerandũ qua cancellatione facta li
ceat ei cõtrahere & diſtrahere & oĩa alia facere que & prout licebãt ãtequã ſcriptus eẽt ĩ dcõ libro.

ℂ Quod conſules notariorum in adunantia collegii notificent ſtatu- ta contra male agentes. Rubrica lxxviii

ℂ Item Statuimus ꝙ conſules notariorum ciuitatis & comitatus Tuderti teneantur & debeãt
adminus bis in anno ſimul facere coadunari notarios collegii Tudertini & in ipſa adunantia eis
notificare & legi facere ſtatuta facta contra male agentes Et eos iurare facere ac eis mandare ꝙ
penes ſe in ſcriptis habeant omnia nomina illoꝝ qui ſcripti ſunt uel fuerint in futuꝝ in libris ip
ſorum male agentium Et nihilominus dicti conſules unam ex dictis adunantiis fieri facere teneã
tur infra octo dies a die publicationis preſentis ſtatuti in qua legi faciant omnia ſtatuta loquen
tia de pſenti materia ut ad notitiã dictoꝝ notarioꝝ deducantur & ut nullus de ꝑdictis ꝑ ignorã
tiam ſe ualeant excuſare Et ſi dicti conſules predicta uel aliquod predictorum neglexerint ad im
plere penam decem librarum corr. pro quolibet eorum incurrant. Notarii autem predicta non
obſeruantes penã uiginti quinq libraꝝ pro quolibet eoꝝ cõtrafaciente ſe nouerint incurſuros.

ℂ Quod Nulla exceptio admittatur contra male agentes. Rubrica lxxviiii

ℂ Item Statuimus ꝙ omnia & ſingula ſtatuta loquentia de dicta materia male agentium ſint
derogatoria & preualeant omnibus aliis capitulis ſtatutorum & ordinamentoꝝ communis Tu
derti & maxime capitulo guarantigie & cuilibet alii capitulo in contrarium loquenti que in hac
parte inquantũ eſſet contra predicta capitula pro caſſis & irritis habeantur Et contra predicta

uel aliquod predictorum nõ poſſit opponi ꝙ qui fuerit ſcriptus in dicto libro non fuerit in eo
legitime ac iuridice ſcriptus & ſi opponeretur talis exceptio non admittatur ſed eo ipſo ꝙ aliqs
ſcriptus reperitur in dicto libro ſit & eſſe intelligatur prohibitus contrahere & alia facere Tam
ipſe quam alius cum eo de quibus & prout in capitulis ſupra ſcriptis de hac materia loquenti-
bus continetur.

¶ De modo ſeruando per notarium in contractibus filiorum familias ſiue maletractantium
facta & de pena notariorum contrafacientium. Rubrica lxxx

ITem Statuimus ꝙ quilibet notarius adhibitus ad conficiendũ aliquod inſtrumentũ alicu-
ius contractus antequam ad ipſum actũ perueniat querat a cõtrahentibus & a teſtibus ſi ali
quis eoꝝ contrahentiũ eſt filius familias ſeu ſcriptus pro male agente in libro male agentiũ
uel non Et ſi diceretur ꝙ aliquis eoꝝ eſſet filius familias uel ſcriptus in libro male agentiũ non
conficiat tale inſtrumentũ niſi cũ conſenſu patris talis filii familias uel niſi ſeruata fuerit ſollem
nitas capituli huius ſtatuti loquentis de male agentibus & ſi ſecus fiat non ualeat ipſo iure Et ni
hilominus contrafaciens puniatur qualibet uice in decem libris cort. & etiam teneatur tale in-
ſtrumentũ penitus cancellare ad petitionem patris talis filii familias uel conſanguineoꝝ talis
male agentis & ſi aliquis ſe emancipatũ fore aſſereret cũ uellet aliquem celebrare contractũ no-
tarius antequam tale inſtrumentũ conficiat inſtrumentũ talis emancipationis ſibi oſtẽdi faciat
quo ſibi oſtenſo & per eũ uiſo licite ipſo notarius tale inſtrumentũ cõficiat. Et ſi ſecus fieret nõ
ualeat ipſo iure & inſuper talis filius ex ipſo contractu non intelligatur in aliquo obligatus ſal-
uo ſemper capitulo poſito ſub rubrica de contractibus filiorum familias cui per preſens capitu-
lum nolumus in aliquo derogari.

¶ Quod Riſcius Cichini habeatur & reputetur pro male agẽte. Rubrica lxxxi

ITem Cũ hactenus iam ſunt duo anni & ultra per certos conſanguineos riſcii quondam cic
chini monaldutii de regione uallis & parrocchia ſancti ſaluatoris expoſitũ fuerit coram do-
minis prioribus populi Tudertini tunc temporis in ipſo prioratus offitio reſidentibus ꝙ di
ctus riſcius male & prodigaliter ſua negotia adminiſtrabat & adminiſtrauerat ludendo ad ludũ
& ad ipſum ludũ pecuniam & ſubſtantiam ſuam dilapidando & conſumando multaqꝫ alia illici-
ta & ſibi damnoſa ſepiſſime perpetrando propter que probabiliter ſuſpicabatur & tenebatur di
ctum riſciũ ad extremam & grauem inopiam & paupertatem eſſe tunc de proximo per uentu
rum niſi eidem ſuoꝝ bonoꝝ adminiſtratio interdiceretur prout per formam ſtatutoꝝ commu-
nis Tuderti interdici conſueuerit aliis male agentibus facta ſua Et de predictis eiſdem dominis
prioribus per eoſdem conſanguineos ipſius riſcii ſufficienter & legitime fuerit facta fides Et ſub
ſequenter ſupradictis & circha predicta per dictos dominos priores in perſonam dicti riſcii om
nia ſollẽnia que per formam dictoꝝ ſtatutoꝝ requirũtur plene & legitime fuerint obſeruata Id
circho pro euidẽti utilitate & commodo dicti riſcii & ne aliter idem riſcius ad inopiam dicta de
cauſa perducatur ſtatuimus & ſtatuendo decernimus & declaramus dictũ riſciũ haberi & cenſe
ri de cetero auctoritate & fictione preſentis capituli pro male agẽte & tractante bona ſua & ne
gotia pro tali de cetero habendũ & reputandũ eſſe & ꝙ omnia ſtatuta predicta de dicta mate-
ria loquentia in perſonam dicti riſcii in omnibus & per omnia uendicent ſibi locum ac ſi dictus
riſcius nominatim & ſpecialiter ſub uerbis dictorum ſtatutorum includeretur.

¶ Quod Gilius matthioli ricchardi hẽatur & reputetur pro male agẽte. Rub. lxxxii

Item cum hactenus iam ſunt quinq; anni vel plus per certos conſanguineos gilii quondam matthioli ricchardi de regione ſancti ſiluestri expoſitū fuerit coram dominis prioribus populi Tudertini tūc tēporis in ipſo prioratus offitio reſidentibus ꝙ dictus gilius male & prodigaliter gerebat & geſſerat facta ſua ludendo ad ludū vetitos taxillorꝫ & alia illicita faciēdo ꝑꝑ que veriſimiliter & probabiliter ſuſpicabatur & tenebatur dictū giliū ad extremā & grauē inopiam & paupertatem fore nunc de proximo peruenturꝫ niſi eidem ſuorꝫ bonorꝫ adminiſtratio interdiceretur prout per formam ſtatutorꝫ communis Tuderti interdici conſueuit aliis male agētibus facta ſua & de predictis eiſdē dominis prioribus per eoſdem conſanguineos dicti Gilii ſufficienter & legitime fuerit facta fides & ſubſequenter ſuper predictis & circha predicta per dictos dominos priores in perſona dicti Gilii omnia ſollemnia que per formam ſtatutorꝫ dicti cōmunis requiretur plene & legitime fuerint obſeruata Idcircho pro euidenti utilitate & commodo dicti Gilii & ne aliter idem gilius ad inopiam dicta de cauſa perducatur ſtatuimus & ſtatuendo decernimus & declaramus dictum gilium haberi & cenſeri debere de cetero authoritate & fictione preſentis capituli pro male agente ſua negotia & tamquam male agente de cetero tractādum & reputandum Et ꝙ omnia ſtatuta predicta de dicta materia loquentia in perſonam dicti gilii in omnibus & per omnia uendicent ſibi locum ac ſi dictus Gilius nominatim & ſpecialiter ſub verbis dictorum ſtatutorum includeretur & contineretur.

Diſtinctio ſecunda explicit Incipit tertia

DE IVRISDICTIONE POTESTATIS CAPITANEI ET eorum Iudicium & maleficiorum in cauſis criminalibus. Rubrica i

QVIA Humana ſupetbia manus noxias extēderet in vniuerſum, niſi eſſet miniſter Iuſtitie qui eius tranſgreſſiones reprimeret. Idcirco neceſſario exiſtimauit Commune Ciuitatis Tuderti Iuſtitiæ miniſtros habere, qui malis hominibus eam purgent & maleficia ulciſcantur. Igitur preſenti lege ꝑpetuo ualitura duximus ſtatuendũ, ꝙ poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti qui nũc ſunt & pro tēpore fuerint & quilibet eoꝝ hēant meꝝ & mixtum imperiũ & oēm iuriſdictionē in Ciuitate & comitatu Tuderti & ꝙ tã ipſi Poteſtas & Capitaneus quã ēt eoꝝ Iudices per eos ad maleficia deputati & qlibet eoꝝ de omnibus & ſingulis maleficiis quæ in ciuitate territorio ſiue diſtrictu Tuderti cõmicterẽt tpe ſui regiminis, & de cõmiſſis retro per duos menſes & ēt de homicidio, robaria, proditione, falſificare & arſuta cõmiſſis retro infra annũ poſſint & debeant procedere & cognoſcere per accuſationē, denunciationem uel inqſitionē. Et de ipſis & ſup ipſis dicti Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ cognoſcere ꝓcedere & pronuntiare, dictiq; Iudices maleficiorũ & quilibet eorũ cognoſcere & procedere poſſint & debeãt diebus qbuſlibet tã iuridicis quã feriatis ēt ad Dei honorem inductis, omnibuſq; aliis iuris ſolemnitatibus ꝑtermiſſis, ſeruata dũtaxat in & ſuper ꝑdictis & circa ea cenſura & forma ſtatuti cõmunis Tuderti. Et ꝙ dicti Poteſtas & Capitaneus & Quilibet eorũ dicta maleficia penis debiti cohercere & punire teneantur iuxta tenorē & formã probationũ ſuper ipſis cauſis maleficiorum factorũ conſiderata in ipſis probationibus ſolũ ſubſtantialitate ſeu eſſentialitate ipſorũ maleficiorũ obiectorũ, ipſarũq; probationũ non aũt forma vel qualitate quacũq; circa ipſorũ maleficiorũ ſeu penarũ de ipſis impunendarũ ad grauationē ſiue alleuiationē in ipſis accuſationibus, denuntiationibus inquiſitionibus appoſita uel adiecta qua ēt non probata nihilominus de ipſo maleficio iuxta probationis facta menſuram pena debita imponatur.

De Notificatione accuſationum denũciationum & inquiſitionum Dominus Prioribus facienda. Rubrica ii

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti & eorum Iudices maleficiorũ mictant & mictere teneant & debeant Dominis Prioribus populi Tudertini copiam extēſam de uerbo ad uerbum ſine teſtibus omnium & ſingularum accuſationum denunciationum & inquiſitionum, quæ de quocunq; crimine uel delicto porrigerẽtur coram eis per quãcunq; perſonam ac etiam omnium & ſingulorum inquiſitionum quæ fierẽt per eos de uel ſuper aliquo crimine uel delicto infra ſecundum diē a die ipſius producte, inquiſitionis, accuſationis uel denunciationis ſiue formate inquiſitionis excluſiue in antea numerandã ad penã pro qualibet tali accuſatione vel denunciatione vel inquiſitione non ſic notificata .xxv. libratum cartonen. & ſub vinculo iuramenti. Exceptis accuſationibus de diſtricta vel de contemptu mandati & de damnis datis, ad quorum notificationem dicti Poteſtas & Capitaneus & eorum iudices minime teneantur. Et ipſi Domini Priores ſub vinculo iuramenti teneantur ſemel in menſe adminus facere ſibi legi dictas copias & perquirere ab ipſis rectoribus ſiue officialibus quid de criminibus ſiue delictis ipſis cognoſcunt, quid actum & ad qd proceſſum eſt ſuper eis, & monere & ſuadere ipſis ꝙ ipſa maleficia ſtudioſe & ſollicite inueſtigẽt & perqrant & inuẽtos culpabiles puniant ſecundum formam ſtatuti cõmunis Tuderti & ſpondeant & offerant eorum auxilium & fauorē.

De Citationibus ex bannimentis in maleficiis faciēdis & eorum forma & ordine, & ꝙ Pauperes in certis caſibus non cogantur dare fideiuſſores. Rubrica iii

ITem ſtatuimus ꝙ in citationibus & ex bannimentis in cauſis & ſuper cauſis maleficioꝝ ſiẽdis ꝑcedi debeat forma & ordine infraſcriptis videlicet ꝙ qlibet accuſatus, denũciatus uel inquiſitus contra quẽ procederetᷣ de aliquo maleficio, de quo pena aliqua imponenda ueniret per formam alicuius Capituli ſtaturoꝝ cõmunis Tuderti debeat citari ter diuerſis diebus & per diuerſos baiulos dicti cõmunis perſonaliter uel ſaltim ad domũ ſuæ ſolitæ habitationis aliquo uel aliq̃bus de ſua familia maiore ſeu maioribus q̃tuotdecim annoꝝ uel ſaltẽ aliquo vel aliquibus de ſuis conuicinis ætatis predicte audiente ſiue audientibus ꝙ veniat ad ſe excuſandũ & defendendũ ab accuſa denũciatione vel inquiſitione quæ fieret contra eũ corã Rectore vel officiali, qui procederet contra eũ infra ſecũdũ diẽ ſi talis reus habitauerit in ciuitate Tuderti, & infra tertiam diem ſi in eius comitatu habitauerit a die factæ commiſſionis in antea computandos ipſa die dictę cõmiſſionis in dictis terminis uel aliquo ipſoꝝ minime cõputata. Quaſquidem citationes & quamlibet eaꝝ ſupra dictos terminos continentes Notarii curiaꝝ maleficioꝝ dicti communis fieri faciant per dictos baiulos in ſcriptis cũ cedula continẽte totam ſeriem & q̃litatem maleficiis ſiue maleficioꝝ, cuius uel quoꝝ occaſione procederetᷣ. Et ipſi baiuli in ſingulis citationibus hmõi per eos fiend's dictam cedulam citatoriam apud ipm citatũ ſi eũ perſonaliter citauerit uel apud domũ ſue habitationis alicui de dicta familia uel ſaltem apud unũ de dictis ſuis conuicinis dimictere teneantᷣ, & ſi aliter fieret non ualeant ipſo iure. Si uero talis accuſatus, denũciatus uel inquiſitus tũc temporis non habitaret in Ciuitate, burgis, ſuburgis ſeu in diſtrictu Tuderti notificerut per licteras & baiulos dicti cõmunis ex parte illius Rectoris ſiue officialis qui de ipſo maleficio procederet contra eũ rectori uel officiali ciuitatis, Caſtri uel loci unde talis accuſatus, denunciatus uel inquiſit' oriund' eſſet ſeu ibi domicilium haberet expenſis ipſius communis Tuderti eã propter q̃m procedereretur contra eum. Et in eiuſdẽ licteris certus terminus apponatur arbitrio ipſius Rectoris ſiue officialis contra eum de tali maleficio procedentis. Conſiderata ipſius loci diſtantia infra q̃m terminum talis forenſis coram tali rectore ſiue officiali di tali maleficio cognoſcente comparere debeat ad ſe excuſandum & defendendum a tali accuſa, denunciatione uel accuſatione & inquiſicione. Quiquidem ſic ut premittitur, citatus ſeu cui notificatio facta fuerit ſi infra aliq̃m terminum alicui' dictarum citationum ſeu notificationum predictaꝝ corã tali rectore ſeu officiale comparuerit procedatur in tali cauſa cõtra eum ad ulteriora ſecundum formam ſtatuti communis Tuderti, alioquin terminis ipſis elapſis ex bãniatur publice & alta uoce ſono Tube premiſſo per unum ex tubatorib' dicti communis apud feneſtras Palatii dicti communis. Cuius banni hec ſit forma Videlicet. Q m̃ talis de tali loco citatus ex parte talis rectoris ſiue officialis ꝙ ueniret corã eo ad ſe excuſandum ab accuſa ſeu inquiſitione uel denunciatione de eo facta & intra citationum terminos uel aliquem eoꝝ ſeu infra notificationis terminum non comparuerit. Idcirco talis rector ſiue officialis facit eum ex banniri de ciuitate & comitatu Tuderti in tantam pecuniæ q̃titatem in ea Videlicet q̃ de ipſo maleficio imponenda ueniret per formam alicuius capituli ſtatuti communis Tuderti, faciendo in ipſo ex bannimento exprimi q̃titatem predictam in quo banno remaneat, ſi infra tertiam diẽ ex die dicti bãnimẽti facti in ãtea numerandã, ſi talis reus habitauerit in Ciuitate, burgis uel ſuburgis Tuderti. Et ſi in eius cõitatu inf. q̃ntã diẽ & inf. octauã diẽ ſi in Ciuitate uel diſtrictu ꝑdictis non habitauerit coram tali rectore ſiue officiale non comparuerit reſponſur' tali accuſationi, inquiſitioni & denuncie & ſuis paritur'us mandaris ipſa die dicti ex bannimenti in dictis terminis uel aliquo eoꝝ minime computata. Et ſiquidem infra terminum dicti bannimenti ipſe reus quacunq̨ die etiam feriata ad honorem Dei coram tali rectore ſiue officiale comparuerit eius reſponſio & comparitio admictatur. Et deinde poſtquam ipſe accuſationi, denunciationi ſiue inquiſitioni reſponderit & idoneos fideiuſſores dederit relaxetur niſi de tali maleficio ageretur de quo principali uel ſecundario uidelicet in defectum alicuius penæ pecuniariæ, non

ſolutæ

ſolute pena aliqua pſonalis ſibi imponēda ueniret p formā alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōmunis, Verū ſi talis reus cōparēs ſuo iuramēto firmauerit ſe ēē adeo pauperē ꝙ fideiuſſorē dare nō potuerit, tunc ēt nō dato fideiuſſore aliquo poſt eius reſponſionē relaxetur, niſi de tali maleficio ageretur, de quo principali uel ſecundario ut dictū eſt aliqua pena pſonalis ſibi iponēda ueniret, uel niſi eſſet talis caſus in quo ipſe torquēdus uenire poſſet ſm formā ſtatutoꝝ dicti cōmunis, cui quidem reo poſt eius reſponſionē aſſignet terminū viginti dierum ad faciendum oēs & ſingulas defenſiones & probationes, qui terminus ſibi arctari nō poſſit niſi ipſe reus maleficiū ipſum fuerit ſponte cōfeſſus, & dixerit ſe omni defenſione carere, poſt dictū uero terminū ſup aliquibus probationibus minime audiat' niſi quatenus & put ipſi rectori ſiue officiali, q de tali maleficio cognoſceret iuſtū & cōueniēs uiſum fuerit, dūmodo ipſe proceſſus omnino p ipſum rectorē ſiue officialē terminetur infra terminum ſtatutoꝝ dicti cōmunis, teneatur ēt quilibet rector & eius iudex maleficioꝝ ac quilibet alius officialis dicti cōmunis qui de tali maleficio cognoſceret ipſi reo poſtquā cōparuerit quandocunqꝫ ante lapſum dictum terminū in dicto exbandimēto appoſitum ēt antequā tali accuſationi, denunciationi uel inquiſitioni ipſe reus reſpōdiderit ſeu ſuo pcuratori ad ipſoꝝ uel alterius eoꝝ petitionem copiam ipſius accuſationis, denunciationis ſeu inquiſitionis expēſis ipſius rei dari facere ipſa die qua poſtulata fuerit uel ſaltim die pximā ſubſequēti ſub pena decē librarum cort. poſt eius uero reſpōſionem tam ipſius accuſationis, denunciationis uel inquiſitionis quā ēt ceteroꝝ actoꝝ ipſius cauſæ ſimiliter eadē die uel ſequenti qua ipſa copia fuerit poſtulata eidē reo uel ſuo pcuratori ad cuiuslibet eoꝝ poſtulationē ipſam ſimiliter expenſis talis rei facere teneatur ſub pena librarum quinquaginta, & nihilominus donec talis copia ipſi reo uel eius procuratori data fuerit per talem Rectorem uel iudicem ſiue officialem ad nullum ulteriorem actum contra ipſum reum in ipſa cauſa procedat nec interim ipſi reo ullus terminus in ipſa cauſa currat, & ſi ſecus factum fuerit non teneat ipſo iure, Elapſis uero tam terminis dictarum citationum ſiue notificationis pdictæ quam etiam termino dicti banni talis reus ſi non comparuerit, ex tunc uigore & fictione preſentis capituli pro cōtumace habeatur atqꝫ reputetur & cenſeatur legitime conuictus de omnibus & ſingulis in ipſa accuſatione, denunciatione uel inquiſitione contentis, Et perinde talis Rector ſiue officialis alius contra eum pcedēs ad ſententiam condemnatoriam procedere poſſit & debeat contra eum ac ſi ipſe reus de omnibus & ſingulis in ipſa accuſatione, denuciatione uel inquiſitione contentis legitime conuictus, Sane ſi infra terminū alicuius dictaꝝ accuſationū vel banni compareret aliquis pro ipſo reo coram ipſo rectore, Iudice ſiue officiale de tali maleficio cognoſcente cauſam abſentiæ ipſius rei allegans, tunc talem excuſationem allegans audiatur prout eidem rectori Iudici ſiue officiali videbitur conuenire inſpecta qualitate ipſius maleficii & conditione perſonæ talis rei. Preterea volumusqꝫ ꝙ de omnibus citationibus, notificationibus, exbannimentis, preceptis & ambaſciatis factis per baiulum, bannitores communis Tuderti in cauſis & ſup cauſis huiuſmodi & aliis quibuſcunqꝫ ex commiſſione vel mandato alicuius rectoris vel officialis, & generaliter de omnibus & ſuper omnibus quę ad ipſorum ſpectant officium, ſtetur & credatur relationibus eorundem,

¶ Quod non poſſit inquiri per aliquem Rectorem contra aliquem qui ſuo tempore fuerit in officio Prioratus & ꝙ in aliqua cauſa alicuius Prioris non procedatur. Rubrica. iiii.

ITē ſtatuimus ꝙ nullus rector Ciuitatis Tuderti poſſit inqrere cōtra aliquē q̄ tpe ſui regiminis fuerit in offō prioratus, poſſit tñ pcedere eius ſubceſſor, ſi p aliquē ipſoꝝ maleficium aliquod cōmitteret & non poſſit pcedi criminalr vel ciuilr in aliqua cā alicuius de numero

Dominoꝝ Priorē populi Tudertini dū ipſe fuerit in ipſo officio prioratus. Ita tñ ꝙ tp̄ora talis cauſe ſiue ipſius inſtantie non currant durante ipſo officio ſed ſtent in eo ſtatu in quo erant ante principium ſui priotatus.

De Iuriſdictiōe Poteſtatis & Capitanei & eoꝝ officialiū āte introitū eoꝝ officii. Rub. v.

ITem Statuimus ꝙ Iudex maleficioꝝ, Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneant̄ & dēant octo diebus ante introitū eoꝝ regiminis q̄libet die ipſoꝝ dieꝝ. venire & ſtare in Palatio dicti cōmunis ad bāchas maleficioꝝ bis in die v ʒ. de mane vſq; ad tertiā & a nonis vſq; ad veſperas ad recipiendū accuſationes & denūciationes maleficioꝝ quæ fierent corā eis. Ac ēt teneant̄ & dēant ipſi Dñi Poteſtas & Capitaneus p̄ ſuā familiā reqri facere de deferētibus arma vetita, & de ludentibus ad ludū taxilloꝝ cōtra formā ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti, Et ꝙ proceſſus qui ſup̄ predictis fierent p̄ vos intra dictos octo dies valeant & teneant ac ſi facti eſſent tempore eorum regiminis non obſtante aliquo iure in contrarium loquente.

In quibus caſibus Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti hēant arbitriū. Rub. vi.

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & eoꝝ q̄libet hēant arbitrium inueſtigandi & inueniendi maleficia infraſcripta & q̄libet eoꝝ v ʒ. homicidiū, furtū, robariam, incendiū, adulteriū & ſtuprū. Et hoc intelligat̄ ſi p̄dicta maleficia vel aliquod prediictorum fuerint ſiue fuerit ſiue fuiſſe dicerentur ſiue diceretur pperrata ſiue perpetratū de nocte, Habeant quoq; arbitriū cōtra quēlibet ſcribentē p̄ ſe vel p̄ aliū alicui tacite vel expreſſe emptionem, venditionē, locationē, conditionē, ſeu quācūq; aliā cōceſſionē, acq̄ſitionē vel alienationē alicuius rei ſiue cuiuſcūq; generis cōtractuū de re vel ſup̄ re aliqua faciendū quocūq; modo, iure vel titulo. Et cōtra inhibentes vel minas vel terrorē aliquē inferentes p̄ ſe vel aliquē alicui laboratori ne terram vineā ſeu fundū alicuius laboret. Et cōtra inferentes vel inferri facientes alicui p̄dicta aliqua de dictis cauſis ſiue occaſionibus tūc antea vel poſtea aliquā iniuriā moleſtiā ſeu offenſam pſonalē uel in bonis dicto uel facto. Et cōtra oēs uiolentiā aliquā in pſonis uel rebus alterius cōmictentes. De q̄bus omnibus & ſingulis dicti Poteſtas & Capitaneus & q̄libet eoꝝ ſollicite teneantur inquirere quolibet menſe ſui regiminis & veritatē inueſtigare ab hominibus fidedignis. quoꝝ dicta ſecrete teneantur. Ita tñ ꝙ cōtra aliquē q̄ de predictis uel aliquo predictorum fuerit inculpatus nō poſſit p̄cedi ad tormenta niſi habitis primo aliq̄bus legitimis inditiis uel ſaltem uno legitimo inditio quibus uel quo precedentibus uel precedēte ad ipſam torturā p̄cedi poſſit contra talē reum ſecū dū formā ſtatutoꝝ dicti communis de dicta cauſa loquētium.

De pena facientis aliquem citari extra iuriſdictionem Tuderti. Rubrica. vii.

ITem Statuimus ꝙ ſi quis citatus fuerit aut conuentus extra ciuiā Tudertinam ad petitionem cuiuſcunq; perſonæ Poteſtas & Capitaneus & quilibet ipſorum qui inde fuerit requiſitus teneantur ad petitionem talis citati uel conuenti cogere modis omnibus quibus poſſent illum qui taliter eum citari fecerit ſiue conuenerit ut a tali moleſtia cōtra eum deſiſtat, & eūdem nihilominus in centum libris condēter ſi ſiue iuriſdictioni ſubiectus eſt. Et ſi ſubiectus non eſt cogant eius patrē ſi eū habet vel eius fratrem ſeu fratres ſi habet ſeu ſi fratrē vel fratres nō hēt alios eius p̄ximiores conſanguineos ad ſoluendū ipſam penā cōdēnationē cuius medietas ſit cōmunis Tuderti & alia medietas ſit talis citati ſiue cōuēti. Et ꝙ talis citatus ſiue p̄uētus & ſui ſeq̄ces poſſint talē cōtrafacientē ip̄m offendere ſi ab ipſa citatione vel moleſtia nō deſiſteret. Et ꝙ

Poteſtas & Capitaneus ad petitionē talis ſic citati ſiue cōuicti teneant̄ eū defendēdi facere expē ſis dicti cōmunis nō obſtāte aliquo capitulo ſtatutoꝝ dicti cōmunis in ꝯtrariū loquēte. Et ſi Poteſtas vel capitaneus fuerint negligētes in p̄dictis ꝑdant de ſuo ſalario cētū libras cort. Itē teneāt̄ Poteſtas & capitaneus ꝓponere ꝯſilio gn̄ali dicti cōmus primo mēſe ſui regiminis ſi aliqd eſt ad dendū vel faciendū ſup hoc capitulo, & ꝙ ipſi ꝯſilio placuerit executioni mandet̄. Et ſi aliqs nō ſubiectus dicto cōmuni q in p̄dictis cōtrafecerit hēret aliqua bona ſita in ciuitate vel comitatu Tuderti teneant̄ ipſi Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ q inde fuerit requiſitus p̄cipi facere detēptoribus ipſoꝝ bonoꝝ ne ea vlterius teneāt a dcō tali cōtrafaciēte vel ꝓ eo laborēt ſub pena libraꝝ centū. Et ꝙ cuilibet liceat in talibus bonis dānū inferre donec talis cōtrafaciens cuius bona ipſa eſſent a tali moleſtia deſiſteret. Et ꝙ tali cōtrafaciēti nullus ſuū patrociniū preſtet in aliqua curia Tudertina ſub pena libraꝝ quinquaginta cort. pro qualibet vice. Salua ſemp ecclesiaſtica libertate cui per preſens capitulum vel aliquod aliud ſtatutum communis Tuderti non intendimus neqꝫ volumus in aliquo derogari.

¶ De his qui excipiuntur a penis. Rubrica. viii

ITem Statuimus ꝙ de offenſionibus & delictis qbuſcūqꝫ cōmiſſis & cōmictēdis inter infraſcriptas ꝑſonas poteſtas & capitaneus & eoꝝ iudices vl̄ aliqs eoꝝ nō poſſint ꝓcedere cognoſcere vl̄ punire vꝫ. inter adſcēdētes & deſcēdētes cuiuſcūqꝫ gradus ſint, inter fr̄es & alios collaterales vſqꝫ in tertiū gradū incluſiue inter viꝝ & vxorem, inter affines in primo gr̄e affinitatis vſqꝫ in ſecūdū gradū incluſiue, inter magr̄m & diſcipulū, inter amaſiū & amaſiā, inter minores duodecim annoꝝ vel inter aliquos q ſint vel morent̄ in eadē familia, vel ſi qs offenderit ioculatorē vel ioculatricē ſiue meretricē publice meretricātē vel minorē quindecim ānoꝝ vel ſi minor duodecim ānoꝝ offenderit maiorē duodecim ānoꝝ. Sed p̄dicte offenſiones ſint ōnino & totalr̄ impunes in p̄dictis caſibus & quolibet eoꝝ inter p̄dictas ꝑſonas niſi fuerit volūtaria accuſatio ꝑ talē offēſum vel pr̄em ipſius. Ita tū̄ ꝙ eo caſu ab ipſa accuſatione poſſit talis accuſator impune deſiſtere qn̄cūqꝫ voluerit vſqꝫ ad ſn̄iā. Quo deſiſtēte ſup ipſa accuſatiōe vlterius ꝓcedi nō poſſit Sed eo caſu poſſit & dēat ꝓnūciari ꝑ Iudicē de tali maleficio cognoſcētē ſup tali accuſatione nō eſſe vlterius ꝓcedendū. Et ꝙ talibus ꝑſonis accuſatis qn̄ ipſi accuſationi nō eſſet renunciatū pena poſſit imponi arbitrio iudicātis, dummō idē iudicans nō excedat penā ſtatutoꝝ cōmunis tuderti ſed eā minuere poſſit eius arbitrio & uolūtate ꝯſideratis qlitate ipſius facti & cōditiōibus ꝑſonaꝝ. Poſſint tū̄ & dēant dicti Poteſtas & Capitaneus eorūqꝫ iudex ad maleficia deputati & quilibet eoꝝ & ꝯtra dictas ꝑſonas & quālibet earum tā ꝑ accuſationē quā denunciationē & inquiſitionem de & ſup infraſcriptis maleficiis & quolibet eoꝝ ꝓcedere vꝫ: ꝑ homicidio & membro amputato ſiue debilitato ꝑ ꝑcuſſione facta cū ſanguinis effuſione infraſcriptis armis uel aliquo eorū Spada, cultello, mazza ferrea, lancea, ibiedo, falcione, mannaria, ronca, accepta, baliſtra, uanga, pala ferrea, bidēte, zappa, pugnalone, picchione martellacio, baſtone ferreo uel aliis ſimilibus armis ſiue inſtrumētis ferreis in qbus caſibus & quolibet eorum p̄dicti poteſtas & Capitaneus & quilibet eorū q de talibus maleficiis ſeu aliquo eoꝝ cognoſceret poſſit & poſſint ſuo arbitrio tali malefactori penā imponere cōſideratis facti q̄litate & cōditione ꝑſone ipſius malefactoris, dūmō pena q̄ de tali maleficio alias cōmuniter & gn̄aliter ꝑ formā ſtatutoꝝ dicti cōmunis imponeret̄ nullatenus excedat̄. Et hmōi ꝓceſſibus qui fierēt de dictis ſiue ſup dictis maleficiis cū dictis armis uel eorū aliquo ꝑpetratis nulla renunciatio ꝑ aliquē fieri poſſit, & ſi fieret ipſo iure nō ualeat, ſed ea nō obſtante rector ſiue Iudex qui de tali maleficio cognoſceret nihilominus ſup eo procedere teneatur. Declarantes ꝙ ubi ſupra loquitur de minoribus, non intelligatur de minoribus decem annorū de quorum rixis & maleficiis ꝑ eos cōmiſſis & commictendis nulla

pena penitus imponatur, nec de ipſis ſeu ipſoꝝ occaſione p aliquē rectorē ſeu officialē dicti cōmunis cōtra eos cognoſci ſeu pcedi poſſit nec dēat quoquomō. Volumus inſup ſtatuentes ꝙ ſi tpe nūdinaꝝ quæ fiūt in burgo vie plane a die decima vſqꝫ ad vigeſimā diē mēſis Septēbris incluſiue aliquis occideret vel aliter offenderit aliquam perſonā, dū aliquē equū vel mulū curreret ſiue currere faceret in burgo ſupradicto vſqꝫ ad viā qua itur ad ſcm̄ Gerbaſiū ꝙ ab omni pena dicta de cā ſiue occaſione totaliter ſit exēptus. Et ꝙ de p̄dictis p nullū rectorē ſiue officialē dicti communis procedi ſeu cognoſci poſſit vel dēat quoquomō. Quæ omnia preualeant & derogatoria ſint omnibus aliis ſtatutis ordinamētis & reformatiōibus dicti cōmunis in ꝯtrariū loquētibus.

¶ De Queſtionibus ſiue tormentis eorum de quo caſu reus poſt primam comparationem reputetur ficte confeſſus. Rubrica. .viiii.

QVamuis in Maleficiis pquerēdis, inueſtigādis & reperiēdis interdū uiſum ſit adhibere tormēta, nō tñ poſſint & indifferenter eſt qſtio adhibēda. Nullus igr̄ torqri poſſit niſi infraſcripta forma & caſibus infraſcriptis uel aliquo eorundē vꝫ. pro pditione cōiuratione, cōſpiratione. Tractatu, ſeditione, ſubuerſione ſiue turbatione ſtatus pacifici Ciuitatis uel comitatus Tuderti uel alicuius terre cōitatus eiuſdē, & niſi p robaria, furto, homicidio falſitate, priuato carcere, raptu virginū & qrūlibet honeſtaꝝ mulieꝝ violatione. Et niſi p incēdiis & vaſtis doloſe factis & pperratis. Et niſi pro fractura carceꝝ cōmunis Tuderti ſeu monaſteriorū ſeu aliaꝝ ſacraꝝ domoꝝ. Et niſi pro ſanguinolētis vulneribus ſiue pcuſſionibus, Et niſi pro mēbri inciſione ſiue debilitatione. Et niſi p iniuria allata cōtra aliquā pſonā incarceratā ſiue incluſam volūtarie ad penitētiā agendā. Ac ēt niſi pro violentiis in qbus caſibus & quolibet ipſoꝝ poſſint Poteſtas & Capitaneus & eoꝝ Iudices maleficioꝝ & qlibet eoꝝ q de tali p̄dictorum criminū cognoſcant reum ipm torquere & torqri facere. Ita tñ ꝙ nō incipiant a tormentis ipſis, ſed demū legitimis pcedētibus inditiis. In quoꝝ tormētoꝝ moderamine reſpiciāt, vt neqꝫ durius neqꝫ remiſſius qōnem adhibeant quā ipſius maleficii qualitas duritia vel fragilitas poſtulet tormentandi ſeueritatis & clementie gloriam minime affectantes. In ceteris autem caſibus a tormentis prſus abſtineant nec aliquo genere tormētoꝝ ſeu aliquo tedio vel grauamine quēquā afficiant ſeu affici faciāt vel pmictāt ad penā centū libraꝝ cortꝰ p quolibet eorū cōtrafaciēte & qlibet vice. Et nihilominus talis ꝯtrafaciēs teneatur tali grauato vl̄ tormētato p̄terquā in caſibus ſuperius exp̄ſſis & ſpecificatis & p̄ter vel cōtra dictam formā ad reſtitutionē & refectionem totius damni & intereſſe qd̄ ipſe dicta de cā incurriſſet. In quaqdem pena & dictorū damni & intereſſe refectione defenſor dicti cōmunis ſeu alius q talē cōtrafacientē habuerit ſindicare tpe dicti ſui ſindicatus condēnare teneatur eūdē & ipſius executionē cōtra eū ad petitionē talis tormētati ſiue grauati facere cū effectu. Qui ēt eo caſu talis ꝯfeſſio a tali tormētato ſeu alias grauato extorta ipſo iure ſit nulla nec eius p̄textu aliq ꝯdēnatio fieri poſſit & ſi fieret ipſo iure ſit nulla. Et ꝙ qs fuerit tortus ſiue tormētatus ſeu alias grauatus ꝯtra formā p̄dictā ſit ſufficiēs pbatio fama publica pbata p ſex teſtes fidedignos de quorū numero nō poſſit eſſe aliqs q p talē rectorē ſeu officialē fuiſſet in aliquo cōdēnatus, nec aliqs eius conſanguineus vſqꝫ in tertiu gradū incluſiue ex quocūqꝫ patente. Quia vero plerūqꝫ accidit ꝙ reus in prima ſua cōparitione & reſpōſione maleficium ipm negat & fideiuſſoribus ab eo datis recedit, deinde cōtra eum ſupueniūt indicia ſufficientia ad torturam, nec ſe poſtea in iudicio repreſentat p̄ſti capitulo duximus prouidendū, ꝙ in caſu hmōi non obſtantibus cōparitione, rñſione & ſatiſdatione predictis. Talis reus ex integro & de nouo citetur ex parte talis rectoris iudicis ſeu officialis de tali maleficio cognoſcentis ꝙ infra ſecūdā diē tunc pxime ſecuturā ipſa die citationis p̄dictæ in dicto termino minime cōputata cōpareat coram eo ad reſpondendū iterato tali accuſationi, denunciationi vel inqſitiōi

per quam & ſup quã contra eũ procederetur, & ad ipm maleficiũ confitendũ ſiue ad ſubeundũ torture, cum cõtra eũ ſupuenerit legitima inditia ad torquendũ eundẽ. Quo termino elapſo ſi talis reus nõ cõparuerit ex nunc auctoritate & fictione preſentis capituli habeatur & cenſeatur legitime conuictus de omnibus in ipſa accuſatione, denunciatione vel inquiſitione contentis, & tamquam legitime conuictus ex tũc de tali maleficio per talem rectorem vel officialem poſſit & debeat condemnari quæ locum habeant in maleficio ſupra ſpecificatis & quolibet eorundem.

❡ Quod nullus poſſit cogi vel carcerari ſi uoluerit dare fideiuſſionem niſi in certis caſibus. Rubrica x

ITem Statuimus q Poteſtas & Capitaneus ſeu alius rector ſeu officialis communis Tuderti non cogat ſeu detineat aliquem nec cogere vel detinere poſſit in palatio cõmunis Tuderti nec incarcerari faciat vel facere poſſit ſi voluerit dare idoneos fideiuſſores ipſe vel alius pro eo de ſua condemnatione ſoluenda ſecundũ formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis niſi in caſibus in quibus tormẽtatio ẽ pmiſſa p formã ſtatutoꝝ pdictoꝝ. Et ſi Poteſtas & Capitaneus ſeu alius rector ſiue officialis ꝯtrafecerit puniat qlibet vice in quolꝫ dictoꝝ caſuũ in libris centum cortHoñ.

❡ Quando & in quibus caſibus quis debeat confinari. Rubrica xi

ITem Statuimus q Poteſtas vel Capitaneus nõ pcipiat nec pcipere poſſit alicui q vadat ad cõfinia extra comitatũ Tuderti, poſſit tñ in ciuitate vel comitatu Tuderti eũ mictere & ponere aliquẽ ad ꝯfinia & tenere p qndecim dies ad plus pp aliqd graue ſeu atrox maleficiũ, vl pp aliquẽ exceſſum cũ ſanguinis effuſione vel pp aliquã magnã rixã, cuius occaſione veriſimiliter dubitaret aliqd ſcandalũ exoriri poſſe in dicta ciuitate vel eius comitatu. Et gñaliter in omnibus caſibus in qbus p formã ſtatutoꝝ cõmunis tuderti tormẽtatio ẽ pmiſſa, ſaluis nihilominus aliis penis de talibus maleficiis imponẽdis p formã alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõmunis.

❡ De Mulcta imponenda per Poteſtatẽ & Capitaneum & eorum Iudices, ſocios & Notarios, inobedientibus eis. Rubrica xii

ITẽ Statuimus q Poteſtas & Capitaneus & eoꝝ Iudices, ſocii, milites, atq Notarii & qlibet eoꝝ poſſint mulctare ſibi nõ obtẽperãtes & inobediẽtes in ſuo offõ vſq in infraſcriptas ſũmas ad plus vꝫ. dñi Poteſtas & Capitaneus & qlibet ipſoꝝ vſq in ſũmã cẽtũ ſol. p quolꝫ tale inobediẽte & qlibet uice, Iudices vero & ſocii, milites alicuius ipſoꝝ & quilibet eoꝝ vſq in xl. ſol. Notarii autem alicuius ipſorum & quilibet eorum vſq in .x. ſolid. prout eis videbitur conſiderata in predictis qualitate talis inobedientie & conditione perſone talis inobedientis. Et ipſas mulctas a talibus inobedientibus de facto exigere abſq formatione alicuius proceſſus vel promulgatione alicuius ſententie, ſaluis aliis capitulis ſtatutorum communis Tuderti maiorem penam imponẽtibus de hmõi inobedientiis. Quibus per preſens caplm nolumus derogari.

❡ De Mõ examinãdi Teſtes in criminalibus & ipſoꝝ publicatione. Rub xiii

ITẽ Statuimus q Iudices maleficioꝝ q mõ ſunt & p tpe fuerint teneant & dẽant teſtes in qcũq & ſup quacũq cã criminali pductos legalr, fidelr & diligẽter examinare & eoꝝ dicta pure, ſimpliciter & extenſe put ipſi teſtes verba ptulerint p Notarium Maleficiorum ſcribi facere. Quiquidem Notarii depoſitionem ſiue atteſtationem alicuius teſtis ſcribere non debeãt ſub hac forma vꝫ. dixit vera eſſe quæ in ipſa accuſatione denunciatione vel inqſitione ſeu quæ in dicto articulo continetur &c. Et ſemper Teſtis de hiis & ſup his de quibus teſtificatus fuerit

ſe aliquid ſcire, interogetur ꝑ Iudices ipſos de cauſa ſciētie Et ſi ſecus aliq̄s dictoꝝ iudicū ſeu Notariorū fecerint in xxv libraꝝ corr. vice qualibet puniatur. Et nihilominus parti leſe teneantur eius dampnum integraliter reficere. Et ꝙ teſtes producti in cauſis criminalibus non publicētur infra illos viginti dies continuos qui dantur reo ad ſuam defenſionem faciendam.

¶ De pena teſtium non venientium ad ferendum teſtimonium veritatis & de expenſis ipſis teſtibus faciendis per producentes. Rubrica xiiii

ITem Statuimus ꝙ ſi quis teſtis citatus fuerit bis ꝙ veniat ad teſtimoniū perhibendū & nō venerit in .xx. ſol. cort. puniatur. Itē ſi q̄s teſtis venerit ad ꝓhibēdū teſtimoniū ad petitionē alicuius & dicta de cāſteterit in ciuitate vltra vnā diē: pars ad cuius petitionē talis teſtis dictā de cā venerit cogatur ad ſoluēdū ipſi teſti ꝓ ſuis expēſis duodecim denarios pro q̄libet die qua ſteterit vltra ipſam primā diem. Et ꝙ Iudices corā q̄bus tales cāe vertērētur ſeu Notarii q̄bus ipſe examinationes cōmiſſe fuerint in aliquo caſu ꝑ formā iuris cōmunis ſeu ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti ꝯceſſe teneantur examinare ipſos teſtes quam citius poterint. Et ſi ipſi Iudices vel Notarii q̄bus talis examinatio faciēda incūberit in ipſis teſtibus examinandis poſt proteſtationem eis a parte producente factam fuerit negligentes teneantur ipſi parti omne ſuū damnū & intereſſe reficere, & ꝙ nullus teſtis poſſit cogi vel detineri in palatio vltra decem dies cauſa ſiue occaſione alicuius teſtimonii per ipſum ferendi.

¶ De conſenſu Patris vel Curatoris non requirendo in Proceſſibus filioꝝ familias & minorum Rubrica xv

ITem Statuimus ꝙ de omnibus & ſingulis maleficiis cōmiſſis ſeu q̄ cōmiſſa eſſe dicerētur ꝑ minores vel filiosfamilias Poteſtas & Capitaneus & eoꝝ Iudices maleficioꝝ & q̄libet eoꝝ ꝓcedere ꝯtra eos poſſint ēt ſine ꝯſenſu & auctoritate pr̄is vel curatoris eoꝝ. Et ꝙ talis ꝓceſſus & ſentētie q̄ inde ſeq̄rentur valeāt & teneāt nō obſtāte defectu ꝯſenſus ꝑdicti ſeu auctoritatis ꝑdicte. Et e cōtra ꝙ dicti filii familias & minores poſſint in dictis & ſup dictis cauſis tā principalibus quā appellationū ſiue recurſuū defenſiones & iura ſua ꝓducere & ꝓbationes q̄ſlibet facere ēt abſq; ꝯſenſu & auctoritate ꝑdictis. Et ſi talis filiusfamilias cōdēpnaretur & ipſam cōdēpnationem ſoluere de ſuo nō poſſet teneatur & cogi poſſit & debeat eius pr̄ ipſam cōdēpnationē ſoluere de portione legitime ipſi filio tūc cōpetēti ſeu q̄ cōpetere poſſet iure nature in bonis ipſius pr̄is vſq; in cōcurrētē & equalētē ſūmā dcē ſue legitime portionis, hn̄do in ipſa exactione & executione reſpectū ad bona que ipſe pater haberet tpe exactionis & executionis ꝑdicte.

¶ Q̄d Iudices Maleficioꝝ poſſint in fauorē cōmunis iura ꝓducere & allegare. Rub. xvi

ITem Statuimus ꝙ oēs & ſinguli Iudices maleficioꝝ cōmunis Tuderti in & ſup omnibus & ſingulis cāis & ꝓceſſibus criminalibus corā eis vertētibus poſſint & dēant vinculo iuram̄ti ē ex ſuo offō ēt nemine ꝓſeq̄nte probatiōes q̄ſlibet inducere & fieri facere ꝑ pte & in fauorē dicti cōmunis tā ꝑ teſtes quā ꝑ inſtrumēta & ꝑ quēlibet aliū legitimū modū. Et ſup predictis ſtatuta & iura quelibet pro ipſo cōmuni & in eius fauorē faciētia proponere & allegare, ad hoc vt ipſa maleficia de quibus cognoſcerent in lucem deueniant & penes debitis puniantur.

¶ Quod procedatur de ſimilibus ad ſimilia. Rubrica xvii

ITem Statuimus ꝙ ſi aliq̄d maleficiū ꝑ aliquā ꝑſonā cōmicteretur de quo nō eēt impoſita aliqua determinata pena ꝑ aliquod capl̄m ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti poſſit & debeat Poteſtas vel Capitaneus q̄ de tali maleficio cognoſceret talē malefactorē punire ad ſimilitudinem penae quae ꝑ formam alicuius capituli ſtatutorum communis Tuderti de ſimili maleficio

imponenda veniret. Si vero de ſimili maleficio nõ eſſet aliqua determinata pena p aliquod capitulũ ſtatutoꝝ dicti cõmunis,eo caſu ipſi Poteſtas & Capitaneus q de tali maleficio cognoſceret & iuſtũ & equũ fore videbiť de ipſo penã imponere poſſit & debeat ipſe Poteſtas & Capitaneus de tali maleficio cognoſcẽs ſuo arbitrio imponere vſq ad ſummã decẽ librarum corthonẽſium incluſiue ad plus,conſideratis in caſu huiuſmodi facti qualitate ac conditione perſone talis malefactoris & aliis circumſtantiis opportunis.

❡De pena negantis officium vel parentelam vel aliam de Quibus infra fit mentio & de modo probandi. Rubrica xviii

ITem Statuimus ꝙ quicũqꝫ in aliq vel ſup aliqua cauſa,lite vel qſtione ad interogationẽ alicuius Rectoris vl officialis cõmunis Tuderti de tali cã,lite vl qſtione cognoſcẽtis negauerit, ſiue alicui poſitioni corã tali rectore vel officiale factæ p ptẽ aduerſam rñdẽdo dixerit ſe nõ credere aliqua fuiſſe vel eſſe alicuius de quo in ipſa interogatione vel poſitione cõtineret patrẽ matrẽ,auuũ,auiã,fi iũ filiã, nepotẽ neptẽ ſeu eidẽ in aliquo ſuperiori vel inferiori gradu p lineã aſcendentẽ ſiue deſcẽdentẽ cõiũctũ ſiue fratrẽ,ſororẽ vel in aliquo veriori gradu ex linea trãſuerſali agnatitiæ vel cognatię prolis vſqꝫ in tertiũ gradũ incluſiue eidẽ cõiunctũ. Siue uirꝫ vel uxorem ſiue Rectorẽ vel officialẽ cõmunis Tuderti, ſiue Notariũ de Ciuitate uel comitatu Tuderti,ſiue cõſulẽ alterius artis ciuitatis pdictę,ſiue publicũ baiulũ uel pconẽ dicti cõmunis ſiue Epiſcopum Priorẽ vel Abbatẽ alicuius eccleſiæ Ciuitatis vel comitatus Tuderti ſiue dioceſis Tudertine,ſiue Tutorẽ vel curatorẽ,& deinde de ipſa tutela uel cura fuerit tali rectori uel officiali legitime facta fides.De reliquis uero pdictis ſiue de aliquo eoꝝ qreref ſaltẽ p publicã famã,in decem libris corthoñ. uice qualibet puniať. Niſi infra ſecũdã diẽ talẽ ſuam reſponſionẽ negatiuã ſiue uim negationis habentẽ reuocauerit & ad ipſum quod in tali interogatione uel poſitione cõtineretur paratus ſit cõfiteri.Si uero taliter reſpõdẽdo negauerit ſiue dixerit ſe nõ credere aliquẽ fuiſſe uel eſſe Priorẽ populi Tudertini,ſiue aliquẽ fuiſſe uel eſſe Cancellariũ uel Notarium reformationis dicti cõmunis,& talẽ ſuã reſpõſionẽ poſtea infra dictũ terminũ dictoꝝ duoꝝ dieꝝ nõ reuocauerit & id ipm paratus fuerit cõfiteri ut ſupra dictũ ẽ. Si qdẽ poſtea de hoc tali rectori uel officiali ſaltẽ p publicã formã fuerit facta fides,in libris cẽtum uice qualibet puniatur.

❡De pena non probantis accuſam. Rubrica xviiii

ITem ſtatuimus ꝙ ſi qs accuſauerit unũ uel plures de aliquo crimine falſitatis, & ipſã accuſã ↄtra oẽs & ſingulos in ipſa accuſatiõe ↄtẽtos nõ pbauerit puniať p quolibet tali accuſato p rectorẽ corã quo eã porrexerit uel ſucceſſorẽ ipſius in qnta pte pene in q talis accuſatus pro tali maleficio ſi de eo legitime cõuictus fuiſſet ueniret cõdẽnãdus. Secũdũ formã alicuius capituli ſtatutoꝝ cõmunis Tuderti.Quodqꝫ talis rector hmõi accuſatiõnẽ minime admicteř teneať niſi talis accuſator corã eo idonee caueat de ipſa accuſatione pbãda ſub pena pdicta. Ita tñ ꝙ ſi qs uoluerit accuſar aliquẽ teſtẽ de aliquo falſo teſtiõ p eũ lato ſup aliq cã criminali poſſit & dẽat ipm accuſare corã ipſo rector ſiue officiali tm̃,corã quo ipſe teſtis ipm teſtimoniũ tuliſſet vl eius ſucceſſor.Si uero ſup alia lite,cã uel qõne aliquis falſum teſtimoniũ tuliſſe dicatur corã quocũqꝫ Iudice uel officiale eccleſiaſtico uel ſeculari in aliqua curia tudertina,ſeu coram quocũqꝫ arbitro ſeu arbitratoř eo caſu talis teſtis accuſari poſſit de tali falſo teſtiõ corã Poteſtate ſeu capitaneo ciuitatis tuderti ad electiõnẽ talis accuſatoris ac ẽt de tali falſo teſtimonio p quemlibet eoꝝ inquiri ualeat contra eum. Preterea ſi quis alium de turbatione ſeu moleſtatione alicuius ſuæ poſſeſſionis ſiue tenute accuſauerit& deinde propter defectũ probationis ipſius accuſatoris talis accu-

ſatus diffinitiue fuerit abſolutus, eo caſu talis accuſator pena .xl. ſol. corthon. pro quolibet taliter accuſato ipſo facto incurrat. Statuentes ꝙ in quolibet predictoꝝ caſuū in penis ꝑdictis talis accuſator non probans in eadem abſolutoria ſententia de tali accuſato ferenda debeat condemnari. In aliis vero caſibus propter probationis defectum accuſator in nihilo puniatur.

¶ Quod De quolibet maleficio exceptis quibuſdam poſſit fieri pax, & de eius beneficio, Rubrica xx

ITem Statuimus ꝙ de quolibet maleficio poſſit fieri Pax inter ptes infra decē dies a die cōmiſſi dicti Maleficii cōputandos, ipſa die cōmiſſi maleficii in dicto termino minime cōputanda. Quaqdē pace infra dictū terminū facta & ſubſequēter corā Rectoꝛ ſiue officiale de ipſo maleficio cognoſcēte per ipm reū vel eius procuratorē ante ſentētiā in publicam formam producta diminuaꝛ ipſi reo ſi & in quantū ipm maleficiū ſponte, pure & ſimpliciter in prima ſua cōparitione & reſpōſione in Iudicio cōfeſſus fuerit dimidia pars penæ ſibi vel de ipſo Maleficio imponēda & aliter bñficio Pacis reus ipſe ab ipſa pena in nihilo releueꝛ. Ita tñ ꝙ in homicidio per quēcūq & contra quēcūq cōmiſſo ſeu ēt in quocūq maleficio perpetrato inter aliquē magnatem & potentē, ideſt pro magnate & potēte habitū ſecūdū formā Statutoꝝ dicti cōmunis ex parte vna, & inter aliquē popularē & habitū ꝓ populari ſecūdū formam ſtatutoꝝ dicti cōmunis ex altera Pax facta quo ad diminutionem ſeu alleuiationem penæ de tali maleficio imponenda in nihilo proſit ſiue prodeſſe valeat quoquomodo nec eius beneficio talis reus ab ipſa pena in aliquo releuetur.

¶ De pena minantis pro Pace fienda Et ꝙ pax taliter facta non ualeat. Rubrica xxi

ITem Statuimus ꝙ Nullus ꝑ ſe vel aliū quocūq mō minas terrorē, vexillationē vel iniuriā aliquam faciat ſiue inferat alicui vel ꝯtra aliquē offenſam vel iniuriā ab aliquo recipiſſe ſiue paſſus eſſe ſeu qui recepiſſe vel paſſus fuiſſe diceretꝛ ad hoc vt cū ipo offenſore ſeu iniuriatoꝛ de ipſa offenſione vel iniuria pacē fiat. Cōtrafaciēs vero eadē pena puniatur qua ipſe principalis reus veniret de ipſo maleficio puniendus. Et nihilominus per talem pacem ſeu eius beneficia reus ipſe a pena talis maleficii nullatenus releuetur.

¶ De modo ſeruando in ſententiis ferendis in criminalibus Rubrica xxii

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus & qlibet eoꝝ qui de aliquo maleficio cognoſcerent poſſint ſtatim poſtquā eis de ipſo maleficio conſtiterit ſecundū formā alicuius capituli ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti de ipſo & ſup ipſo ſentētiā cōdēpnatoriā ꝓmulgare, dūmō ipsā ſentētiā nō ferant antequā terminus ſtatutus reo ad ipſius defenſionē lapſus fuerit. Et ꝙ ipſi & qlibet eoꝝ teneanꝛ oēs cauſas criminales tā meras quā mixtas coram eis ſiue ꝑ eos iniliatas per accuſationē denūciationem vel inqſitionē infra duos menſes cōtinuos a die ipſius porrecte accuſationis, denūciationis ſiue formate inqſitionis in antea numerādos. Nec nō veteres & pēdētes a die ſui initiati regiminis cōputādos ſententialiter prout iuſtū fuerit terminare ſeu ēt infra breuiorem terminū in illis vȝ. caſibus in quibus ꝑ formā alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti communis breuior terminus reperireꝛ ſtatutus. Ita tñ ꝙ ſaltē bis quolibet menſe ſui regiminis videlicet ſingulis qndecim diebus ſemel, exceptis dūtaxat primis & vltimis Quindecim diebus ſui regiminis ſup aliqbus criminalibus cauſis, meris vel mixtis diffinitiue ſententiare penitus teneanꝛ.

Inſuper volumus ſtatuẽtes ꝙ Notarii maleficioꝝ q ad ſententias ſup cauſis maleficioꝝ ſcriben-
das fuerint deputati teneant ante lecturã & publicationẽ ipſaꝝ ſententiaꝝ ipſas ſentẽtias ſiq-
dem abſolutorie fuerint ſcribere duplicatas,& ſi cõdẽnatorie triplicatas in cartis pecudinis ſub
pena libraꝝ decẽ pro quolibet ipſoꝝ cõtrafaciente & qualibet vice. Quarũquidẽ ſententiarum
vnam copiã tẽpore lecture ipſaꝝ exhibeant Notario camere dicti cõmunis & aliã copiã in qua
eas legant remaneat apud ſe. Qui Notarius dicte camere dictas ſentẽtias quando legũtur in cõ
ſilio cũ dicta copia ſibi tradita debeat auſcultare. Et ſi vtraq; copia ſimul cõcordauerit ipſam co
piam ſibi traditã ad dictã camerã deferat,& deinde de ipſa cuilibet petenti copiã ſumi ꝑmittat
Ita tñ ꝙ extra ipſam camerã ipſas ſententias vel aliquã ipſaꝝ ꝑ aliquẽ officialẽ cõmunis Tuder
ti ſeu per aliquã aliã ꝑſonam portare nõ ſinat. Tertiã uero copiã dictaꝝ cõdemnationũ quã ẽt
dicti Notarii debeant inſimul auſcultare dicti notarii maleficioꝝ tradere debeant dicto Nota-
rio camere. Et dictus Notarius camere teneat vnã de dictis copiis ipſaꝝ cõdẽnationũ defer-
re ad eccleſiã ſancti Fortunati,& in Sacriſtia dictæ eccleſiæ reponere & de ipſis facere vnũ librũ
uidelicet de cõdẽpnationibus cuiuſlibet Dñi ſupradicti. Et ꝙ dicte cõdẽpnationes quæ in dicta
Sacriſtia reponũtur,de ipſa extrahi nõ poſſint,nec ꝑ aliquẽ uideri niſi ꝑ dictũ notariũ cãere ſi-
ne expreſſa licentia Dominoꝝ uigintiquatuor ſecreti Cõſilii Populi Tudertini. Et ꝙ cõdẽpna
tiõibus quę in dicta ſacriſtia ac ẽt in dicta camera retinebũtur & cuilibet eaꝝ detur & adhibea-
tur plena fides. Et ſi in libro introituũ cõmunis Tudertí ſcripto manu dicti Notarii camere uł
in libro cõdẽpnationũ exiſtẽtium in dicta camera inuenirẽtur ſolutiões dictaꝝ cõdẽpnationũ
uel alicuius eaꝝ ſcripte manu dicti Notarii camere talis cõdẽpnatio de qua ſolutio appareret &
inueniretur ut dictum eſt ex nunc pro caſſa,irrita & nullius roboris penitus habeatur.

De ſũtiis nõ ferẽdis in ciuilibus uel criminalib' cãis ultimis ꝗndecim diebus. Rub. xxiii

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas uel Capitaneus non poſſint aliquam ſententiam condẽpnato
riam uel abſolutoriam ferre ultimis quindecim diebus eoꝝ uel alicuius eorũ regiminis nec
in aliquo dictorũ ꝗndecim dierũ,& hoc idẽ ſeruari debeat ꝑ eorũ & cuiuſcunq; ipſorũ Iu
dices & officiales in ciuilibus cauſis,litibus & queſtionibus uertentibus coram eis.

In quibus caſibus penæ dupplicentur. Rubrica xxiiii

ITem Statuimus ꝙ ſi quis cõmiſerit contra aliquã ꝑſonã aliquod maleficiũ de quo ex for
ma alicuius Capituli ſtatutorum cõmunis Tuderti ad mortẽ pure ſimpliciter & preciſe ip
ſe malefactor cõdẽpnandus nõ ueniret in aliquo de infraſcriptis locis tꝑoribus ſeu caſibus
v3· in Platea cõmunis Tuderti,ſiue in aliquo Palatio dicti cõmunis,ſiue in foro uel mercato,ſi
ue in Nundinis quæ fiunt in plano Portus uel in Nundinis quæ fiũt apud eccleſiã ſancti Fauſti
ni,ſeu in nundinis quæ fiunt de menſe Septẽbris a die decima uſq; ad diẽ uigeſimam dicti men-
ſis incluſiue a porta ſancti Silueſtri uſq; ad uiam qua itur ad ſanctũ Gerbaſiũ & ꝑ totum burgũ
burgi uie planæ,& a porta uallis uſq; ad uiam qua itur ad põtẽ Martini & ꝑ totũ burgum qui
eſt prope dictam uiam. Et a dicta uia ꝑ uiam rectam uſq; ad portam cupe inferiorẽ. Seu ſi in ali
qua uinea uel aliquo campo uel orto alterius talr offenderit Dñm uel cõductorẽ talis uinee cam-
pi uel orti ſeu eius nunciũ uel familiarẽ,ſeu in aliqua eccleſia,ciuitatis uel comitatus Tuderti uel
poſt pulſationẽ campane quæ ſolita eſt pulſari de ſero ꝓ penis dupplicandis uſq; ad ſonum cam
pane quæ pulſari ſolet pro die que uulgariter dicitur laſueglia. Seu aliquam ꝑſonam dum iret uł
ſtaret ad aliquod funus,ſiue inde rediret,ſiue aliquem dum iret ad aliquod Palatium dicti cõmu
nis occaſione alicuius citationis ſeu monitionis de eo factæ ꝑ aliquem Rectorẽ uel officialem

communis predicti,ſiue de ipſius rectoris uel officialis cōmiſſione uel mandato ꝑ aliquē baiulū uel ꝑeconē dicti cōmunis nō diuertēdo ad aliū locū,ſiue in die feſti ſancti Fortunati uel eius vigilia,ſiue in die feſti Tranſlationis ſanctoꝝ Fortunati & Caſſiani: ſiue in die feſtiuitatis Natiuitatis Dñi nři Ieſu xp̄i,ſiue in die feſtiuitatis Paſchatis Reſurrectionis eiuſdem,ſeu in die Veneris Sancti in quo dñs Ieſus xp̄s crucifixus fuit,ſiue in quocūq; die Sabbati, ſiue aliquē Ambaſciatorem quando vadit & redit occaſione alicuius ambaſciatæ dicti cōmunis, puniat̄ in duplū. Pene quæ alias de tali maleficio imponēda ueniret ꝑ aliquod capitulū Statutoꝝ dicti cōmunis. Hoc intellecto ꝙ Palatiū cōmunis Tuderti intelligatur quælibet domus in qua moratētur Domini Priores populi Tudertini uel in qua morerentur Poteſtas uel capitaneus uel aliqs alius officialis foreſis communis Tuderti ad aliquod officiū dicti cōmunis exercendū. Decernētes ꝑdicta locum habere ſiue de ipſis maleficiis uere cōſtat ſiue fictione & poteſtate alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōmunis ipſa maleficia haberi & cenſeri debeant pro cōmiſſis maxime quo ad penas de ipſis maleficiis imponēdas. Volumus inſuꝑ ſtatuentes ꝙ ubicūq; aliqđ caplm̄ ſtatutoꝝ dicti cōmunis loqtur de aliq̄ pena pro aliquo maleficio imponēda duplicanda,triplicanda & q̄druplicāda intelligatur ꝙ ſemel tm̄ & ex una eā tm̄ poſſit duplicari, triplicari & q̄druplicari non pluries uel ex pluribus cauſis. Dūmodo hoc locū non habeat in illis caſibus uel eoꝝ aliquo,in qbus ſiue in quo uigore ſiue fictione alicuius capituli ſtatutorum communis Tuderti pena dupli, tripli & quattripli haberetur loco ſimpli.

ℭ Qualiter intelligatur Platea communis Tuderti. Rubrica xxv

ITem Statuimus ꝙ Platea communis Tuderti ſit & eſſe intelligat̄ & pro platea dicti communis habeatur prout inferius declarabitur v3 a platea dicti cōmunis quæ uocatur platea ſancti Ioannis contigua alteri plateæ ueteri dicti communis,ſicut protenditur a cantone inferiori Palatii ueteris dicti cōmunis,& ſicut ip̄m palatiū protenditur uſq; ad pectorale qđ eſt in finibus dictæ plateæ ſancti Iohannis,& ſicut ip̄m pectorale protenditur per directū uſq; ad murum q eſt inter dictū pectorale & palatiū Roberti Dñi Gregorii. Et ſicut ipſe murus protenditur a dicto pectorale uſq; ad dictū palatiū Roberti. Et ſicut protenditur a dicto muro iuxta dictum palatiū roberti uſq; ad cantonem palatii dicti roberti. Et ſicut protēditur paries anterior dicti palatii roberti a cantone ipſius palatii roberti q eſt uerſus ſtratam publicam uſq; ad cantonem alterius domus dicti roberti, Et ſicut ab ipſo cantone protendūtur omnes muri domoꝝ & ſtantiaꝝ uerſus dictam plateam uſq; ad cantonem domus Vrſi Domini Simonis ſitū iuxta dictam plateam ſancti Iohānnis & uiam publicam qua itur uerſus portam Martii,& ſicut protenditur a dicto cantone uſq; ad cantonem inferiorem domus magiſtri Nicole magiſtri iacobi ſite ex altera parte dictæ uiæ. Et ſicut protendūtur muri dictæ domus magiſtri Nicole & muri palatii dicti cōmunis qđ uocatur palatiū Dominoꝝ Prioꝝ populi Tudertini & muri aliaꝝ domoꝝ dicti communis in Quibus dicti Domini Priores morantur a pede platea ueteris uſq̄ ad cantonem domus dicti communis quæ olim fuit Iunii Domini Guerriſii ſitū iuxta dictam plateā ueterem & uiam publicam qua itur ad ſcm̄ Fortunatum & ab ipſo cantone uſq̄ ad cantonem domus olim filioꝝ Maſſoli Glorii & mō dñi Tomaſſi Dñi Corradi. Et ſicut a dcō cātone ꝑtēditur ex dicta parte uſq̄ ad cantonem ſuperiorem domus eccleſiæ ſancti Felicis & ab ipſo cantone uſq̄ ad hoſtiolum ſuperius eccleſie ſancti Felicis ꝑdictæ Quod eſt uerſus domos hereduum Domini Andree quæ olim fuerunt Fidanzoli Domini Nicolai. Et a dicto hoſtiolo uſq̄ ad cantonē dictarum domoꝝ ſitaꝝ uerſus dictam eccleſiam. Et a dicto cantone uſq̄ ad cātonē rotundum hereduum Mei Berardutii,& ab inde uſq̄ ad portā qua itur in clauſtrum eccleſie Epiſcopatus Tuderti & iuxta murum graduum dicti Epiſcopatus. Et omnes dicti gradus & planum ſupra ipſos

gradus exiſtens vſq; ad parietē anteriorē dicti Epiſcopatus. Et ſicut recte protendit a cantone Turris dicti Epiſcopatus ſito uerſus plateā ueterē dicti cōmunis & uiam publicā qua itur ad ſanctum Angelū de ſupra muꝝ uſq; ad cantonē domus hereduū Gerriſii cecchini dñi Ioannis ſite ex altera parte dicte uie in oppoſitū dicte Turris. Et ab inde infra uſq; ad dictā Plateā dicti cōmunis quæ dr̃ platea ſancti Iohannis. Et ꝙ gradus & planū ſupra gradus palatioꝝ dicti cōmunis uſq; ad primas portas dictoꝝ Palatioꝝ ſint & eſſe intelligantur de platea dicti cōmunis. Et ēt intelligatur eſſe de platea dicti cōmunia locus in quo eſt macellū ſitū ſub uoltis dicti Palatii ueteris & uia quæ eſt ſubtus uoltā ſcalaꝝ Palatioꝝ dicti cōmunis,& quæ eſt inter dictū palatium uetus & Palatiū nouū dicti cōmunis quod dicitur palatium Populi uſq; ad cantonē dicti Palatii Noui dicti communis quod dicitur ſitū iuxta dictam uiā & aliam uiam qua itur uerſus Scm̃ Laurentium de ſupra murū & ab ipſo cantone ſicut protenditur uſq; ad cantonem dicti Palatii ueteris ſitum iuxta puteum qui eſt in dicta uia iuxta dictum Palatium uetus.

¶ Quod non ſoluentes condēnationes infra certū tempus incurrāt quartū & ꝙ cōdēnatio nō cācelletur niſi fuerit ſoluta cū quarto. Rubrica xxvi

ITem Statuimus ꝙ in omnibus & ſingulis ſententiis condēpnatoriis pecuniariis applicandis cōmuni Tuderti ferendis per quoſcūq; rectores ſiue officiales dicti cōmunis currat q̃rtam non ſoluentibus ipſas condēpnationes quæ de eis fierēt infra decē dies cōtinuos a die & poſt diē ipſius cōdēpnationis factæ & nō ſciētie inmediate ſequentes nō obſtante ꝙ ipſi rectores ſiue officiales de pena dicti quarti in ipſis ſententiis nullā facerent mentionē. Dūmō predicta locū nō habeant in ſentētiis cōdēpnatoriis in quibus continetur ꝙ ſi ipſi condēpnati non ſoluerint &c. fiat contra eos aliqua executio perſonalis. Quo qdem caſu dictā quartā non currant. Hoc ēt intellecto ꝙ ſi intra dictū terminū appellaretur uel recurſus haberetur ab aliq̃ ſententia cōdēpnatoria,& dicta cōdēpnationis ſententia fuerit ꝑ Iudicem appellationū & recurſuum cōfirmata in totū uel in partē nō intelligatur in ea curriſſe dictū quartū in termino ſupradicto. Sed currat dictū quartū nō ſoluēti cōdēpnationē eandē infra decē dies cōtinuos,numerandos ex die & poſt diem cōfirmationis ipſius ſententrentie & nō ſcientie inmediate ſequentis. Et ꝙ nulla condempnatio cancelletur uel cancellari debeat niſi tota ipſa quantitas ipſis cōdēpnationis eius dicto quarto. Si ipſum dictū quartū fuerit in ea decurſum & primo fuerit camerario dicti cōmunis integraliter ſoluta. Et ꝙ Notarii Camere dicti cōmunis teneantur & debeant ſub uinculo iuramenti,& ad penam decē libraꝝ cortnoū. pro q̃libet uice qua cōtrafecerint ſcribere manu propria in margine cuiuſlibet libri condempnationis a qua fuiſſet habitus recurſus & que eſſet confirmata in totū uel in partē per Iudicem appellationū & recurſuum ciuitatis Tuderti pro quanta ſiue in quanta parte & per quem ipſa condempnatio extiterit cōfirmata. Et ꝙ ipſa ſententia fuerit confirmata totaliter uel pro parte aliqua ſit ſufficiens probatio inſpectio ſententie ſuper ipſo recurſu per dictum Iudicem Appellationis & recurſuum promulgatæ.

¶ De condempnationibus exigendis. Rubrica xxvii

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus & quilibet eoꝝ per ſe & eoꝝ officiales & familiares teneantur exequi pro poſſe & cū effectu exigere & Camerario dicti cōmunis ſolui facere omnes & ſingulas condempnationes factas per eos uel alteꝝ eoꝝ,ſiue per eorum predeceſſores quā citius poterint detinendo & cohercendo perſonaliter ſoluere debentes & eorum fideiuſſores,necnon capiendo pignora & ea uendendo & uendi faciendo & eorum pretium in ipſas condempnationes uſq; ad integram ſolutionem ipſarum conuertendo. Ac ēt conentur pro

poſſe per ſe & ſuos officiales & familiares proſequi ex bannitos & cōdēnatos cōmunis Tuderti
pro maleficio,& corū bona pro ipſoꝝ bannis & condempnationibus exigendis,Ipſosq; ex ban
ditos & condemnatos capi facere pro excutione & exactione ipſorum bonorum & condemna
torum Et teneātur quoq; dicti Poteſtas & Capitaneus & quilibet ipſorum eo tempore tantum
quo recipiuntur cautiones a Sindicis caſtrorum & uillarum cōmunis Tuderti ſecundum formā
capituli loquentis de ipſa materia,diligenter exquirere a Sindico & a quatuor Maſſariis cuiuſli-
bet Ville uel caſtri de bonis ipſorū ex banditorum & condemnatorum exiſtentibus infra confi
nia ſui caſtri uel Ville,Et cuilibet dictorum Sindicorum uel Maſſariorum precipere ꝙ debeant
infra certum Terminum per eos aſſignandum in his ſcriptis eiſdem referre bona omnia quæ ta
les exbanniti uel condemnati habeant in caſtro uel uilla.Cuius ipſi Sindici ſunt & Maſſarii ſeu
intra eorum uel alicuius eorum confinia.Et ſi dicti Sindici & Maſſarii predicta omnia non fe-
cerint puniantur in uigintiquinq; libras Cort. pro quolibet eorum contra faciente,Et etiam
in maiori & minori quantitate ad arbitriū ipſorum Poteſtatis uel Capitanei ut qualitas ipſius
facti & inobediētię exigeret,Inſup teneantur oēs & ſinguli laboratores ſeu detētores terraꝝ ip-
ſorum ex banditorum & condemnatorum p̄dictis Poteſtati uel capitaneo denunciare & mani
feſtare bona predicta que quoquomodo pro eis tenerent uel laborarent,Necnon id quod debe-
rent ſoluere tali exbannito & condemnato tam pro tempore preterito quā etiā futuro,Illudq;
ſoluere & conſignare tempore debito Camerario pro condemnatione talis exbanniti & codē
nati,Ita tamen ꝙ de omni & toto eo quod ſolutum fuerit pro tale exbannito & condemnato p
aliquem ſuum debitorem ſit & eſſe intelligatur ipſe ſoluens,a tali ſuo creditore exbannito & con
demnato ipſo iure auctoritate & fictiōe p̄ſentis capituli abſolutus & liberatus: Et predicta etiā
locum habeant in omnibus caſibus in quibus bona aliquorum ex banniroꝝ communis Tuderti
pro maleficio deberent applicari & confiſcari ipſi cōmuni,Et qui predicta non ſeruauerit con-
demnetur a dicto cōmuni in duplo eius in quo teneretur tali exbannito & condemnato & etiā
in uigintiquinq; libras cort.Preterea uolumus ꝙ bona talium exbannitorū & condemnatorum
delata & denunptiata per dictos uel aliquem predictorū teneātur dicti Poteſtas & Capitaneus
ſcribi facere in quodam libro in quo ſcribi facient nomina omnium condemnatorū dicto com
muni,& quilibet ipſorū unum talem librum habere debeant apud ſe,hoc intellecto ꝙ dicti Po-
teſtas & Capitaneus & quilibet eorum ſint & executores tā ſuarū condemnationū quā etiā pre
ceſſorum cuiuslibet ipſorum,Ita ꝙ liceat Poteſtati & Capitaneo & cuilibet ipſorum etiam du-
rante regimine cuiuſlibet ipſorum per ſe & eorum officiales & familiares condemnationes alte-
rius exequi in hunc modū uidelicet Quot quilibet ipſoꝝ p ſe eorū officiales & familiares poſſit
capere & capi facere & in fortiam cōmunis deducere & deduci facere quemlibet exbannitum &
condemnatū dicti cōmunis per quēcunq; ipſorū ſiue per quēcunq; aliū officiālē cōmunis Tu-
derti.Et qui talē exbannitū & condēnatū ceperit ſiue capi fecerit ipſius exbāniti & condēnati
ſentētiā exequatur realiter ſiue perſonaliter fuerit cōdēnatus. Qua executiōe facta quilibet offi
cialis talē condēnationē apud ſe habens eā debeat cancellare.Teneantur etiā Milites ſocii dicto
rū dominorū Poteſtatis & Capitanei exequi & executioni mādare oēs condēnationes factas p
quoſcunq; officiales dicti cōmunis ad uoluntatē & mandatū dominorū Priorū populi Tuder-
tini.Et ſi neglexerint poteſtas ſiue Capitaneus eius ſocio militi predicta inuenta fuerint per di-
ctos dn̄os priores penā uigintiquinq; librarū corthonenſiū pro qualibet uice qua talis eius ſo-
cius miles contrafecerit ipſo facto incurrant.Quā penā Camerarius camere Tudertinę de pro
xima tunc futura pagha ſalarii talis Rectoris eidem diſcōputare & penas ſe pro dicto cōmuni re
tinere penitus teneatur.

De Appellationibus & recurſibus interponēdis in criminalibus, & de modo procedendi in eis. Rubrica. xxviii.

Item Statuimus ꝙ in criminalibus cauſis appellari uel recurſus haberi non poſſit ante latam
diffinitiuam ſententiam, ſed ea lata poſſit condemnatus uel accuſator ſeu Sindicus cõmunis
Tuderti uel qlibet alius pro ipſo cõmuni infra decem dies tantum, a, die ipſius latę ſentẽtię
& non a ſcientię numerandos ipſa die ipſius late ſententię in dicto termino minime cõputata recur
ſum ab ipſa ſententiã ad dominum defenſorẽ & Iudicem Appellationum & recurſuũ Ciuitatis
Tuderti. Et corã ipſo dictam ſententiã & acta ipſius cauſę producere infra dictũ Terminũ Qui
defenſor & iudex infra alios decẽ dies continuos ipſam ſẽtẽtiã ex actis primi iudicii tatũ & ſi
ne aliquo proceſſu faciẽdo approbare uel improbare & ad ſtatũ iuſtum & debitũ reducere & re
reformare teneatur. Et etiam ſupplendo & addendo ex officio uſq; in debitam quantitatem
ſi in minori Quãtitate ipſam ſententiã, a, Qua ad ipſum recurſum fuerit, ipſe defenſor & iudex
inuenerit fore latã, non obſtante ꝙ in ipſo recurſu de dicta quantitate obmiſſa nulla condẽna
to facta ſit Ita tamen ꝙ ſi in ipſo primo iuditio aliqua partiũ coram Rectore uel officiali corã
quo talis cauſa uertebatur infra terminum ſibi datũ ad probandum ſecundũ formam Staturoꝝ
uoluerint facere aliquas probationes iuridicas. Quæ non fuiſſent uel eſſent contra formã alicu
ius capituli Statorũ uel ordimentoꝝ dicti cõmunis & proteſtata fuerit in ſcriptis ſe tales proba
tiones facere uelle, & per talẽ Rectorem uel officialem admiſſe nõ fuerint, ſed reiecte, eo caſu di
ctus defenſor & iudex eas probationes ſi ſibi iuridice & admictẽde uideantur admittere & recipe
re poſſit & eas ſequi ac per eas pronuntiare perinde ac ſi in dicto primo iuditio admiſſe & facte
fuiſſent. Et ꝙ de tali proteſtatione quilibet Notarius qui, a, Tali proteſtante fuerit requiſitus
teneatur corã tali Rectore uel officiale palam & publice cõficere Inſtrumentũ, alioquin pena de
cem librarũ Cort. ipſo facto ſe nouerit incurſurum. Et ꝙ talis Rector ſeu officialis talẽ prote
ſtationẽ benigne audiat, ac etiã de huiuſmodi proteſtatione publicam ſcripturam fieri patiatur
ſub pena librarum centũ denariorum cort. pro quolibet eorum contrafaciante & qualibet uice
& ſi talis proteſtans dixerit ſe non inuenire Notariũ aliquem Qui huiuſmodi proteſtationem ſcri
bere uelit, eo caſu ad requiſitionem talis proteſtantis teneatur Notarius Cameræ dicti cõmunis
talem proteſtationem ſcribere in publicam formam redigere ſub pena predicta. Et ꝙ dictis No
tarius cameræ poſſit dicta de cauſa, a, tali pro ſuo ſalatio percipere uſq; in ſol. Quinq; ad plus. Et
ſi dictus defenſor & iudex ſententiam condemnatoriam, a, qua ad ipſum recurſum fuerit per ſuã
ſententiam totaliter ſeu pro parte aliqua confirmauerit ſoluat talis recurrens Camerario Came
ræ dicti cõmunis pro ipſo cõmuni recipienti denarios duodecim cort. pro Qualibet libra ipſius
condemnationis, a, qua recurſum fuerit & in qua ipſa condemnatoria ſententia fuerit confirma
ta. Ita tamen ꝙ quilibet recurrens infra dictum terminum decem dierum ad recurrendum ſtatũ
apud dictum camerariũ pro dicto cõmuni teneatur depoſitũ facere in pecunia numerata ad ra
tionem predictam duodecim denariorum pro qualiber libra ſue condemnationis, a, Qua duxe
rit recurrendum. Et de dicto depoſito una cum recuſu & actis predictis dicto defenſori & iudici
per Appodiſſam bullatam ſolita bulla dicti camerarii infra eundem terminum fidem facere te
neatur. Et aliter ſuper ipſo recurſu nullatenus audiatur. Et deinde ipſum depoſitum tali recurten
ti per dictũ Camerarium reſtituatur ſi & quatenus talis recurtens per ipſam ſententiam dicti de
fenſoris & iudicis obtinuerit ſup ipſo recurſu. Volumus inſuper ꝙ dictus defenſor & iudex acta
omnia ſtatuta & iura pro parte & in fauorem dicti cõmunis facientia ſuper quolibet recurſu fa
cto coram eo produci faciat coram ſe ac produci facere poſſit & debeat quandocunq; ante ſentẽ
tiam per eum ſuper tali recurſu ferendam Ita ꝙ nihil de huiuſmodi obmictant propter quod ip
ſum cõmune ſuper de tali recurſu defraudari poſſit in aliquo ſuo iure. Quod ꝙ omnes ſententias
condẽnatorias, a, Quibus ad eũ recurſus habitus quæ fuerint iuſte late conetur quatenus & pro
ut melius de iure poteſt defendere ſaluare & confirmare. Nec aliquã earũ ãnullet ſeu infirmet to
taliter uel pro aliqua parte niſi iuſta & euidens cauſa nullitatis ſiue iniquitatis in contrariũ appa

teneret,& ſi ſecus idem defenſor & iudex fecerit teneatur dicto cōmuni totū id in quo ipſum taliter damnificauerit de ſuo proprio reſarcire. In quoquidem per eius ſucceſſorē uel aliū qui de ſuo ſindicatu cognoſceret condemnetur,& quilibet in hoc caſu ſui ſindicatus poſſit eum de predictis ſuo ſindicatori denunciare & accuſare. Addicientes ꝙ quotiescunqꝫ contingerit per eundem defenſorem & iudicem aliquā ſententiam,a,qua ad ipſum recurſum fuerit nullam pronumptiari & declarari ratione ineptitudinis ipſius ſentētiæ ſeu proceſſus ipſius cauſę principalis teneatur Poteſtas ſiue capitaneus qui ipſam ſententiam tuliſſet & eius iudex maleficiorum & quiliqet alius officialis qui talem ſententiam promulgaſſet,& ſucceſſor cuiuslibet eorū par quem talis ſententia lata eſſet infra decem dies,a,die promulgationis talis ſentētiæ dicti defenſoris & iudicis in antea numerandos ipſa die ipſius promulgationis in dicto termino minime cōputata, Si quidem ipſa ineptitudo occurrerit in proceſſu predicto & ipſius proceſſus uitio ipſum proceſſum ex integro & denouo recipere & reaſſumere & uſqꝫ ad finē ipſius cauſæ proſequi,& deinde ipſe Poteſtas uel Capitaneus ſiue alius officialis qui talem ſententiam tuliſſet teneatur ſuper ipſo nouo & legitimo proceſſu ex integro & iterato pronunciare,& ſi ipſa ineptitudo ſolū in ipſa ſententia & eius uitio occurriſſet, teneatur idem Poteſtas uel Capitaneus ſeu quilibet alius officialis qui eam tuliſſet infra dictum terminum decem dierū ex eiſdē actis & ſuper eodem proceſſu legitime iterū & denouo pronunptiare procedendo & ſententiando in quolibet dictorū caſuum in ipſa & ſuper ipſa cauſa principali ſecundū formam Statutoꝝ dicti cōmunis,& ad predicta prout premittitur facienda teneantur dicti Capitaneus & Poteſtas & quilibet alius officialis qui talem ſententiam promulgaſſet,& iudex maleficiorū dictorum dominorū poteſtatis & Capitanei eaqꝫ facere poſſint & debeant. Non obſtante ꝙ termini per formam Statutoꝝ dicti cōmunis indicti ad cognoſcendum & pronūptiandū de & ſuper cauſis huiuſmodi maleficiorum tempore dicte noue reaſſumptionis & reinceptionis talis & proceſſus ſeu dicte noue ſententiæ ex integro promulgande lapſi fuerint. Sed proinde ualeant & teneant ac ſi ipſi termini minime cucurriſſent, dū modo ipſe primus proceſſus infra tempus debitum fuerit inchoatus. Quod ſi predicti uel aliquis eorum quibus uel cui predicta incūberent ut predicitur in predictis negligentes ſiue negligens fuerint ſiue fuerit ipſo facto quilibet eorū taliter negligens illam penā incurrat quæ de ipſo maleficio, ſecundum formam ſtatutorū dicti cōmunis imponenda ueniret,& ꝙ dominus defenſor & iudex predictus ſiquidem dictum tempus dictorum decem dierum ſuperius ſtatutorum ad reinceptionem & reaſſumptionem talis proceſſus ſeu dictæ noue ſententię promulgate inciderit in tempus ſucceſſoris talis Rectoris ſiue officialis qui ipſam ſententiam taliter adnullatā tuliſſet. Ne de predictis talis ſucceſſor in ignorantiam pretendere poſſit, teneatur eidem predicta denuntiari & notificari facere per publicum baiulum dicti cōmunis ſub pena quinquaginta librarum corthonenſium pro qualibet uice,

In Quibus caſibus in criminalibus recurri non poſſit. Rubrica. xxviiii.

Nullus condemnatus pro proditione uel turbatione pacifici ſtatus ciuitatis uel comitatus Tuderti, ſiue pro latrocinio uel furto, ſeu pro robaria ſeu pro homicidio uel patricidio, ſiue pro Adulteriis, ſeu uirginum raptu aut honeſtarum mulierum corruptione uel uiolatione, ſeu pro aliqua uiolentia publica uel priuata, ſeu pro aliqua iniuria uel offenſa ex qua uel ob quam ſanguis exiuerat, ſeu pro percuſſione uel alia offenſione facta cōtra aliquam perſonam quoquomodo, a, ſpatulis ſupra, ſeu pro debilitatione uel amputatione alicuius mēbri cuiuſcunqꝫ perſonæ, ſiue pro fractura carcerum cōmunis Tuderti, ſiue pro falſitate, aut pro offenſione facta in aliquem officialem forenſem dicti cōmunis, ſiue pro offenſione facta uel danno illato

in perſonis uel rebus hoſpitalis caritatis dicti cõmunis,ſiue pro introitũ per aliquã perſonã facto ſua autoritate & contra formam ſtatutorum dicti communis in rem ſiue in poſſeſſioné alicuius rei quam ſciret uel ſcire deberet alium tunc téporis poſſidere,Siue pro inſultu facto in domo ſiue ad domũ inſultari aut ſue habitationis adminus prope talé domum per mediam pertichã ad méſuram pertice dicti cõmunis uel propiuquius,ſeu qui pro cõ tumace cenſendus in aliqua cauſa criminali ſecundum formam ſtatutoꝝ dicti communis poſſit ab ipſa ſentẽtia codemnatoria appellare ſiue recurrere,& Poteſtas & capitaneus ciuitatis Tuderti & ipſoꝝ quilibet teneãtur & debeant tales ſentẽtias condemnatorias exequi facere nõ obſtantibus aliquibus appellationibus ſeu recurſibus quæ uel qui,a,talibus ſententiis condemnatoriis interponerentur uel fierent.

Quod Iudices curiarum teneantur defendere eorum ſententias. Rubrica. xxx.

ITem ſtatuimus ꝙ omnes & ſingulas ſententias condẽnatorias latas & promulgatas per dominos Poteſtaté & Capitaneũ ciuitatis Tuderti in criminalibus & ſuper criminalibus cauſis,a,quibus extiterit appellatum ſiue recurſum ad dominum defenſoré & iudicé appellationum & recurſuũ cõmunis tuderti , iudices ipſorũ dominorum poteſtatis,& capitanei ſub quorũ examine ſeu de quorũ conſilio tales ſententie late & promulgare dicerentur,teneantur & debeãt cõparere diebus & téporibus opportunis corã dicto defenſore & iudice totiens quotiés opus fuerit,& coram eo ſi opportunum fuerit ad iuſtificationem & defenſionem dictarum ſententiarũ inducere,proponere & allegare.Quæ omnia dicti iudices facere teneantur tam ad roquiſitioné dictorum defenſoris & iudicis quã etiam dominorum priorum populi tudertini,Necnon ea ſuis propriis motibus facere poſſint.Contrafaciens uero penam librarum quinquaginta cort. incurrat uice qualibet ipſo facto.

¶ Ad quem appelletur in ciuilibus & criminalibus uacante officio defenſoris & poſt aſſignationem librorum. Rubrica. xxxi.

ITem Statuimus ꝙ quotiescunq; officium domini defenſoris & iudicis appellationum & recurſuum cõmunis tuderti cõtingerit uacare ſeu quaſi uacare,& poſt aſſignationem librorum ſue curie per eum factorum liceat cuilibet in caſibus per formam ſtatutorum dicti cõmunis ꝑmiſſis & infra ea tépora & ꝑut alias ꝑ ipſa ſtatuta ꝑmittitur poſſe appellare & recurrere ad ipſum dominũ defenſorem & iudicem ſi tunc eſt in ipſo officio alioquin ad futurum eius proximũ in ipſo officio ſucceſſorem,& ꝙ in nulla appellatione uel recurſu neceſſariũ ſit exprimi nomen ipſius defenſoris & iudicis,ſed ſufficiat ꝙ nomen ipſius officii exprimatur non obſtante aliquo capitulo ſtatutorum uel ordinamentorũ dicti communis ſeu aliquo iure canonico uel ciuili quod in contrarium loqueretur.

¶ De pena Inſultantis uel iniuriantis aliquem. Rubrica. xxxii.

ITem ſtatuimus ꝙ quicunq; inſultum fecerit contra aliquem ad domum ipſius inſultati ſiue ſue habitationis uel ad apotecham in qua talis inſultatus aliquam artem uel mercaturã exerceat ſeu ad fundum uel rem aliam mebilem ipſis inſultati ſiue ab eo poſſeſſum uel poſſam ſeu quem uel quam tanquã partiarius uel colonus ſeu aliquem annuum redditum coleret uel alio iuſto detineret , ſiquidem cum armis & non percuſſerit nec ea extraxerit neq; ea ſtrinxerit nec ad ipſa manum poſuerit in uigintiquinq; librarum cort. puniatur,& ſi arma ipſa extraxerit puniatur in duplo,Sin autẽ ipſa non extraxerit ſed ea ſtrinſerit uel ad ea maus poſuerit puniatur in triginta libris cort.& ſi ſine armis & nõ percuſſerit puniatur in.x.libris cort.Si uero alibi quã in aliquo de ſupraſcriptis & infraſcriptis locis quis aliquem inſultauerit puniatur in quolibet di

ctorum caſuum in dimidia dictarũ penaꝝ. Declarantes inſultum debere intelligi factum ẽe ad
domũ uel Apotechã ꝑdictã ſi factus fuerit ſub portica ipſius domus uel Apotece ſeu extra & ꝓ
pe ipſam domum uel apotechã ſaltem per mediam ꝑticam ad mẽſuram pertice cõmunis tudertI
ſiue propinquis. Ad fundum autem uel aliã rem predictã immobilẽ ſi factus fuerit extra & pro
pe fundũ uel aliã rem predictam immobilem per tres pedes ad menſuram pedis dicti cõmunis. ſi
uero factus fuerit intus ipſam domũ. apotechã fundum uel aliam rem immobilem predictã pu
niatur inſultator in quolibet dictorũ caſuum in duplo penæ ſupra contente, ſi uero poſt talẽ in
ſultũ abſqꝫ tẽporis interuallo ſubſecuta fuerit percuſſio ex parte talis inſultantis contra ipſum in
ſultatũ cum armis uel ſine in aliquo dictorũ locorum non tñ ꝙ ex eã uel ob eam mors fuerit ſub
ſecuta eo caſu talis malefactor puniatur de ipſa percuſſione tantũ & non de ipſo inſultu in infra
ſcripta pena v3. Quia ſi talia cõmiſſa fuerint ad dictã domum uel apotechã puniatur pena du
pli. ſi uero intra ipſam domũ uel apotecham in quadruplo eius penæ que alias cõmuniter & ge
neraliter de tali maleficio imponeretur. Sin aũt ad ipſum uel intra ipſum fundũ uel aliã rem pre
dictã immobilẽ ꝑter domũ uel apotechã talia fuerint ꝑpetrata puniatᷣ in duplo predictæ pene.
Dũmodo ipſa pena quæ in aliquo dictorũ caſuũ de dicta percuſſione tantũ imponeretur non ſit
minor ea pena quæ dᷣ ſolo ipſo inſultu abſqꝫ aliqua alia offenſione ſeq̃nti imponẽda ueniret per
formã alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõmunis. Hoc intellecto ꝙ ea quæ ſupradicta ſunt de inſul
tu facto ad domũ uel apotecham predictum locũ non habeãt ſi talis inſultator habitaret iuxta
ſiue prope ipſam domum uel apotechã ſaltem per unam perticham cũ dimidia ad dictam men
ſuram. Si uero in ipſa domo habitaret uel in ipſa apotechã ſuam artem uel mercaturã ſimul exer
ceret cum eo quem taliter inſultaſſet. Quodqꝫ ea quæ ſupra dicta ſunt de inſultu facto ad dictum
fundum ſiue ad aliam predictam rem immobilẽ preter domũ & apotecham non uendicent ſimi
liter ſibi locũ in illo inſultatorẽ qui in tali fundo uel alia re predicta immobili cum ipſo quẽ tali
ter inſultaſſet aliquã cõmunionẽ haberẽt uel ſimul cũ eo ipſum ſiue ipſam ad laborandã & guber
nandam teneret. Inſuper ſi quis cũ armis animo offendendi conuocatis & collectis hominibus a
quatuor ſupra contra aliquẽ apud domũ ſue habitationis ſeu apud apotechã in qua ſuam artem
uel mercaturam exerceret bellauerit ſeu preliatus fuerit cauſa ingrediendi uiolenter in ipſam do
mũ uel apotecham pro offendẽdo eundẽ, dato ꝙ finaliter in eam non intrauerit, nec etiã eũ per
cuſſerit, nihilominus pro tali bello ſeu prelio, in libris quingentis cort. uice qualibet puniatur, &
qui eũ aſſociauerit ad predicta in libris centũ cort. pro eoꝝ quolibet puniatur, & etiã in maiorẽ
& grauiori pena ad arbitriũ poteſtatis uel capitanei ſiue alterius Rectoris dicti cõmunis de tali
maleficio cognoſcentis & conſiderantis qualitate dicti maleficii & conditionibus ipſoꝝ malefa
ctorũ & aliis circunſtãtiis opportunis, Preterea uolumus ꝙ ſi quis intra domũ uel apotechã alie
nam aliquẽ offenderit puniatur in duplo penæ quæ per formã alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõ
munis de tali maleficio cõmuniter & regulariter imponenda ueniret. Statuẽtes ꝙ cuilibet liceat
omnẽ perſonã exiſtentẽ in ſua domo ſiue ſue habitatiõis ſeu in apotecha in qua ſuã artẽ uel mer
caturam exerceret ſeu in fundo uel alia re immobili quẽ uel quam etiã pro alio uel alieno nomine
ad laboradũ teneret defendere & offenſori talis perſone pro poſſe reſiſtere ne ibi talẽ perſonam
offendat, & ſi predicta occaſione talẽ offenſorẽ offenderet nullã penã patiatur, dũmodo talis reſi
ſtentia uel offenſio fiat cũ moderamine inculpate tutelæ. Ita tamen ꝙ talis reſiſtentia uel defen
ſio fieri non poſſit pro aliquo ſeu in fauorẽ & tutelam alicuius qui nunc eſſet exbannitus & con
dẽnatus dicti cõmunis pro aliquo maleficio preterquã pro diſtricta uel contẽptu mandati De
cernentes & declarantes inſultũ debere intelligi quando unus irato animo mouendo ſe de loco ad
locum contra alteꝝ uadit cauſa offendendi eundem.

¶ De pena offenſionũ & exceſſuũ perſonalium. Rub. xxxiii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquis ciuis vel comitatenſis Tuderti alicui ciui uel comitatenſi tu
dertiñ. amputauerit uel abſciderit aliquod membrum ſeu naſum uel oculum ei extraxe-
rit ſiue alio modo cecauerit in libris quadringentis cortonen. puniatur pro quolibet tali
membro. Et ſi ambas manus ſiue ambos pedes ei amputauerit ſiue abſciderit uel ambos ocu
los ei extraxerit ſiue cecauerit in libris mille cortonen. puniatur. Et ſi auriculam uel al quem
digitum manus amputauerit puniatur in infraſcripta pena videlicet, pro pollice ſeu digito
groſſo abſciſo vel amputato in ducentis libris cortonen. & pro quolibet alio digito in libris
centum quinquaginta cortonen. Et pro qualibet auricula abſciſſa uel amputata in libris du
centis cortonen. puniatur. Et ſi dictam penam in quolibet dictorum caſuum talis malefactor
non ſoluerit infra decem dies, a die talis condemnationis factæ & non ſcientiæ in antea nu-
merandos ipſa die dictæ condemnationis factæ in dicto termino minime computata ſimi-
le membrum uel ſimilia membra ſeu ſimilis auricula ſiue ſimilis digitus ſibi debeat ſiue de-
beant amputari, extrahi ſiue cecari ut fic in eo, eo modo puniatur in quo & prout deliquit.
Si uero aliquem digitum pedis ei abſciderit uel amputauerit pro quolibet tali digito in libris
ſeptuaginta cortonen puniatur. Si autem alio modo quã per amputationem ſiue detrun-
cationem membrorum aliquod eidem totaliter inutile fecerit in tricentis libris cortonen.
pro quolibet membro taliter inutili effecto puniatur. Si autem ipſum debilitauerit ſiue inu-
tile fecerit, ſed in aliquo tantum, in centum quinquaginta libris cortonen. pro quolibet mẽ
bro taliter debilitato puniatur. Si vero aliquem digitum eius manus aliter quã per amputa-
tionem ſiue detruncationem prorſus inutilem fecerit in libris centum cortonen. pro quoli-
bet tali digito puniatur. Si vero non totaliter ſed in aliquo tantum ipſum digitum debilita
uerit in ſexaginta libris cortonen. pro quolibet digito taliter debilitato puniatur. Si uero digi
tum pedis aliter quã per amputationem ſiue abſciſſionem inutilem fecerit ſiue debilitauerit
totaliter, uel non totaliter puniatur in dimidia eius pena qua puniretur ſecundum formã pre
miſſam. Si aliquem digitũ manus totaliter debilitaſſet ſiue inutilẽ feciſſet. Et ſi aliquod mẽ-
brum diſſoluerit ſiue ſpallam vel ancham ſeu coſtam aut aliud id ſimile in libris centum cor-
toneñ. pro ipſorũ quolibet puniatur. Si uero coſtam fregerit uel diſſoluerit in libris quinqua
ginta cortoneñ. puniatur. Et ſi digitum manus diſſoluerit in libris vigintiquinqꝫ cortoñ. pu
niatur. Et ſi digitũ pedis diſſoluerit in libris quindecim cortoneñ. puniatur. Si autem os ſiue
oſſum cruris, tibie, bracchii, orchæ ſiue ſpallę uel anchæ uel aliud id ſimile fregerit in lib. cen-
tum vigintiquinqꝫ puniatur. Si quis uero cum ſpada, ſpontone, traferio, ſtochetto, lancea,
Mazzaferrara, mannaria, ſecure, falcione, cultello, accetta, bidente, uanga, ſeu cum alio
ſimili inſtrumento ferreo ſiue cum lapide, pugnalone, baſtone ligneo vel alia ſimili re per-
cuſſerit aliquem, a ſpatulis ſupra & propterea ſanguis exiuerit in centum quinquaginta
libris cortoneñ. puniatur. Et ſi sanguis non exiuerit in libris ſeptuagintaquinqꝫ corto-
nen. puniatur. Et ſi propter talem percuſſionem in terram ceciderit eo caſu talis percu-
tiens in libris centum cortoneñ. puniatur. Si autem ex percuſſione facta in capite cum ali-
quo dictorum armorũ ſiue inſtrumentorũ, vel eius conſimiliũ cocciola ipſius capitis fracta
fuerint ſeu feſſa, Seu ſi ex percuſſione facta in facie cum aliquo eorũ manifeſtum ſignum
ſeu cicatrix ſit perpetuo in ipſa facie remanſurum ſiue remanſura puniatur talis malefa-
ctor in quolibet dictorum duorum caſuum pro qualibet tali percuſſione, ſeu pro quoli-
bet tali vulnere in tricentis libris Cortonen. Quam penam ſi infra decem dies, a die la-
tæ talis ſententiæ, & non ſcientiæ in antea numerandos ipſa die promulgationis talis ſenten
tiæ in dicto termino non computata idem malefactor nõ ſoluerit cũ effectu amputetur eidẽ
manus cum qua talem percuſſionem fecit ſeu tale vulnus intulit, ita ꝙ a bracchio ſeparetur.
Si vero in ſpatulis & ab inde infra aliquem percuſſerit, & propterea ſanguis exiuerit,

In centū libris cortonē.puniatur.Et ſi ſanguis nō exiuerit in lib.qnquaginta cortō.puniať. Et ſi pp talem percuſſionē idem percuſſus in terrā ceciderit eo caſu talis maleſactor in libris lxxv.cortoneſi.puniať.Si aūt cum gladio ferritorio,ſpata,ſponione,ſtocchetto,traſertio,qua trelecto lancea uel aliis conſimilibus armis punctatim ſiue puncta aliquē percuſſerit & ſanguis propterea exiuerit puniatur talis maleſactor pro qualibet tali percuſſione in libris ducētis cortoneſi.Si uero ſanguis nō exiuerit in libris centū cortoneſi.puniatur.Et ſi cum apelo, corrigia,canna,virga uel alia re conſimili aliquis aliquē percuſſerit,a ſpatulis ſupra,& propterea ſanguis exiuerit in libris qnquaginta cortoneſi.puniať.Et ſi ſanguis non exiuerit in.xxv. lib.cortoneſi.puniať.Et ſi in ſpatulis uel ab inde infra & propterea ſanguis exiuerit in.xxv. lib.cortoneſi.puniatur.Si vero ſanguis nō exiuerit puniatur in dimidia dictæ pene.Et ſi manu vacua,a ſpatulis ſupra aliquis aliquem percuſſerit & propterea ſanguis exiuerit puniatur in quinquaginta lib.cortoneſi.Et ſi ſanguis non exiuerit puniatur in.xxv.lib.cortoneſi.Si uero in ſpatulis uel ab inde infra & ppterea ſanguis exiuerit puniatur in.xx. libris cortoneſi. Et ſi ſanguis non exiuerit in.x.libris cortoneſi.puniatur.Si uero aliquis ceperit aliquem per capillos non tamē eum in terram cadere fecit puniatur in uiginti quinqꝫ libris cortoneſi.Si vero propter talem capturam idem captus in terram ceciderit puniatur talis maleſactor de prædictis & pro prędictis captura & caſura ſeu caditura in libris quadraginta cortoneſi. Et ſi poſtquā ceciderit eum per terram ſtraſcinauerit talis maleſactor pro prædictis & de prędictis omnibus in quinquaginta lib.cortoneſi.puniatur.Si quis aūt manu plena contra aliquē iniurioſæ admenauerit vel lapidem ſeu quid aliud ſimile proiecerit & eū nō percuſſerit in.x. lib.cortoneſi.puniatur.Sed ſi manu vacua quis cōtra aliquem irato animo admenauerit & eum nō percuſſerit in cētū ſol.cortoſi.puniatur.Itē quicūqꝫ ceperit aliquem per perſonā ſiue ſpinſerit & ob dictā capturam ſiue ſpinctam nō ceciderit puniať in.x.lib.cortoneſi. Si uero ob dictam cām ceciderit in terram puniať de ipſis & pro ipſis omnibus in.xxv.lib.cortonē. Si vero ex dicta caſura uel caditura ſanguis exiuerit de capite talis cadentis,& coccia ipſius capitis fracta fuerit in centū quinquaginta lib.cortoneſi.de his & pro his omnibus puniať. Si aūt ex dicto ſanguinolento vulnere cocoia eiuſdem capitis nō fuerit fracta in quinquaginta lib.den.cortoneſi de his & pro his oibus puniať.Si aūt ex dicta caſura ſanguis de naſo vel de alia parte corporis,a ſpatulis intra incluſiue exiuerit in.xxv.libris cortoneſi puniatur. Item ſi quis alicui dentem fregerit ſeu cadere fecerit in quinquaginta libris cortoneſi.puniatur.Qđ caplm & contenta in eo inter ciues & comitatēſes tuderti dūtaxat vēdicet ſibi locū.

¶ De pena mandantis maleficium cōmitti per alium & ipſius Mandatarii cōmittentis contra aliquem ciuem vel comitātem tuderti,& de pena ciuis offendentis forenſes citra mortem. Rub. 34.

Item ſtatuimus,ꝙ ſi quis per alium offendi fecerit aliquem de ciuitate vel comitatu tuderti puniatur tam talis offendens,quā offendi faciens,ſi fuerit ciuis,uel comitenſis tuderti in duplo eiuſdem pene quæ als regulariter de ipſo maleficio per formam alicuius capituli ſtatu.Cōis tuderti imponenda veniret.Verū ſi talis offendens fuerit forenſis & talis offenſio facta fuerit cū armis & cū ſanguinis effuſione eo caſu talis forēſis vltimo ſupplicio puniatur arbitrio iudicantis ita ꝙ penitus moriatur.Et ſi ſine armis & ſine ſanguinis effuſiōe in centū lib.cortoneſi.puniatur.Si uero ſine armis & cū ſanguinis effuſione in ducentis lib. cortoneſi,puniatur.Saluis maioribus penis ſi quæ de huiuſmodi maleficiis per formam alicuius capituli ſtatutorū dicti cōmunis forenſibus imponerentur.Et ꝙ tam dictus ciuis ſiue comitatenſis tuderti qui taliter offenſus fuerit,a forenſe quā etiam eius conſanguinei ipſius offenſorem

offenſorē tam tpe talis offenſionis quā ēt poſt poſſint offendere & ſe vendicare ipune. Et ſi talis forenſis in aliquo dictorū caſuū dictas penas ſoluere nō poterit & in fortiā dicti cōis uenitet ſiue ductus fuerit nūquā de carceribus dicti cōis relaxetur ſine licētia talis offenſi. Si uero aliquis ciuis vel comitatenſis tuderti offenderit aliquē forenſem citra mortē puniat̃ talis Tudertinus offendens in quarta parte eiuſdē pene quæ per formā alicuius capituli ſtatutorū dicti cōis de tali maleficio ſibi iponēda ueniret ſi ſimili modo offendiſſet aliū tudertinū niſi in terra vnde eſſet talis forenſis offenſus iponeretur maior pena de ſimili maleficio terrigenæ ipſius terræ offendentis forenſem quo caſu puniatur ea pena qua idem forenſis in tali ſua terra puniretur ſi ibi ſimile maleficium perpetraſſet cōtra aliquem tudertinum.

¶ De pena facientis vindictam contra conſanguineum ſui offenſoris. Rub. 35.

Item ſtatuimus q̄ ſi quis fuerit offenſus ab aliquo & poſt ipſam offenſā offenderit uel offendi fecerit, ad ſui vindictā, aliquē alium quā illū a quo ipſam iniuriā uel offenſam receperit puniat̃ in quadruplū eius pene quæ alr̃ regulariter de ipſo maleficio per formam alicuius capituli ſtatutorū dicti cōis iponeretur. Et hoc idē intelligat̃ de oībus coniunctis & famulis & ſequacibus dicti offenſi & de aliis oībus qui dicta occaſione aliū quā principalem offenſorem offenderint vel offendi fecerint. Hoc aūt caſu ꝓ principali offenſore habēdū eſſe cenſemus nō ſolum illum qui ſuis manibus aliū offendiſſet, ſed ēt illum cuius mandato ipſa offenſio per aliū facta fuerit & quēlibet aliū qui eundē offenſorē ad ipſam offenſionē faciēdā ſociauerit & ei auxiliū præſtiterit conſiliū & fauorem. Ac ēt ipſo pricipali offenſore mortuo, eius filiū maſculum ſeu filios maſculos poſt ipſius primi principalis offenſoris mortem ſuperſtitem ſiue ſuperſtites remanentes. Necnon & oēs illos qui dictū primum principalē offenſorem donec uixerit uel poſt eius mortē eius filium uel filios cum armis aſſociauerint.

¶ De pena aſſociantis alium ad aliquod maleficium cōmittendum. Rub. 36.

Item ſtatuimus, q̄ ſi quis aſſociauerit ſcienter aliquē ad aliqđ maleficiū cōmittendū de quo per formam alicuius capituli ſtatutorū cōis tuderti pena imponeretur perſonaliter aſſiſtendo loco & tpe ipſius maleficii perpetrati ad ipſam malefactorē faciendū & auxiliandum puniat̃ in medietate illius pene, in qua ipſe principalis offenſor puniēdus ueniret de ipſo maleficio ex forma alicuius capituli ſtatutorū cōis tuderti. Cęterum ſi principalis offenſor ex forma dictorū ſtatutorum perſonaliter tm̄ puniendus ueniret eo caſu talis offenſor & auxiliator in libris quingentis Cortoneñ. puniatur. Hoc intellecto q̄ de eodem & pro eodē maleficio & facto nullus poſſit vel debeat ut principalis & ut auxiliator puniri.

¶ De Maxillata reddenda per percuſſum ſuo percuſſori in plano ſcalarum, & de pena recuſantis eam recipere. Rub. 37.

Item ſtatuimus, q̄ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis tuderti & quilibet eoꝝ qui de hmōi maleficio cognoſceret ad penā quingentaꝝ lib. cortoñ. teneant̃ & debeant cogere quēlibet cui facta fuerit aliqua ꝑcuſſio ꝑ aliquē in facie manu vacua cū ſanguinis effuſione uel ſine ut in plano ſcalarū palatioꝝ dicti cōis percutiat dictū ſuū percuſſorem in facie manu uacua cū ſanguinis effuſione vel ſine. Quāquidem percuſſionē fieri volumus in loco prædicto inter horam tertiam, & horam veſperorum, dūtaxat. Et deinde rector utrāq; partem cum effectu compellat ad pacem inter ſe de dictis percuſſionibus faciendam. Quæ omnia locum habere uolumus ſiue dicta prima percuſſio illata fuerit cum ſanguinis effuſione, & dicta repercuſſio ſine ſanguinis effuſione proceſſerit ſiue econtra dicta prima percuſſio facta fuerit ſine ſanguinis effuſione, & repercuſſio prædicta cum

cauſa offendendi. Alioquin aliæ penæ grauiores in ſuis caſibus ſecundum formam ſtatutorum dicti communi de huiuſmodi materia loquentium vendicent ſibi locum.

¶ De preliis Puerorũ & penis ipſorum lapidem proiicientium. Rubrica .xlii.

ITem Statuimus ꝙ nullus ætatis quatuordecim annoꝝ vel ab inde infra faciat aliquod prælium. Et ꝙ Poteſtas teneať tpe quo tale ꝓliũ fieret inter ipſos pueros mictere vnum ex ſuis Notariis & berruarios ſuos ad impediendũ ne tale prelium fiat. Et ſi quis puer proiecerit aliquem lapidem in domũ, vineam, vel ortum puniatur per Poteſtatem vel Capitaneum Ciuitatis prędictæ, ſi de die in viginti ſol. ſi de nocte in .xl. ſol. corthonen.

¶ Qualiter quis poſſit ſe & alium defendere, & ꝙ cuilibet liceat capere homicidam & inferentem aliquod vulnus ſanguinolentũ ac etiam ſe vlciſci in cõtinenti & de pena non ſuccurrentis clamanti. Rubrica .xliii.

CVilibet liceat tã ſe quã & alium contra offendentẽ vel offendere volentẽ defendere ipſiq; reſiſtere ne offendat, & ſi ea occaſione talẽ offendẽtẽ vel offendere volentẽ offenderit nullam penam patiatur. Dum tamen talis defenſio & reſiſtentia & quæ dicta occaſione fient & fiant cũ moderamine inculpate tutelæ. Et poſſit quilibet in ciuitate & comitatu Tuderti capere ſine pena & in fortiam communis Tuderti ducere quemlibet qui cõmiſerit aliquod homicidium vel alicui intuliſſet aliquã ꝑcuſſionẽ cũ ſanguinis effuſione in dicta ciuitate vel eius comitatu. Et ſi dicta occaſione talis capiens aliquã ꝑcuſſionẽ inferret cõtra dictũ homicidã vel malefactorem nullã penã patiatur Dũmõ ex tali ꝑcuſſione neq; Mors neq; ſanguinis effuſio ſubſequatur. Et ꝙ quolibet poſſit ſine pena tpe quo iret ad capiendũ talẽ malefactorẽ portare arma non diuertendo ad alium locũ. Itẽ ꝙ q̃libet offenſus poſſit impune ſe in ipſo inſtanti non diuertendo ad alios extraneos actus vlciſci ſiue vendicare non excedendo modum uindictæ quæ ſi exceſſerit puniatur de eo tantum in quo ipſum exceſſerit prout qualitas atq; quãtitas talis ſui exceſſus exegerit. Quilibet etiam teneatur quam celerius poteſt ſuccurrere ad clamantem ſeu poſtulantẽ ſue curſum, & ipſum pro poſſe iuuare ne offendatur. Contrafaciens uero niſi iuſta de cauſa tunc fuerit impeditus in decem libris corthonenſium qualibet uice puniatur.

¶ De pena offendentiũ Poteſtatẽ vel Capitaneũ ſeu alios officiales forẽſes. Rub. xliiii.

ITem Statuimus ꝙ nulla ꝑſona offendat uel offendi faciat Poteſtatẽ capitaneũ, defenſorẽ ſeu aliquẽ aliũ officialẽ forenſem cõmunis Tuderti ſeu aliquẽ familiarẽ alicuius eoꝝ dũ ſtarent in ciuitate uel comitatu Tuderti occaſione eoꝝ officii uel ad ſindicatũ uel in ueniendo ſiue in recedendo. Contrafaciens uero puniatur in infraſcripta pena uidelicet ille qui offenderit uel offendi fecerit aliquẽ de prædictis principalibus rectoribus uel officialibus ſiue aliquẽ eorum Iudices militem, ſotiũ ſiue Notariũ puniatur in quadruplo eius penę quæ cõmuniter imponeretur tali malefactori ſi ipſam offenſam intuliſſet in perſonam alicuius de ciuitate uel comitatu Tuderti. ille uero qui offenderit uel offendi fecerit aliquẽ de domicellis ſiue berruariis uel aliis famulis alicuius ipſorum rectorem ſiue officialium puniatur in duplo eius penæ qua talis malefactor per formam ſtatutoꝝ dicti cõmunis de ipſo maleficio puniretur ſi offendiſſet aliquem de ciuitate uel cõitatu Tuderti. Qui aũt baliſtrauerit uel ſaggittauerit ſiue baliſtrari uel ſaggittari fecerit aliquẽ quatrellũ, uel ſtralẽ aut aliquẽ lapidẽ ꝓiecerit cõtra aliquẽ de prædictis rectoribus uel officialibus ſiue famulis ad palatiũ ſiue domũ habitatiõis ipſoꝝ uel alterius eoꝝ in ducentis

libris cort. puniatur. Et ſi dictam condemnationem infra decem dies ,a, die ipſius late ſiue facte condemnationis in aurea numerandos nō ſoluerit cum effectu ei manus ,a, brachio amputetꝰ. Et in huiuſmodi caſibus de dictis offenſionibus & qualibet earū ſiquidem illate ſeu illata fuerint ſeu fuerit cōtra dictū Poteſtatem vel aliquē de ipſius officialibus ſeu familiaribus cognoſcat dictus Capitaneus. Et verſa vice poteſtas predictus cognoſcat de dictis offenſionibus & qualibet earū contra ipſum Capitaneū vel aliquē de ſuis officialibus ſiue familiaribus illatis vel illata. Et ſi cōtigerit tūc non eſſe in Ciuitate Tuderti Poteſtatem & Capitaneum cognoſcat de predictis ille quem Domini priores populi Tudertini duxerint ordinandum.

De pena offendentium Aduocatum vel procuratorē vel ſcriptorē vel arrēgatorē vel aliquē ciuem Tudertinum officialem cōmunis Tuderti citra mortē. Rubrica .xlv.

Item Statuimus ꝙ quicunqꝫ offenderit ſeu offendi fecerit citra mortem dicto vel facto aliquem Aduocatū vel Procuratorē occaſione alicuius aduocationis vel ꝓcurationis quam fecerit ad petitionem alicuius contra aliquē puniatꝰ in duplo eius pene que ſecūdū formā alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōmunis imponeretur de hmōi maleficio ſi cōmitteretꝰ in alium tudertinū. Et in eadē pena puniatur ēt ille ꝙ offenderit vel offendi fecerit aliquē ſtatutariū, ſcriptorem vel dictatorē ipſoꝝ ſtatutoꝝ aut arrengatorē uel aliquē officialē dicti cōmunis ciuē tudertinū cauſa ſiue occaſione ipſius officii. Et de predictis offenſionibus factis, dictis occaſionibus uel aliqua earum ſtetur & credatur iuramento talis offenſi cum ſex teſtibus deponentibus de publica fama.

De pena homicidii commiſſi per magnatem in popularē & per popularem in magnatem. Rubrica .xlvi.

Item Statuimus ꝙ quicūqꝫ magnas & potens de ciuitate vel comitatu Tuderti ideſt qui ſecundum formā ſtatutorum dicti cōmunis tuderti ſit habitus pro magnate & potēte occiderit uel occidi fecerit aliquē ciuē uel comitatenſem tuderti habitū pro populari ſecūdū formam ſtatutoꝝ dicti cōmunis, uel,e contra aliqs ciuis uel comitatenſis tuderti habitus pro populari ſecundū formā ſtatutoꝝ predictoꝝ aliquē de predictis ciuibus uel comitatēſibus habitis pro magnatibus & potentibus ſecundū formā dictoꝝ ſtatutoꝝ occiderit uel occidi fecerit ſiquidem talis Malefactor capi poterit amputetꝰ ei caput ,a, ſpatulis ita ꝙ penitus moriatur. Si uero capi non poterit in amputatione capitis & bonoꝝ ſuoꝝ omniū deſtructione amiſſione & publicatione condemnetur. Et nihilominus ipſo iure omnia ipſa bona ex tēpore dicte ſententie promulgate in hoc caſu uigore & fictione preſentis cap tuli publicata & acquiſita eſſe & fuiſſe intelligātur ipſi communi tuderti. Saluis ſemper aliis capitulis ſtatutorum dicti communis per que de huiuſmodi homicidiis in certis ſpecialibus caſibus impunitas eſt permiſſa ſeu de quibus ſpecialiter & expreſſim pena duntaxat pecuniaria imponenda ueniret que in ſuis caſibus uendicet ſibi locum preſenti capitulo non obſtante.

De pena magnatis occidentis magnatem & popularis popularem. Rubrica .xlvii.

Item ſtatuimus ꝙ ſi aliqs de ciuitate vl' comitatu Tuderti magnas & potēs .i. ꝓ magnate & potēte habitus ꝑ formā ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti occiderit uel occidi fecerit aliquem magnatē & potēte de dicta Ciuitate uel comitatu ideſt ꝓ magnate & potēte habitū ſecūdum formā ſtatutorū ꝑdictoꝝ in mille libris cott. puniatur. L ꝗmodo in prima ſua cōparitione

& reſponſione maleficiũ ipſum fuerit in Iudicio ſponte confeſſus. Et ꝙ nihilominus talis homicida nõ obſtante ꝙ dictam cõdẽpnationẽ ſoluerit ſtare & morari debeat ꝑ quinq; annos ꝯtinuos extra ciuitatẽ & comitatũ tuderti, & de ipſa ciuitate & comitatu diſcedere ſtatim poſt duos dies a die ſolutionis predictæ ipſa die dictæ ſolutionis in dicto termino dictoꝝ duoꝝ dieꝝ nõ cõputata. Et ſi contigerit ꝙ infra dictũ Quinquenniũ dictus homicida uenerit ad dictam ciuitatem vel comitatũ eiuſdẽ eo caſu dictũ quinquenniũ ex die dicti ſui aduentus & talis eius inobedientiæ de nouo & ex integro reinchoetur. ac ẽt pro qualibet vice dicti ſui aduentus dicteq; ſuę inobedientiæ penam centũ libraꝝ deñ. cort. ipſo facto incurrat. Quæ omnia in dicta ſententia & condẽnatione ſpecialiter & expreſſim debeant contineri. Ceteꝝ ſi dictus homicida in prima ſua comparitione & reſpõſione ipm maleficiũ nõ fuerit in Iudicio ſpõte ꝯfeſſus, eo caſu talis homicida cõdẽnet̃ & cõdẽnari deat in libris mille & ducẽtis deñ. cort. Quam penã ſi dictus homicida in quolibet dictoꝝ caſuũ cũ effectu nõ ſoluerit infra triginta dies ex die ipſius late ſententiæ in antea numerandos ipſa die dicte late ſententiæ in dicto termino minime cõputata eidem caput a ſpatulis amputet̃ ita ꝙ penitus moriat̃. Et ſi in fortiã dicti cõmunis talis homicida ante ipſam cõdẽnationẽ nõ veniret ſed cõtumax fuerit eo caſu in mille & ducẽtis libris ſimiliter condemnet̃. Et ꝙ ſi eas cũ effectu nõ ſoluerit infra triginta dies a die qua in fortiã dicti cõmunis peruenerit in antea numerandos eidẽ caput a ſpatulis ãputet̃ ita ꝙ penitus moriatur. Et nihilominus in hoc caſu ꝑ eandẽ ſententiã omnia eius bona publicent̃ & applicẽtur dicto cõmuni. Quodq; ipſa omnia bona in hoc caſu lata dicta ſententia deſtruantur & deuaſtẽtur, & deinde poſtea ꝑ cõmuni ꝓ dicto tã deſtructa quã ẽt nõ deſtructa actualiter apprehendantur & capiantur. Quæ quidem bona nihilominus vigore & fictione pñtis capituli in caſu proxime precedẽti ex die talis ſententiæ promulgate ſint & eſſe intelligantur ipſo iure dicto cõmuni effectualiter acquiſita, & pro ſic acquiſitis in dicto caſu cenſeantur & habeantur poſt dictam condẽnationẽ. Et eadẽ per omnia obſeruentur & locũ hẽant ſi aliquis de ciuitate vel comitatu Tuderti pro populari habitus ſecundum formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis occiderit vel occidi fecerit aliquẽ de ciuitate vel comitatu predictis habitũ pro populari ſecundũ formã ſtatutoꝝ predictoꝝ, Saluis ſemꝑ in quolibet ꝓdictoꝝ caſuũ aliis capitulis ſtatutoꝝ dicti cõmunis per que in ſuis ſpecialibus caſibus aliter reperitur diſpoſitũ & ꝓuiſum que in ſuis caſibus locũ habeant preſenti capitulo non obſtante.

¶ De pena homicidii commiſſi per quemcunq; in ueneri die veneris ſancti. Rubrica .xlviii.

CVm uenerabilis dies ueneris ſancti in quo pro ſalute humani generis dominus Noſter Ieſus Chriſtus extitit crucifixus in maxima reuerentia & deuotione haberi debeat ab omnibus chriſtianis. Statuimus ꝙ ſiquis de ciuitate uel comitatu tuderti in dicto die occiderit uel occidi fecerit aliquem de dictis ciuitate & comitatu ultimo ſupplicio condẽnetur ita ꝙ ſiue ante ipſam ſententiam ſiue quandocunq; poſtea in forciam cõmunis tuderti peruenerit eidẽ caput, a, ſpatulis amputetur ita ꝙ pennitus moriatur. Necnon omnia eius bona ſiue talis homicida in forciam dicti comunis peruenerit ante condemnationem predictã uel nõ per eandem ſententiam cõmuni predicto publicentur & applicentur ac etiam deſtruantur & ſic deſtructa & nõ deſtructa deueniant in dictum cõmune. Et nihilominus ipſo iure ex tempore dicte ſentẽtiæ promulgate auctoritate & fictione preſentis capituli ipſa bona dicto cõmuni publicata & acquiſita fuiſſe intelligãtur, & pro ſic acquiſitis habeantur & reputentur poſt condemnationem predictã.

¶ De pena homicidii commiſſi in infraſcriptis locis. Rubrica. xlviiii.

ITem Statuimus ꝙ Quicunqꝫ de ciuitate uel comitatu tuderti occiderit uel occidi fecerit
aliquē de ciuitate uel comitatu predictis in aliquo de Palatiis cōmunis Tuderti ſiue in Pla
tea dicti cōmunis ſiue in domibus in quibus Domini Priores populi preſentes uel futuri ꝑ
eorū officio exercēdo morā traherent, ſiue in aliqua eccleſia ciuitatis uel comitatus Tuderti, aut
in Aliqua domo ipſius occiſi ſiue ſua habitatione uel in alia quacunqꝫ poſſeſſione propria uel cō
ducta ipſius occiſi poſita in ciuitate uel comitatu Tuderti, ſeu in foro uel in Nundinis que fierent
in dictis ciuitate uel comitatu ſi capi poterit eidē Malefactori caput, a, Spatulis amputetur ita
ꝙ penitus moriatur. Et ſi capi non poterit ſed contumax fuerit in amputatione ſui capitis debe
at condemnari ac etiam in amiſſione, publicatione & deſtructione omniū ſuorum bonorū, quæ
quidē bona lata dicta ſententia in hoc caſu deſtruātur & deguaſtentur & ſic deſtructa uel non de
ſtructa deueniant actualiter in dictum cōmune, & nihilominus in hoc caſu dicta bona ex tempo
re dictæ late ſententiæ ipſo iure & fictione preſentis capituli dicto cōmuni intelligātur eſſe & fuiſ
ſe effectualiter acquiſita & pro ſic acquiſitis habeantur & cenſeantur poſt condemnationē predi
ctam, Ita tamen ꝙ hæc locum non habeant ſi talis Malefactor cōmunionem habeat cum tali
occiſo in domo uel in re alia in qua eum occiderit uel occidi fecerit, ſed ſi in ea habitabant ſimul
ſiue artem uel Mercaturam exercebāt ſeu ſi eam ſimul conduxerant, Sed in hiis caſibus & quoli
bet eorum alie pene ſtatuarie dicti cōmunis uendicent ſibi locum preſenti capitulo non obſtāte.

De pena occidentis uel occidi facientis aliquē occaſione Arrengie uel officii cōmunis aduocationis el procurationis. Rub. L.

ITē Statuimus ꝙ ſi aliquis de ciuitate uel comitatu Tuderti occiderit uel occidi fecerit ali
quem de dicta ciuitate uel eius comitatu cauſa uel occaſione alicuius arrengie facte per ta
lem occiſum in aliquo cōſilio publico uel priuato dicti cōmunis, ſiue cauſa uel occaſione ali
cuius officii dicti cōmunis adminiſtrati per ipſum occiſum ubicunqꝫ, quoquomodocūqꝫ, & quā
docunqꝫ, ſeu ratione uel occaſione alicuius aduocationis uel procurationis factæ uel preſtite per
talem occiſum contra talem occiſorem uel occidi facientem ſi capi poterit & haberi, tali malefa
ctori caput, a, ſpatulis debeat amputari ita ꝙ penitus moriatur. Et ſi capi non poterit in amputa
tione ſui capitis debeat condemnari, ac etiam in amiſſione, publicatione & deſtructione omniū
ſuorū bonorum. Quæ bona lata tali ſententia in hoc caſu deſtruantur & deuaſtentur, & deinde
ſic deſtructa ac non deſtructa per dictū commune actualiter apprehēdātur & capiantur & nihil
ominus auctoritate & fictione preſentis capituli ipſa bona ex tempore promulgationis talis ſen
tētiæ in hoc caſu dicto cōmuni ipſo iure acquiſita eſſe & fuiſſe intelligātur & ſint, & pro ſic acqui
ſitis habeantur & cenſeantur poſt condemnationem predictam.

De pena occidentis aliquem in re ipſius occiſoris. Rub. li.

ITē Statuimus ꝙ ſi aliqͥs de ciuitate uel comitatu Tuderti occiderit aliquē uel occidi fecerit
in domo habitatiōis ſui occiſoris vel occidi faciētis uel in apothecā in qua artē exerceat uel
mercetur ipſe occiſor uel occidi faciens ſi de die in quatricētis libris cort. ſi uero de Nocte in
tricētis libris cort. puniatur. Et in dicto caſu aſſociās & auxiliās ipſum occiſorē uel occidi faciētē
in dimidia dictaꝝ penarū debeat cōdēnari. Et ſi talis Malefactor talē penā nō ſoluerit nō prop
terea occidatur, ſed tā diu in carceribus dicti cōmunis detineatur donec eā ſoluerit cū effectu. Sal
uo ſemper capitulo poſito ſub Rubrica de pena intrātis domū alterius a cui per preſens capitu
lum nolumus in aliquo derogari. Ita tñ ꝙ quæ dicta ſunt locum non hēant ſi talis occiſus in ea
dē domo una cū tali cū occidēte ſiue occidi mādāte tūc tꝑoris habitabat ſeu ſi in eadē apotecha
vna cū eo artē vł mercaturā exercebat quo caſu alie pēe ſtatuarie dci cōmunis vēdicēt ſibi locū

¶ De pena occidentis aliquem abſq; dolo & lata culpa. Rubrica .lii.

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis de ciuitate vel comitatu Tuderti occiderit aliquē de dicta ciuitate vel eius comitatu abſq; animo & ꝓpoſito occidēdi, & nō procedēte aliqua eius fraude vel lata culpa, eo caſu talis occiſor in tricentis libris cort. ſeu in minori pena arbitrio iudicātis cōſideratis qualitate talis facti & conditionibus pſonaꝝ tā ipſius occiſoris quā ipſius occiſi & aliis circunſtantiis opportunis. Ita tñ ꝙ ipſa pena non poſſit minui a centū libris infra. Quam penam ſi talis occiſor nō ſoluerit nō ꝓpterea occidat̃, ſed tā diu in carceribus cōmunis Tuderti retineatur recluſus donec ipſam penam dicto communi ſoluerit cum effectu.

¶ De pena occidentis vel offendentis aliquem ad domum propriam ſue habitationis ſiue ad Apotecham ipſius occiſi vel offenſi. Rubrica .liii.

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis magnas & potēs de ciuitate vel comitatu Tuderti habitus pro magnate & potēte ſecūdū formā ſtatutoꝝ cōmunis Tuderti occiderit vel occidi fecerit Aliquem de dicta ciuitate vel comitatu eiuſdē ex forma ſtatutoꝝ dicti cōmunis habitū ꝑ magnate & potente vel alias qualitercūq; offenderit ſeu offendi fecerit ad domū ꝓpriā ſue habitationis talis occiſi vel aliter offenſi ſeu ad apothecā in qua artē exerceat vel mercet̃ talis occiſus vl̃ alias offenſus ſiquidem ante latam ſententiā in fortiam dicti cōmunis ꝑuenerit puniat̃ in duplo eius penæ quæ alias cōmuniret de tali maleficio ꝑ formā ſtatutoꝝ dicti cōmunis ſibi imponēda veniret. Et ſi talis occiſor vel occidi faciēs penā p̄dictaā nō ſoluerit cū effectu infra triginta dies a die ipſius late ſententiæ numerandos ipſa die dictæ late ſententiæ in dicto termino minime cōputata amputet̃ ei caput a ſpatulis ita ꝙ penitus moriat̃. Et ſi in dicti cōmunis fortiā nō peruenerit ante dictam ſententiam, ſed contumax fuerit eo caſu ſimiliter in penam dicti dupli debeat condempnari cū adiectione infraſcripta v3. ꝙ ſi unquam ꝑuenerit in fortiam dicti cōmunis & dictam penam non ſoluerit infra triginta dies a die in qua in fortiam dicti cōmunis ꝑuenerit in antea numerandos ſibi caput a ſpatulis dēat amputari ita ꝙ penitus moriã, ac ēt in amiſſione, publicatione & deſtructione omnium ſuoꝝ bonorū. Quequidē bona nihilominus ex die dictæ late ſententię in hoc caſu vigore & fictione p̃ntis capituli dicto cōmuni acq̃ſita eſſe & fuiſſe intelligātur & ſint, & ea pro ſic acquiſitis haberi & reputari cenſemus poſt condēnatione p̄dictam. Et ꝙ dicta bona in hoc caſu poſtquam dicta ſententia condēnatoria lata fuerit deſtruātur & deuaſtentur & deinde tam deſtructa quam nō deſtructa pro dicto cōmuni capiantur & apprehendantur. Ita tñ ꝙ predicta locū nō habeant ſi talis occiſor uel occidi faciens ſiue offendens uel offendi faciēs & p̄dictus occiſus uel offenſus in tali domo ſimul cōmunionē habeant uel in ea ſimul habitabant aut ſimul in predicta apotecha ſuam artem uel mercaturam exercebant. Quibus caſibus & quolibet eoꝝ alia pena ſtatutaria ꝟndicet ſibi locū. Declarantes ꝙ predicta & quodlibet predictoꝝ facta eſſe ſeu factū fuerit prope ipſam domū vel apotecham eſſe intelligantur ſiue intelligatur ad domū uel apotecham predictas, ſi facta fuerint ſeu factū fuerit ꝓpe ipſam domum uel apotecham ſaltē ꝑ mediam pticham ad menſuram ptice cōmunis Tuderti ſiue ꝓpinquius Que omnia ēt pro populari dicte ciuitatis uel comitatus Tuderti & pro populari habito ſecundum formam ſtatutoꝝ tuderti occidente ſiue occidi faciente uel aliter offendente uel offendi faciente alteꝝ popularē dicte ciuitatis uel comitatus eiuſdem & pro populari habitū ſecundū formam ſtatutorum dicti communis uolumus obſeruari.

¶ Quod ſtatuta loquentia contra occiſorem locum habeant contra facientem occidi. Rubrica .liiii.

I Tem ſtatuimus ꝙ oĩa & ſingula capitula huius ſtatuti ędita contra homicidã & cõtẽta in eis locũ habeant etiam cõtra illũ cuius mandato ſiue ad cuius inſtantiã uel petitionẽ ipſum homicidium fuerit perpetratum, ſaluis ſemper omnibus aliis capitulis in ſuis caſibus quibus per preſens capitulũ in nihilo uolumus derogari.

De pena facientis Aliquem per Aſſaſſinũ offendi & aſſaſſini offendentis & receptantis eundem. Rub. lv.

I Tem Statuimus ꝙ Nullus aliquem in ciuitate uel comitatu Tuderti offendi faciat per aliquem aſſaſſinum in perſona uel rebus, contrafaciens in quadruplo eius penę quę alias imponeretur pro tali delicto ex forma ſtatutorũ cõmunis Tuderti puniatur. Talis uero aſſaſſinus ſi occiderit uel vulnus ſanguinolẽtum intulerit furcis ſuſpendatur per gulam ita ꝙ penitus moriatur, Si autem alias offenſiones reales uel perſonales fecerit puniatur Talis aſſaſſinus in quadruplo penę quę alias per formã ſtatutorũ dicti cõmunis imponeretur. Et nihilominus ppetuo ſit infamis, & intelligatur & cenſeatur aſſaſſinus quicunq pro aliquo pecuniario premio aliquod maleficiũ ad alterius petitionem cõmiſerit. Et ſi dictã penam talis aſſaſſinus non ſoluerit infra decem dies, a die ipſius late ſententię & non ſciẽtię in antea numerandos ipſa die ipſius late ſentẽtię in dicto termino minime cõputata eidẽ manus dextra amputetur ita ꝙ ab eius brachio totaliter ſeparetur. Nullus quoq audeat aliquẽ de dicto aſſaſſinatu crimine diffamatũ uel ſuſpectum modo aliquo receptare, Cõtrafaciens uero condẽnetur ultra penam in qua de tali maleficio alias imponenda ueniret ẽt in ea pena in qua deberet puniri talis forenſis ſeu in qua talis exbannitus condẽnatus erat dicto cõmuni Tuderti. Nihilomininus talis aſſocians puniatur de tali ſua aſſociatione ſecundũ formã ſtatutorum dicti cõmunis, & qui contrafecerit uice qualibet in centũ libris cort. puniatur pro quolibet ſic diffamato uel ſuſpecto receptato per eum.

De pena ducẽtis forenſem uel exbãnitũ uel condẽnatũ cõmunis Tuderti pro maleficio ad aliquod maleficiũ cõmictẽdũ. Rub. lvi.

I Tem Statuimus ꝙ Nullus ſecum ducat aliquem forenſem uel exbannitũ & condẽnatũ cõmunis tuderti pro maleficio ad aliquod maleficiũ cõmictendũ. Contrafaciens uero cõdemnetur ultra penam in qua de tali maleficio alias imponẽda ueniret etiam in ea pena in qua deberet puniri talis forenſis ſeu in qua dictus exbannitus condemnatus erat cõmuni tuderti, Et nihilominus talis aſſocians puniatur de tali ſua aſſociatione ſecundũ formam ſtatutorum cõmunis tuderti quod de tali maleficio loqueretur.

De pena Tudertini occidentis uel offendentis aliquem tudertinum extra diſtrictum tuderti. Rubrica. lvii.

I Tem Statuimus ꝙ ſi aliquis de ciuitate uel comitatu tuderti occiderit uel alio mõdo offenderit uel occidit aut offendi fecerit aliquem ciuẽ uel comitatiuũ tudertinũ extra diſtrictũ & territorium tudertinum puniatur ac ſi eum occidiſſet uel offendiſſet aut occidi uel offendi feciſſet in dicta ciuitate uel comitatu tuderti non obſtante ꝙ de tali maleficio fuerit condemnatus in terra uel loco in quo uel qua ſeu in eius territorio vel diſtrictu tale maleficiũ cõmiſiſſet ſiue comitti feciſſet.

De pena ciuis occidentis forenſem. Rub. lviii

I Tem Statuimus ꝙ ſi aliquis ciuis uel comitatenſis Tuderti occiderit uel occidi fecerit aliquem forenſem in quingentis libris cort. puniatur, ita tamen ꝙ ſi in terra uel loco vnde eſſet talis forenſis eſſet minor pena ibi occiderit forenſem, eo caſu talis homicida puniatur in

ea pena tantum in qua puniendus veniret terrigena talis terre, ibi occidens foreńſem dũmodo non poſſit eſſe minor pena ducentarũ librarum corr. Et ſi dictam penã non ſoluerit talis homicida propterea occidi non debeat, ſed tam diu in carceribus communis tuderti detineatur recluſus, donec dictam penam ſoluerit cum effectu.

¶ De pena forenſis occidentis vel offendentis ciuẽ. Rub. .lviiii.

ITem Statuimus ꝙ ſi quis forenſis occiderit uel occidi fecerit aliquem ciuem vel comitatenſem tudertinũ bonis eius omnibus publicatis cõmuni tuderti pro iudicãtis arbitrio ultimo ſupplicio puniatur, de aliis vero offenſionibus puniatur in quadruplo eius penæ in qua de huiuſmodi offenſa puniretur tudertinus offendens tudertinum.

¶ De pena forẽſis occidẽtis uel offendẽtis aliũ forẽſem. Rub. .lx.

ITem Statuimus ꝙ ſi aliquis forenſis in ciuitate uel comitatu tuderti occiderit uel occidi fecerit ſeu offenderit uel offendi fecerit aliũ forenſem puniatur in quolibet dictorum caſuum in ea pena in qua puniret tudertinus occidens uel occidi faciens ſeu offendens uel offendi faciẽs alium tudertinum.

¶ De pena occidentis uel offendentis aliquem ex dominis Prioribus populi occaſione officii prioratus. Rubrica. .lxi

ITem Statuimus ꝙ Nullus de ciuitate vel comitatu tuderti offendat uel offendi faciat in perſonam uel re aliquem qui fuerit, ſit uel erit ad officiũ dominorũ priorum populi tudertini occaſione officii geſti & adminiſtrati per eum in ſuo officio Prioratus. Si quis vero cõtrafecerit ſi quidẽ occiderit uel occidi fecerit occidatur & bona ſua omnia deſtruãtur & publicẽtur cõmuni tuderti. Si vero mẽbrũ vel partem mẽbri ſibi ãputauerit uel ãputari fecerit ſeu alias inutile reddiderit uel reddi fecerit eidẽ ſimile membrũ uel pars mẽbri ſue perſonæ amputetur & inutile reddatur. Et ſi occulũ effoderit uel effodi fecerit ei occulus ſimilis effodiatur. Siquidem dẽtem euulſerit uel euelli fecerit ſibi dens ſimilis ſue perſonę euellatur & ſemper in omnibus dictis caſibus & quolibet eorũ puniatur in eo in quo deliquit. Sin autem alias offenſiones reales & perſonales contra predictos uel aliquem predictorũ intulerit uel inferri fecerit puniatur in quadruplo eius penæ in qua alias cõmuniter puniendus veniret pro tale maleficio ſecundum formã ſtatutorum dicti cõmunis. Declarantes ꝙ in hoc caſu dictũ quadruplum loco ſimpli habeatur in impoſitione penarũ auctoritate & fictione preſentis capituli. Et nihilominus talis malefactor mittatur & teneatur ad confina extra ciuitatem & comitatũ tuderti arbitrio iudicantis conſideratis facti qualitatibus & conditionibus perſonarũ tam ipſius offenſoris quam offenſi & aliis circumſtantiis opportunis. Et ſi dicta offenſa illata contra predictos uel aliquem predictorũ fuerit ſanguinolenta & cum armis facta & dictus malefactor dictam penã non ſoluerit cũ effectu infra triginta dies, a, die ipſius late ſententiæ & non ſcientię numerandos ipſa die dictæ late ſententiæ & non ſcientię in dicto termino minime cõputata amputetur ei manus dextra, ita ꝙ, a, brachio ſeparetur. In reliquis vero caſibus ſi talis malefactor condemnationẽ de ſe factam nõ ſoluerit infra dictũ terminum carceretur & in carceribus dicti cõmunis detineatur adminus per quinqueniũ nec de ipſius carceribus per dictũ quinquennium eximatur, relaxetur uel auferatur. Nec etiã poſtea quandocunque ſine licentia ipſius offenſi. Quod autem dicta offenſio facta fuerit occaſione adminiſtrationis officii ipſius prioratus ſufficiat ſi probetur talem offendẽtem uel offendi faciẽtem aliquid habuiſſe facere coram officio ipſorũ dominorũ priorum tẽpore quo talis offenſus ipſum officium exercuerit, & ꝙ ſaltẽ per decem teſtes idoneos probetur publicã uocem & famã, eſſe & ꝙ ita creditur & extimatur per notos & cognoſcentes ipſas partes ꝙ dictum maleficium

vigore & pro executione ſententiæ condemnatoriæ contra eum dicta de cauſa promulgatę, fuerit auctoritate publica interfectus ipſa bona ipſo iure ad dictum Cōmune tuderti ex tūc deſinát pertinere. Et ad hæ edes ſeu ſucceſſores talis malefactoris dicta de cauſa & prout præmittitur interfecti pertineant pleno iure ipſiſq; per dictū cōmune tuderti reddi & reſtitui debeant ad requiſitionem eorum. Verum ſi talis malefactor poſt talem publicationem quando cunq; deceſſerit antequā dicta executio in eius perſonam facta fuerit, eo caſu legitima portio eius liberis in talibus bonis debita ex iure naturæ, ad ipſos pertineat pleno iure. Et p ipſum cōe eiſdem integraliter de ipſis bonis ſtatim dari & tradi debeat ad requiſitionem ipſorū.

¶ Quod occiſor non poſſit ſuccedere in bonis per eum occiſi. Rub. 66.

ITem ſtatuimus q nulla perſona quæ alium occiderit vel occidi fecerit poſſit ad talis occiſi ſucceſſionem ex teſtamento uel ab inteſtato admitti nec de ipſius hæreditate quicquam aliquo iure unquā poſſit percipere uel habere, ſed ab ipſa ſucceſſione omneq; eius commodo perpetuo ſit excluſus.

¶ De pena tudertini dantis auxilium forenſi condemnato cōis tuderti, vel ex bánnito pro maleficio aliū offendentis & tudertini facientis alium per talem ex bánitū cōdénatū ſiue forenſem offendi. Rub. 67.

ITem ſtatuimus q ſi quis ciuis uel comitatenſis tuderti dederit conſiliū auxilium vel fauōrem alicui forenſi uel exbánito & cōdemnato cōmunis tuderti pro maleficio ad aliquod maleficiū perpetrandum ſeu talem forenſem, uel exbánitum & condénatū delinquentē ſeu delinquere volentem ſcienter receptauerit, puniatur ac ſi ipſe tale maleficium per ſe ſuis manibus cōmiſiſſet. Et hoc intelligatur ſi talis tudertinus tali forenſi ſiue exbánito & cōdēnato ad ipſum maleficiū cōmittendum ſolū preſtiterit ſuum conſilium, auxiliū vel fauorē. Si vero ipſe Tudertinus aliquam offenſam fieri ſeu cōmitti fecerit per aliquem forēſem ſiue exbannitū & cōdénatū dicti cōis pro maleficio eo caſu talis tudertinus puniatˀ in duplo eius pene quæ de tali maleficio ſibi iponeretˀ ſi ipſum maleficiū p ſeipſum ſuis manibus cōmiſiſſet.

¶ Quod magnates offendentes aliquem popularem citra mortem puniantur pena dupli. Rub. 68.

ITem ſtatuimus, q quicūq; ex magnatibus & potentibus ciuitatis uel comitatus tuderti ideſt habitis pro magnatibus & poten. ſecundū formam ſtatutorū cōis tuderti offenderit vel offendi fecerit citra mortē aliquē popularem ciuitatis uel comitatus tuderti ideſt habitū pro populari ſecundū formam ſtatutorum dicti cōis ſeu contra eūdem aliquam iniuriam intulerit ſeu inferri fecerit perſonaliter vel in bonis condénetur in duplo eius pene in qua puniendus veniret ſi ſimili modo offendiſſet alium magnatem & potētem ideſt pro magnate & potente habitum ſecundū formam ſtatutorū prædictorum. In quibus quidē caſibus dictum duplum poteſtate & auctoritate præſentis capituli loco ſimpli habeatur & pro pena ſimpli cenſeatur. Inſuper volumus ſtatuentes q quilibet accuſator in ſua accuſatione exprimere & inſerere teneatur, an ipſe accuſator ſit magnas & potens ideſt pro magnate & potēte habitus ſecundū formā ſtatutorum pdictorū, an uero ſit popularis ideſt pro populari habitus ſecundū formam dictorum ſtatutorū, & ſimiliter exprimere & inſerere teneatur de perſona accuſata per eum. Quilibet etiam Sindicus & Maſſarius Comitatus Tuderti denunciaus maleficia & quilibet alius qui ſecundum formam ſtatutorum Cōmunis Tuderti teneretur ea denunciare in ſuis denunciationibus de perſonis pér eós vel aliquem eorum denun

ciandis prædictá exprimere teneatur. Necnõ ét quilibet rector & officialis cõis tudertĩ in inquiſitionibus quas formare contra aliquos de aliquibus & ſuper aliquibus maleficiis prædicta exprimere & inſerere teneatur. Et ſi præter uel contra dictam formá aliqua denúciatio recepta uel inquiſitio facta eſſet per aliqué rectorem uel officialem dicti cõis. Talis rector uel officialis pro qualibet tali denunciatione recepta vel inquiſitione formata prẽter uel cõtra dictam formam penam. xxv. librarum cortoneñ. ipſo facto incurrat. Dictus uero Sindicus ſeu Maſſarius & quilibet alius qui per formá alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõis maleficia hmõi denunciare teneretur in ſua denúciatione formá prẽdictam nó obſeruans penam centũ ſols vice qualibet incurrat ipſo facto. Et ét ipſe rector & officialis cogere teneatur tam accuſatorem quã etiam talem Sindicum & Maſſarium & quẽlibet alium qui hmõi denunciationẽ facere teneretur omnibus iuris remediis opportunis ad exprimendum & inſerẽdũ prædicta in accuſationibus ſiue denúciationibus quas corã eis porrigerent ſiue porrigere vellent.

De pena Magnatum uenientium ad Palatium & qui Magnates ad palatium uenire poſſunt. Rub. 69.

Item ſtatuimus, ꝗ nullus magnas & potẽs ciuitatis uel comitatus tuderti ideſt pro magnate & potente habitus ſecundũ formá ſtatutoꝝ tuderti intret ſeu intrare poſſit aliquod palatiũ ſiue domum in quo uel in qua moraretur dñs poteſtas ſiue Capitaneus vel defenſor ciuitatis tuderti ad ſuum regimen & officiũ exercendũ cõtrafaciens vero in cẽtum libris cortoneñ. vice qualibet puniatur. Liceat tñ cuilibet prædictorũ ſiue ipſe uel eius pater ſiue filius ſiue frater carnalis habuerit aliquá litem uel cauſam vel q̃õnem in aliqua curia alicuius dictorum rectoꝝ pro ipſa cauſa, lite uel q̃õne ad locũ vbi ipſa curia teneretur per talẽ rectorem & eo rpe tantũ quo ibi per talem rectorem vel eius curiá ius redderetur perſonaliter accedere & in ea eſſe donec & prout ipſa de cauſa ſibi fuerit opportunum, ac ét quandocũ ꝗ pro aliquo conſilio Cõmunis tuderti publico vel priuato quod in aliquo de dictis palatiis coadunaretur auctoritate publica talis Magnas & Potens fuerit requiſitus. Hoc etiam intellecto ꝗ nullus ex dictis Magnatibus & Potentibus qui ſcriptus eſſet in aliqua matricula alicuius artis ſiue artificium ciuitatis tuderti & ipſam artem continue exerceret ad prædictorũ obſeruationem ullatenus obligetur, ſed a prohibitione præſentis capituli & eius pene totaliter ſit & eſſe intelligatur exemptus.

Qui habeantur pro Magnatibus & Potentibus Ciuitatis & Comitatus tuderti & qui pro Popularibus. Rubrica. 70.

Item præſenti lege ſtatuimus, decernimus & declaramus ꝗ omnes & ſinguli infraſcripti ſint & intelligantur eſſe Magnates & Potentes Ciuitatis ſeu comitatus tuderti, & pro Magnatibus & Potentibus habeantur & reputentur vꝫ.

Filii & deſcendentes Contutii Aldebrandutii.	
Filii & deſcendentes Pacholi Philipputii	De domo filiorum Vrbeni
Filii & deſcendentes Todinutii Ranaldutii	
Filii & deſcendentes Mancini Domini Vrbeni	
Filii & deſcendẽtes Iucii Domini Guerrigii	De domo filiorum Oddonis
Filii & deſcendentes Odelli Tudini	negociantis
Filii & deſcendẽtes Dñi Egidii Aſtancolli	De domo filiorum Aſtancolli

Filii

Filii & deſcendentes.D.Rainerii Aſtancolli
De domo filiorum Aſtancolli

Filii & deſcendentes Maſſoli Glotti
Filii & deſcendentes Butii domini Bathi
De domo filiorum Ractenſi

Filii & deſcendentes Dñi Andree.D.Rainutii
Filii & deſcendentes Ioannis Domini forcis
Filii & deſcendentes Dñi Marochi.D.Guertigii
Filii & deſcendentes Domini Vbaldi
Filii & deſcendentes Dñi Mattee hi Tebaldi
Filii & deſcẽdentes Nelli Iacobi Dñi Raneri
Filii & deſcendentes Domini Polecti.
De domo filiorum Actonis

Filii & deſcendentes Saghi
Filii & deſcendentes Domini Dalimani
Filii & deſcendentes Lelli Gratie
Filii & deſcendentes Franciſci Dñi Bartholi
Filii & deſcendentes Tetii Ioannis
Tiſius Baitti Gualterii.
Filii & deſcendentes Dñi Maſſei de Maſſa
De domo filiorum Landi

Filii & deſcendentes Minelli Domini Egidii
Filii & deſcendentes Macteli Ioannis
Filii & deſcendentes Ioannis.
De domo filiorũ Magnatelli

Filii & deſcẽdentes Dñi Simonis Dñi Vffredutii
Filii & deſcendentes Domini Gerardi
Filii & deſcendentes Domini Nicole.
De domo filiorum Domini Vffredutii

Filii & deſcẽdentes Gualterii Dñi Vffredutii
Filii & deſcendentes franciſci Philippi
Gerardellus domini Vgolini.
De domo filiorum domini Vffredutii Gerardi

Filii & deſcendentes Agnalatii
Filii & deſcendentes Beraidelli domini Ruſtici
De domo filiorum Berardi Stephanutii

Maſciolus Petrucciali
Filii & deſcendentes Maſſoli domini Petri
Filii & deſcendentes domini Leotardini.
de domo filiorum Gilii Maſſei

Dominus Botius Vimeni
Filii & deſcendentes Gualtarelli
Filii & deſcendentes Blaxii
filii & deſcendentes Pettoncelli
filii & deſcendentes Mainardi domini Ioãnis
filii & deſcendentes Tudinutii Vffredutii
de domo nobilium de Ponte

Filii & deſcendentes Gentilelli
filii & deſcendentes Monnetti
Filii & deſcendentes Philipponi

De domo filiorum domini Maſſei
Domine Letitie

Filii & deſcendentes domini Gregorii
Filii & deſcendentes domini Oddonis
Filii & deſcendentes Roberti
Filii & deſcendentes domini Gerardi

De domo filiorum Berardi
Leonardi

Filii & deſcendentes domini Nini
Filii & deſcendentes domini Herardij
Filii & deſcendentes domini Rucciali
Filii & deſcendentes Poli Albrici
Puccius Albrici
Filii & deſcendentes Gualtarelli Albrici
Filii & deſcendentes Andreoli

De domo Clarauallenſium

Filii & deſcendentes Ruſtici
Filii & deſcendentes domini Oddonis
Filii & deſcendentes domini Petri
Filii & deſcendentes domini Egidii

De domo filiorum Mili

Filii & deſcendentes Guidi
Filii & deſcendentes Andree domini Egidii
filii & deſcendentes domini Landi

De dicta domo filiorum Mili

filii & deſcendentes Oddutii Pauli
Filii & deſcendentes Iannis Pauli
Filii & deſcendentes Caroccii
Filii & deſcendentes Nelli Maſſei
Filii & deſcendentes Angeli Tudinutii

De domo filiorum Simi

Filii & deſcendentes Gerardelli domini Tudini
Filii & deſcendentes Pucci domini Bartholi
Filii & deſcendentes Ioannelli domini Tudini
Filii & deſcendentes Nannis Cicholi
Filii & deſcendentes domini Corradi Marcutii
Filii & deſcendentes Fredi Taddei
Filii & deſcendentes Buchutii Taddei
Gentilis Taddei
Filii & deſcendentes franciſchoni Paulutii

De domo nobilium de Caſtro
Rainardi

filii & deſcendentes Maſſarelli Bartholutii
filii & deſcendentes Contoli
filii & deſcendentes Cioli
filiii & deſcendentes dñi Lamberti Guidonis

Filii & deſcendentes Marini
Filii & deſcendentes domini Berardi
Tancredi

Filii & deſcendentes Agnelutii Taſcutii

Filii & deſcendentes Rainucciali
Filii & deſcendentes Benincaſe
Domini Iacobi Leuiſſ

Filii & deſcendentes domini Iacobi
Filii & deſcendentes dñi Ioannis dñi Thomaſſi
Filii & deſcendentes dñi Corra di dñe Chriſtiane
Filii & deſcendentes de Lucoſcello
Filii & deſcendentes Domini Amoris
Filii & deſcẽdẽtes Hẽrici Berardi de Cãmorata
Filii & deſcendentes Henrigucii Domini Simonis de regione Sancti Silueſtri
Filii & deſcendentes Bartholelli domine Aldrude de regione Sanctæ Praxedis
Mannucius Pienerii Domini Rainerii & deſcendentes
Filii & deſcendentes Rainucioli Agnaletii de Montione.

Magnates & Potentes de Comitatu Tuderti

Filii & deſcendentes Blandi Vgolini
Filii & deſcendentes Nerii Vgolini
Filii & deſcendentes Rainerii Vgolini
De Talchio

Filii & deſcendentes Bernabucii
Filii & deſcendentes Angeli Iacobi
Filii & deſcendentes Domini Thomaſſi
De Caſtro Veteri

Fidanzolus Corraducii cũ deſcẽdẽtibus ſuis
Ciucius Petri cum deſcendentibus ſuis
De Podio Ianuarii

Aſtorellus Barnutii cum deſcendentibus ſuis
Filii & deſcendentes Mattholi Barnutii
De Frontignano

Filii & deſcendentes Natichie Blandidei
Filii & deſcendentes Iannis
De Ciuitellis Maſſe

Filii & deſcendentes Gualfreducii
Filii & deſcendentes Ruſticutii Salamonis
De

Sinibaldus Fucciani cum deſcendentibus ſuis
Filii & deſcendentes Vannis Tancredutii
Filii & deſcendentes Contutii Rodulphi
Marzolus Rodulphi cum deſcendentibus ſuis

Filii & deſcendentes Cioli Ranalduccii
Filii & deſcendentes Ciccholi Roberti
De Melezale

Leonus & Farolpus Iacobutii Violantis cum deſcendentibus — De Toſcelano

Filii & deſcendentes Griffolelli Franciſcutii
Filii & deſcendentes Iardoli Iannutii
filii & deſcendentes Rainuoli Albricutii
Filii & deſcendentes Albricucii
Maſciolus Tudinutii cum deſcendentibus
filii Bartholelli
filii Nucci
Filii & deſcendentes Berardini Maſcioli
— De colle medio

Tebalducius Tebaldi cum deſcendentibus, de Montecaſtello
Filii & deſcendentes Lupi domini franchonis, de Montione
Filii & deſcendentes domini Gentilis Ruſtichelli, de Orzale

filii & deſcendentes Marcutii Albricutii
Filii & deſcendentes Mattheoli Simonis
Thomaſſoli Simonis
— De Acquaſparta

Filii & deſcendentes mãnis Simonis
Mannucius Simonis cum deſcendentibus
Mercennarius domini Vgolini
Todius domini Odoriſgii domini Vgolini
Iacobus Mannucii domini Vgolini
Filii & deſcendentes Piccardi domini Vgolini
filiii & deſcendentes Berardi

Filii & deſcendentes facii Gentiletti
Filii & deſcendentes Petri

Filii & deſcendentes Iucii Guidarelli
Filii & deſcendentes Rubei Saracinelli
Corbonus Boncontis cum deſcendentibus
Mattheolus domini Raîerii cũ deſcendentibus
Filii & deſcendentes Vfreducioli Iannucii
Filii & deſcendentes Marchiſuetti

Mattheutius dñi Matthei cũ deſcendentibus
Filii & deſcendentes Bartholi dñi Matthei — De Pigliuio
Filii & deſcendentes Tedi
Filii & deſcendentes Lantis — De Carnar

Filii & deſcendentes Corradi
Filii & deſcendentes Violantis — De Anigliano

Filii & deſcendentes Puctett
Filii & deſcendentes Rainucoli — Vgolinĩ

Filii & deſcendẽtes Robertelli | De Meſciano

Filii & deſcendentes Maſſoli
Filii & deſcendentes fatioli
filii & deſcendentes Polelli
Thomaſſus Lupiccini | De Poieſta

Pichinus domini Iacobi
Flii & deſcendentes Berardi
filii & deſcendentes Anſelmi
Filii & deſcendentes Ioli
filii & deſcendentes opezi
Raiuntius Ioli cum deſcendentibus ſuis | De Aſprolo

Vannes Henrici cum deſcẽdentibus
filii & deſcendentes Rodulphi | De Saluianõ

Filii & deſcendẽtes Simoncelli, de caſtro Rainard de collemanẽte. Et nihilominus uoluẽ mus & declaramus q exemplo ſumpto & copiato de dicta materia manu Iacobi Mãnis Nar di de Senis Notarii & olim & tunc Notarii & officialis & ſcribæ dicti Cõis tuderti per ipſum cõmune ad ipſum officium reformationũ & conſiliorũ dicti cõis & dominorum Priorũ Po puli tudertini deputati in Anno Dñi Milleſimo Tricenteſimo trigeſimooctauo. Indictione Sexta de menſe Ianuarii, detur & dari debeat plena fides tanquã originali & autentico & om ni ſolẽnitate uallato. Et q omnes alii de Ciuitate uel Comitatu Tuderti prædicti pro po pularibus habeantur & cenſeantur.

¶ De pena magnatis addunantis populares uel facientis ſe ſociari ab eis & popularis ſe ad dunantis uel ſocianris contra infraſcriptam formam. Rub. 71.

ITem ſtatuimus q nullus Magnas & Potens ideſt pro magnate & Potente habitus ex forma ſtatutorũ Cõis tuderti aut aliquis eorũ familiaris vel domeſticus audeat vel præ ſumat ſine licentia dñorũ Priorũ populi tudertini addunare in aliquo loco in ciuitate vel comitatu tuderti ultra quattuor hoĩes populares Ciuitatis tuderti & pro popularibus ha bitos ſecundũ formã ſtatutorũ dicti Cõis, nec ire ad aliquam partẽ per Ciuitatẽ tuderti ſo ciatus, a pluribus quã quattuor de popularibus prædictis. Et q nullus de popularibus prædi ctis ſe addunet cũ aliquo prędictorũ in aliquo dictorum locorũ aut aliquẽ eorũ ſociet contra dictam formã, contrafaciens vero in aliquo dictorũ caſuum in. xxv. lib. cortoneñ. vice quali bet puniatur. Excipimus aũt agnatos & cognatos prædictorũ magnatũ & potentiũ uſq in tertium gradũ incluſiue, ac etiam q prædicta fierẽt occaſione aliquorum ſponſalium ſiue matrimonii contrahendi ſeu alicuius funeris.

¶ De pena ſociantis Nobilem venientem foris contra infraſcriptã formã. Rub. 72.

ITem ſtatuimus q nullus ſociet aliquem Nobilem & Potentẽ virum venientem ad Ciui tatem tuderti de extra dictam Ciuitatem ultra quã cum. x. viris cum ipſo ſociante in di cto numero computato, nec ipſum apud hoſpitium uel locũ in quo talis Nobilis & Po tens ſe receptaret uel eſſet uiſitet cum aliqua gentium quantitate ultra dictum numerum, con trafaciens uero in ducentis lib. Corto. in quolibet dictorũ caſuum uice qualibet puniatur.

ITem ſtatuimus q nullus magnas & potens ideſt pro magnate & potenti habitus & reputatus ſecundū formam ſtatutorū cōis tuderti tpe alicuius tumultus, rumoris uel ſuſpitionis, qui uel quæ oritetur vel eſſet in ciuitate tuderti. (Quod abſit) poſſit uel debeat ſine licentia dominorū Priorū Populi tudertini intrare plateam cōis tuderti cum armis uel ſine armis, ſed donec durauerit ipſe rumor, tumultus uel ſuſpitio ſtare debeat in domo ſuæ habitationis & inde nō diſcedere, ſine licentia dñorum Priorum prædictorū. Cum licentia autem prędicta liceat & impune facere poſſit. Dūmodo talis licentia obtenta fuerit inter eos ſaltim per ſeptem ex eis ad buſſulas & pallottas & reducta in publicam ſcripturam, contrafaciens uero in quingentis libris cortonen. uice qualibet puniatur.

¶ De pena popularis fideiubentis pro magnate. Rub. 76.

ITem ſtatuimus q nullus habitus pro populari ſecundū formam ſtatutorum cōmunis tuderti fideiubeat uel aliquam promiſſionem uel cautionē faciat in aliqua uel ſuper aliqua cauſa criminali pro aliquo magnate & potente ideſt pro magnate & potente habito ſecundū formam ſtatutorū dicti cōmunis, contrafaciens uero penam .xxv. lib. cortonen. incurrat uice qualibet ipſo facto. Et nihilominus Poteſtas & Capitaneus & quilibet alius officialis qui talem popularem contra dictam formam ad aliquod prædictorum admiſerit pena quingentarum librarum cortonen. uice qualibet puniatur.

¶ De pena popularis tractantis contra pacificum ſtatum Populi Tudertini. Rub. 77.

ITem ſtatuimus q ſi quis pro populari tudertino habitus ſecū dum formā ſtatutorū cōmunis tuderti aliquod fecerit uel tractauerit contra pacificum ſtatum ciuitatis uel comitatus tuderti omnia eius bona publicentur & applicētur cōmuni tuderti & ipſo iure poteſtate & auctoritate præſentis capituli ipſi cōmuni publicata & acquiſita eſſe intelligantur & ſint ex die talis maleficii perpetrati.

¶ Quod capitula loquentia contra magnates locum habeant contra eorum filios & non legitimos & familiares. Rub. 78.

ITem ſtatuimus q omnia & ſingula capitula huius ſtatuti, loquētia contra magnates & potentes ciuitatis uel comitatus tuderti ideſt pro magnatibus & potētibus habitis ſecū dum formam ſtatutorū cōmunis tuderti locum habeant & habere intelligantur tam cōtra ipſos magnates & potentes quā ēt cōtra ipſorū filios tam legitimos quā & naturales quā ex illicito coitu procreatos. Necnō cōtra famulos & familiares ipſorū magnatū & potētū.

¶ De pena eleuantium tumultum & facientium tractatum & coniurationē cōtra pacificū ſtatum cōis tuderti & rixantium in conſilio uel arrengha. Rub. 79.

SI quis diabolico ſpiritu inſtigatus in tanta fuerit furoris accenſus audatia q contra quietem publicam & ſtatum pacificum ciuitatis tuderti & in ipſius ſtatus ſubuerſiōe uel turbatione fecerit tractatū coniurationem, conſpirationem, ligam, rumorem aut gentium congregationem publice vel occulte, aut Palatium Poteſtatis vel Capitanei uel aliam fortilitiam Ciuitatis uel comitatus tuderti inuaſerit vel occupauerit animo & pposito turbādi & ſubuertendi ſtatū pacificū ciuitatis pdictæ & pñ tem ſtatū, iuriſdictionē & bailiam populi eiuſq; conſilii & dñorum Priorum ipſius populi vel ciuitatem ipſam vel eius comitatū in totū vel in partē aut dictæ ciuitatis libertatē & frāchitiā ſub iugo alterius violēter ſeu pditiōe

ſubmittendi,bonis ipſius omnibus publicatis & applicatis ipſi cōi Tuderti ultimo ſupplicio
pro iudicantis arbitrio puniat̄.Nullus quoq; audeat vel præſumat aliquid facere vel attētare
per ſe vel aliū directæ uel,per obliquū pp quod pax facta & inita iter cōe tuderti & cōe Pe
ruſii in aliquo violet̄ perturbet̄ vel minuatur.Nec facere ſocietatē,cōiurationē uel ligā ſeu gē
tium cohadunationē pp quā poſſit exoriri rumor,ſuſpitio uel tumultus ſeu ſcādalum in ciuita
te prędicta uel comitatu ipſius.Et q̄ cōtrafecerit realiter & pſonaliter puniat̄ aut pſonaliter
tm̄ ſiue realiter tm̄ iuxta prouidū arbitriū rectoris de tali maleficio cognoſcētis,cōſideratis in
hmōi caſibus qualitate ipſius facti & cōditione pſonæ taliter delinquentis & aliis circunſtan
tiis opportunis.Et ſi cōtingerit(Quod Deus auertat)q̄ rumor & prælium eſſet in ciuitate Tu
derti nulla uniuerſitas alicuius caſtri uel ville comitatus tuderti aut aliqua ſpecialis pſona au
dear uel præſumat tunc cū armis ad ciuitatē prædictā accedere durāte ipſo prelio vel tumore
aut tunc dictam ciuitatē uel eius burgos intrare.Et quelibet uniuerſitas cōtrafaciēs in libris
mille cort.puniatur,ſi ipſa vniuerſitas habuerit centū lares vel ab inde ſupra,ſi vero ab inde
infra puniatur prout cōtingerit pro rata ſm quātitatē larium ipſius vniuerſitatis. Quelibet
vero ſpālis perſona ſiquidē uenerit æques in libris cētum,ſi aūt pedes uenerit in lib. quinquagin
ta cort puniatur, quā cōdēnationē ſi ſoluere nō poterit puniatur in pſona citra mortē, tñ ar
bitrio iudicantis habita circa hoc per eundē rectorē cōſideratione pmiſſa.Et cuilibet foret ſi
reperto in ciuitate tuderti tpe dicti prelii ſeu belli amputetur ſibi pes niſi talis forenſis eſſet ha
bitator ciuitatis tuderti uel niſi tpe dicti prelii eſſet in ciuitate tuderti p aliquibus,ſuis licitis
negociis.Et de ipſa ciuitate tunc tpis cōmode nō potuiſſet exire.Quæ oīa Poteſtas & capita
neus dicte ciuitatis de tali maleficio cognoſcēs cōſideret & examinet diligēter.hic ne tumor,
tumultus vel ſcandalū poſſit in ciuitate tuderti oriri caueat ſibi quiſq; ne in cōſilio uel atten
gha aliquā rixam,cōtentionē,clamorē,uociferationē ſeu offenſionē faciat cuius cauſa vel oc
caſione poſſit oriri rumor aut ipſum cōſiliū & attengha in aliquo perturbari.Siquis igitur in
conſilio & attengha irato animo & prauo modo alta voce exclamauerit uel uociferauerit ſiue
ue inſultū vel aliā quācunq; offenſionē contra aliquē fecerit ſeu facere attēptauerit ſi quidem
in conſilio,de quolibet tali maleficio & qualibet uice ultra aliam penam ſtatutatiam in libris
quinquaginta & ſi in attengha in libris centum cortonen.puniatur.

℄ De pena Notarii ſcribentis aliquid contra pacificum ſtatum
ciuitatis tuderti. Rubrica. 80.

ITem ſtatuimus q̄ quicūq; Notarius uel alia pſona aliquod inſtrm̄ uel ſcripturā fecerit
cōpoſuerit,ſcripſerit uel dictauerit de prędictis cōiuratione ſecta cōſpiratione, tractatu
ligha uel proditione ad inſtantiā alicuius qui alicuius prędictorū maleficiorū cōſcius &
particeps fuerit debeat tanquam fallatius,proditor & particeps prædictorū maleficiorū ha
beri & reputari. Et ſimili modo pena capitis & bonorū ſuorū publicatiōe puniri,ac etiam q̄
poſtquā decapitatus fuerit eius corpus totaliter comburatur.

℄ Quod committentes dicta crimina pingantur. Rubrica. 81.

ITem ſtatuimus ad infamiam perpetuam eius qui talia committeret,quod quecūq; per
ſona aliquod prędictorū maleficiorū cōtra pacificum ſtatum ciuitatis Tuderti cōmitte
ret vltra prædictas penas debeat depingi in Palatio cōis Tuderti cum ſubſcriptione
ipſum maleficium continente in loco in quo ab omnibus poſſit aperte videri.

℄ Quod locus in quo prædicta tractarentur deſtruatur & publicetur cōmuni
Tuderti. Rubrica. 82.

¶ De pena facientium requiſitionem gentium contra in fraſcriptam formam. Rub. lxxiii.

ITem Statuimus ꝙ nullus conuocet vel requirat per ſe vel ꝑ interpoſitã perſonam in ciuitate uel comitatu tuderti ultra quã ſex homines aliqua de cauſa ſine licentia dominorũ priorũ populi tudertini preterquã occaſione aliquorũ ſponſalium ſiue alicuius matrimonii cõtrahẽdi ſiue alicuius funeris aut cauſa conficiendi aliquam ultimã voluntatem ſiue occaſione alicuius operis vel laborerii vel aliqua alia occaſione per formã alicuius capituli ſtatutorũ dicti cõmunis permiſſa. Contra faciẽs uero vice qualibet pro quolibet homine ultra dictũ numerum conuocato vel requiſito contra formã ꝑdictã in ducentis libris cort. puniatur. Nuncius uero qui de alterius mãdato talẽ cõuocationẽ ſiue requiſitionẽ fecerit contra formã ꝑdictã in centũ ſol. cort. pro quolibet quẽ contra formã ꝑdictã cõuocauerit vel requiſiuerit puniatur. Talis aũt cõuocatus uel requiſitus niſi ea die vel ſequenti illud notificauerit dñis prioribus ꝑdictis vice qualibet in decẽ libris cort. puniatur. Si vero notificauerit eius nomen in credentiã teneatur & ab ipſa pena totaliter ſit exẽptus. Volumus inſup ꝙ ſin dici caſtroꝝ & villarũ comitatus tuderti ea die vl ſaltẽ ꝓxime ſequẽti qua ſciuerit uel uerîſimiliter ſcire potuerit & debuerit ꝙ in caſtro uel uilla cuius aliquis eoꝝ eſſet ſindicus aliquis ex titerit contra formã ꝑſentis capituli cõuocatus uel requiſitus, illud in ſcriptis denunciare & refferre debeat domino poteſtati uel capitaneo ciuitatis ꝑdictæ aut dictis dominis prioribus populi tudertini ſub pena librarũ decẽ cort. pro quolibet eorũ contra faciente & qualibet uice, & nihilominus uolumus ꝙ ipſa uniuerſitas cuius ſindicus ꝑdicta non denũciauerit ut ꝑdicitur in uiginti ſol. cort. pro quolibet lari, dicte uniuerſitatis puniatur, cuius pene ſolutio diſtribuatur per hunc modũ uidelicet tertia pars per librã, tertia pars per larẽ & alia tertia pars ꝑ caput hominis, ad cuiuſquidẽ penæ ſolutionẽ teneri uolumus omnes & ſingulos nobiles ſergentes, maſſarios, ac etiã ciues tudertinos cõtinue cũ ſuis familiis habitantes in tali caſtro uel uilla uiduis, mente captis furioſis, minoribus uigintiquinꝙ annis, infirmis corpore & miſerabilibus perſonis duntaxat exceptis quos ad dictã penam nolumus teneri, teneãtur etiã dicti domini priores in qualibet regione & & parrochia ciuitatis tuderti eligere duos uel quatuor cuſtodes ſecretos populares ſeu ẽt plures ſicut eis uidebitur expedire, qui intra dictũ terminum in ſcriptis denunciare & referre teneantur dictis dñis poteſtati aut capitaneo ſeu dñis prioribus ꝑdictis quẽcunꝙ ſciuerint uel uerîſimiliter ſcire potuerint feciſſe cõtra formã ꝑſẽtis capituli cõuocatũ uel requiſitũ ſub pena decẽ librarũ cort. pro qualibet vice, ita tamẽ ꝙ qui ſemel ad dictũ officiũ electus fuerit nõ poſſit poſtea eligi ad dictũ officiũ infra tres Annos tunc ꝓxime ſubſequentes.

¶ Quod Puniatur ſubiectus pro non ſubiecto, Rub. lxxiiii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi cõtigerit aliquẽ non ſubiectum in ciuilibus & criminalibus ſeculari curiæ tudertinæ facere cõtra contenta in proximis procedentibus tribus capitulis uel aliquo eorũ, eo caſu ad ſolutionẽ dictarũ penarũ in eiſdẽ capitulis contentarũ & cuiuslibet earũ cogi poſſit & debeat eius pater ſiue filius uel frater carnalis ſubiectus dictæ curiæ ſeculari, ſi aliquẽ ipſorũ talis nõ ſubiectus haberet, ſi uero aliquẽ predictorũ nõ haberet cogi poſſit, & debeat eius proximior cõſanguineus ex paterna linea uſꝙ in tertiũ gradũ incluſiue dicto cõmuni ſubiectus, ac ẽt puniatur dominus pro famulo ſuo taliter delinquẽte in quolibet ꝑdictoꝝ caſuũ. Salua ſemper in predictis & quolibet predictorum eccleſiaſtica libertate, cui per preſens capitulum uel aliquod aliud ſtatutum dicti cõmunis nolumus in aliquo derogari.

¶ De pena Magnatis deſcẽdẽtis, a, domo tpe rumoris. Rub. lxxv.

ſubmictendi, bonis ipſius omnibus publicatis & applicatis ipſi cõmuni Tuderti vltimo ſupplicio ꝑ iudicãtis arbitrio puniatur. Nullus quoq; audeat vel pſumat aliq̃d facere vel attẽptare ꝑ ſe vel aliũ directæ uel ꝑ obliquũ pp quod pax facta & inita inter cõmune Tuderti & cõmune Peruſii in aliquo uioletur perturbet vel minuatur. Nec facere ſocietatẽ, cõiurationẽ uel ligam ſeu gẽtium cohadunationẽ pp quã poſſit exoriri rumor, ſuſpitio uel tumultus ſeu ſcãdalum in ciuitate predicta uel comitatu ipſius. Et q̃ cõtrafecerit realiter & pſonaliter puniatur aut pſonaliter tñ aut realiter tñ iuxta prouidũ arbitriũ rectoris de tali maleficio cognoſcentis, cõſideratis in huiuſmodi caſibus qualitate ipſius facti & cõditione pſonæ taliter delinquentis & aliis circunſtantiis opportunis. Et ſi cõtingerit. Quod Deus auertat, q̃ rumor & pliũ eſſet in ciuitate Tuderti nulla uniuerſitas alicuius caſtri uel ville comitatus Tuderti aut aliqua ſpecialis pſona audeat uel preſumat tũc cũ armis ad ciuitatẽ pdictã accedere durante ipſo pliõ vel rumore aut tũc dictam ciuitatem uel eius burgos intrare. Et quelibet uniuerſitas cõtrafaciẽs in libris mille cort. puniatur, ſi ipſa vniuerſitas habuerit centũ lares uel ab inde ſupra, ſi vero ab inde infra puniatur prout contingerit pro rata ſecundũ quantitatẽ Larium ipſius vniuerſitatis. Quelibet uero ſpecialis perſona ſiquidẽ uenerit æques in libris cẽtum, ſi aũt pedes uenerit in libris qnquaginta cort. puniatur. quã cõdẽnationẽ ſi ſoluere nõ poterit puniatur in pſona citra mortẽ, tñ arbitrio iudicantis habita circha hoc ꝑ eundẽ rectorẽ cõſideratione pmiſſa. Et cuilibet forenſi reperto in ciuitate Tuderti tpe dicti prelii ſeu belli amputetur ſibi pes niſi talis forenſis eſſet habitator ciuitatis Tuderti uel niſi tpe dicti prelii eſſet in Ciuitate Tuderti pro aliquibus, ſuis licitis negotiis. Et de ipſa ciuitate tunc tẽporis cõmode nõ potuiſſet exire. Que omnia Poteſtas & Capitaneus dicte ciuitatis de tali maleficio cognoſcens conſideret & examinet diligẽter. Itẽ ne rumor, tumultus uel ſcandalũ poſſit in ciuitate Tuderti oriri caueat ſibi quilibet ne in cõſilio uel arrẽgha aliquã rixam, contentionẽ, clamorẽ, uociferationẽ ſeu offenſionẽ faciat cuius cauſa uel occaſione poſſit oriri rumor aut ipſum conſiliũ & arrengha in aliquo ꝑturbari. Siquis igitur in conſilio & arrengha irato animo & prauo modo alta voce exclamauerit uel uociferauerit ſiue inſultũ uel aliã quamcunq; offenſionẽ contra aliquẽ fecerit ſeu facere attemptauerit ſiquidem in cõſilio, de quolibet tali Maleficio & qualibet uice ultra aliã penam ſtatutariam in libris quinquaginta & ſi in arrengha in libris centum corthonenſium puniatur.

De pena Notarii ſcribentis aliquid contra pacificum ſtatum ciuitatis Tuderti. Rubrica lxxx.

Item Statuimus q̃ quicunq; Notarius uel alia pſona aliquod inſtrũ uel ſcripturã fecerit, cõpoſuerit, ſcripſerit uel dictauerit de pdictis ꝯiuratiõne, ſecta, cõſpiratione, tractatu, ligha uel proditione ad inſtantiã alicuius qui alicuius pdictoꝝ maleficioꝝ cõſcius & particeps fuerit debeat tanquam falſarius, ꝓditor & particeps pdictoꝝ maleficioꝝ haberi & reputari. Et ſimili modo pena capitis & bonoꝝ ſuoꝝ publicatione puniri, ac etiam q̃ poſtquam decapitatus fuerit eius corpus totaliter comburatur.

Quod committentes dicta crimina pingantur. Rubrica lxxxi.

Item Statuimus ad infamiam perpetuam eius qui talia committeret, quod quecunq; perſona aliquod predictoꝝ maleficioꝝ cõtra pacificũ ſtatũ ciuitatis Tuderti committeret vltra predictas penas debeat depingi in Palatio communis Tuderti cum ſubſcriptione ipſum maleficium continente in loco in quo ab omnibus poſſit aperte videri.

Quod locus in quo pdicta tractarentur deſtruatur & publicetur communi Tuderti. Rubrica lxxxii.

Item Statuimus ꝙ locus in quo aliquod ꝑdictoꝝ maleficioꝝ contra pacificũ ſtatũ ciuitatis vel comitatus Tuderti tractatũ & ordinatũ fuerit ſciẽte & paciẽte eo ad quẽ ipſe locus ptineret dẽat publicari cõmuni Tuderti. Et ſi ſup eo aliquod edificiũ fuerit fundatum deſtruatur. Et nihilominus vigore pſentis capituli ex die ſententiæ de dicto maleficio pmulgatæ locus ipſe, ipſo iure dicto communi publicatus & acquiſitus eſſe intelligatur & ſit.

Quod Poteſtas & Capitaneus inquirant contra dicta crimina commictentes. Rubrica .lxxxiii.

Item ad hoc vt perpetratores taliũ ſceleꝝ faciliter inueniãtur & propalentur & ſubſequẽter penis debitis puniãtur. Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & quilibet eoꝝ de predictis maleficiis ſollicite & diligenter inquirant & inquirere generaliter teneantur ſaltim ſemel tpe ſui regiminis & inuentos culpabiles de ꝑdictis vel aliquo predictoꝝ debitis penis afficiant. Si quis vero eorum in predictis negligens fuerit in libris quingntis denã cort. corthoñ. tempore ſui ſindicatus per eum qui ipſum ſindicauerit condemnetur.

Quod Poteſtas & Capitaneus non ſeruatis ſolemnitatibus poſſit inquirere contra facientes conuocationem vel cohaddunationem alicuius gentis pro turbatione pacifici ſtatus Ciuitatis Tuderti, & de forma procedendi contra eos & eorum pena Rubrica .lxxxiiii.

Item Statuimus ad hoc vt predicta maleficia facilius & efficacius propalentur. Inueniantur & puniantur, ꝙ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & eoꝝ iudices maleficiorũ & quilibet eoꝝ teneãtur & debeant contra omnes & ſingulos faciẽtes vel fieri facientes aliquã conuocationem, requiſitionem vel cohaddunationem alicuius gentis ſiue aliquid aliud tractantes vel facientes pp quod ſtatus pacificus ciuitatis vel comitatus Tuderti turbari vel in aliquo ledi poſſit ſeu pp quod aliqua ſeditio vel ſcandalum aliquod exoriretur vel exoriri poſſet in dictis ciuitate vel comitatu. Ac ẽt cõtra omnes & ſingulos eoꝝ fautores cognoſcere & procedere tam per inquiſitionẽ quã ẽt per oẽm alium modũ prout eis & cuilibet eoꝝ viſum fuerit expedire. Et ꝙ ſuper talibus maleficiis inueniendis nõ teneantur nec debeant ſeruare aliquas iuris ſolemnitates, nec ẽt illas Quæ in aliis & ſup aliis cauſis alioꝝ maleficioꝝ requirerẽtur ex forma ſtatutorũ dicti cõmunis Tuderti, ſed poſſint & debeant de ꝑdictis omni hmõi ſolemnitate reiecta cognoſcere & veritatem inuenire tam per teſtes quã ẽt p inditia preſumptiones & cõiecturas ac ẽt per tormenta. Necnõ quibuſlibet aliis viis & modis quibus magis & melius potuerĩt & eiſdem viſum fuerit expedire. Et ꝙ in prædictis & ſup predictis ſufficiat probatio decem idoneorum reſtium deponentium de publica fama. Et quos inuenerĩt culpabiles de ꝑdictis uel aliquo ꝑdictorum dicti Poteſtas & Capitaneus & quilibet eoꝝ qui de tali maleficio cognoſcerẽt puniat & punire poſſit & debeat puniat & punire poſſit & debeat tã perſonaliter & realiter quã ẽt realiter tantum ſeu pſonaliter tm̃ prout eidẽ Poteſtati uel capitaneo de tali maleficio cognoſcẽti uiſum fuerit conuenire, cõſideratis in ꝑdictis qualitate ipſius maleficii & conditione pſonæ talis malefactoris, & aliis circunſtantiis opportunis aliquo capitulo ſtatutorum dicti communis ſeu iure aliquo loquente in contrarium non obſtante.

De fauore dando Poteſtati & Capitaneo in predictis. Rubrica .lxxxv.

Item ſtatuimus ꝙ poteſtas & capitaneus & quilibet eorum quotiens opus fuerit pro puniendo culpabiles de aliquo maleficio predictorum debeat habere fauorẽ dominorum prioꝝ popli tudertini & oiũ alioꝝ offaliũ cõmũis tuderti, necnõ omniũ potẽtũ ciuitatis tuderti

De Apoteciſ claudendis tēpore ſuſpicionis. Rub. lxxxvi.

ITem Statuimus ꝙ incontinenti ꝙ in ciuitate tuderti publice diceretur uel aliquo uetiſimili iudicio ſuſpitio inſurgeret ſiue dubitaretur ꝙ predicta coniuratio ſecta confederatio conſpiratio uel proditio facta ſit uel ꝙ aliquod de predictis maleficiis fieri procuraretur poteſtas & capitaneus teneantur per publicū preconē cōmunis tuderti facere bannū per ciuitatē tuderti in locis publicis & ſolitis, ac pcipi ſub ea pena que dominis prioribus populi tudertini placuerit ꝙ omnes Apotece firmentur & non aperiātur uſꝗ quo inquiſitio de tali maleficio & malefactore facta fuerit & debita pena ei impoſita ita tñ ꝙ liceat eis tenere ſportellos apertos & res ſuas uendere, & ꝙ poteſtas & capitaneus nō debeāt in ciuilibus cauſis ius reddere ſeu reddi facere per aliquē eorū iudicē ſiue officialē in eorū curiis donec tale maleficium repertū fuerit & punitū, poteſtas uero ſiue capitaneus predictus contrafaciens in centū libris cort. condēnetur tēpore ſui ſyndicatus per illū qui eū habuerit ſindicare, & inſuper ſi predicti poteſtas & capitaneus predicta non fecerint liceat ipſius dominis prioribus facere & exequi omnia predicta.

De pena auferenda poteſtati negligenti punire uolentes turbare ſtatum pacificum. Rubrica. lxxxvii.

ITem Statuimus ꝙ ſi poteſtas & capitaneus in puniendo culpabiles de aliquo predictorū maleficiorū contentorū in proximis precedentibus capitulis eſſet negligens uel remiſſus puniatur quilibet eorū contrafaciens tēpore ſui ſindicatus per ſuū ſindicatorē in mille libris cort. & quilibet ſuorū iudicum, militum & notariorum in cētum libris cort. & nihilominus predicti poteſtas & capitaneus tanquā de dictis maleficiis ſuſpecti poſſint & debeant ab ipſis ſuis officiis remoueri & in palatio cōmunis tuderti in ſui infamiā pingi in loco publico, & maior ſindicus cōmunis tuderti procurare teneatur prout magis & melius poterit ꝙ predicte pene pecuniarie adictis domino poteſtate & capitaneo & eorū officialibus tēpore ipſorū ſindicatus exigātur quod ſi facere nō curauerit ipſe ſindicus quantitates predictas de ſuo ſoluere compellatur.

Quod Manifeſtantes ſeditiones non puniantur, & de premio dando manifeſtanti. Rubrica. lxxxviii.

ITem ſtatuimus ad hoc ut culpabiles de aliquo predictorum maleficiorum diu latere nō poſſint, ꝙ quecunꝗ perſona primo manifeſtauerit poteſtati ſiue capitaneo ciuitatis tuderti ſiue dominis prioribus populi tudertini aliquē culpabilem de aliquo predictorum maleficiorum ſi ipſa pſona particeps fuerit talis criminis ex nunc omnis pena quam dicta de cauſa incurriſſet ſeu incurrere poſſet remictetur eidem nec de tali crimine cognoſci ſeu procedi de cetero ualeat contra eum ſi autem eiuſdem particeps non fuerit habere debeat pro ſuo premio de pecunia dicti cōmunis tricentas libras cort. quas camerarius cameræ dicti cōmunis eidem de pecunia dicti cōmunis ſoluere teneatur, & nihilominus eius nomen perpetuo teneatur ſecretum.

Quod puniatur ſuppoſitus pro nō ſuppoſito cōſpirante. Rub. lxxxviiii.

ITem Statuimus ꝙ ſi contigerit aliquē nō ſuppoſitum curiæ ſeculari cōmunis tuderti in ciuilibus & criminalibus cōmictere aliquod maleficiū de contentis in ſupraſcriptis capitulis proxime pcedentibus uel aliquo eorundē puniatur eius filius ſuppoſitus curiæ ſeculari dicti cōmunis pro tali ſuo patre nō ſuppoſito taliter delinquente, & pater ſuppoſitus pro tali eius filio non ſuppoſito taliter delinquente, ac etiam frater carnalis ſuppoſitus pro tali eius fratre carnali non ſuppoſito taliter delinquente, & ſi ipſi pater & frater ſuppoſiti ut dictū eſt curiæ dicti cōmunis fuerint cōſcii uel participes de cōmiſſis per talem eius patrem, filium ſiue fratrē carnalem nō

ſuppoſitũ ut ſupra dictũ eſt dictæ curiæ ſeculari cõmunis tuderti taliter ut premittitur delinquẽte

Quod omnia ſtatuta loquẽtia cõtra cõſpirãtes bãdiant & iurent. Rub. lxxxx.

ITem ſtatuimus q potestas & capitaneus & eorũ iudices maleficiorum in primo cõſilio quod fieret tẽpore eorum regiminis iurare teneantur obſeruare effectualiter & ad plenũ omnia & ſingula ſupraſcripta capitula ſtatutorum loquentia de pena eleuantiũ rumorem vel tumultũ & coniurationẽ facientiũ & alia huiuſmodi in eiſdem capitulis cõtenta. Et etiã teneantur ipſi domini poteſtas & capitaneus predicta omnia capitula & contenta in eis publice bãniri facere per ciuitatẽ tuderti in locis ſolitis & conſuetis palã ſemel infra menſem primũ eorum regiminis.

De pena gerentis ſe pro capitaneo alicuius partis tenentis ſigillũ & ſe addunãtis vel ſcribẽtis ad eius petitionẽ. Rub. lxxxxi.

ITem ſtatuimus q nulla perſona cuiuſcunq ſtatus vel cõditionis exiſtat in ciuitate vel comitatu tuderti ſe gerat pro capitaneo alicuius partis gelfe vel gebelline ad penã quingentarum librarum cort. pro qualibet vice, Nullus etiã ad petitionẽ talis capitanei ſe addunet in loco aliquo ad penã vigintiquinq librarũ cort. pro quolibet & qualibet vice. Et q de predictis poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti, & quilibet ipſorum teneantur & debeant inquirere ad petitionem cuiuslibet & reptos culpabiles punire ut dictum eſt. Nullus etiã ſcribat aliquas literas pro parte talis capitanei ad penã vigintiquinq librarum cort. pro quolibet & qualibet vice. Itẽ nullus audeat vel pſumat tenere apud ſe aliquod ſigillũ alicuius partis ghelfe & gebelline, contrafaciens vero in quingentis libris cort. vice qualibet puniatur. Et q nullus artifex audeat vel preſumat facere aliquod ſigillũ alicuius partis ghelfe vel gebelline. Contrafaciens vero in libris centũ cort. puniatur vice qualibet, & predicta banniantur primo menſe regiminis dictorum dñorum poteſtatis & capitanei per dictã ciuitatẽ tuderti in locis ſolitis per publicũ preconem dicti cõmunis

De pena facientis aliquem rumorem. Rubrica. lxxxxii.

Item ſtatuimus q Nullus rumorẽ faciat in ciuitate tuderti vociferando ſiue gridando ad arma ad arma ſeu moriantur vel uiuãt ghelfi uel gebellini nec aliquã ſuſpitionẽ, tumultũ uel ſeditionẽ inducat in dicta ciuitate uel eius comitatu. Qui uero cõtrafecerit in aliquo predictorũ, a decẽ libris uſq in centũ libras cort. uice qualibet puniatur arbitrio poteſtatis ſeu capitanei ciuitatis predictæ de tali maleficio cognoſcentis cõſideratis facti qualitate & cõditione perſone talis malefactoris & aliis circũſtãtiis opportunis. Si uero ex tali rumore, clamore, ſuſpitione, tumultu uel ſeditione ſtatus pacificus ciuitatis ſiue eius comitatus turbaretur ſeu ledaretur ſeu ueriſimiliter turbari uel ledi poſſit, eo caſu talis malefactor puniatur per dictũ poteſtatẽ ſeu capitaneũ de ipſo maleficio cognoſcentẽ tã realiter quã etiã perſonaliter ſecundũ formã ſtatutorum de hac materia loquẽtiũ & ubi ipſum ſtatũ de huiuſmodi maleficio ſpecialiter nõ diſponeret, poſſit & debeat puniri arbitrio ipſius poteſtatis ſeu capitanei de tali maleficio cognoſcẽtis tam realiter & pſonaliter quam etiam pſonaliter tm̃ uel etiam realiter tantum cõſideratis qualitate talis facti & cõditione pſone talis malefactoris & aliis circunſtantiis opportunis. Itẽ quod nullus poſſit uel debeat dicere uel exclamare q uiuat uel moriatur aliqua ſpecialis pſona uel uniuerſitas ad penam centum librarum cort. pro quolibet & uice qualibet, & ſi poteſtas uel capitaneus in predictis fuerit negligẽs per ſindicum qui eum ſindicare habebit in mille libris cort. cõdemnetur tẽpore ſui ſindicatus, quas camerarius dicti cõmunis debeat de ſuo ſalario retinere, & dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eorum teneantur & debeant de omnibus & ſingulis ſupradictis cognoſcere & procedere per accuſationẽ denũciationẽ & inquiſitionẽ & omni mõ, uia & iure quibus eis melius uidebitur cõuenire. Et ſi in predictis poteſtas & capitaneus fuerint negligẽtes defenſor cõmunis tuderti qui pro tẽpo-

re fuerit de omnibus & ſingulis ſupradictis poſſit,teneatur & debeat per accuſationē, denunciationē,vel inquiſitionē procedere,& reptos culpabiles condēnare ſecundū formā predictā,& nihilominus defenſor ipſe denūciare debeat camerario cameræ cōmunis tuderti ꝙ de ſalario dicti poteſtatis vel capitanei taliter negligētis retineat eas penas quas incurriſſet occaſione predicta.

¶ De pena rebellantis fortilitias. Rub. lxxxxiii.

ITem ne obſtaculū aut impedimētū generali & libero regimini cōmunis tuderti obiiciatur ſeu obici poſſit,ſtatuimus ꝙ quilibet de ciuitate vel comitatu tuderti habens turrim,palatiū caſtrum vel eccleſiā ſeu caſſarū vel quācunq; aliā fortilitiā teneat & debeat ſtatim poſtquā de hoc fuerit requiſitus,a,dominis poteſtate,capitaneo vel defenſore ciuitatis tuderti illā vel illud eis tradere & de ipſo vel ipſa expellere omnes qui ipſamvel ipſum tunc tenerent ad penā auetis et perſonæ arbitrio predictorū poteſtatis,& capitanei ſiue defenſoris nō obſtante aliquo capitulo ſtatuto; dicti cōmunis in cōtrariū loquente. Itē ꝙ nulla fortilitia alicuius perſonæ ſpecialis cuſtodiatur expenſis cōmunis tuderti uel in ea alique expenſe fiant per ipſum cōmune,niſi delibera retur per conſiliū generale dicti cōmunis in quo interſint adminus ducēti cōſiliarii dicti cōſilii,& ſi poteſtas uel capitaneus in predictis fuerit negligens condēnetur in ducentis libris cort.tēpore ſui ſindicatus per ſindicum eiuſdem.

¶ De pena euntis ad aliquem locum ad ſtipendium cōtra infrascriptam formam. Rub. lxxxxiiii.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu tuderti audeat uel preſumat ire ad aliquā, ciuitatē,caſtrū uel locū ad aliquod ſtipēdiū alicuius cōmunis,ciuitatis,caſtri,loci ſeu ſpecialis perſonæ,a,quattaginta miliaribus citra uel ſus ipſam ciuitatē tuderti cū ſalario ſeu mercede uel ſine ſub pena cuilibet cōtrafacientis ducētarū librarū cort.ſi iuerit æques,& centū librarū cort.ſi iuerit pedes,& nihilominus quicūq; cōtra dictā formā iuiſſet teneatur & debeat ſe ab ipſo ſtipendio ſeparare & inde diſcedere infra quinq; dies proxime ſecutotos,a,die bannimēti de hoc mictēdi ipſa die bannimēti in dicto termino minime cōputata,ac etiā prius prout placuerit dominis prioribus populi tuderti,alioquin ultra aliam dictā penā ſi æques ibi fuerit puniatur in libris cētū & ſi pedes in libris quinquaginta cort.& ꝙ ſuper predictis contra huiuſmodi perſonas cōtrafaciētes ſufficiat probatio publice famæ cū aliquibus inditiis& probabilibus argumentis, & ꝙ dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eorū teneantur contrafaciētes in predictis penis cōdemnare & ipſas penas ab eis exigere infra quindecim dies,a,die late ſententiæ in antea numerādos ſub penis predictis,& predicta ipſi poteſtas,& capitaneus teneantur & debeant banniri facere per publicos pcones cōmunis tuderti ad duas tubas p ipſam ciuitatē in locis ſolitis quādocūque dictis dominis prioribus uidebitur & placebit. Ad pdictorū aūt obſeruationē obligari nolumus aliquē qui iuiſſet æques uel pedes ad aliquā uel aliquē de dictis terris uel locis ad ſtipendiū ſiue ſeruitiū alicuius Rectoris uel officialis eiuſdē terræ uel loci,cuiquidē cū licētia dominorum priorū pdictorū impune liceat ad talē terrā uel locum in dicto caſu accedere ibiq; eſſe donec ipſum regimen & officiū fuerit terminatū,Illis etiā exceptis ab obſeruatione pdictorū qui eſſent ex banniti & cōdemnati uel cōdēnati tm̄ cōmunis tuderti pro aliquo maleficio,a,centū libris ſupra nō cōputato in dicta ſumma quarto ꝙ incurriſſet pp ipſam cōdemnationem nō ſolutā donec videlicet camerario cameræ dicti cōmunis integraliter tales cōdemnationes ſolute nō fuerint,& ꝙ dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eorū teneantur & debeant ſaltim,bis quolibet mēſe ſui regiminis de pdictis generalē inqſitionē facere tā publice quā ſecrete & de ipſis ꝓpoſſe ueritatē inuenire omni mō & uia qbus magis & melius eiſdē uiſū fuerit expedire,& ſubſeqnter reptos culpabiles pdictis pēis punire ſub pena librarū cētū cort.ꝑ quolibet eorū ꝯtrafaciētes & qlibet uicẽ

¶ De pena acceptantis aliquod regimen uel officium abſq; licentia dominorũ prioꝝ. Rub. .lxxxxv.

ITem ſtatuimus q̃ nullus de ciuitate vel comitatu tuderti acceptet aliquod regimen ſiue officiũ alicuius ciuitatis, terræ vel loci niſi de expreſſa licẽtia dñorũ priorũ populi tudertini quã licentiã ſi talis electus tale regimen ſiue officiũ uoluerit acceptare ipſi domini priores ei dare & cõcedere teneantur, receptis tñ prius ſolẽni promiſſione, a, tali electo idoneis fideiuſſoribus de tali regimine ſeu officio bene & legaliter exercendo, ſi quis vero preter uel cõtra formã ṗdictã tale regimen ſeu officiũ acceptauerit in libris centũ cott. uice qualibet puniatur.

¶ De pena impetrantis priuilegium contra libertatem cõmunis tuderti. Rub. lxxxxvi.

PRo libertatẽ honore frachitia & ſtatu pacifico cõmunis & populi tudertini, ſtatuimus q̃ nullus audeat impetrare aliquod reſcriptũ ſeu priuilegiũ quod eſſet contra libertatẽ, franchitiã & iuriſdictionẽ cõmunis & populi tudertini ſeu artiũ & artificiũ ciuitatis tu uel cõtra ſtatũ pacificũ ciuitatis & comitatus tuderti, & maxime per quod ipſum cõmune tuderti impediretur ſibi de rectoribus & officialibus quibuſcũq; more ſolito prouidere ſiue ꝑ quod ipſi rectores uel officiales nõ poſſint libere ſuum regimen & officiũ exercere iuxta formam ſuæ electionis & ſtatutorũ dicti cõmunis & prout hactenus cõſueuerũt. Et ſi quid incõtrarium fuerit impetratũ tale reſcriptũ ſiue priuilegiũ ſeruandũ nõ ſit per aliquẽ rectorẽ ſiue officialẽ dicti cõmunis, & ſi talis impetrans nõ eſſet ſuppoſitus tẽporali iuriſditioni dicti cõmunis teneantur eius proximiores cõſanguinei uſq; in tertiũ gradũ incluſiue ꝓ eo penã debitã ſoluere in quã talis impetrans incurriſſet ſi ſubiectus foret iuriſdictioni dicti cõmunis. Et q̃ poteſtas & capitaneus ciuitatis ṗdictæ ad predictoꝝ obſeruationẽ teneantur ad penã quingentarũ librarũ pro quolibet eorũ cõtrafaciente. Quod capitulũ ceteris aliis capitulis ſtatutorũ dicti cõmunis uolumus ꝓualere. Salua ſemper eccleſiaſtica libertate cui per pñs capitulũ uel aliquod aliud ſtatutũ dicti cõmunis non intendimus neq; volumus in Aliquo derogari.

¶ De pena exercentis Iuriſdictionem uel officium in ciuitate uel comitatu tuderti & q̃ nulla lis agitetur extra curias rectoꝝ & officialium ciuitatis tuderti. Rub. .lxxxxvii.

ITem ſtatuimus q̃ omnes & ſingulæ cauſæ lites cõtrauerſiæ & queſtiones tã ciuiles quã criminales & tã meræ quã mixte quæ de cetero uertetentur uel erũt inter quaſcunq; ꝑſonas ciuitatis uel comitatus tuderti in ipſa ciuitate tm̃ & corã Rectoribus & officialibus cõmunis tuderti poſſint & debeant examinari, cognoſci, decidi & terminari, & q̃ nullus ſuſcipiat uel acceptet in ciuitate uel comitatu tuderti aliquã iuriſdictionẽ in aliqua uel ſuper aliqua cauſa, lite uel queſtione nec aliquã capitaneariã uel caſtellaniariã uel aliud quodcunq; officium ab aliqua cõmunitate uel uniuerſitate hominum dictæ ciuitatis uel eius comitatus, uel ab alia ſpeciali perſona pro ea uel eius nomine ſuſcipiat uel acceptet, nec in ipſa uel pro ipſa cõmunitate uel uniuerſitate aliquã iuriſdictionẽ uel officium adminiſtret uel gerat abſq; expreſſa licentia & auctoritate dicti cõmunis tuderti, contrafaciẽs uero in libris mille deñ. cott. uice qualibet puniatur. Et q̃ nulla de dictis cõmitatibus uel uniuerſitatibus ſiue aliqua ſpecialis ꝑſona cõtra formã ṗdictam aliquẽ eligat uel aſſumat ſine dicti cõmunis tuderti licẽtia & aſſenſu, & inſuper ſic electo ex talis electione nullum ius penitus acquiratur, & q̃ ꝑtextu & uigore talis electionis geſſerit ipſo iure ſit nullum, & q̃ nulla vniuerſitas uel cõmunitas comitatus ṗdicti ſiue ſingularis ꝑſona corã tali electo audeat litigare agendo uel defendendo nec eidẽ ut officiali obedire, cõtrafaciẽs vero

in aliquo p̄redictorū caſuum ſi fuerit uniuerſitas alicuius caſtri comitatus p̄dicti in libris quinquagenta & ſi alicuius uillæ in libris decem, ſpecialis uera perſona in libris quinquaginta cort. uice qualibet puniatur, & q̄ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti quolibet menſe eorum regiminis teneantur de p̄dictis omnibus & ſingulis ſollicite & diligenter inquirere & inuentos culpabiles in p̄dictis penis punire ſub uinculo iuramēti & ad penā quingentarum librarū cort. pro quolibet eorum cōtrafaciēte, ita tñ q̄ p̄dicta locū nō habeant in hiis qui eligerētur arbitri ſeu arbitratores & amicabiles cōpoſitores ſup aliqua cauſa lite uel q̄ſtione ciuili quæ ueteretur uel uerti poſſet inter quaſcunq̄ pſonas, loca, collegia uel uniuerſitates ciuitatis uel comitatus tuderti, nec etiā in patronis cauſarū iuriſperitis & aliis quibuſcunq̄ pſonis patrocinantibus in quacunq̄ curia tudertina pro quacunq̄ uniuerſitate, loco, collegio uel ſpeciali pſona corā quocunq̄ Rectore ſeu officiali ciuitatis p̄dictæ eccleſiaſtico uel ſeculari ſeu corā quocunq̄ arbitro ſeu arbitratore, liceat quoq̄ cuilibet uniuerſitati comitatus p̄dicti nō obſtantibus p̄dictis uel aliquo p̄dictorum ſibi eligere & ordinare unū uel plures ſindicos ex Maſſariis p̄priis ipſius caſtri uel uillæ prout eis placuerit ad parēdum p̄ceptis poteſtatis & capitanei & cuiuslibet ipſorum & alterius officialis forēſis dicti cōmunis tuderti pro ipſa uniuerſitate & eius nomine & ad denunciādū maleficia & alia faciēda ſecundū formā ſtatutorū dicti cōmunis, & etiam ad facta propria & negocia ipſius uniuerſitatis, & generaliter ad omnia alia quæ p̄ formā alicuius capituli ſtatutorum dicti cōmunis nō repitent̄ p̄hibita.

Quod fiat liber in quo ſcribantur nobiles & potentes de comitatu & de modo ſatis daudi per eos. Rubrica. lxxxxviii.

ITem ſtatuimus q̄ dñi priores populi tudertini qui pro tēpore fuerint teneantur & debeant vinculo iuramenti fieri facere quendā librū in quo ſcribantur nobiles, magnates & potentes comitatus tuderti, & q̄ dñs capitaneus qui nūc eſt, & pro tēpore fuerit teneat̄ & debeat primo menſe ſui rgiminis corā ſe facere cōparere oēs & ſingulos nobiles magnates & potentes predictos in dicto libro ſcriptos & ab eis & quolibet eorū promiſſionē ac idoneos fideiuſſores ciues tudertinos recipere de ſtando & parendo mandatis ipſius dñi capitanei & cōmunis tuderti, & q̄ ipſi uel aliquis ipſorū non faciant nec fieri faciant aliquid cōtra formā capituli proxime p̄cedentis, & q̄ non receptabunt nec receptari facient aliquē exbannitū & condēnatū cōmunis tuderti pro maleficio. Quodq̄ facient & curabunt ſic & taliter q̄ in eorū fortilitiis & locis aliis per ipſorū familiares & vaſſallos nō receptabuntur aliqui de exbānitis & condēnatis p̄dictis, & q̄ plene & effectualiter actendent, facient & obſeruabunt omnia & ſingula quæ actendere, facere & obſeruare tenentur ex forma cuiuſcunq̄ capitulis ſtatutorū, ordinamentorum uel reformationum dicti cōmunis ſub pæna & ad pænā duorum milliū librarum cort. pro quolibet eorum cōtrafaciente & qualibet uice, ſeu minori arbitrio dicti domini capitanei imponēda, cōſideratis facti qualitate & conditione perſonę talis delinquentis & aliis circunſtantiis opportunis.

De obſeruatiōe pacis dudū factę inter ghelfos & gebellinos. Rub. lxxxxviiii.

ITem ſtatutuimus pro bono & pacificico ſtatu ciuitatis tuderti pro obſeruatiōe pacis olim factæ inter gheiſos & gebellinos ciuitatis predictæ q̄ nullus audeat uel preſumat vindictā aſſumere realiter vel perſonaliter offendendo de iniuria vel offenſa facta inter gebellinos & ghelfos, a tēpore nobilis viri dñi nini de Pthołomeis de ſenis olim poteſtatis ciuitatis tuderti citra, ſi quis vero cōtrafecerit homicidium cōmictēdo bonis ſuis omnibus cōmuni tuderti publicatis quidocunq̄ in fortiam ipſius cōmunis peruenerit eidē caput a ſpatulis amputet̄ ita q̄ penitus moriatur, nihilominus eius liberi per lineā maſculinam deſcendentes vſq̄ in tertiam gene-

rationem talis malefactoris bonis omnibus ſpoliati perpetuo bando dicti cõis ſubiaceant. De aliis uero offenſionibus puniatur talis malefactor in quadruplo eius penç quæ aľs de tali offenſa per formam ſtatutorũ dicti cõmunis ſibi imponenda ueniret.

De pacis obſeruandis. Rub. 100.

ITem ſtatuimus φ omnes paces & concordiæ olim factæ inter ciues & comitatenſes tuderti tpe poteſtarie dñi Ptholomei, de Senis olim & tunc poteſtatis ciuitatis tuderti & capitaneariæ dñi Simonis dñi Iugleſredi olim & tunc capitanei ciuitatis eiuſdẽ. Et gñaliter omnes alie paces & concordiæ olim factæ inter dictos ciues & comitatenſes tuderti ſcriptæ per quẽcunq; Notarium. Et quæ in futurum fierent ſint & perpetuo perſeuerent firmæ & ratæ. Et φ contra eas aliquid quoquomodo opponi nõ poſſit. Et qui contrafecerit cõdem netur cõmuni tuderti in duplo penæ contentæ in inſtrumento pacis inde confecto.

De pena derobbantis uel ignem mittentis tempore prçlii & de emenda facienda tunc temporis derobbato. Rub. 101.

NEmo in prelio quod de cætero fieret in ciuitate uel comitatu tuderti. (Quod Deus auertat) ſeu tpe ipſius prelii domũ ſiue apothecã alterius audeat derobbare. Cõtrafaciens vero in lib. ducẽtis corto. puniať & dãnum ipſum in duplũ reſarciat & emẽdet & qui tale dãnũ paſſus fuerit ſm taxationem & declarationẽ fiendam per iuſm eius q paſſus fuerit tale dãnũ. Et ſi talis malefactor tale dãnum nõ poterit reficere ſeu reſarcire puniať arbitrio Poteſtatis uel Capitanei ciuitatis prædictæ de tali maleficio cognoſcentis. Itẽ φ quicũq; tpe dicti prælii fecerit in dictis ciuitate uel comitatu aliquod incendium ex quo ſiue p quod aliqua domus uel res alia cõburerentur tali incendiario quẽcũq; in fortiam cõis Tuderti peruenerit caput, a ſpatulis amputetur, ita φ penitus moriatur. Et nihilominus tali dãnum paſſo ad integ am emendationẽ talis dãni cõdẽnetur. Et φ in quolibet prędictorũ caſuum de prædictis omnibus per eandẽ proceſſum contra tales malefactores cognoſci, ac per eandem ſniam poſſint & debeant condẽnari non obſtante iure aliquo in contrarium loquente.

De pena intrantium domum alterius & φ liceat dño domus intrantem certis modis offendere ſine pena. Rub. 102.

ITem ſtatuimus, φ ſi quis intrauerit domum alterius uel quã aľr habitaret cõtra uolũtatem talis dñi ſiue habitatoris puniať p qualem introitũ qualibet vice in. xxv. lib. corto. Et φ tunc talis dñs ſiue habitator poſſit talẽ intrantem offendere ſine pena dũmodo citra mortẽ ſiue mẽbri abſciſſionẽ uel debilitationẽ. Quod ſi ex tali offenſione mors ſeu membri abſciſſio ſiue eius debilitatio fuerit ſubſecuta, eo caſu talis offẽſor puniať in dimidia eius pena in qua aľs de tali offenſione puniretur per formam alicuius capituli ſtatutoꝝ dicti cõis. Dũ modo ſi de die non excedat penam quadringentaꝝ lib. corto. Et ſi de nocte non excedat tricentaꝝ lib. corto. niſi talis malefactor in talẽ domum intraſſet alo & pposito furandi ſiue adulterium cõmittendi. Quibus caſibus & quolibet eorum dominus ſiue habitator talis domus de qualibet offenſa quam tunc in ipſa domo tali malefactori inferret ab omni pena totaliter ſit exemptus, φ autem quis dicta de cauſa v3, pro furto vel adulterio in dicta domo cõmittendo ingreſſus fuerit ſufficiat probatio. x. teſtium deponentium de publ ca fama. Quæ omnia ſimiliter locum habeant. Si quis in aliam rem immobilem intrauerit contra voluntatem domini ipſius rei vel eius qui eam detineret ex conducto. Saluis capitulis loquentibus cõtra eos qui uim expulſiuam ſiue inquietatiuam cõmitterent in poſſeſſionibus ſiue de poſſeſſionibus alienis que in ſuis caſibus obſeruentur.

¶ De pena capientis hominem liberum & facientis fieri aliquem contractũ uel diſtractum per vim & metum, & Notarii ſcribentis inſtrumentũ perinde factũ, & in quibus caſibus quis poſſit impune capi. Rub. 103.

HOminem liberum nullus capere & detinere audeat uiolenter. Et qui contrafecerit ſi quidem per ſpatium temporis unius terzareccie in libris quingẽtis cortonẽſ. puniatᷣ. Et ſi ipſum captũ detinuerit ultra quã per vnũ diẽ puniatᷣ pro quolibet die qua eũ taliter detinuerit ultra dictã penã in lib. c. cortonẽ. Si aũt talem captum detinuerit per minus ſpatium quã vnius terzareccie puniatur minori pena arbitrio iudicantis conſideratis facti qualitate ac conditione perſonæ talis malefactoris & aliis circũſtantiis opportunis. quæ omnia ẽt contra eũ qui talem captum ad petitionẽ talis capientis ſcienter receptauerit uendicẽe ſibi locum. Inſuper ſi talis capiens vel receptans robbariam uel aliam quamcũq; iniuriam uel offenſam intulerit contra taliter captũ puniatur etiam de tali maleficio ultra dictam penã in ea pena quę de ipſo maleficio per formã alicuius capituli ſtatutoꝝ cõis tuderti imponeretur. Poſſit tñ quilibet impune capere & captum detinere quẽlibet derobbatorẽ, homicidã, incendiarium, violatorẽ & quẽlibet aliũ malefactorem cõmittentẽ maleficium ſanguinis uel aliud atrox ſiue graue crimen. Ac ẽt quẽlibet exbanditum & cõdẽnatum dicti cõis pro maleficio. Saluo capitulo ſub Rub. ꝙ cuilibet liceat capere exbanditũ &c. Dũmodo talis capiens ipſum malefactorem infra tertiam diẽ poſt talẽ capturã incluſiue repreſentet in fortiam dicti cõis. Poſſit ẽt quilibet impune capere quẽlibet mandato poteſtatis vel capitanei uel alterius officialis dicti cõis iuriſdictionem hñtis. Sane quicũq; per uim uel metum ab aliquo aliquẽ ꝯtractum uel diſtractũ, promiſſionẽ uel remiſſionem extorſerit cõdẽnetᷣ dicto cõi tuderti in quadruplo eius ſũmæ ſiue extimationis uel ualoris eius rei quæ in tali contractu, diſtractu, promiſſione uel remiſſione cõtineretᷣ. Notarius uero qui de prædictis uel aliquo prædictoꝝ aliquod inſtrũm uel ſcripturã quãcũq; ſcienter ſcripſerit ſiue fecerit puniatᷣ in ea quãtitate ſeu extimatione valore eius rei quę in tali cõtractu, diſtractu, promiſſione & remiſſione cõtinetᷣ. Et nihilominus talis cõtractus, diſtractus, promiſſio ſiue remiſſio nõ ualeat ipſo iure. Et ꝙ dicti Poteſtas & capitaneus & quilibet ipſoꝝ qui inde fuerit requiſitus teneantᷣ ad petitionẽ cuiuſlibet cuius intereſt facere tale inſtrũm & oẽm ſcripturam dicta occaſione confectã cancellari & caſſari. Et quicquid eius vigore traditũ, ſolutum uel factum fuerit reddi & reſtitui & in ſtatũ priſtinum reponi & reduci. Quæ oĩa præterquã quantũ ad dictaꝝ penaꝝ impoſitionẽ trahi volumus nõ ſolum ad futura ſed ẽt ad præterita nõdum per ſniam ſiue amicabilẽ cõpoſitionẽ deciſa. Et ad fidẽ faciendam de tali vi ſiue metu ſufficiat ꝓ plena & legitima ꝓbõne habeatᷣ teſtimoniũ ſex teſtiũ fidedignoꝝ deponentiũ de publica fama. Et in dicto caſu poſſit criãliter & ciuiliter ſimul cõtra talẽ malefactorem procedi, & ſup utraq; uia per eandẽ ſniam talis malefactor poſſit & debeat condẽnari nõ obſtante iure aliquo quod in contrarium loqueretur. Hoc intellecto ꝙ ea quæ ſupra in pñti capitulo dicta ſunt locũ nõ habeant nec haberi intelligantur in illo qui ab aliquo fuerit inuentus de nocte dare dãnũ in aliqua uinea ſiue orto quẽ quidẽ nõ obſtantibus prædictis impune liceat cuilibet inuentori capere captumq; detinere. Et etiam eidem de rebus ſuis quas tunc taliter inuentus apud ſe haberet auferre pro pignore, & loco pignoris dicti dãni. Dummodo poſt ipſam capturã infra tertiam diẽ incluſiue ipſum ducat in fortiam dicti Poteſtatis ſeu Capitanei. Et ad probandum de tali inuentione ſufficiat teſtimonium ſaltim duorum fidedignorum teſtium deponentium de publica fama cum iuramento ipſius inuentoris ſiue domini vel laboratoris ſiue cuſtodis talis vineæ ſiue orti.

¶ De pena inferentis alicui uiolentiam expulſiuam vel compulſiuam. Rub. 104.

ITem ſtatuimus, ꝙ nullus per ſe uel aliũ aliquẽ ſua poſſeſſiõe alicuius rei imobilis priuet vel ſpoliet eundẽ de ipſa poſſeſſiõe vz, expellẽdo ſeu ẽt ad ipſam dimittẽdã per metũ & terrorẽ cogendo.

cogendo. Qui uero cõtrafecerit ad reſtõnem & reintegrationẽ poſſeſſionis prædictæ taliter ſpoliato ſiue priuato & omnis ſui dãni & intereſſe refectionem. Et nihilominus cõi tuderti in duplũ extimationis talis rei uice qualibet condẽnetur. Ita tñ ꝙ ipſa pena dicto cõmuni applicanda ſummam quingentarũ librarũ cottoneñ. non tranſgrediatur nec eſſe poſſit citra vel infra ſummã quinquaginta librarum dictæ monetæ. Et in dicto caſu poſſit contra talem malefactorem ſimul procedi tam ciuiliter quã criminaliter & ſuper utroq; per eandem ſentẽtiam poſſit & debeat condẽnari non obſtante aliquo iure incontrarium loquente.

¶ De pena inferentis alicui violentiam turbatiuam vel inquietatiuam & ꝙ accuſatus de hmõi maleficio non teneatur dare fideiuſſorẽ. Rub. 105.

Item ſtatuimus ꝙ nullus per ſe uel alium alterius tenutam ſiue poſſeſſionem alicuius rei immobilis moleſtet uel inquietet aut in ea vim aliquam turbatiuam ſeu inquietatiuam inferat ſeu inferri faciat. Qui uero contrafecerit tali moleſtato ſeu inquietato ad dimittendam eundem ipſam tenutam ſiue poſſeſſionem pacifice & quiete ac libere habere & tenere & ad reficiẽdum ſibi omne ſuum dãnum & intereſſe. Et nihilominus cõmuni tuderti in uera extimatione ipſius rei moleſtatæ uel inquietatæ uice qualibet condẽnetur. Dũ modo ipſa pena dicto cõmuni applicanda quantitatem centum librarũ cortoneñ. non tranſcendat ſeu excedat nec eſſe poſſit citra uel infra ſummam. xxv. librarum cortoneñ. Et in dicto caſu poſſit procedi contra talem malefactorem ſimul ciuiliter & criminaliter & per eandem ſententiã ſuper utro꜡ poſſit & debeat condẽnari. Non obſtante iure aliquo quod incontrarium loqueretur. Decernentes & declarantes ꝙ taliter accuſati uel inquiſiti non teneantur dare aliquem fideiuſſorem cauſa uel occaſione talis accuſationis uel inquiſitionis. Ita tamen ꝙ tam accuſatori quã accuſato uel inquiſito ſi de tali uiolentia fuerit inquiſitus liceat infraſcriptas renũciationes facere quandocũq; voluerint ſiue voluerit ante reſponſionem ipſius rei uel infra decem dies poſt ipſam reſponſionem ipſa die dictę reſponſionis in dicto termino minime computata v3. per talem accuſatorem ipſi accuſationi & per talem accuſatum uel inquiſitũ omnĩ ſuo iuri quod habere ſe diceret in re ipſa. Qua renunciatione ab alterutra dictarũ partium facta ut dictum eſt iudex qui de tali accuſa cognoſceret interloquendo pronunciet & pronunciare teneatur ſuper ipſa accuſatione uel inquiſitione non eſſe vlterius procedendum. Hoc etiam intellecto ꝙ talis accuſatus uel inquiſitus qui ſemel dicto modo renunciauerit ulterius renunciare non poſſit nec eius prætextu, a pena in aliquo releuetur.

¶ De pena inferentis alicui uiolentiã in re mobili ſeu ſe mouenti. Rub. 106.

Item ſtatuimus ꝙ nullus inferat alicui in tenuta & poſſeſſiõe alicuius rei mobilis ſeu ſe mouentis aliquã violentiã. Qui contrafecerit condẽnet̃ uiolentiam ipſam paſſo ad reſtitutionẽ & reintegrationem ſuę detemptionis ſeu poſſeſſionis dictæ rei cũ integra refectione ſui dãni & intereſſe & cõi tuderti in vera ipſius extimatiõe dũmodo ipſa pena dicto cõi applicanda nõ poſſit eſſe citra vel infra ſũmã ſcẽtũ ſol. corton. ſaluo ſemꝑ ſtatuto loquẽte de crimine robbarię, & de pena derobbantis, cui per pñs capitulũ non intendimus neq; volumus in aliquo derogari. Et in dicto caſu cõtra talem malefactorẽ procedi ſimul valeat tam ciuiliter quã etiam criminaliter & ſuper vtraq; per eandem ſententiam idem malefactor poſſit & debeat condẽnari non obſtante iure aliquo quod incontrarium loqueretur.

¶ De pena intrantis tenutam datam contra eum. Rub. 107.

Item ſtatuimus ꝙ nullus debitor cõtra quẽ ſuo creditori res aliqua auctoritate curiæ alicuius iudicis ſiue officialis cõis tuderti decreta ſeu conſignata fuerit in tenutam pro aliquo pecuniario credito in rem ipſam intret contra voluntatem ſui creditoris ſiue poſt prohibitionem ſibi factam ex parte talis iudicis ſiue officialis ad petitionem talis ſui creditoris. Et ſi contrafecerit qualibet vice dicto cõmuni in libris decem cortoneñ. puniatur.

¶ De pena euntis in rem alterius poſt prohibitionem ſibi factam. Rubrica. 108.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus uadat vel mittat per rem alterius poſtquã fuerit ſibi prohibitũ niſi de iure ſibi liceat. Et qui contrafecerit in .xx. lib. Cortonen. uice qualibet puniatur. Et de tali prohibitione ſtetur iuramento talis accuſatoris. Si vero talis accuſatus negauerit rem eſſe vel fuiſſe talis accuſatoris ſufficiat ipſi accuſatori inſtrumentum emptionis vel alterius legittimę acquiſitionis talis rei cum iuramẽto ſui laboratoris aſſerentis ſe pro tali accuſatore & eius nomine rem ipſam laborare, tenere & poſſidere ſeu ſi probaret per unum teſtem deponentem de poſſeſſione talis accuſatoris. Si uero talis accuſator legittimo modo de ſuo dominio ſiue poſſeſſione probauerit, eo caſu talis accuſatus propter ſuam negationem puniatur in duplum pene prædictæ.

¶ De pena prohibentis vel minantis rem laborari vel aliquem offendentis occaſione laboritii uel alicuius alienationis, & de modo probandi. Rub. 109.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus colonum, partiarium alicuius ſiue inquilinũ uel emphiteotam ſiue alium quẽcunq; rem aliquam immobilem pro aliquo ſeu alterius nomine quocũq; detinentem vel laborantẽ moleſtet, vexet uel inquietet dicto vel facto, directe uel indirecte expreſſe uel tacite per ſe uel alium quoquomodo ad hoc ut talis colonus, inquilinus, emphiteota, laborator ſeu tenimẽtarius rem ipſam colere, habitare, vſufructuare, gubernare uel tenere nõ audeat, contrafaciens vero in libris quingentis deñ. cortonen. cõmuni tuderti uice qualibet condẽnetur. Et ſi dicta de cauſa uel occaſione talis res inculta ſiue inhabitata remaneret totaliter ſeu pro parte ſeu ꝙ ſolita penſio, redditus, obuentio ſiue fructus ex ea uel ob eam percepta ſiue percepti non fuerit, condẽnetur talis malefactor ultra penam prędictam domino ſiue poſſeſſori talis rei & etiam tali inquilino, colono, emphiteotę uel alio tenimentario & cuilibet alteri cuius intereſſet in quadruplo totius ſui dãni & intereſſe. Quod quilibet eorum dicta de cauſa paſſus eſſet. Si quis uero dicto vel facto qualitercũq; alium offenderit vel offendi fecerit ex eo ꝙ ipſe offenſus rem aliquam ipſius offenſi ſiue ad ipſum offenſum altri pertinentem alteri vendiderit, donauerit, locauerit, cõmodauerit aut quouis alio titulo in alium tranſtulerit ſiue alii quoquomodo conceſſerit ſeu talis rei emptorem, conductorem, vel quouis alio titulo receptorem, ex eo ꝙ ipſam rem emerit, conduxerit vel alio quouis titulo receperit, puniatur in quolibet dictorum caſuum & qualibet vice in quadrupli eius pena quæ aliás de tali maleficio per formam ſtatutorum cõmunis Tuderti imponeretur. Et nihilominus in quolibet dictorum caſuum per ipſum iudicãtem eidem malefactori inhibeatur & expreſſe pręcipiatur ne de cætero ſimilia audeat perpetrare ſub cominatione dictarum penarum & aliarum ſuo arbitrio eidem imponẽdarum. Et ſi quis poſtquã de talibus maleficiis uel aliquo eorum punitus fuerit ſimile maleficium iterato cõmiſerit puniatur iterũ pro qualibet vice in pena ſupraſcripta, & etiam grauius arbitrio iudicantis, conſideratis ſemper in prędictis talis facti qualitate & conditione perſonę talis malefactoris & aliis circũſtantiis opportunis. Et ad faciendum fidem de prædictis maleficiis & quolibet eorum ſufficiat teſtimoniũ quinq; teſtium fidedignorũ deponentium de publica fama. Et ꝙ poteſtas & capitaneus & quilibet eorum de prędictis maleficiis & quolibet eorũ teneantur diligenter & ſollicite inquirere & inueſtigare modis omnibus quibus poterunt, & repertos culpabiles in penis prædictis punire. Si quis vero eorum in prędictis vel aliquo prædictorum negligens fuerit pena librarum quinquaginta cortoneñ. ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

¶ De pena Sindicorum & Cõmunitatum non denunciantium Minas & violentias inferendas. Rub. 110.

ITem Statuimus ꝙ quilibet Sindicus cuiuslibet caſtri vel ville comitatus Tuderti teneať & debeat denũciare & referre in his ſcriptis dño Poteſtati vel Capitaneo ciuitatis tuderti quẽ libet cõmictentẽ ſeu cõmicti facientẽ in tenuta talis caſtri vel ville, cuius ipſe eſſet ſindicus aliquam violentiã de hiis de qbus fit mẽtio ſupra in capitulo quod incipit hominẽ liberꝫ extra poſito ſub rubrica de pe pena capiẽtis hominẽ liberꝫ &c. Et in alio capitulo quod incipit. Item ſtatuimus ꝙ nullus pſe vel aliũ aliquẽ in poſſeſſione alienius rei &c. Poſito ſub robrica de pe na inferentis alicui violentiã ex pulſiuã &c. Et in alio capitulo quod incipit. Itẽ ſtatuimus ꝙ nul lus per ſe vel aliũ alterius tenutã &c. Et in alio capitulo proxime precedenti quod incipit. Item ſtatuimus ꝙ nullus colonũ &c. poſitũ ſub rubrica de pena prohibentis vel minantis rẽ laborari &c. infra triginta dies,a,die commiſſionis predictoꝝ maleficioꝝ vel alicuius eoꝝ ſiue.a, die qua veriſimiliter ſcire potuerit & debuerit ipſa maleficia ſiue ipm maleficiũ in dicto loco perpetrata ſiue perpetratũ fuiſſe in antea numerandos. Si vero talis ſindicus in dictis denũciationibus mo roſus ſiue negligens eſſet puniatur in libris decẽ corr. pro qualibet vice & pro quolibet tali male ficio per eũ nõ denũciato ut dictũ eſt. Et nihilominus eo caſu teneať & debeat quilibet uit habi tator talis caſtri uel uille & ẽt quicũqꝫ ciuis Tudertinus ibi cõtinue habitans cũ ſua familia ſimi lem denũciationẽ & relationẽ facere infra alios triginta dies poſt pdictos alios triginta dies ela pſos inmediate ſequẽtes. Qua denũciatione facta per aliquẽ ex eis nullã penã dicta occaſione ta lis uniuerſitas patiať. Alioqn dictis terminis elapſis qlibet talis habitator ipſius caſtri uel uille qui fuerit ętate legitime ac ſanus mente & corpore puniatur ꝓ quolibet tali maleficio non de nunciato ut pdicitur in decẽ ſol. cort. Ita tñ ꝙ dicta occaſione ſi in aliqua domo plures quã duo in ipſo caſtro uel uilla ſimul habitauerint non poſſint niſi pro duobus puniri. Cui penę nullam perſonam miſerabilem uolumus ſubiacere.

¶ Quod ſuppoſitus puniatur pro non ſuppoſito minas uel violentias inferente. Rubrica .cxi.

ITem Statuimus ꝙ ſi qs Tudertinus nõ ſuppoſitus iuriſdictioni cõmunis tuderti in ciuilibus & criminalibus cõtra aliquẽ tudertinũ ſuppoſitũ iuriſdictioni pdictę cõmiſerit aliqd de pdictis maleficiis cõtẽtis in pcedẽtibus capitulis de qbus fit mẽtio in capitulo ſupra pxime pcedẽti teneatur eius pximior cõſanguineus maſculus ex linea paterna vſqꝫ in ſecũdũ gradum ſubiectus iuriſdictioni pdicte dicti cõmunis ꝓ tali eius conſanguineo nõ ſubiecto penã ſoluere quę eidẽ de tali maleficio imponereť ſi dicte iuriſdictioni eſſet ſubiectus. Salua ſemp eccleſiaſtica libertate. Cui p pñs capitulũ nõ intendimus neqꝫ uolumus in aliquo derogari.

¶ De pena corrũpẽtis vel corrũ pere attẽtãtis carnalr aliquã honeſta mulierẽ. Et ꝙ in hoc caſu magnates magis puniať. Et ꝙ capiẽs talẽ mulierẽ in uxorẽ totalr ſit impunis. Rub. .cxii.

ITem Statuimus ꝙ nullus uiolẽter carnaliter corrũ pat ſeu corrũ pere attẽtat aliquã honeſtã mulierẽ. Qui aũt cõtrafecerit ſi fuerit popularis ideſt ꝓ populari habitus ſecũdũ formam ſtatutoꝝ dicti cõmunis & talis mulier fuerit nupta ſiue uirgo in qngẽtis libris corr. puniať & eadẽ pena locũ hẽat ꝓ quolibet inceſtu ẽt ſi ũ geretur cũ adulterio & hoc idẽ locũ hẽat in ſacrilegio admiſſo cũ moniali ſi uidua in libris tricẽtis cort. Si aũt nõ uiolẽter puniatur inmedia te dictaꝝ penaꝝ in quolibet caſuũ pdictoꝝ. Et ꝙ in dictis caſibus & quolibet eoꝝ ꝯtra talẽ ma leſactorẽ ſufficiat pbatio qtuor teſtiũ depoñetiũ de publica fama cũ aliqbus pbabilibus & ue riſimilibus indiciis, pſũptionibus ſiue ꝯiecturis. Si uero talis maleſactor fuerit magnas & potẽs de ciuitate uel comitatu tuderti ideſt ꝓ magnate & potente habitus & reputatus ſecũdũ formã

K

ſtatutorum dicti cōmunis & talis mulier fuerit filia, ſoror uel uxor alicuius popularis ciuitatis uel comitatus tuderti ideſt pro populari habitus ſecūdum formam ſtatutoꝝ predictorum puniatur in quolibet dictorum caſuum induplo dictarum penarum, quod duplū hoc caſu fictione & poteſtate preſentis capituli haberi & eſſe decernimus loco ſimpli, Si autē predicta maleficia uel aliquod eorū cōmiſſa fuerint ſeu cōmiſſum fuerit intra domū habitationis talis mulieris puniatur talis malefactor in quolibet dictorū caſuū in centum libris cort, ultra penas ſupradictas, & nihilominus puniatur de aliis exceſſibus quos tūc in ipſa domo cōmiſiſſet ſecundum formam ſtatutorū dicti cōmunis, Ita tamen ꝙ gubernator poteſtas ſiue capitaneus ciuitatis tuderti uel aliquis eoꝝ ſiue alicuius eoꝝ iudex nō poſſint nec debeāt de ꝑdictis maleficiis uel aliquo eoꝝ cognoſcere uel ꝓcedere niſi per uiā accuſationis & denunciationis facte de dictis maleficiis uel aliquo eoꝝ per ipſam mulierē ſeu per eius maritū, Patrē filiū, matrē uel fratrē carnalē ſi ipſos uel aliquē ipſorū talis mulier hēret, alioquin per proximiorē cōſanguineum ipſius uſq; in ſecūdum gradum incluſiue ex linea materna ſeu paterna. Seu hiis deficientibus per quemcunq; alium ꝓximiorem conſanguineum ex paterna ſeu materna linea. Quod ꝙ nullus ſindicus alicuius caſtri uel uillæ dicti comitatus neq; aliquis alius qui ꝑ formā ſtatutoꝝ dicti cōmunis teneret̄ denunciare maleficia ad denunciādum huiuſmodi maleficia teneatur, & ſi denunciauerint eoꝝ denunciationes nō admitteret̄ neq; ſup eis ꝓcedi poſſit uel debeat quoquō. Hoc intellecto ꝙ ſi tale maleficiū fuerit ꝯtra aliquā uirginē ſiue uiduā ꝑpetratū & talis malefactoꝝ eā in uxorē accepit de cōſenſu cōſanguineorum talis mulieris, eo caſu talis malefactor nec de tali maleficio nec de introhitu quē quacunq; fecerit dicta de cauſa in domo habitationis talis mulieris, nec ēt de percuſſionibus per eundem in talē mulierē tūc tēporis dicta occaſione illatis ullatenus puniat̄. Quinimmo & ſi talis malefactor tpe ipſius matrimonii cōtracti exbānitus & cōdēnatus vel condēnatus tm̄ de tali maleficio extitiſſet eo caſu rebādiatur & liberet̄ ab ipſis bando & cōdēnatione. Et ꝙ ad eius petitionem tale bandum taliſq; cōdēnatio abſq; aliqua ſolutiōe vel aliquo eius ſumptu debeat cancellari. Et predicta omnia dicti Poteſtas & Capitaneus ad petitionē talis exbanniti & cōdēnati ſeu condēnati tm̄ in caſu ꝑdicto fieri & exequi facere teneantur. Ceteꝝ ſi tale matrimonium ad petitionē talis malefactoris fuerit poſtmodū pronūciatū & declaratū eſſe & fuiſſe nullū ex aliqua ēt iuſta cauſa, eo caſu ꝑdictis nō obſtātibus, nec ēt aliquo lapſu tēporis talis malefactor de omnibus predictis maleficiis puniatur. Quod capitulū omnibus aliis capitulis ſtatutorum dicti communis & cuilibet alio iuri in contrarium loquenti uolumus preualere.

De ſodomitis & eorum pena. Rubrica .cxiii.

Item Statuimus ꝙ Poteſtas & capitaneus ciuitatis Tuderti & quilibet eoꝝ teneant̄ ſub ſecundo mēſe eoꝝ regiminis facere inquiſitionē ſolēnē cōtra oēs & ſingulos nefandā libidinē cū maſculis exercētes eorūq; lenones. Et ſup ipſa inquiſitione debeāt examinare adminus quinquaginta Teſtes fidedignos de ciuitate Tuderti & repertos culpabiles propalare & manifeſtare debeant in publica cōcione, Necnō eoꝝ quēlibet in quingentis libris cort. condēnare. Et ſi talis condemnatus ipſam cōdēnationem ſoluere nō potuerit ligatis membris genitalibus fuſtigetur per ciuitatem Tuderti, Et deinde de dicta ciuitate & eius diſtrictu eiciatur. Adeo ꝙ ad dictam ciuitatem vel eius diſtrictum imperpetuū nō redeat ſub pena predicta. Et ꝙ contra talē malefactorem procedi poſſit & debeat ad torturā ſi de ipſo maleficio probatū fuerit cōtra eum ſaltem per ſex teſtes de publica fama, ſeu ſi contra eum eſſet indicia quæ de iure ſufficiant ad ipſam queſtionem ſeu torturam habendam.

De Hereticis & Sciſmaticis & eorum receptatoribus. Rubrica .cxiiii.

Nullus hereticus ſiue ſiſmaticus cuiuſcūq; generis ſeu cognitiōis cēſeatur audeat ſtare ſeu morā trahere in ciuitate uel comitatu Tuderti, nec aliquā cū in dictis ciuitate uel comi

eatu audeat receptare. Contrafacientem vero per Poteſtatem ſeu Capitaneũ dicte ciuitatis pe nis legitimis plectendum eſſe cenſemus.

De pena blaſfemantes Deum vel ſanctos. Rubrica .cxv.

ITem Statuimus ꝙ nullus audeat vel preſumat maledicere uel blaſfemare Deũ uel Beatam Mariã Virginẽ aut aliquẽ ſanctũ uel ſanctã dei aliquo mõ uel cauſa cõtrafaciẽs uero blaſfe mando uel maledicẽdo Deũ uel beatã uirginẽ Mariam in libris centũ cort. & ſi aliquẽ ſan ctum uel ſanctam Dei in quinquaginta libris uice qualibet puniatur. Et quilibet poſſit talẽ ac cuſare & denunciare. Et nomẽ ipſius accuſatoris & denũciatoris teneatur ſecretũ, & habeat me dietatem banni predicti quod ex eius denũciatione uel accuſatione in cameram communis Tu derti peruenerit. Quam penam ſi talis Malefactor ſoluere non poterit ſeu aliquo tempore po ſtea in fortiam dicti communis tuderti peruenerit ſeu fuerit amputetur ei lingua. Et ꝙ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneantur de predictis inquirere quolibet menſe & culpabiles repertos in penis predictis punire.

De pena iurantis per Corpus, Sanguinem uel alia Membra Chriſti Matris uel ſanctorum eius. Rubrica .cxvi.

ITem Statuimus ꝙ nulla perſona de cetero iuret per budellos per fecata uentrechios uel alia interiora ſiue uiſcera omnipotentis Dei domini noſtri Ieſu Chriſti uel beate Marie uirginis matris eius, Contrafaciens uero in quolibet dictorum caſuum in libris decẽ cort. uice qua libet puniatur. Et ſi aliquo de predictis modis iurauerit contra reuerentiã alicuius ſanctorũ uel ſanctarum Dei uel per corpus ſiue ſanguinẽ uel clauellos omnipotẽtis Dei dñi noſtri Ieſu Chri ſti ſeu per alia huiuſmodi pro quolibet tali maleficio in quadraginta ſol. cort. puniatur. Quarum penarum medietas ſit communis Tuderti & alia ſit denunciatoris ſiue accuſatoris. Et dicte pe ne duplicentur in quolibet dictorum caſuũ ſi predicta uel aliquod predictorum commiſſa fuerint ſiue commiſſum fuerit aliquo de infraſcriptis diebus uidelicet. In die Natiuitatis domini noſtri Ieſu Chriſti vel eius vigilia uel in die Veneris Sancti uel in die Paſchatis Reſurrectionis dñi nri Ieſu Chriſti, uel eius uigilia. Quod ſi dictã penã in quolibet dictorum caſuũ talis malefactor non ſolue rit infra decẽ dies, a, die talis cõdẽnationis de eo facte ipſa die dicte facte condẽnationis in di cto termino minime cõputata publice fuſtigetur per omnes ſtratas ciuitatis Tuderti. Et de pre dictis quilibet valeat accuſare & denunciare & habeat medietatem banni, quod ex eius denun ciatione vel accuſatione in cameram dicti communis peruenerit.

De ordine Cipporum & ſecretorũ cuſtodum contra iurantes per Cor pus uel aliqua Mẽbra Chriſti Matris uel Sanctorum. Rub. cxvii

ITem Statuimus vt cõtenta in precedẽtibus duobus proximo capitulis eſſent ꝙ in palatiis dñorum Poteſtas & Capitanei ciuitatis Tuderti & quolibet eorum & in qlibet eccleſia ciuitatis tuderti expẽſis cõmunis Tuderti fiet qdã Cippus de ligno cũ claui & ferratura. Quã clauẽ cuiuſlibet dictorum palatiorum camerarius camere dicti cõmunis. Et cuiuſlibet dicte eccleſie ſacerdos ipſius eccleſie penes ſe debeat cõſeruare. Et ꝙ dñi priores populi qui pro tpe fuerint eligant in qlibet par rochia eccleſie dicte ciuitatis & in eo numero q eis videbitur expedire ſecretos cuſtodes. Quorũ cuilibet debeant dare expenſis dicti cõmunis quoddã ſigillũ p unum qui cuſtodes iurent aſſignare omnes & ſingulos qui contrafecerint in aliquo predictorum hoc modo uidelicet. In quadam cedula ſigillata dicto ſigillo ſcribant nomẽ illius quem cognouerint contrafacere in aliquo pre dictorum. Et ꝙ quicunq inuentus fuerit ſcriptus in ipſa cedula ſigillata vt ſupra dictum eſt.

Siquidem quod maledixerit vel blaſfemauerit Deum vel beatiſſimã Mariã virginẽ in ſol. centũ, & aliquẽ ſanctũ & ſanctam Dei in ſol. quadraginta. Sed ſi ideo quod iurauerit cõtra reuerentiam Dei vel beatiſſime Marie virginis in ſol. viginti. Et ſi contra reuerentiã alicuius ſancti vel ſancte dei in ſol. decẽ cort. abſq; alia probatione vice quaribet puniatur. Et ſi de predictis Maleficiis talis malefactor in dicta cedula ſcriptus fuerit legitime per teſtes conuictus puniatur penis in d ctis capitulis comprehenſis. Et ꝙ dicti rectores & quilibet eoꝝ quolibet die dominico mictant vnũ ex Notariis maleficioꝝ ſue c rie ad quãlibet dictaꝝ eccleſiaꝝ & quẽlibet cippum faciant aperiri. Et ſi aliqs ex ipſis Notariis aliquẽ ibi inuenerit vt ſupra dr̃ ſcriptũ ſcribat nomen eius & ipſam cedulã dilaniet, ita ꝙ nullus eam poſſi t legere. Faciant ẽt dicti rectores quolibet d e dominica cippũ ſui palatii aperiri. Et ſi aliquis ibi inuentus ſcriptus fuerit vt dictum eſt ſi nili modo de eo procedatur vt ſuperius continetur. Et ꝙ dicti domini priores predicta ſollicite ſi ri facere teneantur vinculo iuramenti. Quam penam contrafaciens ſi non ſoluerit fuſtigetur circũ clic ha p plateam ciuitatis Tu derti. Et pdicta dicti rectores publice p dictam ciuitatẽ in locis conſuetis banniri facere teneantur ſaltẽ ſemel quol bet menſe ſui regiminis.

De pena frangentis carceres communis Tuderti. Rubrica cxviii.

ITem Statuimus ꝙ nullus audeat uel preſumat frangere ſeu frangi facere carceres communis Tuderti. Cõtra faciẽtẽ uero ſi tũc temporis non ſuerit in ipſo carcere carceratus bonis ſuis omnibus cõmuni Tuderti publicatis, capitis ſupplicio plectẽdũ eſſe decernimus. Si aũt talis malefactor tũc tẽporis in ipſo carcere fuerit carceratus in quatrigentis libris cort. puniatur. Quam penam ſi ſoluere non potuerit tamdiu in ipſo carcere detineatur recluſus donec eam ſoluerit cum effectu.

De pena cuſtodum carcerum inferentium iniuriam aliquibus carceratis, vel aliquid accipientium ab eiſdem. Rubrica cxviiii.

ITem Statuimus ꝙ nullus ex cuſtodibus ſiue ſupſt tibus carceꝝ cõmunis Tuderti poſſit vel debeat aliquam pecunie quantitatẽ uel rem aliam per ſe uel per interpoſitam perſonam extorquere uel accipere ſeu extorqui uel accipi facere directe uel per obliquũ aut pati uel permictere ꝙ per alium extorqueatur aut accipiatur quoquomodo ab aliquo in ipſis carceribus carcerato. Nec alicui eoꝝ aliquã iniuriam, moleſtiam uexationẽ uel offenſionẽ quacũ ꝙ de cauſa ſiue occaſione inferre uel inferri facere ſeu pati uel pmictere ꝙ per aliquẽ inferatur. Liceat tamẽ dictis cu ſtodibus ſiue ſupſtitibus, a, qualibet pſona que in dictis carceribus dertuſa ſiue recluſa fuerit tempore quo in ipſos carceres introduceretur uel de ipſis eximeretur aut extraheretur accipere duodecim denarios tantum pro oleo in ipſis carceribus opportuno. Quilibet aũt dictorum cuſtodum ſiue ſuperſtitum contrafaciens ſiue fieri faciens ſeu patiens uel permictens in quolibet caſuũ pdictoꝝ penã ſol. xxxx. cort. incurrat uice qlibet ipſo facto. Saluis aliis capitulis ſtatutorum dicti cõmunis de huiõi maleficii maiores penas imponẽtibus. Et nihilominus talis cuſtos ſiue ſupſtes cohereceatur omnibus remediis opportunis ad petitionẽ talis carcerati eiuſue procuratoris ſiue ↄſanguinei p dñm Poteſtatẽ ſiue capitaneũ ciuitatis Tuderti & p quẽlibet eoꝝ qui inde fuerit requiſitus ad reſtituẽdũ duplicatũ tali carcerato quicquid ab eo taliter accepiſſet uel extortiſſet ſeu accip uel extorqri feciſſet ſeu pmiſiſſet uel paſſus eſſet. Et de pdictis ſtet & credatur ſacramento talis carcerati ſiue ſui procuratoris uel cõſanguinei. Itẽ ꝙ domini Priores Populi Tudertini qui pro tempore fuerint in ipſo officio prioratus quandocũq; expediens fuerit teneãtur & debeant pponerẽ in cõſilio populi dicti cõmunis in quo interſint ad minus ducẽti ↄſiliarii dicti cõ

ſilii, quid placet ipſi cõſilio prouidere de electione cuſtodũ ſiue ſuperſtitũ carcerꝝ dicti cõmunis. Ita tamen ꝙ ipſa cuſtodia cõmicti ſiue deputari non poſſit nec debeat quoquomodo alicui qui ipſi cõmuni Tuderti obligatus eſſet in aliqua pecunie quãtitate cauſa alicuius condemnationis de eo facte pro aliquo maleficio ſeu quacunq; alia ratione vel cauſa. Et ꝙ ad dictum officiũ nemo eligi vel deputari poſſit niſi per dictum conſilium. Et ſi ſecus factum fuerit non teneat ipſo iure. Et inſuper dicti domini Priores qui preter vel contra dictam formam aliquem ad dictũ officium elegiſſent vel deputaſſent ſeu eligi vel deputari permiſiſſent vel paſſi fuiſſent penam librarum vigintiquinq; corthonenſium pro eorum quolibet incurrãt vice qualibet ipſo facto. Et ꝙ Notarius reformationum dicti communis predicta omnia ipſis dominis Prioribus in principio eorum officii ad notitiam ipſorum reducere teneatur.

¶ De cautione preſtanda per ſuperſtites carcerum, & de pena ipſorum non reaſſignantium carceratos. Rubrica .cxx.

ITem Statuimus ꝙ ſupſtites ſiue cuſtodes carcerꝝ cõmunis Tuderti tpe cõductionis dictoꝝ carcerum teneatur & debeãt ſolẽniter ꝓmictere & ꝑ idoneos fideiuſſores cauere ac iurare ad ſancta Dei Euãgelia ſcripturis corporaliter manu tactis de omnibus & ſingulis quos in ipſis carceribus tũc tꝑoris inuenerint carceratos ſeu qui in eis carcerabũtur durante ipſoꝝ officio bene, diligenter, fideliter, & ſollicite cuſtodiẽdis & ſaluandis & de eis reaſſignandis & exhibendis ad mãdatũ dictoꝝ dominoꝝ Poteſtatis & Capitanei ciuitatis Tuderti, ac etiam dominorũ priorũ populi Tudertini. Necnon de omnibus & ſingulis aliis adimplendis & obſeruãdis circha ipſum officium ad quæ & prout tenentur ſecundũ ſtatuta dicti cõmunis ſub penis tam in preſenti capitulo quam etiam in aliis capitulis ſtatutorũ dicti cõmunis cõtentis. Quodq; dicti ſuperſtites ſiue cuſtodes pro quolibet tali carcerato quẽ non reaſſignauerint ut predicitur q̄ vltimo ſupplicio pure, ſimpliciter & preciſe fuerit cõdẽnatus puniatur in libris mille & quingentis cort. Sed ſi in defectum duntaxat ſolutiõis alicuius pecuniarie pene talis carceratus vltimo ſupplicio veniebat plectendus eo caſu talis ſupſtites ſiue cuſtodes pro tali carcerato in ſimili pecuniaria pena plectãtur in qua talis carceratus principaliter fuerat condemnatus. Quas penas ſi tales ſuperſtites ſiue cuſtodes non ſoluerint cum effectu in quolibet caſuũ predictoꝝ ſimile vltimũ ſuppliciũ patiantur. Quod idem carceratus principaliter & primo loco ſiue ſecundario & in defectum ſolutionis dicte pecuniarie pene fuiſſet paſſurus &. Si talis carceratus condemnatus fuerat in amiſſione alicuius membri ſui corporis pure, ſimpliciter & præciſe puniantur eo caſu tales ſuperſtites ſiue cuſtodes in quolibet dictoꝝ caſuũ in libris q̄tringẽtis cort. Si vero ſecũdario & in defectũ ſolutionis alicuius pecuniarie pene duntaxat talis carceratus in amiſſione ipſius mẽbri fuerat ꝯdẽnatus eo caſu talis ſupſtites ſiue cuſtodes in quolibet dictoꝝ caſuũ ſimili pecuniaria pena plectãtur in q̄ talis carceratus fuerat principaliter cõdẽnatus. Quas penas ſi tales ſupſtites ſiue cuſtodes in quolibet dictoꝝ caſuũ nõ ſoluerit cũ effectu puniant̃ in ſimili ſuo mẽbro. In reliquis aũt caſibus cõdẽnẽt̃ tales ſupſtites ſiue cuſtodes in eadẽ pena pecuniaria in qua talis carceratus dicto cõmuni fuerat cõdẽnatus. Hoc intellecto ꝙ in quolibet dictoꝝ caſuũ ꝑ ſolutionẽ pene ꝓdicte pecuniarie factã ab vno dictoꝝ ſupſtitum ſiue cuſtodũ cæteri, a, dictis eoꝝ penis liberentur & eximant̃. Et extũc vigore & auctoritate pñtis capituli ab ipſis pænis ipſo iure ſint & eſſe intelligãtur exẽpti. Adeo ꝙ tales eorum condemnationes & etiam bãdimenta de eis dicta de cauſa facta ad ipſorum & ſuorum procuratoris atq; conſanguineorum petitionem debeant ſine aliqua alia ſolutione vel ſumptu aliquo cancellari de quibuſcunq; libris communis Tuderti.

¶ Quod inquiratur contra cuſtodes carcerũ non ſeruantes ſtatuta loquentia de cuſtodia carcerum. Rubrica .cxxi.

ITem Statuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus cõmunis Tuderti teneantur & debeant vincu
culo iuramenti & ad penam ducentaꝝ libraꝝ cort. pro quolibet eorum contrafaciente om
nia & ſingula ſtatuta ſupraſcripta & infraſcripta loquentia de preſenti materia pro poſſe fa
cere integraliter obſeruari. Et de omnibus & ſingulis in eis contentis per eorum officiales ſolem
niter inquiri facere tam in dictis carceribus quã extra prout eis videbitur conuenire tam contra
ſuperſtites ſiue cuſtodes dictorum carcerum quam etiam contra omnes & ſingulos in dictis car
ceribus carceratos, & repertos culpabiles penis debitis condemnare. Et ꝙ defenſor ciuitatis Tu
derti poſſit quotieſcũqꝫ ei videbitur expedire contra dictos ſuperſtites ſiue cuſtodes predictorũ car
cerum examinare in teſtes tam de carceratis in ipſis carceribus quam etiam de non carceratis.
Quodqꝫ dicti cuſtodes ſiue ſuperſtites teneãtur & dẽant ad penã decẽ libraꝝ cort. in qua p eun
dem defenſorẽ ſi cõtrafecerit condẽnetur eidẽ defenſori p eius officiales & familiã mictere om
nes & ſingulos carceratos pro qbus ipſe defenſor miſerit quoties & qñ ipſi defenſori videbiť pe
riculo tñ ipſius defenſoris. Et ſup predictis omnibus & ſingulis Idem defenſor procedere poſſit
breuiter, ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii. Ita tamen ꝙ dicti ſupſtites ſiue cu
ſtodes non teneãtur nec cogi poſſe mictere ad dictũ defenſorẽ aliquos carceratos qui condẽna
ti eſſent principaliter vel ſecũdario in pditione pſone vel mẽbri. Sed eos dictus defenſor p ſuos
officiales quando expediens fuerit examinari facere in dictis carceribus teneatur.

¶ De inquiſitione facienda, a, carcerato tempore ſue relaxationis. Rubrica .cxxii.

ITem ſtatuimus ꝙ domini Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & qlibet eoꝝ qñcũqꝫ
fecerint aliquẽ eximi ſiue relaxari de carceribus cõmunis Tuderti teneãtur talẽ quondam
carceratum tpe ſue relaxationis ſiue exẽptionis corã ſe facere pſentari & ab eo diligẽter in
quirere & inueſtigare ſi ſuperſtites ſiue cuſtodes dictorum carcerum vel alii in ipſis carceribus car
cerati ab eodem carcerato aliquid acceperunt ſeu ſi contra eum aliquam iniuriam vel moleſtiam
intulerunt contra formam ſtatutorum dicti communis.

De pena cuſtodum relaxantium contra infraſcriptam formam carceratos. Rubrica .cxxiii.

ITem ſtatuimus ꝓ ſuperſtites ſiue cuſtodes carcerũ cõmunis Tuderti teneãtur & dẽant oẽs
& ſingulos quos in eis tpe ſue conductionis inuenerint carceratos ſeu q ipſa cõductione du
rante in eis poſtea fuerint carcerati bene & caute cuſtodire & ſaluare nec aliquẽ eoꝝ extra
here de dictis carceribus ſeu exire pmictere ſiue pati ſine expſſa licẽtia Poteſtatis ſiue Capitanei
vel alterius rectoris ſiue officialis de cuius mãdato aliqs eoꝝ p aliquo maleficio in ipſis carceri
bus fuiſſet recluſus aut ſine licentia creditoris ad cuius petitionem aliquis eorum in dictis carce
ribus eſſet p aliquo pecuniario debito. Cõtrafaciẽtes vero p eoꝝ quolꝫ penã decẽ libraꝝ cort.
pro quolibet quẽ cõtra vel pter dictã formã de dictis carceribus extraherẽt vel exire pmicterẽt
incurrãt vice qlibet ipſo facto. Ita tñ ꝙ pdictis nõ obſtãtibus eis liceat omni tñ ſuo periculo cu
iuſcunqꝫ caſus occurrẽtis unũ vel plures de ipſis carceratis qui in pditione pſone vel mẽbri prin
cipaliter uel ſecundario nõ fuerint cõdemnati ſiue non fuerit cõdemnatus, nec ibi pro graui ma
leficio ſiue graui pecuniario debito detineretur ſiue detinererur mictere per ciuitatem Tuder
ti pro elimoſinis petendis recipiendis pro ſe & aliis carceratis.

¶ De certis ſolemnitatibus & cautelis obſeruandis per cuſtodes carcerum & per camerariũ & eius Notarium circha incarceratos & relaxatione captiuoꝝ. Rubrica .cxxiiii.

ITem Statuimus q̄ ſupſtites ſiue cuſtodes carcerų cōmunis Tuderti teneant quotieſcūq̄ aliquis de mādato alicuius rectoris uel offālis dicti cōmunis micteret ad dictos carceratos quaecūq̄ rōne uel cā ſtatim aſſignare & exhibere in ſcriptis camerario camere dicte cōmunis nomen & pnomē talis carcerati & cām ſue carcerationis, & p quāta quātitate carceratus eſſet. Et q̄ dictus camerarius ſiue notarius eius pdicta omnia ſcribere teneat ad petitionē dictoų ſuperſtitum ſiue cuſtodū. Et q̄ poſtea qñ talis carceratus relaxaretur & liberaretur ab ipſis carceribus ſcribi faciāt p dictū camerariū uel eius notariū ipſius relaxationē & liberationē & diē ipſius relaxationis & liberationis. Et relaxatio ſiue liberatio aliter facta nō valeat ipſo iure nec ex ea taliter relaxato emolumētū aliqd' acquiratur. Et q̄ dicti ſupſtites ſiue cuſtodes pdictā formā nō ſeruantes p Poteſtatē ſiue Capitaneū ciuitatis Tuderti pro quolibet preter uel contra dictam formam carcerato uel relaxato in libris centum cort. condemnentur.

Quod Poteſtas & Capitaneus ordinamenta carcerum faciant obſeruari. Rubrica .cxxv.

ITem Statuimus q̄ Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneātur & debeāt uinculo iuramenti & pena quingētaų libraų cort. ad petitionē cuiuslibet pdicta omnia capitula de materia carceratoų loqntia plene & integraliter obſeruare & obſeruari facere, in qua pena qlibet eoų cōtrafaciēs p ſuū ſindicatorē tpe ſui ſindicatus dēat cōdēnari. Et q̄ defenſor dicti cōmunis teneatur & dēat ad dictā penā & vinculo iuramenti de omnibus & ſingulis in eiſdē capitulis cōprehēſis quolibet mēſe inqrere & culpabiles repertos in penis debitis cōdēnare.

De pena reproperantis iniurias offenſiones uel executiones perſonales & de modo probandi. Rubrica cxxvi.

ITem Statuimus q̄ ſi quis iniurioſe ac irato animo reproperauerit alicui aliquod homicidium cōmiſſū p quācūq̄ pſonā quomodocūq̄ in pſonā ſui Patris uel matris ſeu cuiuſcūq̄ alterius ſui aſcendentis p lineam paternam uel maternā ſiue in perſonam ſui filii uel filie uel alterius ſui deſcendentis, ſiue in perſonā ſui fratris uel ſororis carnalis uel alterius ſibi cōiuncti ex agnatitia uel cognatitia prole uſq̄ in ſecundū gradū incluſiue ſiue aliquam executionem alicuius ultimi ſupplicii factam auctoritate publica uigore alicuius ſententie in perſonam alicuius de predictis uel aliud huiuſmodi in centum libris corthonenſium vice qualibet puniatur. Si uero taliter reproperauerit alicui abſciſſionem alicuius ſui membri vel alicuius predictoų uel aliud enorme vulnus illatum in eum vel in aliquem de predictis ſeu executionem auctoritate publica factam amputatione alicuius membri ipſius vel alicuius predictorum ſiue grauem executionē factam citra vltimum ſuppliciū vigore alicuius ſententie cōtra eū vel aliquē predictorū in libris viginti quinque deñ. corthonenſium vice qualibet puniatur. De repropriis dicto modo autem factis & de aliis leuioribus offenſionibus ſiue executionibus huiuſmodi illatis uel factis in perſonam ſuam vel alicuius predictorum puniatur talis reproperans, a, quadraginta ſol. uſque in decem libris corthonenſium arbitrio Poteſtatis uel Capitanei ciuitatis Tuderti de tali Maleficio cognoſcentis. Conſideratis ipſius facti qualitate & conditionibus perſonarum & aliis ſuis debitis circunſtantiis. De improperio dicto modo autem facto de uerbis contumelioſis uel iniurioſis dictis contra eum uel contra aliquem predictorum puniatur talis reproperans in uiginti ſolidos uſq̄ ad in tres libras arbitrio iudicantis, habita conſideratione premiſſa. Et ad fidem faciendam de homicidiis, offenſionibus & executionibus ſupraſcriptis dicto modo reproperatis ſit ſufficiens probatio ſi de ipſis uel aliquo eorum appareret publicum inſtrumentū

pacis inde factæ, ſiue ſententia condemnatoria dicta de cauſa promulgata ſiue alia legitima probacio, ſeu a iis decantentibus ſi pbetur ſaltẽ p quinq̃ teſtes idoneos de fama publica deponẽtes

℄ Quod proceſſus & ſententiæ facti & latæ olim contra rebelles ſint caſſi & caſſæ, & de reſtitutione ipſorum, & pena repropetantis ipſis rebellibus, vel ipſorum infamiam allegantis .Rubrica. .cxxvii.

CVm homines ciuitatis & comitatus tuderti olim multa tẽpora retrohacta in magna diſcordia & ſeditione viciſſim fuerint & pmanſerint inimico humani generis operante, & nunc diuina fauente clementia ad pacem, concordiam & reconciliationem redierunt, id circho pro euidenti & cõmuni cõmodo & quiete hominum dictæ ciuitatis & comitatus euiſdẽ & pro conſeruatione & corroboratione dictæ concordiæ, reconciliationis & pacis, hac lege ſalu berrima duximus ſtatuendum. Quod omnes & ſinguli homines tã de ciuitate & comitatu predictis quam etiã aliunde olim exiticii & rebelles dicti cõmunis qui exbanniti & condẽnati apparerent in libris dicti cõmunis per quoſcunq̃ rectores ſeu officiales olim dicti cõmunis ſeu qui ex forma quorumcunq̃ ſtatutorum, ordinamentorum, decretorum, prouiſionum uel reformationum dicti comunis iudicati & declarati fuerint p rebellibus, exhiticiis, cõdemnatis uel exbãnitis dicti cõmunis cã ſeu occaſione proditionis, coniurationis, cõſpirationis, ſubuerſionis ſiue turbationis pacifici ſtatus ciuitatis & comitatus predictorũ factæ, tractate & ordinate per eos ſeu quæ facta, tractata & ordinata dicebãt aut cauſa uel occaſione receptionis ſequelæ uel cuiuſcunq̃ fauoris p eos facti ſeu pſtiti ſiue que facta uel pſtita dicebatur de aliquo ſiue alicuius uel alicui de pdictis rebellibus, exhiticiis & pditoribus dicti cõmunis ſub quacunq̃ forma & cõceptione uerborum, a, nono die menſis iulii Milleſimi, tricenteſimi, trigeſimi ſecundi citra ſint & eſſe intelligantur ipſo iure, fictione, poteſtate & auctoritate preſentis capituli, pro exẽptis, abſolutis & liberatis ab ipſis bannis & cõdẽnationibus & penis omnibus tã pſonalibus quã realibus in quibus incurriſſent uel incidiſſent ſiue incurriſſe uel incidiſſe dici poſſent p predicta exbannimẽta, ſentẽtias, ſtatuta, ordinamẽta, decreta, puiſiones uel reformatiões ſiue pp dicta maleficia uel aliquod eorũ quæ uel quod per eos uel eorũ aliquẽ pꝑetrata ſiue pꝑetratũ fuiſſent ſiue fuiſſet ſiue fuiſſe dicebãtur uel dicebatur. Liberantes & abſoluẽtes eoſdem ab ipſis omnibus exbannimentis, cõdẽnationibus atq̃ penis, ipſaſq̃ exbãnimẽta & cõdẽnationes acẽt omnia & ſingula pdicta ſtatuta ordinamẽta, decreta, prouiſiones & reformationes contra pdictos uel aliquẽ pdictorũ ſeu cõtra ipſorũ parentes uel liberos tã natos quã naſcituros & tam legitimos quã in legitimos ſiue cõtra eorũ vxores ſeu fratres uel ſorores eorũq̃ fautores cõplices & ſequaces facta & factas ſub quacũq̃ forma ſiue uerborũ cõceptione & manu quorũcunq̃ notariorũ apparerent, & ẽt proceſſus quoslibet factos dictis de cauſis uel aliqua ipſarũ caſſamus, irritamus, adnullamus & nullius efficaciæ uel ualoris ipſo iure eſſe decernimus & declaramus, ac pro caſſis, cancellatis & irritis haberi cenſemus, mandantes nihilominus ea omnia caſſari & cancellari debere ad cuiuslibet petitionẽ per quencunq̃ officialẽ dicti cõmunis quem ad id domini priores populi tudertini duxerint deputãdũ, ipſoſq̃ & quẽlibet ipſorũ ad famã, bñficia, officia & honores in integrum reſtituimus & reintegramus, & p in integrũ reſtitutis & reintegratis ad ea oĩa ipſo iure intelligi & haberi debere auctoritate & fictiõe pſentis capituli decernimus & declaramus. Reducẽtes & reponẽtes eoſdẽ & quẽlibet eorũ in eo ſtatu in quo erãt ante diẽ nouẽ ſupradictã menſis iulii, necnon ex certa noſtra ſciẽtia ratificãtes, approbantes & emologantes omnia & ſingula facta, pmiſſa & conuẽta ipſis rebellibus & exhiticiis p ſindicũ dicti cõmunis ſcripta manu iacobi, ſimutii & dominici magiſtri tudini notariorũ de tuderto ita tamẽ q̃ quicunq̃ ex eis nõ promiſſerit ea ad quæ p formã dictarũ promiſſionũ et cõuentionũ tenebãt ad petitionẽ dictorũ dñorũ priorũ ea pmictere teneãt

& generaliter oīa & ſingula ea facere ad quæ & prout tenerent̄ ſm formā inſtrumētoꝝ p̄dictoꝝ. Preterea volumus ꝙ ſi aliqͥs p̄dictoꝝ exhibitiorum ſiue rebelliū in dicta rebellione ſiue in ſtatu p̄dicto dieceſſerit ante recōciliationē & pacē p̄dictā ꝙ heres eius habeat & habere debeat omnia ſingula bona & iura quæ olim talis exhititius ſiue rebellis habuerit tp̄e quo in dictam rebellionē ſiue in ſtatū predictū incidit, & ad ipſa omnia poteſtate & fictione p̄ſentis capituli ſit & eſſe intelligatur in integrū reſtitutus Habendo & recuperādo ea in eo ſtatu in quo ipſa bona erant tp̄e reconciliacionis & pacis predicte. Inſup decernimus & mādamus ꝙ nullus audeat vel preſumat contra aliquē de predictis exhiticiis & rebellibus uel ipſorū ſequacibus, cōplicibus ſeu fautoribus reproperare, proponere, opponere vel allegare in iudicio uel extra in ipſorū uel alicuius eorū iniuriam, cōtumeliam, uerecundiam uel infamiā aliquid de predictis. Cōtrafaciens uero aliquid de predictis extra iudiciū iniurioſe & cōtumelioſe reproperādo in vigintiquinqꝫ libris cort. vice qualibet & pro quolibet cōtra quē tale reproperiū fecerit puniat̄. Si uero in iudicio opponēdo, proponendo uel allegando in quignentis libris cort. vice qualibet puniatur. Et nihilominus talis oppoſicio nullatenus admictatur ſed p qͦlibet rectorē & officialē dicti cōmunis reiciatur omnino. Et predicta omnia ſingula Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneātur & debeant uinculo iuramenti & pena quignentarū librarū cort. pro quolibet eorū plene & integraliter obſeruare ac obſeruari facere. Quod capitulum & omnia in eo contenta omnibus & ſingulis aliis ſtatutis, ordinamentis & reformationibus dicti communis & cuilibet alio iuri in contrariū loquenti volumus preualere.

De pena euellantis terminos & prope terminos laborantis contra infraſcriptam formam. Rubrica .cxxviii.

ITem Statuimus ꝙ nullus de ciuitate vel comitatu Tuderti aliquē terminū amoueat vl̄ euellat. Et qui contrafecerit puniatur pro quolibet termino amoto uel euulſo & qualibet uice in quinquaginta libris cort. Item ꝙ nullus debeat laborare prope aliquem terminū per unum pedem ad menſuram pedis cōmunis Tuderti. Qui uero contrafecerit puniatur pro qualibet uice in centū ſol. cort & de tali laborerio ſtetur & credatur iuramento talis accuſatoris. Et nullus audeat contra ius edificare uel aliquod opus ſiue laboreriū facere in re uel ſup rem alterius. Et qui contrafecerit in centū ſol. cort. uice qualibet puniatur. Et nihilominus quod indebite fecerit deſtruatur ſuis ſumptibus & expenſis & ad ſtatum priſtinum reducatur.

De ceſſionibus prohibitis & pena contrafacientiū. Rubrica .cxxviiii.

ITem Statuimus ꝙ nulla perſona emat uel quouis alio alienationis titulo recipiat aliquam actionem uel ius aliquod contra aliquam pſonam de ciuitate uel comitatu Tuderti uel cōtra eius bona contra uel preter ipſius uoluntatē tunc temporis interuenientē preterquam in caſibus infra eodem capitulo ſpecialiter excepruatis. Et ſi ſecus factum fuerit non teneat ipſo iure. Et nihilominus talis debitor & talia eius bona contra quē ſeu contra quæ bona talis alienatio facta fuerit ipſo iure ſit & intelligatur ac ſint & eſſe intelligantur extunc uigore & fictione preſentis capituli liberatus & abſolutus & liberata & obſoluta ob omni obligatiōis uinculo quo ipſe uel ipſa bona tali alienanti aſtrictus & obligatus ſiue aſtricta & obligata fuerat ſiue fuerant. Nec non in libris quignentis deñ. cort. communi Tuderti talē actionem ſiue ius tali dicto modo recipiens uice qualibet condemnetur. Ceterum ſi talis contrafaciens nō eſſet ſuppoſitus iuriſdictioni dicti communis in ciuilibus & criminalibus eo caſu eius proximior cōſanguineus ex paterna linea vl̄ ꝑ in ſecundum gradum incluſiue pro ipſo non ſubiecto tātūdē p.o pena dicto

cõmuni ſoluere teneatur,& talis etiã nõ ſuppoſitus nõ audiatur nec ſibi aliquod ius reddatur in
aliqua curia dicti cõmunis,ſalua ſemper eccleſiaſtica libertate,cui per preſens capitulum non in
tendimus in aliquo derogari,predicta tamen locũ habere nolumus in caſibus infraſcriptis uel ali
quo eorundẽ videlicet quando talis alienatio fieret alicui pretextu & occaſione alicuius ſolutio
nis per eum factæ uigore alicuius obligationis quam pro alio in iuditio uel extra iuditiũ ſuſcepiſ
ſet,quo quidẽ caſu uſq; in ſummã pecuniæ taliter ſolute ac expẽſarũ & intereſſe talis ſoluẽtis talis
alienatio impune ac licite fieri poſſit,liceat ẽt cuilibet creditori actiões & iura quas & quæ habet
mãdarẽ & credere ſuo fideiuſſori de omni & p oi et toto eo & qđ ipſe fideiuſſor ſoluerit p eius prin
cipali debitore & ẽt uni uel pluribus de ſuis debitoribus principalibus cõtra aliũ vel alios correũ
ſiue cõreos debẽdi ac ẽt vni uel pluribus de ſuis fideiuſſoribus cõtra ipſius vel cõfideiuſſorẽ ſiue
cõfideiuſſores p ea v3 .pte quã talis debbitor ſiue fideiuſſor tali creditori ſoluerit vltraquã ſibi
ſoluẽti cõtigiſſet de debito qđ ſoluiſſet,necnõ quado talis alienatio fieret alicui pſonæ, cõuẽte hi
potecharia actiõe cõtra ipſius auctorẽ liceat quoq; cuilibet ipe vẽditiõis vel alterius alienatiõis
quã faceret de re aliqua cedere & mãdare ei cui rẽ ipſam vẽderet uel aliẽaret actiões & iura quas
& quæ haberet occaſione talis rei tã contra ſuũ auctorẽ quã contra emphiteotã vel conductorẽ
talis rei vigore ipſiu emphiteoticharii ſiue conductionis contractus,ac ẽt contra quãcũq; aliã p
ſonã & in quibuſcunq; bonis pro defenſione illius rei duntaxat.Liceat etiã cuilibet pro dote ſibi
debita ceſſionẽ recipere contra quancunq; perſonam quæ ad ipſius ſolutionẽ teneretur. Necnõ
cuilibet,a,ſuo tutore,curatore,procuratore ſiue negociorũ geſtore liceat recipere ceſſionẽ actio
num & iuriũ per eum tutorio,curatorio,procuratorio ſiue geſtorio nomine acquiſitatũ ſiue ac
quiſitorũ,& pdicta omnia nõ ſolũ in futuris ſed etiã in preteritis non dũ deciſis,a,die videlicet ſep
tima menſis nouẽbris milleſimi,tricenteſimi quarti,citra uendicent ſibi locum.

¶ De falſitatibus & falſariis puniendis & cohercẽdis. Rub. cxxx.

ITem ſtatuimus q quicunq; falſam monetã fabricauerit aut fabricari fecerit in ciuitate uel
comitatu tuderti igne cõburetur,ita q penitus moriatur,ſi uero ipſam ſciens expediderit
aut pro ea expendenda eã apud ſe habuerit in ducentis libris cort.puniatur,Sed & ſi bonam
monetã totõderit raſerit aut quouis alio modo malitioſe minuerit in libris ducentis ſimiliter pu
niatur,& nihilominus ppetuo ſit infamis.Qui vero aurũ uel argentũ fraudolenter & falſo fa
bricauerit uel cõpoſuerit ſiue fabricari uel cõponi fecerit in alterius piudiriũ aut falſum pro vero
& puro vendiderit uel quouis alio titulo alicui alienauerit in libris centũ cort.puniatur qualibet
uice,& nihilominus ppetuo ſit infamis,ac qui aurũ uel argentũ ab aliqua pſona pro aliquo ope
re cõficiendo receperit,& deinde nõ de ipſo ſed de alio non æque bono ipm opus cõſtruxeſit in
libris centũ cort.puniat.Qui aũt ſciẽter falſum inſtrumentũ uel aliã falſam ſcripturã in alterius
piudiciũ cõfecerit aut cõfici fecerit,aut aliquod ueR instrumentũ ſiue aliquã ueram ſcripturam
falſificauerit in libris qngenti cort,uice qualibet puniatur,& nihilominus ppetuæ infamię notã
ipſo iure ſe nouerit incurſurum.Nec de cetero ad aliquod dicti cõmunis officium ſiue beneficiũ
admictatur,& ſi talis malefactor fuerit notarius ex tunc ipſo iure ipſo notariatus officio perpe
tuo ſit & intelligatur eſſe priuatus quas penas ſi ſoluere nõ poterit eidẽ manus a brachio ſeperetẽ
& nihilominus perpetuo ſit infamis.Qui uero ſtatutum dicti cõmunis in aliqua ſui parte falſi
ficauerit ſiue raſerit ſimiliter penam librarum quingẽtaR ipſo facto incurrat,quam ſi ſoluere nõ
poterit eidem manus,a,brachio amputetur,& nihilominus perpetuo ſit infamis,itẽ quecunq;
perſona coram aliquo rectore uel officiale ciuitatis tuderti ſeu coram aliquo arbitro ſiue arbi
tratore falſum teſtimonium tulerit in aliqua ſeu ſuper aliqua litæ,queſtione, uel cauſa in libris
quingentis cort,uice qualibet puniatur,Quam penam ſi ſoluere non poterit amputetẽ ſibi lin

gua, & nihilhominus perpetuo ſit infamis, qui autē falſum inſtrumentū aut teſtē ſcienter indu-
xerit in aliqua ſeu ſuper aliqua litæ cauſa uel queſtione coram poteſtate, capitaneo uel aliquo
alijo officiale alicuius curiæ tudertinæ aut coram aliquo arbitro ſeu arbitratore in libris quin
gentis corr. pro quolibet tali inſtrumento uel teſte uice qualibet puniatur. Si uero aliquis publi
cus baiolus uel preco dicti cōmunis aliquam falſam citationem, proclamationem bandum ſiue
ambaſſiatā ex parte vel de mandato alicuius rectoris vel officialis alicuius curiæ tudertinæ fece
rit ſine alicuius de ipſis rectoribus vel officialibus falſo retulerit ſe feciſſe in preiudiciū alicuius in
libris centū corr. vice qualibet puniatur, & nihilominus ꝑpetuo ſit iafamis, ſiquis in ꝑiuditiū al
terius falſo mutauerit ſibi nomen, pronomen, Agnomen vel cognomen ſeu falſo & in alterius ꝑ
iudiciū aſſeruerit ſe eſſe aliunde quā ſit in libris centū corr. vice qualibet puniatur. Inſuper ſiquis
ſcienter, deceptorie & falſo ſubmiſerit & ſuppoſuerit ſe ipſum vel aliū vice & loco alterius & ſub
hac ſimulatione, fictione & fraude cōfici & conſcribi fecerit aliquod inſtrumentū per aliquē no
tariū de aliquo uel ſuper aliquo cōtractu vel quaſi, ſiue diſtractu vel aliqua vltima voluntate pu
niatur tā talis ſubmictens & ſuppones quā etiam talis ſubmiſſus & ſuppoſitus pſonaliter & rea-
liter ſeu perſonaliter trm̄ & realiter trm̄ arbitrio iudicantis, conſiderantis facti qualitate & pſona
rum cond itionibus & aliis debitis circunſtantiis.

De pena parefacientium credentias. Rub. .cxxxi.

ITem ſtatuimus ꝙ poteſtas & capitaneus ac cæteri officiales & conſiliarii cōmunis tuderti et
omnes alii qui vocati fuerint ad conſilia dicti cōmunis omnia & ſingula quæ in ipſis cōſiliis
tractata, ordinata & deliberata fuerint ſecreta tenere & nemini propalare, quæ quidem locū
habeat in quolibet cōſilio tā populi quā generali dicti cōmunis & in quolibet alio quod de man
dato dñorū priorū populi tudertini fuerit addunatū in eo videlicet caſu tantū quo in tali conſi
lio per illū qui tali cōſilio tūc præeſſet iniuncta fuerit credentia imperpetuū vel ad tempus, & ſi
dictus poteſtas uel capitaneus ſiue alius in dicto conſilio tunc ꝑſidens cōtrafecerit in libris quin
gentis corr. & ſi alius officialis forenſis in ducentis libris corr. & ſi conſiliarius uel alius qui in ip
ſo conſilio interfuerit in libris quinquaginta corr. uice qualibet puniatur.

De pena tenentis inſtrumentum ſoluto debito. Rub. cxxxii.

ITem ſtatuimus ꝙ quilibet creditor poſtquā fuerit ſibi ſatiſfactū de debito teneatur ad peti-
tionem quondam ſui debitoris inſtrumentum ipſius debitoris ſibi tradere & reſtituere can
cellatū ſi illud, a, notario qui de ipſo contractu rogatus fuerat in publica forma receperit &
ipſius reſtituendi habuerit facultatē Si autē dixerit ſe illud amiſiſſe & hoc ſuo iuramento, aſſeru
erit ad reſtitutionem illius minime teneatur. Sed eo caſu faciat rogitū ſiue in breuiaturā talis de
biti cancellari, & nihilominus faciat ipſi debitori inſtrumentum finis & liberationis de tali debi
to & in ipſo inſtrumento eidē ꝓmictat ſibi tradere & reſtituere ipſum inſtrumentū quod allega
ret deperditū mox poſtquā ipſius reſtituendi habuerit facultatē, & ſi predicta non faceret in li-
bris decem corr. uice qualibet puniatur, Inſuper ſi quis ſciens ſeu qui ueriſimiliter ſcire ꝑſumeret
ſibi uel auctori ſuo debitū eſſe ſolutū totaliter uel pro aliqua parte illud nihilominus ſibi poſtea
ſolui petierit puniatur in duplo eius quod ſic in debite petierit ſibi ſolui, cuius penæ medietas ſit
cōmunis tuderti, & alia medietas ſit illius, a, quo tale in debitum petiiſſet, & nihilominus obſerua
tioni omnium predictorum ſubiaceat.

De pena Mercatoris non cancellantis credentias ſolutas. Rubri. cxxxiii

ITem ſtatuimus ꝙ mercatores & cāpſores ciuitatis vel comitatus tuderti ſeu in ipſa ciuita-
te uel comitatu habitantes teneantur caſſare & cancellare rationes ſuorum librorum in quibus
ſcripte ſunt ipſoꝝ credentie poſtquā fuerit eis ſatiſfactū ad petitionē cuiuſcunq; cuius inter-

eſſet, Quod ſi quis eorũ non fecerit, ſed quod iam ſibi ſolutũ eſſet petere & exigere nitatur, eo caſu iudex corã quo talis queſtio uerteretur teneatur tali mercatori uel cãpſori auferre nomine penæ duplũ eius ꝙ ſic in debite petiiſſet, cuius penę medietas ſit cõmunis tuderti & reliqua medietas ſit illius, a, quo tale in debitũ petiiſſet, & nihilominus ad ipſam cancellationẽ faciendam ipſum coherceat omnibus juris remediis opportunis ad petitionem talis conuenti.

ℂ De pena furti, guaſti, incendii & robarię. Rubr. .cxxxiiii.

ITem ſtatuimus ꝙ quilibet fur, ſeu derobator ſtratarũ, & quilibet qui incendiũ ſiue guaſtũ in rebus alicuius intulerit, & quilibet cuius mandato ipſum; incendiũ ſiue guaſtũ factũ fuerit puniatur realiter & pſonaliter ſiue pſonaliter tm̃ uel realiter tm̃ iuxta prouidũ arbitriũ poteſtatis ſiue capitanei ciuitatis tuderti de tali maleficio cognoſcentis cõſideratis in pdictis et quolibet eorum qualitate ipſius maleficii & condiſione perſone talis malefactoris & aliis ſuis debitis circunſtantiis.

ℂ De prauo Igne, & de hiis qua ad dictã materiã pertinet. Rub. .cxxxv.

ITem ſtatuimus ꝙ quandocũq; prauus ignis accenſus fuerit in ciuitate, burgis uel ſuburgis tuderti, quod deus auertat, domini priores populi tudertini teneantur facere pulſare campanam groſſam palatii veteris dicti cõmunis & banniri per ipſam ciuitatem ꝙ ad ipſum ignẽ extinguendũ ire debeant omnes fabri, Carpentarii, muratores, lapicidarii, fornarii, & fornachiarii tunc in ipſa ciuitate habitantes ſi talis ignis tunc in ipſa ciuitate accenſus fuerit. Si uero in aliquo de pdictis burgis uel ſuburgis ꝙ eo caſu illi fabri, carpentarii, muratores, lapicidarii, fornarii & fornachiarii qui tunc habitaret in tali burgo uel ſuburgo ire teneantur ad ipſum ignẽ extinguendũ cum ferramentis & inſtrumentis opportunis ſub pena cẽtũ ſol. corr. pro quolibet eorum contrafaciẽte & qualibet uice. Declarantes ꝙ omnes burgi & ſuburgi uie plane habeantur pro uno burgo quo ad contenta in pſenti capitulo, & burgi & ſuburgi ſanctæ Praxedis pro vno alio burgo, & plana ſancti georgii & portafracta pro uno alio burgo, & burgus cupe pto uno alio burgo, extinto vero dicto igne dicti fabri, carpẽtarii, muratores, lapicidarii, fornarii, & fornachiarii habitãtes intus portas dictæ ciuitatis, ſi intus dictas portas contigerit talẽ ignem accendi cõpareant corã dictis dominis prioribus perſonaliter & ſe ſcribi faciant, habitantes uero in dictis burgis uel ſuburgis cõpareant corã banderariis burgi in quo dictus ignis fuerit, & ſe ab eo ſcribi faciant. & quilibet ipſorum qui ad dictũ ignẽ extinguendum traxerit & ad eius extinctionẽ operã dederit habeat de pecunia dicti cõmunis pro ſuo labore quinq; ſol. corr. preterea quia intus ciuitatẽ veterẽ & in burgo cupe, & in burgo portefacte & in plano ſancti Georgii ſunt pauci fabri, carpentarii, muratores & lapicidarii adeo ꝙ non ſufficerent ad refrenationẽ & reparationẽ dicti ignis decernimus ꝙ per dictos dominos priores eligantur ducenti boni populares intus portas ciuitatis pdictę veteris & quinquaginta in burgo cupe & alii quinquaginta in burgo portafractæ & in dicto burgo plani ſancti Georgii apti ad huiuſmodi miniſteriũ qui quidẽ ad ſonũ dictæ cãpane pro indicatione & manifeſtatione dicti praui ignis pulſandæ ſubito ire debeant ad locũ dicti ignis cum omnibus ferramentis & inſtrumentis ad huiusmodi neceſſariis pro extinguendo ipſum ignẽ videlicet habitantes intra dictas portas ad locũ dicti ignis accenſi intra dicta portas & habites in dicto burgo cupe ad locũ dicti ignis accenſi in dicto burgo, & habitans in dicto burgo portefracte & in dicto plano ſancti geogii ad locum dicti ignis in altero dictorum locorum accenſi, & quilibet eorũ qui fuerit negligens in pdictis puniatur uice qualibet in cẽtum ſol. ſeu minori pena arbitrio iudicãtis conſiderantis facti qualitate & conditione ſuæ perſonæ, & ſiquidem cõ

rigerit ꝙ occaſione extinguēdi dicti praui ignis aliquis ꝑdictoꝝ lederet vel offenderet in aliqua
parte ſui corporis curari debeat expēſis cōmunis tuderti, nulli autē tēpore dicti praui ignis ſi de
nocte occurrerit liceat ire per dictā ciuitatē tuderti ꝑter pſonas ſuperius nominatas, & ꝑter illas
pſonas in quarū domibus eſſet talis ignis ſeu quæ haberent ꝓpriā uel ſue habitationis prope ip
ſam domū in qua eſſet talis ignis per decem domos uel pauciores, & ꝑter cōſanguineos & affi-
nes illius in cuius domo ſeu cuius habitatione talis ignis eſſet accenſus uſqꝫ in tertiū gradum in
cluſiue, & ꝑter mulieres & etiā ꝑter fratres & nepotes carnales ꝑdictorum artificum quibus ire
liceat ſine pena ad ipſum ignē extinguēdum & ipſis extinguētibus auxiliandum, qui vero cōtra
fecerit in libris cētum cort. uice qualibet puniatur. Itē ſi talis ignis eſſet de nocte intus dictas por
tas ciuitatis veteris & artifices Burgoꝝ & ſuburgoꝝ habētes eorum apotechas ꝓpinquas do-
mui in qua eſſet talis ignis ꝑ decē domos vel pauciores vt dictum eſt, & eoꝝ fratres, filii fratres
nepotes carnales, ſocii in ipſa apotecha & eoꝝ diſcipuli poſſint tunc impune intrare intus di-
ctam ciuitatē per portas uel aliunde ad ſuccurrendū pro defenſione & recuperatione rerū ſuarū
ſiue talis eorū ꝓpinqui, ſocii uel magiſtri, nulli quoqꝫ de perſonis ſupranominatis quibus licet ire
ad extinguendū talē ignem liceat tempore dicti ignis deferre aliqua arma offendibilia niſi accep
tas uel ſecures defendibilia vero cerbelleria pauenſem tabularium ſiue targiam pro tuitione ſui
corporis impune liceat tunc temporis cuilibet ipſorum deferre, ſi quis vero contrafecerit ſi fue-
rit popularis & pro populari habitus ſecundū formam ſtatutorū dicti cōmunis puniatur ꝓ quo
libet ipſorū armorum offendibiliū in vigintiquinqꝫ libris cort. Si vero fuerit magnas & potens
ideſt pro magnate & potente habitus ſecudum formam ſtatutorū dicti cōmunis in quinquagin
ta libris cort. puniatur. ſi quis autem de prohibitis ire per ciuitatem tempore talis ignis de nocte
inuentus fuerit portare aliqua arma offendibilia ſiue fuerit popularis ſiue magnas & potens ut
dictū eſt, puniatur in duplo dictarū penarū. Volumus etiam ſtatuētes ꝙ cōmune tuderti fieri &
fabricari faciat yncinos, ferreos & alia inſtrumenta apta ad refrenandū & extinguendū talem
ignem qui & que deſtribuantur inter homines ſingularū parrochiarū ſicut dictis dominis priori
bus viſum fuerit expedire, & nihilominus per dictos dominos priores eligātur quinquaginta bo
ni populares qui ſic electi tempore talis ignis ſubito audito dicto ſono dictæ campanæ ſufficien
ter muniri armis neceſſariis tam offendibilibus quā defendibilibus ſe repreſentent coram ipſis
dominis prioribus ipſorū parituri mandatis & omnia operaturi que ab eiſdem dominis priori-
bus pro conſeruatione pacifici ſtatus ciuitatis & populi tudertini habuerint in mādatis & ab eiſ-
dem non diſcedant ſine licentia ipſorū ad penam viginti quinqꝫ librarū cort. pro quolibet eorū
contrafaciente. Inſuper teneātur vicini domus in qua eſſet accenſus talis ignis ſubito accenſo et
ꝓpalato tali igne ipſum dictis dominis prioribus notificare, & ſi de nocte fuerit etiam omnes
cuſtodes dictæ ciuitatis burgorū & ſuburgorum teneantur & debeant in combariis clamare &
vociferare alta uoce & dicere domus talis comburitur, ſub pena uigintiquinqꝫ ſol. cort. pro quoli
bet eorum contrafaciente. Preterea uolumus ꝙ nullā perſona de una domo ad aliam portet ignē
niſi in olla uel alio uaſo cupo, contrafaciens uero in uiginti ſolidorum cort. uice qualibet condem
netur, & cuilibet liceat talē contrafacientem accuſare & denunciare & eius nomen teneatur in
ſecreto & habeat medietatem dicti bandi quod ex eius denunciatione uel accuſatione in camerā
dicti cōmunis peruenerit, decernentes inſuper ꝙ dicti domini priores teneantur uinculo iuramē
ti quolibet ſero per aliquod temporis interuallum ut eis uidebitur poſt pulſationem trine campa
ne quæ pulſatur, de ſero poſtquā pulſationem nullus poteſt ire de nocte facere pulſari campanā
ſtantem in palatio habitationis ipſorum, ad quem ſonum quilibet de dictis ciuitate, burgis & ſu-
burgis teneatur ignem in domo ſua facere coperiri, ita & taliter ꝙ nullam, deo dante, poſſit leſio
nem inferre, & nihilominus cuſtodes nocturni dictæ ciuitatis, burgorum & ſuburgorum uideli-
cet primi uigiles poſt dictum ſonum per dictam ciuitatem, burgos & ſuburgos uidelicet cuſtodes

dicte ciuitatis in ipſa ciuitate & cuſtodes burgorum & ſuburgorũ in ipſis burgis & ſuburgis cla-
ment alta uoce & dicãt ꝙ qlibet cohoperiat ignem & cãdelas & lucernas cuſtodiãt diligẽter cõ-
trafaciẽs uero uice qualibet in quinqꝫ ſol.cort.puniat,& predicta omnia predicti dñi priores ſaltẽ
ſemel tẽpore cuiuslibet prioratus baãniri faciãt binis tubis per ciuitatem,burgos, & ſuburgos
tuderti in locis cõſuetis & ea executioni mãdari faciãt ſub uinculo iuramẽti.

De rapinis,furtis & aliis exceſſibus cõmiſſis tempore praui ignis. Rubrica. cxxxvi.

Item ſtatuimus quecunqꝫ perſona tẽpore accenſionis praui ignis rapuerit ſeu furatus fue-
rit uel trama uerit aliquã rem de domo ubi tunc eſſet talis ignis uel de aliqua domo ibi ui-
cina & circunſtãte uel aliunde ubi tales res poſite eſſent ſeu alibi ubicunqꝫ dum ipſe expor-
tarẽt adhoc ut cõſeruarẽtur ſalua & illeſe ab ipſo igne,teneatur talẽ rem reaſſignare & reſtitue-
re cum effectu domino ipſius rei infra tertiam diẽ tũc proxime ſubſequentẽ. Siqs vero contrafe-
cerit ſiquidẽ talis res fuerit valoris & extimationis quadraginta ſol. uel ab inde ſupra tamqnã la-
tro publicus furcis laqueo ſuſpẽdatur. Si autem fuerit minoris ualoris amputetur ei manus dex-
tra,ita ꝙ,a,brachio ſeparetur. Nullus etiam audeat uel pſumat tempore talis ignis aliquem in p-
ſonam quoquomodo offendere,contrafaciens uero puniatur in duplo pene contente in ſtatuto
de tali offenſione loquente.

De pena intrantis ſecundas portas palatiorum & limina ſtabulorũ poteſtatis & capitanei & defenſoris cõtra formã pſentis capi. Rub. cxxxvii

Item ſtatuimus ꝙ nullus ciuis,comitatenſis uel incola tuderti intret limina ſecundæ portę
palatii ueteris uel noui in quibus habitant poteſtas & capitaneus ciuitatis predictæ,nec li-
mina ſecũdi hoſtii domus in qua habitat dominus defenſor ciuitatis pdictæ nec limina ho-
ſtiorum palatiorum,ſtabulorum ſiue domorum predictorum rectorũ uel alicuius eorum,excep-
tis infraſcriptis perſonis videlicet. Medicis pro infirmitatibus curandis,& preſbiteris & clericis
pro eccleſiaſticis ſacramentis,& notariis reformationum cõmunis tuderti pro factis dicti cõmu-
nis,& exceptis dominis prioribus populi tudertini & eorũ familiaribus,& tubbatoribus,cam-
mellariis & campanario & lauatricibus panorũ,& portatricibus aquẽ, & magiſtris & operariis
opportunis ad reparationem & reformationem dictorũ palatiorũ & domus,& ſuperſtitibus di-
ctorum palatiorũ,& meretricibus,& barbitonſoribus,& ſartoribus pro eorũ miniſterio exercẽ-
do,quibus omnibus & ſingulis in dictis caſibus liceat in dicta palatia & domũ intrare quotiẽs
fuerit opportunum & exceptis ipſis poteſtate & capitaneo & ipſorũ officialibus & famulis qui-
bus & cuilibet eorũ liceat impune uiciſſim & ſimul conuerſari in dictis palatiis & quolibet eorũ
prout & quotiens de ipſorũ proceſſerit uoluntate. Ac etiã eis & eorũ officialibus & familiaris
impune liceat tam principales litigatores quã et teſtes pro aliqua cauſa criminali,mera uel mix-
ta coram eis uertente introducere in dictas ſecundas portas pro ipſis maleficiis de quibus cogno-
ſcerent cõmodius & cautius inueſtigandis & inueniendis poſtquã uidelicet talia accuſationis,de-
nũciationis uel inquiſitiõis ſuper qua talis cauſa fundaretur copia fuerit exhibita dominis prio-
ribus predictis ſecundum formam ſtatutorũ dicti cõmunis,& dũmodo in pdictis uel aliquo pdi-
ctorum nulla fraus cõmiſſa fuerit quoquomodo. Contrafaciens uero ſi de die puniatur in decem
libris & ſi de nocte in quinquaginta libris cort.puniatur,& talem contra dictam formam ingre-
dientem liceat cuilibet denunciare & accuſare,& habeat medietatẽ totius eius quod dicta de cã
peruenerit in cameram dicti cõmunis & eius nomen in credentia teneatur. Inſuper teneantur di-
cti poſtas,& capitaneus & defenſor quemlibet contra dictam formam intrantem punire in pe-
predictis,vꝫ quilibet eorũ intrata contra dictam formam intus ſecundam portam palatii, ſeu

domus ſue habitationis ſiue limina ſtabuli ſibi deputati ad uſum ſuoꝛū equoꝝ, & ſiquis eoꝝ in prediceis puniendis negligens fuerit puniatur per eius ſindicatorē in duplo tempore ſindicatus ipſius de quibus quidem idem ſindicus contra talem rectorem dicto tempore inquirere teneatur & ipſum repertū culpabilem predicta pena punire. Preterea uolumus ſtatuēres ꝙ ſi circa ea quę in preſenti capitulo continentur aliqua ambiguitas ſiue obſcuritas oriretur ꝙ dicti domini priores illam poſſint & debeant interpretari & declarare prout eis melius uiſum fuerit cōuenire, hoc intellecto ꝙ preſens capitulum locum non habeat quando in ſala ſuperiori alterius de dictis palatiis, fieret conſilium de licentia dictorum dominorum priorum, quo caſu cuilibet de tali conſilio impune liceat ad dictā ſalam accedere & ibi eſſe dicta de cā quotiēs & quādiu fuerit opportunū.

¶ De pena portantis Arma, & notificatione forenſibus per hoſpites faciēda, & in q̄bus caſibus deferētes ea nō puniāt. Rub. .cxxxviii.

Nullus ciuis, comitatenſis ſeu incola tudertinus deferat per ciuitatem uel comitatum tuderti aliquod gladium feritorium, ſtoccheterum ſeu quadrelectum, contrafaciens uero in uiginti quinq; libris corr. & in perditione ipſius gladii, ſtoccheti ſeu quadreletti uice qualibet condemnetur, nec aliquem becchatenem ſiue aliquam plumbatolam uel ſarrechiam ſeu ſerapicham uel hiis ſimilia, qui uero contrafecerit in libris quinquaginta deū. cort. & in perditione ipſorum armorū vice qualibet puniatur. Nec ēr aliquis de predictis per dictam ciuitatē vel eius comitatū deferat aliqua alia arma defendibilia vel offendibilia niſi cū galerio ſiue capello palā pēdente ad eius ſpatulas ſeu ad collū ſeu ſi quocū ꝙ alio modo illud apud ſe palam portauerit eū do & redeundo ab ipſa ciuitate in eius comitatū vel extra vel de ipſo comitatu vel extra ad ipſam ciuitatem veniendo. Qui autem contra dictam formam portauerit pro qualibet ſpecie ipſorum armorum offendibilium in ſol. centum cort. & pro qualibet ſpecie ipſorū armorum defendibiliū in ſol. quadraginta cort. vice qualibet puniatur, & ſi talis contra dictam formam ea deferens eſſet forenſis puniatur in quolibet dictorum caſuū in duplo dictarum penarū. Preterea ne de predictis ipſi forenſes ignorantiam pretendere poſſint teneātur hoſpitatores cū quibus uel in quorum hoſpitiis hoſpitarētur eis denunciare & notificare ne dicta arma portent, ſed ea in ipſo hoſpitio dimictant, & hoſpitator qui predicta non obſeruauerit dictū bādum de ſuo proprio pro tali forenſe ſoluere teneatur. Ita tamē ꝙ de tali denunciatione & notificatione ſtetur & credatur iuramento talis hoſpitatoris, officiales vero forenſes & eorū famuli & familiares impune arma quecunq; portare poſſint, & teneantur poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & quilibet eorum ſaltem quolibet die ſemel mictere de ſuis officialibus & familiaribus ad ſcurtandum & rimandū de deferētibus arma, & ꝙ quilibet ſinat & patiatur libere ac pacifice ꝙ quolibet de dictis familiis eum rimetur & ſcrutetur, de armis, nec eiſdem uel alicui eorū aliquam reſiſtentiā faciat in predictis. Quodq; nullus diſcedat uel ſeperetur ſe de loco ubi eſſet poſtquā aliquis de dictis familiaribus ſibi prohibuerit ne diſcedat uel dixerit uade plane uel hiis ſimilia uerba, cōtrafaciens uero poteſtate & fictione preſentis capituli habeatur & cenſeatur perinde ac ſi tunc omnia arma tam offendibilia quā defendibilia detuliſſet, & tāquā ipſa omnia deferens in eo caſu poſſit & debeat condemnari, & ꝙ nullus impediat aliquem de dictis officialibus & familiaribus quominus libere intrent in omnem locum in quem intrare voluerint ad ſerutandum ibidem de deferentibus arma contrafaciens uero in libris centum cort. vice qualibet puniatur. Item ꝙ nullus portet cultellum, affectapanem pizzutum ſiue puntutum maiorem vna ſpāna cum manica ad ſpannam hominis, contrafaciens uero uice qualibet puniatur in uiginti ſol. cort. Itē ꝙ ſindici caſtrorū & uillarū comitatus tuderti teneantur & debeant denunciare dicto poteſtati uel capitaneo omnes in eorū caſtris uel uillis quorum ſeu quarum ſunt ſindici ſeu in ipſorum uel ipſarū tenutis faciētes cō

condiſitionibus ponderatis, ita ꝙ nullus in dicta ciuitate vel eius comitatu retineat in aliqua ſua domo vel ſua habitatiõe ſiue in aliqua ſua apotecha vel, a, ſe cõducta ſeu apud ſe aliquos taxillos ad penã cẽtũ ſol. cort. & qlibet poſſit talẽ tenentẽ vel habentẽ accuſare & habere medietatẽ bãni quod ex eius denũciatione vel accuſatiõe in camerã dicti cõis puenerit, & quod familiares dicto rũ dominorũ poteſtatis & capitanei poſſint rimari & ſcrutari homines ac ẽt domos apotechas pro dictis taxillis inueniendis, & ꝙ quælibet pſona libere ipſos ſinat de pdictis ſcrutari & rimari ad beneplacitũ & requiſitionẽ ipſorum liceat tamen cuilibet impune ad aleas & ſchaculos ludere in plateis, ſtratis, viis & porticis aptis ſine taxillis aũt liceat ludere ad ſchaculos vbicunꝙ, qui autẽ affuerit & aſſiſterit alicui de dictis ludis prohibitis puniatur in quolibet dictorũ caſuũ in me dietate dictarũ penarum. Hoc intellecto ꝙ ſi quis eſſet productus vel vocatus in teſtẽ ſup aliqua accuſatione vel inquiſitione porrecta ſeu formata contra aliquẽ occaſione alicuius de dictis ludis prohibitis & teſtificando dixerit ſe vidiſſe aliquem ad ipſum ludũ ludentẽ ſeu ad ipſum ludum videndũ adſiſtentẽ, eo caſu talis teſtis de tali ſuo viſu ſiue aſiſtentia nullatenus cõdẽnetur, nec ea occaſione contra eũ procedi poſſit vel debeat quoquomodo, & teneantur predicti poteſtas & capitaneus & quilibet eorum eligere ſecrete duos de eorum berruariis quos pre aliis putauerint eſſe fideliores & legaliores ad inueſtigandum & perquirendum de predictis luſoribus prohibitis & de ipſorum receptatoribus & de mutantibus ſiue cõmodantibus eis denarios, tabulerium & taxillos, & eos iurare facere de tali officio bene & legaliter exercendo, quorum relatio in predictis eiſdẽ cõmiſſis & qolibet eorum pro plena & legitima probatione habeatur, & inſup dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eoꝝ teneant quolibet menſe ſui regiminis inqrere de pdictis & reptos culpabiles in penis pdictis cõdẽnare. Itẽ ꝙ ſindici caſtroꝝ & villarũ cõmunis tuderti teneantur & debeant in ſcriptis referre & denũciare dicto domino capitaneo ſeu poteſtati omnes & ſingulos facientes contra pdicta vel aliquod predictorũ in caſtris & villis quorum ſeu quarum ſunt ſindici ſeu in ipſorũ vel ipſarũ tenutis ſub pena decẽ librarũ cort. pro quolibet tali ſindico cõtrafaciẽte, ſi ipſum caſtrũ uel villa cuius ipſe eſt ſindicus haberet viginti lares uel ab inde ſupra, ſi uero pauciores habuerit penã cẽtũ ſol. cort. talis ſindicus ↄtrafaciẽs ſe nouerit incurſurũ.

¶ De obligationibus, contractis occaſione ludi & de pena notari. huiuſmodi inſtrumẽta facientis. Rub. cxl.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi quis luſor occaſione alicuius ludi prohibiti p formam alicuius capituli ſtatutorum dicti cõis ſe uel rem ſuã alicui cũ quo talem ludum fecerit ſiue alii pro eo uel cuicũꝙ alii ↄſcio talis ludi occaſiõe talis ludi obligauerit quocũꝙ mõ uel cã titulo ſeu ſi alius dicta de cã uel occaſione ſe uel rẽ ſuã pro tali luſore uel eius mandato obligauerit poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & quilibet eorum ad requiſitionem talis ſic obligari ſiue pro quo & cuius contemplatione uel mandato talis obligatio ſic contracta extiterit ſeu alicuius eius proximioris conſanguinei teneantur facta ſibi fide de pdictis ſaltem per unũ teſtem de uiſu & per tres de publica fama probantes inſtrumentum ſiue rogitum inde confectum facere cancellari & talem obligationẽ penitus adnullari atꝙ caſſari. Necnõ talẽ obligatũ, a tali obligatiõe & ab oi eoꝝ ex ea & ab eã in eius piudiciũ factũ uel ſecutũ eẽt ſeu qđ fieri uel ſequi poſſet indẽnẽ totaliter facer̃ obſeruari, & nihilhominus talẽ obligationẽ recipiẽtẽ de ipſo ludo cõdẽnet̃ in ea pena quę de ipſo ludo imponeret̃ p formã ſtatutoꝝ dicti cõis. Et in dicto caſu talis ſic obligatus de dicto ludo nullã penam incurrat, nec dicta occaſione contra ipſum procedi ualeat quoquõ ac ẽt teneantur dicti poteſtas & capitaneus & qlibet eoꝝ q in ſe ut pmictitur fuerit reqſitus facere cũ idoneis fideiuſſoribus pmicti ac caueri p illũ qui talem obligationem per ſe vel aliũ recepiſſet de nõ offendẽdo

in perſona uel rebus illum ad cuius petitionē ſeu pro quo talis canoellatio & p dicta alia pceſſiſ
ſent. Itē teneatur dictus poteſtas primo menſe ſui regiminis facere eligi per conſiliū generale cō
munis tuderti duos bonos homines de qualibet parrochia dictæ ciuitatis qui in ſcriptis referant
& aſſignant ipſi poteſtati vel capitaneo omnes & ſingulos ludentes ad ludum taxillorum prohi
bitum & mutuantes ad ipſum ludum, & ipſa relatione facta teneantur ipſi poteſtas & capitaneus
cui talis relatio facta fuerit precipere ſeu precipi facere cuilibet notario ciuitatis predictæ q nō
ſcribant aliquod inſtrumentum alicuius obligationis talium ludentium ſeu mutuātium ſine pre
ſentia & conſenſu eorum patruum ſi eos habuerint. ſine eorum curatorum ſi eos habuerint. Siue ſi
eos non habuerint ſine conſenſu duorum proximiorum ſuorum conſanguineorum ex linea pater
na bene facientium eorum facta, & obligatio aliter facta non valeat ipſo iure & nihilominus no
tarius contrafaciens in libris quinquaginta cortho. vice qualibet puniatur dummodo ſaltem per
unum teſtem de uiſu & per tres de publica fama deponentes vt ſupra dictum eſt probetur talem
obligationē fuiſſe occaſione talis ludi contractā. Et q in dicto caſu talis notarius cōtrafaciēs fa
cta fide ipſi poteſtati vel capitaneo ſaltem p vnum teſtem de viſu ſiue p tres de publica fama pro
bantes poſſit torqueri & ad confinia micti prout ipſi poteſtati vel capitaneo viſum fuerit, cōſi
deratis facti qualitate & conditione ſuæ perſone, & q nullus contra taliter obligatū ſiue qui o
bligatus eſſe diceretur ſuū patrocinium preſtet in aliqua curia tudertina ad penam viginti quinq;
librarum cort. Item q ſindici caſtrorum & villarum comitatus tuderti teneantur & debeant in
ſcriptis referre & denunciare dicto domino poteſtati ſeu capitaneo omnes & ſingulos faciētes cō
tra pdicta vel aliquo pdictoꝝ in villis uel caſtris quarū ſeu quorum ſunt ſindici ſiue in ipſarū uel
ipſorum tenutis ſub pena decē librarum cort. pro quolibet tali ſindico cōtrafaciente, ſi ipſum ca
ſtrum uel uilla cuius ipſe eſt ſindicus habuerit viginti lares uel ab inde ſupra, & ſol. centū ſi habue
rit pauciores, quod capitulum omnibus aliis capitulis dictorū ſtatutorum uolumus pualere.

❡ De pena ludentiū in feſto natiuitatis domini noſtri ieſu chriſti ſiue in eius uigilia uel die ſequenti. Rub. .cxli.

ITem ſtatuimus q in die feſti natiuitatis domini noſtri Ieſu Chriſti ſeu eius uigilia uel in die
proxime ſubſequenti ludat ad aliquē ludū taxilloꝝ uetitum p formā ſtatutoꝝ cōmunis tuder
ti contrafaciens uero puniatur in duplo pene contente in ſtatuto de hac materia loquente &
poteſtas, & capitaneus ciuitatis tuderti & qlibet eorū teneantur facere predicta banniri duobus
diebus ante diē dicti feſti natiuitatis domini ad duas tubas p dictā ciuitatē in locis ſolitis, necnō
in dicta die feſtiuitatis domini die noctuq; p ipſam ciuitatē facere rimari & ſcrutari de contrafa
cientibus & repertos culpabiles de facto punire abſq; aliquo proceſſu uel ſentētia propterea fiē
da uel promulganda. Item q ſindicus caſtrorum & uillarum comitatus tuderti teneatur denun
ciare & in ſcriptis referre dictis dominis poteſtati & capitaneo omnes contrafacientes in ipſis ca
ſtris uel uillis quorum uel quarum ipſi ſunt ſindici ſeu in ipſoꝝ uel ipſaꝝ tenutis, ſub pena decē li
brarū cort. pro quolibet tali ſindico contrafaciente, ſi tale caſtrū uel uilla cuius ipſe eſt ſindicus ha
buerit uiginti lares uel ab inde ſupra, ſi uero habuerit pauciores ſub pena centum ſol. cort.

❡ Quod nullus ribaldus ludat ad aliquē ludum taxilloꝝ ſuper ſchaliis ſiue gradibus ſchalaꝝ maioris eccleſiæ tudertinæ. Rub. cxlii.

ITem ſtatuimus q nullus ribaldus ludat ad aliquē ludū taxilloꝝ ſuper ſchalis ſiue gradibus
ſchalaꝝ maioris eccleſię tudertinę cōtrafaciēs uero fuſtigetur p plateā cōis tuderti, pterea cui
libet liceat impune tales ibi ludētes balneare & ſup eos aquā proiicere, ac etiā cū uirga mo
derate & ſine ſanguinis effuſione percutere & ipſos inde expellere non obſtante ſtatuto uel iure
aliquo quod in contrarium loqueretur.

¶ De pena offendentis petentẽ caſſari & anullari obligationem cõtractũ occaſione ludi uel eius cõſanguineũ. Rub. cxliii.

Item ſtatuimus q̃ ſi quis offenderit uel offendi fecerit aliquem qui petierit caſſationẽ uel anullationẽ fieri alicuius contractus uel cuiuſcunq; obligationis perſonalis ſiue realis contracte ſiue facte occaſione ludi uel reſtitutionis alicuius rei dicta de cauſa pignorate ſeu depoſite aut aliquem eius conſanguineum vſq; in tertiũ gradum incluſiue, & ipſa offenſio dicta de cauſa facta fuerit puniatur in duplo pene quæ alias de tali offenſione per formam ſtatutorum dicti cõmunis imponeretur, & ad fidem faciendam q̃ dicta de cauſa talis offenſio facta fuerit ſufficiat & pro plena probatione habeatur atteſtatio duorũ fidedignorũ teſtium de publica fama deponẽtium uel dictum unius teſtis de ueritate deponentis, & eadem pena puniatur quicunq; tali offẽſori ad ipſam offenſionem faciendam preſtiterit ſuum auxilium conſilium & fauorem.

¶ Quod nõ poſſit renũciari ſtatuto loquẽti de materia ludi. Rub. cxliiii.

Item ſtatuimus q̃ nulli capitulo ſtatutorum cõmunis tuderti de materia ludi loquẽte renũciari ualeat per quemcunq; perſonam ſeu in contrarium aliquod pactum fieri, & ſi ſecus fiat tale pactum taliſq; renunciatio ipſo iure non teneant etiam ſi ad eius corroborationẽ fuerit preſtitũ iuramentum uel pena appoſita ſiue preceptum guarantigie factũ ſit, ſed predictis vel aliquo eorũ nõ obſtãtibus talẽ obligationẽ ipſo iure decernimus fore nullã & ipſa capitula de tali materia loq̃ntia ſemp in ſuis viribus remaneãt pinde ac ſi nulla de dictis cautelis interueniſſet.

Quod Rogetur dominus epiſcopus tudertinus vt excoriet receptatores luxorũ & notarios ſcribentes inſtrumẽta ludi. Rub. cxlv.

Item ſtatuimus q̃ per poteſtatẽ cõmunis tuderti & per aliquos bonos viros nomine dicti cõmunis vna cum dicto poteſtate rogetur dominus epiſcopus tudertinus ex parte dicti cõmunis q̃ gratia & amore dicti cõmunis dignetur per omnes eccleſias dicte ciuitatis & diocefis tudertinæ ex ſui parte & mandato publice moneri facere omnes & ſingulos receptatores ludentiũ ad ludum vetitum taxillorum in dicta ciuitate & eius dioceſi, quatenus, a, dicta receptione abſtineant, ac etiã omnes & ſingulos notarios dictæ ciuitatis & dioceſis q̃ de cetero nullum inſtrumẽtum uel ſcripturam aliquam ſcribant vel faciant de aliqua obligatione fiẽda occaſione ludi, nec non omnes & ſingulos dictæ ciuitatis conſcios talium acceptatorũ quatenus eos infra certũ terminum denuntieuter rectoribus ciuitatis predictæ vel alicui eorũ ſub excumunicationis pena quam quilibet talis contrafaciens ipſo dicto incurrat, & deinde elapſo tali termino omnes & ſingulos qui poſt talem monitionem aliquod incontrarium perpetraſſent, etiã qui de cetero cõtra fecerint tãquã excõmunicatos ex tũc p omnes ipſas eccleſias publice & ſolẽniter faciãt nũciari.

¶ De nõ faciẽdo inq̃ſitionẽ vltimis q̃ndecim diebus de p̃dictis. Rub. cxlvi.

Item ſtatuimus q̃ poteſtas ſeu capitaneus ciuitatis tuderti vltimis quindecim diebus ſui regiminis non poſſit aliquam inquiſitionẽ facere ꝯtra aliquẽ ludentẽ ſeu cõtra aliq̃m mutuãtẽ ad ludũ vetitũ taxillorũ ſeu ludũ ipſum receptãtẽ niſi prius in cõſilio gñali dicti cõmunis ꝑpalauerit eius nomẽ & ꝑnomẽ & cãm ꝑ quã cõtra eũ inq̃rere vellet, & inq̃ſitio aliter facta valeat ipſo iure ſed eius ſucceſſor ipſam inq̃ſitionẽ ex integro & de nouo reaſumare & facere teneantur.

¶ De pena euntis poſt tertium ſonum capane. Rub. cxlvii.

¶ Itẽ ſtatuimus q̃ nullus vadat p ciuitatẽ tuderti burgos vel ſuburgos eiuſdẽ poſt tertiũ ſonũ cãpane que pulſat de nocte ſeu de ſero p cuſtodia ipſius ciuitatis & ante ſonũ cãpane que pulſat de mane in aurora diei que vulgariter vocatur la ſueggia ſine licẽtia poteſtatis vel capitanei ciuitatis eiuſdem, qui autem contrafecerit ſi ſine armis in viginti ſol. corthonenſium. ſi cum armis in

quadraginta ſol.cort.puniatur,& nihilominus de portatione taliũ armoꝝ pena debita puniatur liceat tamen fornariis & eoꝝ nunriis & cuilibet de ſua familia libere & impune ire de nocte ad ꝑ piendũ penã,ac etiã cuilibet mulieri liceat ire de nocte impune,item cuilibet liceat ire de nocte impune ad criptam domus ſue,& ab ipſa cripta uſqꝫ ad domũ ſuam redire,ac etiã cuilibet habẽ ti plures domos quaꝝ vna non diſtet ab altera ultraqꝫ per ſex domos contiguas vel quatum vna eſſet ex vna parte vie & altera ex oppoſito & nõ maioris diſtantie de qua ſupra proxime dictum eſt impune liceat de vna ad alterã ire quandocunqꝫ voluerit,ac etiam ſuam familiam de vna ad al teram mictere,a,dicta etiã prohibitione & pena excipimus medicos quãdo irent ad curandum infirmos,& ſpeciales occaſione alicuius rei pro aliqua ægritudine opportunæ,& ſacerdotes & cle ricos pro miniſtrandis eccleſiaſticis ſacramentis alicui ꝑſonæ ægrote,& notarios requiſitos ꝑ aliquam vltimam voluntatem condendã & alios ad teſtimoniũ dicta occaſione vocatos,& ma reſchalchos vocatos ꝑ aliqũod animal ægrorũ curandũ,& illos qui tale animal ducerent circũ circa per ipſam ciuitatẽ occaſione ſuæ ægritudinis,& nuncios qui dictis de cauſis uel aliqua eaꝝ micterentur,item omnes qui ducerẽt beſtias cum ſalmis & quolibet dictorũ caſuũ ire poſſint de nocte ſine pena & etiã ſine lumine itẽ mercatores & ſutores pannorũ in eundo pro pannis alicu ius perſonæ defunctæ vel diſꝫ viduæ,item omnes qui irent pro rebus opportunis tempore mor tis alicuius perſonæ,vel ad inuitandum & requirendum homines pro eundo ad funus.Quibus om nibus tam cum lumine quã etiam ſine lumine impune liceat ire de nocte per dictam ciuitatẽ & eius burgos & ſuburgos dictis de cauſis & quãlibet earundẽ,item excipimus magiſtros & eorum diſcipulos quibus pro eorũ arte operanda impune liceat ire de nocte cum lumine & cum licentia poteſtatis vel capitanei dicte ciuitatis,quam quidem quilibet eorũ qui inde fuerit requiſitus eiſ dem concedere teneatur,niſi talem licentiam fraudolentem cognouerint impetrati,nullus quoqꝫ vadat per ciuitatem tuderti poſt dictũ tertium ſonum campanæ,& ante pulſationem campane quæ pulſatur in aurora diei quæ nocata la fueggia ſonando cum alio inſtrumento,contrafaciens uero tam ſonans quã quilibet qui cum ipſo iuerit puniatur in quinquaginta libris cort.pro quo libet,vice ſi fuerit ciuis vel comitatẽſis vel incola tuderti,ſi uero fuerit forenſis puniatur quilibet ipſoꝝ in centum libris cort.exceptis tubbatoribus & cerambellariis & aliis ſonatoribus cõmu nis tuderti,quibus impune liceat ire dicto tempore cum ſuis inſtrumentis ſonare per ciuitatem prædictam,burgos & ſuburgos eiuſdem,dummodo vadant hora ſolita & congrua ad faciendũ matinatas,ita tamen ꝙ nullus alius poſſit ire cum eis,& ſi quis alius iret puniatur tam ipſe quam quilibet predictorum cum quibus iret in quinquaginta libris corth.non obſtante aliqua licentia per aliquem eis data,præterea nulla perſona dicto tempore teneat apertum hoſtium domus ſuæ habitationis ſub pena ſol.quinqꝫ cort.pro quolibet contrafaciente.

¶ Quod bandiatur inuentus poſt tertium ſonum campane in capite ſcalarum palatiorum. Rub. cxlvii.

ITem ſtatuimus ꝙ quicunqꝫ inuentus fuerit ire per ciuitatem tuderti contra formam capitu li ſupra proxime precedentis de mane banniatur in capite ſcalarum palatiorum cõmunis tu derti & in ipſo bannimento exprimatur nomen & pronomẽ eius & dicatur ꝙ quicunqꝫ per didiſſet aliquid in tali nocte compareat coram officiali cuſtodie dicti cõmunis cum talis inuẽtus fuerit ire de nocte,& dictus officialis teneatur fieri facere dictum bannimentum vinculo iuramẽ ti & ad penam decem librarum cort.

¶ Quod nullus tranſeat per aliquã poſtã poſt tertiũ ſonum campanæ,& de pena celantis nomen ſuum. Rubri. cxlviii.

¶ Item ſtatuimus ꝙ quicunq; poſt tertium ſonum campane que pulſatur de ſero ſiue de nocte pro cuſtodia ciuitatis tuderti contra formam ſtatutorum dicti cõmunis tranſiuerit aliquem poſtam ubi eſſent poſiti cuſtodes pro communi tuderti puniatur ultra aliam penam ſtaturariã pro qualibet poſta quam trãſierit in decem ſol.corth & ſi per ipſos cuſtodes tunc interogatus fuerit de nomine ſuo & non dixerit uerum nomen, eo caſu in centum ſol.corthonenſium pro tali tranſitu & mendacio puniatur ultra penam predictam.

¶ Quod nullus ſtipendiarius vadat poſt tertium ſonum campanæ ſine licentia. Rubrica cl.

¶ Item ſtatuimus ꝙ nullus ſtipendiarius communis tuderti uadat poſt tertium ſonum campane per ciuitatem, burgos uel ſuburgos tuderti ſine licentia dominorum priorum populi tudertini uel officialis cuſtodie. qui uero contrafecerit uice qualibet puniatur in pena declarata in capitulo loquente de euntibus poſt dictũ tertium ſonum campane, & ꝙ dictus officialis cuſtodie teneatur uinculo iuramenti quemlibet de predictis ſtipendiariis contrafacientem inuentum aſſignare dominis prioribus populi tudertini & eiſdem in ſcriptis notificare quantam penam talis ſtipendiarius dicta de cauſa ſoluere teneretur, ad hoc ut tali ſtipendiario de ſuo ſtipendio tempore ſolutionis fiende dicta pena debeat retineri per camerarium camere dicti communis. ſi uero dictus officialis cuſtodie negligens fuerit in predictis ipſam penã de ſuo proprio ſoluere teneatur.

¶ Quod cuſtodes portaꝝ teneantur ire ad eoꝝ portã. Rub. cli.

¶ Item ſtatuimus ꝙ cuſtodes portarum teneantur ire de mane ad portam eis deputatam antequam aperiatur ad cuſtodiendũ & ibi ſtare & morari de nocte & de die ſub pena quinq; ſol.cor. & eodem modo quicunq; deputatus fuerit per officialem cuſtodie ad aliquam poſtam ſeu locũ debeat ad ipſam poſtam ſiue locum ire, & inde nõ diſcedere ſine licentia dicti officialis, ita tamẽ ꝙ inde poſſit ſecedere cã cõmedẽdi & pro aliis neceſſitatibus ſui corporis horis cõgruis, dummodo quã citius potuerit talis diſcedens reuertatur & reuerti debeat ad ipſam portã ſiue poſtam, ac etiam interim unus de ſociis ſuis ibi continue ſtet ad ipſam cuſtodiam, donec ipſẽ reuerſus fuerit ad ipſam portam ſiue poſtam.

¶ Quod nulla perſona preſtet aliquod impedimentum in portis claudendis & aperiendis. Rubrica clii.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona audeat vel preſumat aliquam reſiſtentiã vel impedimentum ſiue obſtaculũ aliquod facere hiis qui deputati fuerint ad claudendũ & aperiendũ portas ſiue cancellos ciuitatis, burgorum uel ſuburgorũ tuderti quominus libere aperiri & claudi poſſint contrafaciens vero in libris uigintiquinq; corr. puniatur, & in maiori & in minori arbitrio officialis cuſtodie, conſideratis facti qualitate & conditione perſone talis malefactoris.

¶ Quod cuſtodes teneanť ire ad cuſtodiã cũ armis infraſcriptis. Rub. cliii.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet cuſtos tam ad denarios quã ad caput dicinas teneatur ire ad cuſtodiam faciendam ſi mandatum ei fuerit hora condecenti & ordita per officialem cuſtodie cõmunis tuderti, & coram eo ſe preſentare cum infraſcriptis armis, videlicet ſpada, cultello, cerbellaria, tabulario & lancea ſine ipſius lancie cum mazza tam ferrata quam lignea ſiue cum mannaria mãnareſe, falciõe ſiue accepta vel hiis ſimilibus, et ſi nõ cõparuerit cũ pdictis armis puniať per officialẽ cuſtodie p quolibet dictoꝝ armoꝝ ſibi deficiẽtium in ſex denarios, & ſi ad dictam

cuſtodiam nullo modo iuerit in quinq; ſol.cort.puniatur,& ſi iuerit & nõ cõparuerit in prima uocatione in ſex denarios cort.puniatur.

Quod quilibet cuſtos teneatur obedire officiali cuſtodie & ſtare ad poſtã ſibi aſſignatã,& q nõ pmictãt aliquẽ trãſire ſine noie ſibi aſſignato. Rub. cliiii.

Item ſtatuimus q quilibet cuſtos teneatur officiali cuſtodiæ & qui loco eius fuerit obedirẽ & ad poſtam ſiue locũ ſiubi aſſignatũ ire,& inde nõ diſcedere uſq; ad campanã que pulſatur de mane ad penam quinq; ſol.cort.ſeu maiorem uel minorẽ penam ipſius officialis arbitrio imponendam,conſideratis qualitate talis inobedientie & conditione perſonæ talis inobedientis,& q dicti cuſtodes non permictant tranſire aliquem ſine nomine eis aſſignato per officialem predictum,& ſi contra eorũ uoluntatem aliquis tranſiuerit debeant de mane ſequenti taliter tranſeuntẽ denũciare dicto officiali ad penã decẽ ſol.cort.ſiue maiorẽ penã arbitrio officialis pdicti.

Quod cuſtos cui aſſignatũ fuerit nomen debeat ipſum nomen tenere ſecretum. Rub. clv.

Item ſtatuimus q quilibet cuſtos cui per officialem cuſtodię fuerit aſſignatum nomen teneatur ipſum nomen ſecretũ tenere & nemini pandere ſine licentia dicti officialis cuſtod.æ ſub pena uigintiquinq; librarum cort.

Quod cuſtodes ſint ſoliciti ad cuſtodiam & de pena contra facientium. Rub. clvi.

Item ſtatuimus q omnes cuſtodes qui poſiti erunt ad cuſtodiendum aliquem locũ ſiue poſtam debeant bene & ſollicite cuſtodire,& q ſaltem unus ipſorum adminus debeat continue uigilare ad penã duodecim denariorũ cort.& cuſtodibus rurſum reſpondere ſaltẽ tertia uice poſtquã uocati fuerint ad penã ſex denariorũ cort.p quolibet ipſorũ cuſtodũ ꝯtrafacientẽ.

Quod nulla perſona intret ſubtus uel ſupra portas nec per aliquem murum ciuitatis tuderti. Rubrica clvii.

Item ſtatuimus q nulla perſona audeat intrare uel exire ciuitatem tuderti ſubtus uel ſupra portam dum eſſet clauſa uel per aliquem murum ipſius ciuitatis,& qui contrafecerit ſi quidem antequam pulſaretur campana ultima cum retocchis in libris centum cort.puniatur,& ſi poſtquam pulſata fuerit dicta campana dicto modo in ducentis libris cort. puniatur,ſi quis uero intrauerit ſuburgũ dicte ciuitatis aliunde quã per cancellos de nocte puniatur in uiginti libris pro quolibet,uice qui autem aliquem burgum dicte ciuitatis intrauerit noctis tempore aliunde quam per portam in centum libris corthonenſium puniatur.

Quod quilibet clauennarius claudat & aperiat portas horis cõgruis & nõ prius. Rub. clviii.

Item ſtatuimus q quilibet clauennarius portarum ciuitatis tuderti debeat quamlibet portã claudere & aperire horis congruis & conſuetis ſub pena uiginti ſol.corth.& q ante horam congruam & conſuetam nullam aperiat ſine licentia dominorum priorum populi tudertini ſub pena ſol.centum ſiue maiori uel minori pena arbitrio officialis cuſtodie imponenda, conſiderata qualitate facti & condictione talis contrafacientis.

¶ Quod nullus Custos nocturnus ducat aliquem ſecum qui non ſit de cuſtodibus. Rubrica .clviiii.

ITem Statuimus q nullus cuſtos nocturnus audeat ducere ſecũ per ciuitatem burgos & ſuburgos Tuderti aliquẽ q nõ ſit ad cuſtodiã deputatus, ſine licẽtia officialis cuſtodie cũ nomine vel ſine nomine. Et qui cõtrafecerit in quinq; ſol. cort. puniatur, ſeu etiam in maiori pena arbitrio dicti officialis, cõſideratis qualitate facti, & conditionibus perſonarum tam ipſius cuſtodis quam eius quem ſecum duxerit contra formam predictam.

¶ De officio ſuperſtitum Burgorum & ſuburgorum citra cuſtodiam nocturnam. Rubrica .clx.

ITem Statuimus q ſuperſtites Burgoꝝ & ſuburgoꝝ ciuitatis Tuderti teneantur & debeant vi uculo iuramẽti ponere cuſtodes in locis cõſuetis & ordinatis, horis cõgruis. Et ſaltẽ bis qualibet nocte ire ad perquirendũ de ipſis cuſtodibus ſi ſunt in locis ꝑdictis & ſi porte ciuitatis ſunt bene clauſe vel nõ. Et ſi quẽ defectũ inuenerint in ꝑdictis ſeu inuenerint aliquẽ ire de nocte vel tenere aperta hoſtia domus ſue habitationis teneantur die proxime ſubſequenti de mane predicta denunciare & referre officiali cuſtodie ad penam decem ſol. corthonenſiũ pro quolibet eorum contrafaciente.

¶ De pena facientis falo contra infraſcriptam formam. Rubrica .clxi.

ITem Statuimus q nullus audeat uel ꝑſumat de aliquibus nouitatibus conflictibus ſeu aduentu alicuius Dñi vel Baroni in ciuitate vel comitatu tuderti facere aliqđ falo vel aliqđ ſignum gaudii, nec aſti ludere ſiue burgo dare nec aliqd aliud facere ꝑꝑ quod poſſet aliqua murmuratio ſeu ſeditio in dicta ciuitate oriri. Et q ↄtrafecerit in libris cẽtũ corr. puniatur, Et predicta faciat Poteſtas bãniri ꝑ ciuitatẽ tuderti in locis cõſuetis ſaltẽ ſemel primo mẽſe ſui regiminis, poſſit tñ quilibet facere falo & gaudiũ oſtẽdere qñ fuerit falo ſup Palatio cõmunis tuderti aut quando bannitũ eſſet hoc ex parte poteſtatis vel capitanei ciuitatis predicte.

¶ De pena deſtruentis Muros ciuitatis & q proponatur de refectione murorum Burgorum. Rubrica .clxii.

ITem ſtatuimus q Poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti teneantur cogere quemlibet qui muros ciuitatis predicte deſtruxiſſet in aliqua eorum parte aut aliquos lapides inde extraxiſſet, q ipſum murum ſtatim reficiat ſuis expenſis. Et quilibet habens hoſtium ſiue foramen aliquod in aliquo muro dicte ciuitatis, ſtatim teneatur ipſum claudere & murare cũ lapidibus calce & arena in ea groſſitudine in qua prius erat ad penam centum librarum cort. Item q nulla perſona habeat vel habere intelligatur ius aliquod in aliquo muro dicte ciuitatis aliqua ratione vel cauſa, Et ſi quis tale ius allegauerit nullatenus audiatur. Et q domini Priores populi tudertini teneantur facere proponi tempore cuiuslibet capitanei dicte ciuitatis in conſilio populi q muri burgorum dicte ciuitatis integraliter reficiantur & remurentur.

¶ De pena deuaſtantis Siluas communis. Rubrica .clxiii.

¶ Item Statuimus q nullus laboret aut quoquomõ deuaſtet ſiue laborari vel deuaſtari faciat ſiluas aut alias poſſeſſiones cõmunis tuderti & maxime a foſſato tiãbre verſus mõrem m irrem

ad penam decem librarũ cort.& ꝙ quilibet contrafacientẽ valeat denunciare & accuſare & habeat medietatẽ penæ quæ ex ſua denunciatione vel accuſatione dicta de cã puenerit in camerã dicti cõis, ita tñ ꝙ hoc capitulũ nõ ꝑiudicet habẽtibus poſſeſſiones ſuas in dicto montemarte.

¶ De pena laborantis terras de quibus fuit queſtio inter cõmune tuderti & dominum Aldrouandrũ. Rub. clxiiii.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla perſona audeat vel ꝓſumat in terris & poſſeſſionibus de qbus dudũ viguit & viget queſtio inter cõmune tuderti ex vna parte, & dominũ aldrouandrũ de canal. & eius ſucceſſores ex parte altera. laborare ſeu laborari facere cũ beſtiis vel ſine beſtiis. Si quis vero contrafecerit cũ bobus & aliis beſtiis laborando in ꝑditione dictarũ beſtiarũ penitus condemnetur, Si autẽ ſine beſtiis laborãdo in viginti quinqꝫ libris cort uice qualibet puniatur, & cuilibet liceat ipſis laborantibus auferre ipſas beſtias cũ quibus ipſas poſſeſſiones coluerint, dũmodo eas poſtea infra ſecundã diẽ camerario cõmunis tuderti pro ipſo cõmuni adſignet, quarũ beſtiarũ ſeu æſtimacionis ipſarũ medietas per eundẽ camerariũ tradatur ipſis captoribus & aſſignatoribus, & alia medietas ſit dicti cõmunis, volumus inſuper ꝙ domini priores populi tudertini perquirant & perquiri facere teneantur per publica bannimenta & omnibus aliis modis quibus eis videbitur de poſſeſſionibus quas ipſum cõmune habet & dudũ habuit, a, caſtro quatri uſqꝫ ad caſtrũ marſciani & de aliis poſſeſſionibus ubicũqꝫ ſitis ad ipm cõmune ptinẽtibus quæ forẽt ꝑ aliũ occupare, & ipſis repertis procurẽt adeo ꝙ per ipſum cõmune recuperẽtur, poſſideãtur & uſufructẽtur, & maxime cũ de regiſtro bonoꝝ dicti cõmunis reperiantur inciſe & extracte quædam carte in quibus cõtinebãtur bona quæ ipſum cõmune ſolitum eſt habere, a, dicto caſtro quatri uſqꝫ ad dictum caſtrum marſciani.

¶ De pena non perficientis opus cõmunis. Rubrica. clxv.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquod opus ſiue laboritiũ ad coptimũ uel alio modo fuerit alicui locatum per cõmune tuderti, & ille cui locatũ fuerit illud non perfecerit aut in dicto opere uel laborerio fraudẽ cõmiſerit in centũ ſol.cort. puniatur, & nihilominus ad illud perficiendũ ac etiam reſarciendũ dicto cõmuni in duplo omne damnũ quod dicta de cauſa incurriſſet, uel paſſus eſſet omnibus iuris remediis effectualiter compellatur.

¶ De pena occidentis uel vulnerãtis animal alicuius. Rub. clxvi.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla perſona occidat uel vulneret aliquod animal alicuius, qui uero contrafecerit ſiquidẽ occidendo condemnetur dño talis animalis in integra & uera eſtimatione talis animalis, ac etiam cõmuni tuderti ultra dictã condẽnationẽ condemnetur in medietate ipſius eſtimationis, dummõ ipſa pena dicto cõmuni applicanda exſcedere nõ poſſit ſummam quinquaginta librarũ cort. Si aũt vulnerando ſiquidẽ ex ipſo vulnere tale animal totaliter effectum eſſet inutile ſimiliter ꝑdicta omnia & ſingula uendicent ſibi locum, Ita tñ ꝙ in eo caſu tale animal ſit & eſſe debeat talis malefactoris, Si uero ex tali vulnere tale animal nullo modo inutile factum fuerit eo caſu ſi ipſum animal fuerit æquus condemnetur talis ꝑcuſſor domino talis æqui in libris decẽ cort. & ſi fuerit bos uel aſinus ſeu alia beſtia groſſa cõdemnetur eidẽ domino talis beſtiæ in ſol. centũ cort. & ſi fuerit alia minuta beſtia in ſol. xx. cort. domino talis beſtiæ cõdemnetur & nihilominus in hoc caſu condẽnetur dicto cõmuni in dimidia dictarũ, penaꝝ & ꝑdicta omnia per eundẽ proceſſum & per eandẽ ſententiam poſſint & debeant expediri ad beneplacitũ domini talis beſtiæ in quolibet caſuum predictorum.

¶ De pena capientis columbos & de hiis ad dictam

materiã pertinentibus. Rub. clxvii.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona capiat uel capi faciat aliquẽ columbũ domeſticũ uel turri ſcianũ ad aliquam eſchaturam uel aiolũ uel ad aliquẽ laqueũ ſeu alio quocunq; ingenio, & qui contrafecerit pro quolibet columbo ſic capto condemnetur cõmuni tuderti in quadraginta ſol. cort. & ei qui tale damnũ paſſus fuerit ad reſtitutionẽ & emendationẽ talis damni integraliter condẽnetur, & ad faciendũ fidem de predictis ſufficiat ſacramentũ talis domini uſq; in quantitatẽ & numerũ duoꝝ columboꝝ,a, duobus vero columbis ſupra ſufficiat dictũ trium teſtiũ fidedignoꝝ deponentiũ de publica fama, itẽ nullus poſſit tenere aiolũ uł aliquod inſtrumẽ tũ aptum ad capiẽdum colũbos,a, die carniſpriuii uſq; ad feſtum omniũ ſanctoꝝ ſub pena quadraginta ſol. cort. Itẽ nullus poſſit occidere aliquẽ columbum alienum ſeu percutere uel cõtra eũ ſagittare ad penam uiginti. ſol. cort. pro quolibet columbo, itẽ ſi aliquis pizzicharolus repertus fuerit habere columbos aliquos ad vendendum, & aliquis qui haberet colombariam & columbos petierit ab ipſo pizzicharolo unde ipſe habuerit ſiue,a, quo, teneaẽ ipſe pizzicharolus eidẽ pandere,a, quo emit quod ſi nõ fecerit in quadraginta ſol. cort. puniatur itẽ ſi in tenuta alicuius caſtri uel ville fuerint capti aliqui columbi de aliqua columbaria ſindicus & homines talis caſtri uel uille teneãtur in forciam dicti cõmunis preſentare uel ſaltem in ſcriptis denuntiare dicto capitaneo uel poteſtati ciuitatis tuderti talẽ capientẽ, quod ſi nõ fecerint teneatur vniuerſitas talis caſtri uel uille in cuius tenuta tales columbi capti fuiſſent ipſum damnum emendare illi cuius eſſent columbi predicti.

Quod laboratores teneanẽ obſeruare pacta. Rub. clxviii.

Item ſtatuimus ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti teneanẽ omnibus iuris remediis opportunis cogere laboratores terraꝝ alienaꝝ, cuſtodes ſiluaꝝ alienaꝝ, & omnes qui alienas poſſeſſiones teneant ad coptimum uel ad aliquẽ certum redditum, obuentionẽ uel prouentum obſeruare & ad implere omnia per eos promiſſa ipſis ſuis locatoribus. Nec eiſdẽ de rebus ipſis aliquã litẽ, queſtionẽ cõtrouerſiã mouere audeant uel referre, & qui cõtrafecerit in libris viginti quinq; cort. puniatur, & eadẽ pena puniatur ille qui ſcienter & contra veritatẽ, aſſereret aliquẽ in re aliqua ſecum cõmunionem habere.

De pena facientium coniurationem de non laborando terras, & de modo ſeruando in faciẽdo eas laborari p hoines comitatus. Rub. clxviiii.

Item ſtatuimus ꝙ ſi aliqui de aliquo caſtro uel uilla comitatus tuderti ſimul fecerint aliquã legẽ uel cõiurationẽ de nõ laborando terras alicuius ciuis uel comitatẽſis tuderti poteſtas & capitaneus ciuitatis prædictæ & quilibet eoꝝ coram quo querela de predictis ex po ſita fuerit teneanẽ quẽlibet predictoꝝ in decẽ libras cort. cõdemnare, & ſi quis habens aliquas ſuas terras in aliqua parte comitatus predicti non poſſet inuenire laboratorẽ, qui ipſas terras laboret dicti rectores & etiã iudex extraordinarioꝝ cõmunis tuderti, & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur ad petitionẽ eius qui habuerit tales terras ipſas laborari facere,a, laboratoribus circunſtantibus, qui laboratores de ipſis terris habeant partẽ fructuum, cõdecentẽ, cõſiderata cõſuetudine illus loci & qualitate ipſarum terrarum, & ſi homines illius caſtri vel ville in cuius tenuta poſitę ſunt teles terre abſentauerint ſe,a, dicto loco homines alterius loci magis propinquĩ dictis terris teneantur ipſas terras laborare ſecundum modum predictum & ꝙ omnes laboratores terrarum alienarum teneantur congruis temporibus notificare ſuis locatoribus ſiue illis,a, qbus aliquas terras ad laborandum receperint ꝙ vadant vel mictant ad uidendum fieri meſſem uel uindemiam uel quãcunq; aliam recollectam fructuum ſuper talibus terris penden-

tiorum, ac etiam bachituram grani ſeu bladi inde percepti, qui autem contrafecerit in viginti ſol. corr. puniatur. Que omnia locum habeant etiam in terris aſſignatis ex primo uel ſecūdo decreto alicui creditori contra ſuum debitorem per curiā tuderti ſeu quas aliqs creditor ex poteſtate & licentia ſibi, a ſuo debitore p publicū inſtrumentū cōceſſa, & in caſu per formā ſtatutorū dicti cōmunis nō reprobato, ſua auctoritate appræhenderit pro aliquo debito pecuniario, dūmodo ante omnia de & ſuper pdictis exqſitū fuit & obtentum conſilium ciuiū tudertinorū habentium in eadem tenuta terras ſuas, utrū videlicet tales terre ſint laborande per dictos agricultores circunſtantes uel non ita tamen ꝙ ille qui hoc peteret nō interſit huiuſmodi deliberationi, & ſi quidē p ipſos ciues deliberatū fuerit, ꝙ per homines talis comitatus laborentur, eo caſu teneanẗ homines talis vniuerſitatis ipſas laborare, & illis qui in dictis tenutis tales terras habuerint reſpōdere de fructibus ipſarū terrarū put decēs fuerit habita cōſideratione pmiſſa, & nihilominus homines talis cōmunitatis ſi in ipſis terris laborādis poſtquā eis iniūctū fuerit p aliquē dictorū tectorum ſiue officialium fuerint negligentes condēnētur domino uel quaſi domino ipſarū terrarum in ſol. decē corr. pro quolibet quartingho ipſarū terrarū ad mēſurā quartinghi cōmunis tuderti.

¶ De pena exercentiū pcurationē cōtra infraſcriptā formā. Rub. clxx.

Item ſtatuimus ꝙ nullus in aliqua lite, cā, queſtione ciuili uel criminali, mera uel mixta corā aliquo iudice vel officiale cōmunis tuderti iuriſdictione habente, poſſit vel debeat alicuius procurationis, actoriæ vel curæ officiū exercere pro quacunq̄ pſona niſi talis p qua & eius nomine tale officium exerceret ſit ſibi cōiuncta ex genere cōſanguinitatis vel affinitatis uſq̄ in quartū gradū incluſiue vel niſi talis pcurator, actor ſiue curator eſſet ſcriptus in matricula notariorum ciuitatis tuderti, contrafaciens vero in vigintiquinq̄ libris corr. puniatur, nullus quoq̄ rector ſiue officialis cōmunis tuderti talē pcuratorē, actorē vel curatorē audiat vel admictat in aliqua vel ſuper aliqua lite, queſtione uel cauſa contra formam predictam poſtquam ſibi predicta fuerint intimata ſub pena predicta.

¶ De pena patrocinantis alicui ſuis expenſis pro certo ſalario in caſu duntaxat victoriæ obtinende. Rub. clxxi.

Item ſtatuimus ꝙ nullus aduocatus, pcurator vel quiuis alius audeat uel pſumat paciſci cū aliquo de ciuitate vel comitatu tuderti habentē aliquā litē, cām, queſtionē vel controuerſiā in aliqua curia tudertina de ipſa lite, cā, queſtione ſiue controuerſia ſuis ſumptibus pſequenda & peragenda pro aliquo certo ſalario per eū habendo & pcipiendo demū in caſu & euētu victoriæ & nō aliter ſiue prius, ſub pena librarū quinq̄ corr. & ꝙ cuilibet liceat talē delinquentē denūciare & accuſare & habere debeat medietatē totius eius quod dicta de cā, ex ſua denunciatione & accuſatione in camerā cōmunis tuderti deuenerit, quæ omnia poteſtas & capitaneus dictæ ciuitatis & quilibet ipſorū p ipſam ciuitatē publice bāniri facere teneanẗ ſaltē ſemel tpe ſui regiminis ſub pena librarum quinquaginta pro quolibet eorum contrafaciente.

¶ De pena notarii non ſcripti in matricula exercētis artem. Rubrica clxxii.

Item ſtatuimus ꝙ nullus notarius qui non fuerit admiſſus & approbatus ſecundum formam ſtatutorum cōmunis tuderti de hac materia loquentium, ac etiam ſcriptus in matricula notariorum ciuitatis tuderti exercere poſſit artem notariæ in ciuitate uel comitatu tuderti, cōtrafaciens uero uigintiquinq̄ libris corr. puniatur, & predicta poteſtas & capitaneus ciuitatis predictæ quolibet menſe ſui regiminis per ipſam ciuitatē publice banniri facere teneātur, ita tamen ꝙ predicta non uendicent ſibi locum in notariis forenſibus qui ſunt uel de cetero fuerint in aliquo officio dicti communis quantum ad ea uidelicet quæ ad ipſorum officium pertinuerint.

¶ De pena ducentis forenſem uel ultra quatuor homines ſecum occaſione alicuius queſtionis. Rubrica clxxiii.

¶ Item ſtatuimus ꝙ nullus occaſione alicuius litis, cauſæ uel queſtionis quam haberet cum ali-

quo, in aliqua curia tudertina ſecum ducat ſiue uenire faciat ad ipſam curiam ipſa occaſione aliquem forenſem uel ultra quatuor homines de ciuitate uel comitatu tuderti, & qui contrafecerit in decem libris cort. uice qualibet puniatur.

¶ De pena filii moleſtantis patrem. Rubrica clxxiiii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi quis habet aliquem filiú mancipatum cui dederit aliquã partẽ ſuorum bonoꝝ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & quilibet eorum ad requiſitionẽ ipſius patris cogere teneantur omnibus iuris remediis opportunis talẽ filium ut ipſum patrẽ non moleſtet in aliis ſuis bonis & ꝙ ſit cõtentus de ipſa parte ſibi, a, dicto ſuo patre cõceſſa, ſi vero talis filius cõtrafecerit ad uoluntatẽ talis ſui patris puniatur, & ſi talis filius offenderit patrẽ ſuũ percutiendo eum in eius pſona, abſq; ſanguinis effuſione vel membri debilitatione puniatur ad voluntatẽ ipſius patris, & nihilominus talis filius priuetur omnibus bonis ſibi per ipſum ſuũ patrẽ cõceſſis & aſſignatis, quæ in caſu ꝓdicto poteſtate & fictione pſentis capituli ipſo facto & iure dicto ſuo patri applicentur & eius dominiũ reuertantur, ſed & ſi eũ offenderit auferendo eidem aliquid de bonis ſuis, eo caſu de tali maleficio puniatur ad arbitrium dicti ſui patris & nihilominus quicquid de ipſius bonis eidẽ abſtulerit ſibi reſtituere teneatur, & de ꝓdictis & quolibet prædictoꝝ ſtetur iuramento ipſius patris abſq; alia ꝓbatione, & ꝓdicta dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eorũ ad requiſitionẽ talis patris obſeruari facere integraliter & effectualiter teneanẽ ad penam centũ librarum cort. pro quolibet eorum contrafaciente.

¶ De pena comitatũ non denuntiantiũ maleficia. Rub. .clxxv.

ITem ſtatuimus ꝙ quælibet vniuerſitas caſtroꝝ & villaꝝ comitatus tuderti per ſuũ ſindicum ſiue maſſarium ad hoc legitime deputatũ teneatur & debeat omnia & ſingula maleficia quæ comictentur in ſuis caſtris & villis ſeu infra eorũ tenutas vel cõfinia, de quibus per formam alicuius capituli ſtatutorũ cõmunis tuderti deberet ſolui pena, a, decẽ libris ſupra in ſcriptis referre ac denuntiate poteſtati vel capitaneo ciuitatis tuderti, exprimendo in huiuſmodi denũtiatiõe nomina & ꝓnomina ipſorũ malefactoꝝ & loca vñ ſunt ac loca & cõfinia ipſoꝝ maleficioꝝ ꝑpetratorũ, ac ẽt utrum ipſe malefactor ſit popularis ideſt ꝓ populari habitus ſm formam ſtatutorũ dicti cõmunis, an vero magnas & potens ideſt pro magnate & potente habitus ſecundũ formã ſtatutorum ꝓdictorũ, & ſimiliter de perſona quæ per talẽ denuntiatũ diceretur offenſa vtrum ſit popularis an magnas & potens vt dictũ eſt, quam quidẽ denunciationẽ iuxta formam ꝓmiſſam facere teneantur infra ſextũ diẽ, a, die perpetrationis talis maleficii in antea įnumerando ipſo die, in dicto termino ſex dierum minime cõputata, vniuerſitas vero talis caſtri vel villę ꝓdicta nõ ſeruans puniatur ſecundum infraſcriptũ modũ videlicet vt ſi ipſum caſtrũ vel villa habuerint quinquaginta lares puniatur in medietate quantitatis penæ impoſite ipſi malefactori per formã ſtatutorũ dicti cõmunis de tali maleficio non denuntiato vt dictũ eſt, ſed ſi habuerit vltra quinquaginta lares cõdemnetur in maiori quantitate dictæ dimidie prout pro rata contigerit ad rationẽ prædicti. ſi uero pauciores habuerit cõdenetur in minori quãtitate dicte dimidie prout pro rata cõtigerit ad rationẽ predictã, dũmodo in aliquo dictoꝝ caſuũ dicta quantitas non tranſgrediatur quãtitatẽ penæ impoſite tali malefactori per formã dictoꝝ ſtatutoꝝ de tali maleficio loquentium, cæteꝝ ſi de tali maleficio nõ denunciato ut ꝓdicitur imponenda veniret per formã ſtatutoꝝ dicti cõmunis pure, ſimpliciter & preciſe pena ultimi ſupplicii, eo caſu talis uniuerſitas cõdemnetur in libris ſexcentis cort. Si uero alia pena corporalis, citra mortẽ, imponenda ueniret pure, ſimpliciter & preciſe, eo caſu ipſa uniuerſitas in libris tricentis cort. puniatur, ſindicus uero uel maſſarius ad denuntiandum ipſa maleficia deputatus, ut dictum eſt ſoluat de ſua propria pecunia medietatem quantitatis pene impoſite ipſi malefactori per formam dictorum ſtatutorum pro quolibet tali maleficio non denuntiato per eum, dummodo pro nullo

maleficio ipſa pena excedat vel excedere poſſit quantitatem vigintiquinq; librarũ,verũ tamen ſi
pro tali maleficio nõ denuntiato per eũ ipſi malefactori pure,ſimpliciter & preciſe pena pſona
lis fuiſſet impoſita per formã ſtatutoꝝ predictorum eo caſu ipſe ſindicus vel maſſarius in vigin
tiquinq; libras cort.puniatur.Preterea volumus ꝙ ſi aliquod de dictis maleficiis infra dictũ ter
minum ſex dierum denuntiatum non fuerit ut dictum eſt,teneantur omnes viri ibidem habitan
tes cum ſua familia tempore ipſius cõmiſſi maleficii ſimilem denuntiã facere infra alios ſex dies
& ſi negligens fuerit puniatur quilibet talium habitantium qui ſit legitime ætatis & ſane mentis
& corporis in ſol.quadraginta cort.pro quolibet tali maleficio nõ denũtiato,ſi ipſum maleficiũ
fuerit ſanguinolẽtũ ſeu ſi de eo impoſita fuerit ipſi malefactori pena quinquaginta librarum uel
ab inde ſupra alias in ſol.decem cort.pro eorum quolibet puniatur,ali vero denuntiatione facta
per unum ex eis in infra dictum ſecundum terminum tam dicta uniuerſitas quam cæteri ſingu-
lares homines eiuſdem vniuerſitatis excepto duntaxat tali ſindico & maſſario ad denuntiatio-
nem huiuſmodi deputato,a, dicta pena totaliter ſint exẽpti, hoc intellecto ꝙ quilibet cenſeatur
deputatus legitimus ſindicus ad predicta ſi ipſe pro ſindico talis vniuerſitatis ſe geſſerit, adiicien
tes ꝙ ſi talis ſindicus aliquod maleficiũ denuntiare obmiſerit primo ab eo recepta & prehabita
cautione in demnitatis ſuæ ſueq; vniuerſitatis pro ipſo maleficio non denũtiando, & eo præ-
textu eaꝝ intentione ut ipſa maleficia non denuntiet condemnetur tam ipſa ſindicus quã cæte
ri de ipſa vniuerſitate conſcii & participes talis fraudis inter eos omnes vltra alias penas predi-
ctas ipſi ſindico & uniuerſitati imponendas occaſione talis denuntiationis obmiſſe & in medie
tate dictarũ penarũ & da eas ſolduẽdas talis ſindicus & pdicti alii fraudis cõſcii & participes de
ſua propria pecunia teneantur & cõpellantur,ita tamen ꝙ dicta pena dicte dimidie in nullo ca-
ſu excedere uel tranſcendere poſſit penã tricentarũ libraꝝ cort. Quodq; talem pmiſſionem &
cautionem faciens dicto ſindico puniatur pro quolibet maleficio dicta de cauſa nõ denuntiato
in libris quinquaginta cort.& nihilominus de ipſo maleficio cuius denuntiatio taliter obmiſſa
fuerit pena debita puniatur,& ꝙ quilibet talem ſindicũ & alios ſingulares homines dicte frau,
dis conſcios atq; participes denuntiare & accuſare poſſit,& habeat libras vigintiquinq; cort. de
ſuma condemnationis quæ ex ſua denuntiatione & accuſatione dicta occaſione in cameram di
cti cõmunis puenerit,& de pdictis omnibus & ſingulis dicti poteſtas & capitaneus & qlibet eoꝝ
quolibet mẽſe ſui regiminis inqrere teneanť,& reptos culpabiles in pẽis pdictis debeãt cdẽnaŕ.

¶ De pena vniuerſitatum nõ capientium malefactores,
ſeu receptantiũ exbãnitos. Rub. clxxvi,

TEneatur quelibet vniuerſitatis hominũ,caſtroꝝ,& villarũ comitatus tuderti ſollicite &
pro poſſe pſequi & capere quẽlibet malefactorẽ cõmictentẽ aliquod maleficiũ in dictis
caſtris vel villis ſiue infra ipſoꝝ vel ipſaꝝ tenutas ſeu cõfinia,maxime ſi de tali maleficio ru
mor inſurrexiſſet,& ipſum uel ipſos malefactorẽ ſeu maleſactores captũ uel captos ducere & re
pſentare in fortiã poteſtatis uel capitanei ciuitatis tuderti & cõmunis pdicti infra ſecundã diẽ
poſt dictã capturã ipſa die talis capture in dicto termino dictoꝝ duoꝝ dieꝝ minime cõputata,et
ſi in predictis fuerit negligẽs puniatur quelibet uniuerſitas in cuius caſtro uel uilla ſiue infra eius
cõfinia uel tenuta ipſum maleficiũ fuerit pperratũ pro quolibet tali malefactore non capto uel
non repſentato ut dictũ eſt in dimidia eius penæ in qua p formã ſtatutoꝝ dicti communis talis
malefactor cõdenatus fuiſſet,& hoc ſi talis uniuerſitas habuerit quinquaginta lares uel ab inde
ſupra,ſi uero,a,qnquaginta laribus infra nõ tñ pauciores uiginti laribus puniatur in tertia pte,
dicte pene.Si aũt habuerit,a,uiginti laribus infra nõ tñ pauciores decẽ puniatur in quarta parte
dicte pene,& ſi,a,decẽ laribus infra non tñ pauciores quinq; puniatur in ſexta parte penæ,& ſi

ab inde infra puniatur in octaua parte pene pdicte, dummodo in nullo caſuum pdictorum talis
pena vniuerſitati dicta de cã imponenda excedere poſſit ſummã quinq; librarum corthonenſiũ
Verum ſi talis malefactor in pena vltimi ſupplicii per formã ſtatutorum dicti cõmunis condẽ-
nandus ueniret, eo caſu ſi talis uniuerſitas habuerit quinquaginta lares uel ab inde ſupra puniat
in ſexcentis libris cort. Si vero habuerit pauciores lares eo caſu talis uniuerſitas puniatur ſecun-
dũ diſtinctionẽ larium ſupradictam prout pro rata contigerit de dictis ſexcentis libris. Ita tamẽ
ꝙ ſi talis malefactor ſe repreſentauerit antequã per formam ſtatutoꝝ dicti cõmunis contumax
eſſet, eo caſu talis uniuerſitas ab omni pena predicta penitus ſit exempta, & ſi qua robbaria cõ-
micteretur in aliquo de dictis caſtris uel uillis ſeu infra tenutas uel confinia alicuius ipſorũ ſiue ip
ſarũ & talis derobbator captus & in fortiam dicti cõmunis repreſentatus fuerit de aliis malefa-
ctoribus ut dictũ eſt, eo caſu talis uniuerſitas occaſione talis robbarie in nihilo teneatur, uerum
ſi homines talis uniuerſitatis talem derobatorem nõ ceperint neq; repreſentauerint ut dictũ eſt,
eo, caſu talis uniuerſitas teneatur ad emendationẽ talium rerũ derobatarũ, decernentes ꝙ ad ſo
lutionẽ dictarum penarum in quoliqet caſuũ predictorũ, & ad dictarum rerũ derobbatarũ emẽ
dationẽ teneãtur omnes habitatores talis caſtri uel uille qui ſit ætatis legitimæ & ſa: ementis &
corpore, & qui tunc temporis, a, talis caſtro ſeu uilla abſentes non fuerint. Et nulla uniuerſitas ali
cuius caſtri uel uille dicti comitatus, aut aliqua ſpecialis perſona ſcienter in ſuo caſtro uel uilla ſi-
ue in domo ſua uel ſuæ habitationis receptet aut ſtare permictat aliquẽ exbannitũ & condẽna-
tum cõmunis tuderti ſeu condẽnatũ tantũ pro aliquo maleficio in pena ultimi ſupplicii ſiue ab-
ſciſſionis alicuius membri pure, ſimpliciter & preciſe ſeu conditionaliter & in defectũ alicuius pe
ne pecuniarie non ſolute ſiue in aliqua pecuniaria ſumma trũ, a, centũ libris ſupra, dũmodo talis
condẽnatus ipſam condemnationem nõ ſoluerit, ac etiã, a, die talis codẽnationis elapſi fuerint
decẽ dies ipſa die dicte latæ ſententie condẽnatorie in dictis decẽ diebus minime cõputata. uni
uerſitas uero contrafaciens in centũ ſol. cort. pro quolibet lari ipſius uniuerſitatis uel loci tam
maſſarioꝝ quã nobiliũ & ſergentũ & aliorũ ibidem cũ ſua familia habitantiũ, & ꝙ dicta receptatio ſcienter facta fuerit probetur ſeu probari poſſit per tres teſtes deponentes de publica fa-
ma uel de ipſorum propria credulitate munita probabilibus & uериſimilibus & pſumptionibus
coniecturis ſeu inditiis de quibus an probabilia & uериſimilia ſint reſideat in prouido arbitrio iu
dicantis, conſideratis circa pdicta qualitate facti & conditionibus perſonarum tam ipſius recep-
tantis quã receptati & aliis ſuis debitis circunſtantiis, & ꝙ ipſe iudex ſuper pdictis inueſtigandis
poſſit procedere put ſibi uidebitur expedire, ad hoc ut reperiatur ueritas de predictis pterea qui
cunq; appenſate & fraudolenter in alterius p iuditiũ operatus fuerit ꝙ aliqs de predictis exban
nitis & condẽnatis tantũ receptaretur in aliquo de pdictis locis prohibitis puniatur pro quoli-
bet & qualibet uice in centũ libris cort. ac etiã ipſo iure ſit & intelligatur infamis, & eaſdẽ penas
incurrat quotiencunq; fuerit taliter receptatus. Inſuper ſtatuimus ꝙ nulla perſona in ciuitate vel comi
tatu tuderti ſcienter aſſociet aliquẽ de pdictis exbannitis & condemnatis vel condẽnatis tantũ
ſub pena libraꝝ quinquaginta cort. Et ꝙ ſi ſcienter dicta aſſociatio facta ſit ſufficiat probatio ſu
pra proxime dicta contra receptantes eoſdem, & ꝙ de & ſup predictis dicti poteſtas & capita-
neus & qlibet eoꝝ poſſint & debeant cognoſcere atq; procedere, & repertos culpabiles ſaltem ſe
cundũ formam preſentis capituli dictis penis punire.

¶ Quod liceat cuilibet capere exbannitum & de ſalario capientium
& apoſtantium exbannitos. Rubrica .clxxvii.

¶ Item ſtatuimus ꝙ cuilibet liceat capere in ciuitate uel comitatu tuderti quemlibet exbanni-
tum & condemnatũ cõmunis tuderti ſeu condemnatũ tantũ pro maleficio, dũmodo infra ſecũ

dam diem,a,die talis capture,in antea numerandam eum ducat & repreſentet in fortiam dicti
cómuuis,ipſa die dicte capture in dicto termino minime cõputata. Qui capiens & repreſentans
ut dictũ eſt habeat & habere debeat pro ſuo pmio,a,dicto cõmuni duos ſol.pro quolibet libra,
condẽnationis talis capti & repſentati vt dictũ ẽ,ſi talis ſic captus & repſentatus fuerit pure ſim
pliciter & pciſe in aliqua pena pecuniaria condẽnatus,ſi uero in pena vltimi ſupplicii fuerit con
demnatus pure,ſimpliciter & pciſe ſiue cõditionaliter & in defectũ alicuius pene pecuniariæ nõ
ſolute ſoluendo nõ fuerit,eo caſu habeat talis capiens & repſentans eundẽ ut dictũ eſt libras quin
quaginta cott.& ſi cõdẽnatus fuerit in amputatione ſiue abſciſſione alicuius ſui mẽbri pure ſim
pliciter & preciſe ſiue conditionaliter & in defectũ alicuius pene pecuniarie non ſolute & ſoluẽ
do nõ fuerit,eo caſu talis capiẽs & repſentãs eundẽ vt dictũ eſt,habeat libras vigintiqꝫ cott.
que omniã indicãte ſiue appoſtãte aliquẽ de pdictis,ſi talis indicatus ſiue appoſtatus dicta de cã
captus & ductus fuerit in fortiã dicti cõmunis vendicent ſibi locũ,& ꝙ poteſtas & capitaneus
ciuitatis pdicte & qlibet eorũ qui inde inde fuerit reqſitus teneãtur & debeant ad petitionẽ ta
lis indicantis ſiue appoſtantis & cuiuslibet alterius familiã mittere ad capiendũ & in dictis cõmu
nis fortiã ducendũ quẽlibet exbannitũ ſiue condẽnatũ dicti cõmunis ſub pena librarꝫ centum
cott.& quilibet etiã exbannitus & condẽnatus ſeu condẽnatus tantũ poſſit aliũ ſimilẽ exbanni
tum & cõdẽnatũ ſeu condẽnatũ tantũ in dictis ciuitate & comitatu capere dũmodo talẽ capiũ
infra dictũ terminũ ducat & repreſentet in fortiã dicti cõmunis videlicet nobilis nobilẽ, ſergẽs
ſergentẽ,maſſarius maſſariũ,& popularis ciuis popularẽ ciuẽ,& ſi nobilis exbannitus & codẽna
tus ſiue condẽnatus tantũ pſonaliter aut pecunialiter aliũ nobilẽ in ſimili pena exbãnitũ & cõ
demnatũ ſeu condẽnatũ tm̃ in dicti ciuitate & comitatu ceperit & in fortiã dicti cõmunis duxe
rit & repſentauerit,ut dictũ eſt,eo caſu condẽnatio talis capientis & repſentantis caſſari & can
cellari debeat de omnibus libris dicti cõmunis ad ipſius reqſitionẽ & uoluntatẽ. Si uero condẽ
natio talis capti & reprenſentati eſſet minor quã condẽnatio talis capientis & repſentantis,eo ca
ſu cõdemnatio talis capientis & repſentantis uſqꝫ in cõcurrentẽ quantitatẽ cõdemnationis talis
capti & repſentati ſimiliter caſſari & cancellari debeat,& in reſiduo firma remaneat. Si uero cõ
demnatio talis capti & repſentati eſſet minor quã cõdẽnatio talis capientis & repſentãtis, eo ca
ſu habeat & habere debeat talis capiens & repſentans,a,dicto cõmuni tuderti duos ſol. p quali
bet & de qualibet libra in qua cõdẽnatio talis capti & cõdẽnationẽ ipſius capientis excederet. Et
nihilominus ipſius capientis condenatio totaliter caſſetur & cancelletur de omnibus libris dicti
cõmunis. Hoc intellecto & declarato ꝙ ea que ſupra in pſenti capitulo ſunt ſtatuta de dicto pre
mio concedendo exbãnito & cõdẽnato ſeu condẽnato tm̃ pro maleficio capienti & repſentanti
in fortiã dicti cõmunis alium exbãnitum & condẽnatum ſeu cõdẽnatum tm̃ pro maleficio pu
re ſimpliciter & pciſe in aliqua pecuniaria quãtitate locum habeant & habere intelligãtur eo ca
ſu dumtaxat quo talis ſic ut pmictitur captus & rpſentatus ſi ſua condẽnatio maior fuerit uel ta
lis ſic capiens & repſentans eundẽ,ſi ipſius capientis & repſentantis cõdẽnatio maior fuerit ſuã
cõdẽnationẽ ſoluerit camerario dicti cõmunis infra triginta dies,a,die repſentationis pdicte in
antea numerandos ipſa die dictæ repſentationis in dicto termino triginta dierꝫ minime cõputa
ta,alioquin talis capiẽs & repſentans nullum ex dicta captura & repſentatione pmium cõſequa
tur,ſed quilibet ipſorꝫ in carceribus dicti cõmunis detineatur donec ſuã condẽnationẽ ſoluerit
uel donec una ex ipſis condẽnata que maior ſit dicto camerario ſoluta fuerit cũ effectu,quo ca
ſu quilibet eorꝫ,a,dictis carceribus eximatur & liberetur,ac etiam beneficium de quo ut pmicti
tur uendicent ſibi locum. Verꝫ ſi talis captus & repſentatus ut dictum eſt pure, ſimpliciter & pre
ciſe ſeu conditionaliter & in defectum ſolutionis alicuius pecuniariæ penæ fuerit ultimo ſuppli
cio condẽnatus ſiue in abſciſſione vel amputatione alicuius ſui membri & poſt talem capturã &
repreſentationẽ executio talis ſue condemnationis in eius pſona facta fuerit,eo caſu cõdenatio

capientis & repſentantis ſimilem perſonalē penā contineat, ſed ſi contineat penā pecuniariam
cuiuſcunq; ſumme exiſtat uſq; in quātitatē librarum mille cort. incluſiue de omnibus libris dicti
communis debeat cācellari atq; caſſari ad eius requiſitionē & uolūtatē, & idē p omnia intelligatur
de ciue populari exbānito & condēnato ſeu condēnato tm̄ capiēte & repſentante aliū ciuē popu
larē exbānitū & condēnatū ſiue condēnatū tantum & de ſergēte exbānito & cōdēnato ſiue con
dēnato tm̄ capiēte & repſentāte aliū ſergētē exbānitū & cōdēnatū ſiue ꝯdēnatū tm̄ & de maſ-
ſario exbānito & cōdēnato ſiue cōdēnato tm̄ capiēte & repſentāte aliū maſſariū exbānitū & cō
demnatū ſeu condēnatū tm̄, ac ēt habeāt locū pdicta omnia ſi aliqs exbannitus & condēnatus
ſiue condemnatus tantū minoris ſiue inferioris ſtatus & conditionis ceperit & repſentauerit aliū
exbannitū & condemnatū ſiue condemnatū tantū maioris ſiue ſuperioris ſtatus ſiue conditio
nis videlicet maſſarius ſergentē ſiue nobilem uel ciuem, ſergens nobilē uel ciuem popularis ciuis
nobilē, non aūt, e contra, ſergens nobilē ſiue ciuis maſſariū uel ciuis ſiue nobilis ſergentē, uel no-
bilis ciuem popularē capere & repſentare poſſit, quo ad hoc ne ex ipſa captura & repreſentatio-
ne ab ipſo cōmuni tuderti, aliquid conſequatur. Hoc etiā intellecto & declarato q̄ ea que ſupra-
dicta ſunt de pmio concedendo propter dictā indicationem ſiue appoſtaturā, ſiue propter dictā
capturam & repreſentationē, in aliquo caſuū predictorū locū non habeant in indicante uel ap-
poſtante ſiue in capiente & repreſentante aliquē ſuum correm eiuſdē facinoris illū videlicet cū
quo ſimul maleficium ipſum ꝑpetraſſet ſimpliciter uel acceſſorie cuius occaſione ipſi ambo ex-
banniti & condemnati fuiſſent ſiue condēnati tātū nec etiā locum habeant in exbannitis & cō
demnatis ſiue condēnatis tātū pro diſtricta palatii ſiue pp contēptū mandati uel pro damno da
to, ſeu pro eo quod ad aliqđ cōſiliū dicti cōis nō uenerit, nec in indicāte ſiue appoſtāte uel capiē
te & repſentante aliquā feminam ſiue cechum uel mente captum ſiue furioſum ſeu quencunq; a
lium exbannitum & condenatum aut exbannitum tantum uel condēnatum tantum dicti com
munis pro aliquo maleficio in .x. libris uel abinde infra, aut infra decē dies poſt ipſam condēna
tionē factā de tali condemnato, ſaluis aliis capitulis ſtatutorum dicti cōmunis de huiuſmodi ma-
teria loquentibus, quem in ſuis caſibus vendicent ſibi locum preſenti capitulo non obſtante.

¶ Qui exbanniti poſſint impune offendi & qui non. Rub. .clxxviii.

ITem ſtatuimus q̄ ſi quis offenderit aliquē exbannitum & condēnatum ſiue exbannitū tan-
tum uel condēnatū tantum cōmunis tuderti pro homicidio proditione falſitate, robbaria,
aſſaſſinio furto, ſeditione priuato carcere, pro mēbro truncato ſiue debilitato, ſiue pro ſtu-
pro cōmiſſo cum maſculo uel alio graui maleficio nullam penam patiatur, & ſi offenderetur ex-
bannitus & condēnatus ſiue exbannitus tantum vel condēnatus tantū dicti cōmunis pro alio
maleficio, a, centum libris ſupra puniatur talis offendens in quarta parte pene que p formā ali-
cuius capituli ſtatutoꝝ dicti cōmunis de tali offenſa alias imponenda ueniret, hoc intellecto q̄
predicta uel aliquod pdictoꝝ non uendicent ſibi loco in offendente illum cum quo ante ipſam of
fenſam ipſe offendens pacem feciſſet de aliqua offenſione vel iniuria, quo caſu talis offendēs pu
niatur perinde ac ſi talis offenſus exbannitus ſiue condēnatus nō eſſet, nec in offendente patrē
uel matrē vel alium eius aſcendentē ſiue filium uel filiā vel alium eius deſcendentem vel aliquē
eius cōſanguineum ex paterna vel materna linea ſibi coniunctum uſq; in ſecundum gradum in
cluſiue, nec ēt in marito offendente vxorē ſiue ſocerum vel ſocrum vel e contra in quibus qdem
caſibus & quolibet eoꝝ puniat talis offendēs hoc modo videlicet de homicidio in tota ea pena
qua & prout puniret ſi talis interfectus & exbānitus ſeu cōdemnatus nō eſſet, de aliis vero of-
fenſiōibus puniat talis offenſor in dimidia pene que alias de tali offēſiōe ſibi imponēda veni-
ret per formam alicuius capituli ſtatutorum dicti communis, ſi talis offenſus exbānitus & cōdē

cium beneficium ſeu commodum ab ipſo communi, niſi prius vere ſoluerit ſuam condemnatio nem dicto camerario cum effectu. Et ſi quid contra fieret ſit irritum & inane condemnatis occaſionem diſtricte ſiue per contemptum mandati vel pro damno dato dumtaxat exceptis.

¶ Quod exbanniti & condemnati pro moleſtatione tenute habeantur pro reb anditis & liberatis ſi fuerint concordes cum ſuis creditoribus. Rub. clxxxii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi quis fuerit exbannitis & condẽnatus ſiue condẽnatus tantum communis tuderti occaſione moleſtationis alicuius tenute date ſiue conceſſe contra eum in aliqua ſua re alicui ſuo creditori per curiam tudertinã pro aliquo pecuniario debito, & poſtea cum tali ſuo creditore concordauerit ex tunc ipſo iure habeatur & intelligatur liberatus & abſolutus, a tali bando & condemnatione, & nihilominus ad eius petitionem tale ſuum bannũ & talis eius condemnatio debeat cancellari atq; caſſari de omnibus libris dicti communis.

¶ De pena aſſumentis aliquam vxorem contra infraſcriptã formã. Rub. clxxxiii.

NVllus poſſit in vxorem aſſumere aliquam puellam minorem ſexdecim annis ſine preſentia & conſenſu patris legitimi & naturalis ſiue naturalis tantũ dicte talis puelle ſi eũ haberet vel ſi patrem non haberet ſine preſentia & conſenſu ſuorũ fratruũ carnaliũ maſculorũ q ætatem exceſſerint pupillarem & matris vel ſaltem dictorum ſuorum fratruũ ſi eos haberet, & ſi non habuerit patrem neq; fratres carnales maſculos vnũ vel plures ætatis predicte ſine preſentia & conſenſu duorũ ſuorum proximiorum conſanguineorum ætatis predicte maſculorũ coniunctoꝝ eidem puelle vſq; in quartum gradum incluſiue ex linea paterna ipſius puelle, ac etiam ſine preſentia & conſenſu curatoris ipſius ſi curatorem haberet, & q contrafecerit in libris centũ corthonen. vice qualibet puniatur, & ſi dos ſibi data vel promiſſa pro tali puella excederet quantitatem dictarũ centũ librarum puniatur vltra dictam penam vſq; in ſummam dicte dotis ſibi date vel promiſſe, teneanť tamen dicti eius conſanguinei atq; curator & qlibet ipſoꝝ ipſi pulle nubere volenti conſentire, ſi talis eius vir cui nubere vellet fuerit ſibi decens ac bone cõditionis, vel ſi tali matrimonio noluerint intereſſe ſeu ſi eidẽ puelle ſuum aſſenſum i ipſo matrimonio abſq; aliqua iuſta & rationabili cauſa prebere noluerit, eo caſu tale matrimonium impune ac licite in dei nomine cõtrahatur & cõtrahi valeat non obſtante predictorum uel alterius eorum abſentia vel diſſenſu.

¶ De lanaiolis. Rub. clxxxiiii.

ITẽ ſtatuimus ꝙ nulla pſona audeat vel pſumat facere uel fieri faceř aliquẽ pãnũ de lana in quo ſit aliqua mixtura pili bouini, aſſinini, caprini vel ædini ſiue alicuius incalcinature, neq; ipſum pannũ ſic mixtũ vendere uel uendi facere, & ꝙ lanam bactutam uel non bactutam, filatam uel non filatam, tinctam uel non tinctam in q̃ eſſet mixtura dictoꝝ piloꝝ uel alicuius ipſorũ non uendat uel uendi faciat, ſi qs uero cõtrafecerit in predictis uel aliquo predictoꝝ in decem libris corthonen. uice q̃libet puniať, & nihilominus perdat pannũ & lanam predictam q pannus & lana ſic inuenti cũ mixtura pili predicti denť hoſpitali charitatis communis tuderti, Item ꝙ nulla perſona poſſit nec debeat tingere de luco aliqđ genus dictorũ piloꝝ ſub dicta pena, poſſit tamen qlibet laborare & laborari facere pannos de lana pecudina, montonina caſtratina, & agnina, & ꝙ in dicto pãno uel lana nõ poſſit mictere ſeu laborare ſiue laborari facere aliquã cardaturã niſi eſſet de ſuo ꝓprio laborerio & opꝫ, poſſit tñ i dicto laborerio mictere cardaturã frãciſcã cuiuſcũq; laborerii ſit, ſi qs aũt ꝯtrafecerit reſarciẽs mataratia i ipis mataratiis inueneritlanã ſeu capomãnã & ipam ſibi ꝛtinuerit, & eius loco i ipſa mataratia pilũ imiſerit puniať in dicta pena decẽ lib. corth. & nihilominus tale dãnũ emẽdet, & ꝙ de pdictis & quolibet pdictorũ conſules lanaiolorũ teneãť & debeant uinculo iuramenti & ad penam quadraginta ſol. corthonẽſ. ꝓ quolibet ad minus ter in ãno inter homines dicte artis ſolemnẽ inquiſitionẽ faceř de

M

facientibus contra predicta vel aliqđ predictorum & q̃libet repertum culpabilem denunciare poteſtati vel Capitaneo dicte Ciuitatis qui eũ ſcđm formam preſentis capituli condemnet, & ad predicta teneantur dicti poteſtas, & Capitaneus & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus ſub vinculo iuraměti ad penã uigintiquinq; librarũ den̄.corth.aliquo in contrariũ nõ obſtãte.

De pena portantis pannum ad valcandum extra comitatum tuderti. Rub. clxxxv.

Item ſtatuimus ꝙ nullus portet vel portari faciat al q̃m pannũ ad valcandũ extra comitatũ tuderti ad penã decẽ ſol.corth. ꝑ quolibet cõtrafaciẽte,& ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti predicta bãniri faciãt ꝑ ciuitatem tuderti,ſaltem ſemel infra primũ mẽſem ſui regiminis.

De forma electionis officialis damnorum datorum & viarum pontium & fontium. Rub. clxxxvi

Item ſtatuimus ꝙ domini Priores populi Tudertini qui pro tempore fuerint teneantur & debeant facere adunare de menſe Ianuarii conſules illarum artium. Qui per formam, Statutorum dicti communis debent adeſſe electionibus dominorũ priorum dicti populi Et vna cum ipſis conſulibus,& ipſi conſules vna cum ipſis dominis prioribus eligere & nominare vnum bonum & expertum officialem literatum. Qui ſecum habere debeat duos notarios, vnum æquum & quatuor berruarios,qui officialis habeat officium damnorum datorum & aptationis viarum,fontium & pontium ciuitatis & comitatus Tuderti cum ſalario pactis & conditionibus de quibus & prout ipſis dominis Prioribus & conſulibus viſum fuerit conuenire. Qui officialis teneatur & debeat facere eligi per quamlibet communitatem & vniuerſitatem ſingulorum caſtrorum & ſingularum villarum dicti comitatus,& etiam infra ſenatus Ciuitatis Tuderti cuſtodes ſecretos qui denuncient quemlibet damnum dantem in quibuſcunq; bonis exiſtentibus in locis eis commiſſis & aſſignatis. Et generaliter omnia faciant ad quæ & prout tenerentur per formam ſtatutorum dicti communis.

De modo procedendi ſuper libellis damnorũ datorũ. Rub. clxxxvii.

Item Statuimus ꝙ quandocunq; aliquis aliquem accuſauerit de dãno dato ꝙ diceret ſibi datum teneatur & debeat idem accuſans in ipſa porrectione talis accuſationis ipſam accuſationem dimictere penes vnũ de notariis curie maleficiorũ communis tuderti vel apud aliũ q ad huiuſmodi officiũ fuerit deputatus,quam accuſationem idem notarius ſiue officialis infilzare teneatur & ea ſic porrecta & infilzata poſſit ſuper ea expenſis tamen ipſius accuſantis ante iuramentũ calũnie,ſeu reſponſionem ipſius accuſati vnica citatio fieri de tali accuſato & non vltra,qui quidem accuſatus ſi in termino dictę citationis comparuerit cogať per iudicem maleficiorũ uel aliũ officialem q de ipſa accuſatione cognoſceret ipſi accuſationi reſpondere,ſi uero in dicto termino non comparuerit non poſſit amplius ſuper ipſa accuſatione procedi,niſi prius de calũnia ſuper accuſatione per ipſum accuſatorem fuerit preſtitũ iuramentũ,ſed eo iuramento preſtito ſuper ipſa accuſatione procedať ſcđm formam ſtatutorũ dicti communis,& ſi ſecus factũ fuerit talis proceſſus non teneat ipſo iure quinimmo talis accuſatus ab inſtantia dicte cauſa liberetť,& iudex uel officialis q contra uel preter dictam formam contra talem accuſatũ proceſſerit,& notarius qui talem proceſſum ſcripſerit in uigintiquinq; libris corth. pro eorũ quolibet tempore eorũ ſindicatus per ipſorũ ſindicatorem condemnetť. Et nihilominus talis accuſator, q contra uel preter dictam formam contra predictũ accuſatũ procedi fecerit eidem accuſato in uiginti ſol.corth.nomine dãni per officialem quemcunq; dicti communis iuriſdictionem habentem. Qui de hoc per talem accuſatum requiſitus fuerit condemnetur.

De pena dãnũ dãtis cũ beſtiis uel aliis animalibus in rebus,alterius & ꝙ liceat moderate uerberare cuſtodes beſtiarum damnum dantium. Rub. clxxxviii.

Item ſtatuimus ꝙ ſi aliq̄d animal alicuius damnū intulerit in blado vinea, canape, orto cāneto, ſilua, groco vel ſalceto alicuius pñte vel abſente dño talis aīalis, puniat̃ dñs talis aīalis in penis infraſcriptis, videlicet, pro equo vel mulo ſi de die in ſol. x. cortho. ſi de nocte in viginti ſol. ꝑ boue vel ſomario in tribus ſol. ſi de die ſi vero de nocte in quinq̄ ſol. ꝑ porcho ſi dānū dederit in groco de die vel nocte in. x. ſol. ſi vero in vinea dū ſunt ibi vue, ſi q̄dē de die in ſol. viginti, & ſi de nocte in ſol. q̄dragınta. Et ꝙ ſupra proxime dictū eſt de porcho damnū dante in vinea dū ſunt ibi vue ſimiliter & in cane vendicet ſibi locū, ſi autem in blado, canape, orto, canneto, ſilua vel ſalceto vel in vinea dū nō ſunt ibi vue in tribus ſol. ſi de die ſi vero de nocte in q̄nq̄ ſol. ꝑ capra in. 4. ſol. & ꝑ pecude in duobus deñ. pro pullo gallinacea in tribus deñ. pro ocha vel anetra in ſex den. Et ſi plura fuerint pro quolibet tali animali pena integra perſoluat̃ ſm diſtinctionem & uarietatem predictam, ſi q̄s uero occiderit porcū uel pullū gallinaceū, ocham uel anetram in re ſua uel, a ſe poſſeſſa ſiue conducta dū in ea ſibi damnū inferret nullam penam patiatur, dūmodo tale animal mortuū reſtituat illi cuius eſſet ipſa die uel ſeq̄nti qua ipſum occiderit, & ſi q̄ſtio eſſet utrū tale aīal aliq̄s occiderit in tali re, & dū ibi dānū inferret, an uero alio loco uel tēpoř de hoc credat̃ & ſtetur ſacramēto talis occidentis niſi incontrariū ꝓbaretur, legitime ipſum a ſibi uel alio tp̄e occidiſſe, ſi q̄s aūt p̄ſe ipſum damnū pſonaliter intulerit deguaſtādo herbas ſi de die in. v. ſol. ſi de nocte in. x. ſol. cort. puniat̃, deguaſtis uero fructuū, arborum terraꝝ, uinearum ortoꝝ, ſiluarū cānetorū & ſalcetorū ꝯdēnetur cōi tuderti in. x. ſol. corth. Et nihilominus in quolibet ſupraſcriptorum & infraſcriptorum caſuum tale damnum paſſo ad ipſius emendationem integram condemnetur, & de ſupraſcriptis damnis ſiue guaſtis accuſare poſſit & alia predicta licite & impune facere tam dñs ipſius rei quam etiam q̄ſi dominus ac uſufructuarius & uſuarius & emphiteota ſiue conductor talis rei ſeu partiarius & colonus. Preterea uolumus ꝙ de illatione ac etiam eſtimatiōe talis damni ſiue guaſti ſtetur & credatur iuramento cuiuſlibet predictorū. Nec non cuſtodis ſiue laboratoris talis rei, ēt ſi fuerit de familia alicuius ꝑdictorum de tali dāno ſiue guaſto conq̄rentis, uidelicet, uſq; in q̄titatem ſol. uiginti corth. ſi tale damnum illatū fuiſſet, ſiue illatū fuiſſe diceretur in uinea uel orto dū eſſent ibi fructus, & uſq; in ſol. x. ſi in loco alio uel alio tempore illatum eſſet ſiue illatū fuiſſe diceretur, niſi rectori uel officialı q de tali damno uel guaſto cognoſceret ex aliqua probabili ratione in contrarium uideretur. Cæterum ſi talis accuſator ſiue cuſtos uel laborator huiuſmodi iuramentū preſtare noluerit eo caſu talis accuſatus poſſit ſe ſuo iuramēto, a tali accuſatione purgare. Si uero laborator ſiue cuſtos talis rei tale damnum intulerit condemnetur dicto cōi in q̄draginta ſol. corth. ſi dño talis rei ſeu alii predictoꝝ pro quo eam laboraret uel cuſtodiret placuerit. Item q̄libet poſſit pecorarios & cuſtodes ſiluaꝝ ac beſtiarum damnum dantes licite & impune uerberare dummodo cum moderamine, & beſtias quas inuenerit in re ſua uel, a ſe poſſeſſa ſiue conducta damnum inferre poſſit licite & impune auferre, & ſecum ducere & retinere donec ipſum damnū ſibi fuerit integraliter emendatum cum expenſis ꝑ eum factis in ipſis beſtiis paſcendis liceat quoq; ei qui tale damnum paſſus fuerit ſimiliter res alias quas tales guaſtatores ſiue talis damni illatores tunc apd̃ ſe habuerint licite & impune ab eis auferre & eas apd̃ ſe retinere donec ipſum damnum ſibi fuerit integraliter emendatum. Item ſi quis abſtulerit linum uel canapem alicuius de aqua uel alium de ſi de die in centum ſol. ſi de nocte in. x. libris corth. puniatur uerum ſi aliquis accuſatus fuerit de damno uel guaſto illato cum aliquibus beſtiis & probauerit ſe tales beſtias non habuiſſe, de quibus accuſatus eſſet, eo caſu ad penam aliquam minime teneatur. Item ꝙ nullus poſſit accuſare in aliquo libello ultra quā tres ſimul de dāno uel guaſto, nec una & eadē die poſſit ultraquā unū libellum accuſationum in huiuſmodi materia porrigeř. Item quicunq; abſtulerit aliquas beſtias ꝑ eum inuētas dānum inferre in re ſua uel, a ſe poſſeſſa ſiue ꝯducta teneat̃ denunciare & notificere illi uel ill'ꝭ cuius uel quoꝝ eſſēt ipſe beſtie ipa die q̄ ip̄as abſtulerit ſiue die ꝓxime ſubſeq̄nti, ꝙ ſi nō fecerit teneat̃ poſtea

reddere ipſas beſtias illi vel illis cuius ſiue quorum eſſent ad requiſitionem eorum, ac etiam eo caſu ad talis damni emendationem tales ſiue talis cuius vel quorũ ipſe beſtie fuerint minime teneantur ſiue teneatur. Caeterum ſi q̃s aliũ fraudulenter ſiue malitioſe & contra rei veritatem accuſauerit de damno dato qd̃ ꝓbari poſſit ꝑ quatuor teſtes habitantes in caſtro vel villa in cuius tenuta tale dãnũ diceref illatũ ſeu ſi ibi tot habitatores nõ eſſent ꝑ alios teſtes idõeos habitãtes in loco ibi magis ꝓpinquo vſq; in dictũ numeꝝ q̃tuor teſtiũ cõputatis in dicto numero habitatoribus eius loci in quo tale dãnũ diceretur cõmiſſum ſi q̃ in dicto loco habitauerint deponẽtes ipſam accuſatiõem ſcd̃m eoꝝ credulitatẽ fraudulẽter ſeu malitioſe & ꝯtra rei veritatẽ factã eſſe, eo caſu talis accuſator in viginti ſol. corth. puniaf. Et nihilominus ſup tali accuſatiõe vlterius minime pcedatur, ꝑdicta vero locũ nõ habeãt eo caſu quo talis accuſator ꝓbauerit de tali dãno ꝑ vnũ teſtẽ deponẽtẽ de viſu ſeu ſi legitime ꝓbauerit de aliq̃bus veriſimilibus inditiis, ꝓſumptiõibus uel ꝯiecturis, ex q̃bus animus iudicãtis ꝓbabiliter induci & informari poſſit & debeat ad credẽdũ & ꝓſumẽdũ ipſam accuſationẽ fore verã. Et ꝙ q̃libet accuſator poſſit renũciare ipi accuſationi quãdocũq; voluerit ãte ſententiã, decernẽtes ꝙ in cauſis dãnoꝝ datoꝝ agi poſſit ſimul ciuiliter & criminalr ſup eodẽ libello, & ꝑ eãdẽ ſententiã reus poſſit & d̃beat cõdẽnari tã dicto cõi ad penã ſibi applicãdã q̃m ẽt dãno paſſo ad ſui dãni emẽdationẽ, ñ obſtãte iuf aliquo qd̃ incõtrariũ loq̃ref

De pena damnum dantis in ortis vel vineis & deferentium vuas & de aliis ad dictam materiam pertinentibus. Rub. clxxxviii.

Item ſtatuimus ſi quis intrauerit vineam ſiue ortũ alterius tempore quo ibi ſunt fructus ſi damnũ nõ dederit in viginti ſol. corth. puniatur, ſi uero ibi damnũ dederit, ſi d̃ die in q̃draginta ſol. ſi de nocte in cẽtũ ſol. corth. puniatur, & damnũ emendet. Et de hoc credatur & ſtetur iuramẽto, diti uel quaſi dñi ſiue uſufructuarii uel poſſeſſoris ſiue emphitheote, vel cõductoris talis rei ſiue ſui laboratoris uel cuſtodis uſq; in ſummam uiginti ſol. corth. ad plus. Item nullus deferat ficus uel alios fructus de nocte poſt tertium ſonum campane uſq; ad diem, contrafaciens uero ſi de ſua poſſeſſione in uiginti ſol. ſi de aliena in quadragiuta ſol. corth. puniatur, ſi quis autẽ detulerit uuas de uinea alterius de nocte in decem libris corth. puniatur. Et quilibet cuſtos teneatur eum accuſare, & qui talem accuſauerit habeat medietatem pene que dicta de cauſa & ex ipſius accuſatione in cameram communis Tuderti deuenerit, nullus ẽt de die deferat de uinea ſua uel aliena uuas ſine licentia poteſtatis uel Capitanei Ciuitatis Tuderti ſeu alterius officialis dicti communis qui ad hec fuerit deputatus. Quam licentiam dare teneatur de uuis maturis cuilibet poſtulanti & deferre uolenti de uinea ſua uel aliena eum uoluntate tamen eius cuius eſſet ſeu ad quem pertineret quolibet die ieiunii uſq; in illam quantitatem de qua ipſis rectoribus ſiue officiali uel eorũ alteri. Qui de hoc requiſitus fuerit uiſum fuerit conuenire, contrafaciens uero deferendo ultra unam uuam & uſq; in quinq; uuas incluſiue abſq; licentia predicta in duodecim dẽn. corth. pro una qualibet quam ultra unam deferret uice qualibet puniatur, ſi autem, a dicto numero quinq; uuarũ ſup aliquis deferret abſq; dicta licentia pro qualibet una quam ultra dictũ numerũ deferret in ſol. duobus corth. puniaf, liceat tamen uniculq; de uinea ſua ſiue ad ſe pertinẽte & eius laborator atq; cuilibet de ſua familia, ac ẽt de aliena uinea de uolũtate tamẽ eius cuius ipſa uinea eſſet uel ad q̃m pertineret publice deferre unam uuam tantũ ſine pena, & ẽt liceat pizzicarolis & camagnaiolis uuas colligeſ de ꝑgulis cũ uolũtate illius cuius eſſent & aſportare & tenere ad uendẽdum in platea dicti cõis & nõ alibi, qd̃ locum habeat prehabita licentia, a dicto dño poteſtate, & capitaneo ſiue officiali predicto, q̃ pene cuilibet de predictis delinq̃ntibus auferãf de facto. Item teneantur dicti poteſtas & capitaneus, a chalendis Maii uſq; ad feſtum omnium ſanctorum facere cuſtodiri portas ciuitatis tuderti per cuſtodes eligendos ꝑ cõſilium gene

rale dicti cõmunis, a primo ſono campanæ quæ pulſatur de nocte vſq; ad diem. Qui teneãtur & debeant accuſare omnes & ſingulas pſonas deferentes vuas contra formam preſentis capituli & aliorũ de hac materia tractantium & habeant pro quolibet de qualibet accuſa ſol. qnq; cortho. Et idem obſeruetur in caſtris & villis comitatus tuderti, ſi vero aliquis de dictis cuſtodibus in ipſo officio aliquã fraudẽ cõmiſſerit puniatᷣ ſi de die in centũ ſol. cortho. ſi de nocte in. x. libris cort. Et ad accuſandum de predictis admictatur ſindicus hoſpitalis charitatis, ac etiam admictantᷣ familiares & conuerſi dicti hoſpitalis, & aliorum hoſpitaliũ, & locorũ religioſoꝝ, & ꝙ notarii dannoꝝ datorũ tam poteſtatis quã capitanei, & q̃libet alius qui ad hoc officium de cetero fuerit deputatus rimentur ſingulis diebus, a feſto ſancti fortunati vſq; ad tempus quo per cõſiliũ generale dicti cõis data fuerit licentia vindemiandi infra ſenatas ciuitatis tuderti circum circha ciuitatem & vbiq; a ſenatis infra pro illis qui deferrent vuas contra formam huius capituli, & ſi quem inuenerint ipſi vel eorum familiares facientem contra predicta & eum ceperint, & in fortiam dicti communis duxerint puniatur talis contrafaciens in pena predicta, cuius pene medietas ſit communis predicti, & reliqua medietas ſit dictorum inuenientium & capientiũ. Et liceat cuilibet quemlibet quem inuenerit dannum dare de nocte in vineis vel ortis dum ſunt ibi fructus ſine ſanguinis effuſione verberare ipſum & capere & ducere ad curiam dicti communis, & auferre de rebus quas tũc talis malefactor apud ſe habuerit ſine aliqua pena. Et ſufficiat in predictis probatio publicæ famę cum iuramento inuentoris vel domini vel labratoris ſeu cuſtodis ipſius rei, & ſi dictus dannũ dans offenderit talem inuentorem, dominum labratorem ſeu cuſtodem tempore & loco predictis puniatur in quatruplum pene quæ alias de tali offenſione per formam ſtatutorum dicti communis imponeretur. Nec proſit ipſi dannum danti ſi ipſe offenſus fecerit ad ſui defenſione. Et nihilominus dannũ ipſum emendet, de quo danno & eius eſtimatione ſtetᷣ ſacramento ipſius domini vel laboratoris talis rei vſq; ad ſummam q̃draginta ſol. & predicta omnia dicti poteſtas & capitaneus & q̃libet eoꝝ de dictis menſibus quolibet die ſabbati & dominicali per ciuitatem predictam publice banditi facere teneantur ſub pena vigintiquinq; librarũ pro quolibet eorum contrafaciente.

¶ De Canibus tenentis ligatis. Rub. clxxxx.

Item ſtatuimus ꝙ q̃libet ciuis comitatenſis & incola tuderti habẽs canem teneatur ipſum tenere ligatũ per totũ menſem auguſti & ſeptembris ad penam viginti ſol. cortho. pro quolibet contrafaciente & q̃libet vice, & ꝙ ſindici caſtrorũ & villarũ dicti comitatus teneanᷣ denũciare omnes habentes canes in eorũ caſtris & villis & non tenentes eos ligatos dicto tempore ſub pena uiginti ſol. corth. p quolibet eoꝝ ꝯtrafaciente & q̃libet uice. & ꝙ nullus uenator ſeu aucupator uadat de dictis menſibus ad uenandũ uel aucupandũ per uineas ad penam quadraginta ſol. cortho. pro qualibet uice, & quilibet de p̃dictis poſſit denũciare & accuſare q̃mlibet cõtrafaciente, & teneatᷣ nomẽ eius in credẽtia & habeat & lucretur medietatẽ pene q̃ dicta de cauſa in cameram dicti cõis tuderti ex ipſius denũcia ſiue accuſatione peruenerit.

¶ De capris non retinendis niſi in certi caſibus. Rub. clxxxxi.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona retineat capras uel becchos prope ciuitatẽ tuderti per tria miliaria uel infra niſi duceretur cauſa occidendi aut ad ducte fuiſſent ꝓpter guerrã. Poſſit tamẽ q̃libet pſona infirma ꝓpter ſuam infirmitatem tenere unam capram & nulla pſona poſſit tenere aliquam capram uel becchũ in aliquo caſtro uel uilla comitatus tuderti ſiue in tenuta ipſius caſtri uel uille ſi ſic deliberatũ fuerit p ciues habitantes in tenuta ipſius caſtri uel uille uel p maiorem partem ipſorũ ſub pena uiginti ſol. cortho. pro qualibet capra & pro quolibet beccho, & p̃dicta deliberatiõe facta p ipſos ciues ut p̃dicitur ſi aliqua pſona ibi tenuerit aliquã caprã ſiue aliquẽ becchũ liceat cuilibet ipſam & ipſum impune occiderᷣ & auferrᷣ poſſit tamẽ hoſpitale

charitatis & hoſpitalis ſancti Stephani tenere pro quolibet eorum vnum vel plures captam ſiue captas pro neceſſitate infirmorum ipſorum hoſpitalium, & non aliter.

De pena incidendi ſiluas vel arbores alterius & pena ſindicorũ nõ denunciantiũ talia committentes. Rub. clxxxii.

Item ſtatuimus ꝙ quicunq; damnum dederit in poſſeſſionibus alterius incidendo aliquã arborem domeſticam vel ſilueſtrem in totũ vel in partem, & hoc ꝓbetur ꝑ vnũ teſtem de uiſu puniat᷑ vice q̃libet in centũ ſol. corth. Sed & ſi non ꝓbauerit ꝑ aliq̃m teſtem ſtet᷑ iuramento eius q diceret ſe tale dãnũ paſſum fuiſſe ad hoc vt talis q diceret᷑ ipſum dãnũ intuliſſe cõdemnetur cõi tuderti in q̃draginta ſol. corth. tantũ, & vt ſibi ipſum dannũ emendet vſq; in viginti ſol. corth. tantum in quolibet dictorũ caſuum ſi per vnũ teſtem vel ſuo iuramento firmauerit damnũ eſſe tante eſtimationis vel maioris ab inde vero ſupra probatio legitima requiratur & quilibet ſindicus cuiuſlibet loci in quo ſeu in cuius Tenuta dannũ huius datum foret, ſeu maſſarii ipſius loci ſi ſindicum non haberent teneantur & debeant ſub pena quadraginta ſol. corth. pro quolibet ſindico. & quinq; ſoli. pro quolibet maſſario ad petitionem cuius qui tale dannum paſſus fuerit ire ad videndũ ipſum dannum, & eo viſo denunciare illatorem ipſius danni alicui ex iudicibus maleficioꝝ dicti cõis ſiue alii, q ad hoc officiũ fuerit deputatus infra decem dies poſtquam aliquis eorum inde fuerit requiſitus. Qui iudex ſiue officialis teneat᷑ & debeat ſuꝑ dictis denunciis ſeu accuſationibus ad petitiõem damnũ paſſi ꝓcedere, & q̃libet modo ꝓdicto repertum culpabilem punir & ꝯdnar ſcdm cẽſurã & formã p̃ntis capl., & alioꝝ de hac materia loq̃ntium.

De pena deceppantium & extirpantium ſiluas communis Rub. clxxxiii.

Item ſtatuimus ꝙ nullus deceppet, fodiat vel radicitus tollat aliquam Arborem cuiuſcũq; generis magnam vel paruam ſitam in quacũq; ſilua cõis tuderti, nec arborem domeſticam ex ea incidat, & hoc locũ habeat tã in illis q tenent aliquã de dictis ſiluis excõducto, a, dicto cõi quã in aliis quibuſcũq; ꝑſonis, qui autem contrafecerit puniatur vice qualibet in decem libris corth. denſiũ Et talem delinq̃ntem cuilibet liceat denunciare, & accuſare & habeat medietatem dicti banni qđ ex eius denunciatione ſiue accuſatione in cameram dicti cõis peruenerit cuiuſq; nomen in credentia teneatur. Et ꝙ domini poteſtas, & Capitaneus Ciuitatis Tuderti teneant᷑ predicta facere banniri primo menſe eorum regiminis per ciuitatem tuderti in locis conſuetis ſono duatũ tubarum premiſſo ſub pena librarum quinquaginta pro quolibet eorũ contrafaciẽte.

De pena dannum dantium in bonis eccleſiarum & aliorum locorum uenerabiliũ. Rub. clxxxiiii.

Item ſtatuimus ꝙ poteſtas & Capitaneus ciuitatis tuderti teneantur primo menſe ſui regiminis facere banniri per dictam ciuitatem ꝙ nulla perſona det uel dari faciat aliqđ damnũ in eccleſiis monaſteriis, hoſpitalibus uel aliis locis uenerabilibus ciuitatis uel comitatus tuderti uel in aliquibus bonis dictorũ locoꝝ, uel alicuius eorũ contrafaciẽs uero puniatur prout puniretur ſi dãnum eſſet in bonis alicuius tudertini ſubiecti iuriſdictioni communis tuderti.

De emendatione facienda ciuibus damnum paſſis, & de modo ſeruando in ea. Rub. clxxxxv.

Item ſtatuimus ꝙ ſi alicui ciui tudertino damnum fuerit datum in vineis, blado, arboribus uel rebus aliis, & talis ciuis ſuo iuramẽto affirmauerit ſe neſcire ꝑſonã quæ ſiue cuius beſtia tale dãnũ

ſibi intulerit, eo caſu ad petitionem talis ciuis cogatur vniuerſitas ipſius caſtri vel ville in quā vel quo ſeu infra cuius confinia ſiue tenuta tale dannū fuerit, aſſignare datorem ipſius danni ſeu illum cuius beſtia ipſum dannum intulerit, quo aſſignato ſindicus ſeu procurator ipſius loci in quo ſeu infra cuius confinia vel tenuta dannum datum fuerit ſuam accuſationem porrigat contra eum ſeu cuius beſtia tale dannū datum fuerit intuliſſet. Et ſi quidem cōntra talem aſſignatum probatam non fuerit ſiue probatum fuerit, & non ſit ſoluen. eo caſu vniuerſitas talis loci ipſum dannum emendet. Hoc intellecto ꝙ de tali danno & eius eſtimatione, ac etiam de loco ipſius danni dati, & infra cuius confinia ſiue tenuta talis locus ſit, ſtetur & credatur. Iuramento ciuis ipſum dannum, paſſi ſiue ipſius filii vel familiaris vſq; in ſummam, & quātitatem ſolidoꝝ decem incluſiue. A dictis vero ſol. decem ſupra vſq; in quadraginta ſol. incluſiue ſtetur, & credatur iuramento cuiuſlibet predictorum cum vno teſte de viſu, ac a quadraginta ſol. ſupra vſq; in centū ſolidos incluſiue legitima probatio requiratur, a centū autem ſoli. ſupra preſens capitulum locū non habeat contra aliquem ſingularem, locū ſeu communitatem vel vniuerſitatem talis loci, ſed eo caſu ad talis danni emendationem teneatur totus prebatus in cuius tenuta tale dannū datū fuerit. Et de predictis cognoſcat vnus de dictis iudicibus maleficiorū communis tuderti q inde fuerit requiſitus ſeu alius officialis q ad hoc fuerit deputatus, breuiter, ſummarie & de plano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et ſi in loco in quo tale dannū datū eſſet non habitarent aliq homines, tūc fiat emendatio danni per proximiores habitatores ipſius loci ſecū dū malū pdictū

Qd ſindici comitatus poſſint punire dannū dantes vſq in duos ſolidos. Rub. clxxxxvi.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet ſindicus alicuius caſtri vel ville comitatus tudertı poſſit punire quemlibet de Maſſariis talis caſtri uel uille ſiue de ipſorū familia dannū dantem in aliqua poſſeſſione alterius ſita in tenuta ſiue infra confinia talis caſtri uel uille cuius eſſet ſindicus uſq; in quantitatem duoꝝ ſolidoꝝ cortho nenſiū pro qualibet uice, & uſq; in ipſam ſummam, & quātitatem cognoſcere & emendari facere illi cui ipſum dannū datū fuiſſet, ſi recipiens tante dannū noluerit, a dicta uero quantitate duorū ſolidorū ſupra ſe nullatenus intromictat nec intromictere poſſit ſed remaneat in cognitiōe officialiū cōis tuderti, Et ſimiliter de dictis duobus ſol. intromictere ſe non poſſit aliqs de dictis ſindicis ſi recipiens ipſum dannū noluerit, qd ſe intromictat. Et nihilominus licitū ſit cuilibet de quocūq; danno ſibi illato denūtiare & accuſare ipſum dannū dantem in curiis cōis tuderti preſenti capitulo non obſtante.

In Quibus Locis liceat occidere porchū dannū dare inuentum, & de pena dāni dati, a uenatoribus ſiue aucupatoribus uel ab eoꝝ canibus. Rub. clxxxxvii

Item ſtatuimus ꝙ ubicunq; ſtatutum loquit̃, ꝙ liceat alicui occidere porchum inuētum dannum dare in re ipſius inuentoris ſiue ad eum ptinentem intelligat̃ & intelligi dbeat in hunc modum v3 ꝙ cuilibet liceat quocunque tempore occidere porchum in uineis & ortis ſi in eis tunc temporis fuerint fructus ſiue non in terris uero aratoriis liceat occidere porchum eo tempore tantum quo in eis ſunt fructus. Item ſi, canis alicuius uenatoris ſiue aucupatoris dānum dederit tempore talis uenationis ſiue aucupationis in ueneis dum ſunt ibi uue mature puniatur talis uenator ſiue aucupator in duplum pene in qua puniendus eſſet ſecundum formam ſtatutorum communis tuderti & ſi uero ipſe uenator ſiue aucupator ſuis manibus in quibus cunq; rebus dannum dederit tempore talis uenationis ſiue aucupationis puniatur idem uenator uel aucupator ſimiliter in duplum pene in qua aliter puniendus eſſet ſecundum formam ſtatutorum dicti communis.

¶ De pena deferētium amigdolas. Rub. clxxxxviii.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla perſona det damnū in amigdolis nec ipſam deferat ad vendendū ad ciuitatē tuderti a Kalēdis Maii uſq ad kalendas iulii. Et q cōtrafecerit puniatur in uno denā. p qualibet Amigdola. Ita tñ ꝙ talis pena ſumma viginti ſol. nō excedat, & d pdictis ſtetur iuramēto accuſatoris, & pdicta poteſtas q p tēpore fuerit bandiri facere teneat p dictam ciuitatē in locis ſolitis quolibet anno de menſe februarii ſub pena librarū qnquaginta cortho.

¶ De perſcrutatione facienda per comitatū. Rub. clxxxxviiii.

STatuimus ꝙ quotieſcūq dominis prioribus populi tudertini viſum fuerit opportunū fiat & fieri debeat p totū comitatū ciuitatis tuder. cauta & diligēs īquiſitio & pſcrutatio d quolibet genere bladi p duodecim bonos, viros inter quos ſint ſex notarii eligēdi per conſilium generale cōis tuderti cum eo ſalario quod placuerit ipſi cōſilio qui duodecim boni viri, diuidāt in ſex partes & dictam requiſitionem & pſcrutationē facere incipiāt ab extremitate cōfiniū comitatus predicti. Et ꝙ dicta de cā poſſint & debeant facere aperiri omnes & ſingulas domos dicti comitatus, quas inuenerint eſſe clauſas & in eis de ipſo blado rimari quo caſu ſindicus caſtri vel ville in quo vel qua ſeu infra cuius confinia vel tenuta aliqua de talibus domibus ſi eſſet vel ſaltem aliqui de ppingoribus conuicinis talis domus intereſſe debeāt ſiue debeat vna cū d ctis officialibus ad faciēdū eā aperiri ad dictā p ſcrutationem & rimationem faciendā. Et tādē totū ipſum bladū cuiuſcunq ſit generis per eos in ipſo comitatu repertum in ſcriptis reducant officiali, qui ſuper hoc per ipſum commune fuerit deputatus.

¶ De rogatione facienda domino epo pro graſcia. Rub. cc.

ITem Statuimus ꝙ venerandus pater & dominus dñs Epūs tudertinus rogetur ex parte cōis tuderti ꝙ mādet clericis comitatus tuderti ſue diocesis quaētus p officiales dicti cōis h bere pſcrutari & rimari pmittant omnes eorū domos & eccleſias de quocūq genere bladi ibi exiſtentes, & ꝙ mittat vnum de familiaribus ſuis qui ſit clericus ad faciendum ipſos clericos iurare de veritate ipſis officialibus dicenda ad hoc vt in predictis fraus aliqua non comictatur.

¶ De dohana bladorum non facienda & de non emendo granum vel bladum cauſa reuendendi, & de pena contrafacientis. Rub. cci.

ITem Statuimus ꝙ nullus de Ciuitate vel comitatu Tuderti per ſe uel alium faciat ſiue fieri faciat aliquam Dohanam uel cōgregationem grani ſiue cuiuſcunq bladi quod emerat in ciuitate uel comitatu pdictis, Contrafaciens uero puniatur in lib. decē corthon. p qualibet corba. Et nihillominus tale, granum ſiue bladum communi tuderti debeat aplicari. Preterea uolumus ꝙ nulla perſona habens granum uel bladum ad ſufficientiam pro uictu ſui & ſue familie emat uel emi faciat granum uel bladum in platea uel in aliquo alio loco dicte ciuitatis uel eius comitatus cauſa reuendendi ſub pena uiginti ſolidorū corthonenſiū pro qualibet corba. Et ꝙ in aliquibus dictoꝝ caſuū quiliber poſſit cōtrafacientē denuntiare & accuſare & habeat medietatē dictarū penarū que dicta de cā & ex ſua denūtia uel accuſatione peruenerit in camerā dicti cōis, & nomen eius teneatur ſecretū, quodq poteſtas uel capitaneus ciuitatis predicte quolibet menſe ipſoꝝ regiminis de predictis inqrere teneatur & inuentos culpabiles punire & condemnare ſecūdū predictā formam. Et ſi qs eorū fuerit negligens in predictis uel aliquo ptedictorū in quingentas libras corthonenſiū puniat. & ſi talis delinqns non fuerit ſuppoſitus iuriſdictioni dicti cōis puniatur in pena predicta eius proximior conſanguineus ex linea paterna. Salua ſemper eccleſiaſticha libertate cui per pſis capitulū in nihilo uolumus derogari.

¶ De pena extrahentiū bladū uel aliā graſciam & in quibus caſibus portari poſſit bladū extra ciuitatem. Rub. ccii.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu tuderti extrahat uel extrahi faciat granũ uel aliud genus bladi ſiue leguminis de comitatu ꝑdicto, ſi quis vero cõtrafecerit puniatur in penis infraſcriptis, videlicet, pro quolibet quartingho grani in quinq; libras cort. & ꝑ quolibet quartingho alterius bladi ſeu leguminis in medietate dicte pene, & ſi minus fuerit in minori pena, prout pro rata contigerit ad rationem predictam & nihilominus perdat dictum granum, bladũ ſeu legumen & beſtiam ſuper qua illud portauerit, cuiuſquidem penæ, pecuniariæ & eſtimationis talis beſtie medietas ſit cõmunis tuderti & alia medietas ſit accuſatoris, & quilibet qui inuenerit aliquã perſonam portãtem aliquid de predictis contra dictam formam teneatur & debeat ea die uel ſequenti eum denunciare domino poteſtati ſiue capitaneo ciuitatis predictæ ad penam uigintiquinq; librarũ cort. & intelligatur extractor & tanquã extractor puniatur. ſiquis inuẽtus fuerit cũ aliquo de predictis prope confinia comitatus predicti ꝑ duo miliaria uel infra, hoc intellecto ꝙ hec non preiudicet habitantibus in caſtro vel uilla quod uel quæ ſit prope ipſos confines talem graſciam inuentus fuerit portare, declarantes ꝙ quelibet beſtia ſupradicta ſupra qua ſupradictum granum, bladum ſeu legumen extraheretur que non repreſentaretur communi tuderti ante condemnationem fiendam de tali extractore graſcie ſi quidem aſinina fuerit intelligatur fuiſſe & eſſe ualoris duodecim librarum corthonenſiũ. Si uero æquina uel mulina intelligatur fuiſſe & eſſe valoris & extimationis viginti librarum corthonenſiũ, granum autem ſiue bladum uel legumen predictũ ſi ante dictam condemnationem non repreſentaretur dicto cõmuni intelligatur fuiſſe & eſſe illius eſtimationis cuius eſſet huiusmodi granum bladũ, ſiue legumen tempore condemnationis predicte quã eſtimationẽ tam beſtie quã bladi quilibet condẽnatus in dicto maleficio loco talis beſtiæ ſiue bladi in quibus condẽnatus eſſet ſoluere teneatur, que quidem ſupra proxime declarata de eſtimatione predicta trahi volumus non ſolũ ad futuras cõdemnationes ſed etiã ad iam factas de quibus nõ dum executio facta fuerit, preterea uolumus ꝙ nulla perſona extrahat uel extrahi faciat de dicta ciuitate tuderti ſine apodiſſa granũ bladũ ſiue legumen, contrafaciens vero condẽnetur pro quolibet quartingho grani in quadraginta ſol. corthonẽſiũ, & pro quolibet quartingho bladi ſeu leguminis in uiginti ſol. cort. ita tñ ꝙ dñi priores populi tudertini ſingulis ciuibus & comitatenſibus tuderti & aliis habitantibus in ipſo comitatu ꝑ ipſoꝝ & ſue familię uictu qualibet ebdomada cõcedere teneãt apodiſſam de uno quartingho grani uel duobus bladi, videlicet, unũ tantũ pro qualibet familia.

De pena occultantis bladum. Rub. cciii.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu tuderti occulte uel occultam retineat in aliqua fouea, puteo alterius uel uegete uel in aliqua eccleſia ſeu in aliqua dõ ipſius eccleſiæ uel in aliquo alio loco clandeſtino aliquod genus bladi ſeu leguminis, cõtrafaciens uero in uiginti ſol. cort. pro quolibet quartingho grani, & in decẽ ſol. pro quolibet quartingho bladi uel leguminis puniatur, & quilibet poſſit tales contrafacientes denuntiare & accuſare, & nomẽ eius teneatur in credentia, & habeat medietatem ipſius banni, quod dicta de cauſa in camerã dicti communis ex eius denuntiatione & accuſatione ꝑuenerit.

Quod bladum exiſtens in comitatu tuderti deferatur ad ciuitatem tuderti ad uoluntatẽ dñoꝝ prioꝝ populi. Rub. .cciiii.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet ciuis & comitatenſis tuderti teneatur ad requiſitionẽ & volũtatẽ dñoꝝ prioꝝ populi tudertini q pro tpe fuerint deferre ſeu deferri facerẽ ad ciuitatẽ tuderti granum & bladum quod habent in comitatu tuderti infra illos terminos & in ea quantitate & infra quos & de qua eis mandauerint predicti domini priores ad penam eiſdem ipſorum dominorum priorum arbitrium imponendam.

¶ Quod fructus terrarum foꝛenſium que ſite ſunt in comitatu tuderti reducantur ad ciuitatem tuderti. Rub. .ccv.

I Tem ſtatuimus ꝙ totum granū & bladū proueniens de terris ſitis in comitatu tuderti quo rumcunq; foꝛenſium non habitātiū per ſe vel ſuā familiam in ciuitate uel comitatu ꝑdictis anno quolibet deferratur ad ipſam ciuitatē de menſe ſeptembris uel prius,ac deinde ſaltem de dicto menſe ſeptembris aſſignari debeat duobus bonis uiris populatibus cū uno notario an nuatim eligendis ꝑ dominos ꝑriores populi tudertini qui in ipſo officio prioratus fuerint de mē ſe maii & iunii quoꝝ offitiū duret per unum annū tantum cum ſalario quod eiſdē per dictos do minos ꝑriores fuerit ordinatū.Et ꝙ dicti duo boni uiri teneantur & debeant totū dictum gra num & bladum uendi facere in platea cōis tuderti quādo & prout eiſdem uiſum fuerit expedire ita tamen ꝙ totū ꝑtiū ipſius grani & bladi ad manus talis foꝛenſis domini talis grani & bladi ꝑ uenire debeat cum effectu,cæterum ſi tale bladum & granum dictis officialibus in dicta ciuitate anno quolibet de dicto mēſe ſeptēbris uel prius nō fuerit aſſignatū,puniatur dominus talis gra ni uel bladi in libris ducentis cott.& in amiſſione talis grani uel bladi,ꝙ ipſo iure poteſtate ꝑn̄tis capituli dicto cōi acquiratur & acqſitū eſſe ex diedite late ſententie cenſemus & declaramus,& ꝙ ſuper ꝑdictis cognoſcendis,diffiniendis & exequendis domini poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti,& quilibet eoꝝ ꝑcedant & ꝑcedere debeant breuiter,ſummarie & de plano ſine ſtrepitu& figura iudicii,alii uero fructus dictaꝝ terraꝝ de dicto comitatu nullatenus extrahantur,ſed in eis ſtatuta dicti cōis loquētia de graſcia uetita nō extrahenda de comitatu tuderti uēdicēt ſibi locū.

¶ De pena iniuriantis uel offendentis foꝛenſem apportantem bladū ad ciuitatem tuderti. Rub. .ccvi.

I Tem ſtatuimus ꝙ nullus inferat aliquam iniuriam,offenſionem ſiue moleſtiā dicto uel facto alicui foꝛenſi qui adduceret ad ciuitatē tuderti,granum uel bladū ad uendendum,contrafa ciens uero pro qnolibet uerbo iniurioſo quod contra eū dixerit in libris uigintiquinq; cott. puniatur,& ſi eum percuſſerit uel occiderit puniatur in duplum pene in qua per foꝛmā ſtatuto& communis tuderti deberet puniri ciuis uel comitatēſis tudertinus,ſi aliū ciuē uel comitatēſem tu dertinum taliter ꝑcuſſiſſet uel occidiſſet,& ſi poteſtas fuerit negligēs in ꝑdictis uel aliquo ꝑdi ctorum in centum libris cott.condemnetur.

¶ Quod non fiat propoſita uel reformatio de aliqua graſcia extrahenda de comitatu tuderti. Rub. .ccvii.

I Tem ſtatuimus ꝙ poteſtas uel capitaneus cōis tuderti,nō poſſit nec debeat aliquam propo ſitam uel reformationem facere ſiue fieri facere uel permictere in aliquo conſilio dicti cōmu nis ad petitionem alicuius cōmunitatis uel domini de aliqua graſcia extrahenda de ciuitate tuderti,& ſi contrafactum fuerit talis refoꝛmatio ipſo iure ſit nulla & nihilominus quilibet eoꝝ contrafaciens pena librarum centum cott honenſium incurrat uice qualibet ipſo facto.

¶ De modo ſeruando in foꝛenſibus uenienti bus cum graſcia. Rub. ccviii.

I Tem ſtatuimus ꝙ cuilibet foꝛenſi impune liceat intrare in diſtrictum tuderti cum quibuſ cunq; victualibus,& cum eis venire uſq; ad ciuitatē tuderti,ſed ſi cū eis ipſam ciuitetē in trauerit,nō poſſit poſtea inde cum eis diſcedere ſine legitima apodiſſa,& ſi cōtrafecerit ha beatur pro extractore graſcie,& hoc intelligatur de hiis qui debent ſoluere pedagium.

¶ Quibus liceat extrahere beſtias in die foꝛi de ciuitate tuderti. Rub. .ccviiii.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet ciuis & comitatenſis tuderti licite & impune poſſint porcos bo ues & alia animalia cuiuſcunq; generis quæ cauſa vendendi duxiſſent ſiue detuliſſent ſiue duci

vel deferri feciſſent ad ciuitatem tuderti, de dicta ciuitate extrahere & ad domos ſuas ſiue ſuæ habitationis reducere & referre ſiue reduci & referri facere etiam ſine aliqua apodiſſa ſi ea non vendiderint dummodo recta uia reuertãtur cũ eis ad dictas domos ſed ſi ea uendiderint ea extrahere non poſſint de ciuitate predicta, contrafaciens uero puniatur pro quolibet tali animali quod extraxerint in ea pena in qua puniretur, ſi tale animal in dictam ciuitatem prius non introduxiſſet, dummodo talis pena pro nullo dictorum animalium excedere poſſit penam centum ſol. cort.

¶ In qua quantitate graſciæ poſſit extrahi,
& de pena cõtrafaciẽtis. Rub. ccx.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona extrahat de ciuitate tuderti cauſa portandi in comitatum eiuſdem ciuitatis pullos, pippiones, anetras uel alias aues uolatiles aut caſeũ vel oua ſiue alia huiuſmodi victualia maioris eſtimationis & ualoris inter omnia uiginti ſol. cortbonenſium, ſine apodiſſa dominorum priorum populi tudertini ſub pena quadraginta ſol. cortbo. pro qualibet perſona contrafaciente & qualibet uice, panem autem coctum, a, quinque ſoldatis ſupra nulla perſona deferr̃ poſſit de dicta ciuitate in dictum comitatũ ſine apodiſſa dictorum dñoꝝ prioꝝ ſub pena decem ſol. ꝑ quolibet pane quem ultra dictum ualorem deferret, ſaluis aliis capitulis ſtatutorum cõmunis tuderti de huiuſmodi materia tractantibus, quæ in ſuis caſibus vendicent ſibi locum, panem vero coctum, a, quinque ſoldatis infra & alias predictas res, a uiginti ſoldatis infra cuilibet liceat extra dictam ciuitatem in dictum comitatum deferre etiam ſine aliqua apodiſſa.

¶ De pena ementis uel uendentis ultra unum corbem grani in ebdomada alicui ſpeciali pſonę. Rub. .ccxi.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu tuderti & in dicta ciuitate habitans emat pro uictu ſui & ſuæ familiæ in ebdomada ultra unum corbem grani, & ſi contrafactum fuerit tam emptor quam uenditor in centum ſol. cortbonenſium pro quolibet eorum, & pro quolibet corbe. Et ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti, de predictis inquirere teneatur, & repertos culpabiles in penis predictis punire.

¶ De pena forenſis ementis bladum & vendentis idem. Rub. .ccxii.

Item ſtatuimus ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu tuderti vendat granum, bladũ ſiue legumen alicui forenſi, qui non ſit continuus habitator in ciuitate uel comitatu predictis, contrafaciẽs uero puniatur in centum ſol. cortbonenſium pro quolibet corbe grani, & pro quolibet corbe alterius bladi uel leguminis in dimidia dictæ penæ, talis uero forenſis emens contra formam, predictam puniatur in quolibet dictorum caſuum in duplo predictarum penarum.

¶ De pena preſtantis beſtiam pro extrahendo graſciam. Rub. .ccxiii.

Item ſtatuimus ꝙ nullus ciuis uel comitatenſis uel incola tudertinus locet ſiue accomodet aliquam beſtiam alicuius perſone cauſa extrahendi aliquam graſciam extra comitatum tuderti, contrafaciens uero in decem libris cortbonenſium pro qualibet beſtia taliter locata uel accomodata pro qualibet uice debeat condemnari, & quilibet poſſit talem accuſare, & habeat medietatem banni, quod dicta de cauſa in cameram communis tuderti ex ſua denunciatione & accuſatione peruenerit.

¶ Quod poteſtas proponat de graſcia non extrahenda. Rub. ccxiiii.

¶ Item ſtatuimus ꝙ poteſtas teneatur ad cõſilium generale communis tuderti proponere quoties placuerit dominis prioribus populi tudertini quid placeat ipſi conſilio prouidere ad hoc, ut graſcia non extrahatur de comitatu tuderti, & quicquid per ipſum conſilium ordinabitur, tenea

tur poteſtas executioni mandare ad penam quinquaginta librarum corthonenſium.

¶ Quod liceat habentibus æquos emere ſpeltã. Rub. ccxv.

Item ſtatuimus ꝙ illi qui habent & tenent æquos impune emere poſſint ſpeltam pro ipſis equis opportunam.

¶ Quod liceat portare ioglium, introſſetum & glandes de ciuitate tuderti in eius comitatum. Rub. ccxvi.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet liceat extrahere & portare de ciuitate tuderti in ipſum comitatũ ioglium, uel ſur ſiue introſſetum & glandes ſine apodiſſa.

¶ Quod cuilibet liceat extrahere certos fructus de ciuitate & comitatu tuderti. Rub. ccxvii.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet perſonæ liceat impune extrahere de ciuitate & comitatu tuderti & portare ad quemcunq; locum uoluerit oleum, ficus amigdola, nuces, pira, mala & alia huiuſmodi, dummodo quilibet predicta uel aliquod predictorum deferens, debens pedagium ſiue gabellam ſoluere illud uel illam prius ſoluat ei qui per commune tuderti, ad hoc fuerit deputatus, & ꝙ talibus ſic deferentibus poſtq̃ iam ipſum pedagium ſiue gabellam ſoluerint, ut predictũ eſt domini priores populi tudertini uel alius officialis ad hoc deputatus de huiuſmodi talibus apodiſſam concedere teneantur.

¶ De vino non extrahendo de comitatu tuderti. Rub. ccxviii.

Item ſtatuimus ꝙ nullus extrahat de comitatu tuderti vinum nouum uel uetus, ſi quis autem contrafecerit puniatur pro qualibet ſaima in decem libris corthonenſium, & quilibet poſſit talem extrahentem capere & accuſare & habeat medietatem banni quod ex eius denunciatione uel accuſatione in cameram communis tuderti peruenerit, & habeatur pro extractore uini quicunq; inuentus fuerit prope confinia comitatus tuderti per duo miliaria uel infra, niſi talis habitator inuentus fuerit portare ipſum uinum extra ipſum locum infra confines predictos.

¶ Ad que loca liceat habitantibus in ciuitate tuderti deferre graſciam & bladum ad macinandum. Rubrica ccxviiii.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet perſonæ habitanti in ciuitate burghis & ſuburghis tuderti impune liceat portare & portari facere ad macinandum granum ſeu bladum ad molendinũ filiorum uirmigie poſitum in nagia, & ad molendinum ualurii domini nirii, quod fuit olim mal. zampæ, & ab inde citra uerſus ciuitatem predictam, & ad alia molendina in atnare & nagie uſq; ad tiberim, & ad molendina tiberis ſita ex unaq; parte ipſius tiberis, & ad molendinum quod fuit iohannis bonagande, & ad molendina hoſpitalis charitatis de rigo. Et ſi quis ultra dicta molendina inuentus fuerit portare, habeatur pro extractore graſciæ, & tanquã extractor graſcæ puniatur.

¶ Per quas portas liceat deferre granum & bladum ad macinandum de ciuitate tuderti, & de pena deferentium. Rubrica ccxx.

¶ Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona portet uel mittat granum uel bladum ad macinandum extra ciuitatem tuderti niſi per portas infraſcriptas, uidelicet, per portã ualiis, per portam ſanctæ crucis, per portam ſancti ſtephani, per portam uieplanę, per portam portefractæ, per portam ſanctæ chatarinæ ſiue per portã gutanã cõtrafaciens uero in lib. decẽ corth. uice qualibet puniatur.

¶ Quod non liceat alicui ire ad macinandum extra comitatum tuderti, exceptis illis de caſtro francho & de pena contrafacientis. Rub. ccxxi.

¶ Item ſtatuimus ꝙ nulla pſona portet ad macinandũ extra comitatũ tuderti granũ uel bladũ Si quis vero contrafecerit puniatur qualibet vice ac ſi graſcam uetitam extraxiſſet, ita tamẽ ꝙ hoc locum non habeat in illis de caſtro francho, quibus impune liceat ire ad macinandum ad mo

lendina ciuitatis narniæ ſecundum tenorem reformationum ſeu alterius ſcripturæ in eorum fa-
uorem olim conditæ circha dictam materiam.

¶ De modo ſeruando ab illis qui uadunt ad macinandum. Rub. ccxxii.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet de comitatu tuderti ſeu in ipſo comitatu habitans qui ire uoluerit ad macinandum debeat ſecum deferre ſignum lapidis fracti, quem recipere debeat, a preſbitero ſiue ſindico illius loci in quo ipſe habitauerit ſi in ipſo loco fuerit ſindicus ſiue preſbiter, alias ab uno de maſſariis dicti loci, & ꝙ poſtquam macinatum fuerit tale granum uel bladum teneatur reaſſignare farinam, & etiam dictum ſignum eidem preſbitero ſiue ſindico uel maſſario qui ſibi tale ſignum dederit, contrafaciens uero habeatur pro extractore graſciæ, & tanquam extractor graſcie puniatur, preterea uolumus ꝙ cuſtodes graſciæ non capiant aliquem habentem huiuſmodi ſignum dum iret ad macinandum uel inde rediret ſub pena ſol. centum corthonenſium pro quolibet eorum contrafaciente & qualibet uice cuius banni medietas ſit talis, & alia ſit communis tuderti, & ſi de ſigno dubitaretur ducatur talis habens ipſum ſignum ad dictum preſbiterum ſindicum ſeu maſſarium, a quo ipſum ſignum diceret ſe recepiſſe, hoc intellecto ꝙ unum & idem ſignum non proſit nec prodeſſe poſſit alicui niſi una uice, & pro una uice tantum.

¶ Quod forenſes poſſint uenire ad macinandum. Rub. ccxxiii.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet forenſi liceat extra comitatum tuderti deferre granum & bladũ ad macinandum ad molendina poſita in fluminibus comitatus tuderti, & farinam talis grani uel bladi extra dictum comitatum reportare, dummodo ſemper quando talis forenſis, ueniret ad macinãdum accipiat & accipere debeat ſignum lapidis fracti, a, preſbitero, ſindico uel maſſario loci magis propinqui ipſi molendino, ad quod ipſum granum uel bladum deferre uellet & deinde ipſam farinam & ſignum ſibi reaſſignare, ita tamen ꝙ unum & idem ſignũ alicui nõ proſit niſi una uice & pro una uice tantum.

¶ De beſtiis non extrahendis de ciuitate uel comitatu tuderti & de pena cõtrafacientis. Rub. ccxxiiii.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet perſonæ de ciuitate uel comitatu tuderti ſeu in ipſo comitatu cum ſua familia habitanti & ibi onera publica ſubeunti impune liceat extrahere de ciuitate tuderti & ducere in dictum comitatum ad eius habitationem unum uel plures porcellos ſeu porcellas ualoris pro quolibet uel qualibet triginta vel quadraginta ſol. ad plus vel ab inde infra ſine aliqua apodiſſa, ſi vero ualuerit aliqua talium beſtiarum, a, quadraginta ſol. ſupra uſq; in decem libris incluſiue puniatur pro qualibet tali beſtia dictum valorẽ quadraginta ſol, aſcendente in decem libris cort. Si vero de dicta ciuitate alias beſtias ad graſciam pertinentes extraxerit quarum quelibet uel aliqua earum eſſet maioris valoris viginti ſol. vſq; in decẽ libris incluſiue, & quarum extractio permiſſa non reperiretur per aliquod capitulum ſtatutorum communis tuderti puniatur pro qualibet tali beſtia excedente ualorem uiginti ſol. in decem libris cort. & ſi aliqua earũ eſſet maioris ualoris decem librarum puniatur pro qualibet tali beſtia in libris uiginti quinq;, ſi uero talis perſona contra dictam formam extrahens aliquam de dictis beſtiis de dicta ciuitate, & in dictum comitatum ducens fuerit forenſis non habitans cũ ſua familia in dicto comitatu, nec in eo onera publica ſubiens puniatur in quolibet dictorum caſuũ in duplo dictarũ penarũ ſecũdũ diſtinctionem predictam, ceterũ ſi qua perſona ciuis uel comitatenſis tuderti ſiue alia perſona cũ ſua familia habitans & onera publica ſubiens in dicta ciuitate uel eius comitatu, extraſſerit uel extrahi fecerit de dicto comitatu aliquem porcum uel aliquam aliam beſtiam ad graſciam pertinẽtem, quæ non ualeret ultra decem libras cort. puniatur pro qualibet tali beſtia in decẽ libris cort. ſed ſi ualeret, a, decem libris ſupra puniatur pro qualibet tali beſtia in uigintiquinq; libris corth. ſi uero talis perſona contra dictam formam extrahens de dicto comitatu fuerit forenſis nec habitet cũ ſua familia, ac etiã dicta onera ſubeat in dicta ciuitate uel eius comitatu, puniatur in quo

libet dictorũ caſuum in duplo dictarum, penarum, & nihilominus in quolibet caſuum predictorũ quelibet pſona cõtra formã huius capituli aliquã de dictis beſtiis extrahens perdat ipſas beſtias & communi tuderti ipſo iure applicentur & acquirãtur, & quilibet poſſit tales extrahentes & beſtias quas contra dictam formam capere & repreſentare, & in fortiam dicti communis, ac etiam eos denunciare & accuſare, & habeat talis denunciator & accuſator terciam partem dictarum penarum & beſtiarum ſeu ipſarum eſtimationis que dicta de cauſa, & ex ſua denunciatione & accuſatione peruenerit in cameram dicti communis, ita tamen ꝙ boues ſeu uacche aratorii ſeu aratorie non includantur in probibitione predicta, quinimmo preſenti uel aliquo alio capitulo nõ obſtante licite & impune per quamcunq; perſonam extrahi poſſint tam de dicta ciuitate quam de comitatu predictus & duci ad quaſcunq; partes extra ipſam ciuitatem & eius comitatum etiã ſine aliqua apodiſſa.

De modo ſeruando per forenſes uolentes cum beſtiis tranſire per comitatum tuderti. Rubri. .ccxxv.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet forenſis ducens aliquas beſtias de extra comitatum tuderti licite & impune poſſit per ipſum comitatum tranſire cum ipſis beſtiis & eas ducere ad quaſcunq; partes uoluerit, facta prius per eum fide officiali qui ad hoc per commune tuderti fuerit deputatus, ꝙ eas de extra comitatum tuderti duxerit, & ſubſequenter per eum prehabita apodiſſa, a camerario dicti communis de ipſis extra ipſum comitatum ducendis, ita tamen ꝙ talis forenſis ipſas beſtias ducens de quolibet caſtro porcorum, pecudũ uel caſtratorũ quos & quas duceret p dictum comitatum tuderti antequam eos uel eas de ipſo comitatu extrahat uendat & dimittat & uendere & dimittere teneatur adminus decem in dicta ciuitate pro iuſto pretio, ſi de ipſis uendendis fuerit requiſitus & ſi tunc preſentialiter in pecunia numerata per talem emptorem ipſum pretium perſoluatur.

De cuſtodibus ſecretis contra extractores graſcie eligendis. Rubrica .ccxxvi.

Item ſtatuimus ꝙ domini priores populi tudertini qui pro tempore fuerint quãdocunq; in poſterum eis uidebitur opportunum proponi faciant in conſilio generali communis tuderti de certis ſecretis cuſtodibus per ipſum conſilium eligendis qui continue qualibet ebdomada ire debeant per comitatum tuderti ad requirendum & inueſtigandum de extractoribus graſcie contra formam ſtatutorum dicti communis de hac materia loquentium, & ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti teneantur & debeant de predictis inquirere quolibet menſe ſui regiminis, & inuentos culpabiles debitis penis punire & condemnare.

De cuſtodibus eligendis ad uoluntatem dominorũ priorum populi tudertini. Rub. .ccxxvii.

Item ſtatuimus ꝙ per dominos priores populi tudertini, quando eis uidebitur conuenire eligantur quinquaginta cuſtodes cum ſalario per ipſos ordinando, qui cuſtodes debeant cuſtodire ciuitatem & comitatum tuderti ad hoc ut graſcia non extrahatur contra formã ſtatutorũ dicti communis de hac materia loquentium, & quando graſciam ceperint nihil, a, dicto communi percipere debent, non tamen poſſint dicti cuſtodes ut aliqua alia perſona capere uel capi facere aliquam graſciam prope ipſam ciuitatem per duo miliaria uel infra.

¶ Quod cōmunitates ſuccurrant cuſtodibus, & de pena contrafacientium, & cuſtodū cōmittē tium fraudem. Rub. ccxxviii.

ITem ſtatuimus ꝙ quando cuſtodes graſcie inuenirent aliquam perſonam tranſire per comitatum tuderti cum aliqua graſcia uetita uerſus confines dicti comitatus & ipſi clamauerint, teneantur homines locorum propinquorum & circunſtantium trahere ad ſuccurendū ipſis cuſtodibus & eos iuuare pro poſſe ad capiendum tales tranſeuntes cum tali graſcia uerſus cōfines predictos & etiam ipſam graſciam & deinde eos cum tali graſcia & beſtiis ſuper quibus eā deferrent ducere & in fortiam domini poteſtatis ſiue domini capitanei ciuitatis tuderti, & ſi homines talis loci in predictis fuerint negligentes puniātur pro quolibet lari talis loci in viginti ſol. corthonenſibus, exceptis uiduis & miſerabilibus perſonis & infirmis & minoribus uiginti annorum, ac etiam tunc, a, dicto loco abſentibus qui ad ipſam penam minime teneantur, ſi uero aliquis ipſorum cuſtodum fraudem commiſerit in predictis puniatur in quinquaginta libris corth.

¶ De cautione preſtanda per ſindicos caſtrorum & uillarum comitatus tuderti exiſtentium, prope cōfines. Rub. ccxxviiii.

ITem ſtatuimus ꝙ poteſtas ciuitatis tuderti ad requiſitionem & uoluntatem dominorum priorum populi tudertini mittat pro omnibus ſindicis caſtrorum & uillarum comitatus tuderti exiſtentium prope confines ipſius comitatus ſiue ꝙ pro cōmuni tuderti promitti & caueri faciat, a, quolibet eorum ſind icatorio nomine uniuerſitatis & hominum talis caſtri uel uillæ cuius ipſe eſſet ſindicus de infraſcriptis ſummis pecuniarum uidelicet, a, quolibet ſindico alicuius de talibus caſtris in libris quingentis corthonenſium, &, a quolibet ſindico de talibus uillis de libris ducentis corthonenſium, quod ipſi ſind ci ſiue homines dictarum uniuerſitatum uel aliquis, eorum non extrahant nec extrahi faciant granum uel bladum uel aliam graſciam de comitatu predicto contra formam ſtatutorum communis tuderti, & ſi quis eorum contrafecerit, eum denunciabunt dicto dño poteſtati, u3. quilibet eoꝝ & q̄libet de ſua uniuerſitate ſiue cōmunitate cuius ipſe eſſet ſindicus contrafacientem, ac etiam pro poſſe capient omnes & ſingulos euntes ſiue trāſitum facientes cum tali graſcia per eorum tenutas uerſus aliena confinia contra formam ſtatutorum predictorum, quibus promiſſionibus & cautionibus ab eiſdem receptis idem poteſtas precipiat eis & cuilibet eorum quatenus predicta omnia obſeruent & obſeruari faciant iuxta formam premiſſam ſub penis predictis.

¶ De pauiglionibus uniuerſitatum nō commodatiū extra comitatum tuderti. Rub. ccxxx.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla vniuerſitas comitatus tuderti habens pauiglionem, aut aliqua ſingularis perſona, poſſit ipſum pauiglionem alicui commodare uel alio modo cōcedere extra territorium ciuitatis tuderti ſine expreſſa licentia communis tuderti, contrafaciens uero in penis decem librarum corthonenſium ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

¶ De prohibitis viris & ſponſis & aliis perſonis tempore matrimonii & nuptiarum. Rubrica .ccxxxi.

PRo euidenti commodo hominum ciuitatis tuderti & ut ſumptus ſuperflui, oneroſi & indecentes euitentur & ceſſent, ſtatuimus ꝙ nulla mulier tudertina quæ nuberet alicui ciui tudertino uadat æques tempore nuptiarum ad uirum ſuum mouendo ſe de una domo dictæ ciuitatis, ſiue ipſius burgorum vel ſuburgorum & eundo ad aliam domum, exiſtentem in eiſdē ciuitate, burghis vel ſuburghis, & ꝙ in eius comitiua ultra quam quatuor uel quinq; domine,

quæ ſunt ex parte ipſius uiri non vadant,& ſi plures accederent puniatur uir qui cãs dicta de cau ſa in comitatiua talis ſiue uxoris ire fecerit ſeu permiſerit in uiginti ſol.cort.honen. pro qualibet, domina que iuerit ultra dictum numerum,& ꝙ nulla perſona recipiat aliquam mulierem quæ de proximo ad uirum ſuum iuiſſet de aliqua eccleſia ciuitatis,burgorum & ſuburgorum tuderti,ex ceptis illis perſonis que ſimul cum eius uiro in eadem domo morantur,& ꝙ nulla domina inui tetur uel requiratur cauſa uel occaſione alicuius mulieris quæ tunc de proximo nupta fuerit.exce ptis dominabus quæ ſunt de domo uel conſanguinitate ipſius mulieris,& ꝙ quando tradendus eſt anulus alicui mulieri per eius uirum,ſeu quando aliqua mulier ſubarranda eſt non intrent cum ipſo uiro ſeu tunc de proximo ante uel poſt ipſum uirum in domum uel locum ubi talis mulier eſ ſet ultraquam octo homines,& ꝙ nullus extrahat alicui capputium uel aliquid aliud de capite ſeu percutiat ibi quemquam & panni alicuius mulieris nupte antequã ad ſuum uirum uadat non deferrantur ad eam ex parte ipſius uiri publice & palam ſed clam & ſecrete,& ꝙ nulla perſona de ciuitate tuderti commedat in domo habitationis illius qui maritaret aliquam mulierem tempo re ipſius matrimonii contracti,exceptis uiro & duabus aliis perſonis ad plus,non computatis in dicto numero aliquibus in ipſa domo habitantibus,& ꝙ nullus cõſanguineus talis mulieris poſ ſit dicto tempore facere dicta de cauſa ſeu occaſione aliquod conuiuium alicui perſonæ pre terquam uiro talis mulieris cum duabus aliis perſonis ad plus,& ꝙ ad domus talis mulieris eo tẽ pore nullum enſemnium mittatur,& ſi mitteretur nullus de domo talis mulieris ipſum recipiat, & ꝙ uir tempore nuptiarum & ad ipſas nuptias inuitare ſeu habere non poſſit cũ eius uxore ul traquã quatuor dominas ad plus,duas uidelicet ex parte ſua,& duas ex parte ipſius uxoris ,& ꝙ ad domũ talis uiri tempore ipſarũ nuptiarum ſeu earum occaſione nullum enſemnium mitta tur,& ſi mitteretur nullus ipſum recipiat,& ꝙ nulla perſona tali mulieri nupte uel alteri ꝓ ea tũc tempore matrimonii contracti & ea occaſione donet ſeu donari faciat pecuniam uel rem aliam, & ꝙ occaſione alicuius matrimonii contracti uel contrahendi non poſſit in dictis ciuitate, burghis uel ſuburghis infra octo dies ante uel poſt ipſum matrimonium contractũ, ſeu infra o cto dies ante uel poſt ipſas nuptias aliquod conuiuium fieri aliquibus perſonis ultra numerũ ſu pradictũ,& ꝙ in quolibet predictorum caſuũ in quo pena ſupra in preſenti capitulo expreſſim de terminata non eſt quælibet perſona contrafaciens penam librarum decem corthonen.ipſo facto incurrat ad quorum obſeruationem ſolum cives tudertini,ac etiam comitatenſes continue cum ſuis familiis in dicta ciuitate habitantes uolumus obligari.

De pena mulierum portantium indumenta contra formam infraſcriptã. Rub. ccxxxii.

Item ſtatuimus ꝙ nulla mulier poſſit deferre in aliqua uel ſuper aliqua parte ſuæ perſonæ a liquod ornamentum de auro,argento,perlis,gemmis uel lapidibus precioſis,exceptis anulis ſchaglialibus & aliis centuris fulcitis ſiue ſortitis auro vel argẽto & maſpillis ſiue bottonibus quos deferre poſſint cauſa abottonãdi de auro uel argento ꝓ ut eis placuerit,& exceptis freſectis quorum quilibet non excederet valorem & eſtimationem librarum quadraginta corthonen. nec etiam aliquam veſtem cuius laborerium & cuſcitura conſtet vltra decem libras corthonen. nec etiam aliquam veſtem excepto mantello cuius longitudo protendatur ſiue protendi poſſit vltra quã uſq; ad pedes ipſius mulieris incluſiue nec aliquod rompictum in aliqua ſua ueſte cuius al titudo excedat menſuram ſexte partis unius paſſeti,& ꝙ nulla mulier ætatis duodecim annorum uel ab inde ſupra deferat in dorſo aliquam ueſtem ſcollatam & contra infraſcriptam formam & menſuram uidelicet ꝙ quelibet ſcollatura talis mulieris ſit & eſſe debeat rotunda,ita ꝙ ipſa totũ ditas correſpondeat & cõformet buſto perſone ipſius mulieris,& ꝙ taliter fiat dicta ſcollatura,

ꝙ ex vtraq; parte tam dextra quã ſiniſtra ſit & remaneat ipſa ueſtis menſurando ipſam, a pũcta orchæ ſiue, a cultura quæ fit ſuper ipſam orchã uerſus collum ipſius mulieris amplitudinis ad minus ſexdecim partis unius brachii ad menſurã brachii cum quo panni lanei uenduntur & menſurantur in ciuitate tuderti. Contrafaciens uero in quolibet caſuum prædictorũ penis librarũ. x. cortonen. incurrat uice qualibet ipſo facto. Et ꝙ nulla talis mulier deferre poſſit aliquam veſtem habentem boccalia manicarum maioris longitudinis quã uſq; ad punctas digitorum manus ipſius mulieris incluſiue ſub pena ſol. centum cortonen. pro qualibet contrafaciente & qualibet uice. Et ꝙ in quolibet caſuum prædictorũ ad dictas penas ſoluendas cogatur & cogi poſſit vir talis mulieris ſi uirum habet. Ita tamen ꝙ quicquid ipſe vir dicta de cauſa ſoluerit detrahatur & detrahi poſſit de dote talis mulieris. Et ſi virum nõ haberet ad dictarũ penarum ſolutionem cogatur & cogi poſſit pater eius, ſiue Auus paternus ſi eos uel alterum eorũ haberet & cum eis uel altero eorum moretur & habitaret. Ac etiam cogi poſſit & debeat ad dictas penas ſoluendas qualibet alia perſona in cuius uel ſub cuius familia eſſet talis mulier delinquens, & quæ vna ſecum in eadem domo tunc temporis habitaret.

De certis veſtibus & ornamentis non ferend' per maſculos. Rub. 233.

Item ſtatuimus ꝙ nullus Ciuis tudertinus maſculus ſeu comitatẽſis tuderti deferat cappatium longum ultra menſuram unius brachii ad menſuram brachii cõmunis Tuderti cum quo panni lanei uenduntur & menſurantur. Nec amplum ultra menſuram vnius bracchii & quarti ad dictam menſuram menſurando in dicta amplitudine brachii ipſius capputii. Neq; aliquod aurum vel argentum maſſicciũ ſeu laboratũ ſiue aliquod freſſium auratum uel argentatum uel pernas in aliquo uel ſuper aliquo capputio quod deferret in capite. Contrafaciens uero in quolibet dictorum caſuum in ſol. centum cortonen. uice qualibet puniatur, exceptis militibus quibus liceat omne ornamentum in capputiis & ſuper capputiis ſuis impune deferre.

De pena portantis Mantellum contra infraſcriptam formam uel aliud ueſtimentum. Rub. 234.

Item ſtatuimus ꝙ nullus ciuis ſeu comitatenſis Tuderti deferat aliquod mantellũ longũ varnecchia quam in dorſo portaret. Nec aliquod mantellum cuius capputiũ comparato eius bucho, ſit longius vno bracchio & quarto ad menſuram bracchii cõmunis Tuderti cum quo panni lanei uenduntur & menſurantur. Nec aliquod mantellum fraieſchũ apertum & feſſum ex parte anteriori, neq; aliquod mantellũ foderatum fodera panni lanei vel linei ſeu pellis uel guarnelli. exceptis militibus, iudicibus, iuriſperitis, Medicis & omnibus aliis ætatis ſexaginta annorũ vel abinde ſupra. quibus deferre liceat mantellum qualibet foderata foderatũ. Contrafaciens vero in aliquo dictorũ caſuum pena centum ſold. corto. ipſo facto vice qualibet incurrat. Nec etiam deferat aliquã guarnecchiã ſeu coctarchiam quæ diſtet ſeu altiata ſit, a terra ultra medium bracchium ad dictam menſuram. Neq; aliquã tunicã diſtantẽ ſeu altiatã, a terra ultra duos tertios bracchii ad dictam meſuram. Nec boccalia ſeu buchos guarnachie quę ſeu qui protendantur ultra longitudinem ſuorum bracchiorũ & manuum. Ita tamen ꝙ prædicta locum nõ habeant in guarnacchiis coctarditis & tunicis iam factis ſed ſolum in fiendis. Hec etiam locum habeant in tunicis de lazzo colorato uel non colorato. Nec etiam deferat aliquis de prædictis manicas alicuius tunicæ uel coctarditæ longas vltra lõgitudinem ſui bracchii, uidelicet, uſq; ad eius manus incluſiue. Ita ꝙ ipſa manus in longitudinem dicti ſui bracchii nullatenus cõprehendatur. Contrafaciens vero in aliquo dictorum caſuum vice qualibet in ſol. centum corto. puniatur. Nec etiam deferat aliquod aurũ uel

argentũ ſiue pennas vel freſeios laboratos ſeu compoſitos cum auro uel argento in aliquo uel ſuper aliquo ſuo veſtimento ſub pena librarũ decem cortonen. pro quolibet contrafaciente & qualibet vice. Liceat tñ cuilibet deferre pro abbottonatura cuiuſlibet ſuę veſtis uſq; ad quinquaginta maſpillos ad plus argenteos etiam deauratos ſi ſibi placuerit, exceptis militibus, iudicibus, iuriſperitis, & medicis quos ad prædictorũ obſeruationẽ nolumus obligari.

De pena Sartorum & eorum diſcipulorum, & aurificum facientium contra capitula infraſcripta. Rub. 235.

Item ſtatuimus ꝙ nullus Sartor incidat uel taglie aut ſuat ſiue ſui faciat aliqđ pannũ pro aliqua ueſte ſiue aliquam ueſtẽ contra formã ſupraſcriptorũ capitulorꝫ de dicta materia loquentiũ ſiue alicuius eorum ſub pena.x.lib corto.pro quolibet cõtrafacienti & qualibet vice. Nec etiam aliquam veſtẽ cuius laboreriũ & ſutura conſtet ſeu conſtare poſſit ultra.x.lib.cortonen.ſub pena.xxv.lib.cortonen pro quolibet contrafaciente & qualibet uice. Ad quorum obſeruationem etiam ipſorum diſcipulos uolumus obligari. Adiiciẽtes ꝙ ipſi Sartores teneantur & cogi poſſint & debeant cum effectu ad ſoluendũ dictas penas pro eorum diſcipulis facientibus contra prædicta uel aliquod prædictorũ, cũ mandato uel ſine mãdato ſeu ipſis ſcientibus & nõ cõtradicẽtibus. Et ꝙ quilibet Sartor habeat apud ſe dictã mẽſurã ſextedecimæ partis bracchi cũ quo panni lanei vendũtur & menſurãtur in ciuitate tuderti ad hoc ut non errent, circa ſcollaturas ueſtium mulierum. Et ꝙ conſules ipſorꝫ Sartorũ teneantur uinculo iuramenti & ad penam.xx.ſol.cortonen.ſaltem ſemel tẽpore cuiuſlibet prioratus iurari facere omnes Sartores ſuę artis & eorum diſcipulos conſuetos de obſeruãdo omnia & ſingula capitula de hac materia loquentia quatenus ad eos pertinent. Et ꝙ nullus aurifex faciat uel fieri faciat aliquod de prædictis ornamentis prohibitis ſub pena.xxv.lib.pro quolibet contrafaciente, & qualibet uice.

De hiis quę incumbunt Dominis Poteſtati & Capitaneo, & de certis officialibus ad prædicta deputandis. Rub. 236.

Item ſtatuimus ꝙ poteſtas & capitaneus ciuitatis Tuderti teneant & debeant ſub uinculo iuramenti & ad penam.xxv.lib.corto.pro quolibet eorum contrafaciente. Quibuslibet diebus Dominicis & feſtiuis mittere aliquem ex ſuis Notariis cum aliquibus de ſua familia ad eccleſias ciuitatis tuderti & eius burgorꝫ & ſuburgorum, & ad alia loca ad quæ ipſis uidebit expedire ad perquirendũ & perſcrutandũ de facientibus ꝯtra ꝑdicta uel aliqđ prędictorꝫ. Et ꝙ cũ ipſis notario & familia qualibet uice uadat unus ſartor uel alia ꝑſona ꝓuida & honeſta qui uel quæ ꝑ dños priores populi tudertini qui ꝓ tꝑe fuerint ad hoc ſpãliter deputari. Quẽ ſiue quã iidem dñi priores poſſint & debeant deputare cũ eo ſalario. & ꝓ eo tꝑe de quo & prout ipſis dñis prioribus uidebit conuenire. Per quẽ quidẽ Sartorẽ ſeu aliam prædictã perſonã menſurent indumenta & ſcollaturę mulierꝫ. Et ꝙ in ꝑdictis caſibus & quolibet ꝑdicto ꝯſtet ut & credat relatiõi dictorꝫ notarii & ſartoris ſeu alterius ꝑſonæ ad ꝑdictũ offm̃ per dictos dños priores ut ꝑdicitur deputate & ipſorꝫ relatio pro legitima & ſufficienti ꝓbõne habeat. Et ꝙ ipſe dñs poteſtas & capitaneus habeat quartã partẽ totius eius ꝙ ipſe dictis de cauſis uel aliqua earum in camera dicti cõis cũ effectu fecerit deuenire ex inuẽtione & relatione ꝑdicta, quam quartã partẽ camerarius dictæ camerę ſine aliqua appodiſſa ꝑpea facienda eidẽ ad eius requiſitionẽ ſoluere teneatur. Et ꝙ quilibet poſſit ꝯtrafaciẽtes quẽlibet in dictis caſibus uel aliquo eorꝫ denũciare & accuſare & hẽre debeat medietatẽ bandi. Quod dicta de cã ex eius denũciatione uel accuſatione deuenerit in camerã cõis ꝑdicti. Et eius nomẽ in credẽtiã teneatur. Cuius iuſo in quolibet dictorꝫ caſuũ cũ uno teſte de uiſu credat et ſtet.

Et

Et ꝙ ipſi poteſtas & capitaneus & q̃libet eorũ de & ſup omnibus & ſingulis ſupraſcriptis cõtra
q̃mlibet in aliquo de dictis caſibus deliq̃ntem procedere & cognoſcere poſſint & debeant breui
ter ſũmarie & d̃ plano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii diebus q̃buſlibet ẽt ſi ĩ honorẽ dei fuerint
feriati per formam iuris ſeu ſtatutorum dicti communis, & ꝙ ab eorum proceſſibus & ſenten
tiis dicta de cauſa fiẽdis & pmulgãdis apellari ſeu recurri nõ poſſit nec ẽt de nullitate opponi ſta
tuto ſeu ordinamẽto dicti cõis ſeu ẽt iur̃ cõi in cõtrariũ loq̃ntibus nõ obſtãtibus, teneãt ẽt dicti
poteſtas & capitaneus ſupraſcrpta oĩa & ſingula cõtẽta in capitulis ſupraſcriptis de hac materia
loq̃ntibus quolibet mẽſe bãniri facere p ciuitatẽ tuderti in locis ↄſuetis, ac ẽt de ipſis in g̃rere, &
ſi in predictis vel aliquo predictorum aliquis eorũ fuerit negligens penam quingentarũ librarꝫ
corthoñ. ipſo facto incurrat, Teneantur quoqꝫ dicti domini Priores q̃ pro tempore fuerint ſin
gulis annis de menſe Ianuarii & Februarii eligere duos bonos viros in qualibet parrochia ciui
tatis tuderti qui denuncient ipſis dominis poteſtati vel capitaneo omnes & ſingulos quos no
uerint aliquid facere contra predicta vel aliquod predictorum.

¶ De certis moribus & actibus prohibitis tempore mor
tis alicuius, & de pena contrafa ientium & de
multis aliis ad ipſam materiam
pertinentibus.
Rub. ccxxxvii.

ITem Statuimus ꝙ nulla perſona induat ſe de aliquo panno coloris nigri propter mor
tem alicuius perſonę excepta vxore talis defuncti, & ꝙ homines euntes ad eccleſiam ad
quam aliquod corpus mortuũ deferretur, teneantur depoſito ipſo corpore mortuo in eccle
ſia ſtatim inde diſcedere, exceptis illis tantum qui ipſum corpus ad ipſam eccleſiam detuliſſent
& ꝙ poſtquam predicatum fuerit ad domum de qua extractum fuerit ipſum corpus nullus re
uertatur ad ipſam domum niſi illi qui venerint de comitatu Tuderti vel qui fuiſſent abſentes,
quando ipſum corpus portatum fuerit ad eccleſiam. Item ꝙ nulla mulier vadat ad eccleſiam
quando ad eam defertur aliquod corpus mortuũ niſi eſſet bizzocha, poſſint tamen alique mu
lieres intereſſe ad ſeppelliẽdũ quodlibet corpus cuiuſlibet femine mortue quæ in dicta prohibi
tione minime includanť ↄtrafaciẽs vero in aliquo dictorꝫ caſuũ in q̃dragínta ſol. corth. puniať.
Itẽ nullũ cadauer vel corpus mortuũ alicuius pſone que fuiſſet ætatis maioris ſex decim annorꝫ
poſſit vel d̃beat ſeppelliri niſi prius notificeť p parte heredis vel patris talis defũcte pſone curie
dñi poteſtatis vel capitanei ciuitatis tuderti, ꝙ mitat vnũ de notariis maleficiorum ſue curie vel
ſaltẽ duos d̃ ſuis berruariis ad domũ in qua eſſet tale corpus mortuũ, & niſi prius talis notarius
& berruarii venerint ad domũ p̄dictam, quoſq; dem notarium & berruarios ipſe poteſtas ſiue ca
pitaneus cuius curie talis notificatio fuerit facta ſtatim ad dictam domũ mitere teneatur. Qui
Notarius & Berruarii ire debeant ſtatim ad domum predictam & ad ipſa domo vſq; ad eccleſi
am ad quam portaretur, & deinde cum gente quæ tale cadauer aſſotiauerint redeant vſq; ad ip
ſam domum & ibi tunc temporis reſpiciant & inueſtigent diligenter ſi aliquid fieret vel factũ
eſſet contra formam preſentis capituli. Et ſi tale corpus mortuum delatum fuerit ad eccleſiam
antequã talis notificatio facta fuerit puniatur heres talis defunctæ pſonæ ſi quem habet in ſol. cẽ
tũ corcho. alias puniať pater eius ſi ſupeſt in pena predicta. Ad hãc aũt notificationẽ teneri vo
lumus illos qui habitant extra portas ciuitatis veteris, ſi ipſam notificationem commode facere

non poruerint dicte curie antequam corpus ipſum mortuũ ad eccleſiam deferatur, dũmodo ipſam notificarionem faciant alicui de cuſtodibus porte ipſius burghi in quo eſſet tale corpus defunctũ, quo caſu ralis cuſtos dictã notificariõem dicte curie ſtatim facere teneat̃ ſub pena predicta. Verũ ſi aliqs p ſuũ nũtiũ fecerit talẽ notificationẽ fieri dicto poreſtati vel capitaneo ſiue curie alicuius ipſoꝝ & deinde dicti officiales & berruarii cõgruo tpe nõ venerint ad domũ pdicti, eo caſu tale corpus poſtquã dicti officiales fuerint tpe debito expectati licite & impune valeat ſeppelliri, & ſi de dicta reqſitiõe fuerit dubiũ ſtet̃ & credat̃ iuramẽto talis nũcii, & ꝙ tpe alicuius funeris ſeu eius occaſiõe nulla pſona extra domũ in qua eſſet ſeu in qua tũc de pximo extractũ eſſet aliqđ corpus mortuũ poſſit vel debeat aliquos clamores ſtridoris vel vlularus facer̃ vel emitere alra voce aut dacapillare vel carnem lacerare vel manus inuicem concutere ſiue faciem vel aliam partẽ ſui corporis percutere ſeu pãnos ſibi dilaniare aut cappuriũ vel birretũ ſibi de capire extrahere, ira ꝙ occaſione alicuius funeris nõ recipiantur aliq̃ enſenia, nec fiãt aliqua cõuiuia in qbus inrerſint vltra quatuor homines & ſex mulieres niſi venirẽt de extra ciuitarem tuderti vel niſi fierent inter coniũctos talis defuncte perſone vſq; in ſcđm gradũ incluſiue. Item ꝙ nulla mulier propter aliqđ funus debeat cantare. Item ꝙ tempore alicuius funeris vel eius occaſione non fiar aliqua predicatio alicuius laicalis & ſecularis perſone. Item poſtquam corpus mortuũ portarũ fuerit ad eccleſiam & homines redierint ab eccleſia & facta predicatione ipſis mulieribus nulla mulier debear ſtare ſcapillara, ſed ſuũ caput debear coperire & velare ac velarũ tenere, nec faciem ſuam laceret nec manus ad inuicem percutiar nec alta voce ſtridores, clamores vel vlulatus aliquos faciat uel emitat, nec ſibi pannos dilanier ſub pena centũ ſol. corthonẽ p quolibet contrafaciente, & ad dictam penam ſoluendã teneatur maritus pro uxore, pater pro filia & frater pro ſorore. Item ꝙ nullũ corpus mortuũ poſſit uel debeat portari in caſſa ad eccleſiã uel ſeppulturã niſi eſſet miles uel iudex iuris peritus uel uxor alicuius eoꝝ uel preſbiter ſiue alius clericus in ſactis ordinibus conſtitutus ad penam quinquaginta lib. corthn. Item ꝙ nulla perſona de ciuitate uel comitatu tuderti audeat uel preſumat pro funere alicuius perſone ciuis uel comitatenſis tuderti tenere vel portari facere cereos uel torticcios de cera ultra infraſcriptũ numeꝝ atq; põdus ſub pena decẽ lib. cort. n 3. p funere alicuius nobilis & magnaris ſiue alicuius iudicis iuriſpiri vel alicuius eoꝝ uxoris ſiue filii ultra duos torticcios q eẽ pñt quãticũ q põderis heredi ſiue ɔiũcto talis defũcte pſone placuerit p funerĩ vo alicuius popularis ciuitatis uel cõitatus tuderti tenere uel portari facere non liceat ultra duos torticcios cere quæ cera eſſe poſſit triginta libraꝝ ad plus, pro funere autem alicuius militis portari & haberi poſſint quotcunq; torticcii atq; quanticunq; ponderis prout uoluerint heredes ſiue coniuncti ipſius militis defuncti, liceat quoq; cuilibet heredi ſiue coniuncto cuiuſcũq; perſone defuncte impune tenere & portari facere ad eius funus unum torticcium eius ponderis cuius uoluerit pro domino Epiſcopo tudertino. Item ꝙ infra tertiam diem poſtquam corpus aliquod fuerit traditum ſepulture dictus poteſtas uel Capitaneus cuius notarius & berruarii tali funeri inter fuerint teneantur ſolemnem inquiſitionem facere & ſuper ea examinare ſaltem quatuor homines proximiores uicinos ipſius defuncte perſone, & ab eis querere & inueſtigare an in predictis uel aliquo predictorum fuerit contrafactum, & repertos culpabiles in dictis penis debeat condemnare. Quodq; in dictis caſibus & quolibet eorum relatio dicti notarii maleficiorum, & dictorum duorum berruariorum pro plena & legitima probatione habeat̃. Et ꝙ dictus poteſtas ſiue Capitaneus habere debeat medietatẽ totius eius qđ ex inuẽtiõe & relatiõe dictoꝝ ſuoꝝ notarii & berruarioꝝ i aliquo dictorũ

caſuum in eameram dicti communis peruenerit, poſtquã de pena quæ ſoluta fuerit ratione delã tionis facte de aliqua defuncta perſona in aliqua caſſa, quo caſu ſolum decimam partem dictę penæ habeat ipſe poteſtas ſiue capitaneus ex inuentione & relatione predicta, ac etiam exceptis penis ſolutis ſiue ſoluendis occaſiõe cereorum ſiue torticciorum qui delati fuiſſent ultra numerum & pondus predictum, de quibus penis idem poteſtas & capitaneus in nullo caſu aliquã partem debeat percipere uel habere, & ꝙ dictus poteſtas ſiue capitaneus cui peredicta incomberent ut predicitur, ſuper predictis inueſtigandis, diſcuriendis, terminandis & exequendis breuiter, ſummarie & deplano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii & abſq; aliqua iuris ſolemnitate procedere teneatur, & hoc capitulum dicti poteſtas & capitaneus totaliter de verbo aduerbum uulgari ſermone ſaltem ſemel tempore ſui regiminis legi faciant alta uoce in conſilio generali dicti communis, in quo interſint adminus ducenti conſiliarii ipſius cõſilii, ac etiam omnia in preſenti capitulo contenta banniri faciat quolibet die klendarum per ciuitatem tuderti in locis conſuetis ad duas tubas, & ſi dictus poteſtas uel capitaneus in predictis uel aliquo predictorum negligens fuerit puniatur in ducentis libris corthonen. & de hiis homni bus debeant ſindicari.

Quod Sẽ guidaloctus domini Albertini non poſſit intrare domum habitationis dominorum priorum, ſiue alicuius rectoris communis tuderti, & de pena ipſius contrafaciẽtis. Rub. .ccxxxviii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſer guidaloctus domini Albertini de caſtro florentino nõ poſſit nec debeat ullo modo ingredi palatium dominorum priorum populi tudertini, nec palatium aut domũ habitationis uel audiẽtie alicuius rectoris uel officialis communis tuderti iuriſdictionem habentis uſq; ad quin ꝗ annos inceptos in anno domini mileſimo, tricenteſimo, quadrageſimo ſecundo, indictione decima, die duodecima menſis iunii niſi forſitan alicuius proceſſus criminalis qui fuerit contra eum, quo caſu quatenus & prout exegerit oportunitas talis cauſæ ad predictorum obſeruationem minime teneatur, & ſi contrafecerit incurrat penam quingentarum librarum ice qualibet ipſo facto, & de hoc liceat cuilibet ipſum accuſare & denunciare, & habeat medietatem pene quæ camerario camere dicti cõmunis ſoluta fuerit occaſione predicta, & ꝙ uſq; ad dictum tempus dictus ſẽ guidaloctus non poſſit habere aliquod officium in dicto communi.

De hiis qui declinarunt iuriſdictionem & forum ſecularis curiæ tudertinæ. Rub. ccxxxviiii.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi contra aliquem in aliqua curia communis tuderti procederetur per modum accuſationis, inquiſitionis uel denunciationis uel alio modo de aliquo maleficio uel occaſione alicuius maleficii quod diceretur per eum commiſſum, & talis contra quem procederetur ut dictum eſt, uellet declinare & declinaret iuriſdictionem & forum ſecularis curiæ communis tuderti, & nollet ſub dicta ſeculari curia reſpondere ſeu conueniri uel conſtrigni pro ipſo maleficio de quo contra eum procederetur, tunc poteſtas ſeu capitaneus ſeu quilibet alius officialis dicti communis, qui de huiuſmodi maleficio cognoſceret faciat binis tubis banniri ad pectorale palatiorum communis tuderti publice, ꝙ talis accuſatus, inquiſitus vel denunciatus pro tali,

maleficio non vult reſpõdere ſeu conueniri uel conſtringi ſub dicta curia ſeculari, ſed potius iuriſdictionem & forum dicte ſecularis curiæ recuſat & declinat in totum, & propterea ab ea hora in antea dictus talis declinans ut dictum eſt ſit ex tunc extra protectionem & defenſionem cõmunis tuderti & dictæ curiæ ſecularis, & ſibi pro aliquo facto ius in ciuili uel criminali cauſa non reddatur. & nihilominus quilibet poſſit eum in perſona & rebus offendere tantum ſine pena & banno, ex certa ſcientia ſtatuentes ꝙ huiuſmodi declinatione & bannimento factis talis ſic declinans ex tũc ſit & eſſe intelligatur & habeatur extra protectionẽ & defenſionẽ communis tuderti & dictæ curiæ ſecularis, & abinde in antea ſibi ius aliquod in ciuili uel criminali cauſa non reddatur uel fiat, & nihilominus quilibet poſſit eum realiter & perſonaliter offendere ſine pena declarantes etiam ꝙ ſi talis contra quem procederetur, non declinaret expreſſe dictam iuriſdictionem & forum dicte ſecularis curie tudertine ſed pretextu aliquarum literarum inhibitoriarum impediretur uel retardaretur proceſſus huiuſmodi quominus ferretur ſentẽtia cõdemnatoria uel etiã executio ſententiæ condemnatoriæ quæ lata eſſet uel quæ inde ferri contigerit, quominus fieret talis contra quem procederetur uel contra quem ſententia lata foret habeatur & imputetur pro declinante, ac ſi declinaſſet expreſſe, & ꝙ omnia ſupradicta in eo locum habeant tantum in expſſe declinante, & ꝙ omnes & ſinguli taliter declinantes ſeu qui pro declinantibus haberi debeant uigore & fictione preſentis capituli ſcribantur & ſcribi debeant per unum ex notariis domini poteſtatis capitanei uel rectoris ſeu alterius officialis procedentis in quodam libro, quem camerarius communis tuderti penes ſe debeat retinere ut inde perpetuo memoria habeatur, cui libro detur plena fides, & ꝙ dominus poteſtas in cõſilio generali, & dñs capitaneus & quilibet alius rector dicti communis in conſilio populi teneatur ad minus quolibet menſe ſemel predictos ſic declinantes ſeu habitos pro declinantibus publice legi facere, & omnia & ſingula in hoc capitulo contenta cum effectu executioni mandare ad penam quingentarum librarum corthonen. camerario cõmunis tuderti effectualiter perſoluendam. non obſtante aliquo capitulo huius ſtatuti ſupra vel infraſcripto ſeu aliquo iure canonico vel ciuili, qbus volumus ꝑ hoc capitu. totaliter derogari.

Finis Tertię diſtinctionis.

Carnis [illegible] publicis. 129 — 79.
Custodiæ [illegible] civium et [illegible], 131 usque 133 — 85.
Custos [illegible] qui [illegible] dec. cat. 189 — 86.
Carceris [illegible]. 190 — 90.
Carceris [illegible]. 191 — 90.
Cives qui ad [illegible] pœna. 168 — 86.
Collibus [illegible] pœna. 167 — 87.
Comitantes ad [illegible] malefactorum pœna. 175 — 88.
Custodis [illegible]. 226 — 98.
Custodis [illegible]. 227. 98.
Crimen quod [illegible] gravia. 228 — 98.

D.

Defendere a [illegible]. 43 — 61.
D[illegible] et [illegible] pœna, et de [illegible]. 101 — 73.
Domus alterius intrandi pœna, et quod liceat dño domus [illegible] offendere. 202 — 73.
Damnum dantes [illegible]. 187 — 92.
Damnificatis [illegible] 188 — 92.
et emendas [illegible]. 195 — 94.
Damnificatis [illegible]. 187 usque 197 — 92.
Damni dati [illegible] pœna. 194. 94.
D[illegible] 239 — 102.

E

E[illegible] pœna, [illegible] quos offenderit. 63 — 64.

F.

Filii [illegible] pœna [illegible]. 13 — 53.
Forensis [illegible] pœna. 60 — 64.
Forensis [illegible] pœna. 60 — 64.
F[illegible]. 183 — 74.
F[illegible]. 130 — 79.
F[illegible] pœna. 134 — 80.
F[illegible] pœna. 161 — 86.
F[illegible]. 174 — 88.
F[illegible]. 205 — 96.
F[illegible] pœna. 206 — 96.
F[illegible]. 208. 96.
F[illegible] pœna. 212 — 97.

F[illegible]. 217 — 97.
F[illegible]. 229 — 98.
F[illegible]. 235 — 98.
Generaliter [illegible]. 237. 102.

G.

Guasti pœna. 134 — 80.
Gravamen [illegible] pœna, et [illegible]. 202. c. 95. [illegible] 207. c. 96. et 210. c. 97. usque 213.

H

Homicidii [illegible] pœna. 46 — 61.
Hom. [illegible]. 47 61.
Homicidio [illegible]. 48 — 62.
Homicid. [illegible]. 49 — 62.
Homi. [illegible] publici. 50 — 62.
Homi. [illegible]. 51 — 62.
Homi. [illegible]. 52 — 63.
Homi. [illegible]. 53 — 63.
Homicidæ [illegible]. 65 — 64.
Homicidæ [illegible]. 66 — 65.
H[illegible]. 110 — 75.

I.

Iurisd. [illegible]. 6 — 50.
I[illegible]. 4 — 52.
Iurisd. [illegible]. 5 — 52.
Iud. [illegible]. 6. 57.
Iud. [illegible]. 30 — 58.
I[illegible] pœna. 32 — 58.
Iurisd. [illegible] pœna. 97 — 72.
I[illegible] pœna, et de emenda. 101 — 73.
I[illegible] pœna [illegible]. 202 — 73.
I[illegible] pœna [illegible]. 117 — 76.
I[illegible] pœna. 132 — 80.
I[illegible] pœna. 134 — 80.
I[illegible]. 135. usque 82.
I[illegible]. 152 — 85.
I[illegible].

L

Lapides [illegible] pœna. 81 — 60.
L[illegible]. 97 — 72.
L[illegible]. 98 — 72.
L[illegible] pœna, et modo

[illegible]
[illegible]
L[illegible]. 139 — 8
L[illegible]. 141 — 8
Laborantes [illegible] pœna. 168 — 8
Laboratores [illegible]. 169 — 8
Lanaioli. 184 — 9

M.

M[illegible]. 12 —
M[illegible]. 13 —
M[illegible]. 34 —
M[illegible]. 220 224 — 9
M[illegible]. 37 — 6
M[illegible]. 36 — 6
M[illegible]. 66 —
M[illegible] pœna [illegible]. 69 —
M[illegible]
M[illegible] pœna. 71 — 6
M[illegible]. 75
M[illegible] pœna, et modo [illegible]. 92 —
M[illegible]. 33 —
M[illegible] pœna. 162 —

N.

N[illegible]. 2 —
N[illegible] pœna. 18 —
N[illegible]. 90 —
N[illegible]. 103 —
N[illegible]. 140 —
N[illegible] pœna. 147. usque 150 —
N[illegible]. 172 —

O.

Offensionum [illegible] pœna. 33 —
Offendentis [illegible] pœna. 34 —
Offendentis [illegible]. 40 —
Offendens [illegible]. 43 —
Offendens [illegible]. 44 —
Offendens [illegible]. 53 —
Offendens [illegible]. 57 —

INCIPIT QVARTA DISTINCTIO.

¶ De Officio iudicis extraordinariorum. Rubrica Prima.

IN Nomine Domini amen. Statuimus q̄ iudex extraordinariorum Cõmunis Tuderti cognoſcat, & diffiniat, de omnibus quæſtiõibus, & cauſis meris ciuilibus, & extraordinariis, & de alimentis, quocũ ꝑ iure debitis. Ac etiam obſeruari & adimpleri faciat iuſta & legitima pacta, procedendo, & pronunciando in dictis, & ſuper dictis cauſis, & omnibus aliis, in quibus eidem per formam alicuius capituli ſtatutorũ dicti cõmunis aliqua iuriſdictio ſiue cognitio, eſt conceſſa ſecundũ formam ſtatutorũ prædictorum. Et his deficientibus ſecundũ formam & cenſuram iuris cõmunis. Dũmodo in omnibus & ſingulis cauſis alimentorũ, quæ pro preſenti vel futuro tẽpore conſtitui ſiue ſolui peterẽtur ſiue iure actionis ſiue iudicis officio procedere & pronunciare poſſit & debeat omnibus diebus tam iuridicis quã etiam feriatis & illis dũtaxat exceptis qui in honorem dei fuerint feriati, ita tamen q̄ nulla cauſa poſſit vel debeat cognoſci, de qua cõmuni Tuderti ſalarium aliquod deberetur, per formam alicuius capituli ſtatutorũ dicti cõmunis. Et q̄ cum dicto iudice eſſe debeant duo Notarii ad ſcribendum acta in dictis cauſis occurrentia.

¶ De pignoribus recolligendis & modo procedendi in cauſis pignorũ. Rub. 2.

ITem ſtatuimus q̄ poteſtas, & capitaneus Ciuitatis Tuderti & iudex extraordinarius ciuitatis eiuſdẽ, & quilibet eorũ qui inde fuerit requiſitus pręcipiant & præcipere teneãtur omnibus & ſingulis debitoribus & eos omnibus iuris remediis opportunis cogant, & cogere poſſint & debeant ad petitionẽ ſuorũ creditorum, luere ſeu recolligere infra quindecim dies continuos ex die talis præcepti in antea numerandos, ipſa die dicti facti præcepti in ipſo termino minime computata, oẽs & ſingulas res mobiles ſiue ſe mouẽtes per eos pignoratas & pignori traditas ipſis ſuis creditoribus pro aliquo pecuniario debito poſtquã ſcilicet ceſſerit & venerit dies ipſius debiti repetendi. Quo termino dictorũ quindecim dierum elapſo idem rector ſiue iudex tali creditori det & concedat ad ipſius requiſitionẽ & voluntatem licentiam & poteſtatẽ vendendi ipſa pignora, ſaluis pactis factis inter ipſos creditores, & debitores ſupradictos. Quæ tam in conuentionalibus pignoribus quã etiam in prætoriis & iudicialibus vendicent ſibi locum. Et ecõtrario ſi aliquis debitor paratus fuerit cũ effectu ſuo creditori debitum ſoluere & talis creditor eidẽ debitori pignora quæ ab eo receperit reſtituere recuſaret poſſit & debeat talis creditor ad talis ſui debitoris petitionẽ ſimili modo compelli ad ipſum pignus ſibi reddendum & reſtituendũ recepto ab eo prius tali debito ſiue ipſo debitore parato ipſum debitum ſibi ſoluere cum effectu. Poſſint etiam dicti Poteſtas & Capitaneus & iudex & quilibet eorum, coram quo huiuſmodi lites & quæſtiones agitarentur ſiquidem tales queſtiones eſſent eſtimationis & valoris viginti ſolidorũ incluſiue vel abinde infra ipſas decidere & diffinire iuramento alterius partium cui ſibi videbitur deferendo conſideratis facti qualitate, & conditionibus perſonarũ. Et de prędictis cauſis & queſtionibus nullum ſalarium dicto cõmuni ſoluatur. Preterea volumus q̄ predicti rectores, & iudex & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus ſuper predictis cauſis & queſtionibus cognoſcant breuiter & ſummarie & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii.

¶ Quod fideiuſſores & alii pro aliis obligati conueniri poſſint ante principales debitores & q̄ ab ipſis fideiuſſionibus & obligationibus debeant ab ipſis principalibus debitoribus extrahi & conſeruari indemnes. Rub. 3.

ITem ſtatuimus ꝙ Poteſtas, & Capitaneus, Ciuitatis Tuderti & iudex extraordinarius Cõmunis Tuderti, & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, teneantur & debeant omnes & ſingulos fideiuſſores, ſponſores, & quoslibet alios ſub quocunq; nomine pro aliis obligatos, ad petitionem ſuorum creditorum cogere omnibus iuris remediis opportunis, ad dandum faciendum, ſoluendum ipſis creditoribus totum & quicquid in quo ſe taliter eis obligauerint, nõ obſtante ꝙ principales debitores prius conuenti non ſint, & preſentes ſint & idonei ad ſoluendum. Ac etiam prædictos fideiuſſores & alios ſub quouis nomine, pro aliis & ad aliorum inſtantiam obligatos ad ipſorum petitionem ab ipſis fideiuſſionibus & quibuſcunq; aliis talibus obligationibus extrahi & liberari facere ab ipſis, p quibus & ad quorum inſtantiam ſe taliter obligaſſent, ipſoſq; per eos, a talibus ſuis fideiuſſionibus & obligationibus conſeruari indẽnes. Cuius petitionis conſeruationis & obligationis occaſione nullum ſalarium ſolui debeat camerario Communis Tuderti. Ita tamen ꝙ prædicta locum habeant ſolum inter ciues & comitatenſes Tuderti, inter alios vero ius comune ſeruetur. Et ſi tales fideiuſſores, ſeu alii quocunq; nomine pro aliis & ad aliorum inſtantiam, vt dictum eſt, obligati ſortem talis debiti ſoluerit totaliter vel pro aliqua parte, ſiue aliquã certam quantitatem pecuniæ, pro vſuris & nomine vſuratum, ſeu alias expenſas fecerit, ſiue dãna & intereſſe aliquid paſſi fuerint, occaſione obligationis prædictæ, & de ſolutione prędicta dictę ſortis legitimæ facta fuerit fides. De aliis autem prædictis videlicet de ſolutione dictatum vſurarum & de dictis expenſis dãnis & intereſſe conſtiterit ſaltem per propriũ iuramentum talis fideiuſſoris ſiue alterius prædictorum pro aliis ut dictũ eſt obligati, cogantur & cogi poſſint & debeant tales principales debitores, eiſdem reddere & reſtituere totum & quicquid ſoluerint pro ſorte & vſuris prædictis, ac etiam ipſis talia dãna expenſas & intereſſe reficere & reſarcire. Ita tamen ꝙ ipſa quantitas pro vſuris prædictis ſoluta excedere non poſſit ſummã quatuor denariorum pro qualibet libra ipſius ſortis, & pro quolibet menſe decurſo, ſeu elapſo ex tempore talis ſolutionis factæ de ſorte prædicta per talem fideiuſſorem ſiue pro alio obligatum, ſiue cancellationis factæ de inſtrumento talis debiti, ſeu rogitus ſiue protocolli inde ſcripti. Nec tranſcendere poſſit duplum illius quantitatis, in qua talis fideiuſſor, ſeu prædicti alii quocunq; nomine ſe pro aliis (vt dictum eſt) obligauerint, ſed vſq; in dictum duplum ad plus dictæ vſuræ reddi & reſtitui talibus ſoluentibus debeant, dũmodo ad dictam tar onem ad dictum duplum aſcendant. Et dũmodo dictæ expenſæ dicta ꝙ dãna & intereſſe non excedant, nec excedere poſſint quantitatem duorũ ſolidorum pro qualibet libra, talis debiti, in quo tales ſoluentes eſſent pro aliis (ut prædicitur) obligari, nõ computatis in dictis vſuris ſummis dictorum duorum ſolidorũ pro libra dicta de cauſa ſolutis. A dictis vero ſummis uſurarum & dictorũ duorum ſolidorum pro libra pro dictis expenſis dãnis & intereſſe ſupra probatio legitima requiratur, ſi dictam ſummam trãſcendant ſeu trãſcendere dicãtur. Et quæ ſupra dicta ſunt de fideiuſſoribus & aliis prædictis pro alio ut prædicitur obligatis de talibus obligationibus eximendis ſiue extrahendis & de ipſis indemnibus conſeruãdis locum habeant, quantũcunq; de uel ſuper prædictis nulla promiſſio intercesſerit ex parte ipſius principalis debitoris. Decernentes & declarantes talem promiſſionem fictione & poteſtate preſentis capituli haberi pro ſolẽniter & legitime facta, eo ipſo ꝙ de tali fideiuſſione conſtaret. Quodq; bona omnia principalis debitoris pro prædictis hippothecata ſint ac pro hippothecatis habeantur, & intelligantur, perinde ac ſi per ipſum debitorem ipſa bona in dictam cauſam ſpecialiter, & expreſſim talibus fideiuſſoribus, uel ſub quouis alio nomine pro eis vt prædicitur obligatis hippothecata ſiue obligata fuiſſent. Præterea volumus ꝙ ſi aliquis ſe ſindicario nomine ſeu fideiuſſorio, uel alio quocunq; nomine, pro aliqua uniuerſitate alicuius caſtri, uel villæ & ad ipſius uniuerſitatis inſtantiam quacũq; de cauſa obligauerit, homines talis vniuerſitatis & quilibet eorum inſolidum talem obligatum ad ipſius requiſitionem

fictionem, a tali obligatiõe liberare & exhimere ſeu extrahere teneantur & eundem ab ipſa obligatione conſeruare indẽnem. In quo etiam caſu bona cuiuſlibet prędictorum hominum talis uniuerſitatis, cuilibet pro ipſa uniuerſitate & taliter (ut prædicitur) obligata fictione præſentis capituli ſimiliter hippothecata exiſtant. Ita tamen ꝙ talis ſingularis de tali uniuerſitate dicto modo coactus, de omni & toto eo ꝙ dicta de cauſa ſoluerit, deducta parte ſibi contingente regreſſum habeat ipſo iure poteſtate preſentis capituli contra alios de tali uniuerſitate, pro parte cuilibet eorum de tali debito contingente, quantũcumq; a tali creditore nulla actio eidem conceſſa fuerit, vel mãdata. Et ꝙ dicti Rectores & Iudices & quilibet eorum qui inde (ut dictum eſt) fuerit requiſitus teneantur, & debeant, ad petitionem talis fideiuſſoris & cuiuſlibet alterius ſub quocũq; nomine pro alio obligati (ut dictum eſt) prædicta exequi cũ effectu. Et pro prædictorum executione poſſint, & debeant, ſi opus fuerit, deſtrui facere bona talis principalis, & etiam perſonaliter eum grauare coherecere omnibus iuris remediis opportunis, ac ſi inde appareret guarantigiatum inſtrumentum, donec prædicta omnia per eũ integraliter obſeruata & adimpleta fuerint cum effectu. Hoc intellecto ꝙ prædicta locũ non habeant in iis, qui pro alio taliter intereeſſerint & ſe obligauerint pro obſeruatione pacis, ſeu pro defenſione, ſeu euictione, alicuius rei immobilis uenditæ, uel alio quocunq; titulo alienatæ. quibus in prędictis audientiam denegamus, donec occaſione talis obligationis in aliquo dãnificati fuerint, ſeu eiſdem aliqualis ſiue contrauerſia mota fuerit. Quæ omnia tam in futuris quã etiam in pręteritis adhuc pendentibus vendicent ſibi locum.

¶ Quod nullus Ciuis vel comitatenſis Tuderti ſe obliget pro aliquo foreſe apud aliquem Tudertinum contra formam preſentis capituli & de pœna talis Tudertini talem obligationem recipientis. Rub. 4.

Item ſtatuimus ꝙ nullus ciuis, vel comitatenſis, Tuderti fideiuſſorio ſeu quouis alio nomine ſe obliget, apud aliquem ciuem ſeu comitatenſem tuderti pro aliquo forenſe. Et ꝙ nullus ciuis ſiue comitatenſis tuderti talem obligationem recipiat, & ſi ſecus factum fuerit, talis obligatio non teneat ipſo iure. Et nihilominus talis creditor cõtrafaciens in quadraginta ſolidis cortonenſibus vice qualibet puniatur. Prędicta tamen locum non habeant in iis qui ſe taliter pro aliquo forenſe in iudicio obligarent in aliqua, vel ſuper aliqua cauſa criminali. Nec etiam in mercatoribus campſoribus & tabulariis ciuitatis tuderti, ſe taliter pro aliis obligantibus. Et ꝙ poteſtas & capitaneus dictæ ciuitatis prędicta faciant obſeruari. Non obſtante iure aliquo incontrariũ loquente, & ſpecialiter capitulo guarantigię & omnibus aliis incontrarium loquẽtibus, quibus per pręſens capitulum quoad pręſentem caſum volumus derogari. Quę omnia non ſolum in futuris ſed etiam in prætęritis, nõdum ſopitis ſed adhuc pendentibus vendicent ſibi locum.

¶ De arbitris & arbitratoribus. Rub. 5.

Item, ſtatuimus, ꝙ ſi qua lis, quæſtio, ſiue cõtrauerſia, duobus arbitris ſiue arbitratoribus cõmiſſa fuerit terminanda, & decidenda, & tales arbitri ſeu arbitratores in eorum laudo ſeu arbitramento concordes non fuerint, eo caſu poteſtas, & capitaneus ciuitatis tuderti & iudex extraordinarius dicti cõmunis & quilibet eorũ qui inde fuerit requiſitus, teneantur, & debeãt ad petitionem cuiuſlibet partium ipſos arbitros ſeu arbitratores cogere omnibus iuris remediis opportunis, ut eligant tertiũ. Et ſi non cõcordauerint de electione dicti tertii, quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, dictum tertium eligere teneatur, & deinde ipſi tres

ipſam quæſtionem diffiniant,& diffinire,& terminare,cogantur,ſecũdum tenorem ipſius cõpromiſſi. Dũmodo ipſi tres vel duo ex eis cõcorditer tertio præſente,ſeu etiam abſente,& monito ferant.ipſum laudum ſeu arbitramentũ.Et ſi vnus ex ipſis arbitris ſiue arbitratoribus moriatur ipſo compromiſſo adhuc pendente,eo caſu in locum eius alius eligatur,nec ipſum ꝯpromiſſum propterea finiatur,vel expiraſſe intelligatur. Cuius electio fiat,& fieri debeat per ambas partes,ſi a principio talis qui mortuus eſt,per vtrãq; partem electus fuerit, alias fiat ipſa electio,per illam partem tantum,quæ ipſum (qui poſtea mortuus eſt) elegerat. Et ꝙ poſtquã aliqui fuerint electi arbitri ſeu arbitratores,& ipſam cõmiſſionem acceptauerint,cogantur & cogi poſſint & debeant ad petitionem cuiuslibet partis per quẽlibet dictorum Rectorum & Officialium,qui inde fuerit requiſitus,omnibus iuris remediis opportunis,niſi ſuo iuramento aſſeuerauerint ſibi de ueritate atq; iuſtitia ipſius cauſę nõ liquere,quo caſu eis liceat aliquem bonũ & prudẽtem virũ iuriſperitũ nemini partium ſuſpectum ſuper ipſa quæſtione expenſis cõmunibus ipſarũ partiũ conſulere tam in iure quã in facto, prout expediens fuerit,quod ſalariũ ipſæ partes æqualiter ſoluere teneantur,poſtquã ipſum laudum ſiue arbitramentũ latum fuerit,ſi qua ipſarum partiũ uoluerit contra ipſum laudum uel arbitramentum de iniquitate ſeu nullitate opponere,poſſit & debeat talis pars ſuper ipſa iniquitate uel nullitate ſuam petitionem porrigere coram dicto iudice extraordinario infra decem dies,ex die promulgationis dicti laudi ſiue arbitramenti,& ſcientiæ ipſius partis in antea numerandos,ipſa die promulgationis dicti laudi,ſiue arbitramenti in dicto termino minime cõputata. Qui iudex ſuper ipſa petitione & cauſa procedat & procedere debeat,breuiter,& ſũmariæ,& de plano,& ſine ſtrepitu,& figura iudicii,& ipſam cauſam terminet,prout iuſtum et æquũ fuerit,tam per actitata & producta coram ipſis arbitris,ſeu arbitratoribus,quã etiam per actitata & producta poſtea coram eo,habita conſideratione ad poteſtatẽ & baliam ipſis arbitris & arbitratoribus attributam,& etiã ad ueram medullam & ſubſtantiam æquitatis, atq; iuſtitiæ & non ad rigorem iuris & iudiciarii ordinis.Et prædicta omnia ſine ſolutione ſalarii peragantur & expediantur iuxta formam prædictam.

¶ De ratione reddenda a tutoribus & curatoribus. Rub. 6.

Quilibet,qui tutelam & generalem curam alicuius adminiſtraſſet,ipſa tutela ſiue cura finita,teneatur comparere coram iudice extraordinario Cõmunis Tuderti,ſimul cum eo,cuius tutelam ſeu curam ipſam geſſerit,& adminiſtrauerit,& coram ipſo iudice offerat ſe cum effectu paratum,uelle reddere rationem dictæ ſuæ tutelę ſiue curæ,& reſtituere reliqua.Qui iudex,ſtatim ad eius petitionem citari faciat quattuor ex propinquioribus conſanguineis eius, cuius tutelam uel curam adminiſtrauerit,bonæ conditionis,& famæ quorum quilibet ſit ętatis uiginti annorum ad minus,duos uidelicet ex parte ipſius patris,& duos ex parte matris,qui intereſſe debeant,ad uidendum,calculandum,examinandum,rationem prædictam.Et coram eis talis quondam tutor,ſiue curator,rationem prędictam reddat & reddere teneatur.Et ꝙ dicti conſanguinei per dictum iudicem compellantur,omnibus iuris remediis opportunis,calculationi & rationi prædictæ,& prout fuerit declaratum,per prędictos conſanguineos,obſeruetur.Et prædicta omnia ſine ſolutione ſalarii peragantur,& expediantur.

¶ De expenſis factis in re Communi reficiendis & aliis ad ipſam materiam pertinentibus. Rubrica. 7.

ITem ſtatuimus, ꝙ habenti cõmunionẽ in aliqua re cũ alio, & ipſam non poſſidenti ſicut eius conſors, nõ poſſit a tali ſuo conſorte talẽ rem poſſidẽte obiici uel opponi, ꝙ ipſe talem rem poſſideat ſiue detineat, ſicut ipſe. Et ꝙ quilibet poſſit aptari, gubernari, refici, reformari, & coli facere, domũ, molendinũ, terras, & res alias, in quibus cũ alio cõmunionẽ haberet, requiſito prius ſuo conſorte, cũ quo eſt in ipſa cõione, ſaltem perſonaliter, ſemel uel bis ad domũ ſuę habitationis, ꝙ ſecum conferat uel contribuat in prædictis. Et ſi talis eius conſors nõ conſenſerit, ꝙ tale opus & laboreriũ fiet, ſi quidem tale opus, & laboreriũ neceſſarium, ſiue euidenter utile fuerit, eo caſu tale opus & laboreriũ licite fieri poſſit per ipſum cõſortem, qui ipſum facere uoluerit, contradictione alterius nõ obſtante. Et ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti, & iudex extraordinarius Cõmunis Tuderti, & quilibet eoꝝ qui inde fuerit requiſitus, teneantur & debeant, ad petitionem talis, q dictas expenſas fecerit eas ſibi facere refici & reſtitui, a tali ſuo conſorte, pro parte ſibi contingente, ipſumq́ ad prædictam ſatisfactionẽ faciendã, cogere omnibus iuris remediis opportunis. Et ꝙ ꝓ talibus expenſis liceat ſibi fructus & obuentiones de parte tali ſuo conſorti contingente, percipere & habere, donec fuerit eidem de ipſis expenſis, pro parte ipſi ſuo conſorti contingẽte plenarie ſatisfactã. Quodq́ talis conſors, in dicta expenſa, conferre & cõtribuere ceſſans, non poſſit uti ipſa re cõmuni, uel aliquid ex ea percipere, donec dictã ſatisfactionẽ fecerit cum effectu. Et ſi aliquis de conſortibus, alicuius molendini uel alterius rei imobilis fecerit aliquod laborerium, ſiue opus neceſſariũ, uel euidenter utile in ipſa re cõmuni, ſuis manibus, eo caſu ſibi de tali opere cõſtitui & ſolui debeat decens ſalariũ ad ſenſum duorũ amicorum cõmuniũ. Et ſi duo eſſent molendina ad unam ſepem, ſiue clauſurã, quorum unũ ſit ab una parte, & aliud ab altera teneantur domini talium molẽdinorũ ipſam ſepem ſiue clauſuram ſuis ſumptibus manutenere & conſeruare, u3 quilibet eorum uſq; ad medietatem ipſius ſæpis ſiue clauſuræ. Et ꝙ quilibet eorum teneatur æqualiter mittere aquã ad ipſa molendina. Et ꝙ nullus poſſit aliquod opus uel laborerium facere, uel fieri facere per quod nocumentũ ſiue obſtaculum aliquod inferatur, alicui molendino, contra uoluntatem eius cuius tale molẽdinum eſſet ſeu ad aliquẽ pertineret. Et ſi quid in contrarium factum fuerit talis contra faciens illud deſtruere debeat infra quindecim dies a die præcepti ſibi de eo deſtruendo facti in antea computandos ſub pena ſolid. centum Cortonenſium. Nullus quoq; poſſit in aliquo flumine ędificare de nouo molendinum ſiue ſepem ſiue clauſuram hactenus factam ultra morem ſolitum altius eleuare per quod alterius molendino, in dicto flumine exiſtente obſtaculum ſiue impedimentũ aliquod inferatur uel fiat. Et ſi contra fiat deſtruatur ut ſupra proxime continetur & ſub pena prædicta. Nec etiam aliquis caput ſiue ſepis ſuę clauſuræ appodiare apud rem alterius contra uoluntatem Domini talis rei. Et ſi contra factum fuerit & ille qui contra fecerit iuxta præceptum ſibi factum a iudice tale opus non deſtruxerit atq; remouerit liceat illi in cuius prę iudicium tale opus factum fuerit ipſum ſua auctoritate deſtruere & radicitus remouere. Niſi talis qui ſic appodiando cõtra fecerit ipſum opus & laborerium taliter per eum factum poſſederit pacifice ſaltem per decem annos continuos. Quod tamen locum non habeat in his qui ſic poſſediſſent tempore proxime præterito. Præterea uolumus ꝙ quilibet habens cõmunionem in aliquo muro poſſit ſuper eo murare facere dũmodo tale murum conſtrui faciat in ea groſſitudine in qua eſſet ita ꝙ non poſſit partem ipſius muri murare facere & partem dimittere. Et ſi aliter factum fuerit talis murus ad petitionem talis ſui conſortis deſtrui debeat. Verum ſi aliquis ex conſortibus murare fecerit ſuper ipſo muro communi iuxta formam prædictam non poſſit alter conſors poſtea ſuper eo ædificare uel in eo aliquid immittere ſiue apud ipſum aliquid appodiare niſi prius reſtituerit expenſas ſibi cõtingentes de tali ędificio tali ſuo conſorti pro parte quam ceperit de ipſo muro faciendo

ſuper eum ædificare, ſiue in ipſo aliquid mittendo uel apud eum aliquid appodiando. Et ꝙ cuilibet conſorti qui prius ædificaret liceat in ipſo, quem ædificaret, facere fi.r. feneſtras ad ſui beneplacitum. Ita tamen ꝙ alter conſors poſtea ſuper eodem ædificare uolens, ſeu in ipſo aliquid immittere, uel apud eum aliquid appodiare, licite poſſit tales feneſtras pro parte ſibi contingente remurari, & claudi facere ex parte ſua, refectis prius tali ſuo conſorti expenſis, in ipſo muro factis, pro parte quam de dicto muro apprehenderet ut prædicitur. Et ꝙ dicti rectores & iudex & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, prædicta omnia fieri & obſeruari facere teneantur, ſine ſolutione alicuius ſalarii, ſaluis pactis habitis inter ipſos conſortes.

De parietibus faciendis inter domos contiguas. Rub. 8.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi aliquis habuerit domos ſimul contiguas, & inter ipſas domos paries ſiue clauſura non fuerit, liceat cuilibet eorum, altero requiſito inter ipſas domos conſtrui, & fieri facere parietem, ſiue clauſuram de lignamine, ſiue de alia materia ſufficienti, & decenti. Et ſi inter dictas domos eſſet paries inſufficiens, poſſit quilibet eorum licite & impune (altero requiſito) talem parietem inde remouere & deſtrui facere, & loco eius aliū ſufficientem fieri, & ędificari, etiam de lapidibus, ſiue lateribus & calce, prout ipſius rei neceſſitas, & utilitas ſua debit. Et quilibet conſors teneatur ſuum conſortem prędicta facere & fieri facere uolentem, libere & pacifice pati, & ſinere dūmodo ſua domus, dicta occaſione non deſtruatur. Et ꝙ in quolibet dictorum caſuum alius conſors teneatur aſſignare, & concedere de ſuo ſolo, & terreno pro parte ſua in ea quantitate quæ expedierit ad dictum parietem conſtruendū. Quo ædificio & opere facto alter conſors apud ipſum parietem aliquid appodiare, uel in ipſo aliquid immittere, ſiue ſuper eo aliquod opus uel ædificium facere non poſſit, niſi prius alii conſorti (cuius expenſis talis paries factus fuerit) refecerit & reſtituerit expenſas in dicto pariete factas, pro parte ſibi contingente. Contrafaciens uero in ſolid. centum Cortonenſibus uice qualibet puniatur, ipſis autem refectis & reſtitutis, dictus paries ad eum pro æquali parte pertineat, & ipſo facto pertinere incipiat pleno iure. Ac etiam in eo, & ſuper eo, omnia facere poſſit quę & prout poteſt alter conſors, qui ipſum conſtruere & ædificare fecerat. Ita tamen ꝙ nullus ipſorum conſortium poſſit in tali muro, fieri facere aliquam feneſtram cloacam, ſciaquiale uel aliquod aliud opus, quod alteri conſorti poſſet nocumentum afferre. Et prædicta omnia Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti, & iudex extraordinarius Cōmunis Tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus fieri & obſeruari facere teneantur, ſub pena librarum quinquaginta pro quolibet eorum contrafaciente, & qualibet uice. Inſuper uolumus, ꝙ omnes & ſingulæ lites quę dictis de cauſis ſeu occaſionibus motę fuerint, ſine ſolutione ſalarii diſcutiantur, & terminentur breuiter ſummarię & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii.

Quod nemini liceat aliquid immittere in muro alterius. Rub. 9.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus habens domum iuxta domum alterius, poſſit aliquid immittere in muro talis domus, ſi ipſe murus eſſet proprius ipſius ſui conuicini. Nec in eo aliquam feneſtram ſiue quicquā aliud facere, abſq; uoluntate talis ſui conuicini. Et ſi quid in contrarium fecerit, illud debeat totaliter ſuis ſumptibus amouere, & deſtruere, & murum ipſum in priſtinum ſtatum reſtituere, & reducere, ad petitionem talis ſui conuicini. Niſi tale opus ſiue ædificium per ſe & ſuos authores pacifice poſſederit ſaltem ſpatio triginta annorum, ſciente & patiente domino talis muri, uel niſi alias probet de iure tale opus fieri non potuiſſe.

potuiſſe. Quæ omnia Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti, & iudex extraordinarius Ciuitatis Tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus fieri faciant, & ſuper prædictis cognoſcant, & diffiniant breuiter ſummariæ, & de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et ꝙ in cauſis huiuſmodi nulla ſalarii ſolutio requiratur.

¶ Quod lapides immiſſi in aliquo muro alicuius extra ipſum murum protendentes, ſupra aliquem locum pro terminis habeant. Rub. 10.

ITem ſtatuimus ꝙ lapides infixi in muro alicuius, protendentes extra ipſum murum, ſupra aliquem formellum exiſtentes inter domos aliquorum conuicinorum, ſiue ſupra aliquem alium locum pro terminis cenſeantur & habeātur. Et ſi quid fuerit ſuper apprehenſum, uel occupatum, per aliquam perſonam infra tales terminos, uerſus murum in quo immiſſi, ſiue infixi eſſent, in ſtatum priſtinum reſtituatur, & reponatur ſumptibus ipſius ſuper appræhendentis & occupantis, ad petitionem cuiuſcunq; cuius interſit. Non obſtante aliquo lapſu temporis. Et ſi talis occupator uel ſuper appræhenſor prædicta facere contempſerit, pena decem librarū ipſo facto incurrat. Et prædicta omnia Poteſtas, Capitaneus & Iudex extraordinarius Cōmunis Tuderti, & quilibet eorum, qui inde fuerit requiſitus fieri & obſeruari facere teneantur ſine ſolutione ſalarii breuiter ſummariæ & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicii.

¶ De immunitate uenientium ad laborandum in Comitatu & forenſium facientium caſtrum. Rub. 11.

ITem ſtatuimus, ꝙ quilibet forenſis, qui hactenus non conſueuerit habitare in Ciuitate uel comitatu Tuderti, ueniens ad habitandum, in ipſo comitatu Tuderti cauſa colēdi, & laborandi terras, & uineas ciuium uel comitatenſium Tudertinorū & ibi de ipſis terris laborer, debeat immunitatem habere a die ſui aduentus, uſq; ad decem annos tunc proxime ſequentes, ſi ipſam immunitatem petierit. Et tales ſic uenieétes & ipſas immunitates impetrantes & obtinentes faciat poteſtas nominatim ſcribi, & regiſtrari, in libro Cōmunis tuderti, per notarium cameræ dicti cōmunis. Et qui non reperiretur in ipſo libro ſcriptus, nulla hmōi cenſeatur immunitate gaudere. Et ꝙ ſindici & maſſarii Comitatus Tuderti, nō poſſint nec debeant, talibus aduenis imponere aliquod onus toto tempore dictoꝝ decē annoꝝ. Item ſi qui forenſes a decem annis ſupra, uellent ædificare, ſiue conſtruere aliquod caſtrū in Comitatu tuderti, gaudeant immunitate uiginti quinq; annorum ex tunc proxime ſub ſequentium, prout habuerunt illi de caſtro franco, dū modo prædicti faciant ipſum caſtrum eorum expenſis, & ſint aſtricti ad ſolutionem feudi ſiue ſalarii, conſulis ſiue caſtellani, qui pro tempore in dicto caſtro per dictum cōmune poſitus fuerit, & electus. Et ꝙ poteſtas Ciuitatis prædictæ teneatur facere eis uendi pro iuſto precio locum opportunum, pro conſtructione talis caſtri, & pro foſſis carbonariis fontibus & uiis & aliis opportunitatibus, ſicut placuerit, & iuſtum fuerit, conueniens conſilio generali dicti cōmunis.

¶ De modo recipiendi forenſes in ciues. Rub. 12.

ITem ſtatuimus, ꝙ quicunq; forenſis voluerit effici ciuis Tudertinus, debeat ſuam petitionem porrigere dn̄is Prioribus populi tuderti, & ſi per eos approbabi‹, legatur poſt modū corā. xxiiii. ſecreti conſilii, populi Tudertini, & ſi per ſexdecim, ex ipſis viginti quattuor adminus obtenta fuerit, facto & miſſo inter eos prius partito & ſecreto ſcru

tinio ad buſſulas & palluctas, legi debeat poſtea in conſilio generali Communis Tuderti, in quo inter ſint adminus centum quinquaginta conſiliarii dicti conſilii, & obtineri debeat in ipſo conſilio per duas partes conſiliariorum tunc ipſi conſilio, adſiſtentium ad buſſulas & palluctas. Et aliter in ciuem, & pro ciue Tuderti aliquis recipi & admitti non poſſit. Dummodo etiam talis forenſis, antequam ad dictam cittadināſiam admittatur, uel recipiatur, ſeu admitti, vel recipi poſſit, aliquo uero & iuſto titulo prius acquirere teneatur pleno iure proprietatis, & poſſeſſionis, aliquam domum in dicta Ciuitate Tuderti, & ea taliter acquiſita tam diu dicto beneficio gaudeat, quā diu etiam pro ſua, & tanquā ſua poſſederit, & in dicta Ciuitate cum ſua familia habitauerit. Cæterum ſi eam fictitie acquiſiuerit, eo caſu beneficiū talis cittadinantiæ, eidem non proſit. Et nihilominus in hoc caſu talis domus ſic fictitiæ acquiſita, dicto cōmuni ipſo iure applicetur & acquiratur. Quę non ſolum ad futuros ciues trahi volumus, ſed etiam ad illos qui, a decem & octo annis citra, admiſſi fuiſſent in ciues ciuitatis prædictæ. A prædictis autem excipimus legeriū nicolutii de Peruſio, & comites de Campania, & Manfredum de interāna, quos ad huius capituli obſeruationē nolumus obligari.

ℂ Quod nullus alterius iuriſdictionis, emat poſſeſſiones in comitatu Tuderti. Rub. 13.

Item ſtatuimus, ꝙ nullus forenſis poſſit, uel debeat, emere in comitatu Tuderti aliquam petiam terrę, & ſi contrafecerit Cōmuni Tuderti talis petia terræ ipſo iure acquiratur, & ex nunc Poteſtate ac fictione pręſentis capituli acquiſita eſſe intelligatur, & cēſeatur. Et Poteſtas Ciuitatis Tuderti primo menſe ſui regiminis, teneatur prædicta intimari, & notificari facere per ſuas literas terris, & communitatibus propinquis & circūſtantibus ipſi comitatui Tuderti, & ipſas litteras ſcribi & regiſtrari facere, per notarium reformationis Cōmunis Tuderti. Et ꝙ ſindici caſtrorum & uillarum, dicti comitatus, in quibus ſiue infra quorum uel quarum confinia uel tenutas talis petia terræ eſſet poſita, teneantur & debeant denunciare dicto domino Poteſtati, tales emptores, ſub pena quadraginta ſolidorum pro quolibet tali tempore propter eos non denunciatos. Et prædicta locum habeant etiam ſi prædictæ litteræ dictis terris ſiue cōitatibus tranſmiſſe ſeu etiam ſcriptę & regiſtratæ non fuerint iuxta formam præmiſſam. Ita tamen ꝙ pręſens capitulum locum non habeat, in illis de domo dñi Bonifacii Papæ. viii. quos haberi uolumus pro ciuibus tudertinis.

ℂ De poſſeſſionibus non alienandis alicui perſonæ eccleſiaſticæ. Rub. 14.

Item ſtatuimus, ꝙ nullus de ciuitate uel comitatu Tuderti poſſit uel debeat uendere, uel quouis alio titulo alienare, alicui perſonæ eccleſiaſticę aliquam petiam terræ ſitam in ciuitate uel comitatu prædictis. Et ſi contrafiat, non ualeat ipſo iure, & nihilominus pro re tali ſoluere teneatur, & debeat, talis uendens ſiue alienans Cōmuni tuderti omnem datam & collectam omneq; onus ſubire, prout ante talem uenditionem ſiue alienationem, tenebatur, non obſtante iure aliquo in contrarium loquente, Saluo capitulo poſito ſub rubrica quibus caſibus terrę per aliquem conceſſæ alicui eccleſiæ titulo permutationis debeant de libra remoueri & quibus non quod in ſuo caſu uendicet ſibi locum.

ℂ Quod habentes poſſeſſiones quæ olim fuerunt alicuius perſonæ eccleſiaſticæ ſoluant datas & gabellas cum penis decurſis. Rubrica. 15.

Item

ITem ſtatuimus, ꝙ omnes & ſinguḽ perſonæ ſubiectæ iuriſdictioni Cõmunis tuderti poſſidentes ſiue ad eorum libram ſcriptas habentes aliquas poſſeſſiones, quæ olim fuerunt alicuius perſonę eccleſiaſticæ de quibus & pro quibus datæ, ſiue collectę, aut gabellæ dicto Cõmuni debitæ olim ſolutæ non fuiſſent, teneantur ipſas datas collectas & gabellas ſoluere, & ad earum ſolutionem omnibus iuris remediis opportunis compellantur, per exactores ipſarum, cum omnibus penis quas propterea incurriſſent, ab eo videlicet tempore citra poſtquã tales perſonæ dicto communi ſubiectæ tales res acquiſiuiſſent uel eas ad ſuum librum ſcribi feciſſent.

De propoſita facienda in conſilio ſuper factis libræ de fauore preſtando iudici librę. Rub. 16.

VT fraudibus, quæ plerunq; per quam plures excogitãtur, quatenus eſt poſſibile, obuietur, præſenti lege duximus ſtatuendum, ꝙ Poteſtas ciuitatis tuderti teneatur, uinculo iuramenti primo, uel ſecundo, menſe ſui regiminis, proponere in conſilio generali Cõmunis tuderti, qualiter per dictum cõmune dictis fraudibus obuietur & quod quicquid per dictum conſilium ſuper prædictis prouiſum & deliberatum fuerit, exequi teneatur ſub pena quingentarum librarum Cortonenſium. Ac etiam teneatur prout & quotiens fuerit opportunum, ſuum fauorem exhibere iudicii libre dicti cõmunis, circa omnia ad ipſum officium pertinentia, ad requiſitionem eiuſdem ſub pena librarum centum.

Quibus caſibus terre per aliquem conceſſe alicui eccleſie titulo permutationis, debeant de eius librã remoueri & quibus non. Rub. 17.

ITem ſtatuimus, ꝙ dominus defenſor & iudex libre Cõmunis tuderti cogat modis omnibus quibus poteſt, omnes & ſingulos ciues & comitatenſes tuderti, qui terras ſuas, ſeu quas poſſiderent & uterentur fruerentur in fraudem cõmunis tuderti ſcribi feciſſent, ſiue que ſcripte reperirentur ad libram alicuius eccleſie ciuitatis, ſiue diocesis tuderti, ad ponendum ipſas terras ad libram ipſorum. Et ſi quis in predictis dicto iudici contempſerit obedire condemnetur per eũdem iudicem pro quolibet quartingo talis terre, uſq; in quantitatem decem librarũ arbitrio dicti iudicis conſideratis facti qualitate & ualoris talis terre ac conditione perſone talis inobedientis. Preterea volumus, ꝙ ſi aliquis de dictis ciuibus, uel comitatenſibus tuderti titulo permutationis aliquam ſuam petiam terre alicui eccleſie conceſſerit, que re uera eſſet maioris eſtimationis quã terra quã ab ipſa eccleſia dicto titulo recepiſſet, ꝙ talis ſua petia terre quã tali titulo ipſi eccleſie conceſſiſſet, nihilominus in ſua libra debeat remanere, non obſtante permutatione predicta. Verum ſi terra quam ab ipſa eccleſia dicto titulo recepiſſet, eſſet maioris eſtimationis uel ſaltem equalis, cuius eſt terra ſua quam ipſe dicto titulo ipſa eccleſia conceſſiſſet, eo caſu ad eius petitionem talis ſua terra de ipſa ſua libra debeat amoueri, ſiue eleuari, & eius loco poni & ſcribi alia terra, quam dicto titulo ab ipſa eccleſia recepiſſet.

Quod Maſſarii comitatus, teneantur cõtribuere in oneribus patrimonialibus, ſiue ſumptibus pecuniariis, in loco ubi ſint deſcripti ad larem, & qualiter ipſa onera diſtribuantur & de aliis ad preſcriptã materiã ſpectantibus. Rub. 18.

ITem ſtatuimus, ꝙ quilibet maſſarius comitatus tuderti teneatᷣ cõferre, et cõtribuere, in oibus oneribus patrimonialibus, ſiue pecuniariis, ſumptibus incũbentibus, cõitati ſiue uniuerſitati illius caſtri vel ville, in quo vel qua ſiue inter cuius maſſarios ſcriptus eſſet, ad larem ſiue pro lari cum hominibus ipſius caſtri vel ville, non obſtante ꝙ ipſe habeat

Vide ordin[illegible]
In diſtributio[illegible]
In Reformatio[illegible]
sub [illegible] fol.

bona ſua extra confinia,ſiue tenutam talis caſtri,uel uillæ ſeu ꝙaliunde,ſit oriũdus ſeu etiam ꝙ alibi cum ſua familia habitet, ita ꝙ in prædictis ſola deſcriptio latis conſideretur. Et ꝙ pro huiuſmodi oneribus & ſumptibus talis Maſſarius alibi grauari non poſſit nec debeat quoquomodo.Quod etiam locum habeat in maſſariis dicti Comitatus habitantibus in Ciuitate,burgis ſiue ſuburbiis Tuderti,qui ſeu quorum patres ſcripti eſſent uel fuiſſent inter lares,& ad lares Maſſariorum comitatenſium,uidelicet,ut teneantur in huiuſmodi oneribus,& ſumptibus contribuere,& conferre,cum hominibus comitatus,ſeu uniuerſitatis illius caſtri,uel uil'ę,in quo ſiue in qua ipſi,uel eorum patres taliter ſcripti eſſent,uel fuiſſent. Declarantes ꝙ collatio & diſtributio dictorum onerum & ſumptuum fiat & fieri debeat inter ipſos,& per ipſos Maſſarios,pro dimidia parte,ad libram,& ſecundum libram,uniuſcuiuſꝙ ipſorum.Et pro alia dimidia per larem,ſiue pro lari. Ita tamen ꝙ prædicta locum non habeant quantũ ad onus ſindicatus incũbens,tali caſtro,uel uillæ pſonaliter ſiue pſimonialr ſubeundũ,ſiue expediẽdũ.Nec quantũ ad onera tali cõmunitati,ſiue uniuerſitati,incumbentia,ex eo ꝙ non denunciaſſet maleficia prout tenebãtur ſecundum formam ſtatutorum Tuderti,ſeu ex eo ꝙ per homines talis caſtri uel uil'ę malefactores capti non eſſent,aut ex eo ꝙ in tali caſtro uel uilla ex banniti recepertati fuiſſent. Sed huiuſmodi onera ſubire teneatur quilibet ſolum in eo loco ubi modo ipſi cum ſua familia habitarent.Quæ omnia non ſolum ad futura,ſed etiam ad præterita nondum ſopita trahi uolumus,aliquo iure canonico uel ciuili ſeu aliquo capitulo ſtatutorum,& ordinationum dicti Communis incontrarium loquentibus non obſtantibus quoquomodo.

De terris per alluuionem accreſcentibus addendis ad librum,& de diminutis remouendis de libra,& de modo ſeruando circa prædicta. Rub. 19.

ITem ſtatuimus, ꝙ dominus defenſor & iudex libræ cõmunis Tuderti teneatur,& debeat facere banniri per Ciuitatem Tuderti ꝙ quilibet cui per alluuionem aliqua quantitas terrę de nouo accreuerit,ſiue reſtituta fuerit infra quindecim dies a die ipſius bãnimenti in antea computandos,ipſa die dicti bannimenti in ipſo termino minime computata ipſi domino defenſori & iudici in ſcriptis aſſignet terram prædictam ſub pena decem librarũ Cortonenſiũ,pro quolibet quattingo ipſius terræ,quam neglexiſſet eidem iudici aſſignare,in qua pena idem dominus defenſor & iudex,quemlibet prædictorum contrafacientem condẽnet.Et ꝙ cuilibet liceat talem contrafacientem coram dicto domino defenſore,& iudice denunciare,& habeat medietatem pene,quæ dicta de cauſa,eius denuncia & accuſa,in cameram dicti Communis peruenerit,& eius nomen teneatur ſecretum. Et nihilominus idem dominus defenſor,& iudex de prædictis inquirere teneatur.Et uerſa uice ſi qua quantitas terræ alicui fuerit ſublata per aliquod flumen,ꝙ dictus dominus defenſor & iudex teneatur eam remoueri,& eleuari facere,de ſua libra,ad ipſius petitionem,ita ꝙ amplius donec res ipſa in eodem ſtatu permanſerit,non cogatur nec cogi debeat,pro parte prędicta,ſibi taliter adempta,uel diminuta aliquam ſoluere datam,uel aliquod onus ſubire.Et ꝙ ad inueniendum ueritatem de prædictis dictus dominus defenſor,& iudex teneatur ad petitionem ſumptibus talis cuius ſua terra taliter diceretur diminuta,ſiue adempta,eligere unũ bonũ & fide'ẽ,agrimẽſorem & ipſum iurari faciat,de fideliter menſurando reſiduum ipſius terræ taliter diminutę adhoc ut ſciatur quanta pars ipſius terrę ſibi taliter ſit adẽpta. Et hoc fiat pñtibus ſindico & quattuor maſſariis ad minus illius caſtri uel uillæ,in cuius tenuta talis terra eſſet,ſeu eſſe conſueuerit.Et de prædictis ſtetur relationi talis agrimenſoris. Quæ oĩa dictus dñs defenſor, &

iudex fieri, & obſeruari faciat, ſub pena librarum quinquaginta Cortonenſium quotiens ad ſui noticiam prædicta peruenerint.

¶ De erroribus occurrentibus in libra alicuius in menſura, uel alio modo corrigendis per iudicem libræ, & modo in prædictis obſeruando. Rub. 20.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi qua petia terræ ſcripta eſſe diceretur alicui ad ſuam libram, ultra ueram ipſius quantitatem & menſuram, ꝙ per dictum defenſorem & iudicem libræ cõmunis Tuderti, eligatur unus bonus, & fidelis, agrimenſor ſumptibus talis conquerentis, & ad eius petitionem qui ipſam terram debeat reuidere, & menſurare, præſente ſindico, & quattuor ex maſſariis loci, in cuius tenuta poſita eſſet ipſa terra. Et deinde ſecundum relationem talis agrimenſoris reducatur ad ueram ipſius quantitatem, & menſuram & ꝙ talis agrimenſor tempore talis electionis, ad delationem dicti iudicis, iuret ipſam menſurationem, bona fide, & legaliter facere. Teneatur quoq; idem iudex, quemcunq; alium errorem occurrentem in libra vel circa libram, cuiuſcunq; perſonæ ad petitionem talis perſonę ueritate cognita corrigi, & tolli facere & ad iuſtum & uerum ſtatum eam reduci facere.

¶ De modo eleuandi de libra & ponendi terram per notarios. Rub. 21.

ITem ſtatuimus, ꝙ nulla petia terræ totaliter uel pro aliqua eius parte poſſit uel debeat eleuari, cancellari, poni, ſcribi, uel addi, alicui perſonę, de ciuitate, uel comitatu Tuderti de libra uel in libra, ſiue ad libram ipſius per alterum duorum notariorum, de dicta Ciuitate eligendorum, per officiũ dominorum Priorum Populi Tudertini, pro tempore ſex menſium, quorum notariorum quilibet debeat exercuiſſe artem notariæ adminus quinq; annis. Et habeant dicti notarii pro eorum ſalario, pro qualibet petia terræ in totum uel pro aliqua eius parte taliter eleuanda, cancellanda, ponenda, & addenda, quattuor denarios tantum v3 duos ab eo cui eam eleuabunt, & cancellabunt, & alios duos ab eo cui, eam ponent & addent, & nil ultra recipiant, ſub pena centũ ſolid. pro qualibet uice & quolibet ipſorũ contrafaciente. Ita tamen ꝙ ipſi uel eorũ alter non poſſint, neq; debeant, eleuare, & cancellare aliquam petiam terræ totaliter uel pro aliqua eius parte de libra, alicuius maſſarii dicti comitatus & eam ponere & addere ad libram alicuius Ciuis Nobilis uel Sergentis. Poſſit tñ terras ciuiũ nobilium & ſergentũ inter ipſas uiciſſim ſcribere, eleuare, addere, & minuere, tam in libris cataſti quã in ſummariis Cõmunis Tuderti ſicut moris eſt fieri liceat etiam terras dictorum maſſariorum inter ipſos uiciſſim ponere, & leuare. Teneantur etiam ponere ſcribere ad libras Ciuium Nobiliũ & Sergentum ſiue Maſſariorum dicti comitatus, omnes terras, quæ eis alienarentur per aliquam, eccleſiam ſiue eccleſiaſticã perſonam. Hoc etiam intellecto, ꝙ antequã eleuent, & cancellent, aliquam petiam terræ de libra alicuius Ciuis Nobilis, uel Sergentis, & eam ponant, & addant ad libram alicuius Maſſarii dicti comitatus, cui talis petia terræ alienata diceretur, uideant inſtrumentum talis alienationis & ab ipſo Maſſario ſolui faciant omnes datas Maſſariis, impoſitas a tempore talis alienationis citra pro libra talis petiæ terræ cum penis incurſis propter dictas datas non ſolutas. Et quilibet dictorum Notariorum qui aliquam petiam terræ taliter eleuauerit, & poſuerit, ut dictum eſt teneatur in fine talis ſuæ ſcripturæ ſe ſubſcribere, apponendo nomen & prænomen ſuum & milleſimum menſem & diem. Et ſi contra, uel præter dictam formam aliqua petia terræ in totum uel pro parte aliqua cancellata, eleuata poſita uel addita fuerit de libra uel ad libram alicuius non teneat ipſo iure.

¶ De terris acquiſitis per maſſarios ad eorũ libram ponendis, & de pena maſſariorum facientium ſe ſcribi ad libram ciuium nobilium uel ſergentium. Rub. 22.

Item ſtatuimus ꝙ dominus defenſor & iudex ſuper latibus & libra cõmunis Tuderti, ad requiſitionem cuiuſlibet teneatur, & debeat, facere ſcribi, & poni omnem terram emptam, uel alio modo, acquiſitam, per quẽcunqꝫ Maſſarium Comitatus Tuderti, ad libram ipſius Maſſarii, & addi facere eſtimationem ipſius Terræ ſummæ illius caſtri uel Villæ, de cuius uniuerſitate eſſet talis Maſſarius, & ipſam eſtimationem facere cancellari, elevari, & diminui, de libra eius cui talis terra prius ſcripta erat. Et nihilominus cogat cum effectu talem Maſſarium ad ſoluendum camerario Communis Tuderti pro ipſo Communi recipienti, omnes & ſingulas datas mulctas, collectas, & gabellas, debitas ipſi cõmuni, & omnia alia onera impoſita per ipſum cõmune pro tali terra, a die quo talis Maſſarius ipſam terram emiſſet, uel alio modo acquiſiuiſſet, uſqꝫ in diem quo ipſam ad eius libram ſcribi fecerit, cum penis dicta de cauſa iam decurſis, diſcomputatis tamen, & deductis omnibus quantitatibus dictis de cauſis, per eius authorem dicto cõmuni ſolutis. Præterea uolumus ꝙ nullus Maſſarius, qui ſcriptus ſit in libra & inter lates Maſſariorum Comitatus Tuderti, faciat ſe ſcribi inter lates, & ad libram Ciuium Nobilium uel Sergentum. Si quis uero contra fecerit puniatur pro qualibet uice in centum libris Cortonenſibus. Et ꝙ dictus Dominus defenſor & iudex teneatur & debeat infra triduum poſtquã hoc ad eius notitiam peruenerit talem Maſſarium reduci facere ad libram & inter lates dictorum Maſſariorum. Quę omnia dictus dominus defenſor & iudex teneantur executioni mandare, ad penam uigintiquinqꝫ librarum Cortonenſium & ſub uinculo iuramenti.

¶ De terris Maſſariorum non appodiandis ſeu aliquo fictitio titulo recipiendis & de aliis ad dictam materiam facientibus. Rub. 23.

Item ſtatuimus, ꝙ Dominus defenſor & Iudex ſuper libra & latibus Communis Tuderti teneatur, & debeat, ſaltem ſemel ſingulis, tribus, menſibus ſui regiminis inquirere contra omnes, & ſingulos, Maſſarios Comitatus Tuderti, qui eorum terras appodiauerunt, ſiue aliquo, fictitio titulo alienauerunt alicui ciui Nobili, uel Sergenti, ſeu alicui eccleſiæ, uel eccleſiaſticę perſonæ. Et ſi quem maſſarium inuenerit contrafeciſſe faciat, talem reduci, atqꝫ reponi per Notarium ad huius officium deputatum ſiue per aliquem eorũ. Et nihilominus cogat eum omnibus iuris remediis opportunis, ad ſoluendũ omnes partitas, datas, & collectas ſiue gabellas dicto Cõmuni debitas, pro talibus terris, cũ penis propterea iam incurſis. Necnon talem Maſſariũ, ac etiam illum qui tale appodium talis terræ receperit, ſeu dictum fictitium contractũ cum eo de tali terra fecerit, in fraudem & præiudiciũ dicti Cõmunis, de facto in libris uigintiquinqꝫ pro quolibet eorũ condẽnet, ipſoſqꝫ ad eas ſoluendas, compellat, omnibus iuris remediis opportunis. Et ꝙ quilibet poſſit tales contrafacientes denunciare, & accuſare, & habere debeat, medietatẽ dicti banni, qui ex eius denũciatione & accuſatione in cameram dicti Cõmunis, peruenerit, & nomen eius in credẽtia teneatur. Et ad fidem faciendã de prædictis ſit ſufficiẽs probatio, ꝙ talis maſſarius, talẽ terram, teneat & utať fruať, & tenuit & uſufructauit poſt hmõi alienationẽ pro ſe, & ſuo noĩe, ſciente, & patiẽte illo, cui ſiue cum quo, per ipſum Maſſariũ, tale appodiũ, ſiue talis fictitius contractus, factũ ſiue factus, eſſe diceretur. Teneatur etiam idem Iudex, dictis temporibus inquirere pro

ſeinueniendis laribus Maſſariorum Communis Tuderti maxime inter illos, qui habitarent uel poſſeſſiones haberent in illo caſtro, uel uilla, in quo uel in qua diceretur, ꝙ aliquis Maſſarius deberet eſſe deſcriptus, & eos potiſſim: ſuper tali ſua inquiſitione teſtificari faciat. Et teneatur quilibet ſiue cuius pater auus proauus paternus ſcriptus reperiretur inter lares alicuius caſtri uel uillæ comitatus Tuderti, ibi ſoluere omnes datas, collectas, & gabellas dicto Cõmuni debitas pro tali lari cum pœnis propterea iam incurſis. Et ꝙ dictus iudex teneatur quemlibet qui ſiue cuius, pater, auus, uel proauus, paternus reperiretur in libro larium dicti comitatus ſcriptus & facto tempore ſapientis Viri Domini Laurentii de Caſtello olim iudicis ſuper libra uel quocunq; alio tempore reduci facere & ſcribi inter lares dicti comitatus, in eo uidelicet loco quo ipſe uel aliquis ex dictis eius aſcendentibus ſcriptus reperiretur in libro prædicto. Et nihilominus eundem condẽnet in libris uigintiquinq; Cortonenſibus. Ita tamen ꝙ ſi quis de prædictis antequam ab alio delatus, ſiue denunciatus fuerit, ſeu contra eum nominatim per ipſum iudicem, etiam ex ſuo officio proceſſus aliquis fuerit incohatus, & antequam terminus aſſignetur ex parte ipſius iudicis in generali bandimento ex eius parte mittendo, de quo infra proxime continetur, lapſus fuerit ſe dicto iudici ſponte detulerit, ex tunc, a dicta pœna dictarum uigintiquinq; librarum, liberatus & exemptus exiſtat. Et ad fidem faciendam dicto iudici, ꝙ aliquis ſit de Maſſariis dicti Comitatus, & ſcribendus ad libram, & inter lares, dictorum Maſſariorum ſufficiat ꝙ ipſe ſiue eius, pater auus uel proauus, paternus, reperiatur ſcriptus inter lares & ad libram dictorum Maſſariorum. Contra quam probationem nulla oppoſitio, probatio uel defenſio admittatur, teneatur quoq; dictus iudex omnes pœnas quas quicunq; incurriſſet occaſione fraudis commiſſæ in libris uel laribus, a tempore nouæ libræ citra a tali contrafaciente exigere & eundem ad eas ſoluendas compellere, omnibus iuris remediis opportunis lapſu alicuius temporis non obſtante, neq; alio iure, quod in contrariũ loqueret. Quæ oia locũ habere uolumus non ſolum in futuris, ſed etiam in preteritis non dum ſopitis. Præterea uolumus ꝙ dictus iudex teneatur quolibet menſe ſui officii ſaltem ſemel publice banniri facere per Ciuitatem Tuderti, ꝙ quicunq; contra prædicta feciſſet eidem iudici debeat ſe deferre infra certum terminum, ex parte ipſius iudicis ſuo arbitrio aſſignandum in bannimento prędicto.

De noua libra non facienda alicui abſq; licentia Dominorum Priorum. Rubrica. 24.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus Officialis Comitatus Tuderti, poſſit uel debeat alicui Ciui tudertino Nobili uel ſergenti non habenti libram in libro Cõmunis Tuderti, ponere facere, uel ſcribere libram, nouam abſq; expreſſa licentia officii Dominorum Priorum Populi Tudertini. Et ſi contrafactum fuerit non ualeat ipſo iure. Et nihilominus officialis cõtrafaciens in libris quinquaginta Cortonenſibus uice qualibet puniatur.

De filiis Maſſariorum Comitatus Tuderti emancipatis ſcribendis inter lares & ad libram ipſorum Maſſariorum. Rub. 25.

ITem ſtatuimus, ꝙ quilibet emancipatus, a ſuo patre uel auo paterno Maſſario Comitatus Tuderti ſcripto inter lares dicti Comitatus, poni & ſcribi debeat inter ipſos lares, & ꝙ omnes ſuæ terrę poni & ſcribi debeant ad eius libram inter ipſos Maſſarios, in eo uidelicet, loco ubi talis eius pater uel auus, paternus ſcriptus reperiretur. Quod locum habeat ſi talis emancipatus ſeorſum, a tali ſuo patre, uel auo, cum ſua familia larem habuerit. Et ꝙ dictus defenſor & iudex ſuper laribus & libra Communis Tuderti

teneatur infra quindecim dies poſtquã prædicta ſibi denunciatã & notificata fuerint. Et exẽ qui facere eũ effectu ad petitionem cuiuſlibet perſonæ ſub pęna centũ librarũ Cortonenſiũ.

De maſſariis ſcriptis per errorem ad libram Ciuium Nobilium vel Sergentum reponendis ad libram Maſſariorum. Rub. 26.

Item ſtatuimus ꝙ quicũq; Notarius Ciuitatis Tuderti ad huiuſmodi officiũ deputatus, per errorem ſcripſerit & poſuerit aliquem Maſſariũ Comitatus Tuderti ad libram Ciuium Nobilium vel Sergentũ poſſit, & debeat, licite, & impune talem ſuum errorem notificare, & aſſignare coram dominis Prioribus populi Tuderti, & deinde de ipſorum conſcientia & conſenſu talem maſſariũ ſcribere, & ponere ad libram maſſariorum dicti comitatus, & eleuare & remouere de libra dictorũ Ciuium Nobilium vel Sergentum. Et ꝙ talis maſſarius ſi ſe ſponte detulerit, & aſſignauerit domino defenſori & iudici libræ dicti Cõmunis, & antequã per alium de prædictis deputatus fuerit ſeu per ipſum iudicem de prædictis contra eum inquiſitio aliqua fuerit incohata, & ſe ad libram maſſariorum ſcribi & poni fecerit, ex tunc ab omni pœna ſit & eſſe intelligatur exemptus. Et de errore prædicto ſtari volumus iuramento dicti Notarii taliter vt prædicitur aſſerentis.

De inquiſitione facienda de laribus. Rub. 27.

Item ſtatuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti & eorum iudex & defenſor, Cõmunis Tuderti & quilibet eorum teneantur, & debeant primo menſe eorũ regiminis facere inquiſitionẽ de omnibus laribus, Comitatus Tuderti & de omnibus perſonis, quæ ſcriptæ eſſe deberent in libris larium dicti Cõmunis, & in eis ſcriptæ non eſſent, & ſi quam inuenerint quæ ſiue eius pater, auus, vel proauus paternus tãquã maſſarius dicti comitatus aliquã datam vel collectam ſoluiſſet dicto communi aliquo tempore infra viginti quinq; annos tunc proxime præcedentes, ꝙ talem perſonam ſcribi facere teneantur inter lares & ad libram maſſariorum dicti comitatus, illos videlicet maſſarios cum quibus ipſe ſiue eius pater auus uel proauus talem ſiue collectam ſoluiſſet ut dictum eſt. Et nihilominus tanquã maſſarius dicti comitatus pro terris, quas haberent in dicto comitatu, teneatur omnes datas collectas, ſiue gabellas dicto Cõmuni debitas & debendas ipſi cõmuni integraliter ſoluere. Si aliquis maſſarius dicti comitatus inueniretur in libro libræ maſſariorum dicti comitatus cancellatus ſeu eius libra cancellata reperiretur, in dicto libro & poſitus reperiretur in libro libræ ciuium nobilium vel ſergentum reducatur & ſcribatur ad libram & in libro libræ maſſariorum prædictorum non obſtante dicta cancellatione.

Quod ſcripti ad lares plurium & diuerſorum locorum debeant ad vnum larem tantum reduci. Rub. 28.

Item ſtatuimus ꝙ ſi quis ſcriptus eſſet ad libram & inter lares in pluribus & diuerſis locis comitatus Tuderti, reducatur ad vnum locum qui ſibi magis placuerit, & de aliis cancelletur & remoueatur, & ꝙ non grauetur de aliqua ſiue pro aliqua data, ſiue collecta, ſeu de aliquo, vel pro aliquo alio onere niſi pro vno lari & in vno loco tantum. Dũmodo taliter deſcriptus eligat, & declaret ſe velle eſſe & remouere ad larem & inter lares alicuius de ipſis locis in quo & inter quos magis de iure eſſe deberet. Quæ omnia dominus defenſor & iudex libræ & larium cõmunis Tuderti ad talis perſonæ poſtulationem fieri faciat uocatis his quorũ intereſſet, procedendo ſuper prędictis breuiter ſũmarię, & de plano & ſine ſtrepitu &

figura

ſigura iudicii. Et tandem prędicta prout ſibi iuſtum & æquũ uiſum fuerit ſuo prouido arbitrio & iudicio, decidat atq; declaret, cuius declarationi & arbitrio ſtari debeat in pędictis.

Quod ſtatuta loquentia contra maſſarios locum non habeant contra habẽtes beneficium ciuium nobilium vel ſergentum. Rub. 29.

ITem ſtatuimus ad omne dubium tollendum q̃ ubicunq; aliquod capitulum ſtatutorum, uel ordinationum cõmunis Tuderti loquitur contra aliquos, qui ſeu quorum patres aui ſiue proaui paterni, ſcripti reperirentur inter lares comitatus Tuderti, ſeu inter ipſos maſſarios allibrati ſub quocun ꝑ tenore uerborum appareant, non uendicent ſibi locum in illis qui gaudeant beneficio ciuium nobilium uel ſergentium ex forma alicuius capituli ſtatutorum uel ordinamentorum dicti Cõmunis ſeu uigore priuilegii eis ab ipſo Cõmuni conceſſi, vel uigore alicuius legitimæ conuentionis habitę inter eos ac dictum cõmune.

Quod ſententię latę pro Maſſariis Nobilibus vel Sergentibus Comitatus Tuderti in requiſito Sindico Communis non valeant. Rub. 30.

ITem ſtatuimus q̃ nulla ſententia hactenus data, & quę ferretur impoſterum per quemcũ ꝑ Rectorem ſeu Officialem Cõmunis Tuderti, per quam aliquis Maſſarius eſſet pronunciatus & declaratus Sergens, Nobilis ſiue Ciuis vel ſcribendus inter lares, ſiue ad libram Nobilium Ciuium, vel Sergentum vel aliquis Sergens pro Nobili vel Ciue aut ſcribendus inter lares, ſiue ad libram Nobilium ſeu Ciuium, aut nobilis pro ciue ſiue ſcribendus inter lares ſeu ad libram Ciuium, non preſente vel non legitime requiſito Sindico Cõmunis Tuderti legitimum & ſufficiens ad hoc mandatũ habente valeat ſiue teneat ſed ipſo iure ſit nulla. Et q̃ ex huiuſmodi ſententiis nullũ ius alicui acquiſitũ eſſe intelligatur, ſiue acquiri poſſit, neq; dicto Communi præiudicium aliquod generetur vel generari poſſit. Et q̃ nullus huiuſmodi ſententiis decætero vtatur vel uti poſſit coram aliquo Rectore uel Officiali dicti Cõmunis. Nec talem utentem aliquis corã Rectorũ uel Officialiũ audiat ſiue audire ualeat quoquomodo. Et nihilominus quilibet contrafaciens in libris centũ Cortonenſibus uice qualibet puniatur.

De pæna proponentis, ut aliquis Maſſarius recipiatur in Ciuem Nobilem uel Sergentem & impetrantis priuilegiũ contra prædicta. Rub. 31.

ITem ſtatuimus q̃ nullus Rector Cõis tuderti proponat uel proponi faciat ſeu permittat in aliquo conſilio dictæ Ciuitatis de aliquo Maſſario aſſumendo uel recipiendo in Ciuem Nobilem uel Sergentem ſeu ad honores Ciuiũ Nobiliũ, uel Sergentiũ Ciuitatis uel Comitatus tuderti ſub pęna quingentarũ librarum Cortonenſiũ in q̃bus Sindicator qui talem Rectorem contrafacientem ſindicauerit, eũ dem tps ſui ſindicatus cõdemnet. Et q̃ nullus in tali conſilio audeat vel præſumat aliquid in contrariũ arrengare dicere vel conſulere, ſub pęna quinquaginta librarũ Cortonenſiũ, in quã pænam Poteſtas uel capitaneus dictæ ciuitatis talẽ contrafacientẽ pro q̃libet uice teneatur & debeat condẽnare. Et q̃ notarius reformationũ dicti cõis talẽ arrengã propoſitã cõſiliũ ſiue dictũ non ſcribat. Alioq̃n pęnã centũ librarum Cortonenſiũ ipſo facto incurrat, quę tempore ſui ſindicatus per ſuũ ſindicatorẽ auferatur eidẽ. Et nihilominus ipſa ꝑpoſita conſiliũ & reformatio inde ſecuta non ualeant, nec teneant ipſo iure. Et q̃ iudex ſuper libra & laribus cõis tuderti non poſſit nec debeat aliquem maſſariũ pro quo ſit ꝑpoſitũ arrengatũ, & reformatũ extiterit nec aliquẽ aliũ maſſariũ dicti

comitatus aliquo modo iure vel cauſa a libra uel laribus maſſariorũ dicti comitatus eleuare caſſare vel cancellare ſeu eleuari caſſari vel cancellari facere ſiue permittere nec ponere applicare vel ſcribere inter ciues nobiles vel ſergentes ciuitatis vel comitatus predicti, ſiue poni applicari vel ſcribi facere ſub pena ducentarum librarum Cortonenſium in qua per ſuũ ſindicatorem tempore ſui ſindicatus debeat condemnari. Et ꝙ nullus ab aliquo domino reſcriptum vel priuilegium aliquod audeat in contrarium impetrare, ſed tali reſcripto vel priuilegio per quemcũꝙ pro eo & ad ſui fauorem quocũꝙ impetrato uti in iudicio ſiue extra ſub pena ducentarũ librarum Cortonenſium a contrafaciente vice qualibet auferenda. Et inſuper quicquid contra preſens capitulum factum ſiue attentatũ fuerit, ſit caſſum & irritum ipſo iure. Et ꝙ in electionibus defenſorum & iudicũ ſuper laribus & libra ciuitatis vel comitatus tuderti p. o tempore celebrandis inſeratur expreſſe, ꝙ nullum maſſarium comitatus tuderti eleuabit caſſabit vel cancellabit, ſeu eleuari caſſari, vel cancellari faciet ſeu permittet a libra vel laribus comitatus tuderti nec eum ponet & ſcribet uel applicabit, nec poni ſcribi uel applicari faciet vel permittet ad larem ſeu libram dictorum Ciuium nobilium vel Sergentum.

¶ Quod Poteſtas & Capitaneus obſeruent ſtatuta & reformationes ſuper libra. Rub. xxxii.

Item ſtatuimus ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis & Comitatus tuderti & quilibet teneantur omnia & ſingula ſtatuta ordinamẽta, & reformationes factas & que fient imposterum ſuper aptatione noue libre cõmunis tuderti obſeruare ad penam ducentarũ librarum Cortonenſium pro quolibet eorum contrafaciente.

¶ De libra non diuidenda inter morantes in eadem familia. Rub. xxxiii.

Item ſtatuimus ꝙ libra alicuius de ciuitate vel comitatu tuderti ſcripta & accataſtata in libro libre cataſti cõmunis tuderti, non poſſit per directum uel per obliquũ aliquo colore queſito diuidi uel ſegregari inter ſimul in communione & in eadem domo & familia permanentes, contrafaciens ſeu fieri faciens puniatur per dominũ defenſorem & iudicẽ ſuper libra & laribus dicti cõmunis in decem libris pro quolibet quartingo terre ſic ſcripte eleuate ſiue poſite contra formam predictam. Et nihilominus quod incontrariũ factũ fuerit ipſo iure ſit nullũ & in ſtatum priſtinum penitus reducatur. & ꝙ omnes & ſinguli quorũ libra contra dictam formam diuiſa & ſegregata fuit teneantur donec in ipſa communione domo, & familia ſimul perſtiterint ipſam libram vniri & ſimul cõmunari facere ſicut primitus erat ante diuiſionem & ſegregationem predictam infra terminum eiſdem per dictũ iudicem ſtatuendum ad penam predictam.

Quod quilibet teneatur ponere ſimul ſub eodem conteſtu ſcripture ad libram ſuam terras ad ſe pertinentes. Rubrica. xxxiiii.

Item ſtatuimus ꝙ quilibet habens in pluribus partibus libri libre ſiue cataſti cõmunis tuderti terras aliquas ad ipſum pertinentes quocũꝙ modo iure uel titulo etiam ſi tales terre eſſent dotales ſiue parapher nales ſcripte in ipſo libro ſiue ſub ſuo proprio nomine ſiue hereditario ſeu ſub quocũ ꝑ alio nomine teneatur dictas terras & totam ipſam in uno & eodem loco, & ſub uno nomine tantum & eodem conteſtu ſcripture ſimul accataſtare & allibrari facere, infra terminum ſibi ſtatuendum per iudicem libre dicti cõmunis ad penam decem librarum Cortonenſium pro quolibet quartingo talis terre que ſcripta & poſita non reperiretur in dicto libro ſecundum formam predictam.

¶De ſalario dando per comitatenſes famulis per eos mittendis in ſeruitium Communis. Rub. 35.

ITem ſtatuimus, q quotieſcunq per cõmune tuderti imponeretur aliqua quantitas famulorũ aliquibus vniuerſitatibus caſtrorũ & uillarũ comitatus tudertí pro aliqua cuſtodia, exercitu, uel caualcata vel alia occaſione expenſis ipſarum uniuerſitatũ, q ipſe uniuerſitates dare debeant cuilibet tali famulo pro eius ſtipendio & ſalario pro quolibet die tempore meſſium, & batciture, uel ſementa quinq ſolidos Cortonẽſes aliis uero temporibus tres ſolidos Cortonenſes, pro quolibet die & nõ ultra. Et hoc ſi tales famuli haberent ſtare in ipſa Ciuitate uel eius comitatu. Si uero extra ipſum comitatum, debeant habere pro quolibet eorum & quolibet die quo ſteterint ad dictum ſeruitium extra ipſum comitatum duos ſolidos ultra quã dictum eſt ſupra.

¶Quod ſindici comitatus poſſint punire inobedientes in negociis uniuerſitatis uſq in duobus ſolidis. Rub. 36.

ITem ſtatuimus, q cuilibet ſindico alicuius caſtri uel uillæ comitatus tuderti liceat imponere penam maſſariis ipſorũ locorum & inobedientibus in factis & negociis eis iniunctis pro cõmune tuderti vſq in quantitatem duorum ſolidorũ Cortonenſium & ipſam penam ab eis exigere. Et q ſit licitum ipſis ſindicis pro factis earũ cõmunitatum, cuilibet eis in prædictis non obtemperantibus, claudere portas ipſorum locorum & ipſas clauſas tenere cuilibet de prædictis inobedientibus donec in prædictis eis obtemperauerint cum effectu.

¶Quod nobiles & ſergentes comitatus tuderti contribuant cum ciuibus & non cum maſſariis in taxatione fructuum. Rub. 37.

ITem ſtatuimus, q nobiles & ſergentes comitatus tuderti taxationes fructuum pro tempore imponendas per commune tuderti ſoluere debeant ſolum cum ciuibus tudertinis, Et ſicut ipſi ciues ipſas taxationes ſoluant & non cum maſſariis ipſius comitatus, ſeu ſicut ipſi maſſarii ſoluunt taxationes prædictas. Dũmodo dicti maſſarii grauari non poſſint ratione dictæ ſolutionis, quam dicti nobiles & ſergentes facerent cum dictis ciuibus, quinimmo ipſi maſſarii pro parte dictis nobilibus & ſergentibus contingente de taxatione prædicta debeant exgrauari

¶Quod quilibet faciat ſibi ſcribi & allibrari terras quas emerit uel alio titulo acquiſiuerit. Rubrica. 38.

ITem ſtatuimus, q quicunq emerit uel quocunq alio titulo acquiſierit aliquã petiam terræ, teneatur & debeat infra tres menſes proxime ex tunc ſubſequentes dictam petiam terræ poni & ſcribi facere ad libram ſuam in libro & cataſto libræ dicti Cõmunis ad penam dupli eſtimationis ipſius terræ. Et prædicta locum non habeant in terris ſcriptis ad libram maſſariorum Comitatus tuderti ſeu maſſariorum forenſium quas ciues tudertini nobiles & ſergentes dicti Comitatus emerint, vel alio quocunq modo vel titulo acquiſiuerint ad hoc vt libra dicti Comitatus nullatenus minui poſſit. Et q Iudex ſuper libra & laribus dicti Communis teneatur, & debeat modis omnibus quibus poteſt cum pro motore vel ſine procedere, & inueſtigare contra omnes & ſingulos facientes, contra formã alicuius capituli ſtatuti, ſiue ordinamenti dicti cõmunis tractantium de materia lariũ ſiue libræ & repertos culpabiles penis debitis punire & cõdemnare. Et q quilibet poſſit cõtrafacientes in pdictis vel aliquo prædictorũ, eidẽ iudici denũciare & accuſare

& habeat medietatem banni, quod eius denunciationẽ uel accuſationẽ in cameram dicti cõmunis peruenerit & eius nomen teneatur ſecretum.

ℭ De pena facientis eleuari de libra ſua terras quas poſſidet. Rub. 39.

ITem ſtatuimus, q nullus de Ciuitate uel comitatu Tuderti audeat vel preſumat eleuari facere ſeu, permittere de libra ſua, aliquã petiam terræ, niſi eam uendiderit uel alio modo uero & iuſto titulo alienauerit. Contrafaciens uero puniatur per iudicem libræ, vice qualibet in decem libras Cortonenſes pro quolibet quartingo talis terræ. Et in eandem puniatur quilibet faciens ſiue permittẽs ipſam terram ſcribi & poni ad libram ſuam in libro ſiue cataſto dicti communis.

ℭ Quod quilibet lar de plano ameti habeat unã quartingatam terræ & de oneribus per eos ſubeundis. Rub. 40.

ITem ſtatuimus, q quilibet lar exiſtens in caſtro plani ameti q cõmunis Tuderti habeat, & habere debeat unã quartingatam terræ tantum quã dictum cõmune habebat in tenura ſeu in confinibus dicti caſtri, ſecundũ q hactenus habuerunt, dũmodo præſtet & præſtare teneatur quilibet, de ipſis laribus quolibet anno dicto Cõmuni p ipſa quartingata terrę quindecim ſolidos Cortonenſes ſaluis pactis, & conuentionibus, olim appoſitis in conceſſione dicti terreni hactenus eis facta, per cõmunẽ prędictũ. Et q omne & totũ id quod ſupereſt de dicto terreno plani ameti a dicta quartingata terrę contingente pro quolibet lari prędicto ſupra libere remaneat & ſit dicti cõmunis. Ita quod ipſum cõmune tanquã verus & legitimus dominus de ipſo reſiduo faciat & facere valeat, quicquid ſibi placuerit. Et q omnes & ſinguli habentes in dicto caſtro de bonis acquiſitis per eos, poſt conceſſionem dicti terreni factam eiſdem per ipſum cõmune ſiue impoſterum acquirendis ſoluere debeat ipſi cõmuni omnes datas & collectas omniaq onera patrimonialia pro eis ſubire prout faciunt alii maſſarii comitatus tuderti, non obſtante immunitate olim eis per ipſum cõmune conceſſa, quæ quantum ad hæc in nihilo patrocinetur eiſdem.

ℭ De curſu aquæ non impediendo & de formis vacuandis. Rub. 41.

ITem ſtatuimus, q poteſtas & capitaneus & iudex extraordinarius cõmunis tuderti, & quilibet ipſorũ qui inde fuerit requiſitus teneantur, & debeant, cogere omnibus iuris remediis opportunis omnes & ſingulos in quorum & per quorum terras aquæ longeuis retroactis temporibus fluere conſueuerunt vt eas more ſolito in ipſas & per ipſas terras fluere faciant atq ſinant. Et q mundent fodient & vacuent ſuis expenſis foueas, ſiue formas, in quas & per quas ipſæ aque fluere conſueuerũt. Ita q curſus aquarum nullatenus impediatur ſed in eas & per eas libere fluere poſſint, prout hactenus fluere conſueuerunt. Et ſi prædicta non facerent infra terminum eis ab aliquo de dictis rectoribus ſiue a dicto iudice aſſignatũ, ſeu poſtquã eis ab eo cuius intereſt denunciatum extiterit, poſſit quilibet cuius intereſt prædicta omnia facere & fieri facere ſua auctoritate. Ita q in eas & per eas ipſæ aquæ libere fluere valeãt, prout hactenus conſueuerunt. Et prędicta dicti rectores & iudex & quilibet ipſorum & qui inde fuerit requiſitus fieri faciant ad petitionẽ cuiuſlibet cuius intereſt ſiue qui ſua duxerit intereſſe. Et quẽlibet in prędictis eis uel alicui eorum de ipſa cauſa cognoſcenti non obtemperantẽ in ſolid. quinquaginta cortoñ. poſſint & debeant uice qualibet cõdẽnare. Et nihilominus totũ dãnũ intereſſe & expẽſas quod vel quas alius cuius intererat dicta de cã paſſus fuerit ſiue fecerit reficere emẽdare & reſtituere talis ↄtrafaciens integralr teneaᵗ. Et prædicta ẽt

locum

locum habeant in ciuitate tuderti, in formellis, & cloachis. Prçterea uolumus, ꝙ omnes & ſinguli agricultores ſiue laboratores teneantur mundare, & vacuare, omnes foueas ſiue formas in ipſis terris ſiue citra eas exiſtentes, ſeu quæ eſſe conſueuerunt. Quæ omnia peragantur & expediantur ſine ſolutione ſalarii. Et prædicta non ſolum in futuris ſed etiam in præteritis nondum ſopitis uendicent ſibi locum.

Quod ius ſtillicidii non ledatur propter conductũ cõis tuderti. Rub. 42.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi quis habuerit ius ſtillicidii ſupra domum caſalenum, ſeu terrenum alterius, ſiue aliud ſimile ius, & deinde aqua talis ſtillicidii per alium locum ducta ſiue deriuata fuerit, occaſione conductuũ ciſternarũ cõmunis tuderti, ꝙ propterea tale ſuum ius in aliquo non lędatur uel minuatur ſiue lęſum uel diminutum eſſe intelligatur nec dicta de cauſa ſiue occaſione contra eum ius aliquod alteri acquiratur iure aliquo non obſtante.

De pena præſtantis impedimentum aquæ fluenti in platea Cõmunis tuderti ſiue quod aquæ & turpitudines non fluant in cloacas. Rub. 43.

ITem ſtatuimus, ꝙ nullus faciat ſiue inferat aliquod obſtaculũ ſiue impedimentum, propter quod aqua fluens, ſeu fluere ſolita in platea, cõmunis tuderti inter domum olim Sergrappæ, & domum olim Vgolinelli Gerardi non poſſet libere fluere in locum & per locũ prædictum. Contrafaciens uero in uiginti ſolidos Cortonẽſes uice qualibet puniatur. Præterea volumus ꝙ omnes aquæ & turpitudines libere fluant, & fluere poſſint, ad cloacas ſtantes in ſtratis dicti cõmunis. Et ſi quod obſtaculum uel impedimentum per aliquem in contrarium factum eſſet, poteſtas, & iudex extraordinarius cõis tuderti & quilibet eorũ qui inde fuerit requiſitus poſtquã hoĩs denunciatum erit a quacũq; perſona illud amoueri facere penitus teneatur aliquo lapſu temporis non obſtante. Et nihilominus talem contrafacientem in dicta pena cõdẽnet. Quæ omnia ſine ſolutione ſalarii peragantur & expediantur.

De ſepalibus ſiue arboribus pendentibus ſupra rem alterius remouendis. Rubrica. 44.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliquis habet aliquam arborem ſiue ſepale, quæ uel quod protendatur, ſiue pendeat ſuper rem alterius poteſtas capitaneus, & iudex, extraordinarius Cõmunis tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, teneantur & debeant ad petitionẽ cuiuſlibet cuius intereſt, eidem præcipere quatenus infra decem dies ex tunc proxime ſecuturos ipſam vel ipſum quatenus ſuper rem alterius protenderetur, ſiue penderet, remoueat & abſcidat, ꝙ ſi non fecerit in ſolidos quadraginta Cortoneſ. puniatur. Et in ſuper dicto termino elapſo ille ſuper cuius rem talis arbor protenderetur, ſiue penderet, licite & impune poſſit colligere de fructibus exiſtentibus in ramis & ſuper ramos talis arboris, ſuper ipſam ſuam rẽ protendentibus ſiue pendentibus. Quæ omnia locum habeant etiam in ſepalibus & arboribus protendentibus ſiue pendentibus, ſuper aliquam viam publicam vel vicinalem ſitam in Ciuitate vel comitatu tuderti. Ac etiam ſine ſolutione alicuius ſalarii diſcutiantur, terminentur, & expediantur.

De arboribus alicuius exiſtentibus in re alterius vendendis ad petitionem cuiuſlibet partis. Rub. 45.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi quis habuerit aliquam arborem in terreno alterius teneantur Poteſtas & Capitaneus, & Iudex extraordinarius Communis tuderti, & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, infra vnũ menſem ex tunc proxime

ſubſequentem, cogere cum effectu omnibus iuris remediis opportunis, tam dominum dicti terreni ad petitionem domini talis arboris ad eam emendum ab ipſo pro iuſto precio, quã etiam ad petitionẽ domini talis terreni dominũ talis arboris ad ipſam ſibi vendendum pro iuſto precio. Et ſi de precio dictæ arboris inter eos contentio verteretur, teneatur dictus poteſtas capitaneus ſiue iudex qui inde fuerit requiſitus ipſum precium taxari & declarari facere per unum, vel duos amicos cõmunes partium prædictarum cuius uel quorum arbitramento taxationi uel declarationi ſtare debeant ipſe partes. Et prædicta omnia ſine ſolutione ſalarii expediantur.

¶ De terminationibus faciendis. Rub. 46.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi aliqui habuerint aliquas petias terrarum viciſſim confinantes atq; contiguas, quæ iter ſe terminatæ non ſint poteſtas Capitaneus & iudex extraordinarius cõmunis tuderti, & quilibet eorum qui de hoc fuerit requiſitus teneanẽ & debeant dictas terras infra unum menſem ex tunc proxime ſecuturum ad petitionem cuiuſlibet partium terminari facere per unũ vel per plures qui de iis melius nouerit, ſiue nouerint ueritatem. Quę locum habeant ſiue tales terræ nunquã terminatæ fuerint ſiue iam terminatæ fuiſſent. Et deinde ipſi termini fracti uel euulſi, murati, occultati, cohopti, flexi aut inclinati quacunq; de cauſa ſiue occaſione fuiſſent, teneantur quoq; dicti poteſtas & capitaneus ſiue iudex & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus, ad petitionem cuiuſlibet facere terminari omnes vias, publicas ſiue vicinales ſitas in ciuitate tuderti uel comitatu. Et ſi aliqua earum uel alicuius, earum pars ingomborata ſuper appręhenſa uel occupata eam diſgomborari, diſoccupari, reſtitui, ac in priſtinum reduci faciant, omnibus ſumptibus talis ingomborantis, ſuper appræhendentis, ſiue occupantis, nulla temporis præſcriptione obſtante. Quam terminationẽ fieri faciant per duos uel plures homines habẽtes prope talem uiam poſſeſſiones ſuas ſiue per eorum cultores iuramento prius per eos præſtito de ipſa terminatione fideliter & legaliter faciẽda. Et ꝙ ii iuxta quorum poſſeſſiones talis terminatio fieri deberet teneãtur expenſis ipſorum dare lapides qui pro ipſa terminatione fuerint oppotuni. Et pędicta locum habeant etiam in terminationibus faciendis de quibuſcũq; foſſatis ſiue foſſatellis per quæ aqua continue uel cum temporis intermiſſione fluere conſueuerit. Et quod nullus impedimentum ſiue obſtaculum aliquod inferre debeat quominus per ipſa foſſata ſiue foſſatella aqua libere more ſolito fluat & fluere poſſit. Et ſi quid in contrarium factum fuerit illud expenſis contrafacientis debeat taraliter illico remoueri, & in priſtinum ſtatum reduci. Et ſi quod terrenum alicui accreuerit ſiue reſtitutum fuerit, a flumine Tiberis terminari debeat prout tale terrenum trahitur, & protenditur per directum uerſus ipſum flumen, per homines qui de huiuſmodi facto melius ſciuerint veritatem, per alterum dictorum rectorum ſiue per dictum iudicem eligendos. Quod etiam locum habeant in flumine Arnatæ, Naiæ, Faenę. Dũmodo talis terminatio non præiudicet nec præiudicare poſſit alicui in formis ſui molendini. Et ꝙ dicti poteſtas Capitaneus & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur mittere unum de ſuis Notariis ad petitionem cuiuſlibet cuius intereſt ſiue qui ſua duxerit intereſſe, ad faciendum fieri & exequi omnia ſupra dicta, quoties expediens fuerit. Et ſi de prædictis uel aliquo prædictorum aliqua quęſtio uel contrauerſia mota fuerit, coram aliquo de dictis rectoribus, & iudicibus, diſcuti & terminari & cognoſci debeat breuiter ſummarię & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii. Et quicũq; in prædictis inobediens fuerit, alicui de dictis rectoribus ſiue Iudicibus de ipſa cauſa cognoſcentibus, poſſit condemnari vice qualibet uſq; in libras decem Cortonenſes arbitrio iudicantis conſideratis qualitate, ipſius inobedientiæ, & conditione perſonæ talis inobedientis & prædicta omnia ſine ſolutione alicuius ſalarii peragantur & expediantur.

¶ Quod

¶ Quod quilibet habens aliquod terrenum neceſſarium ad conſtructionem ſiue refectionem alicuius caſtri teneatur illud uendere. Rub. 47.

ITem ſtatuimus, q ſi aliqui maſſarii de comitatu tuderti uellent da nouo conſtruere ſiue reparare uel reformare aliquod caſtrum in dicto comitatu. Et aliquis qui haberet aliquam poſſeſſionē ſuam in eo loco neceſſariam ad conſtructionē reaptationem, uel reformationem dicti caſtri & recuſaret eam ipſis maſſariis pro iuſto precio uendere, q talis habens poſſeſſionem prædictam teneatur omnibus iuris remediis opportunis, & compellatur, & compelli poſſit, & debeat ad petitionem dictorum maſſariorū per Dominum Poteſtatē ſiue Capitaneum Ciuitatis tuderti ipſam poſſeſſionem dictis Maſſariis pro iuſto precio uendera atq tradere. Et ſi de ipſo precio fuerit contentio inter eos debeat ipſum precium taxarī & declarari per unum uel duos amicum ſiue amicos cōmunem ſiua cōmunes utriuſq partis. Et q quilibet habens domum ſiue caſalenum in dicto caſtro teneatur contribuera & conferre ad omnes expenſas opportunas ipſius caſtri pro parta contingenta eidem da expenſis prædictis. Pręterea uolumus q ſi per homines alicuius caſtri ſuper appręhenſum uel occupatum fuerit de terreno alicuius pro foſſa uel alio munimina, ipſius caſtri, q domino talis terrenī per eos ſatisfieri debeat de iuſto pracio ipſius terreni non obſtante aliquo lapſu temporis. Ita tamen q nullum caſtrum de nouo fieri poſſit in comitatu tuderti ſine expreſſa licentia conſilii generalis Communis tuderti.

¶ De pena habentis hoſtia in muris alicuius caſtri. Rub. 48.

ITem ſtatuimus, q nullus poſſit habere aliquod hoſtium in muro alicuius caſtri comitatus tuderti, facto uel conſtructo pro munimine & tuitione ipſius caſtri per quod hoſtiū poſſit intrari in ipſum caſtrum immo ſi qua ſunt, expenſis ipſius habentis illico murentur & claudantur cum lapidibus arena & calce, in ea groſſitudine in qua eſt murus ipſius caſtri. Contrafaciens uero penam centum librarum Cortonenſium incurrat uice qualibet ipſo facto. Præterea uolumus quod aliquis poſſit uel debeat aliquod ædificium conſtruere, uel cōſtructum habere iuxta muros alicuius caſtri dicti comitatus, ex parte exteriori talis caſtri. Contrafaciens autem in decem libras Cortonenſes uice qualibet puniatur. Et nihilominus teneatur tale ędificium inde totaliter remouere infra decem dies a die præcepti ſibi facti per quēcūq rectorem dicti cōmunis ſub pena prædicta. Et Poteſtas & Capitaneus dictæ Ciuitatis teneantur ſaltem ſemel ſingulis duobus menſibus ſui regiminis inquirere de omnibus & ſingulis ſupra dictis & repertos culpabiles in dictis penis punire & condemnare. Et prædicta omnia ſine aliqua mora fieri & exequi facere teneantur cum effectu. Quod ſi quis dictorum rectorum in prędictis vel aliquo prædictorum negligens fuerit penam centum librarū Cortonenſium ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

¶ De cuſtodia & ſollicitudina pontis curis. Rub. 49.

ITem ſtatuimus q ſindicus caſtri pontis curis ſaltem quater in anno vadat, ad perſcrutandum & uidendum ipſum, pontem curis & eius pilas, ad hoc ut ſciatur utrum aliqua refectione indigeat an non. Et ſi quidem aliqua refectione indigeret, teneatur dictus ſindicus prædicta ſtatim referre & denunciare domino Poteſtati Ciuitatis tuderti. Qui Dominus Poteſtas dia proxime ſubſequenti teneatur & debeat conuocari & adunari facere conſilium generala Cōmunis tuderti & in ipſo cōſilio prædicta proponere & illud quod tūc ipſum conſilium generala duxerit ordinandum exequi facere teneatur. Quod ſi non fuerit in libras quinquaginta Cortonenſium puniatur.

❡ Quod proponatur in conſilio de refectione pontis montis molini. Rub. 50.

ITem ſtatuimus, ꝙ Dominus Capitaneus populi Tuderti primo menſe ſui regiminis ſub uinculo iuramenti & ad penam centum librarum Cortonenſium teneatur, & debeat proponere in conſilio dicti populi quid uidetur, & placet, ipſi conſilio prouidere & ordinare ſuper refectione red ficatione, & reapptatione, pontis montis molini, & illud ꝙ tunc in dicto conſilio fuerit ordinatū executioni mandetur. Et quod poſtquā dictus pons refectus & rehędificatus fuerit, teneatur ſindicus villæ Sancti Nicolai, & ſindicus villæ Sancti Chriſtophori, & ſindicus villæ Sancti Angeli de monte molino, ſaltē quater in anno ad perſcrutandum & uidendum dictum pontem, & eius pilas adhoc ut ſciatur utrum aliqua refectione, vel reformatione indigeat, an non & ſiquidem aliqua refectione, vel reformatiōe indigeret teneantur illud ſtatim referre & notificare dicto domino capitaneo. Qui Dominus Capitaneus ſtatim die proxime ſubſequenti teneatur dictum conſiliū facere conuocari & coadunari, & in eo prædicta proponere, & deinde quicquid in dicto conſilio fuerit ordinatū exequi facere teneatur. Et ſi dictus Dominus Capitaneus negligens fuerit in prædictis uel aliquo prędictorum pena librarū quinquaginta ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

❡ De ponte faciendo in flumine Naie, in guado collis. Rub. 51.

ITem ſtatuimus, ꝙ fiat & fieri debeat ad petitionem cuiuſlibet in guado collis ſubtus ſobranē in flumine Naie in via qua itur ad caſtrū roſatii quidam pons expēſis adiacētiū.

❡ De ponte faciēdo in flumine rigi in guado collis uerſus caſtrum uetus. Rub. 52.

ITem ſtatuimus ꝙ ad petitionem cuiuſlibet fiat quidam pons in loco qui dicitur guadus collis ubi eſt via qua itur ad caſtrum vetus expenſis adiacentium uſꝗ in quantitatem quinquaginta librarum.

❡ De foſſato fractæ inzangatæ manutenendo. Rub. 53.

ITem ſtatuimus, ꝙ forma ſeu foſſatum fractæ inzangatæ quæ uel quod protēditur uerſus Tiberim manuteneatur & conſtruetur per homines caſtri fractę inzangatę. Et ꝙ Poteſtas & Capitaneus Ciuitatis Tuderti & quilibet eorum qui de hoc fuerit requiſitus prædicta fieri facere teneantur ſub pena quinquaginta librarum denariorum Cortonēſium pro quolibet eorum contrafaciente.

❡ De ciſternis campitolii & conductis earum. Rub. 54.

ITem ſtatuimus, ꝙ Poteſtas Ciuitatis Tuderti teneatur ſub pena librarum centū Cortonē, facere uideri perſcrutari ciſternas, campitolii & earū conductus, & oīa opera & laboreria ad eas, & eas pertinentia, & ſi aliqua refectione vel reformatione indigeret ea refici reaptari & reformari. Et ſi aquæ pluuiales de pluribus aliis tectis quæ immitti conſueuerint, eſſent in eas immittendæ eas in ipſas ciſternas immitti & conduci faciat, teneat̄ ēt conſtrui facere canellos de plūbo in conductu, per quē dicta aqua fluat de dictis ciſternis in fontē exiſtentem in platea cōis tuderti. Et prædicta oīa fieri faciat & manuteneri & obſeruari expēſis dicti cōis. Itē nulla perſona debeat intrare in locū campitolii ubi ſunt ciſternæ dicti cōis niſi per hoſtiū ipſius loci ſub pena. x. lib. Cortoñ. pro quolibet cōtrafaciente & qualibet vice Et ſi aliquod dānum illatū fuerit in dictis ciſternis talis qui contra dictā formam in locū prædictum intrauerit, cenſeatur & reputetur Poteſtate & fictione præſentis capituli. ac ſi tale dānum ibidem intuliſſet & in dicta pena debeat cōdēnari, perinde ac ſi legitime conſtaret ipſum tale dānum intuliſſe. Et nihilominus tale, dānum emendare integraliter teneat̄. Et ad fidem

faciendam de huiuſmodi introitu ſufficiat unus teſtis. Et ꝙ nullus poſſit lauare ſibi manus in ipſo fonte ſeu ſuper ipſum fontem uel aliquam turpitudinem in dicto fonte ſiue iuxta eum facere ſub pena decem librarum Cortonenſium. Item ꝙ nulla perſona poſſit deferre ad dictum fontem ſiue ad ciſternam plateę dicti cõmunis aliquod vas pro aqua maioris capacitatis trium pitictorum, ſub pena quinq; ſolidorum pro qualibet uice & nihilominus tale vas frangi debeat. Et ꝙ de dictis ciſternis căpitolii plateæ & fontis, non poſſit extrahi aqua a feſto omnium Sanctorum in antea vſq; ad Kalendas Iunii proxime ſubſequentes ſed per dictum tempus teneantur dictæ ciſternæ clauſæ & firmatæ a Kalendis Iunii in antea vſq; ad dictum feſtum omnium Sanctorum dictæ ciſternę quę ſunt in platea teneantur apertæ ita ꝙ infra dictum & per dictum tempus quilibet de ipſa aqua poſſit habere libere, dũmodo nõ cõtra formam prędictam. Et ſi aliqua perſona deuaſtauerit ſeu leſerit conductos dictarum ciſternarum căpitolii plateæq; & fontis uel alicuius eorum ſiue aquam de dictis conductibus ad alia loca diuerterit vel diuerti fecerit ita quod per ipſos conductus libere fluere non poſſit puniatur in viginti libras Cortonenſes. Et teneatur poteſtas prædictus proponere in conſilio generali quid ſit faciendum de acquis mittendis in ipſis ciſternis campitolii plateæ & fontis, & de omnibus aliis in prædictis uel circa ea fuerint opportuna. Ac etiam de ſuperſtitibus dictarum ciſternarumq; & fontis & pro quanto & cũ quanto ſalario eligi debeant. Et quod cuilibet liceat denũciare & accuſare quemlibet contrafacientem in prædictis, uel aliquo prędictorũ & habeat medietatem dictarũ penarũ, quæ dictis de cauſis vel aliqua earũ ex eius denuncia vel accuſatione in camerã dicti cõis peruenerit & eius nomen in credentia teneat.

De ſex Ciſternis in Ciuitate fiendis. Rub. 55.

ITem ſtatuimus, ꝙ fiant & fieri debeant expenſis Cõmunis Tuderti ſex ciſternæ in illis videlicet locis quibus ordinatũ fuerit per conſilium generale. Et teneatur poteſtas primo menſe ſui regiminis in dicto conſilio ſpecialem propoſitam facere de prædictis ac etiam unde habeatur pecunia pro ipſis ciſternis faciendis.

De actatione fontis ſcarnabecchi & cęterarũ ciſternarum. Rub. 56.

ITem ſtatuimus, ꝙ poteſtas ciuitatis tuderti teneat precise aptari facere fontem ſcarnabecchi expenſis cõis Tuderti. Et teneatur facere remoueri oẽs chioneças & ſciaquaialia, quæ preſtarent impedimentum ipſi fonti. Et ꝙ nullus ſubtrahat aquam de ipſo fonte faciendo eam diuertere ad alia loca, ita quod ad dictam fontem libere more ſolito fluere nõ poſſit. Et qui contrafecerit condẽnetur in vigintiquinq; libras Cortonenſes, & teneatur etiã facere aptari ciſternam ſtantem ſub voltis ſcalarum palatiorũ dicti Cõmunis. Et ciſternas ſtantes ſubtus ſeu iuxta palatium nouum & iuxta domum filiorum Franciſci & in ipſas faciat mitti aquam, quæ fluit per plateam tempore pluuiæ, & ipſam aquã de ipſis ciſternis per conductum facere mitti in dictum fontem, ita tamen ꝙ dicta aqua intret prius in ciſternas ſtãtes ſub dictis voltis. Et nullus poſſit nec debeat in ipſo fonte ſcarnabecchi uel iuxta ipſum fontem lauare pannos pelles uel alias res immũdas, ſiue aliquã turpitudinẽ facere, nec extrahere aquam de dicto fonte ſub pena quadraginta ſolid. Cortonẽ. Item ꝙ camerarius cameræ dicti communis habeat curã de dicto fonte & faciat aptari guazzatorium ipſius fontis. Et ſcrutari faciat quolibet menſe ipſam fontem & guazzatoriũ ad hoc ut ſi aliqua refectione indigerent reficiantur & reformentur ſub pena decem librarum Cortonenſium. Et quod eligatur unus de viciniis dicti fontis qui denunciet dicto Domino Poteſtati omnes & ſingulos contrafacientes, & habeat pro ſuo ſalario quadraginta ſolidos, quolibet

anno. Et ꝙ dictus Poteſtas ſaltem ſemel tempore ſui regiminis de prædictis inquirere tenea-tur & repertos culpabiles in penis prędictis debeat condẽnare. Et ꝙ cuilibet liceat talem de-linquentem eidem poteſtati denunciare & accuſare, & habeat medietatem dictarũ penarũ, quę ex ſua denunciatione uel accuſatione in cameram dicti cõmunis peruenerint, & eius no-men in credentia teneatur.

De fontibus faciendis iuxta portam vallis & in aliis locis iuxta ciuitatem. Rubrica. 57.

ITem ſtatuimus, ꝙ domini Priores Populi Tuderti quãdocũq; de hoc fuerint requiſi-ti fieri facere teneantur iuxta portam Vallis in uia publica qua itur ad Monaſterium maius in eo loco & eo modo in quo & prout eis magis & melius viſum fuerit expedire vnum bonum & ſufficientem fontem expenſis Cõmunis Tuderti pro tertia parte & expen-ſis adiacentium ipſi fonti tam de Ciuitate quã de comitatu Tuderti pro aliis duabus parti-bus. Item ꝙ dicti domini Priores teneantur & debeant fieri facere fontes ſufficientes vbi-cunq; cõmode fieri poterunt prope Ciuitatem Tuderti in viis publicis per duas baliſtratas expenſis dicti cõmunis pro tertia parte, & expenſis adiacentium ipſis fontibus tam de ciui-tate, quã de comitatu, prædictis pro reliquis duabus partibus, dũmodo ipſi adiacentes per dictos dominos Priores debeant declarari.

De aptatione fontis Sancti Rogerii. Rub. 58.

ITem ſtatuimus, ꝙ Poteſtas Ciuitatis tuderti teneatur facere aptari fontem Sancti Rogerii expenſis adiacentium, videlicet expenſis hominũ de plagiis de plano Sancti Glorii de parrochia Sancti Nicolai, & Sancti Stephani, & Sancti Siluestri, & Sanctæ Mariæ. Et quod eligantur duo continentes qui ipſum fontem manuteneri faciant & aptari quoties expediens fuerit. Et ſi dictus Poteſtas non obſeruauerit in libris quinquaginta Cor-tonenſium puniatur.

De aptatione fontis ſtagni. Rub. 59.

ITem ſtatuimus ꝙ fons ſtagni aptetur & mundetur, & ꝙ arbores quæ protenduntur ſupra ipſum fontem eleuentur & incidantur ad petitionem cuiuſlibet, & ꝙ pons & vie per quem uel per quas itur ad dictum fontem aptetur & reficiatur expenſis adiacentiũ. Et ꝙ ad faciendum prædicta per conſiliũ generale Cõmunis tuderti eligantur duo ſuperſti-tes cum eo ſalario & pro eo tempore prout placuerit ipſi conſilio, quod ſalarium ſoluatur eiſ-dem per ipſos adiacentes. Et prędicta omnia Poteſtas Ciuitatis tuderti qui pro tempore fue-rit fieri facere teneatur de menſe Septembris & Octobris ſub uinculo iuramenti, & ad pe-nam quinquaginta librarum Cortonenſium.

De viis mactonandis & chiocanis faciendis & de certis viis reformandis & de multis aliis ad præſentem materiam pertinentibus. Rub. 60.

ITem ſtatuimus, ꝙ Capitaneus & Poteſtas ciuitatis tuderti, & iudex extraordinarius Cõmunis tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur & debeant ſub pena librarum quinquaginta Cortonenſiũ pro quolibet eorũ contrafaciente ad requi-ſitionem cuiuſlibet mactonari facere omnes vias publicas & vicinales ſitas in ciuitate bur-gis & ſuburgis tuderti, quæ mactonatæ non eſſent. Et eas quæ mactonatę eſſent & indigerẽt refectione reaptari & reformari & refici facere expenſis adiacentium. Dũmodo expenſis di-cti cõmunis dentur omnes mactones opportuni pro ipſo mactonato faciendo ad quos emẽ-

dos

dos de pecunia dicti cõmunis eiſq; tradendos ad eorum requiſitionem camerarius cameræ dicti cõmunis teneatur ſine aliquo alio ſtentiemento propterea faciendo. Ac etiam dicti Poteſtas, & Capitaneus & iudex & quilibet eorum teneantur qui inde fuerit requiſitus in ipſis viis chiocanas neceſſarias facere fieri expenſis adiacentium. Dũmodo nullus puteus ſeu ciſternæ impedimentũ ſiue incõmodum aliquod ex conſtructione talium chiocanarũ recipere poſſit. Et ſi quæ chiocana poſtea deuaſtata fuerit refici & reaptari debeat expenſis dicti cõmunis ad petitionem cuiuſlibet, & hoc fieri faciant prędicti rectores & iudex & quilibet eorum cui hoc denunciatũ fuerit infra decem dies poſt ipſam denunciationẽ ſibi factam. Inſuper faciant omnes cloacas & ſciacquaialia immitti in muros & ſubtus terras expenſis eorum ad quos tales cloacæ & ſciacquaialia pertinerent, ita quod nulla immundicia vel putredo exinde cadens ſeu fluẽs uel exiens extrinſecus uideri & apparere poſſit, uel ꝙ dicta de cauſa ſeu occaſione aliquod nocumentũ ſiue incõmodum alicui inferatur, ſed ita curent ꝙ prædicta fluãt in chiocanas exiſtentes ſubtus terram. Teneantur etiam ſic facere ꝙ omnes chiocanæ exiſtentes ſubtus uiam publicam quæ eſt extra & iuxta muros dictæ Ciuitatis, a porta Sancti Georgii quæ nunc murata & clauſa eſt uſq; ad portam viæ planæ quæ uocatur porta ſancti Auguſtini in quas & per quas immittatur cadant & fluant immunditiæ cloacarũ & ſciacquaialium exiſtentium in muris prædictis ſiue in domibus uel formellis iuxta ipſos muros exiſtentibus claudãtur & ſubtus terram immittantur uſq; ad campos ſiue ortos qui ſunt iuxta ipſam uiam expenſis ipſorum de quorũ cloacis & ſciacquaialibus ſiue formellis tales immunditiæ per dictas chiocanas immitterẽtur uel fluerent. Et quod quilibet qui alicui de dictis rectoribus ſiue dicto iudici inobediẽs fuerit in prædictis uel aliquo prædictorum mulctari & puniri poſſit & debeat etiam de facto in uiginti ſolidis pro qualibet uice. Præterea volumus ꝙ dicti rectores teneanť primo menſe eorum regiminis facere diſgomborari expenſis dicti cõmunis viam quæ eſt ante domum filiorũ Gambrini & rẽ eccleſiæ Sancti Ioãnis. Et ꝙ uia qua itur ad caſelenã & exit ad ſcalellas uſq; ad fabricas & alia via qua itur ad domum eccleſię Sancti Hilarii ad fontem ſcarnabecchi aptẽtur dirigantur & amplientur prout expediens fuerit expenſis adiacentium arbitrio duorũ bonorum virorum eligendorum per conſilium generale dicti cõmunis. Et ꝙ dictus poteſtas teneatur primo menſe ſui regiminis facere eligi in dicto conſilio generali unum uel plures ſuperſtites prout ipſi conſilio videbitur expedire pro eo tempore & cum eo ſalario prout placuerit dicto conſilio, qui pręcipuam & ſpecialem curam habeant circa refectiones & reformationes neceſſarias omnium uiarum mactonatarum quæ ſitæ ſunt in dictis ciuitate burgis & ſuburgis Tuderti, & etiam circa non mactonatas ut eas faciant mactonari, manuteneri & conſeruari. Quodq; ſimilem curam gerant de fontibus dictæ ciuitatis viddicet de fonte ſcarnabecchi, de fonte Termoli, & de fonte Sancti Stephani, & ꝙ concimen & reaptatio ipſarum uiarum & ipſorum fontium locentur & concedantur ad coptimum prout ipſi conſilio placuerit.

¶ De via debita per rem alterius. Rub, 61.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi aliqui habuerint iter actum, uel uiam, per plures & diuerſas partes rei alterius ꝙ ille per cuius rem tale ius deberetur poſſit per unam partem talis ſuæ rei iter ſiue talem actum, uel uiam concedere & aſſignare ipſis quibus dictũ ius competit aptando ipſam partem et aptam manutenendo & conſeruando ſuis ſumptibus ita & taliter ꝙ ipſi tali ſuo iure libere & cõmode uti poſſint. Et prędicta fiant de uoluntate ipſorum omniũ quibus tale ius competit ſiue maioris partis eorum, dũmodo conſentire teneantur ꝙ in una parte tantum & per unũ locum dictæ rei tantum ipſum iter actus, ſiue uia aſſignetur eiſdem eo viddicet modo quo cõmodius pro utraq; parte fieri poterit.

¶ De via mutanda. Rub. 62.

Item ſtatuimus, quod ſi quando aliqua contentio ſiue contrauerſia verteretur uel eſſet de permutatione alicuius viæ quæ alicui per alterius rem competeret ex eo videlicet quod ta lis via nimium incommodū diceretur afferre ei per cuius rem deberetur, iudex extraor dinarius cōmunis Tuderti ad petitionē cuiuſlibet partium prædicta examinare & decidere teneatur prout ſibi magis æquum fore videbitur procedendo & diffiniendo ſuper prædictis breuiter ſummarie, & de plano, & ſine iudicii ſtrepitu, & figura & prædicta ſine ſolutione alicuius ſalarii fiant & expediantur.

¶ De non habentibus viam per quam vadant ad rem ſuam. Rub. 63.

Item ſtatuimus, quod ſi quis non haberet viam per quam cōmode ire poſſet ad rem ſuā Poteſtas & Capitaneus ciuitatis Tuderti & iudex extraordinarius Cōmunis Tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur & debeant ad eius requiſitionē facere ſibi vendi ab eius cōuicino tm̄ de ſuo terreno quod ſibi ſufficiat ad uiam prædictam pro iuſto & decenti precio taxando ſi ipſæ partes concordes nō fuerint per unum vel per plures amicū ſiue amicos cōmunes ipſarū partium per ipſas partes ſi fieri poterit concorditer eligendum ſiue eligendos ſeu per alterū de dictis rectoribus qui inde de prædictis fuerit requiſitus. Aut quod is qui talem uiam petierit iuſtum & competens cambiū præbeat tali ſuo conuicino de terra ſua ſi quam habet iuxta eum ad electionē talis ſui conuicini, ſecundū taxationē & declarationē unius uel plurium amicorū vel plurium ipſarum partium eligendorum ut ſupra proxime continetur. Dūmodo prædicta locum non habeant in eo qui ad ipſam ſuam rem hactenus uiam habuiſſet & eam alteri quōcunque alienaſſet. Cæterum ſi quis præter uel contra dictam formam per rem alterius accederet eundo ad talem ſuam rem ēt ſi aliunde ad eam commode ire nō poſſet puniatur ea pena qua quilibet alius extraneus de ſimili introitu & tranſitu puniendus ueniret per formam ſtatuti communis tuderti.

¶ De complemento uiarum. Rub. 64.

Item ſtatuimus quod poteſtas Ciuitatis Tuderti primo menſe ſui regiminis teneatur & debeat proponere in conſilio generali Cōmunis tuderti de aptatione & complemento viarum nouarum hactenus inceptarum & in ipſo cōſilio eligi facere per quālibet ipſarum viarum unū bonum & ſufficientem ſuperſtitem cū eo ſalario & cum eo tempore de quo & prout placuerit ipſi conſilio. Qui ſuperſtites ſollicitam curam gerant ac gerere debeant quod tales uiæ compleantur & quod ſaluæ & ſufficientes manuteneantur & conſeruentur. Et quod quicquid circa prædicta per dictum conſilium prouiſum ac deliberatum fuerit ipſe poteſtas exequi facere teneatur. Necnon dictus Poteſtas ire uel mittere aliquem de ſuis iudicibus una cū ſex bonis uiris qui per dictum conſilium elegi debeant ad uidendum ſi via noua per quā itur ad pontem Martinū & uia noua per quam itur uerſus riuum ſunt bonæ amplæ ſicut ordinatæ fuerint & ſi aliqua aptatione indigeant uel non & ſi inuenerint ipſas aliqua refectione indigere uel eas eſſe in aliqua parte ſuper appræhenſas ſiue occupatas faciat ipſe Poteſtas eas refici. Ac etiam quicquid de ipſis ſuper appræhenſum uel occupatum fuerit reſtitui & in ſtatum priſtinum reduci atque reponi, ſub pena centum librarum cortonenſium.

¶ De via qua itur ad campum aquilæ. Rub. 65.

Item ſtatuimus, quod via qua itur uerſus Tiberim & ripam quæ fuit iuxta molendinum plan portus uſque ad riuumbagnum & a molendino de campo aquilæ olim moncelli pe

ri &

ti & ſociorum uſq; ad molendinum filiorũ Trogi amplietur per unam perticam ad menſurã perticæ cõmunis tuderti & a ripa tiberis uſq; ad uineas iuxta dictam uiam exiſtentes, & q̄ dictæ uia aptetur & amplietur per Maſſarios montis caſtelli & fractæ domini epiſcopi tudertini & per alios adiacẽtes dictæ uię & eorum expenſis. Et q̄ pons riuibagni aptetur per dictos Maſſarios & per alios adiacentes ipſi ponti.

ℂ De aptatione uiæ pontis cutis. Rub. 66.

ITem ſtatuimus q̄ Poteſtas Ciuitatis tuderti teneatur proponere in conſilio generali cõmunis tuderti de aptatione uiæ pontis cutis & quicquid ipſi conſilio placuerit teneat̃ executioni mandare.

ℂ De aptatione uiæ qua itur ad Sanctum Stephanum. Rub. 67.

ITem ſtatuimus, q̄ Poteſtas ciuitatis tuderti teneatur proponere ad conſilium generale de aptatione uię qua itur ad Sãctum Stephanum per portam uiæ planæ & quicquid in ipſo conſilio deliberabitur per ipſum poteſtatem executioni mandetur & q̄ dicta uia aptari debeat expenſis Cõmunis tuderti.

ℂ De uiis ponticellis & formis plani portus. Rub. 68.

ITem ſtatuimus q̄ Poteſtas Ciuitatis tuderti teneatur proponere in conſilio generali qualiter uię & formæ nouę de plano portus per homines adiacentes aptæ & ſaluæ manuteneantur. Et q̄ inter rem Maſſoli iuuenalis & rem olim Mattioli Andreę in uia quæ eſt iuxta res canonicatus epiſcopatus tuderti fiat quidã ponticellus in eo uidelicet loco ubi conſueuit eſſe antiquitus. Et q̄ nullus ponticellus dictæ uiæ deuaſtetur ſed taliter procuretur per adiacentes q̄ aqua currens ſub ipſis ponticellis fluat in tiberim, & dicti ponticelli fiant de lapidibus arena & calce. Et q̄ quicquid in prædictis neceſſarium fuerit fiat expenſis ipſorum adiacentium. Et q̄ dictus Dominus Poteſtas exequi facere teneatur quicquid ſuper prædictis per dictum conſilium fuerit ordinatum.

ℂ De certis cautelis obſeruandis antequã fiat aliquod opus iuxta uiam publicam uel uicinalem. Rub. 69.

ITem ſtatuimus, q̄ nullus poſſit fundare uel conſtruere iuxta aliquam uiam publicam uel vicinalem ſitam in Ciuitate uel comitatu tuderti aliquẽ murum uel aliquid noui niſi primo hoc denunciauerit & notificauerit Poteſtati Ciuitatis prædictę. Qui Poteſtas poſtquã talis denunciatio ſibi facta fuerit ſtatim teneatur & debeat mittere ad dictum locum unum ex iudicibus uel notariis ſuis. Et talis Iudex ſiue Notarius teneatur & debeat adhibere ſecum antequã tale opus fieri inchoetur quattuor de proximioribus uicinis ipſi loco & cum ipſis uidere & deliberare q̄ ipſum opus taliter fiat q̄ ex eo ius cõmunis tuderti ſeu aliorum in ipſa uia ius habentium non ledatur uel minuatur. Contrafaciens uero puniatur in ſolidis centũ Cortonenſibus, & nihilominus opus taliter factum funditus deſtruatur, & q̄ dictus Poteſtas prædicta banniri faciat quolibet die fori in Ciuitate prędicta.

ℂ De aptatione uiæ ſubtus portam uallis & fontis pantani. Rub. 70.

ITem teneatur Poteſtas Ciuitatis tuderti proponere ad conſilium generale cõmunis tuderti q̄ uia noua quæ eſt ſubtus portam uallis qua itur ad tiberim & ad domum olim Martini Salomonis aptetur & reficiatur ſic & taliter q̄ per eam cõmode cum beſtiis & ſine beſtiis iri poſſit. Et q̄ ſi dicto conſilio placuerit in dicta uia fiat unus fons expenſis adiacentiũ prout de ipſorum proceſſerit uoluntate in quem ducatur tam aqua fontis pantani quã etiam

aliæ aquæ quæ in eum cōmode duci poterunt. Et ꝙ uia quæ eſt iuxta dictum fontem pıarđ ni aptetur & fiat taliter ꝙ ab ipſo fonte recto tramite per eam cōmode poſſit iri uſq; ad plonellum. Et ſi alicui perſonæ acciperetur pro aptatione ipſius uiæ de terra ipſius reddatur ſibi decens cambium de via veteri.

¶ De viis comitatus tuderti aptandis expenſis adiacentium. Rub. 71.

ITem ſtatuimus, ꝙ Poteſtas Ciuitatis tuderti & Iudex extraordinarius & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur & debeant ad petitionem cuiuſcūq; perſonæ facere aptari refici & reformari diſgombrari ampliari & ſilciari quālibet viam ſitam in comitatu tuderti expenſis adiacentium ipſi uiæ. Et ꝙ per ipſos adiacentes eligi faciant duos ſuperſtites de quibus ipſi omnes uel maior pars eorum concordes fuerint quibus expenſis dictorum adiacentium debeat de congruo ſalario prouideri. Qui ſuperſtites circa prędicta ſollicitam & diligentem curam habeant quoties huiuſmodi opportunitas occurrerit. Decernentes & declarantes in dictis caſibus & aliis huiuſmodi eos adiacentes eſſe intelligi debere qui tali uia uterentur ſeu qui haberent poſſeſſionem iuxta talem viam. Et ſi dicti Poteſtas & iudex prędicta fieri & obſeruari non fecerint ut prædicitur penam decem librarum Cortonenſium ipſo facto pro quolibet eorum contrafaciente ſe nouerint incurſuros.

¶ De viis Ciuitatis & comitatus tuderti terminandis. Rub. 72.

ITem ſtatuimus, ꝙ Poteſtas Ciuitatis tuderti & iudex extraordinarius Cōmunis tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus teneantur & debeant ad petitionem cuiuſlibet facere terminari omnem viam publicam & uicinalem ſitam in Ciuitate & comitatu tuderti quæ diceretur indigere aliqua terminatione, & ſi quid de ea ſuper apprehenſum inuenerint faciant reſtitui & ad priſtinum ſtatum reduci ad penam decem librarum Cortonenſium pro quolibet eorum contrafaciente & qualibet uice.

¶ De purgatione uiarum. Rub. 73.

ITem ſtatuimus, ꝙ quilibet habens aliquam domū ſitam iuxta aliquam uiam Ciuitatis tuderti teneatur habere tragolū & cum ipſo mundare & purgare ipſam viam contrafaciens uero in ſolidis quinq; Cortonenſibus puniatur. Et ꝙ Poteſtas Ciuitatis tuderti teneatur omni die Dominico mittere aliquem de ſuis Notariis cum aliquibus de ſuis familiaribus ad perſcrutandum & inquirendum de habentibus & tenentibus aliquod ingombramentum ſiue turpitudinem aliquam ante domum ſuæ habitationis in aliqua dictarum viarum. Et quemlibet quem ſibi talis Notarius referret fore culpabilē in prædictis uel aliquo prædictorum in ſolidos quinq; Cortonenſi pro qualibet vice de facto condemnet & ad ſoluēdum compellat. Item ꝙ nullus ludat ad quintanas ſeu proiiciat lapides ad voltam ſeu ſpintā in aliquam viam mactonatam ſitam in ciuitate burgis & ſuburgis tuderti pena decem ſolidorum. Et ꝙ dictus Poteſtas prædicta teneatur facere banniri quolibet menſe ſui regiminis. Ita tamen ꝙ quilibet volens aliquod ędificium facere vel fieri facere poſſit habere & tenere in qualibet via ante locum in quo ædificium facere ſeu fieri facere intendit lapides, calcem, arenam, tigna & omnem aliam materiam ad ipſum ædificium opportunam donec ipſum ædificium fuerit conſumatum, dūmodo in prędictis nulla fraus committatur. Itaq; quilibet teneatur mundari facere viam exiſtentem ante domum ſuæ habitationis ſiue apothecam in qua aliquam artem negociationem, mercaturam, exerceret ſeu exerceri faceret ſub pæna prędicta. Hoc intellecto ꝙ prædicta locum habeant in viis mactonatis & quarum mactonati deſtructi non eſſent.

¶ De

¶ De omnibus viis comitatus tuderti aptandis & ſpecialiter de iis qui tenentur aptare uiam qua itur Viterbium. Rub. 74.

ITem ſtatuimus, ꝙ homines caſtri acqualoreti & caſtri fuligſiani teneantur & debeant ſuis expenſis aptare & aptam manutenere viam qua itur uerſus Viterbiũ pro parte eis contingente ſecundũ terminationem de ipſa via factam per commune tuderti. Et ꝙ officialis ad huiuſmodi officiũ deputatus poſſit & debeat homines dictorum caſtrorũ & villarum cogere ad aptandũ & aptam manutenendam dictã uiam pro dicta parte, inſuper volumus ꝙ omnes cõmunitates caſtrorũ & villarum comitatus tuderti teneantur ad refectionem aptationem & conſeruationem omniũ uiarum dicti comitatus uidelicet quelibet ipſarum cõitatum pro parte eis contingente de ipſis viis non obſtante aliqua reformatione vel prouiſione per cõmune tuderti in earum fauorẽ hactenus facta quam pro caſſa & irrita eſſe volumus iure aliquo non obſtante.

¶ De viis exiſtentibus circumcirca ciuitatem tuderti terminandis & diſgomborandis. Rub. 75.

ITem ſtatuimus, ꝙ Poteſtas Ciuitatis Tuderti primo menſe ſui regiminis teneatur & debeat facere terminari & diſgomborari omnes vias quibus itur circũcirca dictam ciuitatem & ipſas uias teneri faciat diſgomboratas aptas & expeditas. Et ſiquis cõtrafecerit ingomborando claudendo uel ſuper apprẽhendẽdo puniatur in vigintiquinq; libras Cortonenſes, ſi uero poteſtas negligens fuerit in prędictis in libras centũ Cortonẽ. puniat.

¶ De diſgomboratione certarum uiarum. Rub. 76.

ITem ſtatuimus, ꝙ ab angulo domus quæ fuit olim Leonardi Domine Candidæ, & ab angulo domus quæ fuit olim Thomaſſini uſq; ad Eccleſiam Sancti Fortunati, nullus poſſit habere diſcum per quem uiam occupet ſiue ingomboret, & ꝙ a cantone plateæ Communis Tuderti, uſq; ad dictum angulum dictæ domus quondam dicti Leonardi quilibet poſſit habere diſcum firmum & fixum ſiue immiſſum in ipſa & ſuper ipſa via latitudinis unius medii pedis ad plus ad menſuram pedis dicti communis & ultra dictum medium pedem habere poſſit aliam partem diſchi adhęrentem & coniunctam ipſi diſcho latitudinis unius pedis ad plus ad dictam menſuram quę pendeat & inclinata teneatur totaliter verſus terram ſaltem omnibus diebus feſtiuis. Aliis autem diebus ſtet & teneatur ſicut placuerit illi cuius erit talis diſcus. Qui uero contrafecerit penam viginti ſolidorũ Cortonenſium pro qualibet vice ipſo facto incurrat ſaluo iure gabellæ dicti cõmunis. Et ꝙ nulla perſona audeat ponere diſcum ſiue aliter occupare impedire ſiue ingomborare aliquam viam vel plateam cõmunis tuderti uel habere ſuper aliqua ipſarum uiarũ aliquã camorcannam ita ꝙ præſtet uel inferat ſeu preſtare uel inferre poſſit aliquod impedimentũ ſiue incõmodum uolentibus per ipſam uiam tranſire ęquitibus uel peditibus. Et qui contrafecerit in aliquo prædictorũ caſuum ſoluat nomine pęne decem ſolidos Cortonenſes. Et nihilominus qui contra dictam formam fecerit ſuis ſumptibus prorſus remouere & deſtruere teneatur, ſaluo capitulo pizzicarolorũ. Et nullus poſſit interficere in aliqua de dictis viis aliquod animal vel aliquam turpitudinẽ facere, & qui contrafecerit in quadraginta ſolidos Cortonenſes puniat. Et ꝙ nulla perſona proiiciat, vel proiici faciat in via cõbarbii Sancti Silueſtri & camocciæ aliquam turpitudinem, ſiue interiora alicuius beſtiæ ſub pena uiginti ſolidorum Cortonenſium pro qualibet uice. Et ꝙ quilibet poſſit contrafaciẽtem in dictis caſibus uel aliquo eorum denunciare & accuſare dicto Poteſtati ſeu iudici extraordinariorum dicti cõmunis, &

habeat medietatem banni quod ex eius denunciatione ſiue accuſatione in cameram dicti cõmunis peruenerit. Et inſuper dictus poteſtas qualibet hebdomada mittere teneatur unum de ſuis notariis cũ aliquibus de ſuis familiaribus ad perſcrutandũ & inquirendũ de prædictis.

De aptatione viæ qua itur ad fontem Termoli & ipſius fontis & de guazzatorio ibi faciendo. Rub. 77.

ITem ſtatuimus, ꝙ via qua itur ad fontem Termoli aptetur ita ꝙ quilibet æques & pedes poſſit ire per eam & ꝙ ipſe fons manuteneatur & conſeruetur. Et iuxta ipſum fontem fiat guazzatorium & poſtquã factũ fuerit manuteneatur & conſeruetur ita ꝙ beſtiæ in eo cõmode intrare & guazzari poſſint. Et nulla turpitudo a domo olim filiorum olim Jacobi domini Rainerii uſq; ad domũ quondam Blaxii Camaguaioli ſub muro proiici debeat. Et qui contrafecerit in decem ſolidos Cottonenſes vice qualibet puniatur. Et ꝙ pro cuſtodia dicti fontis deputentur per cõmune tuderti duo homines de proximioribus dicto fonti. Et teneatur Poteſtas Ciuitatis tuderti facere altiari & eleuari murũ dicti fontis de lapidibus calce & arena ita ꝙ dictus murus ſit altus tribus pedibus ad pedem cõmunis tuderti. Ac etiam teneatur compleri facere quendam murũ cum lapidibus arena & calce qui eſt inceptus prope ipſum fontem iuxta domũ quondã Io. Vgolini & facere explanari terram a muro dictæ Ciuitatis uſq; ad murũ nouum factũ prope ipſum fontem. Nec non teneatur facere fieri ſuper dictũ fontem quãdam voltam ſicut eſt ſupra fontem ſcarnabecchi. Præterea volumus ꝙ nulla perſona lauet pannos ſiue pelles uel aliquam turpitudinẽ faciat in ipſo fonte vel iuxta ipſum fontem ſub pena quadraginta ſolidorũ Cottonenſium pro qualibet vice. Et quilibet poſſit denunciare & accuſare quemlibet contrafaciẽtem in prædictis vel aliquo prædictorum & habeat medietatem banni quod ex eius denunciatione uel accuſatione in cameram dicti cõmunis peruenerit, & eius nomen in credentia teneatur.

De pena facientis foueam uel proiicientis turpitudinem in viis. Rub. 78.

ITem ſtatuimus, ꝙ nulla perſona poſſit uel debeat in viis ſtantibus iuxta muros dictæ Ciuitatis aliquam foueam facere ſeu proiicere in aliqua ipſarum uiarum terram ſub pena quadraginta ſolidorum Cottonẽſ. pro quolibet contrafaciente & qualibet vice.

De formis faciendis iuxta uias per laboratores. Rub. 79.

ITem ſtatuimus, ꝙ omnes laboratores terrarum tam propriarum quã conductarũ exiſtentium iuxta vias publicas ſitas in comitatu tuderti teneantur & debeant fodere & facere formas ſufficientes iuxta ipſas uias quantũ per directũ protenderentur ipſe terræ quas colerent & ipſas formas mundare & vacuare prout & quoties expedierit, ſi quis uero eorum contrafecerit penam viginti ſolidorum Cottonenſium ipſo facto incurrat quæ eidem de facto auferri debeat per dominum Poteſtatem Ciuitatis tuderti ſiue per alium qui ad huiuſmodi officium fuerit deputatus.

De pena ſuper appræhendentis viam publicam uel vicinalem ſitam in ciuitate tuderti uel comitatu uel aliquam tem cõis tuderti. Rub. 80.

ITem ſtatuimus, ꝙ ſi quis ſuper appræhenderit uel occupauerit ſiue ſuper apprahẽſam uel occupatam tenuerit aliquam uiam publicam uel uicinalem ſitam in ciuitate uel comitatu tuderti ſeu aliquã eius partem teneatur & debeat ſuis expenſis infra octo dies a die bãnimenti inde facti de quo infra proxime ſubiicitur eam diſgomborare & diſoccupare ipſamq; vacuam & expeditam dimittere & in ſtatum priſtinum reducere atq; teſt tuere cum

eſſ.ctu

effectu ſub pœna dupli extimationis talis rei aliquo temporis lapſu non obſtante. Et q̄ Poteſtas ciuitatis tuderti teneatur de prædictis omnibus generalem inquiſitionem facere quolibet menſe ſui regiminis & contra quoſcunq̄ repertos culpabiles in prædictis uel aliquo prædictorum prædicta exequi facere omnibus iuris remediis opportunis. Necnon ea omnia publice per dictam Ciuitatem quolibet dictorum menſium in locis ſolitis banniri facere ad ſonum tubæ. Et ſi dicta poteſtas in prædictis uel aliquo prædictorum negligens fuerit penam librarum decentarum Cortonenſium ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

¶ Quod iudex extraordinariorum faciat claudi & murari formellos exiſtentes iuxta vias. Rub. 81.

ITem ſtatuimus, q̄ iudex extraordinariorum communis tuderti teneatur facere claudi & murari expenſis adiacentium ad petitionem cuiuſlibet perſonæ uerſus & iuxta uias omnes & ſingulos formellos ſitos in quaſcunq̄ domos & in quibuſcunq̄ locis in ciuitate burgis & ſubburgis tuderti ita q̄ nulla immunditia ſluens & cadens in tales formellos extrinſecus uideri poſſit per vicinos habitantes in domibus ibi propinquis ſiue per aliquem tranſeuntem per ipſas vias. Et ſuper prædictis dictus Iudex procedat breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii. Et prædicta omnia ſine ſolutione alicuius ſalarii peragant & expediant.

¶ De pena proiicientis turpitudinem in viis uel ante portas. Rub. 82.

ITem ſtatuimus q̄ nulla perſona proiiciat uel proiici faciat aliquam terram ſiue fimum vel aliam rem immundam ſiue putridam in via qua itur a porta vallis uſq; ad portam Termoli & ante ſiue iuxta ſupra murum Sancti Angeli, contrafaciens uero in viginti ſolidos vice qualibet puniatur. Et q̄ nulla perſona proiiciat aliquam rem immundam in aliquam viam ſub dicta pena. Et q̄ cuilibet liceat contrafacientem in aliquo dictorum caſuum denunciare & accuſare & habere medietatem banni quod ex eius denunciatione ſiue accuſatione in cameram Communis tuderti peruenerit & eius nomen teneatur in ſecreto. Decernentes & declarantes q̄ ſi qua perſona de aliqua domo proiecerit aliquam rem immundam in aliquam & ſuper aliquam viam eo caſu caput familiæ talis domus teneatur ad dictam penam ſoluendam perinde ac ſi ipſe rem talem ſuis manibus proiecisset.

¶ Quod habentes denarios pro viis mactonandis teneantur eos in dictum laboretium conuertere infra certum tempus & de pena contrafacientis. Rub. 83.

ITem ſtatuimus, q̄ quilibet qui olim habuit ſeu in futurum habuerit aliquam pecuniæ quantitatem pro mactonibus ſiue pro viis mactonandis teneatur & debeat ipſam pecuniam conuertere in aptatione & mactonatura ipſarum viarum videlicet ille qui olim habuiſſet infra ſex menſes a die publicationis præſentis ſtatuti in antea numerandos. Et qui impoſterum habuerit infra ſex menſes a die quo ipſos denarios dicta de cauſa receperit proxime ſubſequentes. Et qui contrafecerit ipſam pecuniam in duplum reſtituere teneatur & ad ſic reſtituendum omnibus iuris remediis compellatur. Quæ omnia Poteſtas Ciuitatis Tuderti iudex extraordinariorum Communis Tuderti & quilibet eorum qui de prædictis fuerit requiſitus fieri & obſeruari faciant abſq; aliqua ſolutione ſalarii ſub pena quinquaginta librarum Cortonenſium pro quolibet eorum contrafaciente & qualibet vice.

¶ De modo expendendi introitus montium. Rub. 84.

ITem ſtatuimus, q̄ omnes denarii redditGuum montiū Cōmunis tuderti expendantur & conuertantur dūtaxat in emptionē laterum neceſſariorum pro mactonatura viarū exiſtentium in ciuitate & burgis tuderti. Adhoc ut dicti denarii non poſſint in alium vſum expendi ſiue conuerti colligantur & expendantur, ut ſupra dictū eſt per aliquem bonū virum eligendū per officium dominorū Priorū Populi tuderti qui pro tempore fuerint pro corpe & cum eo ſalario & aliis de quibus & prout eiſdē diis Prioribus viſum fuerit ꝯuenire.

Quod per cōmune fiant quattuor portæ Rub. 85.

ITem ſtatuimus, q̄ per cōmune tuderti & ipſius expenſis fieri debeant quattuor portæ vna videlicet in ſtrata qua itur ad pontem cutis iuxta rem monaldi phunni & rem monaſterii maioris, Alia in ſtrata Sancti Auguſtini iuxta viam per quā itur ad eccleſiam Sancti Geruaſii. Alia in ſtrata riui iuxta ſteccatum. Alia uero fiat in ſtrata per quā itur ad pōtem Sancti Alberti iuxta viam Sancti Stephani & Sancti Archangeli. Et fiant dictæ portę & quelibet ipſarū in locis prædictis in eo videlicet loco in quo congruentius & cōmodius viſum fuerit ſuperſtitibus eligendis per conſilium generale dicti cōmunis. Et q̄ Poteſtas Ciuitatis tuderti qui pro tempore fuerit teneatur prædicta exequi facere de menſe Aprilis & Maii proxime ſequturi poſt publicationem præſentis ſtatuti. Ac etiam in dicto conſilio proponere primo menſe ſui regiminis quomodo & vnde habeatur pecunia per ipſum cōmune pro dictis portis fiendis, & ſi in prædictis uel aliquo prędictorum dictus Poteſtas negligens fuerit penam librarū quinquaginta ipſo facto incurrat.

Quod porta Sanctæ Catharinę aperiatur & claudatur ſicut aliæ portę Ciuitatis tuderti. Rub. 86.

ITem ſtatuimus, q̄ porta quæ eſt in burgo portæ fractę quæ uocatur porta Sanctæ Catharinæ debeat deinceps claudi & aperiri ac etiam cuſtodiri expenſis Cōmunis tuderti ſicut aliæ portæ burgorum Ciuitatis tuderti.

De aptatione ſupra muri grecalis Rub. 87.

ITem ſtatuimus, q̄ Poteſtas Ciuitatis tuderti qui pro tempore fuerit teneatur & debeat expenſis Cōis tuderti refici & reaptari facere ſupra murū grecalū ſitum in Ciuitate prędicta ab angulo domus domini Iacobi ranucoli & fratrum uſq̄ ad angulum domus hæredum Badioli traditi. Et ſuper eo fieri faciat ſimiliter expenſis dicti cōmunis vnum pectorale decens & ſufficiens conſtructum de lapidibus arena & calce. Et q̄ ad dictum opus fieri faciendum eligant duo ſuperſtites prouidi & legales per officium dominorū Priorum populi tudertini, quibus ſuperſtitibus camerarius cameræ cōmunis tuderti teneatur & debeat pro dicto opere faciendo dare & ſoluere pecuniam pro ipſo opere opportunam de pecunia dicti cōmunis ſine aliqua alia prouiſione deliberatione vel appodiſſa propterea facienda non obſtante aliquo capitulo quod in contrariū loqueretur. Et ſi dictus Poteſtas ſiue camerarius in prædictis negligens fuerit penam librarū quinquaginta ipſo facto ſe nouerit incurſurum.

Quod cuilibet habenti domum ſuper murum Cōmunis tuderti liceat ſuper ipſum murū murare & de cloacis & ſciaequaialibus immittendis intra murū & ſubtus terram. Rub. 88.

ITem ſtatuimus, q̄ ſi quis habuerit domum iuxta murū cōmunis tuderti in extremitatibus Ciuitatis tuderti q̄ ille cuius eſt ipſa domus licite & impune poſſit quatenus ipſa domus protendit ſuper ipſum murū murare ſeu murari facere prout de ſua proceſſerit voluntate.

uoluntate. Et ꝙ habẽtes cloacas ſiue ſciacquaialia in ipſis muris teneant̃ & debeant eas & ea in ipſis muris & ſubtus terram mutare. Ita ꝙ ex eis nullũ nocumentũ ſiue incõmodũ aliq̃d inferatur alicui uię. Contrafaciens uero puniatur in.xl.ſol.corto. Et nihilominus prædicta facere teneat̃. Et ꝙ poteſtas dictæ Ciuitatis de contentis in præſenti capitulo ſemel ſingulis duobus menſibus ſui regiminis ſub pena lib.50.corto.inquirere teneat̃. Quæ omnia dictus poteſtàs & iudex extraordinarius dicti cõmunis & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus fieri facere teneantur ad petitionem cuiuſcũq; perſonę ſub pana prædicta.

Quod nullus proiiciat turpitudinem ante uel prope hoſpitale ſeu eccleſiam de caſtro tudino. Rub. 89.

ITem ſtatuimus ꝙ ante hoſpitale S. Mariæ de caſtro tudino uel ante eccleſiã ipſius ſiue intra aliquã poſſeſſionẽ ipſius ſitam iuxta uel circa ipſm hoſpitale uel ipſam eccleſiã nullus proiiciat aliquã imunditiam ſiue rem turpẽ uel aliquid aliud indecens ex qua uel ex quo habitantibus in ipſo hoſpitali uel eccleſia incõmodum aliquod inferretur uel reſultaret ſub pena lib.x.corto. pro quolibet cõtrafaciente & qualibet uice. Et nihilominus ipune liceat cuilibet in dicto hoſpitali ſiue in dicta eccleſia uel in dictis domibus habitanti quicquid incõtrariũ factum fuerit ſua ꝓpria auctoritate remouere atq; deiicere ad beneplacitũ ſuũ. Et pręd dicta oia dictus poteſtas ciuitatis tuderti & iudex extraordinarius cõis tuderti & quilibet eorum qui inde fuerit requiſitus fieri facere teneatur ad petitionẽ cuiuſcunq; perſonæ & quemlibet contrafacientẽ in pena prædicta cõdemnare, & ſiquis eorum in prædictis negligẽs fuerit penam librarum.xxv.cortonen.ipſo facto incurrat.

Quod nullus proiiciat turpitudinem in platea S. Ioãnis. Rub. 90.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus proiiciat in platea quondã S. Ioan. & nunc cõis tuderti aliquam immunditiam ſiue turpitudinẽ. Et qui cõtrafecerit, puniatur in.xl.ſol.cortoñ. Et poteſtas ciuitatis tuderti teneat̃ de prædictis inquirere quolibet menſe. Et ꝙ quilibet poſſit ꝯtrafacientẽ accuſare & habeat mediatatẽ banni quod ex eius denũciatione & accuſatione in cameram dicti cõis peruenerit & eius nomẽ in credẽtia teneatur. Itẽ ꝙ per cõſilium gñale eligat̃ unus bonus & fidelis uir qui de ꝑdictis curã habeat atq; denunciare & referre dicto poteſtati teneatur ſeu iudici extraordinariorũ dicti cõis quẽlibet cõtrafacientẽ, & habeat & habere debeat medietatem bãni quod dicta de cã ex ſua denunciatione uel accuſatione in cameram dicti communis peruenerit.

Quod nullum brutum animal decorietur uel ſanguinetur in locis infraſcriptis & de pena contrafacientium. Rub. 91.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus equus mulus uel aſinus decorietur in ciuitate burgis ſiue ſuburgis tuderti uel prope per mediũ miliare ad penã.x.lib.corto.pro quolibet cõtrafaciente & qualibet uice. Nullus quoq; aliq̃d de dictis animalibus flebotomet ſiue ſanguinet in aliqua uia publica uel uicinali ſita in ciuitate burgis & ſuburgis tuderti ad penã prædictã. Et ꝙ quilibet cõtrafacientẽ in prædictis uel aliquo prędictorũ accuſare & denunciare poſſit & teneatur eius nomẽ in credẽtia & habeat medietatem dictarũ penarum quæ ex ſua denunciatione uel accuſatione peruenerint in cameram cõmunis tuderti.

De pena ducentis animal egrotum ad fontem. Rub. 92.

ITem ſtatuimus ꝙ quicũq; haberet aliquod animal egrotum illud non ducat nec duci faciat ad fontem aliquẽ ciuitatis uel comitatus tuderti ſi ſuſpicandum eſſet ne aliæ beſtiæ ibi poſſent dicta de cauſa egrotare. Contrafaciens uero in uiginti ſolidos

cortonen.uice qualibet puniatur. Et ꝙ poſtquã tale animal ſit mortuũ fuerit teneatur ille cu ius eſt facere ipſum portari extra dictam ciuitatem a longe ad minus per medium miliare ad penam prædictam.

¶ De pena vendentium lapides contra infra ſcriptam formam. Rub. 93.

Item ſtatuimus ꝙ lapides de filo uendantur ad menſuram pedis cõmunis tuderti & nõ aliter, & ꝙ menſura cum qua menſurantur ipſi lapides ſit ſigillata ſigillo dicti cõmunis. Et ſi quis contrafecerit penam .xl. ſol. cortonen. ipſo facto incurrat.

¶ De modo ſeruando per tegularios & mattonarios. Rub. 94.

Item ſtatuimus ꝙ tegularii & mattonarii ciuitatis & comitatus tuderti teneantur fa cere & coquere tegulas mattones & quadrellos ſecundũ formas ſculptas in pariete pala tii veteris cõmunis tuderti iuxta portam ipſius palatii, ita tñ ꝙ ſemper faciant & co quant totidem de mattonibus groſſis quotidem de mezatenis, ita ꝙ ipſorũ quorũlibet ha bundanter copia habeatur. Contrafaciens vero in decem libras cortonen. uice qualibet pu niatur. Et quilibet poſſit contrafacientẽ accuſare & denunciare & habeat medietatẽ banni ꝙ ex eius denunciatione uel accuſatione in camera dicti cõmunis peruenerit. Et poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & quilibet eorum teneatur ſaltem bis tempore ſui regiminis mit tere unum de ſuis notariis adſcrutandũ & perquirendũ de prędictis, & ad minus ter tempore ſui regiminis inquirere de prædictis & culpabiles inuẽtos punire ut dictum eſt. Si uero dictus poteſtas ſiue capitaneus prædicta non obſeruauerit uice qualibet quilibet eorum contrafa ciens in vigintiquinque libras cortonenſes puniatur.

¶ De via ſuper apprehendenda & mutanda per moniales monaſterii Sancti Bartholomei. Rub. 95.

Item ſtatuimus ꝙ monialibus monaſterii S. Bartholomei liceat pro extenſione & am pliatione ipſius monaſterii ſua authoritate apprehendere illam partem, viæ per quam itur directo a porta ſanctæ crucis de ualle ad ipſum monaſterium & ad ſtratam publicã per quã itur directo a porta Sancti Leutii ad portam cupe quæ eſt iuxta dictum monaſteriũ videlicet uſque ad dictam ſtratam publicam & in ipſa uia & ſuper eam dictum monaſterium extendere ampliare conſtruere & ædificare ſine alicuius contradictione. Dũmodo moniales prædicti monaſterii reſtituant & reddant viam cõmuni tuderti æque bonam & utilem & quæ ſit amplior uno pede ad minus ad pedem cõmunis tuderti quam uia prædicta dicta de cau ſa apprehendenda ſit per eas.

¶ De ſatiſdatione præſtanda per ſindicos & certos nobiles comitatus & de pena non ſatiſdantium. Et ꝙ baiuli non vadant per comitatum expenſis eorum. Rub. 96.

Item ſtatuimus ꝙ omnia caſtra & villę comitatus tuderti habentia ſeu habentes ſex la res vel ab inde ſupra teneantur & debeant facere ſindicum ſufficientem pro factis & negociis hominum uniuerſitatis talis caſtri uel uillę quolibet anno. Et ꝙ poteſtas Ci uitatis tuderti faciat citari ad duas tubas ad pectorale ſcalarum palatiorum cõmunis tuderti & in platea ipſius cõmunis per publicum preconem dicti cõmunis ſingulis annis primo die Sabbati menſis Ianuarii omnes & ſingulos ſindicos nobiles caſtrorum & villarum infraſcri ptorum plebatuum ſpectantium ad regionem cãmocciæ, collis, & vallis v3.

Plebatus Sancti Angeli de plebe
Plebatus Sanctę Victurine
Plebatus Sancti Gemini de Massa
Plebatus Sancti Sauini
Plebatus Sancti Terentiani
Plebatus Sanctæ Marię de Roſeeto
Plebatus Sancti Gregorii de Naia
Plebatus Sanctæ Crucis de Quatrellis
Plebatus Sanctæ Marię da ingallaxzane

Et ꝙ Capitaneus dictæ ciuitatis ſimili modo faciat citari ad duas tubas per publicũ preconẽ dicti cōis oēs & ſingulos ſindicos & nobiles caſtrorũ & villarũ infraſcriptarũ plebatũ ſpectātiũ ad regionẽ S.Siluestri S.Praxedis & Nidoli & etiam a ſenatis infra videlicet

Plebatus Sancti Laurentii de Gubiata
Plebatus Sanctæ Mariæ vallis mortelle
Plebatus Sanctæ Mariæ de petriolo
Plebatus Sancti Bartholomei dę teuellaria
Plebatus Sancti Fidentii
Plebatus Sanctæ Mariæ in monte

Aſenatis infra

Plebatus Sancti Fauſtini
Plebatus Sanctæ Mariæ duorũ ſanctorũ
Plebatus Sanctæ Mariæ de Collazzone
Plebatus Sanctæ Marię de Vepribus

Et eiſdē in dicto bānimento mandari per totũ ipm menſem Ianuarii cōpareant pſonalr cora ipſis dño poteſtate & capitaneo uel eoꝶ officialibus ſm ſupradictã diſtinctionẽ. Et q ab ipſis cōparentibus & quolibet eoꝶ dicti poteſtas & capitaneus ſiue eoꝶ officiales recipiāt p miſſionẽ idoneã & cautionẽ vſq in quātitatẽ. 500. lib. cort. p qualibet vniuerſitate cuiuſlibet ipſoꝶ caſtroꝶ. Et pro qualibet uniuerſitate cuiuslibet ipſarũ villarũ uſq in quātitatem. 200. lib. Et p quolibet nob. li uſq in quātitatẽ centũ lib. corto. Et de maiori & minori quātitate ad ipſoꝶ arbitriũ inſpecta poſſibilitate talis caſtri uel uillæ & dictoꝶ ſingulariũ nobiliũ vel de nō receptādo uel ſtare pmittendo in ipſis caſtris uel villis aliquẽ exbānitũ uel ɔdēnatũ cōis tuderti pro maleficio, & de faciēdo obſeruādo & adimplēdo oīa & ſingula alia quę & prout facere & obſeruare & adimplere tenent̃ ex forma alicuius capituli, ſtatutoꝶ, ordinamētiꝶ vel reformationis dicti cōis. Et ꝙ eis & cuilibet ipſorũ pcipiāt ꝙ ita obſeruent & adimpleāt. Et ꝙ tunc tpis ēt inquirant & inueſtigent, ab eiſdē de bonis exbānitoꝶ dicti cōis p maleficio, & gñaliter de oībus aliis de quibus & put tenent̃ per formã dictoꝶ ſtatutorũ uel ordinamentoꝶ. Q ꝙ alio modo citari uel alias grauari nō poſſint dictis de cauſis ſiue occaſiōibus. Ita tñ ꝙ ſi nō uenerint infra terminũ ſupradictũ tūc poſſint & debeant p publicũ baiulũ dicti cōis & aliter ēt grauari ſi & taliter ꝙ oīno ɔpareant put ipſis rectoribus ſiue ipſoꝶ officialibus uiſum fuerit expedire. Et ēt in dicto caſu accipiant de facto. x. ſol. cort. a quolibet dictorũ ſindicorũ inobedientiũ & a quolibet dictorũ nobiliũ inobedientium. v. ſol. quos ad manus camerarii cameræ dicti cōis effectualr faciant deuenire. Et ꝙ ipſi nobiles poſſint ad pdicta facienda cōparere tam p ſe quã per legittimũ pcuratorẽ & ꝙ ſufficiat pmiſſio & ſatiſdatio unius ex eis pro tota familia, & ꝙ talis promiſſio & ſatiſdatio preſtita alicui de dictis rectoribus ſiue officialibus (ut prædicit̃) ſufficiat & ſufficiens eſſe intelligat̃ pro qbuſcũq cautionibus & ſatiſdationibus quas pſtare tenerent̃ qbuſcũq de cauſis ſiue quibuſcũq aliis officialibus dicti cōis. Et tales eoꝶ fideiuſſores poſſint p quēlibet officialē dicti cōis cogi oībus iuris remediis opportunis ēt ſi corã tali officiali dicta pmiſſio atq ſatiſdatio pſtita nō fuiſſet ad obſeruādũ & adiplendã oīa & ſingula ad que & put dicti ſindici & nobiles p qbus fideiuſſerint teneant̃ pinde ac ſi corã tali officiali & ad ipſius interrogationẽ atq per eũ talis promiſſio & ſatiſdatio facta & recepta fuiſſet. Et poſſit & debeat qlibet taliũ rectoꝶ & corã officialiũ in dictis caſibus & quolibet eoꝶ recipe in fideiuſſorẽ nobilẽ pro nobili ēt ſi de ſua familia fuerit ſi ciuem talis nobilis in fideiuſſorem dare nō poſſet ſiue nollet. Præterea volumus ꝙ quotieſcũq expediens fuerit ꝙ aliquis officialis dicti cōis pro aliquo facto ad ſuũ offm ptinētę

uoluerit q aliquis ſindicum alicuius caſtri uel uillę dicti comitatus cõpareat corã eo requiri fa-
ciat taleq eius fideiuſſores ciues tuderti & in ipſa ciuitate habitãtes & eis iniungat q infra cer
tũ terminum per ipm officialẽ ſtatuendum corã eo talẽ ſindicum faciat cõparere ad hoc ut p
ipſis ſindicis baiulus nõ mittatur. Cæterũ ſi aliquis officialis cõtra dictam formã aliquẽ ba-
iulum pro ipſis ſindicis uel aliquo eorũ miſerit talis baiulus nullũ propterea ſalarium habere
debeat a tali ſindico. Et ſi quod acceperit eidem ſindico illud reſtituat duplicatũ. Et nihilomi-
nus talis baiulus uice qualibet dicto cõi in. xl. ſol. corto. cõdẽnetur. Ita tñ q hæc locum non
habeant eo caſu quo contra talẽ ſindicum procederetur occaſione alicuius maleficii uel exceſ
ſus per uiam accuſationis denunciationis uel inquiſitionis. Verũ ſi qua uilla uel caſtrũ dicti co
mitatus haberent minorẽ numerũ ſex laribus eo caſu uice & loco talis promiſſiõis & cautio-
nis ſufficiat iuramentum vnius hominis talis caſtri uel uillæ quẽ alii ſui conuicini mittere vo
luerint coram aliquo de dictis rectoribus ſiue corã eorum officialibus ſine formatiõe alicuius
ſindicatus. Et ſi qua cõmunitas eſſet negligens in prædictis dicti poteſtas & capitaneus prędi
cta nihilominus fieri & obſeruari facere teneatur. Declarantes q quæ ſupra in hoc capitulo
dicta ſunt de dicta ſatiſdatione a dictis nobilibus preſtanda locũ nõ habeant in illis nobilibus
qui nominatim ſcripti ſunt in pñti uolumine ſtatutorũ pro magnatibus & potentibus ſeu q
per formam alicuius alterius ſpecialis capituli uel ordinamẽti dicti cõis ſatiſdare tenerent.

¶ De modo ſeruando per deferentes ligna ad uendendũ. Rub. 97.

Item ſtatuimus q quicũq deferens ligna ad ciuitatẽ Tuderti cã uendendi teneatur &
debeat ipſa ligna ſeu ſteccus lignorũ deferre quæ ſint ad minus longitudinis vnius pedis
cũ dimidio ad pedẽ cõis tuderti, & quelibet ſalma ſit ad minus de tribus faſcis ſiue faſtel
lis ligatis ſeparatim quorũ unus deferatur ſup ſella ſeu baſto beſtiæ ipſa ligna deferentis per
trauerſum. Cõtrafaciens uero in quolibet dictorũ caſuũ puniatur de facto in. v. ſol. pro quali
bet ſalma & qualibet vice. Et poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti ea omnia faciant inte-
galiter obſeruari. Et q cuilibet liceat contrafacientes accuſare & denunciare & habeat me-
dietatem bãni quod peruenerit in camerã dicti cõis ex ſua denuncia uel accuſa, & ſtetur iura-
mento talis denunciatoris ſiue accuſatoris cũ uno teſte de uiſu. Hoc intellecto q prędicta lo
cum non habeant in cipitellis cippis fraſchis palis & ſarmentis & intachis lignorum.

¶ De certis menſuris habendis per cõmunem tuderti. Rub. 98.

Item ſtatuimus q per cõmune tuderti habeantur in fraſcripta vaſa quę ſint iuſtæ menſ
ſure uidelicet quartingus medius quartingus & quarta de ferro. Item petittus terzarola
& foglietta de ramine & medius petittus.

¶ De pena vendentium & mẽſurantium cum menſuris non iuſtis vel
contra infraſcriptam formam. Rub. 99.

Item ſtatuimus q omnes uendentes granum bladum legumẽ uel aliquid aliud ad quar-
tingum medium quartingum quartam uel aliam menſuram pannum lanę lini uel ali-
quid aliud ad bracchium uel ad aliam menſuram, ſiue oleum uinum & his ſimilia ad ſal-
mam mezinum petittum mediũ petittum terzarolam foglietram uel aliam menſuram. Siue
carnes aromata uel aliquid aliud quod venderetur ad pondus debeant ipſas res & hiis ſimilia
vendere cum iuſtis menſuris & ponderibus cõis tuderti & ſigillatis ſigillo dicti cõmunis. Et
qui contrafecerit puniatur pro qualibet uice in quinq ſolidos Cortonen. qui eidem de facto
auferri debeant. Et nihilominus talis menſura ſiue tale pondus contra dictam formam in-
uenta frangantur & deſtruantur ita q de cætero non poſſit cum eis ponderari uel mẽſurari,

Et q

Et ꝙ nullus in ciuitate uel comitatu tuderti debeat uendere emere vel alio modo alienare ſeu menſura terrarum uti niſi ad quartingá qui eſt centum perticarú ad perticam & menſuram dicti cõmunis & ſecundú morem & conſuetudiné ciuitatis tuderti. Et ſi quis uteretur menſura medioli ſtadii, coppe mine uel alia menſura quá dicta menſura dicti cõis in ſolidos centum cortonen. vice qualibet puniatur. Et ꝙ ſindici caſtrorum & uillarum comitatus tuderti contrafacientes teneantur denunciare prout tenentur denunciare alia maleficia. Ita ꝙ oẽs & ſinguli vẽdentes calcem debeant habere & tenere quartingos ſigillatos ſigillo dicti cõis, amplos intrinſecus ex ſuperiori & inferiori parte uno pede, ad pedem dicti cõmunis ad minus & cũ ipſis menſurare & vendere dictam calcem ad culmum & nõ cum alio quartingo uel menſura ſeu aliter. Et qui contrafecerit in retinendo vel vendendo ſoluat nomine pene pro quolibet & qualibet vice centum ſolidos cortonen. Et ꝙ in quolibet dictorũ caſuum cuilibet perſonæ ſit licitum accuſare & denunciare contra facientes & credatur accuſatori uel denunciatori cũ vno teſte & habeat medietatem banni quod ex eius denunciatione uel accuſatione in cameram dicti cõmunis peruenerit.

¶ De pena piſcantis ſeu linum uel canepam macerantis ſiue nauicellam mittentis in Lacu cõmunis Tuderti ſito in plebatu Sancti Fauſtini uel inde aquam deuiantis. Rubrica. 100.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona audeat uel præſumat piſcari vel piſcari facere ſeu aliquo modo uel ingenio piſces aliquos capere vel capi facere in Lacu cõmunis tuderti ſito in plebatu Sancti Fauſtini comitatus tuderti ſine expreſſa licentia dominorũ Priorum populi tuderti qui pro tpe fuerint. Nullus etiam audeat vel præſumat mittere ſeu mitti facere in dictum lacum ad macerandũ linum vel canepam aliquo tpe, ſi quis uero contrafecerit in aliquo prędictorũ caſuum puniatur vice qualibet in. xxv. lib. cortonen. Et nihilominus liceat cuilibet ipſum linum & canepam quod inuenerit in dicto loco impune accipere & inde aſportare & in ſuam vtilitatem conuertere. Item nulla perſona quoquomodo attẽtet per ſe uel alium trahere ſiue duci facere ad alium locum aquã de Lacu prędicto ſine expreſſa licẽtia dictoꝶ dñorũ Priorũ. Et qui cõtrafecerit puniatur in. 50. lib. corto. pro qualibet uice. Et ꝙ nullus poſſit uel debeat in dicto lacu mittere uel tenere aliquo queſito colore aliquã nauicellam uel ſannolum ſine expreſſa licentia dictoꝶ dñorum Priorũ ſub pena quinquaginta libra. corto. pro quolibet cõtrafaciente & qualibet uice. Nullus quoq; aliquã offenſionem vel iniuriam faciat uel inferat ſeu fieri uel inferri faciat uerbis uel facto contra aliquẽ qui piſcaretur uel piſcari uellet in Lacu prædicto de mandato dictorũ Priorũ. Et qui contrafecerit puniatur in duplo pene quæ alias generaliter per formam ſtatutoꝶ cõis prædicti imponeret de ſimili offenſione ſiue iniuria. Teneantur ſuperdicti dñi Priores ſingulis ſex menſibus eligere ad minus duos cuſtodes ſecretos quos uiderint expedire qui teneant & debeant vinculo iuramenti & ad penam. xxv. librarũ corto. pro quolibet eorum denunciare oẽs & ſingulos qui cõtrafecerint in prædictis uel aliquo ꝓdictoꝶ. Et nihilominus liceat cuilibet alii denũciare & accuſare ꝯtrafacientes in prædictis uel aliquo ꝓdictoꝶ. Et ꝙ qlibet de dictis cuſtodibus & alius quilibet habeat quartã partẽ totius pene quæ ex eius denũciatione uel accuſa ꝑuenerit in camerã dicti cõis. Teneantur ẽt poteſtas & capitaneus ciuitatis tuderti & quilibet eorũ ꝓdicta oia exequi & obſeruari facere & mittere ſaltẽ quolibet menſe vnum ex ſuis militibus ad dictũ locum & loca circunſtantia & uicina ipſi Lacui ad inquirendum & inueſtigandũ de contrafacientibus in prædictis uel aliquo prædictorũ & quẽlibet quẽ inuenerit in prædictis culpabilẽ in penis ꝓdictis puniat & ꝯdẽnet. Itẽ ꝙ ſingulis annis qñ venduntur gabellæ dicti cõis bãniatur ꝙ quicũq; vult ad cottimũ dictũ Lacũ debeat offerre ꝓ quãto precio uelit ipm ad cottimũ

& pluſ offerenti locetur cum pactis & conditionibus & eo modo & forma ſicut videbit ipſis
dominis Prioribus tunc in ipſo prioratus offi.cio reſidentibus.

¶ De pena retinentis linum uel canepam non incigliatam. Rub. 101.

ITem ſtatuimus q᷑ nulla perſona retineat canepam ſeu linum non incigliatum in ciui
tate burgis uel ſuburgis tuderti, contrafaciens in. xl. ſolid. cortonen. uice qualibet pu
niatur. Et q᷑ Poteſtas teneatur prædicta facere bāniri ſaltem ſemel tempore ſui regimi
nis. Et ſi quis poſt dictum bannimentum inuentus fuerit retinere contra dictam formam ta
le linum vel canepam in centum ſolidos cottonenſes puniatur.

¶ De pena pizzicarolorum ementium die Sabbati ante nonam. Rub. 102.

ITem ſtatuimus q᷑ nullus pizzicarolus uel treccholus emat uel emi faciat aliquo die Sab
bati in ciuitate tuderti uel prope ipſam ciuitatem per tria miliaria uel infra ante horā no
næ pullos caſeum oua uel aliquod genus auium. Et qui contrafecerit in. xl. ſolidos corto
nenſes vice qualibet puniatur, quil bet poſſit talem cōtrafacientē accuſare & denunciare &
credatur ſuo iuramento cū uno teſte & habeat medietatē banni quod ex eius denunciatione
vel accuſatione in camerā cōmunis tuderti peruenerit. Et q᷑ Poteſtas & Capitaneus ciuita
tis prędictæ quolibet dictorū dierū de prędict s inquirere teneatur, & quolibet ipſorū dierū
mittere unum ex ſuis notariis cū aliquibus de ſuis familiaribus ad perſcrutādū de prædictis.
Et q᷑ in prędictis contra hmōi perſonas ſtetur relationi talis notarii & duorū de ipſis famię
liaribus & ipſa relatio pro ꝓbatione legitima in dictis caſibus habeatur.

¶ De prohibitis pellipariis & de immunditia non facienda
in platea & locis aliis. Rub. 103.

ITem ſtatuimus q᷑ nullus pellipariꝰ poſſit aliquā bulzā pelliū facere uel fieri facere in
aliqua apotheca uel loco iuxta plateā maiorē cōis tuderti ſiue iuxta plateā quę eſt ēt di
cti cōis quæ vocatur platea S. Ioānis nec in aliqua de ipſis plateis uel ſuper ſcalis pala
tiorꝫ dicti cōis ſeu epatus tuderti extendere val extendi facere ſiue extenſas tenere aliquas pel
les extractas de bulza ad ſcincenzandū ſcurlandū, nec ſcotere ſiue battere uel ungere aliquas
pelles extractas de balza in aliquo de dictis locis cū aſſugnia. Et ſiquis cōtrafecerit in aliquo
dictorū caſuum in ſol. xl. uice qualibet puniatur. Et q᷑ poteſtas & capitaneus dictæ ciuitatis
& quilibet eorum, prædicta omnia obſeruari facere teneantur.

¶ In qua parte plateæ vendant olera & de pena cōtrafacientiū. Rub. 104.

ITem ſtatuimus q᷑ quilibet pizzicarolus tricolus uolens uendere minutatim olera ſiue po
ma in platea cōis tuderti debeat ſtare ad uēdendū in ea parte ipſius plateæ de qua & ꝑut
ꝓuiderit & deliberauerit miles ſocius poteſtatis ciuitatis tuderti cū duobus de cōſulibus
mercatorū panoorū nouorum de lana de ciuitate prædicta. Ita tñ q᷑ nullus ſtet ad uendendū
prædicta iuxta ciſternas ipſius plateæ, contrafaciens uero in quinq; ſolidos Cortonenſes vi
ce qualibet puniatur. Et q᷑ prędicti pizzicaroli ſiue treccoli mundent & purgent ipſam pla
team quolibet die Sabbati maxime a kalendis Maii vſq; ad kalendas Octobris poſt veſpe
ras ad penam uiginti ſolidorū cottonenſium pro qualibet uice.

¶ De pena treccolarum filantium in platea. Rub. 105.

ITem ſtatuimus q᷑ nulla mulier ſtet ad filandum in platea cōis tuderti uel rocchā teneat ad
cinturam nec aliquid ſimile miniſterium exerceat uel operetur iuxta olera ſiue poma uel

tem aliam quam aduertendā teneret. Nec ēt ſibi ſecum teneat aliquem puerū uel puellam in fantem ad hoc ut ibi nullam immunditiam uel turpitudinē faciat. Cōtrafaciēs uero in.v. ſol. corto. uice qualibet puniatᷣ. Et ꝙ quelibet pānicocula vendens panē ad minutū debeat apud ſe habere cōtinue unū baculū quē exhibere debeat cuilibet volenti emere de ipſo pane & cū eo tangat ipſum panem quē emere uoluerit. Contrafaciens uero in.v.ſol.cortonen.uice qualibet puniatur. Et ꝙ quilibet poſſit talem contrafacientē accuſare & denūciare & habeat medietatem banni quod ex ſua denunciatiōe uel accuſatione in camerā dicti cōis peruenerit.

¶ De modo uendendi panem & ſeruando per pānicolas. Rub. 106.

Item ſtatuimus ꝙ uendentes ſeu tenentes ad uēdendū panē in ciuitate burgis uel ſuburgis tuderti teneantur & debeant panē uendere ſub infraſcripta forma uidelicet ꝙ qñ quartingus grani cōiter uenderetur in ciuitate tuderti.xv.ſol.uel ab inde ſupra uſq in quantitatē.xx.ſol.panem uendentes & facientes cauſa uendendi teneantur & debeant facere & uendere panē cuius quilibet ſit ponderis decem unciarū ad minus pro duobus denariis cortonen. Et panem quattuor denarios qui ſit.xx.unciarum ad minus. Et qñ quartingus grani cōiter in dicta ciuitate uenderetur a.xx.ſol.ſupra uſq ad.xxv.teneantur & debeant prædictę perſonæ facere & uendere panē quorū quilibet ſit octo unciaꝝ ad minus per duos den.corto. & panē quattuor den.qui ſit ſex unciarū ad minus & qñ quartingus grani in dicta ciuitate cōiter uēderetur a.xxv.ſolidis ſupra uſq in quantitatē,xxx.ſol,tunc teneātur & debeant prędictæ perſonæ facere & uendere panem qui ſit ſeptem unciarū ad minus pro duobus denariis cortonen.& panem quattuor denarioꝝ qui ſit.xiiii.unciaꝝ ad minus. Et qñ quartingus grani cōmuniter uenderetur in dicta ciuitate,a trigiata ſolidis ſupra uſq in quantitatē trigintaquinq ſolidorū tunc teneantur & debeant prædictæ perſonæ facere & uendere panē qui ſit ſex unciarū ad minus pro duobus denariis cortonen. Et panem quattuor denario. qui ſit unciarum duodecim ad minus. Et ſi quartingus uenderetur cōmuniter in dicta ciuitate a.xxxv. ſolid.ſupra teneantur & debeant dictæ perſonæ facere & uendere panem eius ponderis ſicut caperet pro rata precii quo plus uenderetur ultra trigintaquinq ſolidos cortonen.ad rationem prædictam. Et ꝙ facere debeant tales perſonę panem bene coctum & fermentatū & bene ſtationatum & gubernatū. Et ipſum uendere & tradere cuilibet uolenti pro precio ſupraſcripto ſecundū diſtinctionem prædictam & ad ſic faciendum & uendendum cogi poſſint & debeant per notarios & officiales dictoꝝ poteſtatis & capitanei ciuitatis prædictæ, contrafacientes aūt in prædictis uel aliquo prædictoꝝ ipſo facto perdant & pdere debeat ipm panē.

¶ Quod cuilibet liceat in die ſabbati habere diſcum in platea. Rubirca. 107.

Item ſtatuimus, ꝙ quilibet poſſit licite & impune habere & tenere diſcum & alia neceſſaria in platea cōmunis Tuderti in die Sabbati tantum. Exceptis uenditoribus pomorum olerum & piſcium qui poſſint habere diſcos omni die in dicta platea pro uendendo ipſa olera poma & piſces. Contrafaciens uero in ſolidos quinq Cortonenſes uice qualibet puniatur. Et quilibet qui habet apothecam circa dictam plateam poſſit ante & iuxta ipſam apothecam habere diſcum amplum tribus pedibus ad plus ad pedem cōmunis tuderti. Et qui ultra dictam menſuram habuerit uel retinuerit in decem ſolidos Cortonenſes uice qualibet puniatur. Et nihilominus talem diſcum ad dictam menſuram reducere teneatur.

De molendinariis & carriatoribus. Rub. 108

ITem ſtatuimus q Poteſtas Ciuitatis tuderti teneatur facere iurare & promittere oēs
molendinarios & eorū famulos & carriatores de obſeruādo & adimplendo oīa & ſingu
la infraſcripta videlicet, q nō accipient pro multura grani vel bladi qd ipſi illud ad mo
lendinum deferrent cum eorū beſtiis & deinde ſimiliter cum eo℞ beſtiis farinam referrēt dño
talis grani uel bladi ultra quā.xxiiii.partē grani uel bladi. Et qñ aliquis illud cū ſua beſtia ad
ipſum molendinū portaſſet & deinde ēt cum ſua beſtia inde farinam reportaret vltra trigeſi
mā partem talis grani uel bladi aut duos ſolid.pro qualibet corba ſi fuerit vna corba vel ſi
minus fuerit prout contigerit ad rōnē prædictā ad electionē eius cuius eſſet tale granum vel
bladū. Cæterum ſi aliquis molendinarius uel eius familiaris ſiue carriator vltra dictā ſummā
acceperit aut nō reſtituerit farinam in ea mēſura ſiue bonitate ſicut debuiſſet poſſit ille cuius
tale granū uel bladum fuiſſet ſua auctoritate accipere aſinum uel mulum talis molendinarii
ſiue carriatoris & ipſum tam diu apud ſe retinere donec eidē de tali ſuo dāno integraliter fuerit
ſatisfactum. Et nihilominus ſi inde querela expoſita fuerit per illum cuius intereſſit talis cōtra
faciens in ſol.xx.cortonē.cōi tuderti & ad integram talis dāni emendationē tale dānū paſſo
per poteſtatē dictæ ciuitatis debeat condēnari. Decernentes & declarantes q ad fidē facien
dam de tali dāno in quolibet dictorū caſuum ſufficiat iuramentū ipſius dānum paſſi uel ali
cuius de ſua familia ætatis.xx.ann.ad minus q hoc caſu pro probatione legitima habeat, niſi
ipſi domino poteſtati ex aliqua probabili rōne contrariū uideretur, teneantur ēt iurare & pro
mittere coram dicto dño granum ipſum uel bladū poſtquā ipſum receperint & carriauerint
non deponere ſiue ſcarcare niſi apud molendinū & cum farinā reducerent non deponere nec
ſcarcare eam niſi apud domum illius cuius eſſet. Inſuper nullus molendinarius uel eius famu
lus ſiue carriator qui cōſuetus ſit deferre granū uel bladum ad molendinū deneget vel recu
ſet alicui ſuū granum uel bladum molere vel macinare ſub pena prędicta. De quo ēt ſi de hoc
querela expoſita fuerit corā dicto dño poteſtate ſtare volumus iuramento ipſius cōquerentis.
Dūmodo eidem dño poteſtati contrariū uiſum nō fuerit vt ſupra proxime cōtinetur. Præte
rea volumus q dicti molendinarii ſeu eo℞ famuli uel alii qui ſoliti ſunt hmōi miniſteriū exer
cere nō poſſint habere aliquem conſulē ſiue ſindicum uel procuratorē. Et ſiquis tale officium
acceptauerit in lib.x.corto.puniat̄, teneatur quoq dictus dñs poteſtas ſaltem ſemel tempo
re ſui regiminis proponere in conſilio generali de pena bladi faciēda & hñda per ipſum cōe.

Quod molendinarii habeant coppitellos cū quibus accipiant mulcturam & de pena contrafacientium. Rub. 109.

ITem ſtatuimus q in quolibet molēdino comitatus tuderti coppitelli ferrei debeant ha
beri & teneri palam ligati cum catena de ferro & ſigillati ſigillo plūbeo & pendenti cōis
tuderti. Qui coppitellus ſit capacitatis vigeſimę quartæ partis unius quartinghi taſa
ti & non vltra & ſit & eſſe debeat eius formæ & amplitudinis ſicut eſt coppitellus ferreus qui
eſt apud cameram dicti cōis, & q molendinarii multuram ad aliam menſuram non accipiant
nec accipi faciant ſeu permittant. Cōtrafaciens uero in centū ſol.corto.vice qualibet punia
tur, & q quilibet poſſit quēlibet cōtrafacientem accuſare & denunciare & habeat medietatē
bāni quod eius accuſatione & denunciatione in cameram dicti cōis peruenerit, & qd notarii
& berruarii dñorum Poteſtatis & capitanei ciuitatis poſſint & debeat perſcrutari & timari
pro prædictis & habeant de inuentis per eos cōtra dictam formam quartam partē banni q
ex eorū inuentione & relatione in cameram dicti cōis peruenerit, & in hoc caſu relatio unius
de dictis notariis cū duobus de dictis berruariis pro plena & legittima pbatione habeat̄, &
q dicti molendinarii uſq quo habuerint tales coppitellos menſurę & formæ prædictæ ac ēt

ſecundum

ſecundum dictam formam ſigillatos & ligatos cogi non poſſint uel debeant eos alterius fare ſigillari nec dicta de cauſa quoquomodo grauari.

De pena uendentium uinum adminutum contra infraſcriptam formam. Rubri. 110.

ITem ſtatuimus quod quicunque in ciuitate uel comitatu tuderti uoluerit uendere uinum adminutum libere poſſit illud uēdere. Dūmodo habeat & habere debeat in eo loco in quo tale uinū uenderet infraſcriptas menſuras, videlicet petittum, medium, petittum, foglietta, tertarolam medii foghettam, & aliquod vas quod ſit capax unius nūmatæ ſiue derratæ ipſius uini, quod uenderet habito reſpectu ad precium quo ipſum vinū uenderet. Quæ menſuræ ſint & eſſe debeant ſigillatæ ſigillo ſolito cōis tuderti ad hmōi deputato, & aliter uendi non poſſit. Et quod nulla perſona uendat uinū aliquod cuiuſcūque gñis ultra precium ordinatū & taxatum per dictam cōe. Teneatur quoque poteſtas dictæ ciuitatis quolibet menſe ſui regiminis proponere in conſilio gñali dicti cōis pro quanto precio ad plus uendi poſſit petittus uini in dictis ciuitate uel comitatu. Ac ēt teneatur facere menſurari oēs menſuras uendentiū uinum adminutum & illas quæ inuentę fuerint eſſe iuſtæ facere ſigillari ſigillo plūbeo dicti cōis ad hmōi deputato. Et quod per uendentem uinū continue teneatur appoſita ex parte anteriori vegetis ipſius uini patenter appodiſſa in qua ſcriptum ſit preciū petitti ipſius uini. Necnon teneatur dictus dñs poteſtas qualibet die ſui regiminis mittere aliquē de ſuis notariis cum aliquibus de ſuis familiaribus ad perſcrutandū & perquirendū de prædictis & repertos culpabiles debitis penis punire. Et ſi aliquis cōtra prædicta uel aliquod prædictorū faciens nō eſſet ſuppoſitus iuriſdictioni dicti cōis puniatur in dicta pena ille cuius eſt domus in qua talis nō ſuppoſitus ipſum uinū uenderet. Et quilibet uendens uinū poſſit ēt alia vaſa magna tenere pro aqua ſine aliqua pena. Dūmodo nō uendat cum eis. Volumus inſuper quod quilibet uinū uendens tradere debeat menſuram plenā. Cōtrafaciens uero in aliquo dictorum caſuum in ſol. xx. cortonē. vice qualibet puniatur. Præterea nullus uēditor uini poſſit recipere ab aliquo aliquē araquettum, contrafaciens uero in lib. x. cortonen. uice qualibet puniatur.

De Fornariis. Rub. 111.

ITem ſtatuimus quod poteſtas ciuitatis tuderti teneatur primo mēſe ſui regiminis recipere promiſſiones & cautiones idoneas ab oībus & ſingulis fornariis ciuitatis burgorum & ſuburgorū tuderti de pane bene coquendo & de nō accipiēdo pro eius cocitura ultra .iiii. ſol. & .vi. denarios pro quolibet corba. Et ſi quis panis perderetur ſiue perditus diceretur, teneatur quilibet fornarius dictæ ciuitatis uel comitatus apud cuius furnū perditus fuiſſet ſiue perditus diceretur ipſum integralr emēdare, de quo ſtari debeat iuramēto talis dñi panis uel alicuius de ſua familia maioris .xv. ann. Preterea nullus fornarius calefaciat furnū cum oſſibus ſiue ciancis oliuarum ſub pena .x. ſol. pro qualibet uice, liceat quoque cuilibet ad ſui voluntatē calefacere furnū alienum cum ſuis lignis & eo caſu fornarius nō poſſit ei accipere niſi unū panē pro furno ſuo pro qualibet fornata. Teneatur ēt quilibet fornarius ad cuiuſlibet requiſitionē eius panē coquere. Contrafaciens vero in ſol. xx. corton. uice qualibet puniatur de quo ſtetur iuramento cuiuſlibet coquentis. Ita quod nullus fornarius uendat aliquē panem ultra duos denarios ad penam .v. ſol. pro quolibet pane. Et quilibet poſſit de prædictis fornarios contrafaciētes denunciare & accuſare & habeat medietatem bāni & ex eius denūciatione uel accuſatione in camerā cōis tuderti peruenerit. Inſuper teneantur dñi Priores populi tuderti eligere duos homines pro qualibet regione qui denūcient fornarios cōtrafacientes in prædictis uel aliquo prædictorum, ſi uero is cuius fuerit panis noluerit dare fornario panē pro cocitura det unū panē

tum ſolidorũ cortonẽſiũ pro quolibet eorũ contrafaciente & qualibet uice. Carnes uero hę
dinæ & agninæ dũmodo morticinæ non ſint uendi poſſint ubiq;. Item q̃ quolibet menſe in
die kalendarũ & octo diebus ante natiuitatẽ Dñi noſtri Ieſu Chriſti, & octo ante paſcha Re
ſurrectionis eiuſdem proponatur in dicto conſilio per dictum poteſtatem dictæ ciuitatis qd
placet ipſi conſilio prouidere ſuper uenditione carniũ. Et q̃ cuilibet liceat contrafacientem
denunciare & accuſare & habeat medietatem penæ quæ ex eius denũciatione uel accuſatiõe
in camerã dicti cõmunis peruenerit. Et q̃ dictus dñs poteſtas ſaltem bis quolibet mẽſe ad mi
nus teneat̃ inquirere de prædictis & quolibet prædictorũ & repertos culpabiles in dictis pe
nis punire. Et ſi dictus dominus poteſtas in prædictis negligens fuerit penam librarũ quinq;
quaginta ipſo facto incurrat.

De pena ementis piſces cauſa reuendendi & tabernariorum uendẽ tium piſces crudos. Rub. 114.

Item ſtatuimus q̃ nullus emat aliquos piſces in ciuitate uel comitatu tuderti cauſa reuẽ
dendi eos crudos. Quodq; nullus ciuis uel comitatenſis tuderti aſſociet aliquẽ foręſem
ad uendendũ aliquos piſces, in ciuitate uel comitatu prædictis. Et qui cõtrafecerit in cẽ
tum ſolidos uice qualibet puniatur. Et quilibet poſſit contrafacientẽ denunciare & accuſare
& habeat medietatẽ banni quod ex eius denunciatione uel accuſatione in camerã cõis tuder
ti peruenerit. Item nullus tabernarius ſiue hoſpitator uendat piſces alicuius fluminis comita
tus tuderti crudos ad dictam penã. Et q̃ poteſtas ciuitatis tuderti teneatur & debeat de præ
dictis inquirere quolibet menſe ſui regiminis & repertos culpabiles in dictis penis condẽna
re. Ac ẽt teneatur mittere unum de ſuis notariis cum aliquibus de ſuis familiaribus ad perqui
rendum & perſcrutandũ de contrafacientibus in prædictis, quorũ relatio in prædictis pro ple
na & legittima probatione habeat̃. Item teneatur dictus poteſtas quindecim diebus ante
introitum quadrageſimæ proponere in conſilio generali dicti cõmunis de modo obſeruan
do in uenditione piſcium.

Quod cuilibet liceat uenire ad uendẽdũ piſces, & de modo ſeruando tempore quadrageſimæ & de penſione macelli. Rub. 115.

Item ſtatuimus q̃ quilibet per totum tp̃s quadrageſimæ maioris & oĩbus diebus ieiuniĩ
poſſit apportare & uendere piſces in ciuitate tuderti & in dicta ciuitate & eius comitatu
inueniendo, ſtando, & diſcedendo, ſit & eſſe debeat ſecurus & ſaluus in perſona & rebus
non obſtantibus aliquibus repreſaliis alicui perſonæ cõceſſis quas pro totis ipſis temporibus
ſuſpendimus & pro ſuſpenſis & nullius roboris & effectus in dicto caſu eſſe decernimus & de
claramus quoad perſonas prædictas. Et q̃ nullus deferens piſces ad uendendũ poſſit ual de
beat per ſe uel alium ſcharicare uel ſcharicari facere uel deponere aliquã ſalmã uel ciſtã piſciũ
niſi in macello gñali cõis tuderti & ibi ipſos piſces debeat uẽdere ad minutũ, cõtrafaciẽs uero
in .xl. ſol. uice qualibet puniat̃. Item q̃ forenſes uolẽtes in dicto macello uẽdere piſces ſtent &
ſtare debeant ad uẽdendũ ipſos piſces diuiſim & ſeparatim a ciuibus & comitatenſibus tuder
ti in eodẽ macello ſimilr̃ piſces uendentibus ſiue uẽdere uolentibus ſub pena .xl. ſol. corto. pro
quolibet eorũ contrafacien. & qualibet uice. Et q̃ dicti forenſes poſſint & debeant ſuos pi
ſces uendere ſuper diſchis dicti macelli qui ſunt uerſus ſtabula exiſtentia ſub uoltas palatii uete
ris dicti cõis ſeperatim tñ a dictis ciuibus & comitatenſibus tuderti ut dictũ eſt. Et q̃ macella
rii non poſſint nec debeant ipſos piſciarolos moleſtare in dictis diebus & tp̃ibus ſub dicta pe
na. Et q̃ nullus piſciarolus habere uel tenere poſſit aliquem diſcum ſiue ingomboramentum
inter diſcos piſciarolorũ ciuiũ ſiue comitatenſiũ tuderti & diſcos piſciarolorum forenſium.

dũmodo ipſi piſciaroli inter eos eis ſoluant & ſoluere teneantur cõmuni tuderti pro penſio-
ne & nomine penſionis ipſius macelli quolibet anno uiginti quinq; libras cortonen, quæ.xxv.
lib.inter ipſos piſciarolos diſtribui debeant prout decẽs fuerit. Et ꝙ milites ſocii tam poteſta
tis quã capitanei dictæ ciuitatis teneantur & debeant ad petitionẽ cuiuſlibet dictoꝝ piſciaro
lorũ & maxĩe illoꝝ & cuiuſlibet eorum qui ad dictas.xxv.lib.colligẽdas per ipſos piſciarolos
deputati fuerint cogere oĩbus remediis opportunis quẽlibet ipſorũ piſciarolorum ad ſoluen-
dum ipſis collectionibus ex actoribus partem ſibi contingentẽ de penſione prędicta. Quod
ſi aliquis dictorũ militum ſociorum negligens fuerit in prædictis uel aliquo prędictorũ penã
lib.x;corto.incurrat uice qualibet ipſo facto, quæ de ſalario rectoris cum quo talis miles ſo-
cius fuerit tpe ſui ſindicatus debeant retineri per camerariũ cameræ dicti cõis. Decernentes
& declarantes ꝙ licitum ſit cuilibet uolenti uendere toninam ſiue piſces ſalatos uel ſiccos eã
& eos impune uendere ubicunq; uoluerit piñte capitulo nõ obſtante, & ꝙ dicti poteſtas & ca
pitaneus ſaltem ſemel in qualibet ebdomada quadrageſimæ maioris inquirere teneantur de
omnibus prædictis & repertos culpabiles in prædictis uel aliquo prædictorũ de facto in di-
ctis penis punire. Pręterea uolumus quod quilibet contrafacientẽ dicto domino poteſtati ſeu
capitaneo denunciare & accuſare poſſit & habeat medietatẽ dictarum penarũ quę ex ſua de
nunciatione uel accuſatione in camerã dicti cõmunis peruenerit.

De pena mittentis papirum de alio quã de bambace ſeu aliquid contrafa- cientis de cera non pura. Rubrica. 116.

Item ſtatuimus ꝙ nulla perſona debeat mittere alium papirum in laboterio quod face
ret uel fieri faceret quã de bambace. Et qui contrafecerit puniatur pro qualibet uice in
v.ſol.corto.& nulla pſona poſſit uel debeat aliquod laboteriũ facere uel fieri facere niſi
de cera pura. Et ſi quis in prædictis fraudẽ cõmiſerit puniatur in.xxv.lib.corto.

De pena accipientis aliquid pro paſſatura fluminis contra infraſcriptam for- mam & de modo tenendi naues in flumine. Rub. 117.

Item ſtatuimus ꝙ per homines plebatus San.Bartholomei de teuellaria fiat & fieri de-
beat una cathena de ferro fixa in una columna de quercu cum ſerramine pro na-
ui manu tenenda ad portum Tiberis qui dicitur portus filiorum Zacchei. Quam
quidem cathenam, columnam, nauim, & portum homines & uniuerſitates uillæ plani San-
cti Martini dicti plebatus teneanť & debeant die noctuq; ſollicite & diligenter ad paſſum di
ctæ nauis cuſtodiri facere per duos ex eis ad minus prout teneanť alii hoies & maſſarii comita
tus tuderti ad paſſus cuſtodire ad penã contentam in ordinamentis loquentibus de cuſtodia
paſſuũ, ita ꝙ dicta nauis cathena & columna nõ poſſint ab aliquo ſurripi uel deuaſtari. Et ꝙ
homines & ſindicus uillæ S.Bartholomei de teuellaria nõ teneantur nec cogi poſſint per ali-
quem officialẽ cõis tuderti ad cuſtodiam faciendam ad aliũ paſſum prꝫterquã ad paſſum na
uis prædictæ. Et ſi dicta cathena uel nauis ibidem deuaſtarẽtur ſiue ſurriperentur ꝙ hoies &
uniuerſitas uillæ plani S.Martini teneantur & obligati ſint ad refectionẽ dictarũ cathenæ &
nauis & colũnę eorum propriis expenſis aliquo in contrariũ nõ obſtante. Item teneatur Po
teſtas Ciuitatis tuderti facere teneri unam bonã nauim in Tiberim qui dicitur portus filioꝝ
Zacchei in qua & ſuper qua poſſint tranſire Ciues & Comitatenſes tuderti cum eoꝝ rebus,
quã nauim in dicto portu teneantur facere & manu tenere oẽs hoies dicti plebatus S.Bartho
lomei de teuellaria & oẽs alii adiacentes ipſi portui qui conſueti ſunt ꝯferre & cõtribuere ad
ipſam nauim faciendã & reficiendã: Ac ẽt teneantur dicti homines habere nautas cõducen
tes ipſam nauim & ipſam ſaluam tenere & conſeruare ad uſum & miniſterium prędicti. Et ꝙ

per

per cõe tuderti quolibet anno quo per ipſum cõmune prædictis perſonis imponeretur aliquã data dari & ſolui debeant eis in ſubſidium & ſubleuationẽ dictarũ expẽſarum de denariis talis datæ decem lib.cortonen.ad plus,quæ quidẽ nauis debeat eſſe talis ꝙ ſit ſufficiens pro trãſitu trium uel quattuor æquorũ ad minus pro qualibet uice.Et ſi quis dictis nautis contradicere tranſitum ubicũq; eis placuerit facere puniatur in.x.lib.corto.& ipſis nautis liceat nauigare hinc inde per Tiberim & portum facere & explanari ut eis placuerit & videbitur ſine contradictiõe alicuius perſonæ.Et ſi quis ipſam nauim doloſe ſoluerit uel in aliquo leſerit vel deuaſtauerit vice qualibet in centũ ſolidis cortonen.puniatur.Et nihilominus dãnum ipſum emẽdet.Nullus in ipſa naui mittat lapides niſi eſſent ſuper beſtia ad dictã penam.De quibus omnibus teneatur dictus Dñs Poteſtas a dictis hominibus dicti plebatus uel ab aliis qui ſunt ſoliti conferre ad dictam nauim ut dictum eſt recipere idoneos fideiuſſores de prædictis oĩbus obſeruandis & adimplendis.Liceat quoq; cuilibet ſuis expenſis facere ſandolum & tenere in dicto portu dictorũ filiorũ Zacchei,& poſſit accipere a qualibet perſona forẽſe pro ipſo trãſitu vnũ denarium.Et pro qualibet beſtia groſſa alicuius forenſis ſimiliter vnũ denariũ pro qualibet vice & non vltra. Item illi qui tenerit ſeu tenere uolunt naues in portu rupinate & morticii poſſint accipere & ſibi ſatisfiat a quolibet forenſe & pro ipſorũ & ſuarum beſtiarũ tranſitu ſecundũ modum conſuetũ.Ita tamẽ ꝙ non accipiant pro tranſitu alicuius hominis vltra unũ denarium pro tranſitu alicuius beſtię groſſæ ultra duos denarios.Contrafaciẽs vero in.xx.ſol.cortonen.puniatur de facto uice qualibet,de quo ſtetur iuramento cuiuſlibet cõquerentis.Ciuibus autem ſiue comitatenſibus vel incolis tudertinis pro tranſitu ipſorum vel eorum beſtiarũ nihil per aliquem auferri poſſit uel debeat quoquomodo.Cõtrafaciens in viginti ſolidis cortonen.de facto uice qualibet puniatur.Et ꝙ quilibet uolens tenere nauim in prædicto portu morticii poſſit ibi eam habere & tenere ſuis ſumptibus ab utraq; parte fluminis Tiberis.Et ꝙ poſſit aptare portũ & paſſum ſine contradictione alicuius & ipſam nauim ibi ligare & ligatam tenere.Ita tñ ꝙ tales ibi ipſam nauim hñtes teneãtur ſine aliquo ſalario ducere & transferre ſuper ipſa naui oẽs ciues comitatenſes & incolas tuderti & eorũ res & oẽs alios a quibus per dictũ cõe pedagium accipi nõ debet ſeu cũ quibus ipſum cõe eſt in ſocietate,confederatione vel liga & etiã res ipſorũ.Sandolum aũt in dicto portu quilibet ciuis uel comitatenſis tuderti habere poſſit ſine dicto onere.Dummodo ipſum ſandolum non poſſit appodiare ad rem alterius ſine ſua voluntate,& ſi contrafecerit in viginti ſolid.cortonen.vice qualibet puniatur.

Quod nullus arnulſorum laboret uel paſcuet intra confines iuriſdictionis cõmunis Tuderti,& de pena contrafacientiũ. Rub. 118.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla perſona de caſtro Florenzolę ſiue de caſtro macerini vel de quocũq; alio loco terratũ arnulſorum audeat uel præſumat laborare ſeu ad laborandũm uenire vel mittere ſiue beſtias ad paſcendũ mittere uel tenere intra confines comitatus Ciuitatis tuderti ſine expreſſa licentia cõis tuderti ad penam.xxv.lib.corto.pro quolibet contrafaciente & qualibet uice.Et quilibet de dictis Ciuitate vel comitatu tuderti poſſit tales contrafacientes denunciare & accuſare & tam ipſos quã eorum beſtias contra dictam formã repertos ſiue repertas in dicto territorio & diſtrictu impune capere,& habeat medietatem dicti banni ac ipſarum beſtiarũ.Dũmodo tam perſonas quã etiam beſtias taliter captas debeat omnino repreſentare coram domino Poteſtate vel Capitaneo Ciuitatis prædictę infra tres dies a die ipſius capture in antea computandos,ipſa die talis capture in dicto termino minime computata.Et ꝙ prædicta quolibet anno ſemel ſaltem prædictis comitatibus & bo

[..]minibus dictorum caſtroꝝ & locorum intimari & notificari debeāt per litteras d̄ c̄t̄i cō̄s in ipſis litteris ſpecialiter exprimendo quod ſi aliqui ex eis de prædictis ſenſerint ſe grauatos iuſta .x. dies ex tunc proxime ſubſequentes cōparere debeant coram dominis prioribus populi tuderti & rectoribus dicti cōmunis ad allegandum & oſtendendum coram eis de ipſorū grauamine recepturi iuſtitię complementum.

ℂ De infectis expellendis & pena receptantium eoꝝ. Rub. 119.

ITem ſtatuimus ꝙ ſi dominis poteſtati vel capitaneo ciuitatis tuderti denunciatum fuerit ꝙ aliquis infectus ſiue leproſus moretur in dicta ciuitate ſiue in aliquo caſtro uel villa eius comitatus faciat ipſum per duos medicos uideri & ſi deinde dicti medici ſibi retulerint ipſum eſſe infectum ſiue leproſum faciat eum de dicto loco expelli & eum mitti ad hoſpitale leproſorum. Præterea nolumus ꝙ aliquis infectus ſiue leproſus uenire poſſit ad dictā Ciuitatem uel in ea ſtare ſub pena librarum .x. cortonen. Et ꝙ nullus ſub dicta pena eum in Ciuitate debeat receptare poſſit tamen quilibet infectus ſiue leproſus uenire & ſtare in dicta Ciuitate die feſti & vigilię Sancti Michaelis de menſe Septembris.

ℂ De poſtribulo cōmunis tuderti. Rub. 120.

ITem ſtatuimus ꝙ domini priores populi tuderti qui pro tempore fuerint teneantur & debeant eligere unū camerarium cui debeat ſolui annuatim quouſ ꝗ infraſcriptū opus fuerit perfectum tota pecunia quę per cōmune tuderti deberet recipi uel haberi de penſione poſtribuli ipſius cōmunis quod eſt in domibus dicti cōis ſitis in regione Sancti Silueſtri. Teneantur etiā ipſi domini priores de dictis denariis & penſione de dicto poſtribulo percipiendis emere ſeu emi facere pro dicto cōmuni domus quæ ſunt a porta ſuperiori dicti poſtribuli uſq ad domum monaſterii de armata ex utraq parte uiæ quæ eſt intus portam prædictā pro condecenti precio declarando per duos bonos uiros quorū unus eligatur per ipſos dominos priores & alter per illos quorum domus ſunt. Faciant etiam de dicta penſione aptari & murari murum ſupra portam prædictā ita & taliter ꝙ illis qui habitant prope dictū poſtribulum nullum tedium nullaq iniuria inferatur nec eoꝝ aſpectus dicta de cauſa offendatur. Et ex parte inferiori ipſius poſtribuli faciant fieri aliam portam & ipſum poſtribulum aptari condecenter. Et ꝙ de dicta penſione & denariis ipſius non poſſit aliqua expenſa fieri in alia re uel opere donec prædicta fuerint expedita. Et ꝙ camerarius prædictus uinculo iuramenti teneatur ſupradictos denarios quos receperit de penſione prædicta ad petitionem ipſoꝝ dominorum priorū ſoluere & cōuertere in precium domoꝝ portaꝝ & ꝯſtōne opis ſupra dicti.

ℂ Quod meretrices non uadant per ciuitatem. Rub. 121.

ITem ſtatuimus ꝙ meretrices quæ ſtabūt aliquo tempore in poſtribulo cōis tuderti ſeu aliæ publicæ meretrices non poſſint nec debeant ire per ciuitatem tuderti uel eius burgos extra dictum poſtribulum niſi in die Sabbati. Et ſi inuentæ fuerint contra dictā formam capiantur & capi debeant per familiares dñorum poteſtatis & capitanei & per plateā dicti cōis publice fuſtigentur. Et nulla meretrix poſtribularia poſſit ſtare procul a dicto poſtribulo ultra tres perticas ad perticam cōis tuderti ſub pena .xx. ſol. corto. pro qualibet uice. Hoc intellecto & declarato ꝙ poſtribulum intelligatur & ſit ille locus qui poſitus eſt in ciuitate tuderti in regione S. Silueſtri & parrochia S. Ilarii in contrada quę dicitur caſalena in domo & iuxta domum quę fuit ſpallette & in aliis domibus ibidem emptis per dictum cōmune ꝗd uſum prædictum cui loco & poſtribulo coherent uiæ publicę & alia ſua latera. Meretrices

autem

autem & lenones haberi & intelligi volumus illas & illos qui & quæ cõmuniter morantur & ſe reducunt in poſtribulo & in loco prædicto.

De pena iniuriantis offendentis uel moleſtantis aliquam meretricem in poſtribulo & eius coherentiis. Rub. 122.

ITem ſtatuimus inſuper ꝙ nulla perſona iniuriam uel offenſam aliquã inferat alicui de prædictis meretricibus ſeu lenonibus in poſtribulo & loco prædicto ſeu in eius coherentiis ſub pena quæ de ſimili maleficio per formam ſtatuti cõmunis tuderti imponenda ueniret ſi talis iniuria uel offenſa inferretur uel fieret contra Ciuem tudertinum honeſte conditionis & uitæ. Nullus etiã proiiciat aliquẽ lapidem uel aliquid aliud ſupra uel infra domos dicti poſtribuli uel eius coherentias ſeu circũſtãtias uel ibidem moleſtiam ſeu uexationem aliquam inferat quoquomodo propter quã ſeu cuius occaſione meretrices & lenones ſe ibidem receptantes libere & cõmode ibi morari nequirent ſeu impedirentur. Et qui contrafecerit puniatur in quadruplum eius pene quę per formam ſtatutorũ dicti cõmunis imponenda veniret ſi tale maleficium alibi per eundem cõmitteret contra aliquẽ Ciuem tuderti bonę conditionis & famæ non obſtante ſtatuto aliquo in contrarium loquente.

Quod conductores poſtribuli teneantur illud aptare & de pena meretricum alibi hoſpitantium & ꝙ tertia pars queſtus ſiue lucri ſit conductoris. Rub. 123.

ITem ſtatuimus ꝙ conductores prædicti poſtribuli teneantur ipſum poſtribulum taliter aptare eorum expenſis ꝙ meretrices & lenones cõmode ibi ſtare & hoſpitari ualeant die noctuq;. Et ſi aliqua dictarum meretricum alibi hoſpitaretur abſq; licentia dicti conductoris puniatur in quinq; ſolidos Cortonenſes pro qualibet uice. Cuius pene medietas ſit cõmunis tuderti & altera medietas dicti conductoris. Et ꝙ dictus conductor tertiam partem eius ꝙ ipſe meretrices ex queſtu earum corpore perciperent ſiue lucrarentur habeat & recipiat ab eiſdem.

De denariis mutuatis per Iudeos. Rubrica. 124.

ITem ſtatuimus ꝙ omnes denarii quos Iudei a viginti citra mutuauerint cõmuni tuderti uel alicui perſonæ pro dicto cõmuni ſtent ac ſtare & ſtetiſſe intelligantur pro tempore præterito & futuro ad duos denarios pro libra ad plus. Dummodo ipſi duo denarii per libram non excedant nec excedere poſſint duplum uete ſortis ipſius debiti. Et ꝙ de dicta quantitate diſcomputentur & in ea compenſentur omnes denarii quos ipſi Iudei de uoluntate dicti cõmunis dictis de cauſis a Ciuibus uel comitatenſibus tudertinis hucuſq; perceperunt de datis per ipſum cõmune impoſitis uel aliunde ſiue aliter quoquomodo.

Quod nullus deferri faciat aliquas res ſuper aliquibus beſtiis certis diebus ſolẽnibus. Rubrica. 125.

ITem ſtatuimus ꝙ nulla perſona de Ciuitate uel comitatu tuderti ſeu in ipſa Ciuitate uel comitatu habitans deferri faciat per ipſam Ciuitatem uel eius comitatum aliquam rem ſuper aliqua beſtia die dominico nec in aliquo infraſcriptorum dierum, uidelicet die natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti cum duobus diebus ſequentibus, die Circũciſionis eiuſdem, die Epiphaniæ, diebus omnibus feſtiuitatum Virginis Glorioſæ, die Paſchatis Reſurrectionis Domini cum duobus diebus ſequentibus, die Aſcenſionis Domini, die Penthecoſtes, die feſtiuitatis Corporis Chriſti, diebus feſtiuitatum duodecim Apoſtolorum, & Beati

Io. Baptiſtę, die S. Fortunati. S. Saluatoris Sancti Pancratii. S. Matthęi, & Sancti Angeli de Septembre, ad penam & ſub pena decem ſolidorũ pro quolibet beſtia & qualibet vice. Et ꝙ quilibet poſſit contrafacientes denunciare & accuſare & habeat medietatem banni ꝙ ex eius denunciatione uel accuſatione peruenerit in cameram cõmunis tuderti. Hoc intellecto ꝙ prædicta non uendicent ſibi locum in illis qui deferrent herbam vel paleam ſuper aliquibus beſtiis ad uendendũ. Hæc etiam tempore uindemiarũ quo tẽpore cuilibet quibuſcũq; debus impune vuas & muſtum deferri facere ſuper quibuſcũq; beſtiis necnõ res alias ad uindemias opportuna licitũ ſit. Prędicta poteſtas publice banniri facere teneatur per ciuitatẽ tuderti in locis cõſuetis primo menſe ſui regiminis. Ac etiam quolibet dictorũ dierum unum ex ſuis officialibus ad perquirendum & perſcrutandum de prædictis. Et contrafacientes pena prædicta punire, de quo ſtetur officiali prædicti. Qui poteſtas habeat tertiam partem penæ prædictæ quæ ex inuẽtione & relatione talis ſui officialis peruenerit in cameram dicti cõmunis, & eam camerarius dictæ cameræ ſibi ſoluere teneatur.

Quod diebus Dominicis & feſtiuis liceat ferrare in caſu neceſſitatis. Rubrica. 126.

Item ſtatuimus ꝙ cuilibet Mareſcalco liceat ferrare ęquos mulos & aſinos, & alia animalia quæ ferrantur etiam diebus Dominicis & feſtiuis ſi neceſſitas vigeat, non obſtãtibus aliquibus ordinamentis tam cõmunis Tudertí quã conſulum dictę artis in contrarium loquentibus, & intelligatur ꝙ neceſſitas vigeat ſi ille cuius animal ferrari petitur id ſuo firmauerit iuramento.

Explicit quarta diſtinctio.

ℭINCIPIT QVINTA DISTINCTIO
Iuris, municipalis Tudertini.

ℭQuod quelibet ars in feſto Sancti Fortunati ſe debeat congregare. Rubrica Prima.

ITem ad laudem & honorem Dei & beatæ Mariæ Virginis & Sancti Fortunati & alioꝝ rum Sanctorum quorum corpora requieſcunt in eccleſia ſancti Fortunati ſtatuimus qđ Conſules cuiuſlibet artis quindecim diebus ante feſtum Sancti Fortunati faciant congregare homines ſuę artis & per ipſos prouideri & ordinari ꝙ habeant cereum & luminaria in ſero vigiliæ Sancti Fortunati pro offerendo ipſum cereum apud dictam Eccleſiam in ſero prædicto.

ℭDe pena artium non facientium cereum in feſto Sancti Fortunati & cum qua arte quis pro cereo ſoluat. Rubrica. 2.

ITem ſtatuimus quod quindecim diebus ante feſtum glorioſi cõfeſſoris beati Fortunati ꝓtectoris & defenſoris cõis & populi tudertini in locis ſolitis per ciuitatẽ tuderti publice bãniatur quod quelibet ars dictę ciuitatis quæ a.xx.annis citra conſules ſolita eſt eligere, uel cereum facere in dicto feſto teneatur, & debeat qualibet anno facere cereum nõ coloratum aliquo colore ſuppoſitiuo, ars contrafaciens in centũ ſol.corto.uice qualibet puniatur. Et nihilominus artifices ipſius artis ipſum cereũ prout debent facere cõpellantur. Item quod nullus artifex poſſit uel debeat cogi ad ſoluendũ pro cereo faciẽdo in dicto feſto niſi pro una arte tantũ v3, pro illa arte quam ipſe artifex magis cõtinue exercet, & de hoc ſtetur iuramẽto talis artificis nec coacti. Statuentes quod ſi qua ars ciuitatis tuderti ẽt ſi Conſules eligere conſueuerit nõ fecerit cereum ſiue lampadẽ argenteam in Feſto S. Fortunati & eam uel eũ nõ obtulerit in ipſa eccleſia S. Fortunati more aliarum artiũ Conſules eligere nõ poſſit. Et ſi hoies dictæ artis Cõſules elegerint tales ſic electi pro Conſulibus ab aliquibus nõ habeantur nec debeant ab aliquo officiali dicti cõis pro cõſulibus reputari. Pręterea volumus & declaramus ꝙ oẽs & ſinguli cenciaroli intelligantur eſſe & ſint de arte pizzicarolorũ & cũ hoibus ipſius artis contribuere teneantur ad oẽa expenſas ut alii artia præfatæ pizziecariæ.

ℭDe cereis portandis per ſindicos comitatus in feſto S Fortunati. Rub. 3.

ITem ſtatuimus ꝙ quelibet uniuerſitas cuiuslibet caſtri & villæ comitatus tuderti, teneatur in ſero uigiliæ S. Fortunati portare ad ciuitatẽ tuderti unũ dupleriũ de cera bonũ & ſufficientẽ & illum repreſentare in pede ſcalarum palatioꝝ cõis tuderti officiali, qui per dños priores populi tuderti ad hęc fuerit deputatus. Et nulli de ciuitate tuderti ipm dupleriũ dare debeat ſed ſuis manibus ad eccleſiã S. Fortunati ipſum portare debeat & offerre.

ℭDe pena proiicientiũ lapides in circuitu S. Fortunati. Rub. 4.

ITem ſtatuimus ꝙ nullus audeat uel pręſumat ꝓiicere lapides infra mœnia & circuitum eccleſiæ S. Fortunati uel mittere ſpiculã uel palluctas cũ baliſtra uel arcu contrafaciẽs puniatur vice qualibet in decem ſolidis cortonen. Et de hoc ſtetur relationi cuiuſlibet fratris uel familiaris conuentus dicti loci.

ℭDe poteſtate & balia infraſcriptoꝝ ſindicoꝝ & ꝓcuratoꝝ fratruũ cõuentus S. Fortunati & alioꝝ conuentuum ordinis fratrũ minorũ tudertinę dioceſis. Rub. 5.

ITem ſtatuimus ꝙ oẽs & ſinguli infraſcripti & quilibet eoꝝ in ſolidũ ita ꝙ nõ ſit melior cõditio occupãtis, & quod per vnũ uel per plures eoꝝ inceptũ fuerit alii & quilibet eoꝝ libere poſſint proſequi finire & terminare, ſint & eſſe intelligantur de cætero uigore & authoritate pñtis ſtatuti, ueri & legitimi ſindici procuratores & adminiſtratores, in oĩbus & ſingulis & ſuper oĩbus & ſingulis cauſis litibus & qõnibus motis ſeu mouẽdis, de bonis rebus & iuribus ſeu ſup bonis rebus & iuribus cõceſſis donatis ſiue relictis quocũq; modo uel titulo inter uiuos ſeu in vltima uoluntate ſeu impoſterũ concedẽdis donandis & relinquẽdis cõuentui fratrũ minorum eccleſiæ S. Fortunati de tudertino ſeu aliis cõuentibus ipſoꝝ fratrũ minorũ alioꝝ quorũcunq; locorum tudertinæ dioceſis ſeu ẽt ipſis locis ſiue pro opere ipſoꝝ locorum. Qui quidẽ ſindici ꝓcuratores & adminiſtratores habeant in prædictis & ſup prædictis ac ẽt circa ea & ab eis dependentia ſeu occaſione tam in iudicio quã extra iudiciũ plenum liberũ & gñale mandatũ cũ plena & libera & gñali adminiſtratiõe. Ita ꝙ libere poſſint tam in iudicio quã extra ipſas lites cauſas & qõnes & actus quoslibet in prædictis & pro ꝑdictis & prędictoꝝ quolibet opportunos facere & exercere. Et ꝙ cõtra ipſoꝝ perſonas uel alicuius eorũ ſeu cõtra pñs eorum mandatũ nihil poſſit obiici per quãcunq; perſonam locũ collegiũ & uniuerſitatẽ quominus ad actus ſingulos opportunos iudiciales & extraiudiciales in pręd ctis & circa prædicta & quolibet prędictoꝝ libere admittantur & admitti debeant tanquam ueri & legitimi ſindici ꝓcuratores & adminiſtratores ẽt in caſibus in quibus de iure expreſſum ſeu ſpãle mandatũ requireretur, & ẽt in cõſimilibus & maioribus. Et ſpãliter ꝙ poſſint & ſibi liceat ſuper ꝑdictis & quolibet prædictoꝝ & circa ea & quolibet prædictoꝝ eorum iuramentũ calũniæ ueritatis malitiæ & in litem & quodlibet aliud iuramentum præſtare & deferre, & exceptiones oppoſitiones replicationes & defenſiones quaslibet ꝓponere & allegare, litẽ conteſtari in caſibus opportunis ſi qui occurrerent teſtes, inſtrumenta, & iura quælibet producere, iudices, notarios, & conſultores eligere, & ſuſpectos recuſare, & iuriſdictionẽ cuiuslibet iudicis prorogare, ſententias tam interlocutorias quã diffinitiuas ferri facere eaſq; audire & a quibuſcũq; ſentẽtiis interlocutionibus & grauaminibus appellare & recurrere, arbitros & arbitratores eligere, alienationes quaslibet tranſactiones, cõuentiones, & amicabiles cõpoſitiones ſup prædictis facere, ꝓut eis uidebitur expedire, oẽmq; pecuniatũ quãtitatẽ uel rem aliã petere exigere & recipere a quibuſcũq; debitoribus dictis de cauſis ſeu occaſionibus uel eaꝝ aliqua obligatis, & de hiis que receperint eos quietare & liberare, & quicquid ad eoꝝ manus peruenerint cauſis ſiue occaſionibus ſupradictis uel aliqua eaꝝ cõuertere & expendere in utilitatẽ & cõmodum ꝑdictorũ cõuentuum & locorum. Et gñaliter oĩa & ſingula facere quæ in prædictis & circa ꝑdicta & quolibet eorum fuerint opportuna, & quæ per quẽlibet uerum & legitimũ ſindicũ ꝓcuratorem & adminiſtratorẽ fieri poſſent. Et ꝙ poteſtas & capitaneus & eorum iudices & quilibet eorũ qui de prædictis uel aliquo prædictorum fuerit requiſitus ſup prædictis dictos ſindicos ꝓcuratores & adminiſtratores & eorum quẽlibet benigne audire & exaudire teneantur. Et ipſas lites qõnes & cauſas ad eorũ poſtulationẽ examinare cognoſcere & terminare & expedire breuiter ſũmarię & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii, & ſine ſolutione alicuius ſalarii. Et quod audire nõ debeant nec poſſint aliquẽ qui qualitercũq; impugnauerit ſeu nixus fuerit impugnare preſens eorum mandatum quocũq; iure uel modo quinimmo talem opponentem prorſus reiicere & repellere teneantur non obſtante iure aliquo canonico uel ciuili ſeu aliquo capitulo ſtatutorum dicti communis incontrarium loquentibus quibus omnibus per præſens capitulum ex certa noſtra ſcientia derogatum eſſe intelligi uolumus & mandamus. Et hoc capitulum ſingulis annis quibus ſtatuta cõmunis tuderti contigerit renouari de ſtatuto in ſtatutũ ponatur, Nomina vero ipſorum ſindicorum procuratorum & adminiſtratorum ſunt hæc videlicet.

¶ Quod

¶ Quod incluſæ intelligantur ſine ſalario. Rub. 6.

Item ſtatuimus q̃ omnes incluſæ in quocũq; loco ciuitatis uel comitatus tuderti ad pœnitentiã agendam audiantur ſuper earum petitionibus & cauſis ſine ſalario ac breuiter ſummariæ & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicii.

¶ Quod cauſæ relictorum operi & eccleſiæ Sancti Fortunati ſummariæ diffiniantur. Rub. 7.

Item ſtatuimus q̃ in cauſis & ſuper cauſis litibus & quæſtionibus legatorum relictorũ uel relinquendorum per quãcũq; perſonam in eius teſtamento uel alia eius ultima uolũtate conuentui fratrũ minorum eccleſiæ Sancti Fortunati uel ipſi eccleſiæ uel pro eius opere. Iudices curiarum cõis tuderti ad ciuilia deputati poſſint & debeant cognoſcere, procedere, pronunciare, diffinire, & exequi breuiter ſummariæ & de plano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii ac etiam omni appellatione remota.

¶ De pena cantantis uel inhoneſtum facientis ante monaſterium uel carcerem alicuius mulieris ibi recluſę ad penitentiã agendam. Rub. 8.

Item ſtatuimus q̃ nullus audeat de die uel de noctæ cantare ſiue aliquod inſtrumentum ſonare ante carcerem alicuius mulieris ibi recluſę ad penitentiam agendam ſiue ante aliquod monaſteriũ. Contrafaciens uero in .xx. ſolidis cortonen. uice qualibet puniatur. Item quod nullus ſtet ante talem carcerem contra uoluntatem ipſius mulieris. Et qui contrafecerit poſt prohibitionem ei factam a continentibus, in uiginti ſolidis cortonenſibus uice qualibet puniatur.

¶ De pena vaghigiantium ſiue cantantium uel aliquod inhoneſtũ, dicentium uel, facientium ante eccleſiam uel locum religioſum ſiue intus. Rub. 9.

Item ſtatuimus, q̃ nullus aliquo tpe & maxime diebus Dominicis & feſtiuis ſtet ante uel prope aliquã eccleſiã uel locum religioſum ſeu in ipſa eccleſia uel loco religioſo ad cantandum uel vaghigiandũ ſeu inhoneſtũ aliqđ dicẽdũ uel faciendũ. Contrafaciens in aliquo p̃dictorum in .xl. ſol. cort, uice qualibet puniatur. Saluis aliis penis maioribus in aliquo capitulo ſtatutorum dicti cõmunis contentis, & de prædictis ſtetur in quolibet dictorum caſuum relationi & aſſertioni cuiuſlibet officialis poteſtatis ſeu capitanei ciuitatis tuderti. Et quod poteſtas ſiue capitaneus cuius officium prædicta uel aliquod prædictorum retulerit habeat quartam partem totius eius quod dicta de cauſa in cameram cõmunis tuderti fecerit deuenire. Item quod domini priores populi tuderti teneantur uinculo iuramenti eligere cuſtodes ſecretos prout eis uidebitur conuenire qui per ſacramentum ab eis præſtitum denuntient omnes & ſingulos contrafacientes in aliquo prędictorũ. Et prædicta per ciuitatem tuderti in locis ſolitis publice bãniantur ſaltem ſemel tempore regiminis cuiuſlibet poteſtatis & capitaneus ciuitatis eiuſdem.

¶ Quomodo & quando offerantur captiui & qui offerri non poſſint. Rub. 10.

Item ad honorem & reuerentiam Omnipotentis DEI, & beatiſſimæ Mariæ ſemper Virginis & Beati Fortunati confeſſoris & totius celeſtis curiæ glorioſiſſimæ Statuimus quod Dominus Capitaneus, Populi Tudertini, uinculo

cancellari & caſſari. Et de hoc teneatur facere inquiſitionem. Poſſint tamen abſq; ſolēnitatē prædicta fieri pro dicto hoſpitali contractus locationis ad laboritium uel penſionem pro tēpore & ad tempus triū annorū ad plus. Et quod præceptor ſiue rector dicti hoſpitalis eligatur per cōſiliū populi tudertini quoties fuerit opportunū cuius ſalariū ſiquidem talis rector fuerit de ciuitate uel comitatu tuderti excedere non poſſit libras triginta cortonen. pro quolibet anno. Qui rector antequā ipſum officium adminiſtrare incipiat iurare teneatur in dicto conſilio de ſuo officio bene diligenter ſolicite & legaliter exercendo, & ipſo officio finito teneatur ſtatim rationem reddere ratiocinatoribus adhoc per dominos priores populi tudertini deputandis de introitibus prouentibus & exitibus & expenſis dicti hoſpitalis. Et deinde dicta ratio in dicto conſilio legatur. Item quod nullus poſſit uel debeat aquam pluuialē fluentem per uiam dicti cōmunis a porta Sanctæ Praxedis uſq; ad dictū hoſpitale impedire quē libere fluat & fluere poſſit ad dictum hoſpitale, adhoc ut ſedilia ſiue cloacæ dicti hoſpitalis melius purgentur & mundentur, & ſi quis contrafecerit puniatur in uiginti ſolidis qualibet uice. Item oēs oblati & familiares ipſius hoſpitalis teneantur obedire mandatis præceptoris ſiue rectoris poſiti & ordinati a dicto cōmuni in dicto hoſpitali. Et non poſſit poteſtas ſiue capitaneus uel alius rector ſiue officialis cōmunis tuderti uel aliquis de alicuius eorū familia petere uel recipere aliquem pānum ſiue lectum uel aliam ſuppellectilem dicti hoſpitalis a præceptore ſiue a rectore ipſius hoſpitalis uel aliquo alio de ipſo hoſpitali ſub pena librarum uigintiquin. ꝑ pro quolibet eorū contrafaciente & pro qualibet uice. Rector uero prędictus cōtrafaciens ipſo de facto de ſuo officio ſit priuatus. Et nullus carnaliter cognoſcat ſeu carnaliter cognoſcere attentet aliquam mulierem in ipſo hoſpitali morantem ſub pena librarū centum cortonenſ. ac etiam maiori pena arbitrio poteſtatis ſeu capitanei ciuitatis tuderti de tali maleficio cognoſcentis. Et nihilominus talis malefactor ſine ſpe aliqua ulterius reuertendi ad hoſpitale p̄dictū ab ipſo hoſpitali eiiciatur & ꝗ ꝯtra voluntatē rectoris ſiue familiaris dicti hoſpitalis nullus intret hoſtiū ſiue clauſtrū dicti hoſpitalis ſub pena. xxv. lib. & ultra arbitrio poteſtatis ſeu capitanei p̄dicti de tali maleficio cognoſcentis, & dictus pręceptor ſiue rector ipſius hoſpitalis teneať & debeat ſemel in anno uenire ad conſiliū cōis tuderti & in ipſo ꝯſilio cōfiteatur ſe tenere pro dicto cōi & eius nomine dictum hoſpitale charitatis & bona ipſius. Item quod nulla perſona grauetur uel grauari debeat in aliqua data uel collecta ſoluenda pro terris & poſſeſſionibus quas dictum hoſpitale emerit uel alio quocunq; iure uel titulo ad ipſum hoſpitale peruenerit ſed eleuentur ipſe terre & poſſeſſiones de libra illorum quorum fuerit & ponantur & ſcribantur inuentario dicti hoſpitalis. Et quicunq; uenire uoluerit ad dictum hoſpitale & pro utilitate ipſius hoſpitalis uoluerit edificare in aliqua parte dicti hoſpitalis aliquam domum ſuis expenſis, & dimittere de bonis ſuis dicto hoſpitali & facere dictū hoſpitale hæredem in bonis ſuis libere poſſit ipſam domum ibidem edificare, & quod per rectorem dicti hoſpitalis ſeu per aliquem alium inde expelli non poſſit. Ita tamen quod ipſa domus perpetuo ſit hoſpitalis prædicti & ipſi hoſpitali per talem ædificantem in reuocabiliter concedatur. Et quod talis perſona quæ ipſam domum ædificauerit de bonis dicti hoſpitalis propria habere non poſſit rem quatenus proceſſerit de uoluntate dicti rectoris, & quod nullum officiū habeat in ipſo hoſpitali nec illud tantū quod ei cōmitteretur per rectorem prędictum, & quod nulla perſona cuiuſcunq; conditionis exiſtat audeat aliquam moleſtiam ſiue iniuriā rectori ipſius hoſpitalis qui nunc eſt uel pro tpe fuerit uel alicui perſonæ ipſius hoſpitalis oblatæ, iactatitie, uel familiari ſiue cuiuſcūq; perſonæ que in dicto hoſpitali receptaretur inferre per ſe uel alium quoquomodo ſeu in bonis aliquibus ipſius hoſpitalis ſiue ad ipſum hoſpitale pertinentibus quocunq; iure vel titulo aliquod damnum dare uel inferre. Qui autem contrafecerit emendet ipſum damnum totaliter hoſpitali prædicto, & nihilominus

condẽnet dicto cõi in quadruplo penæ cõtentę in ſtatuto dicti cõis pro tali moleſtia iniuria
ſiue dãno. Et ſi in ſtaturis dicti cõis de tali maleficio nõ reperiret pena expreſſa & ſpecificata
puniatur eo caſu pena quę de ſimili maleficio per formã ipſoꝝ ſtatutorũ alias iponenda ueni
ret, facta ſimili modo eius quadruplicatione in quolibet caſuum prædictoꝝ. Et ſi ſimilis pena
in ipſis ſtatutis nõ reperiret puniatur talis delinquens ſm iura cõe uel prout rectori de tali ma-
leficio cognoſcenti iuſtũ & equũ uidebitur, inſpecta & cõſiderata qualitate facti & ꝯdõne p-
ſonæ talis delinquentis. Et ꝙ oẽs ablati iactatitii & familiares dicti hoſpitalis & gñaliter oẽs
qui in ipſo hoſpitali receptarent ſeu habitarẽt teneant & debeant obedire rectori ipſius ho-
ſpitalis ac officialibus per eundẽ rectorẽ in ipſo hoſpitali poſitis & deputatis, & ꝙ ipſe rector
poſſit & debeat ipſos cogere & coercere ad ipſam obedientiã exhibenda & inobediẽtes corri
pere prout ſibi videbitur ꝯuenire. Et ꝙ dicti poteſtas & capitaneus & quilibet eoꝝ teneantur
& debeant ad requiſitionẽ dicti rectoris eidẽ rectori exhibere ſuos beruarios ad capiendũ &
carcerãdũ quoſcũqꝫ de prędictis inobedientes ſeu alias delinquẽtes. Et ꝙ nullus de pręd. dictis
portet ſeu portare poſſit aliqua arma ẽt in caſu cõiret p formã ſtatutoꝝ dicti cõis cõceſſo ſine
expſſa & ſpãli licẽtia & uoluntate rectoris pdicti. Et ꝙ cõtrafacientes ad requiſitionẽ & uolũ
tatẽ eiuſdẽ rectoris de dicta delatione armoꝝ per ipſum dñm poteſtatẽ ſeu capitaneũ puniã-
tur. Et nullus de prædictis poſſit uel debeat donare ſeu cõmodare alicui aliquã ſuppellectilem
uel rẽ aliam dicti hoſpitalis ſine expreſſa licẽtia dicti cõis. Et ꝙ dicti poteſtas & capitaneus
& eorũ quilibet & eorum officiales in oibus caſibus opportunis eorũ cõſilium auxilium & fa
uorẽ exhibeant dicto rectori & ſindico hoſpitalis pdicti quoties ab eiſdẽ uel altero eorũ fue-
rint requiſiti. Et ꝙ qcunqꝫ fuerit rector uel notarius dicti hoſpitalis finito termino ſue electio
nis dictũ officiũ exercere ſeu ad ipm eligi uel aſſumi nõ poſſit uſqꝫ ad tres annos tunc pxime
ſubſequẽtes. Ita tñ ꝙ hæc locum nõ habeant in fratribus minoribus predicatoribus ſeu here-
mitanis ſi aliqñ ad ipſum officiũ rectoratus per dictum cõe electi fuerint uel abſumpti. Nulla
ẽt perſona quæ in dicto hoſpitali aliqñ adminiſtraſſet officiũ poſſit vel debeat idẽ officium
poſtquã ipſum finierit gerere vel adminiſtrare in dicto hoſpitali uſqꝫ ad vnũ menſem ex tunc
proxime ſequuturũ. Et ꝙ nullus in dicto hoſpitali eligi uel aſſumi poſſit pro ſacerdore ſeu ad
ipſum ſacerdotale offm̃ ibi adminiſtrãdũ niſi per dictum cõe & pro tpe & eo mõ quo & prout
ipſi cõi placuerit. Nec ẽt in dicto hoſpitali aliquis recipi poſſit pro toto tpe ſue uitæ ſeu uſqꝫ
quo vixerit ſine expreſſa licentia dictorum dñoꝝ priorum uel duatũ partiu eorundẽ. Et ſi re-
ctor dicti hoſpitalis aliquã perſonam preter uel cõtra dictã formam receperit totũ ſuum ſala
rium ipſo iure amittat. Et nihilominus ab officio dicti rectoratus debeat remoueri. Et oẽs p-
ſonæ infirmæ quæ in dicto hoſpitali fuerint curẽtur & alantur & gubernẽtur prout decẽs &
opportunũ extiterit de bonis & rebus ipſius hoſpitalis. Et ꝙ ſup pdictis eligantur, & depu
tentur duæ pſonę vna uidelicet femina & alter maſculus. Et ſi tales pſonæ in pdictis fuerint
negligentes de ipſo hoſpitali eiiciantur nec in ipſo hoſpitali ulterius admittantur. Et ꝙ nulla
mulier ætatis .xl. ann. uel ab inde infra habitet ſeu moretur in aliqua domo ipſius hoſpitalis
in comitatu tuderti. Nec ẽt ſimul habitet in uno & eodem loco cum aliquo maſculo ætatis
.xiiii. ann. vel abinde ſupra niſi occaſione curæ & cuſtodiæ infirmorum. Et cõtrafacientes tam
maſculus quã femina de dicto hoſpitali, eiiciatur nec ad ipſum vlterius admittatur. Et ꝙ nul-
lus oblatus ſeu iactatitius dicti hoſpitalis poſſit habere aliqd ꝓprium. Et ſi quis hẽre õi habere
repertus fuerit illud pleno iure ipſi hoſpitali applicetur & acqratur & acquiſitum ipſo iure in-
telligatur. Et ꝙ pro prædictis effectualiter obtinendis & cõſequendis rector ſeu ſindicus di-
cti hoſpitalis agere valeat pro dicto hoſpitali & eius noie ac ſi imediate directe originaliter
& a principio tale quid oẽmqꝫ ius in eo ſiue ad id vel ob id cõpeterent ſeu ꝙ competere poſſet
per ipſum hoſpitale & ipſi hoſpitali legitimæ acquiſitum fuiſſet. Et ꝙ dicti poteſtas & capi-

taneus

tantus & eorum cuiuſlibet offi ciales qui de prædictis fuerint a dicto rectore ſeu ſindico requi
ſiti per dictum rectorē & ſindicum & eoꝝ quilibet effectualiter audiant & exaudiant in præ
dictis. Et ꝙ oēs & ſinguli tam mares quā feminae dicti hoſpitalis cuiuſcū ꝗ ætatis ſint teneā
tur publice palam in eorū & ſuper eorum ueſtimentis habere & deferre ſignum dicti hoſpita
lis & dicti cōis tuderti cōtrafaciens in carceribus dicti hoſpitalis includatꝰ ibiq; detineatur ad
beneplacitū dicti rectoris. Et ꝙ ſimilia ſigna ponātur & teneātur ſuper oibus & in omnibus
coopertoriis lectorū dicti hoſpitalis & ꝙ oēs & ſinguli mares dicti hoſpitalis habeāt & portēt
mantellū amplum cum caputeo retro & ēt capellinam ſuper eoꝝ capitibus cum dicto ſigno,
& ꝙ habere uel portare nō poſſint cappam ſeu mantellū rotundū ſeu ihedeſch nū ſeu gardaa
tum uel copertonē nec pānū aliquē coloratū. Cōtrafaciens in prædictis uel aliquo prędicto
rum in dictis carceribus recludatur. Et nihilominus poſtquā talis carceratus fuerit de dicto
hoſpitali eiiciatur prout & qñ dicto rectori placuerit. Et ꝙ oēs & ſingulæ perſonę dicti hoſpi
talis debeant ſimul in eodē refectorio comedere ſeparatim tñ maſculi a feminis, & de coquii
na & uictualibus cōibus, cōtrafaciens puniatur ad arbitrium dicti rectoris. In quoꝝ tñ nume
ro nō includantur infirmi ſeu qui ſibi diminui ſanguinē fecerint & aliquā medelam aſſume
rent, qui alibi & de aliis uictualibus ſibi magis expedientibus comedere licite & ipune poſſint,
iuxta diſcretionē tñ & prouidentiam dicti rectoris. Et ꝙ nullus maſculus maior. x. ann. iacere
poſſit in loco deputato mulieribus habitantibus in dicto hoſpitali. Et uerſa uice nulla mulier
maior octo annis iacere poſſit in loco maſculis deputato. Cōtrafaciens coherceatur & corri
piatur arbitrio dicti rectoris. Et ꝙ oēs familiares dicti hoſpitalis & pauperes qui ibidem rece
ptati fuerint, aliī debeant decenter & cōmode, de bonis dicti hoſpitalis, & ꝙ oēs fructus ꝗ in
dicto hoſpitali ultra maſſaritias expenſas dicti hoſpitalis ſupabundauerint āno quolibet ex
pendantur & cōuertantur in maritando & dotando mulieres in dicto hoſpitali morantes uel
in alia cōmoda dicti hoſpitalis prout dicto cōi magis expediēs & cōueniens uiſum fuerit. Et
ꝙ rector dicti hoſpitalis recipiat in dicto hoſpitali cētū pſonas pauperes & infirmas quę de ſuis
facultatibus nullatenus ualeant ſubſtentari. Et ꝙ nulla perſona in dicto hoſpitali habitās ſeu
ibi receptata habeat uel habere poſſit aliquā cameram ſeparatam a cōi dormitorio ſeu lectū
ſuum clauſum ſiue circūdatum ſtigis cartonis uel re alia, ſed ſtare debeant in cōi dormitorio p
ſonis ſui ſexus deputato. Cōtrafaciens eiiciatur de hoſpitali prędicto, ita tñ ꝙ in infirmis hoc nō
uēdicent ſibi locum. Itē ꝙ quilibet de dicto hoſpitali ætatis. xiiii. ann. uel abinde ſupra uſq;
in ætatem lxx. ann. ſanus corpore teneatur colere terras & poſſeſſiones dicti hoſpitalis & alia
negotia dicti hoſpitalis gerere iuxta mandatū dicti rectoris prout magis & melius poterit, cō
trafaciens eiiciatur de hoſpitali prędicto. Inſuper ſtatuimus ꝙ ſi aliqua pſona oblata ſeu pre
ctata dicti hoſpitalis de dicto hoſpitali aufugerit ſeu de dicto hoſpitali receſſerit uel expulſa
fuerit ſui culpa, de cætero in dicto hoſpitali nō recipiatur nec recipi ualeat ſine licentia & uo
luntate dicti cōis. Præterea uolumus ſtatuentes ad hoc oēs & ſinguli habitantes in dicto ho
ſpitali ſint conſcii prædictorū nec de eis poſſint prætendere ignorantiam aliquam quod pię
ſens capitulum ſaltem ſemel quolibet menſe ad eorum plenā intelligentiam legatur inter om
nes uulgariter & diſtincte.

¶ Quod cauſæ hoſpitalis charitatis expediantur breuiter & ſum mariæ infra quadraginta dies. Rub. 12.

ITem ſtatuimus ꝙ oēs & ſingulæ lites & cauſæ ciuiles ordinariæ uel extraordinariæ
hoſpitalis charitatis cōis tuderti tam pendentes quā futuræ & tam in agendo quam in
defendendo ac etiam in reconueniendo ad requiſitionem & beneplacitum rectoris ſeu

ſindici dicti hoſpitalis cognoſcant examinent diſcutiātur & terminētur,& executioni mandētur,breuiter sūmarie,& de plano,& ſine ſtrepitu,& figura iudicii.Necnō tam iuris cōis quā ēt ſtatutoꝝ cōis tudertti ſolēnitate omiſſa.Et ꝙ iudices coram quibus dictæ lites & cauſæ uer terentur eas terminare & diffinire debeant infra.xl.dies,ex die dictæ motæ litis,& cauſæ cōputandos.Et ſiquis ipſoꝝ iudicū negligens ſeu culpabilis fuerit in prædictis,in lib. 50.corto.uice q̄libet puniatur.Et ꝙ quilibet iudex cōis tuderti teneatur ad petitionē dicti rectoris ſeu ſindici eundē rectorem ſeu ſindicū inducere in corporalē poſſeſſionē oium bonoꝝ quæ olim fuerunt oblatorum dicti hoſpitalis ſiue ad eos peruenerunt tpe ipſius oblati.

¶ Quod bona hoſpitalis charitatis abſq; licentia conſilii populi alienari,vel obligari non poſſint. Rub. 13.

ITem ſtatuimus ꝙ per aliquē rectorem,vel ſindicū hoſpitalis charitatis,ſiue per capitulū hoſpitalis prædicti nō poſſit quolibet in futurū cōtrahi aliqd mutuū uel obligatio aliqua,de aliqua quātitate pecuniæ uel re alia nec aliquid de poſſeſſionibus dicti hoſpitalis pignorari,uel quouis alio modo uel titulo alienari,ſine expreſſa licentia conſilii populi dicti cōmunis,& ſi contrafieret non valeat neq; teneat ipſo iure.

¶ Quod dñi priores vadant ad hoſpitale charitatis de rōne reddenda eis de bonis hoſpitalis eiuſdem. Rub. 14.

ITem ſtatuimus ꝙ dñi priores populi tudertini teneātur & debeant tpe cuiuſlibet prioratus oēs uel ſaltē octo ex eis una cū notario ire ad ſupra dictū hoſpitale charitatis & ibi facere inquiſitionē ſolēnē de hiis quæ fiunt & adminiſtrantur in dicto hoſpitali & ſi inuenerint aliqd malefactū uel aliquid ꝙ uideretur dictis dñis prioribus legi facere in cōſilio populi ꝙ fiat ſup pdictis illud ꝙ ipſis dñis prioribus uidebitur & placebit.Et ꝙ ipſi dñi priores ſemel in anno de menſe Ianuarii reuidere poſſint & debeant inuētaria oium & ſingulorū bonoꝝ & iurium dicti hoſpitalis,ſeu ad dictum hoſpitale pertinentiū,ac ēt exituū expenſaꝝ & debitorum eiuſdem hoſpitalis,& de prædictis rationem diligēter reuidere,& calculare,eaq; recipere ab adminiſtratoribus dicti hoſpitalis,& quod faciant obſeruari omnia & ſingula ſtatuta facta in utilitatem hoſpitalis prædicti.

¶ De inquiſitione facienda per rectorem dicti hoſpitalis. Rub. 15.

ITem quilibet rector dicti hoſpitalis debeat diligēter perquirere ſi in dicto hoſpitali eſt aliquis proiectius ætatis.xv.ann.uel abinde ſupra,& ſi quē ibi eſſe inuenerit,operetur ꝓ poſſe,ꝙ talis proiectius in dicto hoſpitali debeat ſe offerre.Et ſiquis ipſoꝝ hoc facere recuſauerit de ipſo hoſpitali expellatur ſine ſpe aliqua ulterius redeundi ad hoſpitale prædictum.

¶ Quod rector dicti hoſpitalis notificet dñis prioribus ordinamēta & inuētariū ipſius hoſpitalis & ipſa ordinamēta penes ſe habeat. Rub. 16.

ITem ſtatuimus & ordinamus ꝙ rector dicti hoſpitalis teneatur & debeat ſingulis annis prima hebdomada menſis Ianuarii cōparere corā dñis prioribus populi tudertini & eiſdem notificare contenta in ordinamentis dicti hoſpitalis.Et coram eis inuētaria dicti hoſpitalis in ſcriptis exhibere uinculo iuramenti ad penam.xxv.lib.corto.eidē de facto ſi cōtrafecerit auferendam,& idem rector debeat penes ſe habere omnia & ſingula ſtatuta & ordinamenta facta & impoſterū facienda per cōe tuderti pro hoſpitali prædicto ſuper negotiis ipſius hoſpitalis,& ipſa ſtatuta & ordinamenta ſaltem ſemel in anno legi facere in capitulo ſeu adunantia ipſius hoſpitalis.

¶ Quod

¶ Quod hoſpitale charitatis non teneatur ultra vires hæreditatis ad ipſum hoſpitale de uoluntate. Rub. 17.

ITem ſtatuimus ꝙ hoſpitale charitatis pro aliqua hæreditate eidem delata uel impoſterum deferenda totaliter uel pro aliqua parte iure directo uel fideicōmiſſi ſiue ſubſtitutionis cuiuſcūq; ſeu alio quoquo iure & per ipſum hoſpitale ſeu eius nomine iam addita & acceptata ſeu impoſterū adeunda & acceptāda teneri ſeu quoquomodo grauari nō poſſit nec debeat a quacūq; perſona, loco, collegio, uel uniuerſitate, ultra uires hæreditatis eiuſdē. Ac etiam eidem hoſpitali cōpetat & cōpetere poſſit & debeat cū effectu quarta trebellianica & falcidia, oēq; aliud ius & cōmodū perinde ac ſi de ipſa hæreditate pro parte dicti hoſpitalis inuentarium legitimæ & infra legitima tempora factum eſſet, & omnia alia iuris ſolēnia & opportuna legitimæ ad plenū obſeruata fuiſſent, quę omnia fictione & auctoritate pñtis capituli pro factis obſeruatis & adimpletis intelligi uolumus & mandamus.

¶ Quod ſindicus hoſpitalis charitatis admittatur ad accuſandum. Rubrica. 18.

ITem ſtatuimus ꝙ ſindicus goſpitalis charitatis admittatur ad accuſandū in curiis maleficiorum cōis tuderti de quocū q; maleficio per quācūq; perſonā cōmiſſo ſeu ꝙ cōmiſſum diceret in aliqua re ad dictū hoſpitale pertinente quocūq; iure uel titulo & ad procedendum in ipſa cā ad actus oēs & ſingulos opportunos tanquā legitimus accuſator.

¶ De uno bono doctore in iure ciuili forenſe habendo. Rub. 19.

ITem ſtatuimus ꝑ augumēto honore & ſtatu ciuitatis tuderti ꝙ dñi priores ppl. ciuitatis tuderti qui ꝑ tpe fuerint teneant & debeant vinculo iuramēti poſt approbationem pñtis ſtatuti infra duos menſes ex tunc proxime ſequuturos cōuocari & adunari facere in palatio eorū habitationis .lx. bonos viros maioris librę, quorū .xxx. debeāt eſſe magnates & potentes, & alii .xxx. ſint populares & conſules artiū dictæ ciuitatis, & inter eos proponere quid ſit agendū per dictum cōe & ipſos dños priores, de electione & ſuper electiōe unius boni doctoris iuris ciuilis forenſis habendi in ciuitate tuderti qui iura doceat uolentes ipſa iura audire. Et quid faciendum ſit de ipſo bono doctore hñdo & de ſalario eidem doctori per dictum cōe dando & pro quanto tpe eligatur, & gñaliter de omnibus aliis pactis & cōuentionibus cum ipſo doctore faciendis. Et quicquid per ipſos dños priores & prędictos .lx. bonos uiros, & conſules ſeu duas partes ipſorū, de prędictis & ſuper prædictis prouiſum ordinatum & deliberatum fuerit, ualeat & teneat & executioni mādetur, per ipſos dños priores, infra duos menſes a die prouiſionis prædictæ in antea cōputandos aliquo ſtatuto ſeu reformatione in contrarium loquentibus non obſtante.

¶ Quod quilibet artifex poſſit uenire & ſtare in ciuitate tuderti. Rub. 20.

ITem ſtatuimus ꝙ quilibet forēſis iuris peritus lanarolus, mercator, faber ſeu alius artifex libere poſſint uenire ad ciuitatē tuderti, & in ea ſtare & habitare in ipſa ciuitate ſuam aduocationem & artem facere, & exercere, non obſtante aliquo ſtatuto reformatione uel ordinamento cōis tuderti incontrariū loquentibus. Dūmodo talis forenſis non poſſit comedere uel bibere cū aliquo officiali forenſe dicti cōis tuderti ad penam .xxv. lib. corto.

¶ Quod mulacterii poſſint uenire ad ciuitatē tuderti libere. Rub. 21.

ITem ſtatutum eſt ꝙ quilibet necturalis & mulacterius licite libere & īpune uenire poſſint cum ſalmis pānorum & aliarū mercium ad ciuitatem tuderti. Et quod nullus ciuis uel comi

tatenſis tuderti poſſit tali uecturali ſiue mulacterio ſuos mulos & alias beſtias ſeu quicquam aliud auferre vel auferri facere, occaſione aliqua repreſaliarum, & quod tales vecturales & mulacterii & quilibet eorum cum talibus rebus licite libere & impune ſtare & eſſe poſſint in dictis ciuitate & comitatu per duos dies integros & cõtinuos & quod infra dictos duos dies grauari uel moleſtari non poſſint perſonaliter uel realiter per quãcunque perſonã prætextu ſiue vigore vel occaſione cuiuſcunque repreſaliæ per dictum cõem tuderti conceſſæ uel impoſterum cõcedendæ.

¶ Quod cuilibet alienigenę liceat venire ad habitandum in ciuitate & comitatu tuderti. Rub. 22.

ITem ſtatuimus quod quilibet forenſis licite poſſit venire ad habitãdũ in ciuitate & comitatu tuderti & quod in dictis ciuitate & comitatu tuderti ſtet ſecurus & ſaluus in perſonis & rebus. Et quod ipſius loci habitatores teneantur talem aduenam benigne tractare & recipere & eum defendere ab omni leſione & moleſtia. Ita tñ quod ſi talis aduena cum rebus alterius ad ipſam ciuitatem uel eius comitatum acceſſiſſet poteſtas dictæ ciuitatis eum compellat omnibus iuris remediis opportunis ad reſtituendum ipſas res ei ad quem pertinerent prout iuſtitia ſuadebit.

¶ Quod liceat mercatoribus vendere eorum mercantias & de pena contradicentis. Rub. 23.

ITem ſtatuimus quod quilibet mercator forenſis poſſit & ei liceat in ciuitate & comitatu tuderti vẽdere ſuas mercantias ad groſſum & ad minutũ, ſicut ei placuerit, ſine cõtradictione cuiuſquã nõ obſtãte aliquo ſtatuto uel ordinamẽto alicuius artis ciuitatis tuderti, quod incõtrarium loqueretur. Et quod nullus poſſit alicui de dictis mercatoribus de aliquibus mercantiis quas uẽderet in dictis ciuitate uel comitatu accipere uel ab eo retinere caput libram. Si quis uero contrafecerit in prædictis uel aliquo prędictorum puniatur uice qualibet in centum lib. cortonen.

Explicit huius operis.

¶ Impreſſum in Inclita Ciuitate Tudertina de mãdato Generalis conſilii eiuſdẽ Ciuitatis procurantibus Conſulibus Collegii Aduocatorum, Procuratorum & Notariorum Ciuitatis eiuſdem per Petrum Mattheum Theſori de foro Sempronii. Anno Domini. M. D. XLIX. & Die. 16. Auguſti dicti Anni.

D. A. 4.ta Index. A

Aliridos [illegible] g Dimarie, perdat o qualis dz. i — 103.
Arbitrij et arbitramentis. i — 104.
Alienare g nō posunt passus, panae Ecclesiasticae. 17 — 106.
Aquae cursum nō impediendus. 41 — ij.
Aquas flaedas g planaz etc. impedientes. 43 — ij2.
Arboris pendentes neque re alterius removere. 44 — ij2.
Arboris habere radices in re alterius. 45 — ij2.
Animalib. nō rapinare, et diruentiae [illegible]. 91 — ij9.
Animal [illegible] [illegible] ad [illegible]. 92 — ij9.
Armaturas panna laboratis, et panem in [illegible]. 118 — 125.

B

Banco gu licet habere in plana, et qualis. 117 — 122.
Bestiae quid nō possint onerari [illegible]. 121 — 126.

C

Comunis [illegible]. 2 — 104.
Carceres quid [illegible] reddere [illegible]. 6 — 104.
Collectoris [illegible] et cap. [illegible]. 14 — 103.
Collectori [illegible] in [illegible] [illegible]. 15 — 104.
Clericis. 60. c. ij. et 87 — ij8.
Crimine coquenti. ij2 — 123.

D

Domos habere [illegible] muros [illegible] licere reaedificare. 88 — ij9.

E

Expensum re cō. [illegible] [illegible]. 7 — 104.
Emere quid [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]. 17 — 106.

F

Fideiussoribus, et g [illegible] [illegible] [illegible]. 3 — 103.
Frumentum quod in [illegible] recipiatur. 12 — 106.
Frumenti [illegible]. 41 — ij.
Fontes fratri [illegible] [illegible] [illegible]. 59 — ij3.
Fontibus diversis. 56. usque 59 — ij4.
Fornacibus regulas, et mattones. 98 — ij9.
Fructus in qua parte [illegible] vendatur. 114 — 121.
Fomarijs. ij — 123.
Flumina [illegible]. ij7 — 124.
Ferrarie [illegible] licet [illegible]. 126 — 126.

I

Immunitas forensis venientes ad laborandum in [illegible], et factorum [illegible]. ij — 106.
Incertus [illegible] [illegible] expendendis. 84 — ij8.
Infusas [illegible] [illegible] [illegible]. ij9 — 125.
Iudices [illegible] [illegible] — 126.

L

Lapides [illegible] prendere g [illegible] [illegible]. 10 — 106.

Libra et [illegible] [illegible] [illegible]. 16 — 107.
Libram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 17 — 107.
Lanificium. 18 — 107.
Libra [illegible] [illegible] [illegible]. ij. usque 27. c. 107. et 32. usque 35. c. 110. et usque 40 — ij.
Carnes et eorum forma, et modus. 27. usque 29. c. 109. et 40. — ij.
Lapides vendendi [illegible] formā. 93 — ij9.
Lignis vendendis. 97 — 12.
Lanae [illegible] [illegible] 1. et de [illegible] [illegible]. 100 — 12.
Lineis et canapis nō [illegible] [illegible]. 101 — 12.

M

Muros alterius g minime licet [illegible]. 9 — 10.
Macellarie libras et carnes. 22 usque 27. — 10.
Mensuras g [illegible] habere. 98 — 12.
Mensurand. [illegible] mensuris [illegible]. ij9 — 120.
Molendinarijs, et [illegible]. 108 — 122.
Molendinarij g habeant [illegible]. 109 — 122.
Macellarijs. 113 — 123.
Meretrices g nō vadant g [illegible]. 121 — 125.
Meretrices offendentes, [illegible] in [illegible]. 122 — 12.
Meretricibus habitare [illegible] [illegible]. 123 — 12.

N

Nobiles [illegible] g [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 77 — 11.
Navigio in flumine [illegible]. ij7 — 12.

O

Officio [illegible] [illegible]. i — 10.
Obligare neque nō possit [illegible] [illegible] g forensi, et pena [illegible] obligatione [illegible]. 4 — 104.

P

Pignoribus et nō [illegible] [illegible]. 2 — 103.
Parietibus [illegible] [illegible] [illegible]. 8 — 105.
Proponendis aliquid [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]. 31 — 11.
Porcos habere in muris [illegible]. 48 — ij3.
Pontibus diversis. 49. usque 55 — ij3.
Pollaiaroli emendis [illegible] [illegible] habeant. 102 — 12.
Pellaparijs. 103 — 12.
Panis vendendi g panicolas modus. 106 — 122.
Piscibus emendis et vendendis. ij4. ij8 — 124.
Pedites de [illegible] [illegible]. ij6 — 124.
Postribulo [illegible]. 120 — 125.

S

Soluere g [illegible] [illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 13 — 10.

Sanct. loquit de mensuris q habeat locu in Cauis nobil. et regenti et habeat huiusmodi privilegia 29 —— 110.
Satis lara q mensa ...nobilibus q no valeat irregularites ... corp. Ind. 30 —— 110.
Salaris dandus q cantores famulis ... 38 —— iij.
Sindici universitatis q possint ... induas ... 36 —— iij.

T.
Terre q nequeat reddere ... 6 —— 104.
Terminationibus ... 46 —— 112
Turpitudine ... in ... platea ... 82. ... 90 —— iij.
Tavolis ... in platea. 105 —— 121.

V.
Vendendi bonis ... 47 —— iij.
Vini. 60 —— iij.
Vendere ... 60. et 61 —— iij.
Vin. no ... ad ... 63 —— iij.
Viis diversis 64 usq 84 —— iij.
Venditi ... 99 —— 120.
Vendi ... ad ... 110 —— 123.

Z.
Z...is no ... corp. Ind. 42 —— iij.
Zecchini ... 87 —— iij.
Z... nobiles. 95 —— iij.

A.
Actio ... in festo S.ti Fortunati. 1 —— 127.
Ars ... in festo S.ti Fortunati et ... wolunt. 2 —— 127.
Artifex ... ex ... 2 —— 127.
Artifex ... possit venire et morari in Cauis Ind. 20 —— 131.

C.
Cereos ... in festo S.ti Fortunati. 3 —— 127.
Claues ... 6 —— 128.
Capitulare ... 10 —— 128.

D.
Doctore ... habere. 9 —— 132

E.
Eulogis ... nobilis ... 9 —— 128.

F.
Forensi q ... venire et habitare in civitate Ind. 22 —— 131.

H.
Hospitalis clericalis ordinis ... 11 —— 128.
Hosp. char. ... 12 —— 130
Hosp. char. bonis no alienandis. 13 —— 130.
Hosp. char. administrat. reddere ... 14 —— 130.
Hosp. char. rectores q teneat inquirere. 15 —— 130.
Hosp. char. rectores q ... 16 —— 130.
Hosp. char. q ... hereditarios. 17 —— 131.
Hosp. char. ... q possit ... 18 —— 131.

L.
Lapides ... S.ti Fortunati. 4 —— 129.

M.
Monasterio ... 8 —— 129.
Malattiis q possint libere venire ad Cauis Ind. 21 —— 131.
Mercatoribus q liceat ... 23 —— 131.

R.
Rectores S.ti Fortunati ... 1 —— 127.
Rectores ... S.ti Fortunati ... 7 —— 128.

INCIPIVNT REFORMATIONES STATVTO-rum Ciuitatis Tuderti.

Declaratio & limitatio Statuti poſiti ſub Rub. de citationibus & exbanni-mentis in maleficiis faciendis. Rub. i.

Decreuerunt & reformauerunt q̄ ſi talis accuſatus denūciatus vel inq̄ſitus tunc tem-poris non habitauerit, nec habitare dicatur, in Ciuitate burgis vel ſuburbiis ſeu in comitatu Tuderti & fuerit ipſe citādus de Ciuitate, terra vel loco diſtanti ab ipſa Ciuitate Tuderti vltra dictam idest vltra viginti miliaria eo caſu fieri poſſit & debeat eius ci-tatio voce præconum in loco publ. dicte Ciuitatis cum terminis ſecundū loci diſtantiam ſta-tuendis arbitrio procedē tis & hec habeatur & ſit vltima citatio qua ſic facta, procedatur vl-terius ſecundum formā ſtatuti prædicti de hac materia ſuperius tractantis. Et hoc idem ſer-uetur quo ad eos qui eſſent intra territorium Tudertinum in loco nō ſubdito dicto cōmuni.

Quod propter pacem & confeſſionem ſola dimidia minuatur. Rub. ii.

Item ordinauerunt q̄ facta confeſſione per reum pro vt in ipſo ſtatuto ſit mētio quar-ta pars poenæ alias imponende de iure ſecundū formā ſtatutorum & ordinamentorū dicti cōmunis diminuatur cōuento. Et qd' pro pace facta & etiā producenda ſit p for-mam dicti ſtatuti, quod de hac materia loquitur expreſſum eſt alia quarta pars eidem reo di-minuatur de condemnatione cōtra ipſum facienda, tamen caſu quo ipſa cōfeſſio dictam pa-cem legitime ſequitur vel præcedit, & aliter ad pacis beneficium nihil proſit ita qd' propter ſolam confeſſionem, tantum quarte partis diminutio fiat. & qd' pp pacē & confeſſionem ſi-mul iunctas, et cumulatas ſolum dimidia poſſit minui in illis dumtaxat caſib. & eo modo & forma, quæ traditur a ſtatutis prædictis & ſicut ab eiſdem permittitur vt ſuperius dictū eſt Quam legem locum ſolum habere volumus in maleficiis committendis.

Suppletio & declaratio ſtatuti de poena verborum iniurioſorum. Rub. iii.

Item decreuerunt & ordinauerunt q̄ ſi quis dixerit ſeu protulerit alicui vel cōtra aliquē verba iniurioſa puniatur pro ipſis uerbis licet plurib. vno tm̄ impetu ſeu in eadem rixa nō diuertendo ad alios actus extraneos dictis poenis. xx. ſolid. & ab inde ſuper vſq; in quantitatem librarum triginta arbitrio iudicis cognoſcentis inſpecta qualitate perſonarum loci ſeu temporis.

Suppletio ſtatuti ſupra poena imponenda ſingularib. receptantibus exbannitos. Rub. iiii.

Item addentes diſpoſuerunt q̄ quæcunq; perſona aliquem ex ipſis exbannitis & con-demnatis ſeu condemnatis tamen dicti cōmunis ciuitatis Tuderti ſcienti receptauerit in comitatu Tuderti aut in ſua domo vel ſua habitatione morari ſiue ſtare permiſerit contra formam dicti ſtatuti & prohibitionis ipſius poenæ centum lib. denario. corton. in-currat vice qualibet ipſo facto. & hoc caſu uniuerſitas ubi dicta domus eſt ſita in qua dicta re-ceptatio facta eſt minime puniatur.

Quomodo Sindici debeant denunciare Maleficia. Rub. v.

PRouiderunt ordinauerunt decreuerunt & deliberauerunt quod deinceps oēs & ſinguli Sindici Maſſarii, & quicunq; quibus ſecūdum formam ſtatutorū ſiue ordinamētorum dicti communis incumberet aliqua maleficia denūciare regiminibus Ciuitatis prædictę teneantur infra terminum in ipſis ſtatutis ſiue ordinamentis contentū perſonaliter adire dominum Poteſtatem ſiue Capitaneum Ciuitatis Tuderti tūc in ipſis regiminibus præſidētes ſiue ipſorum uel alicui eorum iudicibus maleficiorū ipſiſq; uiua uoce dumtaxat ipſa maleficia referre & denunciare fideliter & integraliter perfecteq; quodq; tū e ipſe poteſtas & Capitaneus ſiue iudex teneantur antequā ipſi denunciatores ab eis ſe ſeparent ſcribi facere predictas denuncias per unum ex ſuis notariis ad maleficia deputatis, integraliter fideliter, & perfectæ conſiderata in prædictis ſola facti ueritate mera. Ita ꝙ nihil ultra uel cōtra ipſius rei ueritatem in predictis denunciis inſeratur, ſaluis aliis quæ circa dictam materiam ſunt ſtatuta in quocunq; ſtatuto uel ordinamento dicti communis. Verum ſi quis ex ipſis denunciatoribus formam predictam in ſua denuncia ob aliquam ſuam fraudem culpam uel negligentiam non ſeruauerit ex tunc pro non denunciata habeatur & reputetur. Et inſuper quilibet de predictis rectoribus ſeu iudicibus contrafaciens in predictis uel aliquo prædictorum pœnam centum librarum cottonenſium ſe nouerit incurſurum ipſo facto. nōn obſtante in prædictis uel aliquo prædictorum aliquo capitulo ſtatutorum uel ordinamentorū Tuderti de hac materia loquente & ſpecialiter capitulum. 175. tertię diſtinctionis nolumus ſtatutū dicti communis de poena comitatiui nō denunciantis maleficia ſiue aliquo alio, quod in contrarium loqueretur. Quibus omnibus ex certa ſcientia pręſens decretum uoluerunt præualere & derogatorium eſſe in parte prædicta mandantes preſens decretum pro generali lege dicti cōmunis obſeruari.

De ſalariis officialium ciuium.
Rub. vi.

IN primis quidem ne aliqui officiales ciues grauent ultra debitum ratiōis aliquos in eorum officiis prouiderunt ordinauerunt & deliberauerunt quod deinceps omnes & ſinguli officiales electi & eligendi ad quæcunq; officia communis prædicti ſalarientur & eis ſalarium deputetur pro ut inferius continetur & quod ultra infraſcripta ſalaria taxam & declarationem nihil aliud petere, accipere exigere uel habere poſſint uel debeant aliquo quæſito colore uel cauſa, ſed dictis ſalariis ſint & ſtent tacita & contenti ad poenam & ſub poena decem librarum pro quolibet ipſorum & ammiſſionis eorum ſalarii & reſtitutionis totius eius quod acceperint contra præmiſſa uel aliquod præmiſſorum. ſaluo quod eis licitum ſit de quocunq; rogitu ſeu publico inſtrumēto uel publica ſcriptura per eos in dictis eorum officiis infraſcriptis fiēdis in futurum alicuius ſpecialis perſonæ ipſis notariis & officialibus ſibi ſolui facere & eis prouideri de ſalario & mercede competenti.

Salaria uero dictorum officialium ſint & eſſe debeant infraſcripta v3.

Notarii officiales ciues cameræ Tudertinæ habeant & habere debeant pro quolibet eorum & quolibet menſe libras decem denariorum cotton.

Notarii & officiales Gabella pro quolibet ipſorum libras octo den. cotton.

Camerarius gabelle habeat & habere debeat pro quolibet menſe decem libras cotto.

Notarii & alii officiales ſupra conducta & officiorū conductæ habeant pro quolibet ipſorū & quolibet menſe florenos duos.

Et quod

Et quod õnes alii ciues eligendi ſuper aliquibus negociis dicti communis & ad quæcunq̃ officia debeant ſalaria & eis ſalarium certum deputari ſecundum diſcretionem duorum priorum populi & Communis Tuderti de cõſcientia tamen dictis cõmunis & eius uoluntate uel alterius q̄ loco ipſius in dicta ciuitate perſiſtant his uidelicet quorum ſalaria hic non eſſent ſpecificata.

De prædictis uero ſint excepti notarii & officiales ciues electi & deputandi ad ciuilia & ad officium & ad banchum militis curia cõmunis Tuderti quos & eorum officium ordinauerint ſecundum ordinem infraſcriptum uidelicet quod dicti notarii & officiales de cetero eligentur & eligi debeant & poſſint pro duobus menſibus & infra duos menſes & eis ſoluatur & accipere poſſint & debeant pro eorum laboribus & mercede ſecundum taxam & ordinem infraſcriptum uidelicet.

Pro qualibet commiſſione cuiuſlibet citationis ſol. unum.

Pro relatione & præſentatione dena. ſex

Pro commiſſione tenuta ſolidum unum & den. ſex

Pro iuramento teſtium pro quolibet teſte den. ſex

Pro qualibet pronuncia interlocutoria ſol. unum dena. ſex

Pro examinatione cuiuslibet teſtis ſolidos duos.

Pro petitione ſolidum unum.

Pro pronunciatione ſententia & mandato de ſoluendo diffinitiuis uel quæ habet uim diffinitiua ſolid. duos denarios ſex.

Pro quolibet alio actu extraordinario uel hic non expreſſo den. ſex

Pro copia quorumcunq̧ actorum teſtium & ſcripturarum pro qualibet carta ſol. tres

Pro qualibet exceptione ſeu reſponſione & quolibet articulo den. ſex

Et quod ultra uel præter dictam taxam & quantitatem prædictam uel aliud accipere uel habere poſſint uel debeant aliquo queſito colore directe uel per obliquum ſub pœna decem librarum pro quolibet ipſorum.

Exceperunt & a prædictis notarios & officiales ponẽdos & eligendos ad exequutionem datiarum ueterũ q̄ quidem poſſint & eis liceat accipere & habere pro eorum laboribus & mercede pro quolibet acconcimine cuiuslibet ſpecialis perſonæ & cuiuslibet datiuæ ſol. unum.

Pro qualibet cõmunitate & decem laribus ſupra & qualibet datiua ſol. tres

Pro qualibet communitate a decem laribus infra & qualibet datiua ſol. duos.

ℭ De mercede exactorum datiuarum.
Rub. vii.

NEc non habeãt & habere poſſint pro exactione & nomine exactionis duodecim denarios pro qualibet libra pecuniæ & totius eius quod ſoluere fecerint & in camera dicti cõmunis fecerint p̄uenire cũ effectu & quod taliter quod alia exequtio ad petitionem cuiuſcunq̧ fieri non expediat pro eiſdem & nil aliud percipere uel habere poſſint uel debeant quoquo non ad poenam decem librarum corton. pro quolibet contrafaciente, & reſtitutione totius eius quod ultra prædicta exegerint. Et quod nulla uniuerſitas Caſtri uel uillę uel alia quæuis ſpæcialis perſona cogi poſſit uel grauari uel moleſtari debeat ad ſolutionem dictę exactionis niſi ſemel tantum pro una & eadem quãtitate eius quod ſoluere teneret ſub dicta poena & ad reſtitutionem eius quod præter dictam formam q̄ ſolueretur dictis officialibus uel cuicũq̧ alteri p̄ſonæ dictis officialibus & q̄buſcunq̧ aliis accipiẽtibus auferatur.

¶ Merces exactorum. Rub. viii.

ITem quod nullus exactor datiuarum uel gabellarum aut aliorum onerum quorumcunq; & nullus Notarius eis deputatus uel deputandus poſſint uel debeãt aliquod recipere uel habere pro aliqua exactionis apodiſſa uel acconcimine niſi tantum quod habeant pro eorum ſalario & exactione a cõmuni Tudertí & a Camera dicti Communis quatuor florenos auri pro quolibet miliari florenorũ quos colligeret & abinde ſupra & infra pro rata prout tangit & non ultra aliquo quæſito colore. & ꝙ dictis quatuor florenis & ſolutione ad dictã rationem contenti ſint & eſſe debeant pro omni eorum uel alterius labore ſcriptura ſalario, & mercede, & ꝙ teneantur & debeant facere apodiſſam ſolutionis cuilibet petenti ſine aliqua ſolutione, & abſq; aliquo alio ſalario, & mercede ad poenam & ſub poena decem librarum denar. corton. & amiſſione dicti ſalarii, & mercedis & reſtitutionis, ꝙ ultra acceperint pro quolibet ipſorum, & qualibet uice qua contrafecerint in præmiſſis uel aliquo prædictorum, Et ꝙ de prædictis ſtetur & crediatur ſacramento cuiuſlibet perſonæ aliquid ultra & contra prædicta formam ſoluentis cum uno teſte. Et quod exactores huiuſmodi poſt triennium non poſſint quoquomodo datia collectas uel gabellas exigere, ſed poſt dictum tempus cenſeatur facta ſolutio, & ſoluere debentes ſint poenitus liberati & ſecuri a ſolutione de cetero faciendaꝰ Et hoc ideo quia multæ fraudes committi conſueuerunt in dictis exactionibus.

¶ De modo ſeruando pro cancellarium & mercede ſoluendas Rub. ix.

ITem quod deinceps Cancellarius & Notarius reformationum Communis Tudertí q nunc eſt, & pro tempore fuerit. Teneatur recipere pro qualibet ſcriptura tradenda in publ. formam alicui ſpeciali perſonæ, illud ſalarium mercedem & præmiũ, quod declarabunt domini priores, qui pro tempore fuerint & non ultra. Et quod dictus Cancellarius teneatur mittere & ponere in uolumine ſtatutorum communis Tudertí omnia decreta & reformationes, de quibus fuerit rogatus, in quibus contineatur & actum ſit per priores, ꝙ ipſa ſine ipſæ in ipſis ſtatutis debeant inſeri. Et ꝙ camerarius camere cõmunis Tudertí teneatur & debeat dare & tradere eidem Cancellario pergamenum neceſſarium pro prædictis infra tres dies poſtquã fuerit requiſitus a dictis prioribus uel cancellario. Et quod ipſe Cancellarius permittat extrahere, & copiare de libris dictæ cancellariæ omnes & ſingulas ſcripturas in dicta cancellaria ex.ſtentes publicas uel priuatas, per quemcunq; notarium dictæ Ciuitatis ſine aliqua ſolutione eidem fienda. Saluo quod in dicta ſcriptura expreſſe nõ contineatur quod dicta ſcriptura de Cancellaria extrahi non poſſit, & quod ſit ſecreta, Et hoc non intelligatur de ſcripturis quibuſcunq; quæ per dictum cancellarium factæ eſſent. uel fierent in ſeruitium alicuius ſpecialis perſonæ, & quæ perſonam aliquã ſpecialiter tangerent. Quimmo eo caſu illi Cancellario qui rogatus eſſet tempore ſui officii de dictis ſcripturis, licitum ſit & exiſtat extrahere & copiare & nemini alii ſit permiſſum ſine licentia & uoluntate dicti cancellarii recepta cõpetenti mercede & pretio declarando per dictos dominos priores ut ſupra exceptis etiam copiis inquiſitionum denũciationum & accuſationũ tranſmiſſis uel tranſmittendis per quemcunq; officialem dicti communis ad dictam Cancellariam de quibus nulla copia dari poſſit, ſed permittat legere & ibidẽ ipſas copias cuilibet petenti & cuius intereſt.

Quæ omnia dictus Cancellarius & Notarius facere obſeruare & adimplere teneatur & debeat ad poenam decem librarum de ſuo ſalario auferen. Quotiens in prædictis uel aliquo prędictorum per eum fuerit contrafactum & qualibet uice de ſuo ſalario retinen. per camerarium camere Tudertine.

¶ Item quod dictus Cancellarius teneatur & debeat tempore iuramenti præſtandi per dominos & infraſcriptos officiales ciues deputandos ad dicta & infraſcripta officia eos monere, & ab eis corporaliter iuramentum recipere de & ſuper obſeruantia prædictorum contentorum in dictis & infraſcriptis capitulis.

¶ Item ꝙ notarii & officiales deputandi ſuper conducta & qui fuerunt & erunt pro tempore teneant & debeant facere moſtram reaſſignationem omnium & ſingulorum officialiũ ſtipendiariorum & eorum familiarium & equorum bis quolibet menſe ad minus & plus ad mandatum dominorum priorum qui ſunt & pro tempore fuerint nominatim & cum ſignis pilis & ſtatura dictorum famulorum, & equorum ita, ꝙ bene recognoſci poſſint. Et omnes & ſingulos defectus, pontaturas ſi quæ fuerunt ſtatim ea die uel ſequenti quæ moſtra uel reaſſignatio facta fuerit in ſcriptis referre dare & aſſignare teneantur uel debeant camerario cameræ Tudertine ad poenã. xxv. librarum & amiſſionis eorum ſalarii ſupradicti, ac etiam tempore ſindicatus dictorum rectorum & officialium dare & tradere dictos defectus & pontaturas infraſcriptis ſindicis dictorum rectorum & officialium & tempore ſindicati ipſorum ad poenam prædictam. Et etiam teneantur & debeant facere reaſſignam omnium & ſingulorum caſtellaniorum & eorum famulorum & ipſorũ defectus ſi qui fuerint dicto camerario aſſignare. Qui camerarius teneatur & debeat ſub uinculo iuramenti & ad penam quinquaginta librarum corton. dictas appontaturas & defectus retinere & diſcomputare in & de ſalario & ſtipendiis dictorum officialium & ſtipendiariorum & caſtellanorum illas uidelicet quantitates pro defectibus & appontaturis prædictis in ſtatutis cõtentas, quæ diſcomputari conſuete ſunt in dicta ciuitate Tuderti & ſecundum declarationem dictorum ſindicorum dictorum rectorum & officialium & tempore ſindicatus prædictorum. Et quod dicti defectus & pontaturæ quæ & qui eſſent & quæ reperirent & repertę eſſent in prima mõſtra quę fieret dictis rectoribus officialibus ſtipendiariis famulis & caſtellanis intelligantur eſſe a primo officii talium rectorum officialium famulorum ſtipendiariorum & caſtellanorum uſq; ad primam monſtram prædictam & ad tempus dictę primæ monſtrę. Et ſic ſubſequenti a tempore unius monſtræ ad aliam monſtram pręcedentem. Et quod quandocunq; remitteretur ad petitionem dictorum rectorum officialium caſtellanorum & ſtipendiariorum uel alterius eorum aliquis Iudex notarius domicellus famulus uel equus loco alicuius Iudicis Notarii domicelli famuli uel equi qui tempore talis remiſſionis eſſet abſens intelligatur talis abſentia defectus talis abſentis a tempore monſtrę præcedentis uſq; ad talem remiſſionem non obſtante aliquo alio ſtatuto in contrarium diſponente. Item quod defenſor & iudex appellationum & recurſuum & damnorum datorum communis Tuderti qui nunc eſt & pro tempore fuerit non poſſit nec debeat aliquid percipere uel habere ex conſuetudine.

¶ De compromiſſis Rub. x.

ITẽ uolẽtes quãtũ eis ſit poſſibile cõſanguinitatũ litibus obuiarẽ ipſarũq; parcere ſumptibus & expẽſis & ꝗa lites inter tales plerumq; ad peiora ꝓtendũt ꝓuiderũt ordinauerũt

& deliberauerunt & reformauerunt quod omnes cauſæ lites queſtiones & controuerſiæ quæ eſſent uel eſſe poſſent uel orirentur inter aliquos conſanguineos uel affines uſq; in tertiũ gradum conſanguinitatis uel affinitatis incluſiue ſecũdum ius Canonicum computan. compromittantur in duos conſanguineos uel affines ſi reperientur in ipſorum conſanguinitate uel affinitate uel in alios de quibus partes fuerint in concordia ſi non reperientur uel quod dictos cõſanguineos non haberent compromittantur in duos bonos uiros eligendos per dictos cõſanguineos uel affines unum uidelicet pro qualibet parte & capitaneus & quilibet alius officialis communis Tuderti coram quo talis queſtio uerteretur uel eſſet uel eſſe poſſet teneatur & debeat ad petitionem alterius partis petẽtis cogere dictas partes realiter & perſonaliter & omnibus iuris remediis opotunis ad dictum compromiſſum faciẽdum. Et ad ipſos conſanguineos uel affines ut bonos uiros eligẽdum, Et etiam dictos arbitros & arbitratores ſic electos ad acceptandum & ut acceprent compromiſſum in eos factum qui quidem ſic electi teneantur & debeant dictam cauſam litem & queſtionem ſicut prædicitur eis commiſſam uidere cognoſcere diſcutere & terminare infra duos menſes continuos a die qua ipſum compromiſſum acceptauerunt ad penam centum ſol. den. cortonenſium & in huiuſmodi cauſis litibus & controuerſiis dicti tales electi ut arbitri & arbitratores & conſanguinei communes & amicabiles compoſitores poſſint & debeant cognoſcere procedere inuiſtigare & ſententiare & laudare & terminare breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii diebus ſolennibus & feriaria omni iure & iuris ordine prætermiſſis ſola facti ueritate inſpecta. Et ſi dicti tales ſic electi non eſſent concordes in laudando & terminando dictas lites cauſas & queſtiones q; tunc & eo caſu poſſint & debeant dicti ſic electi eligere in tertium alium conſanguineum uel affinẽ ſiue bonum uirum Et tunc duo ex eis qui cõcordes fuerint poſſint & debeãt dictas cauſas lites queſtiones & controuerſias decidere & terminare ut ſupra dictum eſt non obſtante contradictione alterius, Et quod ſi dictæ cauſæ lites queſtiones & cõtrouerſiæ infra dictum terminum per dictos arbitros & arbitratores & amicos communes deciſæ & terminatæ non fuerint. Dominus Capitaneus Ciuitatis Tuderti & quilibet alius officialis qui alias de tali cauſa cognitionem habere teneatur & debeat ad petitionem talis petentis ipſos taliter electos cogere realiter & perſonaliter ad ſolutionem penæ prædictæ arbitrio dicti Domini Capitanei ipſosq; in palatio detinere & non relaxare niſi prius dicta cauſa queſtio & cõtrouerſia fuerit per eos deciſa & terminata non obſtante quod terminus dictorum duorum menſium fuerit elapſus ſaluo quod prædicta non uendicent ſibi locum inſtrumentis liquidis guarantigiatis tantum. Et q; Poteſtas & Capitaneus & quilibet alius officialis communis Tuderti ad petitionem partis petentis de ſententia & laudo per dictos arbitros & arbitratores inde lato & dato executionem realem & perſonalem facere teneantur & debeant poſt lapſum decem dierum a die ſcientiæ computandorum ſi non fuerit recurſum quemadmodum ſit de inſtrumentis puram guarentigiam continentibus aliquo in contrarium non obſtante. Et ſi a dictis laudo & ſententia ſeu arbitramento per aliquam partium recurſum reclamatum ſeu de nullitate dictum & talis recurrens ſeu de nullitate dicens ſubcubuerit non poſſit amplius a ſententia lata ſuper dictis recurſu & nullitate appellare uel de nullitate dicere, Et ſuper appellatiõe nullitatis nullatenus audiatur ſed potius ut ſupra dictum eſt executioni mãdetur aliquo in contrarium non obſtante.

¶ Cognitio militum in ciuilibus.

Rub. xi.

ITem ad hoc ut cauſæ & queſtiones paruarum quantitatum & qualitatum quæ precipue tangunt pauperes & miſerabiles perſonas expediantur & dictæ pauperes & miſerabiles perſonæ non aggrauentur dictis de cauſis in ſumptibus & expenſis prouiderunt ordinauerunt & deliberauerunt & reformauerunt quod milites ſotii Capitanei ſeu poteſtatis ciuitatis Tuderti & quilibet eorum poſſit & ualeat cognoſcere terminare & diffinire omnes & ſingulas cauſas ciuiles inter quaſcunq; perſonas uertentes uſq; in quantitatem decem librarum incluſiue. Dum modo dictæ decem libræ non dependeant a maiori ſumma breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ſola facti ueritate inſpecta & ſine aliqua ſolutione ſalarii. Et dummodo dicta cauſa lis & queſtio annuale debitum non contingat nec inferat præiudicium circha proprietatem alicuius rei immobilis ita tamen quod quelibet pronunciatio & interlocutoria habens uim diffinitiuæ ſententiæ & diffinitiua per dictos milites ſotios uel aliquem eorum feren. feratur & detur cum conſilio & deliberatione iudicis maioris curiæ cauſarum ciuilium communis Tuderti ſi hoc per aliquam dictarum partium fuerit poſtulatum, Et ſi aliter fieret dicta pronunciatio ſit ipſo iure nulla hoc tamen addito & expreſſe declarato quod dicti milites uel aliquis eorum ultra quantitatem prædictam aliquam cognitionem non habeant nec cognoſcere poſſint aliquo tempore iure aliquo uel cauſa etiã ſi partes prædictæ conſentirent tacite uel expreſſe aliquo in contrarium non obſtante.

Cognitio Iudicis maioris Curiæ. Rub. xii.

ITem ſimiliter dicta cauſe moti ut cauſæ uſq; in quantitatem infraſcriptam expediantur & quantum poteſt parcant litibus & expenſis prouiderunt ordinauerunt & deliberauerunt ut ſupra, quod iudex cauſarum ciuilium communis Tuderti poſſit & ualeat ac etiam debeat cognoſcere decidere ſiue de facto terminare omnes & ſingulas cauſas lites queſtiones ciuiles uſq; in quantitatem uigintiquinq; ſcutorum den. cortonenſium incluſiue. Dum tamen dicta cauſa lis & queſtio non dependat a maiori ſumma & annuale debitum non contineat nec preiudicium inferat circha proprietatem alicuius rei immobilis breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ſola facti ueritate inſpecta & habita conſideratione ad medullam facti & ſubſtantiam æquitatis aliquo ſtatuto & ordinamento uel reformatione diſponente in contrarium non obſtante in aliis uero litibus & queſtionibus quæ tranſcéderent dictam ſummam uigintiquinq; ſcutorum & que dependerent a maiori ſumma per dictos iudices procedetur ſecundum formam ſtatutorum & ordinamentorum cõmunis Tuderti & hiis ceſſantibus ſecundũ formam & cenſuram iuris communis.

Quod cauſæ ſoccitæ & beſtiarum expediantur per capitaneũ. Rub. xiii.

ITem quod omnes & ſingule lites cauſe queſtiones & controuerſiæ quæ eſſent & in futurum uerterentur inter aliquos occaſione ſoccite quarumcunq; beſtiarum & cuiuſcũq; laboritii quarumcunq; poſſeſſionum & terrarum comitatus Tuderti de quibus non apparet publicum inſtrumentum cognoſcantur audiantur & diffiniantur breuiter ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii & ſine ſolutione ſalarii ſola facti ueritate inſpecta per dominum Capitaneum Ciuitatis Tuderti uel per dominum Poteſtatem

aliquo ſtatuto ordinamento uel reformatione in contrarium diſponente non obſtante.

ℂ De Feriis. Rub. xiiii.

ITem quia propter multiplices Ferias ex forma ſtatutorum cõmunis Tuderti inductas cauſæ dilatantur & ciues ex hoc damnificãtur maxime propter temporis prolixitatem modificauerunt & reſecauerunt & a temporibus & diebus feriatis in ſtatutis cõmunis Tuderti contentis detraxerunt & eximerunt oẽs dies in dicto ſtatuto pro feriatis deſcriptos. exceptis dumtaxat infraſcriptis quos tm̃ modo ꝓ feriatis haberi & ſeruari decreuerunt vʒ.
Omnes dies Dominici per totum annum.
Omnes dies feſtiuitatum beatorum apoſtolorum & euangeliſtarum.
Omnes dies Paſchatum.
Item dies Natiuitatis Domini noſtri cum duobus precedentibus & tribus ſubſequentibus.
Item diem Epiphaniæ.
Item ſeptem dies ante & poſt paſcha reſurrectionis.
Item Trinitatis Item corporis Chriſti.
Item propter nundinas per octo dies ante & octo poſt paſcha pentecoſtes.
Diem annunciationis beatæ Mariæ Virginis Natiuitatis eiuſdem aſſumptionis.
Diem aſcenſionis domini. Diem paſchatis pentecoſtis cum duobus ſequentibus
Diem natiuitatis ſancti Ioannis baptiſtæ. Diem ſancti Fortunati.
Diem ſancti Franciſci. Diem omniũ ſanctoꝶ cũ die ſequenti. Diem ſancti Nicolai.
Diem in quo conſilium populi celebratur. Item a Die Natiuitatis beati Iohãnis baptiſtę uſq; ad feſtum aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis de Menſæ Auguſti pro menſibus.
Item a die quo incepta fuerit uindemia & per uiginti dies poſtea pro uindemiis.

ℂ De immunitate conceſſa ciuibus & comitatiuis laboratoribus redeuntibus ad comitatum Tuderti & de modo probanda eorum abſentiam. Rub. xv.

ITem ad hoc ut tam ciues quam comitatiui Ciuitatis & comitatus tuderti coloni & laboratores qui a Ciuitate & comitatu tuderti hactenus cum eorũ familiis receſſerunt amplectantur & materiam habeant redeundi pro bono & utili dicti cõmunis & comitatus prædicti prouiderũt ordinauerunt decreuerunt & ſtatuerunt dñi Priores & ſapientes prædicti quod quicunq; ciuis & comitatiuus Ciuitatis & comitatus tuderti laborator & conſuetus laborare & colere terras qui a ciuitate & comitatu tuderti familiariter receſſiſſent a ſex annis proxime præteritis citra uolentes redire familiariter ad habitandum in Ciuitate tuderti ad laborandum terras libere redire poſſint & ſibi liceat uidelicet ciuis in Ciuitate & maſſatius in comitatu ad laborandum & colẽdum terras ubi magis placuerit nec grauari inquietari uel moleſtari poſſit per aliquem officialem cõmunis tuderti ad ſolutionem datiuæ ſeu gabellæ dicti cõmunis quomodocunq; hactenus impoſitæ per cõmune uel quæ imponerentur hinc ad quatuor annos proxime futuros aliquo modo uia uel colore niſi ſolum unuſquiſq; pro ſua libra & ſuis propriis bonis tantum & non per uniuerſitatem unde eſſet quicunq; uero ſe abſentauerit & familiariter receſſerit a Ciuitate & comitatu tuderti a ſex annis proxime præteritis ultra in ciuitate ciuis in comitatu comitatiuus redire uolẽs familiariter ad habitandum grauari moleſtari uel inquietari non poſſit per aliquem officialem dicti communis pro aliquibus datiuis gabellis ſeu factionibus dicti cõmunis quomodocunq; & qualitercunq; impoſitis uſq; in preſentem diem nec etiam imponendis per cõmune tuderti per tempus decem anno-

tum

rum proxime futurorum a die qua quiſq; redierit & ſe ſcribi fecerit per cancellarium dicti cõmunis computan. a quibus omnibus & ſingulis & ab omni grauamine imponẽdo per commune Tuderti per dictum tempus decem annorum liber ſit & eſſe debeat exemptus etiam & immunis dummodo prefati redire uolentes & dicta immunitate & exceptione gaudere quę in preſenti capitulo continentur eorum abſentiam probare legitime & effectualiter debeant coram officiali per dominos priores populi ciuitatis Tuderti deputãdo per ſindicum & duos maſſarios caſtri uel uillę unde eſſet, Et ſi ſindicus ibi non eſſet per tres alios bonos & idoneos teſtes legitime deponentes & prædicta omnia & ſingula locum uendicent in illis dumtaxat comitatiuis uel laboratoribus qui redirent in comitatum prædictum familiatiter ad laborandum infra unum annũ proxime futurum uel ab inde ultra pro ut dominis prioribus populi Tuderti pro tempore reſidentibus uidebitur & placebit, Ita tamen quod in prædictis non ueniant nec poſſint uel intelligantur ex banditi rebelles & condemnati communis Tuderti quæ omnia in præſenti capitulo contenta quo ad eos uel aliquem eorum nullatenus uendicẽt ſibi locum.

Ordinamẽta ſuper refectione & acconcimine Caſtrorũ & uillarum comitatus Tuderti. Rub. xvi.

IN primis quod omnes & ſingula caſtra & uillæ cõmunis Tuderti muri quorum eſſent diruti uel deguaſtati ſeu indigerent reparamine aut acconcimine uel infuturum diruerentur ſeu deuaſtarent debeãt remuniri & reaptari modo & ordine infraſcriptis, Quod omnes & ſinguli homines & perſonæ tam de ciuitate quam de comitatu Tuderti & etiã foreſes qui haberent aliquas domos integras uel habentes tres aut duas partes parietis ſupra murum alicuius caſtri comitatus Tuderti ſit ipſi muro coniunctas muri quorum uel alicuius eorum eſſent diruti ſeu deguaſtati uel quod in futurum diruerentur uel deguaſtarentur teneantur & debeant eorum expenſis dictum murum ſeu muros caſtri deſtructi ſeu deſtruendi remurari facere & reaptari uſq; ad altitudinem in qua conſuetus erat eſſe murus dicte ipſius domus antequã caderet ſeu nunc eſſet murus qui indigeret reparatione & in ea groſſitudine ꝑ ut eſt alius murus talis caſtri coniunctus ipſi muro ad calcinam cũ bonis lapidibus in illis partibus in quibus dictus murus qui fieri & reparari debet coniunctus & ligatus eſſet cum aliis muris dicti caſtri infra terminum ſeu terminos per dominos priores populi Tuderti faciendum ad penam. xxv. librarum pro quolibet contrafaciente & qualibet uice dum tamen nullus poſſit cogi ipſum murum altiare ſiue ad altiandum ſuis propriis expenſis ultra quam ſint alii muri dicti caſtri coniuncti muris quibus ſunt coniunctæ domus ipſius uerumtamen ſi murus domus ſeu domorum alicuius præfatorum qui fieri aut reparari deberent non eſſent tantæ altitudinis quantum alius murus talis caſtri fiat ab inde ſupra & muretur expenſis omniũ contribuere debentium refectioni & reparationi muri talis caſtri uſq; ad altitudinem aliorũ murorum dicti caſtri coniunctorum ipſis muris reficiendis ita tamen quod pro declaratione contentorum in præſenti capitulo & ad tollendũ & decidendũ cõtentionis materiã qđ eo caſu quo ꝯtigerit murũ cõmunis in quo uel ad quẽ aliqua domus eſſet appodiata ſeu cõtigua muro refici & altiari ſupra uel ultra altitudinem dicte domus & ultra qđ fuerit altitudo dicte domꝰ dñs dicte domus ſeu poſſeſſor nõ poſſit nec debeat ex altitudine facta i dicto muro ſeu ex ipſo muro taliter altiato cõmodũ ꝑcipere uel emolumẽtũ ſeu ipſi muro ualeat aliqđ appo

diere ſeu in ipſo aliquid reedificare uel immittere niſi commodum appodiationis uel hedificationis uel aliud commodum quocunq; modo percipiēdū de dicto muro iuſto precio emere ab uniuerſitate uel a ſindico ad hoc ſpecialiter deputato per maſſarios ciues nobiles & ſergentes caſtri predicti in qua uniuerſitate duarum partium prędictorum maſſariorum ciuium nobilium & ſergentium conſenſus debeat interuenire ad penam. xxv. librarum den. minutorum & in diruitione eius quod fecerit in dicto muro & quod Capitaneus & poteſtas & quilibet alius officialis ciuitatis Tuderti q inde fuerit requiſitus teneatur & debeat predicta omnia facere obſeruari uinculo ſacramenti.

Item cum in dictis caſtris & uillis multi exiſtant habentes caſelena ortum uel clauſtrum iuxta ſeu contiguum muris dicti caſtri ſeu uillæ & murus prædictus iuxta dictum ortum caſalenum ſeu clauſtrum exiſtens ſit deguaſtatus ſeu dirutus ſeu in poſterum deguaſtaretur & indiget ipſe murus refectione ſeu reparatione prouiderunt & ordinauerunt quod ipſe murus reficiatur aptetur & reparetur in ea altitudine & groſſitudine in qua primitus conſiſtebat per uniuerſitatem talis caſtri uel uillæ & quod ad ipſam refectionem & reactationem teneantur & debeant ſoluere & contribuere omnes habentes caſalenum ſeu clauſtrum ac ēt ortū pro extimatione & ualore talis caſaleni orti ſeu clauſtri uidelicet pro duplo dictæ extimatiōis per libram quæ extimatio fieri debeat per duos maſſarios eligēdos per uniuerſitatem prædictā.

Item quod ſi aliquis ex prædictis habentibus caſalenum ortum ſeu clauſtrum prope & cōtiguum ſeu contigua muro alicuius caſtrorū & uillarum prædictorū eſſet adeo pauper quod ſuis expenſis non poſſit murum reficere aut reparare quod in eo caſu dictus murus reparatione indigēs debeat refici & reparari per homines dicti talis caſtri ciues nobiles & ſergentes, & forenſes habitatores ibidem uel in tenuta dicti caſtri aut habentes domos poſſeſſiones in dicto Caſtro uel eius tenuta ſi uero aliquis eſſet non in totum pauper qui reficere ſeu reparare deberet in aliqua parte murum aliquorum caſtrorum ſeu uillarum occaſione ſuæ domus caſaleni orti ſeu clauſtri quas haberet ibidem contiguas muro caſtri uel uillæ ille tal[illegible] non in totū pauper debeat pro refectione ſeu reparatione talis muri conferre atq; ſoluere illam pecuniæ quantitatem quæ declarabitur per dominos priores populi Tuderti.

Item quod ſi aliqua Eccleſia diœceſis Tuderti coniuncta eſſet muris alicuius caſtrorū ſeu uillarum prædictorum uel haberet aliquam domum caſalenum ortum ſeu clauſtrum qui uel quæ reparatione uel refectione indigeret iuxta & contiguum ſeu contigue alicuius caſtrorum prædictorum & uillarum rogetur dominus Epiſcopus Tudertinus quatenus ſibi placeat precipere rectori dictæ talis Eccleſiæ & ipſum cogere quod dictum murum deſtructum ſeu reparatione indigentē refici faciat expenſis dictæ Eccleſiæ in totum uel in partem prout ipſi domino Epiſcopo uidebitur conuenire gratia & amore communis Tuderti quod ſi faciat bene quidē alias remaneat in prouiſione priorū populi Tuderti ita quod ipſi muri penitus reficiant.

Item quod cum in caſibus pluribus comprehenſis in dictis capitulis uel aliquo ipſorum onera expenſarum & expenſæ factæ & fiendæ circa refectionem murorum ſeu muri dictorū caſtrorum & uillarū uel alterius ipſorum ſeu circa aptationē & reparationem ipſorū murorū uel muri tangant & tangere poſſint uel debeant ſingulares homines tam maſſarios quam ēt ſingulares homines & perſonas ciues nobiles & ſergentes ac forēſes pro toto & pro parte tangan. & tangere poſſint uniuerſitates dictorum caſtrorum & uillarū ſeu alterius ipſorū, & cū contingere poſſit quod per ipſas uniuerſitates uel alteras ipſarum in multis partibus murorū ſeu muri dictorū caſtrorū & uillarū ſeu alicuius ipſarū uel ipſorū fierent in futurū aliquæ reparationes aptationes muritia ſeu altiamenta murorū ſeu pectoralia torracchiones ſeu merla de nouo eorū expenſæ tangāt ſeu tangerent dictas uniuerſitates uel alterā ipſarū & nō ſingulares perſonas ita quod uolentes in his ſalubriter prouidere prouiderunt & ordinauerunt quod in

caſibus in quibus nouum opus altiādi dictos muros ſeu murū & dicta pectoralia torracchiones ſeu merla pro acconcimine & reparatione dictorum murorum prædictam uniuerſitatem uel aliquam ipſarum fierent in futurum expenſæ prædictæ fiendæ ſeu quæ fierent dicta occaſione diſtribuant & ſoluantur hoc modo uidelicet quod tertiam partem ipſarum expenſarū onerum in ipſo tali Caſtro uel uilla dicti comitatus ſoluant & ſoluere teneantur fouentes lares in ipſo tali Caſtro uel uilla dicti comitatus, Et intelligantur fouentes lares non ſolum qui in ipſo Caſtro larem fouent & habitant ſed etiam qui in dicto Caſtro domum haberent quauis alibi habitarent, & reliquas duas partes ipſarum omnium expenſarum teneantur & ſoluere debeant omnes habentes poſſeſſiones in tenuta dicti caſtri ſecundum libram dicti caſtri allibrati in cataſtro communis Tuderti poſitas uel adiacentes in dicto caſtro uel eius tenuta cum hac & ſub hac conditione quod ſi habentes poſſeſſiones haberent domum in ipſo tali caſtro uel uilla ſoluant & ſoluere teneantur duplum eius quod ſo uere tenerentur & deberent habentes poſſeſſiones & non habentes domos in ipſo tali caſtro uel uilla.

¶ Item quod nulla perſona poſſit habere aliquod oſtium in aliquo muro alicuius caſtri comitatus Tuderti contra formam ſtatuti dicti cōmunis Tuderti poſiti in diſtinctione eius capitulo ſub Rub. de pena habentis oſt.um immuris alicuius caſtri.

¶ Item quod quilibet ſindicus caſtrorum & uillarum comitatus Tuderti teneatur & debeat ad penam decem librarum den. corton. denunciare officio dominorum priorum populi tuderti infra quindecim dies proxime ſequuturos oēs muros dicti caſtri qui caderent ſeu eſſent deguaſtati & in quibus partibus ipſorum murorum eſſent deguaſtati & nomina eorum qui haberent dictum caſalenum ortum uel clauſtrum coniunctos uel coniunctas ipſis muris deguaſtatis qui domini priores populi tuderti poſtquam eis notificatum fuerit in unū menſem tunc proxime ſequentem ipſos muros debeant facere i emuniri & reaprari ſecundum formā præſentis ordinamenti.

¶ Item ordinauerunt & prouiderunt ad hoc ut omnis contentionis materia amputetur & ceſſet inter ſingulares homines & perſonas quos ſeu quas huiuſmodi negotiū tangeret ſeu tangere poſſet quomodolibet in futurum quod ad cauationem fodiationem & acconcimine foſſorum & carbonariarum quæ fierent in futurum & quæ factæ eſſent a k'endis Menſis Decembris proxime præteriti & citra & per ipſum tempus uſq. modo per aliquam uniuerſitatem alicuius Caſtri uel uillæ dicti comitatus teneantur & obligati exiſtant ad opus dictorū foſſorum & carbonariorum ſingulares homines & perſonę ipſius caſtri uel uillæ & maſſarii & ſergentes & forenſes habitantes ibidem dumtaxat & etiam maſſarii & ſergentes & forenſes habitantes in tenuta dicti caſtri uel uillæ.

¶ Item prouiderunt & ordinauerunt quod omnes & ſinguli ciues & nobiles habentes domos in dicto Caſtro ſeu uilla ſeu habitantes in eis teneantur & debeant tantummodo contribuere cum maſſariis & ſergentibus dicti caſtri uel uillæ pro rata de tabulis palis & lignamine opportunis pro ſteccato berteſchis & ad nauem ipſius caſtri uel uillę. Et quod ſupradicti maſſarii ſergentes & forenſes ibidē habitantes teneantur & debeant prædicta ſtecchata berteſchas & nauem facere & fieri facere eorum ſumptibus & expenſis inhibentes quod nulla ſingularis perſona dicti caſtri uel uillę poſſit prędicta ſtecchata berteſchas palos ſeu lignamina ipſorum deguaſtare eleuare ſeu de ipſis aliquid accipere uel diminuere quoquomodo ſine conſenſu dictę uniuerſitatis nobilium Ciuium & ſergentium ad penam decem librarū denariorum corton. pro qualibet contrafaciente & qualibet uice in qua contra factū fuerit.

¶ Itē prouiderunt & ordinauerūt quod prædicta ordinamenta & quęlibet eorū ſeu ipſorum locū habeant & ſe extendant ad pręſentia & futura & ēt ad preſentia uidelicet a klendis Decembris proxime præteriti incluſiue anni dñi Milleſimi. ccclviii. proxime pręteriti & ipſa om

dictamenta & quodlibet ipſorum in qualibet parte ſui executioni mandentur per dominos Capitaneos & poteſtates & quemlibet alium officialem communis Tuderti qui exinde fuerit requiſitus ſub uinculo iuramenti ad poenã quinquaginta librarum dena. corton. ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii omni & qualibet iuris & ſtatutorũ ſolennitate omiſſa. Quæ quidem pœna tantum in Capitaneum locum habere nullatenus intelligatur & prædicta locum non habeãt in aliquo Caſtro uel uilla dirutis uel dirudendis per cõmune Tuderti

Quod nullus poſſit eſſe ad aliquod officium niſi diſtet a Ciuitate Tuderti per. xxx. miliaria. Rub. xvii.

Item ſimili modo facto dato & miſſo partito ad buſſulas & palluctas & obtẽto ut ſupra cum conſenſu uoluntate & deliberatione dicti Magnifici & excelſi Domini Ludouici ſtatuerunt & ordinauerunt decreuerunt & reformauerunt quod nullus officiales forenſis de cetero eſſe poſſit in aliquo officio in Ciuitate uel comitatu Tuderti niſi ciuitas uel terra unde eſſet aut habitatet diſtet a Ciuitate Tuderti ad minus per triginta miliaria. Et ſi eligeretur dicta electio ſit nulla ipſo iure & Talis officialis nullum ſalariũ habeat Et ad dictũ tale officium nullatenus admittatur & Domini priores Ciuitatis Tuderti dictum talem officialem nullatenus admittant uel recipiant ad pœnam quingentarum librarum den. corton.

Quod Rectores & officiales teneantur facere executiones de datiuis & gabellis abſq; aliqua mercede. Rub. xviii.

Item eodem modo facto & dato & miſſo partito ad buſſulas & palluctas & obtento ut ſupra cum conſenſu auctoritate & deliberatione prædicti Magnifici & excelſi Domini Ludouici & ſtatuerunt & ordinauerunt quod quilibet rector & officialis qui nunc ſunt & pro tempore fuerint ad aliquod officium deputati in Ciuitate Tuderti teneantur effectualiter facere & fieri facere exequutionem realem & perſonalẽ de omnibus datiuis gabellis impoſitionibus prouentibus & obuentibus dicti communis Tuderti præſentibus & futuris cõtra quoſcunq; debentes ſoluere ſeu qui debebunt ſeu contra quemlibet de eorum familia maſculinum & maiorem quatuordecim annis ſeu familiares ipſorũ ſine aliqua mercede niſi fuerit ſibi conceſſa per dominos priores Ciuitatis Tuderti que exactio nõ poſſit excedere ſummam duodecim denariorum pro qualibet libra ad poenam & ſub poena quinquaginta florenorum auri pro quolibet ipſorum rectorum & officialium & pro qualibet uice de eorum ſalario retinendorum per camerarium communis Tuderti uel alium ad quem ipſorum ſalarii ſolutio ſpectat uel ſpectabit aliquo alio decreto uel ordinamento dicti communis in aliquo nõ obſtante.

Quod Rectores & officiales non poſſint ſindicari niſi finito eorum officio. Rub. xix.

Item eodem modo facto dato ac miſſo partito ad buſſulas & palluctas & obtento ut ſupra cum conſenſu ut ſupra & ſimiliter de nouo decreuerunt ſtatuerunt & ordinauerũt quod nullus Rector uel officialis communis Tuderti poſſit ſeu ualeat ſindicari niſi poſt finitum officium talis rectoris uel officialis Et ſi fieret nõ ualeat nec teneat ipſo iure & quod ſindici uel officiales qui pro tempore fuerint ad ſindicandum dictos rectores uel officiales ſeu aliquem ipſorum nõ ualeant nec poſſint ipſos uel ipſum aliquo modo ſindicare ante tempus

dict. Sindici officii Et quod domini Priores dictæ Ciuitatis Tuderti qui ſint & pro tempore fuerint non poſſint derogare præſenti ordinamento ſeu aliquam licentiam concedere ſindicandi aliquem officialem ſeu Rectorem dicti communis niſi dicto finito officio ſub pœna periurii & quingentorum florenorum auri aliquibus aliis in contrarium non obſtantibus.

Declaratio & correctio ſtatuti de ſucceſſionibus ab inteſtato & quod intelligatur proprie & in proprie. Rub. xx.

Item ſimili modo facto & miſſo partito ad dictas buſſulas & palluctas & obtento ut ſupra cum conſenſu auctoritate & deliberatione præfati Magnifici domini Ludouici uolentes declarare capitulum ſtatuti poſitum in ſecunda diſtinctione ſtatutorum communis Tuderti ſub Rubrica de ſucceſſionibus ab inteſtato Rub. 56. & obuiare dubiis quæ occurrerunt temporibus retroactis ſuper ſtatuto prædicto decreuerunt & ordinauerunt & declarando ſtatuerunt quod dictum ſtatutum & contenta in eo locum habeant tam in maioribus quam in pupillis decedentibus in pupillari ætate. Et uerba dicti ſtatuti quoad pupillos & alios quoſcunque intelligantur proprie & in proprie. Et quod pupillus decedens in pupillari ætate intelligatur decedere ab inteſtato & ſine liberis & in dicto ſtatuto dicti pupilli comprehendantur. Et quod prædicta talis declaratio ordinamentum & decretum locum habeant in futuris tantum in præteritis uero dicta declaratio & decretum nullatenus ſe extendat, Et quod prædicta declaratio quoad præterita non proſit uel obſit alicui quo quomodo. Cetera uero alia in dicto capitulo contenta remaneant in ſui Roboris firmitate.

Additio & declaratio ſtatuti quod ſuperſtite maſculo filiæ fœminæ non ſuccedant. Rub. xxi.

Item ſimili modo facto & miſſo partito ad buſſulas & palluctas & obtento ut ſupra cum conſenſu dicti domini Magnifici Ludouici & uolentes addere ſtatuto poſito in ſupradicta ſecunda diſtinctione ſub Rubrica quod filiæ fœminæ ſuperſtite maſculo nō ſuccedant ab inteſtato & qualiter tunc dotentur Rub. 55. & ipſum ſtatutum declarare & modificare uoluerunt ſtatuerunt & ordinauerūt. Quod ſi qua mulier de ciuitate uel comitatu Tuderti ſeu quæ in ciuitate uel eius comitatu incolatum traheret ſeu habitaret decederet ab inteſtato cum filiis maſculis uel feminis ex diuerſis matrimoniis procreatis quod filii maſculi unus uel plures in quocunque numero in uno ſiue ex diuerſis matrimoniis nati habeant & habere debeant iure ſucceſſionis ante partem de hereditate dictæ eorum matris ab inteſtato decedentis tertiam partem hereditatis prædictæ, Et reliquæ duæ partes dictæ hereditatis diuidantur inter dictos filios maſculos & filias fœminas quæ ex eadem muliere remanerent æqualiter & in capita dicto iure ſucceſſionis, Et quæ ſupra dicta ſunt locum habeant & habere intelligantur in nepotibus & neptibus talis mulieris decedentis natis ex filiis ſeu filiabus talis mulieris ſi dicti filii uel filiæ non uiuerent tempore mortis talis mulieris v3. Quod dicti nepotes ſeu neptes ſuccedant in locum patris uel matris præmortui ſeu præmortuæ, Et in dicta hereditate admittantur & ſuccedant in eo loco & pro ea portione in quo & ad quam pater ſeu mater ipſorum ſeu ipſarum ſuccederent ſi uiuerent uigore præſentis ordinamenti tali mulieri decedenti & quod preſens additio declaratio & limitatio decretum & ordinamentum locum habeant in futuris dumtaxat & non præteritis & dictum capitulum, ſtatut. quoad cetera alia in ipſo capitulo ſtatut. contenta in ſui roboris firmitate remaneat.

¶ Declaratio limitatio & Additio Capituli statuti loquentis qualiter mulieres contrahere possint. Rub. xxii.

Item et formauerunt uolentes obuiare fraudibus quæ aliquando committuntur in teſtamentis codicillis & aliis ultimis uoluntatibus ac in contractibus & diſtractibus aut in donationibus causa mortis uel inter uiuos quæ fierent per mulieres de Ciuitate uel comitatu Tuderti, Et capitulum ſtatuti communis Tuderti poſitum in ſecunda diſtinctione ſub Rubrica qualiter mulieres contrahere poſſint Rub. 54. & declarare limitare & eidẽ addere & ipſum modificare decreuerunt ſtatuerunt & ordinauerũt quod nulla mulier poſſit extra Ciuitatem uel comitatum Tuderti cõtrahere uel diſtrahere aut aliquã donationem causa mortis uel inter uiuos facere ſine præſentia illorum ſiue illius quorum ſeu cuius præſentia requiratur ex forma dicti capituli dicti ſtatuti mulieribus uolentibus prædicta facere in Ciuitate uel in comitatu Tuderti uel non ſeruata forma dicti ſtatuti in citationibus & notificationibus pro ut in dicto capitulo diſponitur ſine præſentia illorum qui requiruntur forma capituli ſtatuti prædicti & ſi aliter fieret dictus talis contractus diſtractus donatio causa mortis uel inter uiuos facti extra dictam ciuitatem & comitatum non obſeruatis prædictis non ualeat ipſo iure, Et ſimiliter dictæ mulieres non poſſint facere uel condere teſtamentum codicillum uel aliam ultimam uoluntatem extra dictam ciuitatem uel comitatum Tuderti non ſeruata forma dicti ſtatuti, Et ſi fierent dictum tale teſtamentum ſeu codicillum uel quælibet alia ultima uoluntas condita, non ſeruata forma prædicta non ualeant nec teneant ipſo iure ſaluo tamen & excepto ꝙ ſi qua mulier infirmaretur extra Ciuitatem uel comitatũ Tuderti & ipſa exiſtente infirma conderet Teſtamentum aut codicillos extra dictam ciuitatem & comitatum & deinde decederet extra dictam Ciuitatem & comitatum antequam ad ipſam ciuitatem & comitatum rediret poſt dictum conditum teſtamentum & codicillos quod tale teſtamentum & codicilli ualeant non obſtante quod in prædictis non fuerint ſeruatæ ſolemnitates quæ requiruntur ex forma capituli dicti ſtatuti in caſu uero quo dicta mulier rediret in dictam Ciuitatem uel comitatum Tuderti poſt dictum conditum teſtamentũ ſeu codicillos conditum ſeu conditos extra dictã ciuitatem & comitatum Tuderti per dictam talem mulierem non obſeruatis ſolennitatibus dicti capituli dicti ſtatuti dictum tale teſtamentum ſeu codicilli non ualeant nec teneant ipſo iure, Et præſens declaratio limitatio decretum & ordinamentum ſe extendat dumtaxat ad futura, Et etiam ad teſtamentum & codicillos quæ & qui hucuſqꝫ facti apparerent per mulieres extra dictam ciuitatem & comitatum quæ mulieres uiuerent tempore præſentis ordinamenti conditi; In aliis uero caſibus dictum Capitulum dicti ſtatuti remaneat in ſui roboris firmitate.

¶ De pena impedientis officialem uel eius famulum aut baiulum duſeunt pro eorum officio exercendo. Rub. xxiii.

Item ſimili modo ſtatuerunt & decreuerunt quod nulla perſona audeat uel præſumat impedire aliquem officialem ſeu familiarem alicuius officialis cõmunis Tuderti aut baiulum aliquem dicti communis Tuderti dum eorum officium exercerent ſeu exercere uellent in ciuitate uel in comitatu Tuderti contrafaciens uero impediendo aliquem officialẽ dicti communis puniatur ultra penas contentas in ſtatutis communis Tuderti quæ ſibi imponenda ueniret pro aliis maleficiis quæ cõmitterentur contra tales officiales ſecũdum formam ſtatutorum communis Tuderti in uigintiquinqꝫ libris den. corton. pro qualibet uice & ſi impedirent aliquem familiarem officialiũ in decem lib. den. corton. ultra alias penas quæ

ſibi imponendæ uenirent pro aliis maleficiis quæ committerentur contra tales familiares ſecundum formam ſtatutorum communis Tuderti pro quolibet & qualibet uice puniatur, Et ſi impedierit aliquem baiulū dicti cōmunis dum iret pro eorū officio exercendo in quinq; libr. den. cortonenſium ultra alias penas cōtentas in ſtatutis uice qualibet puniatur & quod de prædictis ſtetur & credatur dicte relationi talium officialium familiarium & baiulorū cū uno teſte legitime deponente de uiſu uel cum quatuor teſtibus deponentibus de publica uoce & fama.

ℂ Quod debitor captus pro executione guarentigiæ & eius fideiuſſor ſi diſceſſerit a diſtricta poſſit iterum capi & nō relaxetur niſi ſoluerit. Rub. xxiiii.

ITem ſimili modo ordinauerunt & decreuerunt quod ſi aliquis debitor fuerit captus ad petitionem ſui creditoris uel eius heredis de mandato alicuius officialis cōmunis Tuderti pro aliquo debito pecuniario uel pro alia re uigore inſtrumenti guarantigiati uel pro executione guarentigie ſecundum formam alicuius capituli ſtatuti communis tuderti & dictus talis debitor dederit fideiuſſorem ſeu fideiuſſores de ſtando ad diſtrictam palatii cōmunis tuderti ſecundum formam ſtatutorum dicti communis & poſtea diſceſſerit a dicta diſtricta priuſquam ſatisfaceret tali ſuo creditori ſeu ſine licentia expreſſa iudicis cuius mandato captus eſſet & creditoris prædicti quod tunc eo cauſa dictus debitor & eius fideiuſſores capiantur ad petitionem talis creditoris & non poſſit amplius dare alium fideiuſſorem de ſtando ad diſtrictam niſi ſi & quatenus dicto creditori placuerit ſed potius detineatur in carceribus ſeu in palatio prout de ipſius creditoris proceſſerit uoluntate donec fuerit ipſi creditori plenarie ſatisfactum de debito pro quo eſſet uel eſſent capti & pro ſalario & expenſis legitimis abſq; aliqua alia petitione & ſalarii ſolutione aliquo in contrarium non obſtante.

ℂ Quod unicuiq; licitum ſit deferre ſuper beſtiis bladum & ligumen quolibet die de Menſibus Iulii & Auguſti. Rub. xxv.

ITem ſimili modo ſtatuerunt decreuerunt & ordinauerunt quod unicuiq; licitū ſit & exiſtat deferre & deferri facere ad dictam ciuitatem tuderti & per eius comitatū quolibet die de Menſibus Iulii & Auguſti cuiuſlibet anni ſuper quibuſcunq; beſtiis omne genus bladi & leguminis abſq; aliqua pena Capitulo ſtatuti poſito in quarta diſtinctione ſub rubrica quod nullus deferri faciat aliquas res ſuper aliquibus beſtiis certis diebus ſolemnibus rubrica. cxxv. in aliquo non obſtante alia uero in dicto capitulo ſtatuti contenta in ſui roboris firmitate perdurent. ℂ Item ſtatuerunt ordinauerunt & deliberauerūt quod cuilibet liceat immittere & immitti facere ac retinere intus ciuitatem Tuderti eiuſq; burghos & ſuburghos Tuderti linum uel canapem non incigliatum ſine aliqua pena non obſtante capitulo ſtatuti communis Tuderti poſito in quarta diſtinctione ſub Rub. de pena retinentis linum uel canepum non incigliatum in ciuitate Rub. 101. Hoc addito & declarato quod nulla perſona audeat uel præſumat incigliare dictum linum uel canapem intus dictam ciuitatem uel burghos in aliquo loco qui ſit prope aliquam domum in qua aliqua perſona habitet per quinq; perticas ad perticam & menſuram cōmunis Tuderti ad penam quatraginta ſolidorum pro quolibet cōtrafaciente & qualibet uice & prædicta dominus capitaneus ciuitatis Tuderti teneatur exequi facere.

De pœna euntis ad Monaſteria & hiis qui excipiuntur ab hiis. Rub. xxvi.

Item ſimili modo ſtatuerunt ordinauerunt & decreuerunt quod nullus de ciuitate uel comitatu Tuderti uel etiam forenſis cuiuſcunq; ſtatus & condicionis exiſtat maior quatuordecim annis & minor ſeptuaginta aliquo quæſito colore audeat uel præſumat accedere ire uel ſtare ad aliquod monaſterium ſeu locum monialium aut ſororum ſitum in ciuitate Tuderti uel prope ipſam ciuitatem & in quo moniales ſeu ſorores dictorum monaſteriorum habitarent ſine licentia domini Capitanei Tudertini ſub pena & ad penam decem librarũ den. corton. pro quolibet & qualibet uice a tali contrafaciente de facto penitus auferendorũ per dominum Capitaneum Tudertinum prædictum & poſſit teneatur & debeat idem Capitaneus per ſe & eius officiales contra delinquentes in prædictis inquirere cognoſcere punire condennare & procedere ſummarie & de facto nulla iuris & ſtatutorum Tuderti ſolennitate ſeruata & ſine aliqua ſcriptura uel proceſſu & dictam pęnam ſolui facere cũ effectu totiens quotiens in prædictis uel aliquo prædictorum fuerit contrafactum pro ut & ſicut eidem domino Capitaneo uidebitur & placebit ſtatim poſtquam ſibi notum fuerit de tali acceſſu cõtra formam præſentis ordinamenti habita tamen conſideratione ad ætates prædictas & ad parentelas infraſcriptas & alias inferius exceptuatas ſuper quibus omnibus & ſingulis in pręſenti ordinamento contentis ſtetur & credatur relationi officialis domini Capitanei ad prædicta deputati cũ duobus famulis uel ſaltim cum uno ex familiaribus dicti domini Capitanei. Que relatio pro uera & plena probatione habeatur ac ſi plene cõfeſſus & conuictus fuiſſet talis accedens, Et quia poſſet dubium exoriri de acceſſu prædicto ad aliquod dictorũ monaſteriorum uel locorum prædictorum primi clauſtri uel ſecundi ubi cõuerſationem ſeu colloquia cum prædictis monialibus uel ſororibus haberet uel habere poſſet talis accedẽs de prędictis & omnibus aliis dependentibus & coherentibus ab eiſdem ſtetur declarationi & relationi dicti officialis cum dictis famulis ſeu famulo ut ſupra dicitur & deliberationi & determinationi dicti domini Capitanei Tudertini ꝑ ut ſibi uidebitur & placebit & quilibet poſſit accuſare uel denunciare contrafacientes & ſtetur dicto denũciantis uel accuſantis cũ uno teſte de uiſu cuius nomen denunciantis teneatur ſecretum & ſufficiat tantum in ſcripturis & actis curiæ domini Capitanei reperiri dictum ipſius teſtis prædicti ſuo mediante iuramento probantis quæ omnia locum non habeant ullo modo in auis patribus filiis fratribus carnalibus nepotibus carnalibus patruis & auunculis carnalibus patruis & auunculis conſobrinis fratribus aut nepotibus conſobrinis dictarum monialium uel ſororum uel alicuius earũ in habentibus licentiã ut prædicitur quibus licitum ſit ad dicta monaſteria & loca ire ſtare & loqui cum dictis monialibus uel ſororibus ſine aliqua pœna & etiam non habeat locum in accedentibus ad monaſteria & loca prædicta in die ueneris ſancti & etiam in diebus feſtiuitatum dictorum monaſteriorum & locorum in quibus feſtiuitatibus liceat unicuiq; libere & impune accedere ad ipſa monaſteria & loca & cum ipſis monialibus & ſororibus loqui horis congruis ẽt modis debitis & honeſtis Et etiam locum non habeant in laboratoribus terrarũ & poſſeſſionum ipſorum monaſteriorum aut locorum uidelicet tempore recollectionis bladi & Muſti uidelicet de mẽſe Iunii Iulii & Auguſti & ſeptembris & toto tempore quo uindemiæ perdurarent. Et etiam prædicta locum non habeant in oblatis famulis dictorum monaſteriorum & locorum & prædicta omnia uoluerũt & mandauerunt inuiolabiliter obſeruari caſſantes irritantes & adnullantes omne decretum factum in ſuſpẽſionem alicuius ſtatuti in contrarium prædictorum loquentis ac omnia alia decreta & ordinamenta quæ loquerentur ſeu diſponerent in cõtrarium quoquo modo aliquibus ſtatutis decretis ſeu ordinamentis

in con-

in contrarium diſponentibus non obſtantibus quibus quo ad hec uoluerunt eſſe ſpecialiter derogatum.

De pena ementis uel uendentis rem litigioſam. Rub. XXVII.

ITem ſtatuerunt reformauerunt quod cum iuri communi conueniat ne res litigioſa alienari poſſit uel debeat poſtquam in litem deducta eſt durante tempore & per ipſum tempus dictæ litis ex eo quod ſi alienari poſſet lite pendẽte fierent exinde lites pene immortales quod reſultaret in dannum & præiudicium reipublicæ & ſingulorum hominum & perſonarum Ciuitatis & comitatus Tuderti. Iccirco ad decidendum omnem materiam litium cõtrahentium occaſione prædicta proponitur quod uidetur, & placet dicto conſilio prouidere deliberare & reformare quod quotieſcunq; in aliqua curia Tudertina ciuili uel criminali, Eccleſiaſtica uel ſeculari inter aliquos ſeu aliquas perſonas aliqua cauſa lis cõtrouerſia uel queſtio mota foret uel moueretur per ſolam libelli oblationem ſeu agitaret de aliquibus bonis rebus ſeu poſſeſſionibus immobilibus ſeu aliqua uel aliqua & lite ipſa queſtione controuerſia uel cauſa in iudicium deducta per dictam libelli oblationem & ea pendente de quibuſcunq; bonis rebus uel poſſeſſionibus immobilibus terris uineis ſeu domibus uel aliis qbuſcunq; immobilibus nondum per ſententiam diffinitiuam ſopita ſeu deciſa ſed ea lite cauſa cõtrouerſia uel queſtione pendẽte bona ipſa immobilia ſeu res immobiles terras uineas domos poſſeſſiones quaſcunq; ſeu aliquod uel aliquam ex eis aliquo titulo iure uel cauſa alienauerit uel commutauerit aliqua partium litigantium prædictarum uidelicet actor reus uel alia tertia quæcumq; perſona ſiue in aliam quemcumq; perſonam tranſtulerit quo uis modo puniatur talis alienator uel commutator in prædictis uel aliquo prædictorum delinquens nomine pene communi Tuderti applicandæ in duplo uere extimationis ſeu ualoris rei ſeu rerum bonorum uel poſſeſſionum taliter alienatorum quæ res poſſeſſiones bona taliter alienata fictione præſentis prouiſionis ſeu deliberationis alteri parti in iudicio litiganti de rebus poſſeſſionibus uel bonis eiſdem penitus applicentur & applicata intelligantur cenſeãtur & ſint & effecta totaliter alterius partis prædictæ ac ſi foret ipſa alteri parti per iudicialem ſententiam applicata ſeu conceſſa & nihilominus recipiens huiuſmodi alienationem uel titulum rerum huiuſmodi uel bonorũ ipſo iure priuatus exiſtat & cenſeatur priuatus ab omni iure & actione dictarum rerum & bonorum taliter alienatorum & inſtrumentũ rogitus uel titulus qd uel qui exinde confectum uel confectus appareret ipſo facto nullius exiſtat ualoris eff cacæ uel momenti & ex eo nulla detur uel reſultet actio uel exceptio uel ius agendi imo omnis actio & ius agendi uel excipiendi ex tali inſtrumento rogitu uel titulo cenſeãtur & ſint ex toto extincta & ſublata uigore præſentis prouiſionis ſeu deliberationis, Et cuicunq; ipſo inſtrumento rogitu uel contractu uſus fuerit in aliqua curia ciuili uel criminali Eccleſiaſtica uel ſeculari Ciuitatis Tuderti pena ſimili puniatur qua ſupra dictum eſt, Et prædicta omnia & ſingula pro ut ſupra ſcripta ſunt debeant ab omnibus & ſingulis attendi & obſeruari deinceps ſub penis ſuperius declaratis aliqua lege ciuili uel municipali nõ obſtante nec obſtante aliquo ſtatuto ordinamento prouiſione reformatione uel decreto dicti cõmunis.

Pro retenta Sancti Fortunati. Rub. XXVIII.

ITem decreuerunt Reformauerunt ſtatuerunt & ordinauerunt & ſanxerunt quod camerarius cameræ Tudertinæ qui nunc eſt & pro tempore fuerit & omnes alii camerarii ſiue cultores ad quos huiuſmodi negocium ſpectat ſeu in futurū ſpectare noſcatur teneatur & debeat ſub pena preſtiti iuramēti & decem librarum pro qualibet uice qua per eos uel aliquem ipſorum contra preſens decretum fuerit cōtrafactum quam penam infraſcriptæ Eccleſiæ ſancti fortunati ipſo facto uoluerunt applicari retinere penes ſe ſex den. corton. pro qualibet libra totius quantitatis denariorum ſeu florenorum quos prefati camerarii ſeu cultores ſoluerent quibuſcunq; officialibus ſtipendiariis ambaſſiatoribus & aliis pro eorum ſalariis ſeu ſtipendiis a camera Tudertina quibuſcunq; de cauſis extrahendis ſiue recipiendis & ipſas quantitates ſic retentas cauſis & occaſionibus ſupradictis ſoluere teneantur & debeant pro conſtructione & fabrica murorum & parietum nouiter fiendorum & cōſtruendorum in dicta Eccleſia Sancti Fortunati illius camerario ſeu cultori per dictos dominos priores deputando & eligendo quam gabellam ſex denariorum pro qualibet libra ut ſupra dictum eſt prefati domini Priores pro conſtructione & fabrica dictorum murorum ordinauerunt & deputauerunt ita quod ad alios uſus conuerti uel deputari non poſſie nec ualeat quoquo modo. Et prædicta locum nō habeant nec habere intelligantur debere retinere de ſalariis preſentiū priorum nunc in officio reſidentium nec præſentis domini Capitanei defenſoris & aliorum officialium iam electorum & deputatorum pro ſemeſtri tempore nec etiam in ſtipendiariis iam conductis & firmatis prò duobus menſibus. Et ſi in prædicta Eccleſia in dictis parietibus nouiter fiendis ex parte interiori dictæ Eccleſiæ non fabricaretur & dictum murum nouum non fieret dicta gabella ſex denariorum pro qualibet libra pro reaptatione palatiorum communis Tuderti uel in alios uſus pro ut dictis dominis prioribus uidebitur & placebit diſtribuatur & ſoluatur & deputetur faciendo prædicta dicti domini priores omni modo uia & iure quibus melius potuerunt actum in dicto ſecretario dicti palatii habitationis & reſidentiæ dominorum priorum poſito Tuderti in regione ſancti Silueſtri & parrochia ſancti Ioannis de platea uia ab uno latere & platea magna communis Tuderti ab alio platea ſancti Ioannis & ab aliis ſunt uiæ publicæ & aliis ſitus.

Rub. XXIX.

ITem quod nullus officialis qui eſt præſens aut futurus iret per comitatū Tuderti occaſione officii exercendi aut executionis faciendæ poſſit aut debeat cōſtringere aliquem ſindicum maſſarium aut ſergentem de caſtris locis aut uillis comitatus prædicti ad faciendam fieri expenſas ſibi equis famulis aut baiulo ſed talis officialis ire debeat ſumptibus ſuis ad penam decem ſolidorum pro qualibet re quā dare ſibi faceret que eſſet ualoris quinq; ſolidorum aut minus & ad reſtitutionem ualoris earum rerum quas acceperit tempore ſindicatus ſui illis a quibus accepit ſimiliter autem nullus Sindicus aut maſſarius aut ſergens comitatus prædicti debeat dare aut facere expenſas alicui officiali aut familiæ ſeu baiulis ſicut ſupra dictum eſt nec dari facere ad eandem & tantundem penam niſi forte pro ſuis denariis emere uellit.

Rub. XXX.

ITem quod nullus baiulus eundo per comitatũ pro aliqua executione datarũ aut damnorũ datorum ſeu occaſione alia poſſi & debeat ire & accipere pro ſuo ſalario ultra infraſcriptum modum uidelicet primo a ſindico quem grauauerit pro una andata de pluribus rebus uſq; ad quinq; miliaria unum recipiat bononenum a maſſario unum ſolidũ pro quolibet a quinq; autem miliaribus ſupra ſi proceſſerit accipiat a quolibet ſindico ſolidos quinq; a ſergente uero aut maſſario unum ſolidum & ſimiliter non poſſit nec debeat facere fieri ſibi aut alteri perſone quæ cum eo iret uel eſſet a dictis ſindicis maſſariis ſiue ſergentibus ullas expenſas niſi cum ſua pecunia & denariis ad penam decem librarum cortonenſiũ & quilibet poſſit contrafacientem accuſare & denunciare qui denumptians debeat habere quartam partem penæ & nomen ſuum teneatur ſecretum.

De electione facienda de Capitaneo Ciuitatis Tuderti. Cap. xxxi.

IN primis ad hoc ut ipſa ciuitas & eius comitatus & diſtrictus ſub equitate iuſtitiæ gubernetur ordinauerũt ſtatuerũt & reformauerũt quod p̄fati dñi & iuſtitia priores teneãtur & debeant eligere & deputare ac nominare unum idoneum & fidedignũ ciuem dictæ ciuitatis Tuderti qui debeat citius quam fieri poterit accedere ex parte dominorũ priorũ prædictorũ uice & nomine cõmunis facere electionẽ noui capitanei futuri pro dicta ciuitate Tuderti eiuſq; comitatu fortię & diſtrictus ſub ipſa iuſtitia regenda & gubernanda ad aliquod cõmodum dictę Ciuitatis uel terrę uel aliquem hominem ſpecialem pro ut & ſicut per dictos Magnificos dominos priores & per prętatos interpoſitos fuerit eidem ciui impoſitum ac iniunctum & idem ciuis tota diligentia eligat unum ſtrenuum & ualentem uirum tali honore & pręheminentia ſuis uirtutibus precedentibus dignũ in Capitaneũ dictę ciuitatis & comitatus Tuderti & ſollicite procuret quod Capitaneus pręfatus quanto citius poterit proficiſcatur ad officium dicti Capitaneatus in dei nomine exercendi quodquidem officium duret ſemeſtri tempore & non ultra.

Item quod quilibet Capitaneus dictę ciuitatis & comitatus qui pro tempore eligetur teneatur conducere & ſecum tenere toto tempore ſui officii in ſuum collateralem unũ ualentem egreggium uirum legum doctorem.

Item unum iudicem iuris peritum practicum & expertum ad malleficia.

Item duos praticos & expertos notarios. Item quinq; notarios in arte notariorũ expertos legaliter & fideliter duos ad ciuilia duos ad maleficia unũ ad extraordinaria debeat deputare. Item ſex domicellos iuuenes armigeros indutos de diuiſa pannorum ipſius capitanei. Item uigintiquinq; famulos aptos armatos. Item ſex equos bonos & idoneos cũ aliis cerimoniis quę pertinent ad conſuetudinem & ad officium capitanei prędicti & quod pręfatus collateralis teneatur & debeat in principio ſui officii uidelicet tempore ſui iuramenti uel ſacramenti pręſtandi fidem facere de ſuo doctoratu aliter ad dictum officium admitti uel recipi non poſſit.

Rub. xxxii.

ITem quod officium cuiuſq; capitanei duret ſex menſibus & nõ ultra ut ſupra predictum eſt & habeat pro ſuo ſuorumq; officialium domicillorum famulorum & ęquorum ſalario dicti ſemeſtris tempore a camerario camere cõmunis Tuderti florenos auri octingentos quinquaginta cũ honoribus & oneribus emolumẽtis debitis & cõſuetis ſoluendos eidẽ de terzaria in terzariam ſecundum formam ſtatutorum Tuderti & ordinem conſuetum.

Rub. xxxiii.

ITem quod nullus rector uel officialis forenſis dicti cõmunis poſſit aliquo modo ſeu quęſito colore refirmari in ſuo officio neq; ipſum ſuum finitum officium exercere ultra tempus ſex menſium abſq; deliberatione cõſilii generalis ciuitatis prædictæ & ſi aliter fieret talis refirmatio non ualeat neq; teneat quoquo modo. Et ſimiliter non poſſit neq; debeat ſindicari infra tempus & terminum ſui officii ſed tantum finito ſuo officio ſindicetur ſecundum formam ſtatutorũ communis Tuderti, Et quod huic ordinamento non poſſit ulterius derogari & ſi aliter fieret non ualeat nec teneat ipſo iure & quod domini priores dictæ ciuitatis qui pro tempore fuerint non poſſint neq; debeant occaſione prædicta coaddunare aliquod conſilium ſeu cernam hominum dictæ ciuitatis uel aliquam propoſitam facere de prædictis ĩn aliquo conſilio ſeu cerna ad penam centum florenorum auri pro quolibet contrafaciente & in eandem penam incurrat quilibet ciuis qui contra prædicta conſuleret uel arrengaret aliquo colore queſito. Et etiam in ſimilem penam incurrat cancellarius dicti cõmunis uel alius notarius qui contra prædicta faceret aliquem rogitum ſeu ſcripturam, Et hoc intelligatur ſolum de capitaneo defenſore & gabellario & eorum iudicibus notariis & officialibus, & quod omni tempore poſſit procedi & cognoſci cõtra delinquentem in prædictis uel aliquem prædictorum aliquo ſtatuto ordinamento uel reformatione dicti cõmunis diſponente in cõtrarium non obſtante.

Rub. xxxiiii.

ITem quod dominus defenſor qui pro tempore fuerit teneatur & debeat ſollemniter ſindicare Dños priores cõmunis & populi dictæ ciuitatis & quemlibet rectorem & officialẽ dicti communis ciuem uel forenſem finito eorum officio & non ante, Et ad hoc ut quilibet poſſit & ualeat ſecure abſq; formidine uel timore notificare dicto dño defẽſori defectus culpas errores negligentias dictorum dominorũ priorum rectorum uel officialium uel alicuius eorum quæ & in quem committerentur per eos uel aliquem ipſorum tempore eorum officii præfatus dominus defenſor teneatur & debeat fieri facere unã capſam expenſis dicti cõmunis quæ ſit clauſa cum duabus clauibus unam quarũ habeant & teneant ipſi domini priores & alteram ipſe defenſor & ipſa capſa poni debeat in aliquo loco publico prout eidem domino defenſori uidebitur & plactbit ipſa quoq; capſa ſit ferrata deſuper uno foramine ſ quo ſeu per quod poſſint immitti informationes contra dictos dominos priores rectores & officiales ciues uel forenſes prædictos temporibus cõgruis uel aliquem ipſorum & quod cuilibet liceat immittere in dictã capſam publice uel ſecrete omnem informationẽ quam habebit cõtra prædictos dominos priores rectores uel officiales prædictos uel aliquem ipſorum cum appoſitione teſtium & clarificatione ipſorum & locorum neceſſariorum in prædictis ad hoc ut uerius abſq; fictione aliqua poſſit reperiri. Quæ capſa debeat aperiri finito officio dictorum dominorum priorum rectorum & cuiuſlibet alterius officialis prædicti & tempore eorũ & cuiuslibet ipſorum ſindicorum. Et quod præfatus dominus defenſor teneatur & debeat ſuper prædictis informationibus quæ in dicta capſa reperientur temporibus ſupradictis inquirere & inueſtigare & teſtes examinare in ſecreto & ſuper his ſuper quibus reperierit ueritatem delinquentes primum condemnare & exequi ſecũdum formam iuris ſtatutorũ & ordinamentorum communis Tuderti alias uero calumnioſe repertas dilacerare & reicere iuxta ſuam diſcretionem & prouidum arbitrium eius.

¶ Modus & forma in ciuilibus cauſis. Rub. xxxv.

ITem ſtatuimus ordinamus & reformamus quod quilibet qui agere ſeu proteſtari uolet contra aliquem teneatur ſuam cauſam proſequi & continuare ſecundum formam traditam a ſtatuto cōmunis Tuderti & eo deficiente ſecundum formam iuris cōmunis, Et quod tempora cauſarum ciuilium & miſtarum quarumcunq; quas in futurum moueri contigerit ſint & eſſe intelligantur quinquaginta dierum utilium incipiendorum a die primæ citationis ſi pars conuenta foret abſens tempore productionis petitionis uel alicuius proteſtationis uel a die quo produceretur petitio uel aliqua proteſtatio que produceretur parte præſente quæ tempora ſint & eſſe intelligantur præfixa non ſolum iudici & officiali coram quo cauſæ uentilantur ſeu proponerentur ſed etiam inſtantie talium cauſarum quæ ad eas expediendas uidendas & terminandas coram quibuſcunq; iudicibus & officialibus forenſibus ciuitatis Tuderti proponerentur & uentilarentur quo termino quinquaginta dierum elapſo inſtantiæ dictarum cauſarum non terminatarum dicto durante termino ſint & intelligantur eſſe perempte & actor ulterius non audiatur in ipſo iudicio ſed reo conuento in expenſis legitimis iudicis cognoſcentis interlocutoria condemnetur cum reſeruatione iuris iterum agendi per actorem ſi agere uoluerit contra reum qui quidem de dictis cauſis cognituri & coram quibus cauſe huiuſmodi proponerentur & uentilarentur facta litis cōteſtatione in hiis in quibus litis conteſtatio requiritur ſecundum formam ſtatutorum Tuderti uel peruento ad actū qui loco litis conteſtatōis habeatur ubi uero lis conteſtanda non eſt actori & reo ad probandum per teſtes in cauſis prædictis de eorum iuribus terminum quindecim dierum utiliū peremptorie ſtatuere teneantur & ad producendum & exhibendum omnia capitula & intentiones quas quelibet partium in cauſa uoluerit exhibere & poſt dictos quindecim dies habeat & habere intelligatur utraq; q̄ pars tres dies utiles ad faciēdum interrogatoria ſi facere uoluerit & poſt dictos tres dies utiles habeat & habere intelligatur utraq; pars octo dies utiles ad faciendum teſtes deponere & ad probatum habendum quidquid uoluerit & potuerit per teſtes iuratos in cauſa. Quibus terminis elapſis teſtes habeantur ipſo iure pro legitime publicatis nec alia publicatio requiratur uerum ſi quis partium uellet producere teſtes exiſtētes ſeu quos diceret ſe habere in aliquo territorio uel loco ſeu ciuitate alia quā in Ciuitate Tuderti & eius territorio iudex cauſæ ſi ei uidebitur poſſit & debeat ſtatuere ad hoc terminum cōpetentem ſuo arbitrio moderandum ſecundum loci diſtantiam Qui terminus cōputentur inſtantie dictorum quinquaginta dierum dummodo illa talis pars quæ diceret ſe habere teſtes in alieno territorio infra quintam diem proximę uenturam a die litis conteſtatæ uere uel ficte in cauſa comparuerit & aſſeruerit ſuo iuramento præſente uel legitime citata aduerſa parte ſe prædicta non dicere ſeu proponere in fraudem uel pro dilatanda cauſa, & ſi huiuſmodi petitio dilationis calumnioſe inuenta fuerit puniatur petens cuius cauſa agitaretur in libris centū denariorū cortonenſium camerario cameræ Tudertinæ ſoluendorum & dicte camere applicādorum etiam ſi per generalem procuratorem uel aliquem alium legitimum adminiſtratorem ſeu mandatarium petitum fuiſſet quæ pena poſſit & debeat per quemcunq; rectorem & officialem exigi abſq; aliqua cauſæ cognitione uel proceſſu, Et intelligatur dicta petitio fuiſſe calumnioſa ſi infra dictum terminum per iudicem ſtatuendum & moderandū pars nō oſtenderit ſe aliquos ex prædictis teſtibus ad quos producendos de alieno territorio delationem habuerit coram iudice ꝑduxiſſe & in tali cauſa examinari feciſſe teſtes quorū dicta & atteſtationes facerent ad cauſam & quod ſupradicti eſt de teſtibus de alieno territorio producendis & examinandis intelligatur quod eorum examinatio poſſit fieri & fieri debeat per iudicē cognoſcentem de cauſa ſecundum formam ſtatutorum Tuderti uel per iudicē loci unde eſſent

dicti teſtes ex cōmiſſione dicti iudicis de dicta cauſa cognoſcentis & ſimiliter ſi qua partium diceret ſe habere aliquod ius ſeu aliquod inſtrumentum ſeu ſcripturam publicam ad cauſam facientem extra territorium tudertinum prædicta producere teneatur infra terminum iudicis arbitrio ſtatuendum ſecundum loci diſtātiam pro ut ſupra dictū eſt de teſtibus & in eandem penam centum librarum cortonenſium incurrat ſi huiuſmodi iura ſcripturam & inſtrumentum infra dictum terminum non produxerit coram iudice dictæ cauſe uel ſi produxerit & ad dictam cauſam non faceret quæ dilatio non computetur in termino inſtantiæ ſupradictæ alios uero terminos & dilationes quæ de iure ſecundum formam ſtatutorum Tuderti tam ante quam poſt litis conteſtationem uere uel ficte requiruntur iudex prædictus ſuo arbitrio ſtatuere & moderare poſſit ipſoſq; inculcare & cumulare pro ut ſibi uidebitur & quilibet dictorum terminorum peremptorius cenſeatur ſaluo quod de terminis dandis poſt petitionē conſilii ſapientis qui dentur & aſſignentur prout continetur infra uerū ſi quis ab aliqua interlocutoria uel grauamine illato ante ultimam ſententiam appellaret per ſeipſum uel etiā per generalem procuratorem uel aliquem alium legitimum adminiſtratorem uel mendatariū ſecundū formam ſtatutorum Tuderti tempora in quibus dictæ appellationes proſequerētur minime inſtantie cauſæ computentur ſed cauſa remaneat in eo caſu in quo erat tempore expoſite appellationis & intelligatur appellare ab interlocutoria uel grauamine quando appellatur ante ultimam ſententiam in cauſa prædicta ferendam ſed ſi aliquis ut ſupra dictum eſt cauſa litis differende ab interlocutoria uel grauamine appellaret puniatur qualibet uice in libris quinq; dena. cor. camere cōmunis Tuderti applicandorum & nihilominus parti leſæ in expenſis condemnetur, Et intelligatur cauſa differende litis appellatio interpoſita quotiēs appellans in cauſa ſuccubuerit aut quod dicta appellatio fuerit deſerta ſecundum formā ſtatutorum prædicti uerumtamen quia tempore diffinitiuæ ſententiæ uel quæ uim diffinitiuæ haberet ſecundum formam ſtatutorum prædicti poſiti in ſecunda diſtinctione ſub rubrica de cōſiliis committendis Rub. xxxii. quælibet partium ſuis expenſis poteſt ſapientis conſilium poſtulare ad hoc ut lites abreuientur noluerunt reformantes & ſtatuentes prædicti ultra ea quæ in dicto ſtatuto continentur quod iudex præfatus cauſæ cognitor facta electione cōſultoris & depoſito ſalario tam pro dicto conſultore quam pro nuncio ſtatuat utriq; parti terminum duorum dierum utilium ad producendum & inſacculandum omnia iura & acta & allegationes ipſarum partium ſi producere & inſacculare uoluerit quæ ſi producentur per dictas partes in dicto termino uel per aliquam earum quæ producta ſeu productæ ſunt inſacchulentur. Et dicto elapſo termino aliqua alia iura allegationes uel acta produci & inſacchulari non poſſint & ſi aliqua dictarum partium iura & allegationes & acta prædicta in dicto termino non produceret tunc ipſius conſilii petitio pro non facta habeatur facta uero inſacculatione prædicta ſacculum in quo iura recluſa ſunt per iudicem ſigilletur. Et demum dictum ſacculū cum iuribus prædictis infra alios duos dies utiles & iuridicos ad cōſultorem tranſmittat electum & nuntium in dicto termino eligat cum dicto ſacchulo & iuribus acceſſurum. Qui cōſultor electus ſi fuerit forenſis & extra territorium Tudertinum habita ueritate dictus iudex terminum ſtatuat illi qui dictum conſilium poſtulauit ſuo arbitrio ſecundum loci diſtantiam ubi conſultor moraretur ad præſentandum coram ipſo iudice conſilium ſupradictū quod cōſilium redditum per dictum conſultorem ſi infra dictum terminum cōſignatum coram ipſo iudice fuerit præſentatum per eundem qui petiit dictum cōſilium prædictus iudex teneatur infra alios duos dies iuridicos poſt præſentationem dicti conſilii dictum conſiliū aperire & ſententiam ferre in cauſa iuxta continentiam & tenorem cōſilii ſupradicti ſed ſi in dicto termino dictum conſilium non fuerit præſentatū dictus iudex elapſo dicto termino infra duos dies utiles poſt lapſum dicti termini dati ad præſentandum dictum conſilium teneatur & de-

beat non obſtante petitione dicti conſilii cauſam ipſam ſua ſententia terminare & ſententiã ferre moribus & legibus conſonanda decernentes ꝙ quæ ſupra dicta ſunt de terminis & dilationibus datis poſt poſtulationem dicti conſilii intelligantur & ſint dicti conſilii & dilatiões peremptorie & in tempore inſtantię prędictæ non computentur uſq; quo dictum conſilium fuerit preſentatum uel uſq; quo termini dari ad pręſentandum dictum conſiliũ fuerint elapſi ſed cauſa remaneat in eo ſtatu quo erat tempore poſtulationis dicti cõſilii uolentes etiã quod tempus dictæ inſtantie aliquo modo iure uel cauſa etiam de partium conſenſu prolongari ſeu prorogari non poſſit etiam ſi partes litem & cauſam in arbitros ſeu arbitratores cõmiſerint declarantes quod ſi inſtantia cauſæ propter compromiſſum expirauerit aut quia de expreſſa uoluntate utriuſq; partis inſtantia quinquaginta dierum preterierit neutra partium dicto caſu in expenſis condemnetur ad quæ omnia facienda & expedienda referẽdo ſingula ſingulis dicti iudices teneantur & debeant in quibus uel aliquo prædictorum procedere poſſint breuiter ſummarie de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii ſola facti ueritate inſpecta ſeruatis tamen terminis ſupradictis. Et ſi in prædictis uel aliquo prædictorũ negligentes fuerint in penam ducentorum libra. cortonenſium incurrat de eorũ ſalario uel ſalario rectoris ſub quo eſſent retinendorum camere Tudertine applicandorum de quibus ne remaneant impuniti uoluerunt quod ſindici & ſindicatores qui dictos iudices ſindicabunt teneantur de predictia ſpecialiter inquirere contra eos & repertos culpabiles condemnare in dicta pena quod ſi non facerent incidant in penam uigintiquinq; librarum den. corton. pro quolibet ſindico ſeu ſindicatore & nihilominus teneatur parti leſe ꝑ expenſis & intereſſe ipſius partis reficere libras decem dena. corto. que omnia prædicta reformauerunt decreuerunt & ordinauerũt nõ obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis communis Tuderti & maxime ſtatuto poſito in ſecũda diſtinctione ſub Rub. 7. quod ciuiles cauſæ infra triginta dies utiles terminentur & alio ſtatuto poſito in dicta diſtinctione ſub Rub. 10. qualiter & quando teſte inſtrumenta & articuli ꝓducãtur. Et alio ſtatuto poſito in dicta diſtinctione ſub Rub. 8. de terminis dandis in cauſis quę ſtatuta uoluerunt quantum ad prædicta non obſtare ſed in aliis eorũ continentiis & tenoribus firmitatem habere iniungentes quod prędicta non uendicẽt ſibi locũ in cauſis guarentigiatis & quę executionem guarantigie mererentur ſecundum formam ſtatutorũ Tuderti de guarantigia loquentis cui noluerunt per prædicta in aliquo derogari. Et etiam non uendicent ſibi locum in cauſa alicuius de numero dominorũ priorum ſed ſtatute poſite in tertia diſtinctione ſub Rub. quarta quod non poſſit iniquiri per aliquem rectorem & in ſua roboris firmitate permaneat declarantes qđ ſi actor uel reus fuiſſet legitime impeditus quod cauſam proſequi non poſſet quod iſto caſu inſtantia non currat quouſq; dictum legitimum ceſſauerit impedimentum opponens probare legitime debeat aduerſa parte citata infra terminum arbitrio iudicis peremptorie ſtatuendum. Et quod tempus dicti impedimenti & tempus cauſæ huiuſmodi impedimenti non computetur in tempore inſtantiæ ſupradictæ addicientes quod ſalaria ſoluantur in cauſis prout ſoluebantur ante præſentem legem nõ obſtante quod ſupra dicitur quod ſummarie procedatur.

De excuſſione bonorum. Rub. XXXVI.

ITem uolentes hominum fraudibus obuiare & excuſſioni bonorum de qua mentio nõ reperitur in uolumine ſtatutorum cõmunis Tuderti laudabilem formam dare ordinauerunt & ſtatuerũt quod excuſſio bonorum fiat modo & forma infraſcripta uidelicet Quicunq; habuerit bona alicuius per inſtrumentum publicum continens guarentigiam uel alio legitimo modo quo ſecundum formam ſtatutorum guarentigiæ executionem mereatur

generalem uel ſpecialem hipotecam tacitam uel expreſſam obligatam quacunq; de cauſa uere in dicto inſtrumento uel per aliam publicam ſcripturam dictam executionem merenti ut prefertur de ſcripta antequam ueniat ad tertium poſſeſſorem primo agat contra debitorem prędictum uel eius heredes & petitionem ſuam porrigat in ſcriptis coram iudice maioris curie & extraordinariorum communis Tuderti uel coram domino Capitaneo uel aliquo alio qui uacante officio capitaneatus iuriſdictionem & officium in dicta ciuitate exerceret. Qui iudex ſeu cauſe cognitor ad petitionem ipſius creditoris agentis uel ius ceſſum habentis ſecũdum formã ſtatutorum Tuderti ſoluto ſalario cammerario cõmunis Tuderti in hiis in quibus requiritur ſecundum formam ſtatutorum Tuderti dicti ſalarii ſolutio citari faciat debitorem uel eius heredem ut ueniat ad ſtandum & morandum ad diſtrictam ſecundum formam dicti ſtatuti de guarantigia. Qui ſi uenerit cogatur & contra eum procedatur iuxta formam ſtatuti predicti ſi uero contumax fuerit iudex de cauſa cognoſcens pronumptiet tenutã dandam eſſe de bonis dicti debitoris uel eius heredis predicti & ad predicta exequenda baiulum cõmunis Tuderti executorem conſtituat atq; faciat qui baiulus executor creditorem agentem uel eius heredem uel eius ceſſum habentem in tenutã & corporalẽ poſſeſſionem mittat & de bonis & in bonis debitoris uel eius heredis predicti que per alium non poſſideantur ſi bona predicta inueniũtur ſi uero dictus executor baiulus retulit nihil inueniſſe de bonis prędictis ipſius debitoris uel eius heredis uel quod bona in quibus dictus creditor uel eius heres uel ius ceſſum habens in poſſeſſionem miſſus eſt ad quantitatem non ſufficerent tunc dictus iudex facta relatione predicta infra ſecundam diem utilem poſt dictam relationem cõmittat alteri baiulo communis Tuderti quatenus uadat ad conuicinia dicti debitoris uel heredis & a proximioribus conuicinis ipſius inquirat & perquirat ſi dictus debitor uel eius heres habet aliquas facultates & ſecundũ quod inuenerit a dictis conuicinis ipſum habere referat iudici ſupradicto poſt cuius relationem infra alios duos dies iuridicos & utiles dictus iudex committat uni ex preconibus dicti communis quatenus ad pectorale palatiorũ dominorũ priorum & Capitanei ſe conferat & ibidem publice palam & alta uoce ſono tube premiſſo citet omnes illos quorum intereſſet uel intereſſe poſſet excuſſionem de bonis dicti debitoris fieri quod compareant coram iudice ſupradicto infra terminum trium dierum per ipſum iudicẽ ſtatuendum ad indicãdum de bonis dicti debitoris uel eius heredis & ſi in dicto termino nemo comparuerit & dicti baiuli retulerint nihil inueniſſe de bonis predictis tunc iudex cauſæ pronumptiet excuſſionem legitime factam & talis excuſſio quoad omnes ualeat & teneat ſi uero in dicto termino aliquis comparuerit & aliquid de bonis dicti debitoris indicauerit tũc tali comparenti terminus peremptorius arbitrio iudicis ſtatuatur ad probandum & probatum habendum quod bona per eum indicata ſint in bonis debitoris & ſi in dicto termino aliquid legitime probauerit de predictis uel quod dicti baiuli uel alter eorũ retulerit aliquid inueniſſe tunc iudex dicta bona probata uel relata prædicta extimari faciat per duos extimatores & ad indicationem ipſorũ procedat prout placuerit creditori uel eius heredi uel ius ceſſum habenti, Et ſi ad quantitatem petitam non aſcendũt pro reſiduo talis creditor abſq; aliqua alia excuſſione cõtra tertium poſſeſſorem agere poſſit uerum inſuper uoluerũt quod licitum ſit dicto iudici ſi ſibi uidebitur pro excuſſione fienda per ſe ipſum tres ex conuicinia dicti debitoris uel eius heredis examinare ſi debitor uel eius heres habeat aliquas facultates ſummarie examinandos per dictum iudicem facta prius citatione de his omnibus quorũ intereſſet, Et quibus fuiſſent bona dicti debitoris uel eius heredis alienata per proclama generale per unum ex dictis preconibus ad pectorale prędictum quod infra certum terminum arbitrio iudicis ſtatuendũ ueniat ad uidendum dictorum cõuicinorum depoſitionẽ & habeat legitima depoſitio dictorum conuicinorum ſi ipſi dicant & aſſeruerint quod ipſi neſciunt quod

dictus

dictus debitor uel eius heredes habeant aliqua bona uel facultates quibus uicinis examinatis & deponentibus modo prædicto uel alio ſimili modo non factá aliter excuſſione bonoꝝ iudex etiam pronunciet excuſſionem fore legitime factam & dicta pronuntiatio quo ad oẽs ſe extendat & ueniri poſſit ad tertium poſſeſſorem declarantes prædicta omnia fieri poſſe ſi debitor etiam uiueret & præſens uel abſens fuiſſet, Et ſi dicti uicini de aliqua parte deponerent ad ea quæ deponerentur procedatur ut ſupra dictum eſt facta extimatione ut præfertur Et pro reſiduo ueniri poſſit contra tertium poſſeſſorem uolentes ꝙ hii quibus bona fuerint alienata regreſſum habeant contra dictum debitorem uel eius heredem ſecundum quod iure permittitur declarantes quod omnes dicti termini peremptorii cenſeãtur & ipſis elapſis aliæ dilationes dari non poſſint, Et prædicta ſolum in futuris cauſis locum habeant & nõ in præteritis & pendentibus cauſis.

De beſtiis campanario aſſignandis. Rub. XXXVII.

ITem ne de beſtiis quæ per quoſcunq; officiales ciuitatis Tuderti occaſione cuiuſcunq; executionis comitatiuis dictæ ciuitatis auferantur & campanario dictæ ciuitatis more ſolito conſignentur queat ſcandalum aliquod exoriri ſtatuerunt & ordinauerunt quod omnes illi comitatiui habitatores & incolæ comitatus dictæ ciuitatis Tuderti qbus ablatæ erunt aliquæ beſtiæ occaſione cuiuſcunq; executionis per quemuis officialem dictæ ciuitatis tam ad petitionem cõmunis quam ciuis uel cuiuſcunq; alterius perſonæ teneantur & debeãt dictas beſtias & beſtias ſic ablatas recolligere infra terminum unius menſis computandi a die factæ executionis & quod ſi infra dictum terminum illas uel illam nõ recolligerint quod tunc ſit licitum & impune cãpanario dicti cõmunis illam & illas uendere & de pretio fiendo de dictis beſtiis ſic ſatisfacere illi uel illis ad cuius uel quorum inſtantiam dictę beſtiæ ablatæ fuerint, Et dictus Campanarius habeat debitum ſuum modo conſueto ſi autem pretium huiuſmodi non eſſet ſufficiens ſortiatur unicuiq; pro rata, Et nihilominus iterum fiat executio contra dominum dictarum beſtiarum donec erit ſatisfactum cõmuni ac illi uel illis ad quorũ uel cuius petitionem executio facta eſſet & quod præſens ſtatutum uoce preconia bãniatur.

De nundinis fiendis in feſto Sanctę Mariæ de menſe Auguſti. Rub. XXXVIII.

ITem ordinauerunt decreuerunt & inſtantiauerũt ex omni auctoritate arbitrio & bailia ipſis dñis Prioribus ꝯceſſa & attributa pro melius & ſolennius celebrando & honorãdo glorioſum feſtum ſanctæ Mariæ de menſe Auguſti & ad laudẽ & reuerẽtiã omnipotentis Dei ſuæq; glorioſę uirginis Mariæ ſanctorũ Johannis Baptiſtę & euangeliſtę & glorioſorũ apoſtolorũ ſuorũ Petri & Pauli & beatiſſimorũ Martiꝝ & cõfeſſorũ ſanctoꝝ Fortunati & Caliſti & caſſiani ꝓtectoꝝ patronũ & defenſorũ Ciuitatis Tuderti eiuſq; comitatus fortię & diſtrictus totiuſq; celeſtis curiæ triumphãtis & ad ſtatũ Magnificũ & tranqllũ ſacroſanctę Ro. Ecc. Quod in ꝓximo futuro feſto dictæ benedictę adſumptionis Mariæ q̃ celebrat̃ die quintadecima mẽſis Aug. ꝓxime futuri ſint & eſſe debeãt in dicta Ciuitate & dicto loco ſanctæ Mariæ de plano portus liberę gñales & uniuerſales nũdinæ ad quas nundinas liceat omnibus & ſingulis hominibus & perſonis de dicta ciuitate diſtrictu ſeu eius comitatu & forenſibus & aliunde cuiuſcunq; generis & undecũq; ſint cũ eoꝝ animalibus ſalmis mercãtiis denariis ſeu bonis & rebus quibuſcũq; uenire ſtare cõmorari & hoſpitari in dicta ciuitate & extra dictã ciuitatem pro ſuo libito uoluntatis & cũ dictis rebus abeundi diſcedendi ſine ſolutione alicuius pedagii oneris uel gabellæ libere & ſecure omni reali & perſonali impedimento ceſſante ualiture & durature per ſeptem continuos dies uidelicet per diem feſti per tres dies immediate ante feſtum & tres dies poſt feſtum ſaluo ſemper & reſeruato

quod rebelles & condemnati dicti cõmunis & præſentis ſtatus uenire non poſſint,& excepto ſale quod ſoluere debeat pedagium & gabellam ſolitam & hoc fecerunt ordinauerunt & decreuerunt omni modo uia iure cauſa uel forma quibus melius potuerũt non obſtantibus repreſaliis debitis cõmunis uel ſpecialiũ perſonarũ & aliis quibuſcũq; in cõtrariũ facientibus.

De relictis Eccleſiæ ſancti Fortunati. Rub. XXXIX

ITem decreuerunt ordinauerũt & reformauerũt quod Capitaneus & alii officiales forenſes præſentes & futuri qui de hoc fuerit uel fuerint requiſiti teneãtur & debeant ſine aliquo premio ſiue ſolutione facere & fieri facere de relictis & aliis denariis & rebus debitis Eccleſiæ Sancti Fortunati realem & perſonalem executionem ad petitionem rectorũ dictæ Eccleſiæ uel alicuius eorũ totiens quotiens de prædictis fuerint requiſiti aliquo in contrariũ faciente non obſtante, Et ſi dicti Capitaneus & officialis contrafecerint uel retardauerint prædicta exequi ſiue exequi facere per camera communis de eorum ſalario retineatur tota illa quantitas quæ eis fuerit aſſignata & quæ deberetur dictæ Eccleſiæ & loco ſui ſalarii retenti & dicta aſſignatio & debita quãtitas dicto ſalario deputetur & aſſignetur & loco ſui ſalarii fictione & uigore pręſentis decreti ſubrogata exiſtat.

Decretum pro conſiliariis & ipſorum pena. Rub. XXXX.

MAgnifici & potentes domini priores populi & communis Tudetti ad collegium reſidentes in ſecretario Palatii eiuſdem una cum laudabili eorum cõſilio oportuno & uenerabili officio cõſeruatorum dictæ Ciuitatis Tudetti in numero ſufficienti collegialiter adunati ut moris eſt pro negotiis reipublicæ Tudertinæ utiliter peragendis aduertentes quod propter quorundam officialium conſiliariorum in obedientiã pletũq; cõtingit quod pluribus factis cõmunis Tudetti in quibus eorum officii auctoritas neceſſario requirebatur debito tempore ſecundum quod oportunum prouideri non potuit non ſine magno communis incõmodo & iactura quod etiam in uilipendium & contentum officii dominorũ priorum proceſſit uolentes ut de cetero hoc euenire non poſſit dato primo miſſo & celebrato partito in ſecreto ſcrutinio inter eos ad buſſulas & palluctas & obtento per palluctas triginta datas immiſſas & repertas in buſſula alba pro ſic nulla in buſſula rubea del non reperta in contrarium predictorum ex omnis eorum auctoritate bailia eis conceſſis & attributis per ſtatuta prouiſiones & ordinamenta Ciuitatis Tudetti & omni meliori modo & prouiderunt ordinauerunt ſtatuerunt & decreuerunt quod quotieſcunq; præfati domini Priores uoluerint congregare eorum conſilium uel etiam octo ciues conſeruatores prædictos electos per Magnificos Dominos Priores & eorum conſilium debeant per aliquem ex familiaribus die pręcedenti requiri facere dictos conſiliarios & præfatos octo perſonaliter uel ad domum eorum ſolite habitationis & de predicta requiſitione ſtetur & credatur relationi alicuius ex familiaribus dictorum dominorum priorum & eadem die qua uoluerint celebrare conſilium uel prædictos octo conſeruatores congregare faciant pulſare campanam conſuetam pro dicto conſilio congregando qua pulſata quilibẽt de dictis conſiliariis & octo prædicti teneantur & debeant perſonaliter coram dominis prioribus præſentare ſe ſub pena ſolidorũ decem pro quolibet contrafaciente & qualibet uice quæ pena ſolui debeat illi qui per dños priores fuerit deputatus quę ẽt a ꝯtrafaciẽtibus & nõ ueniẽtibus ad dictũ ꝯſiliũ & ꝯgregationẽ ut ſupra ẽ de facto abſq; aliq̃ iuris ſolẽnitate exigi debeat ſi q̃s uero ex dictis ſupradictis

ſic requiſitus abſens fuerit a Ciuitate Tuderti uel eius iuſto impedimento fuerit impeditus teneatur & debeat antequam requiſitio dictorum conſiliariorum & octo conſeruatorũ debeat per quemcunq; notum facere de tali abſentia uel impedimento dominis prioribus, Et poſſint domini priores præfati quandocunq; ante dictam requiſitionem dictam abſentationem uel impedimentum declarare & illi qui declarati fuerint abſentes uel eſſe iuſte impediti ad penam aliquam non teneantur ſed poſtquam ſupradictorum fuerit facta requiſitio in prędictis ſupradicti qui non uenerint & quorum impedimentum non fuerit excuſatum prædicti effectualiter ſoluant nec poſſint domini priores dicto caſu aduento alicui aliquam remiſſionem de dictis penis facere aut excuſationem admittere & ut prædicta facilius ſortiantur effectum q; dominus Capitaneus Ciuitatis Tuderti teneantur & debeant quotiens a dominis prioribus fuerit requiſitus mittere notarium extraordinariorum uel alterum ex ſuis officialibus quandocunq; pro dicto conſilio congregando fuerit pulſata campana coram dominis prioribus pena dño Capitaneo libr. uigintiquinq; cõtrafacienti qui notarius debeat intereſſe dum dictum conſilium congregatur, Et domini priores antequam in dicto conſilio proponatur teneantur & debeant requiri facere omnes conſiliarios & dictos octo & qui ad dictum conſilium non ueniſſent uel ſe non excuſaſſent coram eis & quorum excuſatio per dictos dominos priores non foret admiſſa illos puntari & deſcribi facere per ſupradictum officialem quo facto præfatus officialis teneatur & debeat de facto ſine ipſius intermiſſiõe exigere penam effectualiter ab omnibus & ſingulis qui dictum conſilium non ueniſſent ſub pena librarum quinq; dicto officiali pro quolibet dictorum conſiliariorum & octo a quo dictam penam non exigeretur que pena eidem officiali per ſindicos cõmunis Tuderti qui eum ſindicabunt auferatur & teneantur & debeant domini priores cõmunis Tuderti pro tempore in officio preſidentes in ſuis memorialibus relinquere quos dictus officialis in exigendo dictam penam non cogerent uel negligens fuerit in prędictis ſub pena librarum uigintiquinq; pro quolibet dictorũ dominorum priorum & etiam ſindicatores tempore ſindicatus cuiuſq; officialis teneantur penam a dictis dominis prioribus eo memoriale quod memoriale prefati domini priores dictis ſindicatoribus tradere teneantur ſub pena librarũ uigintiquinq; pro quolibet de dictis ſindicis & dominis prioribus ſi contrafecerint & adhibeatur plena fides dictis ſcripturis memorialis per dominos priores dominis ſindicatoribus ante dictis.

De pena Capientium columbos domeſticos uel turricianeos. Rub. XLI.

ITem decreuerunt ordinauerunt & reformauerunt quod nulla perſona cuiuſcunq; conditionis & ſtatus exiſtat audeat uel preſumat facere aliquam excaturam uel fieri facere in Ciuitate uel comitatu Tuderti aptam ad capiendum columbos domeſticos uel turriſanos uel uenatio uel aliquo frumento ad penam uigintiquinq; librarum corronenſium pro quolibet, Et inſuper pro quolibet columbo quem aliquis caperet uel occideret ſeu dicto ſeu aliquo quocunq; modo ſeu ingenio puniatur talis capiens ſeu occidens pena librarũ decem corronenſium ultra dictam penã & de predictis uſq; ad duos columbos credatur iuramento domini & abinde ſupra uſq; ad decem columbos credatur iuramento domini cum uno teſte idoneo & in pdictis & abinde ſupra ſuff ciãt quatuor teſtes deponẽtes ſolũ qd' ita publice dr & reputat' ſeu de eo credulitate & habeat' p plena pbatione, Et qlibet poſſit cõtrafaciẽtẽ denũciare & accuſare & habeat quartã partẽ dictæ penæ & nomen eius teneat' ſecretũ & officialis q inuenerit dictã creaturã poſſit & debeat cõtrafaciẽtẽ punire & cõdẽnare de facto ſine

aliquo proceſſu uel ſententia ĩ dicta pena & habeat medietatem dicte penæ de qua inuen-
tione credatur relationi dicti officialis cum officiali ſeu familiari uel cum uno alio teſte, Et ſi
dicta eſcatura fuerit reperta in poſſeſſione alicuius etiam facta per alium dñs poſſeſſionis te-
neatur & debeat pandere & manifeſtare dicto officiali & nomen illius qui talem eſcaturã fe-
cerit ad penam prędictam & etiã ſi dicta eſcatura fuerit reperta uel uenatio habeatur & cen-
ſ atque eſcatura pro capiendis columbis & ſine aliqua exceptione & hoc fecerunt omni melio
ri modo.

Rubr. XXXXII.

ITem uolumus quod in quacunq; cauſa etiam inter extraneos uertente ubi non eſſent
inſtrumenta liquida ad inſtantiam dumtaxat rei cogi poſſit actor ad compromiſſum fa-
ciendum de iure & de facto in cognoſcendo & de iure tantum in ſententiãdo dummo-
do compromiſſum petat infra uiginti dies a die datę uel oblatæ copiæ libelli & hec ſine de-
rogatione aliorum ſtatutorum de materia loquentium.

Rub. XXXXIII.

ITem prouiderunt ordinauerunt decreuerunt ſtatuerunt & reformauerũt quod licet in
reformatione poſita in uolumine ſtatutorum dentur uigintiquinq; dies utiles ad produ-
cendum teſtes intentiones & capitula & poſtea tres dies ad faciendum interrogatoriũ
& deinde octo dies utiles ad faciendum teſtes deponere pro ut in ipſa reformatione contine-
tur per quos terminos multũ tempus dictæ inſtantiæ inane dilabitur cum plerumq; teſtes fa-
ciliter poſſint haberi preterea uoluerunt quod licitũ ſit utriq; parti ſi uoluerint infra quinde-
cim dies utiles facere deponere & examinare teſtes & ad petitionem partis petentis notarios
elgi neutri parti ſuſpectos ad examinandum teſtes prædictos & interrogatoriũ produci in-
fra terminum per iudicem ſtatuendum qui terminus non excedat numerum trium dierum ue-
rum etiam quia ultimis quindecim diebus regiminis & ſequeſtris unius cuiuſq; rectoris Tu-
derti ſententia ferri non poteſt, Præterea uoluerunt quod dicti quindecim dies quibus ſenten-
tia non fertur in tempore dictæ inſtantiæ minime computetur, Et quia cõtra heredes inno-
minatos plerumq; intentatur iudicium, Et poſtea comparet aliquis qui ſe aſſerat proximiorẽ
defuncti contra cuius heredes iudicium inchoatur dicens hereditatem dicti defuncti ad eum
eſſe deuolutam & ex hoc petit terminum ad deliberandum utrum uelit dicti defuncti heres
fieri in totũ uel pro aliqua parte & tali petenti terminus aſſignetur ſecundum formam iuris
Et uoluerunt & mandauerunt quod dies dicti termini dari ad deliberandum nõ cõputetur in
tempore dictæ inſtantiæ inſuper autem quia plerum q; in iudicio concertationes fiunt & du-
bia oriuntur que de facili ſcrutari non poſſint uoluerunt & reformauerunt quod ſi in aduen-
tu noui iudicis eſſent tot dies utiles de dicta inſtantia decurſi de qua non ſuper eſſent dies decẽ
utiles quod nouus iudex habeat & habere poſſit pro expeditione cauſæ decem dies utiles in
iſtis decem diebus computatis illis diebus quæ ſupereſſent tempore ſui præceſſoris a die ad-
uentus dicti iudicis & non rectoris ſub cuius poteſtate eſſet computandis & dicti decem dies
uideantur & ſint additi inſtantie ſupradicte & quia non uidetur æquum partium conſenſum
tollere præterea uoluerunt quod ſi partes de eorum cõmuni cõcordia & uoluntate uellent tẽ-
pus dictæ inſtantię prorogari quod dicta prorogatio fiat prout de dictarũ partium uolunta-
te proceſſerit ita tamen quod dicta inſtantia ſemel & non ultra prorogari poſſit inſuper quia
in dicta reformatione ſit mentio de impedimento partis uoluerunt quod propter paucũ nu-
merum procuratorum exercentium quod ſi procurator legitimatus in cauſa eſſet impeditus

legitime & de eius impedimento conſtaret per partis aſſertionem uel teſtium recept. uel per inſtrumentum uel per alium legitimum modum quod tempus dictæ inſtantiæ non curreret donec dictum impedimentum ceſſauerit quæ omnia nõ ſolum ad futura ſed etiam ad preſentia nondum ſopita uendicent ſibi locum & præſens decretum uoluerunt apponi & publicari applicatum in uolumine ſtatutorum Tuderti ne quis iudex in premiſſis ualeat ignorantiã allegare, Et prædicta fecerunt nõ obſtantibus dicta reformatione de qua ſupra fit mentio quibuſcunq; aliis ſtatutis obſtaculis & repugnantiis quibus & cuilibet eorum derogauerũt & derogatum eſſe uoluerunt ac ſi de eis hic expreſſa mentio facta foret.

¶ Quod condemnati communi Tuderti in aliqua pena non audiantur. Rub. XXXXIIII.

Item uolentes prouidere quod condemnati cõmuni Tuderti in aliqua pena ciuiliter uel criminaliter quandocunq; & qualitercunq; deſcripti reperirentur in libris condemnationũ camere appoſtolice Tudertinæ uel in archiuio dicti cõmunis ultra dictas penas in quibus condemnati ſunt patiantur aliquid grauamen & incommodum occaſione penæ non ſolutæ ſtatuerunt ordinauerunt & reformauerunt ac decreuerunt quod omnes & ſinguli condemnati in aliqua pena ſeu parte penę cõmuni Tuderti applicatæ tam ciuiliter quã criminaliter quandocunq; & qualitercunq; apparerent deſcripti & condemnati dicto cõmuni quod non audiantur in criminali uel ciuili actione exceptione ſeu defenſione donec & quouſq; dicta pena & pars pene fuerit dicto cõmuni ſoluta & dicta condemnatio caſſa & fide per notarium cameræ Magnificis dominis prioribus facta fuerit per cedulam in ſcriptis, Et quod capitaneus & eius iudex & officialis prædicta obſeruent obſeruariq; faciant inuiolabiliter ſub pena centum libra. corto. pro quolibet in preiudicium dicti cõmunis contrafaciente omni meliori modo.

¶ Quomodo dotes exigi debeant. Rub. XXXXV.

Item ſtatuerunt deliberauerunt & declarauerunt ac lege perpetua reformauerũt quod de cetero nulla perſona Ciuitatis uel comitatus Tuderti quæ quomodolibet eſſet pro dote danda obligata poſſit uel debeat conueniri uel cogi ad ſolutionem prædictam niſi pro uiginti florenis pro quolibet centinario dotium promiſſarum tempore contracti matrimonii & traductionis ad domum uiri & deinde pro reſiduo ſolummodo ad decẽ florenos pro centinario quolibet anno & non ultra ſiue appareat inſtrumentum ſiue non cum iuramento uel ſine cũ renũciatione præſentis ſtatuti uel ſine ita & taliter quod nullus iudex ſeu officialis ultra prædicta poſſit procedere uel cognoſcere ſub pena quinquaginta florenorũ auri retinendorum in fine ſui officii per ſindicatores dictorum officialium & quod nulla fraus uel dolus poſſit cõmitti in prędictis ſub ſpe imaginaria mutui uel depoſiti uel alterius cuiuſcunq; contractus facti mariti ſiue ſoceris uel aliis perſonis addentes quod ſi aliquomodo de fraude huiuſmodi decreti appareret quod tunc & eo caſu cõmittentes talem fraudem puniantur in florenis quinquaginta & quilibet poſſit accuſare uel denunciare & habeat quartam partem de eo quod uenerit in camerã cõmunis & eodem modo ſtatuerunt & reformauerunt quod nullus de cetero de dotibus dandis & concedendis in futurũ in caſu reſtitutionis poſſit cogi & conueniri niſi ad decem florenos pro centinario quolibet annó, Ita quod omnia dicta ſtatuta ſuperius in dotibus dandis locum habeant & ſtatuta intelligantur & fiant in dotibus repetendis excepto quod non poſſint conueniri niſi ad decem pro centinario, Et prædicta locum habeant quando ſolutio dotiũ huiuſmodi fuiſſet facta modo & forma ſupra expreſſa

adſtatione forenorum decem quolibet anno alias fiat reſtitutio dotium infra tempus & eo
modo & forma pro ut fuit facta ſolutio dummodo reſtitutio integra decennium non exce-
dat etiam quod ſolutio ultra decennium fuiſſet protracta & dilata & hoc fecerint omni me-
liori modo & forma.

Soccite & paſcua per forenſes non teneantur. Rub. XLVI.

ITem ſimili modo & forma dato miſſo & celebrato partito ad lupinos albos & nigros
& uicto per omnes numero nouem dantes lupinos uel ſic uolentes cõſulere utilitati ci-
uium qui in pecoribus ſe exercent prouidere prouiderunt ordinauerunt & reformaue-
runt ac decreuerũt quod nullus forenſis de cetero poſſit nec debeat in comitatu Tuderti ha
bere nec tenere aliquas ſoccitas aliquorum animalium nec aliquod genus animalium in ipſo
cõmitatu ad paſcua tenere ultra tres dies ſine licentia dominorum priorum dictæ Ciuitatis pro-
tempore exiſtentium pena amiſſionis animalium applicandorum pro dimidia fabricæ Eccle
ſiæ ſancti Fortunati de Tuderto pro quarta accuſatori & pro alia quarta parte cõmuni Tu-
derti & ſi cum dicta licentia tenuerit ſoluat & ſoluere teneatur cõmuni predicto menſuatim
ſub dicta pena pro qualibet beſtia cauallina uel bouina ſolidos decẽ den. & pro quolibet cen-
tinario beſtiarum minutarum quatuor libras & quinque den. ſuper quibus quidem omnibus
D. Defenſor Ciuitatis Tuderti cognoſcere teneatur & poſſit placitare ſed pena nõ cõmittatur
niſi poſt tres dies a notificatione præſentis fienda quotiens uenerit in comitatu cauſa paſcu-
landi uel niſi aliter ſibi de præſenti ſtatuto conſtaret.

Forenſes non poſſint emere immobilia nec uendere. Rub. XLVII.

ITem ſimili modo & forma dato & miſſo partito ad lupinos albos & nigros & uincto
ut ſupra. Obuiare uolentes ne forenſes diteſcere cupientes in cõmitatu Tuderti ciues
Tudertinos ac etiam cõmitatiuos excludant prouiderũt decreuerunt & reformauerũt
quod de cetero nullus forenſis debeat nec poſſit in comitatu Tuderti emere uel uendere ali-
qua immobilia bona nec quouis alio iure titulo uel queſito colore alienare uel ſibi acquirere
palam uel occulte pena amiſſionis ipſorum bonorum ipſo facto tam ementi quam uendenti
incurrenda & hoc ſine licencia dominorum priorum dictæ Ciuitatis pro tempore exiſtentiũ
& conſilii generalis dicti cõmunis cũ quorum tamen priorum & conſilii licentia poſſint pla
cet ſed pena non cõmittatur ab ignorante hoc ſtatutum cuius iuramento ſtetur ſi deerunt aliæ
legitimæ probationes.

Laboratores bonorũ forenſiũ ſoluant onera pro eis. Rub. XLVIII.

ITem ſimili modo & forma dato miſſo & celebrato partito ad lupinos albos & nigros
& uincto ut ſupra intenti ſi fieri poteſt obuiare fraudi & pertinacie forẽſium poſſeſſio-
nes in comitatu Tuderti habentium prouiderunt decreuerunt ordinauerunt & refor-
mauerunt quod de cetero nullus de Ciuitate uel comitatu Tuderti debeat nec poſſit laborare
aut cultiuare bona aliquorum forenſium niſi prius laboratores ipſi fideiuſſerint & efficaciter
impleuerint de datiuis & grauaminibus cõmuni Tuderti per dictos forenſes patronos ipſorum
bonorum cõductorum ipſi cõmuni integraliter ſatiſfacere pena ipſi laboratori quinque librarũ
den. pro quolibet quartingho terrarũ quem cõtra præſentis ordinamenti formam cultiua-
uerint aut laborarẽt, Et teneatur ac debeat occaſione prædicta ſoluere dicto cõmuni pro qua
libet quartingata dictorum forenſium ordinarie ſolidos uiginti den. & prædicta omnia & ſin

gula fecerunt ſupradicti decem nõ obſtantibus aliquibus legibus ſtatutis decretis ordinamẽtis & reformationibus in dicto cõmuni editis in contrarium quibus omnibus derogauerũt derogatumq; eſſe uoluerunt ac ſi de ipſis ac eorum quolibet ſpecialis & expreſſa mentio facta foret.

ℭ Immunitas laborantium de bonis hoſpitalis caritatis Rub. XLIX.

ITem prouiderũt ordinauerunt & reformauerunt quod ſi quis & quæcunq; perſona comitatiuus uel forenſis habitaret aut uellet habitare in aliquo loco uel mẽbro hoſpitali caritatis dictæ ciuitatis & laborare uel cultiuare de bonis ipſius hoſpitalis præſentis legis auctoritate gaudeat gaudereq; poſſit & debeat priuilegio exemptionis & immunitatis perpetuo uidelicet tam diu quam diu bona prædicta laborauerit uel cultiuauerit ab omnibus & ſingulis factionibus grauaminibus ordinariis extraordinariis ſiue miſtis realibus & perſonalibus datiuis terciariis ſubſidiis gabellis macenatus & eius defectus muſti & quibuſcunq; aliis oneribus in cõmuni Ciuitatis Tudertinæ imponendis dum tamen ipſi tales non laborent nec cultiuent laborareq; & cultiuare non poſſint alia bona niſi dicti hoſpitalis neq; ſua neq; alterius alioquin præſens exemptio & immunitas eiſdem nullo modo ſuffragari poſſit, ſtatutis ordinamentis reformationibus & decretis dicti cõmunis in cõtrariũ forſitan diſponentibus non obſtantibus quoquo modo placet ſed tertiatias & ſubſidiũ cameræ appoſtolicæ debitum ſoluant.

ℭ Contra comitatiuũ ciuibus ſanguinem extrahentes. Rub. L.

ITem prouiderunt decreuerunt ordinauerunt & reformauerunt quod de cetero nullus comitatiuus cuiuſcunq; cõditionis in dicto comitatu exiſtat audeat nec præſumat quocunq; euentu aut quocunq; caſu offendere aut uerberare aliquem ciuem Tudertinũ ita ut ipſi ciui extrahat ſanguinẽ uel ex huiuſmodi offenſione uel uerbere ſanguis ipſius ciuis effundatur aut quomodolibet extrahatur pena eris & perſonæ ipſi comitatiuo offendẽti aut uerberanti uel uulneranti ſanguinẽq; ut præmittitur effundenti uel extrahenti & confiſcatione omnium bonorum ſuorum mobilium & inmobiliũ & ſe mouentium quam ipſo facto incurriſſe comitatiuus intelligatur cũ primũ contrafecerit, Et etiam ipſe in prædictis cõtrafaciẽs puniatur & condemnetur puniriq; & condemnari debeat & poſſit uigore præſentis ordinamenti per dominum Capitaneum Ciuitatis Tudertis & eius curiam pro tempore exiſtentem ac ſi talis delinquens comitatiuus homicidiũ perpetraſſet ſtatutis ordinamentis & decretis dicti cõmunis in contrariũ forſitan diſponentibus non obſtantibus quibus omnibus derogauerũt derogatumq; eſſe uoluerũt & mandauerũt ac ſi de ipſis & quolibet ipſorum expreſſa mentio facta foret.

ℭ Decretũ pro artificibus forenſibus uenire uolentibus. Rub. LI.

ITem ſtatuerunt ordinauerunt & reformauerunt quod quicunq; forenſis artifex uel laborator qui nunquam hactenus in Ciuitate Tuderti & comitatu familiariter morã traxiſſe diceretur & uenire uelit ad habitandum ac terras colendũ uel alia magiſteria ſua in eiſdẽ faciendũ habeat & habere debeat ſibiq; concedatur pro annis uigintiquinque a die cõceſſionis deputandis immunitas & exemptio qua eximatur & immunis ſit ac exẽptus eſſe intelligatur ab omnibus ſubſidiis datiuis terciariis aliiſque omnibus & ſingulis grauaminibus cõ

munis & comitatus Tuderti qualitercũ q; imponendis realibus & perſonalibus ordinariis & extraordinariis ſeu mictis exceptis põtibus ſtratis fontibus in quolibet caſu omnibus cõmunia ſint ſolũ teneantur ſoluere datiua & onera ꝑ bonis & poſſeſſionibus ſi quas emerent uel aliquo alio titulo queſiuerint infra dictum tempus & a dicto tempore citra.

¶ Additio ſtatuti de ſodomitis. Rub. LII.

ITem ſtatuerunt & reformauerunt quod oẽs & ſinguli cõmittentes nefandam libidinẽ cũ maſculis tam agendo quam patiendo uel aliter contra ueram nefandam libidinem committeret ſi fuerit etatis uigintiquinq; annoꝝ uel ab inde infra puniatur ꝑ qualibet uice & quolibet cõtrafaciente in centum libris den. corton. quã penã ſi nõ ſoluerit infra decem dies a die cõdẽnationis de eo facte ligatis mẽbris genitalibus fuſtigetur ꝑ ciuitatem Tuderti ſi uero fuerit uigintiquinq; annoꝝ uel ab inde ſupra uſq; in triginta tres annos tam agens quam patiens qui dictæ etatis fuerit puniat̃ in pena ducentoꝝ libraꝝ ꝑ qualibet uice quam penã ſi infra decem dies a die cõdemnationis de eo facte non ſoluerit ligatis membris genitalibus fuſtigetur ẽt ꝑ Ciuitatẽ Tuderti & deinde de dicta ciuitate & eius comitatu eiciatur adeo quod ad dictã ciuitatem & eius diſtrictũ in perpetuũ redire non poſſit ſub pena capitis ſi uero cõmittens pręfatũ ſcelus fuerit etatis ultra triginta tres annos igne ꝯburatur & omnia bona eius publicentur cõmuni Tuderti & ſimili pena puniantur lenones ſupradicti ſceleris uel etiã ſcienter cõmodantes domũ ad dictũ ſcelus cõmittendum ſeu ad aliũ locũ uel in domo & in dictis locis cõmittentes dictũ ſcelus receptãtes & in ꝑdictis penis nulla fiat remiſſio propter cõfeſſionẽ uel pacem ſed ſine diminutione ſoluantur, Et teneatur Capitaneus Ciuitatis Tuderti qui nunc eſt & ꝑ tempore erit & alii officiales cõmunis Tuderti qui de prędictis cognitionẽ haberent ſaltim in ſecundo menſe ſui regiminis facere inquiſitionẽ ſolemnẽ & generalẽ cõtra oẽs & ſingulos præfatũ ſcelus cõmittentes & exercentes & eoꝝ lenones & receptantes in qua debeant examinari ad minus octo teſtes pro qualibet regione & repertos culpabiles propalare in publica cõcione & inſuper dictis penis condemnare, Et contra tales malefactores & delinquentes procedi poſſit & debeat ad torturam ſi cõtra eos extãt indicia de iure ſufficientia & in prædicto crimine quelibet legitima ꝓbatio admittatur, Et ſi dictus Capitaneus & alii officiales dictã inquiſitionẽ prædicto modo non fecerit de qua teneantur fidem facere per publica acta tempore eorũ ſindicatus corã ſindicis & ſindicatoribus ipſorũ uel in prędictis fuerint aliquantũ negligentes pena ducentaꝝ libra. ꝑ qualibet uice puniãtur.

¶ Quod quilibet extractus ad officiũ dominorũ Priorũ teneantur prima die menſis intrare cũ aliis & de pena cõtrafaciẽtiũ. Rub. LIII.

ITem decreuerunt ordinauerunt & reformauerunt quod quilibet qui eſſet extractus ad officiũ dñorũ priorũ cõmunis & populi ciuitatis Tuderti & moraretur in ciuitate uel comitatu Tuderti in prima die menſis in qua priores noui intrant palatium ſolitę reſidentię dominorũ priorũ publice dictus talis electus ad dictum officiũ debeat una cum aliis prioribus intrare dictum palatiũ & qui una cũ aliis prioribus in dicto palatio nõ intrauerit ſi moram traxerit in ciuitate uel comitatu Tuderti in primo die menſis in quo uel in qua dictũ officiũ intrauerit pena quinquaginta lib. den. puniatur quã penã camerarius cõmunis Tuderti retinere debeat de ſalario dicti talis prioris in dicto palatio in dicto termino nõ intrantis, Et ſi dictus camerarius dictam penã nõ retineret ipſe camerarius teneatur dictam penã de ſuo ſoluere nec poſſit aliquid de ſuo ſalario petere donec dictam penam non ſoluerit, Et

prædicta

predicta locum non habeant in illis qui dicto tempore graui infirmitate tenerẽtur uel eſſent in aliquibus carceribus uel propter guerrã ſine magno diſcrimine uenire non poſſent. nec locum habeant quando per mẽſem ante dictam extractionem eſſet mortuus pater uxor uel alius cõſanguineus, qui attineret dicto priori uſque in ſecundum gradum conſanguinitatis incluſiue ſi quis vero eſſet extractus ad offitium dictorum Dominorũ priorum & aliquid teneatur ſoluere in communi nihil habere poſſit de ſuo ſalario niſi ante omnia dicta debita & onera ſoluerit cum effectu & teneatur camerarius cõmunis Tuderti retinerẽ ſalarium illius qui ſoluere deberet quouſq; cõmuni ſatiſfecerit. quod ſi non fecerit dictus camerarius de ſuo proprio ſoluere teneatur & de eius ſalario retineatur. & predicta non vendicent ſibi locum in his qui tenerentur ſoluere in communi ratione alicuius preſtantiæ impoſitæ vel imponendę & pro ſupradictis in dicto capitulo cõtentis filius teneatur pro debito patris & pater pro debitis filii & frater pro fratre ad inuicem in cõmunione manentes.

Decretũ contra veneficos & de pœna venenantis Rubrica L IIII.

ITem ſtatuerunt & decreuerũt qd quicunq; præparauerit aut peſtiferum uenenum dederit ſciẽter doloſe & appenſate animo intentione faciendi uenenauerit & uenenare preſũpſerit aliquid alicui conſanguineo uel affini proximo uel extraneo capitali ſupplitio puniatur ſiue talis uenenatus, a, morte tempeſtiuo remedio euaſerit ſiue inde mortuus fuerit. ſtatuto poſito ſub Rubrica de his qui excipiuntur, a, pœnis ſub diſtinctione tertia & quocunque alio ſtatuto in contrarium non obſtante. quin imo liceat Capitaneo Tudertino & eius Iudicibus aut vices gerenti reos huiuſmodi ſceleris cõuictos ꝑ facti atrocitate, etiã atrocius punire eos per publica ciuitatis loca trahi faciendo & ſi uiſum fuerit demũm diſtrahendo ſeu dilacerãdo aut quo uis alio ſupplitio grauiore afficiendo. ſi uero non fuerit dolus nec venenum mortiferũ dederit tunc ſit in arbitrio Capitanei aut eius iudicis ad quẽ ſpectare continget tales delinquẽtes in pecunia punire prout eis videbitur fore iuſtum facti & perſone qualitate penſata ut ſupra in contrarium non obſtantibus quibuſcunq;.

De modo diſtribuendi onera in comitatu, Rubrica L V.

ITẽ ſtatuerũt ordinauerũt & decreuerũt quod cõitatiui ciuitatis Tuderti teneãtur & debeãt õnia & ſingula onera ordinaria & extra ordinaria ſeu m ſta quecunq; impoſita & nõ dũ exacta & etiam imponenda ad inuicem inter ſe diuidere partiri & aſſectare prout & ſicut per formam ſtatutorum & ordinamentorum dicti communis ſortiri & aſſectari & diſtribui debet tertiaria videlicet pro quarta parte inter lares & capita ęqualiter ad plus ideſt pro medietate dictę quartæ partis capitibus & pro medietate dictæ quartæ laribus pro reliquis tribus partibus pro ęre & bonis ad minus & qui contra fecerit in prædictis, In florenis viginti quinq; diſtribuẽdis & conuertendis in muritio predicto uice qualibet cõdenetur cõmuni Tuderti & cuilibet liceat contrafacientes denũtiare & accuſare & habeat quartam partem penę quæ ex denũtiatione vel accuſatione in dictũ cõmune peruenerit & nomẽ eius teneatur ſecretũ & Capitaneus ciuitatis Tuderti teneatur & debeat in prędictis inquirere & contra facientes In pœnis prædictis punire.

Contra laboratores terrarũ foreſium Rubrica. L VI

ITẽ ſtatuerũt ordinauerũt decreuerũt & prouiderũt quod qlibet d ciuitate & comitatu Tuderti & qui uis alius in dictis ciuitate & comitatu Tuderti habitans qui laboraret aliquas terras & poſſeſſiones ſitas in dicto comitatu & extra pertinentias quocunque

modo iure vel cauſa ad aliquem ſeu aliquos forenſes non habitantes in dictis comitatu & ciuitate cuiuſcumq; cõditionis & præeminẽtiæ exiſtãt teneãtur & debeant infra octo dies a die conductionis talis laboritii cõputãdos ſe coram dñis prioribus qui pro tẽpore erũt preſentare & nomẽ ipſius laboratoris & quantitatẽ terrarum prædictarũ & cuius ſunt terr quas laborant ſpecifice ſcribi facere per cancellariũ cõmunis Tuderti per dictos dños priores deputandum in libro nouiter fiendo & ſoluere camerario p dictos dominos priores eligẽdo quolibet anno de menſe auguſti uiginti ſolidos pro quolibet quartingho terrarum prædictarũ poſitarum in dicto comitatu Tuderti & quatraginta ſolidos pro qualibet quartinghata terrarũ ſitarũ extra comitatum Tuderti quas laboratẽt ut dictũ eſt contrafacientes uero in prædictis & quolibet prædictorũ pœna uigintiquinq; florenorũ auri uice qualibet puniãtur & ſindici caſtrorum & uillarum & aliorum locorum comitatus Tuderti ubi dicti laboratores laborarent ſeu in quorum tenutis terræ ſitæ eſſent teneantur & debeant elapſo dicto termino ſub dicta pœna referre & denũptiare Capitaneo ciuitatis Tuderti dictos laboratores & cuilibet liceat contrafacientem in prædictis uel aliquo prædictorum denũptiare & accuſare & habeat quartã partem pœnæ quæ ex eius denuntiatione uel accuſatione in cammera peruenerit, & nomen ipſius teneatur ſecretum, & quod pecuniæ colligẽdæ a dictis laboratoribus & pœnæ prædictæ diſtribuantur & conuertantur in muritio & fortificatione murorũ ciuitatis Tuderti.

De modo ſeruando per notarios in Rogitibus & aliis ad hãc materiã pertinentibus. Rubrica L V II.

ITem ordinauerunt & puiderũt ad hoc ut notarii Tudertini debito honore perſeuerent quod quilibet notarius de ciuitate & comitatu Tuderti de cætero quotienscũq; fuerit ad ſe rogandum de aliquo contractu ſeu rogitu requiſitus priuſquã ipſũ rogitum ſtipulẽt debeat ipſum rogitum ſcribere ſubſtãtialiter in baſtardello libeculo ſiue matrice intitulato pro ut requiritur ſecundum formam iuris & ſtatutorum Tuderti & ordinamentorum artis prędictę vel in folio ſuo vel alterius manu ſubſtantialiter ſcribere vel ſcriptũ habere & deinde parti aut partibus & corã teſtibus legere ipſum rogitum & õnia ſubſtantialiter verbotenus enarrare & ſtipulari prout ipſi notarii in dicta ciuitate fuerũt hactẽus conſueti. cõntrafaciens autem prædictis in ſolidis viginti vice qualibet puniatur de facto per conſules artis prædictæ auferendis & camerario dictæ artis pro dicta arte recipienti perſoluendis & applicandis teneantur etiam dicti notarii dictos rogitus in baſtardello ſeu matrice vel folio ut dictum eſt ſcriptos in libro eorum autentico ſcribere extendere & annotare ſubſtantialiter ſecũdum conſuetudinem in preteritum iam inductam & obſeruatam Inſuper teneantur dicti notarii & quilibet eorum dictos libros autenticos & matrices conſulibus dictæ artis qui ſunt & pro tempore erunt ad ipſorum conſulum requiſitionem & mandatum preſentare ſingulis quatuor menſibus ſub pena quinque librarum denariorũ pro quolibet & qualibet uice qua contra fecerint de facto auferendorum & applicadorũ ut ſupra, Ita tamen quod ipſi notarii non teneantur exprimere vel legere dictis conſulibus tenorẽ ipſorum cõtractuũ ſiue rogituũ ſed ſolum & dũtaxat numerum, nec teneãtur vlterius preſentare rogitus ſiue contractus quos alias preſentaſſent vel oſtendiſſent conſulibus dictę artis niſi in quantũ conſulibus prędictis videbitur & placebit & de dicta oſtẽſione ſeu prę ſentatione rogari dbeat notarius cõſulũ artis prædictæ, quam ſcribere debeat in quodã libro ſcribus dictæ artis de nouo cõficiendo & p ipſũ notariũ artis tenẽdo in loco in quo dictis cõſulibus melius videbitur cõuenire d quã qdẽ preſẽtatione fiat mẽtio & ſcriptura in dicto libro ſub hac forma, dicet millesimo &

die talis notarius preſentauit talibus conſulibus tot rogitus ſiue contractus, a tali die uſq; in talem rogatos miſſos & ſcriptos ad librum ſuum autẽticum ſecundum numerum rogituum ſuorum numeratorum in matrice ſi ſic in numero concordauerit liber autenticus cum matrice. de preſentatione autem fienda per notarium dictę artis de ſuis rogitibus fiat mentio in dicto libro manu alterius notarii ad mandatum dictorum cõſulum, & conſules dicte artis teneantur dictam requiſitionem & mandatum dictis temporibus facere & ipſam preſentationẽ diligenter recipere ſub pena pędicta, & repertos non miſiſſe rogitus ad librum autẽticum ut dictum eſt punire in ſolidos viginti pro quolibet rogitu ſic ut pręmittitur non miſſo. & eiſdem conſulibus liceat ac poſſint pędictis notariis ut ſupra non miſiſſe dictos rogitus repertis offitium & artem tabellionatus interdicere quoad dictos rogitus ſiue contractus ad librum autenticum miſerint & ſcripſerint modo & forma ſuperius adnotatis.

De modo ſeruando per conſules de cotractibus factis per notarios uiuentes. Rubrica. LViii.

ITem ordinauerunt quod conſules dicte artis qui ad preſens ſunt & pro tempore erunt teneantur inquirere modo & ordine, & quotiens eis uidebitur an rogitus facti hactenus uel rogati per notarios dictę ciuitatis & comitatus ad huc uiuentes ſint inmiſſi ad librũ autenticum ſecundum quod in dicta ciuitate exiſtit in preteritum conſuetum & õnes & ſingulos rogitus ſiue contractus quos repererint non fore miſſos modo & forma prædictis mitti & ſcribi facere infra terminum condecentem per ipſos cõſules ſtatuendum & nihilominus poſſint & debeant repertos culpabiles & negligentes in prædictis, punire & mulctare eorũ arbitrio ac offitium tabellionatus ualeant interdicere tali ut ſupra culpabili ac negligenti donec dictos rogitus ſiue cotractus ad ſuũ librum autenticum miſerit modo & forma ſuperius adnotatis.

De modo & ordine regiſtrãdi contractus ſiue rogitus & de aliis ad dictam materiam pertinentibus. Rubrica. LIX.

ITem ordinauerunt ad hoc ut notariorũ prædictorũ ꝑ ut iura uolunt, geſta utiliter cõprobentur, quod omnes & ſinguli rogitus inſtrumẽta ſiue contractus qui per dictos notarios fierent in ciuitate & comitatu Tuderti regiſtrẽtur modo & forma inferius deſignatis videlicet quod duo notarii de dicta ciuitate eligendi per conſules dicte artis ſemꝑ preſint dicto regiſtro pro tempore per dictos conſules deputando & declarãdo quorum uterq; habeat ſuũ librum bene ligatum eorum ſumptibus faciendum in quo quidem libro ſubſtantialiter & ſi extenſius datẽtur ſcribantur infra quindecim dies tunc proxime ſubſequentes, a, die traditionis numerãdos õnes & ſinguli rogitus ſcripti qui per eos vel alium nomine eiuſdem tamen notarii de ipſo rogati manu ſcripti ſint, & quilibet notarius đ ciuitate & comitatu Tuderti teneatur & debeat infra quindecim dies, a, die rogationis cõputãdos omnes infraſcriptos rogitus aſſignare & ſubſtantialiter in ſcriptis ſua propria manu per ſe uel aliũ ſuo nomine copiã dare alteri ex dictis notariis regiſtri & tunc temporis ſoluere notario cui aſſignauerit pro eius labore unum ſolidum pro quolibet rogitu ut ſupra in ſcriptis dando, contra faciẽtes uero in prædictis uel aliquo prædictorum in ſolidis centum pro qualibet uice puniãtur de facto per conſules ſupradictos, qui quidẽ libri regiſtri reponãtur & eſſe debeãt durãte officio ſingulorum notariorum dicti regiſtri in palatio dñorum priorum prædictorum in loco ſicut predictũ eſt per ipſos đputato & ſub munimine, & cuſtodia dictorũ notariorũ regiſtri & finito dicto offitio poni debeant in ſacriſtia eccleſię Sancti Fortunati de Tuderto & loco deputato de qua ſacriſtia nullo unquam tempore extrahi poſſint uel debeant aliqua cauſa uel queſito

colore niſi in caſibus infraſcriptis, Et notarii dicti regiſtri teneãt & debeant ſecretos tenerẽ rogitus & ſcripturas in dictis libris & quolibet ipſorũ ſcriptos & annotatos & copiã rogituũ in ſcriptis datorum, Et nemini legere oſtẽdere aut modo aliquo ꝓpalare ſiue dicere niſi in his caſibus uidelicet ſi cõtractus uel rogitus notarii eſſet deperditus uel redargueretur de facto in quibus caſibus requiratur expreſſa licentia & mãdatũ iudicis maioris curię ciuitatis Tuderti & cõſulũ artis prædictæ qua licentia obtenta & habita liceat ipſis notariis tantũ copiã infraſcriptis facere ſua manu & ſi ſecus fecerit in libris quinquaginta den. uice qualibet puniãtur cuius penę medietas ſit cõmunis Tuderti reliqua medietas ſit dictæ artis, & nihilominus ad intereſſe partis læſæ ꝓpterea teneantur ꝓ quibus quidẽ omnibus & ſingulis firmiter obſeruãdis ordinauerũt quod in prædictis caſibus & eorũ quolibet Capitaneus ciuitatis Tuderti qui ẽ & ꝓ tempore fuerit teneat & debeat ad oẽm dictorũ cõſulũ requiſitionem cũ effectu executioni mandare quidquid ꝑ dictos conſules fuerit poſtulatũ in prædictis uel aliquo prædictorũ, Et contrafacientes in prędictis uel aliquo prædictorũ cogere realiter & perſonaliter quotiens ipſis cõſulibus placebit & non relaxare abſq; aliquo ꝓceſſu & ſcriptura uel ſententia ſub pena uigintiquinq; librarũ denariorũ de eius ſalario tẽpore ſindicatus retinenda ꝑ camerariũ camere Tudertinę teneãtur inſuper cõſules dictæ artis oẽs & ſingulas penas in quibus dicti notarii uel ipſorũ aliquis incurriſſent durante tempore ipſorũ officii exigere & exigi facere cũ effectu ſub pena decem librarũ denariorũ pro quolibet dictorũ cõſulũ contrafacientiũ cuius penæ medietas ſit cõmunis Tuderti & reliqua dictæ artis & quilibet officialis cõmunis Tuderti de prædictis notitiam habens teneatur & debeat ſummarie & de facto ſine aliqua ſcriptura dictas penas a dictis cõſulibus exigere cũ effectu ſub pena prædicta quibuſcunq; loquentibus in contrariũ non obſtantibus declarantes inſuper quod ea quæ in dicto ordinamento dicta ſunt de copia in ſcriptis ſubſtantialiter danda de rogitibus regiſtrandis & intelligantur dan̄ę copiæ ſi exprimat̃ annus dies & menſis ac teſtes rogatus & genus aut ſpecies dicti rogitus & nomina uel nomen cõtrahentis aut cõtrahentium & cõditiones ſi quę in rogitu factæ eſſent abſq; aliis clauſulis uſitatis quæ ſubintelligant̃ ꝓut in libro notariorũ extenduntur ſeu breuiantur, Et ſi quod circha hoc oriretur dubium ſtetur decíſioni conſulũ artis prædictæ ſicut eis melius u debitur conuenire.

ℭ De mercede ſolutio ꝯtractuũ & ſcripturaꝝ.

ℭ Item ordinauerunt quod ad hoc ut omnis diſſentio quę oriri poſſet occaſione ſolutionis & pretii ſcripturarũ amputaretur quod deinceps nullus notarius de ciuitate uel comitatu Tuderti poſſit uel debeat accipere uel habere pro ſcripturis infraſcriptis uel rogitibus in publicã formam redactis niſi ſolum & dumtaxat quantitates infraſcriptas uidelicet pro quolibet inſtrumento uenditionis & emptionis permutationis & cambii ac etiam quietationis & diuiſionis & laudorum inuentariorũ pactorum tranſactionum a uiginti florenis infra bolonenos duodecim & abinde ſupra dena. xii ꝓ quolibet floreno ultra dictos duodecim bolonenos.

ℭ Item pro quolibet rogitu mutui a decem florenis infra ſolidos uiginti a dictis uero uiginti florenis ſupra xii denarios pro quolibet floreno ultra dictos uiginti ſolidos.

ℭ Item pro quolibet cõpromiſſo & inſtrumento tutelæ non poſſit accipi ultra uiginti bolonenos inſpecta quantitate & qualitate compromiſſi & tutelæ.

ℭ Item pro quolibet teſtamento in quo fuerint inſtituti ſui heredes nõ poſſit accipi ultra ſex denarios pro quolibet floreno extimationis talis hereditatis ubi uero fuerint inſtituti extranei non poſſint accipi ultra duodecim denarios pro quolibet in aliis autem contractibus & inſtrumentis de quibus non eſt ſuperius facta mentio ſeruetur & ſeruari debeat per dictos notarios in ſolutionibus modus & ordo conſuetus & caſu quo in prædictis uel aliquo prædictorum queſtio oriretur ſtetur & ſtari debeat decíſioni conſulũ dictę artis.

Item quia ſingulis annis inter artifices dictæ artis diuerſæ contumeliæ diſſenſiones & ita

cundiæ & lites obueniunt propter impoſitas ſeu onera quæ imponuntur & imponi debent pro cereo ſancti Fortunati cum nullus certus ordo ac determinatio fuerit hactenus in dicta arte ſed quodammodo groſſo & incongruo proceſſum ſit ad impoſitionem dicti oneris non inſpecta ut decet qualitate perſonæ & lucri quantitatis artificis uolentes ad hoc prouidere ordinauerunt quod de cetero impoſita dicti cerei & aliarũ expenſarum occurrentium in dicta arte imponantur & imponi debeat hoc modo uidelicet quod conſules dictæ artis habito numero contractuum cuiuſlibet notarii aſſignandorum pro ut ſupra in aliis ordinamentis fit mentio debeant diſtribuere & imponere & deinde exigi facere ad rationem trium denariorum pro quolibet contractu ſeu rogitu de quo rogatus eſſet.

¶ Itẽ ꝑ qualibet petitione q̃ porrigeret̃ in aliqua curia Tudertina in ciuilibus cauſis ſoluĩ debeat ꝑ ꝓcuratorẽ bolonen⁹ un⁹ & ubi nõ interuenitet ꝓcurator teneat̃ ſcriptor ipſius petitionis. ¶ Item uoluerunt quod quilibet aduocatus teneatur & debeat ſoluere ꝓ dicta impoſitione quolibet anno ad plus uiginti bolonenos & ad minus duodecim bolonenos cõſiderato exercitio aduocationis talis aduocati. ¶ Ceteri uero notarii qui nec contractus rogauit neq; in procuratione ſe exercent ſoluant prout hactenus cõſueuerunt. Et teneantur conſules dicte artis qui pro tempore erunt dictam impoſitam cũ omni debita diligentia exigere & exigi facere infra annum eorum officii quod ſi non fecerint debeat eis imputari & ad computum eius imponi ac ſi dictam impoſitam exigi eſſet.

¶ Item ordinauerunt quod nullus notarius de ciuitate uel comitatu Tuderti debeat rogare aliquem contractum ſeu aliquos contractus uel aliquam ſcripturam publicam uel priuatam facere aliquibus diebus feſtiuitatum quas Eccleſia precipit obſeruari cõtrafaciens uero puniatur pro quolibet contractu ſeu rogitu in ſolidos uiginti exceptis teſtamentis & inſtrumentis pacis & quilibet poſſit quemlibet notarium contrafacientem denuntiare & accuſare cõſulibus dicte artis & lucretur medietatem dictæ penæ & nomen eius teneatur ſecretũ ab his uero excipiatur quilibet notarius qui aliquo officio in comune fungeretur.

¶ Item ordinauerunt quod extractio nouorũ cõſulũ de burſia facta uel quę cõficeretur in futurum fiat & fieri debeat quolibet anno de menſe Februarii & tunc temporis incipiat eoꝝ iuriſdictio & officium ita tamen quod præſens ordinamentum non præiudicet nec impediat officium præſentium conſulum quoad extractionem introituum dictę artis pro anno eorũ officii. ¶ Item ordinauerunt quod omnes & ſinguli libri contractuum notariorum defunctorum ſtatim defuncto notario & requiſito herede talis notarii per conſules dictæ artis aſſignentur dictis conſulibus qui quidem conſules debeant de uoluntate heredis ꝓdicti ipſos contractus dari aſſignari & committi facere uni ex notariis de ciuitate Tuderti. Et quod ſupra dicitur de libris contractuum notariorum defunctorum intelligatur non ſolum rogitis per dictum notarium ſed etiam de aliis omnibus penes eum exiſtentibus.

¶ Qualiter ciues teneantur contribuere pro muritiis fiendis in Caſtris comitatus Tuderti. Rub. LX.

ITẽ ꝓuiderũt reformauerunt & decreuerũt quod oẽs & ſinguli homines & ꝑſonæ ciuitatis Tuderti in muritiis reparationibus accõcimine q̃ in futuꝝ fierent & fieri debent in caſtris locis & uillis dicti comitatus Tuderti teneant̃ & debeãt cõtribuere una cũ maſſariis hominibus & perſonis dictoꝝ locoꝝ caſtroꝝ & uillaꝝ ſolũ ad ſalaria & mercedes magiſtrorum muratorũ pro rata eis & cuilibet ipſoꝝ ciuiũ cõtingente ſecundũ impoſitionem fiendã dictis ciuibus & cuilibet ipſorum ſecundum formam ſtatutorum & ordinamentorum dictæ ciuitatis loquentium de affectatione & impoſitione fienda ſuper muritiis acconcimine & reparatione dictorũ caſtroꝝ locorũ & uillarũ & nõ aliter uel alio modo dicta impoſitio fieri

poſſit, & ad hoc intelligatur debere contribuere dictis muritiis acconcimine & reparationibus fiendis omnes ciues qui habent poſſeſſiones in aliquibus tenutis dictorũ caſtrorum locorum & uillarum & etiã domos in eiſdem, Ad alias uero expenſas onera & grauamina occurrentes opportunas & neceſſarias & occurrẽtia neceſſaria & opportuna in dictis muritiis acconciminibus & reparationibus in futurum fiendis dicti ciues minime cõtribuere teneantur nec debeant.

Quod compromiſſa infra duos menſes termineantur. Rub. LXI.

Item ſtatuerunt prouiderunt & ordinauerunt quod poſtquam cõpromiſſum acceptatũ fuiſſet arbitri & arbitratores teneantur & debeant cõpromiſſa in eis infra duos menſes a die eorum acceptationis terminaſſe agendo & procedendo ſecundũ quod per formam ſtatutorum Tuderti prouiſum ſit quod ſi non fecerint non intelligatur propterea cõpromiſſum expiratum eſſe ſed per dominum Capitaneum Tudertinum eiuſq; iudices & curiam & per eum uel eos qui loco eorum in officio reſiderẽt dicti arbitri & arbitratores in palatio uel alio loco congruo conſtringantur & detineantur nulla oppoſitione obſtante nec de prædicto palatio uel loco recedere poſſint aliquo tẽpore nec de die nec de nocte donec lites & queſtiones prædictæ fuerint per eos deciſæ & terminatę cum effectu pena ſi in prædictis contrafecerint dictis arbitris & arbitratoribus & cuilibet eorum libra. centum den. ꝓ quolibet ipſorum, Et in eadem pena incurrat & incurriſſe intelligatur Capitaneus uel eius officialis q eis uel alicui eorum de recedendo licentiam cõcederet quæ penæ ſine aliqua declaratione uel ſententia pro edifitiis & acconcimine ciuitatis pro duabus partibus cõuertantur, Et ſi facta per aliquam partem compromittentium diſcuſſio foret de dictis detentis ipſi detenti in palatio uel alio loco prædicto non inuenirentur in pena prædicta ut ſupra perſoluenda in libro ſpeculi deſcribantur & deſcribi faciat dominus Capitaneus & officialis prædictus ad requiſitionem cuiuſlibet poſtulantis de dictis compromittentibus quod ſi dictus Capitaneus uel eius officialis non fecerit in eadem pena centum librarũ ipſo facto & ipſo iure ſine alia declaratione incidiſſe intelligatur per camerarium uel erarium Tudertinum de ſuo ſalario retinẽda quarum penarum prędictarum tertia pars ſit camere Tudertinæ & aliæ uero duæ partes in dictis reparationibus conuertantur quæ omnia etiam uendicent ſibi locum in tertio arbitro & arbitratore quando acceptaretur ſiue eligeretur a die acceptatiõis dicti tertii & impendentibus & futuris.

Quod ſtatuta cõmunis Tuderti contra ciues & comitatiuos non proſint forenſibus. Rub. LXII.

Item prouiderunt & ordinauerunt ut ſupra ad hoc ut ſtatuta cõmunis Tuderti in cõmoditatem ciuium redundent & forenſium conditio potior non ſit quam conditio ciuium quod ſtatuta cõmunis Tuderti tam facta quam facienda in damnum & præiudicium ciuium & comitatiuorum Ciuitatis Tuderti forenſibus non proſint niſi catenus quatenus in terra ſeu ciuitate uel loco de quo forenſes eſſent & prouiſum ſit in fauorẽ forenſium, Et quod quilibet forenſis qui eſſet debitor alicuius ciuis uel comitatiui qui ſuſpectus haberetur & diceretur ad ſolum iuramẽtum ciuis uel comitatiui & ad eius aſſertionem pro debito ad quod ipſe forẽſis ipſis teneri aſſeratur de ſuſpecto iurari poſſit & capi poſſit perſonaliter nullo obſtaculo uel exceptione obſtantibus ad petitionem petentis & iurantis ac aſſerentis ſe creditorem eſſe ipſius forenſis in certa quãtitate cum cauſa debita eo uero forenſe capto ſtatim ipſe creditor probare debeat debitum ſupradictum ad quod ſoluendum ipſe forenſis teneat᷑ legitime infra terminum per iudicem coram quo lis uel queſtio foret aſſignandum & declarandum

dum, Ita quod ipſa queſtio ſpatio dierum quindecim terminetur ſi probationes in ciuitate & comitatu eſſent ſi uero extra dictam ciuitatem & comitatum probatiões exiſterent in terminum unius menſis terminati debeant & finiri & ſi dictus captus legitime fideiuberet de iudicio ſiſti & iudicatum ſoluendo ſub tali fideiuſſione relaxet non obſtante aliquo ſtatuto in contrarium diſponente & eo forenſe in ſolutione iudicati ceſſante fideiuſſores unus uel plures ad ſoluendum iudicati in ſolidum teneantur & pro expenſis ſtatuto poſito in quarta diſtinctione ſtatuto dictæ ciuitatis ſub Rub. quod nullus ciuis uel comitatenſis & in aliis caſibus ſemper ſaluo.

❡ De cereis portandis per dominos priores. Rub. LXIII.

ITem deliberauerunt & decreuerũt ut impoſtem ad morẽ ſplendidum & magnificentiam officii priotatus dominorum priorũ dictæ ciuitatis priores teneantur & debeant omni hora qua ipſi aut ipſorum quilibet diſcederet de eorum palatio noctis tempore ferri facere ante quemlibet eorum per ciuitatem unum cereum accenſum ponderis trium librarum cere tum in ſe conferendo ad dictum palatium tum etiam in recedendo domum ſub pena decem librarum denariorum pro qualibet uice & quolibet eorum qui ſic non egerit de ſuo ſalario retinenda per camerarium dicti cõmunis quas dictus camerarius retinere debeat in fine eorum dominorum officii ſub dicta pena & eaſdem decem libras ſoluere debeat pro euidenti opportunaque reparatione aut actatione dicti eorum palatii non autem per aliamuiam ſub dicta pena.

❡ Quantum ſoluere teneatur unuſquiſque nouus prior. Rub. LXIIII.

ITem ordinauerunt & decreuerunt quod quiſque nouus dominus prior in quolibet prioratu teneatur & debeat unum florenũ deponere aut ſoluere depoſitario dicti cõmunis ordinato aut ordinando de ſuo ſalario prioratus primi mẽſis quem florenum dictus depoſitarius ad requiſitionem omnium dominorum priorum per ſollemnem bullectam debeat expendere euidenter pro crateribus uaſibus ſiue uaſculis & peluibus uel pro omnibus ſuppellectilibus oportunis & neceſſariis menſæ dictorum Magnificorũ dominorũ priorũ ex argento conficiendis & non pro alia re ſub pena dupli eius quod aliter ſoluerit ſi autem dicti Magnifici domini priores id recuſauerint aut quouis modo non fecerint camerarius dicti cõmunis aut is qui eorum ſalariũ ſolueret teneatur de eodem ſalatio retinere dictũ florenum & dicto depoſitario ſoluere ſub pena uigintiquinque librarum pro eiſdem rebus conuertendo & ſimilis pena intelligatur de dicto depoſitario ut uetuſta conſuetudo reſtringendarũ epularum ad ſplendorem ciuitatis proueniat de quibus omnibus dominus Capitaneus dicti cõmunis executionem faciat & facere debeat contra dictum camerarium & depoſitarium ſub dicta pena uigintiquinque librarum.

❡ Quod extranei tabelliones non rogent ſe de ſcripturis & de modo ſportularum in cauſis commiſſariis. Rub. LXV.

ITem ſtatuerunt & decreuerunt quod deinceps Capitaneus defenſor iudex collateralis uel alius qui uis de eorum familia uel officiales Tudertini cui uel quibus aliqua cã cõmiſſa fuerit & committetur a quocunque legato gubernatore & locumtenente aut quocunque alio auctoritatem huiuſmodi habentem non poſſint ſeu poſſit accipere uel recipere pro dictis cauſis commiſſariis & eius ſportulis niſi ſolidum unum pro quolibet floreno extimat

tionis rei dicte cauſę, Et ſimiliter nullus notarius poſſit de actibus ipſius cauſæ uel cauſarum
aliquo modo uel cauſa rogare niſi ſit ciuis Tudertinus & incola in matricula artis notariorũ
dictæ ciuitatis deſcriptus ad penam pro quolibet Capitaneo iudice defenſore officiali nota-
rio contrafaciente in præmiſſis uel aliquo præmiſſorum & uice qualibet florenorum uigin-
tiquatuor auri applicãdorũ pro duabus partibus cõmuni Tuderti & pro tertia parte camere
Tudertine inquam penam de facto incurrat & incurriſſe intelligatur quam primum quiſpiã
contrafecerit ut præmiſſum eſt.ſſ.iur.ciuili canonico conſuetudinibus & aliis in contrariũ
facientibus quibuſcunq; non obſtantibus.

Modus capiendi aſſignandi & uendendi pignora. Rub. LXVI

ITem ſtatuerunt ordinauerũt & decreuerunt quod de cetero nullus officialis aut baiu-
lus uel executor cõmunis Tuderti poſſit penes ſe retinere aut pro executione ſiue pro
ſe obpignorare cuipiam uel conſignare aliquod pignus quod accepiſſet aut tolli feciſ-
ſet qua uis de cauſa ab aliquo de ciuitate uel com tatu Tuderti uel habitatore in eis ſed ipſum
pignus ſi fuerit in ciuitate acceptum eodem die aut ſequenti ſi uero in comitatu infra ſecun-
dam diem uel eũ primum ad ciuitatem redierit aſſignare debeat collectori datiuatum cõmu-
nis Tuderti officiali camere appoſtolicæ exactori ſubſiddiorum retiariarũ & gabellarũ uel
penſionũ pro quibus pignora eſſent accepta aut alteri deputando per illum ad cuius inſtãtiã
executio facta eſſet de conſenſu & uoluntate dominorum priorũ pro tempore reſidentium,
Et quod nullus baiulus poſſit pignus accipere ſine officiali nec officialis ſine baiulo cõmunis
Tuderti & quod idem officialis tempore acceptionis pignoris antequam pignus auferatur a
domo eius a quo eſſet acceptum debeat ſcriptulã facere ſua manu ſubſcriptã in forma quam
relaxet penes pignoratũ ſiue talem grauatum uel aliquem de ſua familia & domo quæ con-
tineat quod pignus & ablatum & qua cauſa cum milleſimo & die & per quem baiulũ, Et ſem
per quando aſſignantur pignora alicui per officialem fieri debeat ſcriptura manu officialis
aſſignantis & manu recipientis mutua inter ſe, Et aliam copiam faciant quam traſmittant
ad cancellarium cõmunis Tuderti qui de ipſis facere teneatur in filſam de per ſe nec propter
hoc poſſit mercedem exigere nec accipere & quilibet collector receptor uel depoſitarius talĩ
pignorum de ipſis pignoribus omnibus & ſingulis teneatur reddere rationem quemadmodũ
de pecuniis ſi eas colligeret & ſoluere debeat executionẽ debitam ſi pignora ſint ſufficientiã
ad principalem ſortem & expenſas & ſi executio fuerit conceſſa ſecundum formam ſtatuto ũ
cõmunis Tuderti & aliter non dicta autem pignora non aliter uendi poſſint niſi per ſubaſta
tionem & ſeruata forma dictorum ſtatutorum, Et collector uel alius ad quem ſpectare con-
tingerit debeat ſcribere pretium pignoris uendiri & quibus & cui cum modo & die, & de di-
cto pretio primo retrahere dictam executionem deinde ſupplere debito principali, & ſi quid
ſuper fuerit reddere teneatur illi a quo tale pignus fuit acceptum & ſi non ſufficeret aptet p
parte ſecundum pecuniæ quantitatem & ad reliquum talis debitor teneatur officialis uero
executor uel baiulus uel alius contrafaciens in prædictis uel aliquo prędictorum penam li-
brarum decem denariorum pro quolibet & uice qualibet ipſo facto incurrat & poſſit officia
lis & executor durante eius officio & in ſindicatu etiam ordinatio etiam poſt lapſum termi-
nom petitionum ſindicati etiam puniri, & etiam poſt ſententiam abſolutiuam dummodo
infra ſex dies tãtum ſi delictum ſit manifeſtum ad integram ſatisfactionem poſſit cogi qui-
buſcunq; ſtatutis & decretis in contrarium non obſtantibus, & quilibet dictos officiales exe
cutores & baiulos delinquentes & eorum quemlibet contrafacientem in prædictis uel ali-
quo prędictorum denuntiare & accuſare poſſit & lucretur quartam partem penæ prædictæ

quæ ex eius accuſatione uel denuntiatione in cammera cõmunis peruenerit

¶ Ad quem appelletur in defectum defenſoris & de modo procedendi in cauſis apellationum. LXVII.

ITem ſtatuerunt & reformauerunt quod caſu quo defenſor dictæ ciuitatis non eſſet iuris doctor & legũ forenſis tunc debeat appellari ad dominũ Gubernatorem ſeu locum tenentem Ciuitatis Tuderti & quod quilibet appellãs ab aliquo grauamine uel in terloquutoria aut præcepto ante diffinitiuam ſententiam ſeu poſt in iuditio uel extra in cauſa ciuili aut criminali a quibuſuis iudicibus ordinariis ſeu delegatis arbitriis ſeu arbitratoribus uel de nullitate dicens aut reductionem petens ad arbitrium boni uiri uel reſtitutionum in integrum coram iudice ad quem infra octo dies a die interpoſite appellationis uel petite reductionis uel reſtitutionis in integrum computandos appelationem & cauſam ipſam proſequi teneatur faciendo partem citari quod infra certum terminum debeat cõparere & in dicto termino & infra dictum terminum ipſe appellans ſeu de nullitate dicens debeat ſe preſentare In cauſis uero appellationum ſeu nullitatum aut reductionum ad arbitrium boni uiri uel reſtitutionum in integrum a diffinitiua ſententia appellans & cauſam agens infra uiginti dies continuos ex die interpoſitæ appellationis cauſam appellationis & nullitatis proſequi teneatur faciendo citari aduerſarium & ſe infra dictum terminum uel in ipſo termino ſe preſentando. In omnibus autem cauſis & appellationibus ſupradictis procedi poſſit ſine libello et litis conteſtatione & iuramento calumnie & aliis ſolemnitatibus ſubſtantialibus iuditiorũ ac ſolum facta præſentatione legitimentur perſonæ e deinde detur terminus decem dierum uel maior ſiue minor arbitrio iudicantis utriq; parti ad iuſtificãdũ & impognãdũ & probandũ et probatum habendum per omne genus probationis. Quo termino elapſo detur terminus ad accipiendum copiam de productis et probatis utriq; parti ad probandum & probatum habentur contra producta & probata. Quo termino elapſo detur terminus utriq; parti ad allegandum, & illo elapſo iudex quanto citius cauſam per ſententiam terminet & decidat ita tamen quod ſiue pars citata uenerit ſiue non actor cauſam ipſam infra tẽpora fatalia inferius exprimenda per ſententiam terminari faciat uidelicet ſi cauſa ciuilis ſit a grauamine ſiue ab interloquutoria infra duos menſes ſi uero a diffinitiua infra tres menſes ſi uero criminalis ab interlocutoria ſiue grauamine infra menſem ſi uero a diffinitiua infra duos menſes ex die interpoſitæ appellationis debeat expediri detractis feriis meſſium & uindemiarum ſi in dictis temporibus inciderint & aliarũ nundinarũ dictæ ciuitatis Tuderti quibus elapſis cauſa intelligatur omnino eſſe deſerta etiam ſine alia pronuntia iudicis & poſſit nihilominus iudex ab inde in poſterum pronuntiare & declarare deſertam & deſerentem in expenſis condennare. Hoc addito quod poſſit quilibet appellans cauſam nullitatis ſimul & ſemel cum appellatione deducere proſequi & terminari facere debeat & etiam ſimul cum appellatione & nullitate poſſit intentari cauſa reſtitutionis in integrum & reductio ad arbitrium boni uiri quibus temporibus ut ſupra elapſis agendi de nullitate omnis reclamationis reſtitutionis reductionis ad arbitrium boni uiri & appellationis aditus ſit & eſſe debeat præſentis decreti reformationis auctoritate precluſus, ita tamen quod quo ad principiũ dicendi de nullitate uel reſtitutionis uel reductionis ad arbitrium boni uiri per preſens ſtatutum nullum preiudiciũ degeneretur nec aliquid innouatum cenſeatur.

¶ De preſcriptionibus. LXVIII

Quoniam cõſueuerũt coloni partiarii & coptimarii tẽpore bonorum in ciuitate & comitatu Tuderti, ac etiam retinentes animalia in ſoccitá & ad collaticum nec non debitores mercatorum aromatariorum ceterorumq; artificum & debitores ſubſidiorum & collectarum & aliarum publicarum quarumcũq; fũctionum ut plurimũ ſatiſfacientes exactoribus ſubſidiorum & collectarum & aliarum publicarum functionum & de parte frugum & coptimi veris dominis & etiam collaticum animalium ipſaq; animalia reſtituẽtes & de ſoccitis rationẽ reddẽtes & ſatiſfaciẽtes exactoribus & mercatoribus aromatariis & artificibus nec nõ & ceteri ex aliis q̃buſuis cauſis cõſtituti debitores ſoluẽtes ſuis creditoribus tempore ſolutionis & ſatiſfactionis teſtes minime adhibere nec inſtrumenta nec librorum poſtas caſſari facere uel inſtrumẽta quietationis ſoluto debito habere curare. ſed in his eſſe negligẽtes, & propterea lapſu tẽporis de cãcellationẽ & ſatiſfactionẽ probare nõ poſſũt debitũ iã ſolutũ & ſatiſfactũ. itemq; cõtra bonã fidẽ & iuſticiã denuo ſuis creditoribus et exactoribus ſatiſfacerẽ cõpelluntur quod quidẽ ſepiſſime noſtris tẽporibus factũ fuiſſe cõperimus volẽtes itaq; huic morbo cõpetens adhibere remediũ. ſtatuimus & reformamus, ut de ſeceps debitores ſubſidiorum datiuarum & aliorum quorumcũq; onerum huiuſmodi & coloni partiarii poſt triennium ex die indicti muneris vel poſtquam deſeruere culturam reſpectiue & coptimum uero et animalia & collaticum vel ad ſoccitã retinentes nec non mercator aromatariorũ ceterorumq; artificũ debitores ex eorum precipue libris apparẽtes poſt decẽnium ex tempore contracti debiti ſeu debite ſolutionis numerãdũ vlterius ad aliquã ſolutionẽ nec ſatiſfationẽ quomodolibet teneri nec ad id cogi poſſe nec debere ceteri uero ex quacũque alia cauſa debitores conſtituti etiam cũ inſtrumento publico, iurato & guarantigiato poſt uigeſimum quintum ãnũ ut ſupra numerandum. preterquã in caſibus in quibus aliquod ſtatutũ minus tempus determinatũ reperitur vlterius ad ſoluendum cõpelli non poſſe nec debere, ſed poſt tempus & tempora ſupra expreſſa ſolutum & ſatiſfactum omnino exactoribus & rerum dominis & creditoribus ipſis ac plene ſatiſfactum eſſe cenſeri non obſtantibus iuramento guarãtigiis & aliis in contrarium quibuſcũq; iure canonico vel ciuili niſi infra tempus & tempora ut ſupra expreſſa pars debiti ſoluta eſſe legitime probarẽt vel aliter in parte ſatiſfactum vel lis de ſuper mota iam fuiſſet excipiẽtes a, predictis debita dotalia & ex cauſa dotis in quibus idem in õnibus & per õnia cenſeri & obſeruari debere. decernimus & declaramus demum poſt lapſum ãnorum quinquaginta & predicta omni meliori modo.

Quod fructus vltimi anni cõductionis ſint dñi & nõ coloni Rubrea LIIII

Item aduertentes quod laboratores terrarum alienarum vltimo anno ſui laboritii ſolẽt male colere potare & tractare arbores & vites in dictis terris exiſtentes & quod ex hoc maximũ detrimẽtũ & deterioratio arborũ & maxime pergularum cauſatur, prout experientia docuit ex hiis & aliis iuſtis cauſis reformauerũt quod nullus colonus ciuis cõmitatinus ſeu foreſtis in territorio predicto morã trahens & alienas terras laborans vltimo ãno ſui laboritii & de terris quas vlterius laborare non habẽt aliquid habere ſeu percipere poſſint de fructibus arborum natis dicto vltimo ãno ſiue induſtriales ſiue naturales exiſtant, ſed illi ſint dñorum terrarum quas laborãt, niſi de expreſſo cõſenſu dñi arbores ipſas potauerint, occauerit vel coluerit, ſi autẽ ſine expreſſo cõſenſu predicta fecerint uel coluerint, vel predictã fecerint, tunc dño uoleri dictos fructus percipere & habere liceat refectis expẽſis & operibus, fructus predictos habere & percipere & ipſi coloni ſecata ſegete, & remotis & collectis aliis fructibus per eos ſeminatis in uito domino in terris predictis vlterius ingredi & fructus arborum predictorum percipere ſeu colligere nõ audeãt, ſub penis in aliis ſtatutis cõprehẽſis.

De precio & menſura calcis arenę & laterum. lxx.

Item uolentes prouidere, circa uendentes calcem & arenam. ſtatuerūt, & reformauerunt & decreuerūt q uendentes calcē, teneantur illā menſurare in loco ad quem portāt ipſam calcē teneātur illā mēſurare in quartingo iuſto & facto ſecundū formā ſtatut. Ciuit. Tuder. de materia loquentis pro precio ad ſummum, quatuordecim bononenos pro qualibet corb. in petra continenti duos quartingos, & ſoluta ſeu in puluere quatuor quartingos predict. menſurę.

Item q uenden. es arenam debeāt, ipſam arenam portare cum laccheteis, & q qualibet laccchetta, contineat in ſe tertium quartengum arene ad menſuram quartinghi, quo mēſuratur frumentum, & q non valeant nec poſſint, ipſi arenarii, uendere nec vendant centinarium dictarū ſacchettaru n arene, maiori precio quinque carlenorum ad plus, contrafaciens autem in predictis & qolibet predictorum ſiue circa calcem ſiue circa arenam, puniatur pro qualibet vice in duobus ſcutis applicādis pro quarto Camere Apoſt. pro quarta parte executori pro alia quarta fabrice palatii dñi Cap. & pro alia quarta parte accuſatori ſeu denunciatori. Et inſuper teneatur dictas contrafaciēs ad intereſſe partis ſeu emptoris. Et quilibet poſſit & valeat eoſdē ſeu eundem accuſare & denunciare etiam ſi eſſet ipſe emptor iuramento tamen preſtito & in predictis & circa predicta & quolibet predictorum preſtetur ipſi plena fides & habeatur pro plena probatione.

Item volentes obuiare ne fornachiarii ſeu mattonarii plus iuſto & equo precio eum vendant mattones tegulas quatruccios mezanellas planellas & alia huiuſmodi laterritia. Statuerunt reformauerunt & hac lege perpetuo sanciuerunt q fornachiarii huiuſmodi non poſſint nec ualeant uendere nec uendant Centinarium laterum ſeu mattonorum & quatrucciorū exiſtent. in fornacibus ſeu iuxta fornaces poſitas intra ſeuatas Ciuit. Tuder. ultra quatuordecim bono. ad plus pro quolibet centinario & centinario mezanellarum & planellarum ultra tredecim bononenos pro quolibet centinario. Et centinarium tegularum ultra uiginti ſex bononenos pro quolibet centinario bene coctarum & iuſte menſure.

Et in fornacibus poſitis extra ſenatas Ciuit. predicte centinarium mattonorū & quatrucciorū ultra duodecim bononenos pro quolibet centinario, & cētinarium planellarum & mezanellarū ultra ſummam undecim bononenorū pro quolibet centinario, & cent. tegularum ultra uiginti quatuor bononenos pro quolibet cētinario iuſte menſure, & coctorum ſeu coctarum exiſtentiū in dictis fornacibus ſeu iuxta dictas fornaces.

Et vendentes contra predictam formam, & maiori precio ſeu pluris quam fuit ſupra expreſſum & declaratum puniātur, uice qualibet & pro quolibet centinario, in uno floreno, applicando pro quarta parte Cam. Apoſt. pro alia quarta executori, qui inde executionē fecerit, pro alia quarta parte fabrice palatii M. Dñi Cap. Tud. & pro alia quarta parte accuſatori, ſeu denunciatori, & ultra teneatur ad intereſſe partis, ad reſtitutionem precii, quod contra predictā formam receperit, & extorſerit ab ea, & quilibet in predictis & circa predicta, poſſit accuſare ſeu denunciare, etiam ſi eſſet ipſe emptor, & habeatur pro plena probatione accedente tamen iuramento eiuſdem. vt ſup.

Item q fornachiarii & matonarii huiuſmodi laterinii, qui tegulas, lateres, ſeu mattones, tegulas quadruccios, & mezanellas confecerint, & coxerint ac plamauerint, non correſpondentes iuxte menſure Ciuit. Tuder. & forme ſculpte, in pariete palatii Dñorum Prior. dicte Ciuitatis, & iuxta portam dicti palatii, in longitudine latitudine, & groſſitudine, poſtqua, cocti ſeu cocte fuerint, puniantur uice qualibet, & pro quolibet centinario, in pena medii floreni applicandi vt ſupra pro quarta parte Camere Apoſt. pro alia quarta fabrice palatii Dñi Cap. pro alia quarta parte executori, & pro alia accuſatori ſeu denunciatori, & inſuper ipſi mattonarii, ſeu fornachiarii

chiari non poſſit quoquomodo, vendere nec vendant centinarium predictorū mattonorum tegulatū planellatum quattucciorum, & mezanellatū non iuſtorū ſeu iuſtarum ad rationē precii vt ſupra declarati, ſeu pro precio vt ſupra declarato, limitato & expreſſo ſed minus quarta parte ipſius precii vt ſupra reſpectiue impoſiti, & ordinati. Et qui contrafecerit in dicta pena vnius floreni, pro qualibet vice, & pro quolibet centinario, puniatur applicanda vt ſupra. Et inſuper teneatur ad interreſſe partis & ad reſtitut. precii ſeu illius pluris, quod ab eadem contra dictam formā receperit ſeu extorſerit, & quilibet vt ſupra poſſit ipſum fornachiariū & mattonatium accuſare vt ſupra etiam ſi eſſet ipſe emptor, & habeatur pro plena probatione, Et predicta locum habere uoluerunt, ſolum in futuris, & non in preteritis.

ITem minus dicti fornacchiarii & mattonarii poſſint uendere centinarium mattonorum tegulatum, quattucciorum, mezanellarum, & planellarum ad rationem ſupra dictam, & ſecūdum formam & precium vt ſupra limitatum, ordinatum, & declaratum, quando cōtigerit illis eſſe male coctos, ſeu coctas, ſed poſſint, & valeant vendere, & vendant, centinarum ipſorum mattonorum, tegulatum, quattucciorum, planellarū, & mezanellatum male coctorū, & coctarum minus quarta parte ipſius precii, vt ſupra declarati, & limitati, & non pluris ſeu maioris precii, ſingula ſingulis congrue referendo. Et qui contra fecerit, pro qualibet vice, & pro quolibet cētinario, puniatur in pena vnius floreni applicādi prout ſupra expreſſum fuit, Et inſuper teneatur ad reſtitutionem illius pluris ſeu maioris quod inde ab emptore percepit, ſeu extorſerit, ex cauſa predicta, & quilibet admittatur ad denunciandum ſeu accuſandum, & quod predicta habeant locum in lateritiis futurum fiendis & in lateritiis iam factis.

De Compromiſſis & forma in eiſdem ſeruanda. LXXII.

ITem ſtatuerunt reformauerunt ordinauerunt & decreuerunt quod omnia & ſingula compromiſſa voluntaria in quibus dies a compromittentibus non eſt appoſitus duret & durare intelligatur, per tẽpus quatuor mẽſium a die quo arbitri ſeu arbitratores dictum cõpromiſſũ acceptauerint quibus elapſis a die dicti cõpromiſſi acceptati ipſo iure expiret & expiraſſe intelligatur. Poſſint tñ dicti cõpromittẽtes in cõpromiſſis illud tẽpus apponere, ꝙ eis videbitur & placebit, & ꝓ tẽpus a cõpmittẽtibus in cõpromiſſo appoſitũ cõpmiſſũ duret. Et poſſint cõpmitten. cõpromiſſa prorogare ſemel & pluries, & ꝑ illo tẽpore quo eis videbitur, prout de ipſorũ voluntate proceſſerit dummodo prorogatio que fieret ſine tẽporis ſpecificatione vltra tempus quatuor menſiũ non duret ſed ſolũ pro quatuor menſibus facta intelligatur. Siquis autẽ in preteritũ aliquod voluntariũ fecerit cõpromiſſum in quo tẽpus appoſitum non ſit. Ex dicto compromiſſo laudum non ſit ſecutum duret per quatuor menſes poſtquam dictum compromiſſum acceptauerint quibus elapſis ſi per arbitros ſeu arbitratores non fuerit laudatum ipſo iure ipſũ cõpromiſſum expiret. Et quelibet partium poſſit ſua iura exercere per inde ac ſi dictum compromiſſũ non foret. Et ad hoc vt in dictis cõpromiſſis minus poſſit eſſe dubietas, & cauſe celerius expediantur quilibet qui in preteritũ aliquid cõpromiſſum fecerit vel in futurum faciet teneatur & debeat infra quindecim dies a die facti compromiſſi facere acceptare ſuũ arbitrum vel arbitratorem de qua acceptatione legitime apparere debeat ꝙ ſi nõ fecerit ipſum cõpromiſſum ſit ipſo iure nullũ & ex eo nullũ ius ſeu obligatio oriatur. Et dicatur cõpromiſſũ voluntarium illud ꝙ celebratum fuerit inter extraneos qui ad compromittendũ ex forma ſtatutorũ non coguntur. In cõpromiſſis vero neceſſariis ad que facienda ex forma ſtatutorum aliquis cõpellitur predicta locum habere nõ volumus, Aduertentes ꝙ ſi aliqui in preteritum fecerint vel in futurũ facient ꝙ non ſit per laudũ finitũ aliquod compromiſſũ voluntariũ vel neceſſariũ in aliquẽ forenſem vel officialẽ. Si quidem talis forenſis morem trahit vel habitat in Ciuitate Tuderti. tale compromiſſũ valeat & duret quouſq; dictus forenſis vel officialis morã trahere vel habitat in dicta Ciuitate dũmodo cõpromiſſũ voluntariũ factũ ſine temporis expreſſione ultra tempus quattuor menſiũ nõ extendatur. Sed poſtq; dictus forẽſis vel officialis a dicta Ciuitate receſſerit antequã laudatũ fuerit tale compromiſſũ ipſo iure expiret. Si uero talis forenſis non habitaret nec morã traheret in Ciuitate uel comitatu Tuderti ita ꝙ ad laudãdũ per officialẽ communis Tuderti nõ poſſit cogi tale cõpromiſſũ ipſo iure ſit nullũ & ex eo nulla obligatio oriatur nõ obſtãtibus quibuſcũq; renũciationibus ſeu iuramento in dicto cõpromiſſo appoſitis, & predicta locũ habeant ſiue cõpromiſſũ ſit factũ in ſolos forenſes ſiue in Ciuẽ & forẽſem itaq; non ualeat cõpromiſſũ dicti forẽſis nõ habitãtis in Ciuitate uel comitatu Tuderti ſi in arbitrũ ſeu arbitratorem eligatur. Et teneatur dictus Capitaneus & eius collateralis cogere arbitros electos in compromiſſis uolũtariis ad petitionem cuiuſlibet partis hoc petentis poſt acceptationẽ dictorũ arbitrorũ ſeu arbitratorum intra tempus in compromiſſo appoſitũ. Et dicto cõpromiſſo durante quandocunq; ab aliqua partiũ fuerit hoc petitũ ſub pena lib. quinquaginta pro quolibet contrafaciente, Et ſi dicti arbitri ſeu arbitratores non eſſent in concordia in laudando eligatur tertius ſecundum formam ſtatutorum comitatus Ciuitatis Tuderti.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Index Rubricarum Reformationum.

A.

Aromata quomodo probet. 11 — 4.

Artifices forenses. 51 — 16.

Ass.e adque defferant ind. depend. defensores. 61 — 21.

Appellationibus. 61 — 21.

B.

Baiuli recepta poena. 4 — 1.

Bestias quo liceat conducere de oleditum quotis die de mense Iulii, et Augusti. 25 — 8.

Baiulorum additio et comitatus relaxando. 30 — 10.

Bestias adpanariis assignandis. 37 — 13.

C

Canonicis, Leui in maleficiis. 1 — 1.

Confessio delicti quid operet quoad poenam. 2 — 1.

Cancellariis et eorum salario. 9 — 2.

Compromissis. 10. et c. 9. 42 et c. 14 et 72 — 23.

Cognitio mil. lib. in ciuilibus. 2 — 3.

Cognitio lib. ord. in ciuilibus. 12 — 4.

Castellanis, et eius forma electione. 31. 72 93 — 10.

Causis in ciuilibus modis, et forma procedendi. 35 — 11.

Cortibariis. 40 — 13.

Columbos capientibus. 41 — 14.

Condemnatus lib. in aliqua poena non audiatur. 44 — 15.

Comitatinis reparanda fontibus excusabili. 50 — 16.

Comitatinorum onerib. distribuendis. 11 — 17.

Casus quibus tenentur dehonestare sui inveniunt in aliis comitatibus. 60 — 19.

Communitatum quidem cum reformatione dixit. 61 — 19.

Ceresis Priores portent. 63 — 20.

D.

Debent studio ad districtum et alia dignitatum ecclesiae forensibus. 20 — 8.

Dotes quando excipiantur. 45 — 15.

E

Executores diuinarum mercede. 7. 8 — 2.

Executione, proaetiuiis et notarii sui salario. 18. 5.

Examinis non leui, in... baiuliae. 29 — 9.

Executione bonorum. 36 — 12.

F

Ferias. 14 — 4.

Feminae quod non audiantur ... in maleficiis. 21 — 7.

Forenses, et notae de vectigalis corredum lib. 46 — 15.

Forenses ad hortas emere. 48 — 15.

...quidam .... 56 — 17.

...... 63 — 21.

...... 70 — 22.

...... quidem ad districtum. 45 — 15.

H.

Hospitale charitatis laboratoribus ... 49 — 16.

I.

Iuramentum ... et continere ... 14

... officiales ... 23. 7.

... et ord. ad hoc. 29 — 8.

L

Litigantes ... 27 — 9.

Laboratoribus terrarum. 56 — 17.

M.

Mulieres quando ... 22 — 7.

ad Monasteria quibus liceat ire ... 26 — 8.

Mensura calcis, arenae et lateres. 70 — 22

N.

Nundinis S.ta Mariae Augusti. 58 — 17.

Notarios, procuratoribus et aliis scripturis. 57 — 18.

Notariis ... procuratorum. 58 — 18.

Notarius salario, et mercede. 59 — 18.

Notariis forenses quod non rogent. 65 — 20

O

Officium ... salario. 6 — 1.

Ord. ... audientiae ... 16 — 5.

Officiales qui ... 17 — 5.

Officiales quod non possint ... officium. 18 — 5.

Officialis ... reformari. 33 — 10.

P

Pax quid operetur in delictis quoad poenam. 2 — 1.

Priores ... ad ... 53 — 16

Priores ceresis portent. 63 — 20

Pretio calcis, arenae et lateres. 70 — 22.

Priores ... tenentur. 64 — 20.

Pignoris ... 66 — 20.

Praescriptione. 68 — 21.

R.

Rectorum S.ti Fortunati. 28 — 9.

Rectoris Ecclesiae S.ti Fortunati. 39 — 13.

S.

Sindici quando debeant ... 1 — 1.

Sociis et bestiis ... 13 — 4.

Successionibus ... 20 — 7.

Sindicatu officialium, et priorum, et eorum ... 33 — 10.

Sindicis forensibus. 46 — 15.

Sindicatu. 52 — 16.

Scrutinio ... 62 — 19.

Sportulis in ... 65 — 20

... examinationis et ... ad hoc. 43 — 14.

... ad ... 43 — 14.

V.

... poenae. 3 — 1

... 54 — 17.

Tassa delle mercedi da pagarsi à i cancellieri et malefitij delle corti del S. Gov.re et S. Cap. de Rodi.

Et prima al malefitio

1 — Per risposta alla inquisitione querele et accusi col instrumento della fideiussione et conservatione de indennità bolognini dui — ## — bol. 2

2 — Per querele da farsi per il querelante no sia tenuto à pagare cosa alcuna —

3 — Per precetto che si farà ad instantia delle parti et che siano più in numero bol. duj — bol.

4 — Per instrumento della fideiussione de no offendendo con promissione de conservatione et indennità bol. ## — bol. 2

5 — Per atto da farsi ad instantia delle parti bol. uno — bol. 1.

6 — Per copia di processo per ciascuna carta de linee quaranta per carta q.ni sei — — bol. + q.

7 — Per esamine di testimonij in cause capitali et ad defesa bol. sei per testimonio tra il cap.o et not.o — ## — bol. 6

8 — Nelle cause afflittive del corpo per examine da dividersi come di sopra bol. quattro — ## — bol. 4.

9 — Per rogito di sentenza in capitali et cassatura del processo grossi dieci — ## — bol. 4

10 — Nelle afflittive del corpo como di sopra cioè per rogito et cassatura di processo grossi cinq — ## — bol. 20

— Nelle pecuniarie fino à fiorini cento per rogito et cancellatione di processo grossi duj — ## — bol. 8

— Da cento in su in qualsivoglia soma grossi uno per cento dumodo non possa passare la soma di grossi dieci — ## — bol. 4

13 — Per cassatura delle cõdanagioni alla morte cõ la cassatione del processo et registro di quello ottenuta grossi sei — — tt — bol 24.

14 — Nelle afflitione del corpo per cassatione et registro come di sopra grossi quattro — tt — bol 16.

15 — Nelle pecuniarie come è detto di sopra per gli processi delle sentenze absolutorie grossi dui — tt — bol 8.

16 — Per estrattione di sentenze in publica forma nelle cause capitali absolutorie grossi sei — tt — bol 24

17 — Nelle afflitione del corpo grossi quattro — tt — bol 16.

18 — Nelle pecuniarie per insino à fiorini cento grossi dui è mezzo — tt — bol 10.

19 — Da cento in su grossi uno per cento di fiorini purchè nõ passi la sõma di grossi otto et così si osservi nelle cõdanagioni da cassarsi

20 — Per inventario del not.° computato il terzo del cavaliero for della città grossi dieci — tt — bol 40

21 — In essa città grossi cinq da farsi dove cõ siano foriuse mortali et nelli altri casi dove venghi confiscatione tt beni et nõ altrimenti

22 — Per cassatura di fideiussione bol dui. — tt — bol 2

23 — Per retirare è remettere querele et accusi grossi dui — tt — bol 8.

24 — Declarando cõ tutte sopradette tasse l'habbino à pagare tutti quelli cõ seràno inquisiti così come è detto per insino all numero de dui et da dui in su la quarta parte della sopradetta tassa per ciascuno inquisito nella medesima inquisitione et per il medesimo delitto

Qual tassa così tassata et reducta si habbia da osservare inviolabilmẽ per lo advenire nella corte del Ill.mo Gov.re et li cap.ni di Rodi et così s'intenda dueplicata nella corte detto C.

Gou.re di Lodi et fu ~~[illegible]~~ reduta et firmata co'l interuento presi
et cōsenso del mag.co nobile et eccell.te dottore di legge il S.r Lud.co
cattaneo Gou.re di Lodi et dalli infra.ti deputati dall'ong
conseglio di detta citta cioè li nobili dottori.

M. Marcello Bentinengha } secondo la forma del moto propri
M. Theodoro atti } di nro signore Pio p.p. quinto esp
M. Vincenzo orrigo et } dato ~~[illegible]~~ il di 11 di Febraro 156
M. Ant.o Giacchini } quali S.r Gou.re et deputati si sot
scriueranno in questo di 10 di Giugnio.

Io Lud.co cattaneo Gou.re di Lodi fui pnte a quanto di sopra
Ego Marcellus Bentinengha m.u pp.a
Ego Vincentius orrigus m.u pp.a
Ego Ant.s Giacchinus pp.a manu.